

3060

79

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 6 ΜΑΡΤΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 1.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- + Ο Κορυτσάς Φιλύθεος (πρόεδρος)
- Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνσταντῖος
- Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
- Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
- Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὄλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κληρὸν καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25
ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.	

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνοῦσας Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Λόγος τῆ Β' Κυριακῆ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱ. Θεολογικῆ Σχολῇ καθηγητοῦ Ἱεροδ. Γερμανοῦ Καραχγγέλη — Γνώμαι — Ἀλληλογραφία — Κοινοποιήσις — Δελτίον κινήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Φιλανθρωπ. Καταστήμασι περιθάλπομένων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΟΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙ Τῆ ΕΠΕΤΕΙῶ ΗΜΕΡᾶ ΤΩΝ ΓΕΝΕΘΛΙΩΝ
ΤΗΣ Α. Α. ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ
ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΗΤ ΧΑΝ

Συνωδὸς τῆ ἐπισήμῳ κοινοποιήσει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐτελέσθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ δοξολογία ἐπὶ τῇ παναισίῳ ἡμέρᾳ τῶν γενεθλίων τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ κραταιοτάτου, γαλινοτάτου καὶ λαοφιλεστάτου ἡμῶν ἄνακτος ΣΟΥΛΤΑΝ ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΗΤ ΧΑΝ Αὐθέντου ἡμῶν. Κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ὥραν, ἦτοι τὴν 3 τουρκιστί, προσῆλθον οἱ Σεβασμιώτατοι ἅγιοι συνοδικοὶ Ἡρακλείας, Νικομηδείας, Χαλκηδόνος, Βερροίας, Δράμας, Διδυμοτείχου, Σωζουαγαθουπόλεως, Κορυτσᾶς, Βελεγράδων καὶ Ἐλασσῶνος, τοῦ Σεβασμιωτάτου Γέροντος ἁγίου Δέρκων ἀσθενούντος ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν, οἱ ἐκ τῶν πρεσβυτημούντων ἀρχιερέων Στρωμνίτζης, Προικοννήσου, Λιτίτζης, τὰ μέλη τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, Δ. Γενίδουνας ἐφένδης, Ν. Ψυχᾶρης βένης, Σ. Χρυσίδης βένης, Π. Φενερλῆς βένης, Γρ. Γαροφαλίδης, Β. Ἐλευθεριάδης, ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης Ἀριστάρχης βένης

ἐν στολῇ, ὁ ἄρχων Μέγας Ρήτωρ Κ. Καλλιᾶδης βένης ἐν στολῇ, οἱ ἐκ τῶν βαθμούχων ὁμογενῶν Κ. Ἀδοσίδης πασᾶς, Κ. Ἀνθόπουλος πασᾶς, Κ. Φωτιάδης βένης, Α. Κωνσταντινίδης πασᾶς ἐν στολῇ, Ι. Οἰκιάδης ἐφένδης, Κ. Βαγιάννης ἐφένδης ἐν στολῇ, Ι. Βιθυνὸς ἐφένδης, Συμεὼν Σινιόσογλου ἐφένδης ἐν στολῇ, Ν. Φ. Γεωργιάδης ἐφένδης καὶ Γ. Φ. Γεωργιάδης ἐφένδης, Ν. Σγουριδῆς ἐφένδης, Ἀ. Βαπορίδης ἐφένδης ἐν στολῇ, οἱ κκ. Δ. Κουρτζῆς, Ζ. Χατζόπουλος καὶ ἄλλοι. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, φέρουσα τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Μετζητιέ μετὰ τῶν μεταλλίων τοῦ Ἱμτιάζ καὶ συνοδευομένη ὑπὸ τε τῶν Σεβασμιωτάτων ἁγίων ἀρχιερέων, φερόντων τὰ ὀθωμανικὰ αὐτῶν παράσημα, καὶ τῶν βαθμούχων καὶ λογάδων, κατῆλθεν εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναόν, ὃς ἦν κατὰ μέτρον πλήθους λαοῦ. Ἐν τῷ ναῷ ἐπίσης παρίστατο ὁ καθηγητικὸς Σύλλογος τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς μετὰ τῶν μαθητῶν πρῶτων τῶν τάξεων, ἡ διευθύντρια τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰωακειμίου παρθεναγωγείου μετὰ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ καὶ πρῶτων τῶν μαθητῶν. Ἐν τῷ ναῷ συμφώνως τῷ προγράμματι ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης περιβλήθεις τὸν πατριαρχικὸν μανδύαν, τὸ ἐπιτραχήλιον καὶ τὸ μικρὸν ὠμοφόριον, ἀνῆλθε τὸν πατριαρχικὸν θρόνον κατέλαβον δὲ πάντες τὰς οικείας θέσεις, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ διορισθέντων τελετάρχων κκ. Δ. Ξανθοπούλου, Σ. Παπαδάκη καὶ Ν. Νικολαΐδου· ἡ τελετὴ διεξήχθη ὡς ἐξῆς.

Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος: *Εὐλόγησον Δέσποτα.*

Ὁ Πατριάρχης: *Εὐλογητὸς ὁ Θεός.*

Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος: *Τὸν Τρισάγιον*

Ὁ Πατριάρχης: *"Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία.*

Ὁ Α' χορὸς: Τὸ Ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου τοῦ ραοῦ.

Ὁ Β' χορὸς: Τῇ Θεοτόκῳ ἑκτερώς.

Ἡ δοξολογία (Δόξα σοι τῷ δείξαντι)

Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος: Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεός.

» Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν.

» Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου.

Ὁ Πατριάρχης (κατελθὼν βαθμίδας τινὰς τοῦ θρόνου):

Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Γαληνοτάτου, Κραταιοτάτου καὶ Εὐσπλαγχνικωτάτου ἡμῶν Ἀνακτος Σουλτὰν Ἀβδούλ Χαμητ Χάν Αὐθέντου ἡμῶν, Ὁν Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάττει ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφεὴ σκιάν τῶν πτερυγῶν αὐτοῦ, Ἀγγελον φύλακα τῆς πολυτίμου αὐτοῦ ζωῆς ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου καταπέμπων, καὶ ἐνισχύει ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ὑπὲρ τῶν ὑπὸ τὸ κραταῖον αὐτοῦ σκῆπτρον λαῶν, βίον εἰρηνικὸν καὶ μακροχρόνιον Αὐτῷ χαριζόμενος καὶ πᾶσαν εὐδαιμονίαν.

Ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ Σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Μετὰ ταῦτα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνελθοῦσα τὸν Θρόνον, ἀπήγγειλε τὴν ἀκόλουθον προσφώνησιν, ἣν ἐκάλυψαν ζωηρόταται ζητωκραυγῆσαι ὑπὲρ τοῦ Ἀνακτος:

Λόγοι βαθείας εὐγνωμοσύνης σύμπαντος τοῦ εὐσεβοῦς καὶ πιστοῦ ἡμῶν Γένους πρὸς τὸν τρισέβαστον καὶ κραταῖον ἡμῶν Ἀνακτα Σουλτὰν Ἀβδούλ Χαμητ Χάν, συνεκάλεσαν πάντας ἡμᾶς σήμερον ἐπὶ τῷ αὐτῷ, ἵνα ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν γενεθλίων Αὐτοῦ ἡμέρα δοξολογήσωμεν τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Δεῦτε τοίνυν ἅπαντες τὴν ἡμέραν ταύτην, ἡμέραν χαρᾶς ἐορτάζοντες, ὑψώσωμεν χεῖρας ἰκέτιδας καὶ δεηθῶμεν τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀνέσπερον ἐπὶ ἔτη πολλὰ διατηρῆ τὸ φῶς τοῦ ἀστέρος ἐκείνου, ὅστις πρὸ ἐνὸς καὶ πεντήκοντα ἐτῶν λάμπας ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ τῶν περικλεῶν Σουλτάνων καὶ ἤδη ἐκ τοῦ κραταίου καὶ ἐνδόξου αὐτῶν θρόνου ἐκπέμπων τὰς χρυσολαμπεῖς ἀκτῖνας τῶν γενναίων καὶ ὄντως βασιλικῶν ἔργων Αὐτοῦ, ἐν πάσῃ ἡμέρᾳ καὶ ὥρα πάντα τὰ ὑπήκοα Αὐτῷ ἔθνη εἰς αἶνον καὶ δοξολογίαν προάγει.

Ναὶ, λέγομεν, δεῦτε ἅπαντες ἐπισφραγίζοντες τὸν ὕμνον, ἐν τῷ βασιλεῖ τῶν βασιλευόντων καὶ κυρίῳ τῶν κυριευόντων ἐν πνεύματι καθήκοντος ἱεροῦ καὶ εὐγνωμονος διαθέσεως ἐπιτελοῦμεν, μιᾶ φωνῇ καὶ καρδίᾳ ἐπιφωνήσωμεν: Τοῦ Κραταιοτάτου καὶ Γαληνοτάτου ἡμῶν Ἀνακτος Σουλτὰν Ἀβδούλ Χαμητ Χάν πολλὰ τὰ ἔτη.

Ἀκολουθῶς οἱ χοροὶ τοῦ πατριαρχικοῦ νχοῦ, διευθυνόμενοι ὑπὸ τοῦ μουσικολογιστάτου ἄρχοντος Πρωτοψάλτου τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Γ. Βιολάκη, ἔψαλαν ἐμμελῶς τὸν πολυχρονισμόν τοῦ Ἀνακτος, μεθ' ὃν ἐπηκολούθησαν ζωηρόταται ζητωκραυγῆσαι. Εἶτα ὁ Πατριάρχης ἐποίησατο τὴν ἀπόλυσιν, τῶν χορῶν ψαλλόντων «τὸν Δεσπότην καὶ Ἀρχιερέα ἡμῶν» κτλ.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἱερᾶς τελετῆς ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνῆλθε μετὰ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν μεγατίμων λογάδων τοῦ Γένους ἐν μέσῳ ζωηροτάτων ζητωκραυγῆσεων τοῦ λαοῦ ὑπὲρ τοῦ Ἀνακτος καὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὸ μέγα Συνοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου. Οὕτως ἔληξεν ἡ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν μεγαλοπρεπῆς καὶ ἐπιβλητικωτάτη αὕτη τελετή. Μετὰ ταῦτα ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Γιλδίτζ, ὅπως ὑποβάλλῃ εἰς τοὺς πόδας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου τὰ θερμότατα συγχαρητήρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἀγομένῃ ἐορτῇ καὶ τὰς πρὸς τὸν βασιλέα τῶν βασιλευόντων εὐχὰς καὶ δεήσεις ὑπὲρ διατηρήσεως ἐπὶ μήκιστον τῶν πολυτίμων ἡμερῶν τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ λαοφιλεστάτου ἡμῶν Ἀνακτος ἐπ' ἀγαθῷ καὶ εὐημερίᾳ τῶν ὑπὸ τὸ κραταῖον αὐτοῦ σκῆπτρον διαβιούντων λαῶν. Πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐξεφράσθη ἡ αὐτοκρατορικὴ εὐκρέσκεια διὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος Ἐξ. Χατζῆ Ἀλῆ βέη. Τῇ ἐσπέρᾳ τὸ τε Πατριαρχεῖον καὶ ὁ ἔνκντι αὐτοῦ κῆπος ἦσαν πεφωταγωγημένα μετ' ἐκτάκτου καὶ ἀσυνήθους φιλοκαλίας, λαμπρότητος καὶ μεγαλοπρεπειᾶς. Ἡ πρωτοφανὴς αὕτη διὰ τὰ Πατριαρχεῖα φωταψία εἴλκυσε ἀπειρον πλῆθος λαοῦ ἐκ τε τοῦ Φαναρίου καὶ τῶν πέριξ συνοικιῶν, ὅπερ ἔνθουν ἐκ τῆς ἐκτάκτου, πρωτοφανοῦς καὶ λαμπρᾶς φωταγωγῆσεως τῶν Πατριαρχεῖων, ἐπανελημμένως καὶ ζωηρότατα ἐζητωκραύγησεν ὑπὲρ τε τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Ἀνακτος καὶ τοῦ δημοφιλοῦς αὐτοῦ Πατριάρχου. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπὶ τῇ πνευστήμῳ ταύτῃ ἐορτῇ παρέθηκε δεῖπνον εἰς ἅπαντα τὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ εἰς τοὺς ἐνταῦθα πνευσιολογ. ἀντιπροσώπους τοῦ Ἁγίου Ἰάφρου, τοῦ ὄρους Σινᾶ καὶ τοῦ Ἁγίου Ὀρους, καθ' ὃ ἐγένοντο προπύσεις ὑπὲρ τῆς υἰγείας καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Ὀσμανιδῶν ἐπὶ μακρὰ καὶ εὐτυχῆ ἔτη διατηρήσεως τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος.

Ἐπετηρὶς τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ'.—Ἐπὶ τῇ ἐπετηρίδι τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ' ἐτελέσθη δοξολογία τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῆς ἐν Πέρην Αὐτοκρατορικῆς Ρωσικῆς Πρεσβείας, καθ' ἣν παρέστη ἰκπροσωπῶν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ γραμματέως κ. Ἰ. Δ. Γανταλίδου. Μετὰ τὴν τελετὴν ἡ Α. Πνευσιολογιοτήτης ἐξέφρασε τῷ Ἐξ.

Πρεσβευτῆ κ. Νελίδωφ τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐ-
χὰς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἐν τῇ δοξολογίᾳ παρῆσαν καὶ οἱ ἐπίτροποι τοῦ
ἁγίου Γάβρου καὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ πανοσιολογ. ἀρχι-
μανδρίται κκ. Γερμανὸς καὶ Κορνήλιος.

—*Πατριάρχης Ἱεροσολύμων.* — Τῆς Α. Μακκαριό-
τητας τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Γερσίμου
ἐορτίζοντος τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ τὴν ἐπέτειον αὐ-
τοῦ ἐορτὴν ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γε-
ρσίμου τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰ-
κουμενικὸς Πατριάρχης συνεχάρη τῇ Α. Μακκαριότητι
τηλεγραφικῶς, διεβίβασε δὲ διὰ τοῦ πανοσιολ. Με-
γάλου Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου τὰ συγχαρη-
τήρια αὐτοῦ καὶ τῷ ἐνταῦθα ἐπιτρόπῳ τοῦ Παναγίου
Γάβρου πάνοσιολογιωτῶν Ἀρχιμανδρίτῃ κ. Γερμανῶ
Ἀποστολάτῳ.

—*Δ. Ἔθν. Μ. Συμβούλιον.* — Τῆς διετοῦς περιό-
δου τῶν τεσσάρων λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ.
Συμβουλίου ληγούσης ὅσον οὕτω, ἐνεκρίθη ἵνα ἀπολυ-
θῇ πατριαρχικῇ Ἀποδείξις, γνωστοποιούσα τοῖς κα-
τοικοῖς τῶν διαφόρων ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
Κωνσταντινουπόλεως, ὅτι ὠρίσθη ἡμέρα τῆς ἐκλο-
γικῆς συνελεύσεως πρὸς ἐκλογὴν τεσσάρων λαϊκῶν
μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, εἰς ἀντικατάστα-
σιν τῶν συμπληρωσάντων τὴν διετὴ αὐτῶν περίοδον,
ἡ Ἐ. Κυριακὴ τῆς ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς,
22 Μαρτίου, καὶ ὅτι ἐπομένως πᾶσι αἱ ἐνορίαι ὀφεί-
λουσιν, ἵνα κατὰ τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα προσῶσιν εἰς
συγκρότησιν ἐνοριακῶν συνελεύσεων πρὸς ἐκλογὴν τῶν
οἰκείων ἐνοριακῶν ἀντιπροσώπων.

—*Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ.* — Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν
ἀρχιερατικῶν μελῶν τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς
διωρίσθη μέλος αὐτῆς ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς ἁγίας
καὶ ἱερᾶς Συνόδου τῆς χθὲς ὁ Σεβασμιώτατος Γέρον
ἁγιος Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ, ἀντικαθιστῶν τὸν
ἀποχωρήσαντα Μητροπολίτην Σισανίου κ. Ἀθανάσιον.

—*Μητροπολίτης Δέρκων.* — Ὁ Σεβασμιώτατος Γέ-
ρων ἁγιος Δέρκων κ. Κκλλίνικος, ἀρκούντως σοβαρῶς
ἀσθενήσας, δὲν ἠδυνήθη κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἵνα
κατέλθῃ ἐκ Θεραπειῶν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Εὐτυχῶς
ἡ κατάστασις τῆς υγείας τῆς Α. Σεβασμιότητος
ἐτρέπη ἤδη ἐπὶ τὰ βελτίω, ἐλπίζεται δὲ ὅτι ὁ δια-
πρεπῆς καὶ πολυσέβαστος ἱεράρχης δὲν θέλει βραδύνει
ἵνα ἀνακτήσῃ τὴν πολυτίμον αὐτοῦ υγίειαν καὶ
ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὡς μέλους τῆς ἁγίας
καὶ ἱερᾶς Συνόδου.

—*Μητροπολίτης πρόεδρος Διδυμοτείχου.* — Τῇ πα-
ρελθούσῃ τρίτῃ κτίκετο εἰς βασιλεύουσαν ὁ σεβασμιώ-
τατος Μητροπολίτης πρόεδρος Διδυμοτείχου κ. Μεθό-
διος, ἐρχόμενος κατὰ τὸ συνταγματικὸν ὡς μέλος τῆς
ἱερᾶς Συνόδου. Τὴν Α. Σεβασμιότητα, ἀπερχομένην ἐκ
τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς, προέπεμψαν ἡ τε ἐπιτόπιος ἀρ-
χή καὶ τὸ εὐσεβὲς αὐτῆς ποιμνιον μετ' ἐκτάκτων ἐν-
δείξεων τιμῆς, σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης. Ἡ Α. Σ. ἀ-
νέλαβε τὰ καθήκοντα αὐτῆς ὡς μέλους τῆς ἁγίας

καὶ ἱερᾶς Συνόδου ἀπὸ τῆς χθὲς Πέμπτης, αὐθημερόν
δὲ διωρίσθη μέλος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου εἰς ἀν-
τικατάστασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σηλυβρίας, οὗ-
τινος ἔληξεν ἡ συνοδικὴ περίοδος.

—*Μητροπολίται Τραπεζοῦντος Γαβριὴλ καὶ Ρα-
σκοπρεσρένης Μελέτιος.* — Οἱ Πανιερώτατοι Μητρο-
πολίται Ἐραπεζοῦντος κ. Γαβριὴλ καὶ Ρασκοπρεσρέ-
νης κ. Μελέτιος ἀπηύθυναν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν αἰ-
τήσεις πρὸς ἐκδοσιν κυβερνητικῶν ἀδειῶν ἐπιτρεπου-
σῶν τὴν ἀνέγερσιν ἱερᾶς ἐκκλησίας ἐν τῷ χωρίῳ Κού-
λῃ τῆς ἐπαρχίας Τραπεζοῦντος καὶ σχολῆς ἐν τῷ χω-
ρίῳ Γκιλάνῃ τῆς ἐπαρχίας Ρασκοπρεσρένης.

Ἐπιδοκιμασθεισῶν ἀμφοτέρων τῶν αἰτήσεων
τῶν εἰρημένων ἀρχιερέων ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς
Συνόδου, ἐνεκρίθη ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς χθὲς
Πέμπτης, ἵνα γίνωνται τὰ προσήκοντα διαβήματα
παρὰ τῇ Σεβαστῇ Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει πρὸς
ἐκδοσιν τῶν ζητουμένων ἀδειῶν.

—*Μητροπολίτης Μαρωνείας.* — Τοῦ Πανιερωτάτου
Μητροπολίτου Μαρωνείας κ. Χρυσάνθου δηλώσαντος
ὅτι, ἀσμένως συμφορούμενος ταῖς ἀποφάσει τῆς Ἐκ-
κλησίας, ἐκτελέσει προθύμως τοὺς ὑπὸ τούτων ἐπι-
βληθέντας τῇ αὐτοῦ Πανιερότητι ὄρους, ἐλύθη ὀριστι-
κῶς ἤδη τὸ ἀφορῶν εἰς αὐτὴν ζήτημα, οὕτω δὲ διε-
τάχθη ἡ ἐκδοσις τῶν ἀποδημητηρίων γραμματῶν τῆς
Α. Πανιερότητας, μεθ' ἣν ὁ εἰρημένος ἀρχιερεὺς ἀπέρ-
χεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ.

—*Ἀγ. Ὄρος.* — Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 44 φύλλῳ τῆς Ἐκκλ.
Ἀληθείας (ἔ. ΙΑ') εἶχε καταχωρισθῆ ὅτι κατ' ἀπόφα-
σιν τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας Κοινότητος τοῦ ἁγίου Ὄ-
ρους, δι' ἧς ἐδηλοῦτο ὅτι, καταφανοῦς γενομένης τῆς ἐκ
τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ ἐν Καρυαῖς ἐνεργουμένου ἐμπο-
ρίου καὶ ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ὑπὸ λαϊκῶν προσγι-
νομένης βλάβης ἐπὶ οὐσιώδει μετατροπῇ τοῦ προορι-
σμοῦ, ὃν ὁ ἱερός οὗτος τύπος ἀπ' αἰῶνων κέκτηται,
ἐνεκρίθη καὶ ἐκυρώθη δι' ὀλοσφραγίστου πρακτικοῦ
ἡ κατάργησις τοῦ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ἐμπορίου καὶ τῶν
ἄλλων ἐπιτηδευμάτων τῶν ὑπὸ λαϊκῶν ἐν καταστή-
μασιν ἢ ἐν ἐργαστηρίοις ὑπὸ ἐνείκιον ἐνεργουμένων.
Προθεσμίᾳ πρὸς διέκλυσιν τῶν καταστημάτων τούτων
καὶ τῶν ἐργαστηρίων εἶχε δοθῆ τοῖς ἐνδιαφερομένοις
ἐξάμηνος, κατὰ τὸ τέλος τῆς ὁποίας ἔδει νὰ εὑρεθῶσι
πάντα τὰ καταστήματα καὶ πάντα τὰ ἐργαστήρια,
ἐν οἷς ἐμπορεύονται καὶ ἐργάζονται λαϊκοί, κεκλει-
σμένα ὀριστικῶς. Ἐπειδὴ ὁμως, καίπερ τῆς δοθείσης
προθεσμίας ἐγγιζούσης εἰς τὸ πέρασ αὐτῆς, οἱ πρὸς
οὗς ἀπηυθύνετο ἡ ἀπόφασις τῆς ἱερᾶς Κοινότητος
παρημέλησαν τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, ἡ ἱερὰ Κοινότης
ἀπηυθύνθη εἰς τὴν ἀνωτάτην ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν,
τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, καὶ ἠτήσατο τὴν παρὰ
τῇ σεβαστῇ αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει ἐνέργειαν τῶν
δεόντων πρὸς ἐκδοσιν ὑψηλῆς βεζυρικῆς διαταγῆς ἐν-
τελλομένης ταῖς ἀρμοδίαις πολιτικαῖς ἀρχαῖς, ὅπως
βοηθήσωσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὡς εἴρηται ἀποφά-
σεως. Ἐγκριθείσης τῆς αἰτήσεως ταύτης, ἀπεφασί-

σθη, ἵνα διὰ πατριαρχικοῦ τακριρίου ζητηθῆ ἡ ἐκδοσις τῆς αἰτουμένης ὑψηλῆς βεζυρικῆς διαταγῆς.

—*Κήρυγμα τοῦ Θεοῦ λόγου.*—Κατὰ τὸ δημοσιευθὲν πρόγραμμα κηρύττουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ὁ ἱερολογ. κ. Γ. Δωρίζας πατριαρχικὸς ἐπόπτης τῶν σχολῶν καὶ ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ· ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος ἐν Κοντοσκαλίῳ (Ἐκκλ. Ἀγ. Ἐλπίδος)· ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Μελιτουπόλεως κ. Εὐγένιος ἐν Κοντοσκαλίῳ (Ἐκκλ. Ἀγ. Κυριακῆς)· ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος ἐν Φωτηρᾷ· ὁ ἱερολογ. κ. Φώτιος Κκλιπίδης ἐν Χάσκιρϊ· ὁ πανοσιολ. Ἀρχιμανδρ. κ. Γερμανὸς Θεοδοκᾶς ἐν Γαλατᾷ (Ἐκκλ. Χριστοῦ)· ὁ πανοσιολ. ἀρχιμανδρ. κ. Καλλίνικος Δελικάνης ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἐκκλ. Παναγίας)· ὁ ἱερολογ. κ. Πολύκαρπος Ψωμιάδης ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἐκκλ. Ἀγ. Τριᾶδος)· ὁ ἱερολογ. κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἐκκλ. Ἀγ. Κωνσταντίνου)· ὁ ἱερολογ. κ. Ἀθηνάσιος Βαξεβανίδης ἐν Μεσαχώρῳ.

ΔΟΓΟΣ

Τῆς Β' ΚΥΡΙΑΚῆς Τῆς ΜΕΓΑΛῆς ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤῆς

ἀπαγγελλομένη ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ κατηγητοῦ

ἱεροδ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΚΑΡΑΒΑΓΓΕΛΗ

«Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου». (ΜΑΡΚ. 2,5).

Λαμπρόν, Παναγιώτατε Δέσποτα, καὶ λοιποὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, λαμπρόν καὶ ἀξιολύμητον παράδειγμα ἀκραίφνου καὶ ἀκραδάντου εἰς Χριστὸν πίστεως προβάλλει ἡμῖν σήμερον τὸ ἱερόν Εὐαγγέλιον. Πλήρης ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος περιέρχεται ὁ Κύριος ἡμῶν τὰς πόλεις καὶ κώμας τῆς Γαλιλαίας, φίλος τῶν ξένων, τῶν ἀσθενῶν ἰατρός, τῶν τεθλιμμένων παρήγορος· πλήρης ἀφοσιώσεως τρέχει κατόπιν αὐτοῦ ὁ λαός, διότι ὁ λόγος αὐτοῦ σπείρει τὴν πίστιν, ἡ δὲ πίστις θερίζει τὴν ἴασιν πολλῶν καὶ ποικίλων ἀρρωστημάτων. Ἴδετε, ἀγαπητοί, τὴν πίστιν καὶ τὴν θεραπείαν τοῦ παραλύτου. Βαρεῖα ἀσθένεια, παραλυσία καὶ νέκρωσις κατεῖχε τὰ μέλη τοῦ δυστυχοῦς παραλύτου, οὐδ' αὖθις ἐὺρισκεν ἐν τῷ κόσμῳ θεραπείαν καὶ ἀναισθησίαν. Λεπτοὶ καὶ δαιμονιζόμενοι, κωφοὶ καὶ χωλοὶ ἐκήρυττον πανταχοῦ τὴν θεραπείαν αὐτῶν, καὶ ὁ παράλυτος, ὅπως εἴρη τὴν ἴασιν, ἔρχεται πρὸς τὸν Κύριον πλήρης πίστεως αἰρόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιπέτου. Ἀλλὰ τὰ πλήθη, ἀγαπητοί, συνεισέφευγον ἡδὴ, ἐπλήρωσαν καὶ περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν, ὅπου εἰσῆλθεν ὁ Κύριος καὶ ἡ προσέγγισις εἰς τὴν θύραν κατέστη ἀδύνατος. Ἀλλὰ πόσα δὲν κατορθώνει, ἀγαπητοί, ἡ θερμὴ εἰς τὸν Χριστὸν πίστις! ἡ πίστις ὑπερέβη πᾶν πρόσκομμα. Ὁ κράθβατος τοῦ παρα-

λυτικοῦ διασχίζει τὰ πλήθη, ἀνέρχεται τὴν στέγην τῆς οἰκίας, τῆς ἀποστεγασθείσης, κατέρχεται ὁ κράθβατος καὶ ὁ παράλυτος ἐν αὐτῷ πλήρης πίστεως ἐνώπιον τοῦ Σωτῆρος. Θαυμαστή, ἀγαπητοί, ἡ πίστις τοῦ παραλύτου, θαυμαστότερα ὅμως τὰ ἔξοχα τῆς πίστεώς του ἀποτελέσματα. Ἐπίστευσεν ἀκραδάντως εἰς τὴν θεῖαν δύναμιν τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἡ πίστις ἐχορήγησεν εἰς αὐτὸν ὅ,τι πρὸ χρόνου πολλοῦ μάτην παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἐζήτηει, τὴν θεραπείαν τῆς ἀσθενείας του· αἰδῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ, τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· καὶ ἠγέρθη εὐθέως καὶ ἄρας τὸν κράθβατον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων». Καὶ τοιαύτη μὲν ἀγαπητοί, ἡ πίστις τοῦ παραλύτου, τοιαύτη δὲ καὶ ἡ δύναμις τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Ἀλλὰ πόσοι καὶ μεταξὺ ἡμῶν παράλυτοι ἀδελφοὶ σήμερον, παράλυτοι τὴν διάνοιαν εἰς τὸ ἀντιχριστιανικὸν πνεῦμα τοῦ αἰῶνος ὑποπεσόντες, παράλυτοι τὴν καρδίαν, ἔρμυον πολλῶν καὶ ποικίλων θλίψεων καταστάντες; Ναὶ σήμερον εἴπέρ ποτε καὶ ἄλλοτε τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας βραχυθεύει παραλυσία, καὶ ἀντὶ πίστεως σήμερον εἴπέρ ποτε καὶ ἄλλοτε ἐπιορχεῖται ἐν τῷ κόσμῳ ἡ ἀπιστία. Ἀπιστία, ἀγαπητοί, καὶ ἠθικὴ παραλυσία εἶναι δύο ἀχώριστοι σύντροφοι, ὅπως ἡ νύξ καὶ τὸ σκότος καὶ συμβαδίζουσι πάντοτε ὡς οἱ τροχοὶ τῆς ἀμάξης! ὅπου ἀνατεῖλε ἡ ἀπιστία, ἐκεῖ σκότος παχὺ εἰς τὸν νοῦν ἐξαπλοῦται καὶ ἀνεμοζάλη ἐπιπίπτει εἰς τὴν καρδίαν, ὅπου δὲ ἀνατεῖλε ἡ πίστις, ἐκεῖ φῶς ἀπλετον ἐπιχύνεται εἰς τὴν διάνοιαν καὶ γαλήνη καὶ ἡσυχία ἐξαπλοῦται εἰς τὴν καρδίαν. Ἀλλ' ὅπως, ἀγαπητοί, ἀκραδάντως πιστεύσωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ εὐρωμεν ὡς ὁ παράλυτος θεραπείαν, ὡς ἐξετάσωμεν σήμερον τὴν δύναμιν καὶ ἀξίαν τῆς πίστεώς μας καὶ ἴδωμεν πόσον αὕτη φωτίζει τὴν ἐσκοτισμένην διάνοιαν καὶ παρηγορεῖ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν.

Α'.

Ὀμιλῶν, ἀγαπητοί, ὁ Τερτυλλιανὸς περὶ τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως, λέγει ὅτι ἡ χριστιανικὴ πίστις περιλαμβάνει ὅ,τι ἡ Ἐκκλησία παρὰ τῶν Ἀποστόλων παρέλαβεν, ὅ,τι οἱ Ἀπόστολοι παρὰ τοῦ Κυρίου καὶ ὅ,τι ὁ Κύριος παρὰ τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ Πατρός. Κατὰ ταῦτα ἡ πίστις περιλαμβάνει πᾶν ὅ,τι αὐτὸς ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπεκάλυψεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν (περὶ προγορηθῆς κεφ. 21).

Ἡ τοιαύτη, ἀγαπητοί, πίστις ἡμῶν δύναται νὰ ἐπιχύσῃ φῶς εἰς τὸν ἐσκοτισμένον νοῦν τοῦ ἀνθρώπου καὶ διδάξῃ αὐτὸν τὴν μόνην ἀληθῆ καὶ ἐπαρκῆ περὶ κόσμου καὶ Θεοῦ διδασκαλίαν.

Καὶ πρῶτον, ἀγαπητοί, ἐὰν ἔλειπεν ἡ πίστις ἡμῶν ἐκ τῆς γῆς, τί ἠδυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν τότε περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ κόσμου τούτου; Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐπλάσθη διὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ ποῦ εἶναι ἡ ἀλήθεια ἔξω τῆς χριστιανικῆς πίστεως; Ἐρωτήσατε τὸν φυσικὸν ἀνθρώπον πόθεν ἐρχόμεθα καὶ ποῦ μεταβαίνομεν, διὰ τί ὑπάρχομεν εἰς τὸν

κόσμον και ποιόν τὸ τέλος και ὁ σκοπὸς τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως και τοῦ κόσμου· ἀλλ' οὐδὲν ἀποκρίνεται ὁ ἀνθρώπινος νοῦς· ὁ ἄνθρωπος ἔξω τῆς χριστιανικῆς πίστεως ὁμοιάζει πρὸς ὄδοιπόρον, πλανώμενον ἐν τῷ σκοτεινῷ βυθῷ νυκτὸς ὑπὸ ἀφραγγῆ και ἀσέληνον οὐρανόν, μὴ γνωρίζοντα πῶθεν ἔρχεται, ποῦ εὐρίσκαται και ποῦ ὑπάγει. Ἡ ἀσπλαγγχνος μήτηρ, ἥτις ἀποσπᾶ ἐκ τῶν κόλπων τῆς τὸ νεογέννητον βρέφος και ἀφίνει αὐτὸ γυμνὸν και τρέμον ἐπὶ τῆς ἐρήμου ἄμμου δὲν εἶναι τύσον σκληρὰ και ἀδικος, ὅσον ὁ Θεὸς τότε ὁ πρωταίτιος τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου. Εἷς, ἀγαπητοί, τῶν νεωτέρων ζωγράφων παρέστησε δι' εἰκόνας μίαν τῶν οἰκτροτέρων σκηνῶν τοῦ μεγάλου δράματος τῆς ἀνθρωπότητος, τὸν κατακλυσμόν. Ὁ οὐρανὸς περὶσπᾶται μέλας και σκοτεινὸς ἐπὶ τῆς εἰκόνας, οἱ ἄνεμοι φυσῶσιν ὀρμητικῶς, ἡ θάλασσα τυχᾶσεται και κυλίει τὰ κύματά τῆς, αἱ πίπτουσαι σκιαὶ τῶν νεφῶν καλύπτουσι τὸ οἰκτρὸν ἐκεῖνο και ἀποτρόπαιον θέαμα, ἀστραπαὶ δὲ πύρινοι διασχίζουσι τὰ νέφη, ἅτινα πανταχοῦ καλύπτουσι τὸν ὀρίζοντα. Οἱ καταρρέχεται τοῦ οὐρανοῦ ἠνοιξαν τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, τὰ κύματα ἀνυψοῦνται ἀκαταπαύστως ἐπὶ τῆς γῆς, καλύπτοντα και καταπίνοντα πᾶσαν ἐν γένει ὑπαρξίν· μόνον τὰ θελλοφόρα τοῦ οὐρανοῦ νέφη και τὴν κάτω ροχθοῦσαν και κυματίζουσαν θάλασσαν διακρίνεις· μόνον τὸν σφοδρὸν ἄνεμον και τὰ ἀφρίζοντα κύματα και τὰς κραυγὰς τῶν πνιγομένων ἀνθρώπων και τῶν θαλασσιῶν πτηνῶν ἀκούεις· οἱ ἄνθρωποι ζητοῦσι καταφύγιον εἰς τὰ ὄρη, ἀλλὰ τὰ κύματα ὑψοῦνται ὑπὲρ τοὺς λόφους και τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς γῆς, και αὐτὰ δὲ αἱ κορυφαὶ τῶν δένδρων ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐξηφανίσθησαν. Μόνον ἐνὸς δένδρου ὁ εὐθραυστος κλάδος φαίνεται ἀκόμη ἐπὶ τινος ὄρους, και πρὸς τὸν κλώνον τοῦτον προστρέχει εἰς δυστυχῆς, ὅπως εὐρητὴν σωτηρίαν του· μετὴν δεξιὰν χεῖρα σφίγγει τὸν κλάδον και μετὴν ἄλλην σύρει ἐκ τῆς κόμης τὴν σύζυγον, ἡ ὁποία συσφίγγει ἐπὶ τοῦ στήθους τὰ δύο πνιγόμενα τέκνα τῆς. Τὰ βλέμματά μας, ἀγαπητοί, στρέφονται μετ' ἀγωνίαν πρὸς τὴν γωνίαν ταύτην τῆς εἰκόνας και νομίζομεν ὅτι ἡ δύστηνος οἰκογένεια ἀνέρχεται ὁσονοῦπω ἐπὶ τοῦ κλάδου ἐκεῖνου, τὸν ὁποῖον δὲν ἐκάλυψαν ἀκόμη τὰ κύματα. Αἴφνης ὁμως ἀπαίσσιος ἀκούεται κρότος, ὁ κλάδος ἐθραύσθη και ὁ πᾶταχος τῶν κυμάτων ἐπνιξε τὰς τελευταίας φωνὰς τῶν ἀνθρώπων. Μετὰ φρίκης ἀποστρέφομεν τότε τὸ βλέμμα ἐκ τῆς σκηνῆς ταύτης και μεταφέρομεν ἀκουσίως ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Νῶε, ἥτις διασχίζει μακρόθεν τὰ κύματα. Πρὸ τῆς εἰκόνας, ἀγαπητοί, ἰστάμενοι ἔχομεν πρὸ ἡμῶν τὸ σύμβολον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ὁ κατακλυσμὸς περὶσπᾶται τὰ πελάγη τῶν ἀμφιβολιῶν, ὑφ' ὧν περικυκλοῦται ὁ ἄνθρωπος· ὁ δυστυχῆς, ὅστις ἠλπίζεν ὅτι εὐρετὴν σωτηρίαν του εἰς τὸν κλάδον, εἶναι ὁ ἄπιστος ἄνθρωπος, ὅστις στηρίζει τὰς ἐλπίδας του ἐπὶ τοῦ ματαίου και ἀσθενοῦς κόσμου· ἀντὶ νὰ τείνη χεῖρα βοήθειας, ὁ κόσμος συν-

θραύεται και ἀφανίζεται, και μετ' αὐτοῦ παρέρχεται και ὁ ἄνθρωπος. Μόνος ὁ Νῶε, ὅστις εἶχε πίστιν εἰς τὸν Θεόν, ὑπὸ τῆς ἀρχαίου χειρὸς ὀδηγούμενος, ἐπιπλέει ἐπὶ τῶν ὑδάτων και βλίνει ἀτάραχος εἰς τοὺς κόλπους τῆς σωτηρίας. Ὁ κόσμος, ἀγαπητοί, οὐδὲν γνωρίζει περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ κόσμου, ὁ ἄνθρωπος οὐδὲν γνωρίζει περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, μόνον ἡ πίστις διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι ὁ μὲν ἄνθρωπος εἶναι τξειδιώτης, ὁ δὲ κόσμος εἶναι τὸ πλοῖον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ μεταβιβάσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ τοῦ χρόνου εἰς τὴν μέλλουσαν και αἰωνίαν ζωὴν, ὅπως εὐρη κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ἄλλ' ἡ πίστις, ἀγαπητοί ἀδελφοί, ἀνυψοῖ ἡμᾶς και ὑπεράνω τοῦ κόσμου τούτου και εἰς ὑψηλότερας σφαιρας μέχρι τῆς γνώσεως τῶν θείων πραγμάτων. Πᾶν ὅ,τι οἱ σοφοὶ περὶ τοῦ Θεοῦ ἠγνόουν, οἱ φιλόσοφοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κατανοήσωσιν, ἡ πίστις ἀνακαλύπτει ἐν μιᾷ στιγμῇ ἀνοίγουσα πρὸ ἡμῶν τὸν πνευματικὸν οὐρανόν. Τὰ μυστήρια, ἀγαπητοί, τῆς φύσεως και τοὺς διαφόρους νόμους τοὺς διέποντας τὸν ὑλικὸν κόσμον δύναται πολλάκις νὰ ἐξιχνιάσῃ ὁ ἄνθρωπος, δύναται μάλιστα νὰ ἀνέλθῃ και εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀστέρας, κατανοήσῃ δὲ και καταμετρήσῃ τὸν δρόμον τῶν οὐρανίων σωμάτων, δὲν δύναται ὁμως νὰ ἀνακαλύψῃ ἐξ ἑαυτοῦ και τὰ μυστήρια τοῦ πνευματικοῦ οὐρανοῦ. Ὁ τολμῶν νὰ μετρήσῃ διὰ τοῦ λογικοῦ αὐτοῦ και καταλάβῃ ἐξ ἰδίων δυνάμεων τὰ βῆθη τῶν θείων μυστηρίων, ὁμοιάζει, ἀγαπητοί, πρὸς τὸ νήπιον, τὸ ὁποῖον ζητεῖ διὰ τῆς μικρᾶς χειρὸς του νὰ συλλάβῃ τὰ νέφη και ἐγγίσῃ τὸν οὐρανόν και παίξῃ μετ' αὐτοὺς ἀστέρας.

Ἡ πίστις, ἀγαπητοί, εἶναι ὁ πνευματικὸς ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τοῦ ὁποῖου βλέπομεν τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ και τὸν ἀόρατον πνευματικὸν κόσμον. Τίς ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὅτι ὑπάρχει ὑπὲρ τὸν κόσμον Θεὸς δημιουργὸς τοῦ κόσμου και προνοητῆς τοῦ παντός; οὐχὶ ἡ πίστις ἡμῶν; Τίς δὲ διδάσκει ὅτι Θεὸς δίκαιος ἐποπτεύει τὸ σύμπαν, τιμωρὸς τῆς κακίας και τῆς ἀρετῆς βραβευτῆς; οὐχὶ ἡ πίστις ἡμῶν; Πόσον πολυτίμος εἶναι τῷ ὄντι ἡ πίστις ἡμῶν! Ἐχάρισεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ βλέπῃ τὸν κόσμον τοὺς σωματικὸς ὀφθαλμοῦς. Ὅταν κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ πᾶν ἀφανίζεται, τὸ πᾶν ἐκλείπει και ὁ κόσμος δι' ἡμᾶς τότε εἰς βυθὸν σκοτὸς ἐξαφανίζεται· ἀλλ' ὅταν ἀνοίξῃς τοὺς ὀφθαλμοὺς σου, ἐπανερχονται και πάλιν ὄρη και πεδιάδες και ποταμοὶ και πελάγη. Διὰ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν ἐδόθη ἡ πίστις, ὁ πνευματικὸς ὀφθαλμὸς, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐμβλέπομεν τὸν Θεόν ἐν τῷ μεγαλείῳ αὐτοῦ. Ὁ τυφλὸς δὲν ἔχει τὴν αἴσθησιν τῆς ὀράσεως, ὁ ἄπιστος δὲν ἔχει τὴν αἴσθησιν τῶν θείων πραγμάτων. Ὅ,τι λοιπὸν διὰ τὸ σῶμα ὁ ὀφθαλμὸς, τοῦτο διὰ τὴν ψυχὴν μας ἡ πίστις· και ὅσον μὲν τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ διαφέρει, μᾶλλον δὲ ὅσῳ τιμιώτερα τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ, τοσοῦτο τῶν ὀφθαλμῶν μας πολυτιμο-

τέρα είναι ή πίστις. Καί όμως δέν είνκι άδικία, χριστιανοί, διά μέν τούς όφθαλμούς τοςαύτην νά καταβάλλωμεν πρόνοιαν, εις ιατρούς καταφεύγοντες και χρήματα αναλίσκοντες και τοςαύτα έτερα ύφιστάμενοι, διά δέ τήν πίστιν ήμῶν, καθ' έκάστην ψυχρανομένην και άσθενοῦσαν έν ταις καρδίαις, τοςαύτην νά δεικνύωμεν άδιαφορίαν; Τίνος ή κτησις σέ συνδέει προς τόν Θεόν, ή ή πίστις ήμῶν; τίς δέ σέ ελύτρωσεν, ή πίστις ήμῶν; Τί δέ τιμαλφέστερον, ή ή πίστις ήμῶν; Τήν πίστιν λοιπόν, άδελφοί, άς φυλάττωμεν, και καθώς ό ναύτης εις τό πέλαγος άνχόμενος, προς τόν ούρανιον θόλον τό βλέμμα άτενίζει και συμβουλεύεται τούς άστέρους, τοιουτοτρόπως και σύ άδελφέ, ώ έφημερε τού κόσμου θλακσοπόρε, στρέφε τό βλέμμα πάντοτε προς τόν άστέρα τής πίστεως, ίνα μή πλανηθής αίφνης εις πάντα άνεμον, εις πᾶν πνεῦμα διδασκαλίας και καταποντισθής εις τές άβύσσους τού αιωνίου θανάτου.

'Αλλ' ή πίστις, άγαπητοί, όχι μόνον τόν νοῦν τού άνθρώπου φωτίζει, άλλ' όπερ είνκι και σπουδαιότερον, και τήν καρδίαν αύτου θερμαίνει και έν τῷ μέσῳ τής τρικυμίας τῶν θλίψεων φέρει γαλήνην και άναπαύει τόν άνθρωπον.

Β'.

Όπως, άγαπητοί άδελφοί, ό νοῦς τού άνθρώπου έσκοτίσθη συνεπέξ τής άμαρτίας, τοιουτοτρόπως διεφθάρη και ή καρδία αύτου, ή δέ διαφθορά αύτη έξειδηλώθη ένθεν μέν έν τῇ δυσκρομονίᾳ, ήτις έπῆλθε μεταξύ Θεοῦ και άνθρώπου, ένθεν δέ έν τῇ αντίθεσει, ήτις ύπάρχει μεταξύ άνθρώπου και κόσμου. Μόνη, άγαπητοί, ή χριστιανική πίστις και πάλιν άποκατέστησε μέν τήν συμφιλίωσιν Θεοῦ και άνθρώπου, διέλυσε δέ τήν μεταξύ άνθρώπου και κόσμου αντίθεσιν.

Και ότι μέν διά τής πίστεως συνδιελλάχθημεν μετά τού Θεοῦ, μαρτυρεί μέν πολλαχού ό 'Απόστολος Παῦλος, λέγων «αὐτός έστιν ή είρήνη ήμῶν, ό ποιήσας τά άμρότερα έν, και τό μεσότοιχον τού φραγμοῦ λύσας» (Εφ. 2, 13—15), μαρτυρεί δέ και τό παράδειγμα πλείστων ὄσων άνδρῶν έν τῇ ιστορίᾳ. Είς, άγαπητοί, τῶν διαπρεπῶν διδασκάλων τής 'Εκκλησίας, ό ιερός Λύγουστινος, υίός τής εὔσεβοῦς Μονίκης, νέος ἤδη τήν ήλικίαν έγκατέλιπε τήν πατρίδα αύτου και μετέβηεν εις τήν Ρώμην, ὅπως μορφωθῆ ένταῦθα, εις τήν έστίαν τῶν γραμμάτων και τού πολιτισμοῦ. 'Επισκέπτετο τότε τές σχολάς τῶν ρητόρων, άντήλλασε πολλά τής φιλοσοφίας συστήματα και έζήτησε ὅπως εκπληρώσῃ τόν διακλή τής καρδίας του πόθον, τήν συμφιλίωσιν τού Θεοῦ μετά τής καρδίας του. 'Αλλ' ό Θεός τού Χριστοῦ δέν εύρίσκετο τότε οὔτε εις τές σχολάς τῶν ρητόρων, οὔτε εις τά συστήματα τής φιλοσοφίας. Τύφεις τού συνειδότης και έσωτερικός πόλεμος έπέλαυν νυκτός και ήμέρας έν τῇ καρδίᾳ του, μετά πολλάς τέλους περιπετείας και ναυάγια ήθικά έφθατε κατά θείαν οίκονομίαν εις Μεδιόλανα και ένταῦθα, ίνα μή τά λοιπά λέγω,

έπέστρεψεν εις Χριστόν διά τού ιεροῦ 'Αμβροσίου και έβαπτίσθη, ή δέ πίστις εις τόν Χριστόν μετέβαλε ριζικῶς τήν καρδίαν του· τήν τρικυμίαν τής καρδίας του διεδέχθη ή νηνεμία και ό πρότερον άμαρτωλός έγινετο άγιος. 'Επίστευσε εις Χριστόν και έπαυσαν έκτοτε οι φοβεροί πόλεμοι τής καρδίας του, έπίστευσε εις Χριστόν και συνηνώθη μετά τού Θεοῦ, έπίστευσε και άνεδείχθη έργῳ και λόγῳ εις τῶν μεγάλων άνδρῶν τής εκκλησιαστικῆς ιστορίας.

'Αλλ' ή πίστις, άγαπητοί, παρηγορεί τήν άνθρωπίνην καρδίαν, στηρίζει αύτην έν τῷ πολέμῳ κατά τῶν θλίψεων και ταλαιπωριῶν τού άμαρτωλοῦ κόσμου· βίος άνευ πίστεως είναι βίος άβίωτος, είναι άγών και διηνεκῆς πόλεμος. Μόνη ή πίστις έμπνέει έλπίδα και θάρρος, ένῳ ό κόσμος άπελπισμόν και άπόγνωσιν! 'Ο κόσμος δεικνύει τόν άνθρωπον διά τές θλίψεις μόνον πλασθέντα, άλλ' ή πίστις θά παρέλθωσι, λέγει, αι ήμέραι τής έξορίας, ήμέραι χαλεπαί, ήμέραι θλίψεων και δοκιμασίας. Στενάζετε ύπό τό βάρος τού βίου; όνειδισμοί και συκοφαντίαι, άχαριστίαι και άδικίαι έπέπεσον καθ' ήμῶν και σᾶς διετάρχξαν; παρηγορείσθε, λέγει ή πίστις· ύψώσατε τούς όφθαλμούς προς τόν ούρανόν· ιδού ή μόνη πατρίς ήμῶν· ένταῦθα μέν άδικία, θλίψις, άπόγνωσις, εκεί δέ δικαιοσύνη, θάρρος και άνακούφισις· ό Θεός θέλει μάς περιλάβει εις τούς κόλπους του, λέγει ή πίστις και σπογγίσει διά τής πατρικῆς του χειρός τά πικρά ήμῶν δάκρυα και άποδώσει έκάστῳ κατά τά έργα αύτου «οί δέ υιοί τῶν άνθρώπων, λέγει ό προφητάναξ Δαβίδ, έν σκέπη τῶν πτερύγων σου έλπισοῦσι· μεθυσθήσονται από πίστητος οίκου σου, και τόν χειμᾶρον τής τρυφῆς σου ποτιεις αυτούς» (Ψαλμ. λε' 9).

'Αλλ' ή πίστις, άγαπητοί, μένει και μέχρι τέλους πιστός και άχώριστος σύντροπος· ότε ό πλοῦτος και ή δούξα μάς έγκαταλείπη και φρικτή έρημος μάς περικυκλώνη, οι συγγενείς και φίλοι μάς έγκαταλείπουσι, διότι ό άνεμος τής δυστυχίας άπομακρύνει αυτούς ταχέως· άλλ' ή πίστις, άγαπητοί και πάλιν αὐθόρμητος πλησιάζει, εισερχομένη και ύπ' αυτούς τούς θόλους τῶν φυλακῶν και άναπαύεται περι τήν κλίνην και αύτου έτι τού κατὰ δίκου και συνοδεύει αύτόν μέ τόν σταυρόν εις τές χείρας, εις τόν τόπον τής καταδίκης, ένισχύουσα έν πάσῃ δοκιμασίᾳ· ή κοινωνία άποδιώκει αύτόν μετά φρίκης από τῶν κόλπων τής, ό νόμος πλήττει αύτόν διά τής μαχαίρας, άλλ' ή πίστις και μόνη έναγκάζεται και ένθαρρύνει αύτόν, ρίπτουσα επί τού προσώπου του άκτινα είρήνης τινός και έλπίδος· κύπτουσα δέ εις τά ὄτα τού άποθνήσκοντος ψιθυρίζει τούς τελευταίους λόγους «Κύριε εις χείρας σου παραθήσομαι τό πνεῦμά μου» και τέλος άνερχομένη επί τού τάφου του, κηρύττει εις τούς έπιζώντας θνητούς: ή πίστις μόνη μένει πιστή και πέραν τού τάφου.

'Αλλ' ή πίστις και μόνη μάς συνοδεύει και εις τήν κλίνην τῶν θλίψεων· πλησιάζατε, άγαπητοί, εις

τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς· ἰδοὺ εἰς δυστυχῆς ἀγωνιζόμενος πρὸς ἀσθένειαν, ἣτις ὑποσκάπτει βραδέως τὸν βίον του· οὐδεὶς εὐρίσκεται πλησίον του· ἢ καὶ ἂν ὑπάρχωσι, πικρότερον καθιστῶσι διὰ τῶν δακρῶν τὸν θάνατόν του· τί ὠφελοῦν οἱ θρῆνοι τὸν ἀποθνήσκοντα, τί δὲ ἡ χρυσῆ κλίνη τὸν φθισιῶντα; Μόνη ἡ πίστις θὰ μεταδώσῃ καὶ πάλιν ὑπομονὴν, διότι θέλει δεῖξει τὸν Ἰησοῦν ἐπὶ σταυροῦ δι' αὐτὸν ἐγκαταλειμμένον καὶ πάσχοντα, ὁ δὲ ἱερεὺς, ὁ οἰκονόμος τῶν μυστηρίων τῆς πίστεώς του, θέλει προσέλθει τελευταίος ἐπὶ τοῦ τάφου, ἵνα προσευχηθῇ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς του.

Ἐπὶ ἤρχε ποτέ τις, ἀδελφοί, ἐκ τῶν λεγομένων σοφῶν τῆς ἀρχαιότητος, ὅστις βλέπων τὰς θλίψεις καὶ τὰ τραύματα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, παρεκίνει τοὺς μαθητὰς πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς τοιαύτης καταστάσεως, ἵνα ἐπιταχύνωσι τὸν ἴδιον θάνατον· καὶ λοιπὸν αὐτὸς μὲν θλιθερὸν ἔζητε βίον, πολλοὶ δὲ τῶν μαθητῶν τοὺς λόγους αὐτοῦ ἀκούοντες, ἀπέλπιδες ἠυτοκτόνουν. Καὶ τῷ ὄντι, ἀγαπητοί, βρῶς περισταταὶ ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἡ πίστις, ἣτις νὰ παρηγορῇ καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν ἀνθρώπον. Κοιλὰς κλαυθμῶνος ὀνομάζεται ὁ κόσμος οὗτος, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ διέλθῃ τὴν κοιλάδα ταύτην χωρὶς νὰ ἐπιχύσῃ πολλαχοῦ πολλακίς πολλὰ καὶ πικρὰ δάκρυα· ἡ πρώτη ἡμῶν φωνὴ εἶναι κραυγὴ θλίψεως καὶ ἡ τελευταία ἡμῶν λέξις εἶναι βρῆς στεναγμὸς, ὅστις ἐξέρχεται μὲ τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ στήθους· ἀπὸ τοῦ λίκνου μέχρι τοῦ τάφου, ὁ βίος εἶναι ὅπως μεγάλη ὁδὸς πεφυτευμένη μὲ κυπαρίσσους, τὰς ὁποίας ποτίζουν τὰ ἀνθρώπινα δάκρυα· παρατηρήσατε σύμπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος· δὲν ὑπάρχει μίᾳ γενικῇ θλίψει εἰς τὸ βῆθος τῶν καρδιῶν συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος; Τίς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἔχει πᾶν ὅ,τι ἐπεθύμησε; τίς δὲν ἔχει ἐλπίδας, τίς φόβους, τίς τύψεις τῆς συνειδήσεως, τίς δὲν ἀπώλεσεν ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς ἢ τέκνα, ἢ σύζυγον, ἢ φίλους, ἢ συγγενεῖς; Οὔτε ἡλικία, οὔτε κοινωνικὴ περιωπὴ δύναται νὰ προφυλάξωσιν ἀπὸ τῶν ὀλεθρίων τούτων δοκιμασιῶν· τὸ γῆρας καὶ ἡ νεότης ἔχουσι τὰς ἰδίας αὐτῶν σκέψεις, καὶ αἱ θλίψεις κατοικοῦσι καὶ εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰς πόλεις, καὶ συνοδεύουσι πλουσίους καὶ πένητας. Θλίψεις καὶ φροντίδες περικυκλοῦσιν αἰετοτε τὴν καρδίαν μας. Καὶ τελευταῖον εἰς ἐπίμετρον πάντων τὰς θλίψεις διαδέχεται ἡ ἀπαίσιος νύξ τοῦ θανάτου, ἣτις προώρισται νὰ καλύψῃ ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος· ἄρον, χριστιανέ, κύκλω τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὡς λέγει ὁ ἱερός Κυπριανός, διηνεκῶς πίπτει εἰς τὸν θάνατον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνθρώπου· οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς, οἱ προσφιλέστεροι φίλοι, οἱ πάντες ἀδικαίπτως πίπτουσιν εἰς τὸν τάφον, καὶ καταστρέφεται τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅπως τὸ πολύφυλλον δένδρον φυλλορροεῖ ἐν ὥρᾳ φθινοπώρου· μικρὰ τις ἀνέμου πνοὴ καὶ τὰ φύλλα, ἀλλεπαλλήλα ἀποσπώμενα, ἐκρίζουνται ἀπὸ τοῦ δένδρου.

τὸ δένδρον εἶναι ὁ κόσμος οὗτος, σὺ δὲ εἶσαι τὸ ὠχρὸν ἐκείνο καὶ μεμαρμμένον φύλλον, τὸ ὁποῖον ἡ ἐλαφρὰ τοῦ ἀνέμου πνοὴ εὐκόλως ρίπτει εἰς τὴν κοιλάδα «ἀνθρώπος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει» (Ψαλμ. ρβ' 15). Αὕτη ἡ τύχη τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, νὰ ἔχωσι διέκρειν βρῆχειν καὶ ταχυτάτην καὶ πίπτωσι πύραυτα εἰς τὸ πρελθὸν καὶ εἰς αἰώνιον λήθην πύθεν ἤλθον καὶ ποῦ κατήντησαν· αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων ἐξαλείφονται ἐν τῷ κόσμῳ, οἱ τάφοι κληρονομοῦσι τάφους, μέχρις οὔ ἡ μνήμη ἐνὸς αἰῶνος σβεσθῇ καὶ ἐξαφανισθῇ ὑπὸ τὰ ἐρείπια ἐκείνου, οὔτινος προηγῆθη. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει λοιπὸν ἐν τῷ κόσμῳ βλάσασμον διὰ τὰς πληγὰς, δὲν ὑπάρχει παρηγορία διὰ τὰς συντετριμμένας καρδίας; δὲν ὑπάρχει παρηγορία διὰ τὸν θάνατον; Ἐπὶ ἔχει, ἀγαπητοί· ἀλλὰ ποῦ θὰ εὐρωμεν αὐτὴν ἐν τῷ κόσμῳ; εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ἀράγε, καὶ συμπάσχοντας ἀδελφούς μας; ἀλλὰ εἰς οὐδὲν καὶ οὔτοι νὰ συντελέσωσι δύναται· θὰ κλαύσωσι μεθ' ἡμῶν, ἀλλ' ἔχουσιν ἀνάγκην καὶ οὔτοι παρηγορίας· ἀλλὰ μήπως ἄρχε εἰς τὸν πλοῦτον, μὴ εἰς τὴν δόξαν εὐρίσκεις παρηγορίαν; ἀλλὰ καὶ αὕτη, ἀγαπητοί, ἀφίνει ψυχρὰν καὶ ἔρημον τὴν καρδίαν· ποῦ λοιπὸν θὰ εὐρῇ τὴν εἰρήνην τῆς καρδίας του ὁ ταλαίπωρος ἀνθρώπος; Εἰς τὴν πίστιν καὶ μόνην, ἀγαπητοί. Αὕτη καὶ μόνη δύναται νὰ κοιμίσῃ τὸ πένθος καὶ ἐπουλώσῃ τὰς πληγὰς τῆς καρδίας μας· αὕτη ἐμπνέει θάρρος καὶ ἐλπίδας εἰς ἄλλην ζωὴν εὐτυχεστέραν καὶ καὶ κρείττονα· ὅταν ὁ θάνατος ἀφαπάσῃ ἐκ μέσου ἡμῶν τὸ ἀντικείμενον τῆς τρυφερωτέρας ἡμῶν ἀγάπης καὶ γονυκλινεῖς καὶ ἀπηλπισμένοι βρέχωμεν μὲ δάκρυα τοὺς τάφους τῶν προσφιλῶν μας, ἡ πίστις ξηραίνει τὴν πηγὴν τῶν δακρῶν, καὶ δείκνυσιν εἰς ἡμᾶς τὰ ἄνθη ὅσα βλαστάνουσιν ἐπὶ τοῦ τάφου ὡς σύμβολα τῆς ἀθανασίας. Ἡ πίστις μόνη γεννᾷ ἐν ἡμῖν τὴν ἐλπίδα, καὶ ἡ ἐλπίς τὴν παρηγορίαν, καὶ ἀνυφοῖ ἡμᾶς ὑπερῶν τοῦ βίου τούτου εἰς τὴν στιγμήν, ὅτε ὁ ἐξόριστος θέλει ἀπολαύσει τὴν εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν ἐπόθει διακαῶς, ὅτε ὁ χριστιανὸς μετὰ τὸν ἀγῶνα, ὃν ἠγωνίσθη ἐπὶ τοῦ κόσμου, θέλει παραλάβει τέλος τὸν στέφανον, καθὼς ὁ στρατιώτης ἐκείνος, ὅστις ἀφικόμενος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ φρουρίου διὰ μέσου πυρὸς καὶ σιδήρου, καπνῶν καὶ αἱμάτων ἀρπάζει τὴν σημαίαν εἰς χεῖρας καὶ κηρύττει τὴν νίκην. Τοιοῦτος ὁ κόσμος, ἀγαπητοί, οὐδέποτε οὐδαμοῦ χορηγεῖ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς καρδίας μας· ἐκεῖ μόνον ἐπᾶνω ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰς τὴν πατρίδα τῆς πίστεως, ἐκεῖ μόνον ὑπάρχει ὁ ἐλεῶν καὶ ἀνκουφίζων τοὺς πάσχοντας· ὑπὸ τὴν σκέπην ἐκείνου δὲν θέλεις φοβεῖσθαι τὴν μανίαν τῶν κυμάτων τοῦ κόσμου. Ἄς ἔλθωσιν αἱ βροχαὶ καὶ ρεῦσωσιν οἱ ποταμοί, ἄς πνεύσωσιν ἀνεμοὶ, θάνατοι καὶ δυστυχίαι ἄς ἐπιπέσωσιν, ὅταν ἔχῃς πίστιν, ὁμοιάζεις πρὸς ὑπερήφανον βράχον ἐπὶ τῶν ὀρέων ὑψούμενον, τὸν ὁποῖον μάτην δέρουσιν οἱ ἀνεμοὶ τῶν παθῶν καὶ τῶν θλίψεων. Ἡ πίστις εἶναι τὸ τιμιώ-

τατον κτήμα ἐπὶ τῆς γῆς, αὕτη φωτίζει τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, αὕτη παρηγορεῖ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, αὕτη ἡ ἀληθὴς εὐτυχία τῶν εὐτυχοῦντων, αὕτη ἡ καταφυγή τῶν δυστυχοῦντων, αὕτη ἡ παρηγορία τοῦ τεθλιμμένου, αὕτη τῶν ξένων ὁ σύντροφος, αὕτη τοῦ παραλύτου ὁ ἰατρός, αὕτη τοῦ ἀποθνήσκοντος ἡ ἐλπίς καὶ παρηγορία. Τὴν πίστιν λοιπὸν, ἀδελφοί, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ καὶ ἡμεῖς ἄς φυλάττωμεν, τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν, ὅστις ὑπὲρ ἡμῶν ἔπαθε καὶ ἀπέθανε, τὴν θερμὴν καὶ ζωηρὴν πίστιν τοῦ παραλύτου, ὅπως καὶ ἡμεῖς τύχωμεν ὡς ἐκεῖνος τὴν ἀρεσὴν τῶν ἀμαρτιῶν καὶ τὴν θεραπείαν τῶν ἠθικῶν νοσημάτων καὶ γίνωμεν μέτοχοι τῶν ἐπηγγελμένων εἰς τοὺς πιστοὺς ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ὑμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γένοιτο!

ΓΝΩΜΑΙ

Ἡ ματαιότης, ἣτις εἶναι πολλάκις τὸ ἀσθενές μέρος τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, εἶναι συνήθως τὸ μόνον διακριτικὸν γνώρισμα τῶν μικρῶν ἀνθρώπων.

Ἐψηλὰ τεῖχη ἐπὶ ἀσθενῶν θεμελίων, μεγάλη διανοητικὴ ἰκανότης ἐπὶ χαρκατῆρος μετρίου εἰσὶ δύο πράγματα, ὧν ἡ καταστροφή ἐστὶ βεβαία, τούτέστιν ἡ καταστροφή τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ τῆς οἰκοδομῆς.

Ἡ τύχη τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Τὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα μεταβάλλονται δι' αὐτὸν ἀναλόγως τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἀντιμετωπίζει αὐτά. Ὁ ἀνθρώπος μεταβάλλει τὴν φύσιν τῶν γεγονότων, μεταβάλλων τὸ σημεῖον ἐφ' οὗ τιθέμενος ἐξετάζει καὶ ἐκτιμᾷ ταῦτα, τὸ ὕψος δὲ τοῦ

σημείου τούτου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Πάντα τὰ γεγονότα ἐν τῷ βίῳ εἰσὶν ἀπορμαί δια τὸν χριστιανὸν δοξολογίας τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ καὶ αὐταὶ ἔτι αἰ περιστάσεις αἰ ἐν τῷ φυσικῷ ἀνθρώπῳ τὰς ὀδυνηροτέρας μεμψιμοιρίας προκαλοῦσαι.

Φυσικὴ ὑπάρχει τάσις ἐν τῇ συγγνώμῃ νὰ προσκολληῖται μόνον εἰς τὴν μετάνοιαν.

ΑΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Τῷ πανιερ. ἀγ. Καρπάρχου.— Τὰ φύλλα ἀποστέλλονται τακτικῶς διὰ Συβύργης.

Τῷ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτῃ Μισαήλ εἰς Νέαν Ὁρλεάνην.— Ἡ συνδρομὴ ὑμῶν ἐλήφθη.

Τῷ ἱερολ. ἱεροδιακόνῳ Ἱεροθέῳ Χατζῆ Μαρκάκη εἰς Συβύργην.— Μολογότε τὰ φύλλα ἐστάλησαν τακτικῶς, πέμπονται ὑμῖν σήμερον οἱ ζητηθέντες ἀριθμοί.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ εἰδοποιεῖ ὅτι τὴν προσεχῆ δευτέραν 9 μαρτίου ἀπὸ τῆς δευτέρας ὥρας τῆς πρωίας τουρκιστὶ γενήσεται ἡ ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποίησης τῶν ἀρχιερατικῶν ἀμφίων, καὶ λοιπῶν πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ ἀοισίου ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως κυροῦ Φωτίου, συνάμα δὲ ἀγγέλλει τοῖς πιστωταῖς καὶ κληρονόμοις αὐτοῦ, ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι ὀφείλουσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ἵνα ὑποβάλωσιν ἀρμοδίως τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, οἱ δὲ δεύτεροι ἐντὸς ἑξ μηνῶν, ὅτε γενήσεται ἡ ὀριστικὴ ἐκκαθάρισις τῆς περιουσίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 28 Φεβρουαρίου 1892.

Ὁ γραμματεὺς εἶ. Ἐπιτροπῆς
Σ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου 1892.

	Οἱ κατὰ τὴν 1 Φεβρουαρίου εὑρεθέντες		Οἱ καθ' ἔλρον τὸ ἔτος						Οἱ κατὰ τὴν 29 Φεβρουαρίου μείναντες		τὸ ἔλρον	
	ἄνδρες	γυναῖκ.	Ἐἰσελθόντες		τὸ ἔλρον	Ἐξεληθέντες		Ἀποθανόντες		ἄνδρες		γυναῖκ.
			ἄνδρες	γυναῖκ.		ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.			
Ἀσθενεῖς	241	52	330	25	648	278	18	62	8	231	51	648
Γηροκομούμενοι	84	25	3		112		0	2	3	85	22	112
Φρενοβλαβεῖς	296	140	5	2	443	6	4	4	1	291	137	443
Ὀρφανοί	142		3		145	2				143		145
Περιορισμένοι	2	1			3					2	1	3
Προσωπικόν	112	31	1	1	145	2				111	32	145
	877	249	342	28	1496	288	22	68	12	863	243	1496

Ἐν Γαλατῶ, τῇ 3 Μαρτίου 1892.

Ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραφείου τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.
Ὁ Διευθυντὴς **Ε. ΚΑΒΑΛΑΣ.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 13 ΜΑΡΤΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 2.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνστάντιος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ίωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὄλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.	
Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται	
Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου	

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικῆν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὕλης διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

Τὸ μετὰ χεῖρας τεῦχος ἐστὶ τὸ Β' τοῦ ΙΒ' ἔτους τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας». Τὸ ἐκκλησιαστικὸν φύλλον καὶ τὸ ἔτος τοῦτο θέλει πάση δυνάμει ἀγωνισθῆ ἵνα διὰ τῶν δυνατῶν βελτιώσεων ἀνταποκριθῆ ὅσον ἐνεστικάλιον εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅμως καὶ οἱ συνδρομηταὶ αὐτοῦ ὀφείλουσιν ἵνα τακτικῶς καταβάλλωσι τὰς ἐαυτῶν συνδρομὰς, ἄνευ τοῦ ὁποίου πᾶσα ἀγαθὴ θέλησις κατὰ ἀνυπερβλήτων προσκόπτει δυσχερειῶν. Ἐφ' ᾧ θερμῶς παρακαλοῦνται πάντες οἱ οἰαυδῆποτε συνδρομητὰ καθυστεροῦντες ὅπως σπεύσωσιν εἰς ἡμεσον ἀπότισιν τῶν καθυστερουμένων αὐτῶν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Λόγος τῆ Γ'. Κυριακῆ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ ἀρχισυντάκτου τῆς Ἐκκλ. Ἀληθείας καὶ πατριαρχικοῦ ἐπόπτου τῶν σχολῶν Ἱεροδ. Γερασίου Δωρίζα — Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα — Ἀλληλογραφία «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐκφρασις Ἀυτοκρατορικῆς εὐαρεσκείας. — Ὑψηλῆ ἐντολῆ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Κραταιοτάτου καὶ Γαληνοτάτου ἡμῶν Ἀνακτοῦ Σουλτάν Ἀβδούλ Χαμητ Χάν αὐθέντου ἡμῶν, ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῶν ἀνακτόρων Σουρεγιᾶ πασᾶς διεβίβασεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα διὰ λίαν φιλόφρονος τεσκερέ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὑψηλῆς εὐαρεσκείας τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ἐπὶ ταῖς εὐχαῖς καὶ συγχαρητη-

ρίοις τοῖς ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου ὑποβληθεῖσι κατὰ τὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων Αὐτῆς.

— Ἐκλογή Καλλιουπόλεως. — Τοῦ Σεβασμ. Γέροντος ἀγίου Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, κυριάρχου πνευματικοῦ τῆς ἐπισκοπῆς Καλλιουπόλεως διατελοῦντος ἐνταῦθα ὡς μέλους τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ἀναθεμένου δ' αὐτῇ τὴν ἐκλογήν καὶ ἀποκατάστασιν ἀρχιερέως ἐν τῇ χηρεύουσῃ ἐπισκοπῇ Καλλιουπόλεως, προετάθησαν τρεῖς ὑποψήφιοι, ἧτοι οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Μοσχοννησιῶν Ἰάκωβος καὶ πρῶην Κίτρος Ἰωαννίκιος καὶ ὁ πανοσιολογ. Πρωτοσύγκελλος τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος κ. Δωρόθεος Μαυμέλης. Γενομένης δὲ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τῆς ἱερᾶς τῶν ψήφων τελετῆς, ἐξελέγη ἐπίσκοπος Καλλιουπόλεως ὁ πανοσιολογ. Πρωτοσύγκελλος κ. Δωρόθεος Μαυμέλης ἐκ τῶν ἀρίστων ἀποφοίτων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, κληρικὸς εὐπαιδευτὸς καὶ πεπειραμένος, εὐδοκιμώτατα δὲ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπηρετήσας ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει Χαλκηδόνος ὡς Ἀρχιδιάκονος καὶ ὡς Πρωτοσύγκελλος ἐπὶ τε τοῦ αἰοιδίμου Χαλκηδόνος Καλλινίκου καὶ ἐπὶ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου κ. Ἰωακείμ. Ἡ εὐχαριστία καὶ τὸ Μέγα Μήνυμα τῆς Α. Θεοφιλείας ἐγένοντο χθές.

— Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιος. — Τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Σωφρονίου ἄγοντος τὴν ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Νεόφυτος συνεχάρη τηλεγραφικῶς τῇ Αὐτοῦ Παναγιότητι καὶ Μακαριότητι.

— Πατριάρχης Ἀρμενίων. — Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων κ. Χορέν Ἀσικιάν ἀσθενοῦντος ἀπὸ τινος, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενι-

κός Πατριάρχης κ. Νεόφυτος απέστειλε προχθές τὸν πανοσιολογ. Μέγαν Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνστάντιον, ὅπως ἐπερωτήσῃ τὰ τῆς υγιείας τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος.

— *Εφορία Ἰωακειμίου Παρθεναγωγείου.*— Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰωακειμίου Παρθεναγωγείου διωρίσθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς χθές ὁ Σεβασμ. Γέρων ἅγιος Νικομηδείας κ. Φιλόθεος, ἀντικαθιστῶν τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σηλυβρίας κ. Γερμανόν, ἀποχωροῦντα τῆς Ἰ. Συνόδου.

— *Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον.*— Κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀνεγνώσθη καὶ ἐπεψηφίσθη ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου τῶν Πατριαρχείων διὰ τὸ ἔτος 1892—1893.

— *Μητροπολίτης Ἰωαννίνων.*— Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἀφίκετο εἰς βσιλεύουσαν ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριος. Ἡ Α. Σεβασμιότης ἅμα τῇ ἀφίξει αὐτῆς διηυθύνθη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Ἀπὸ τῆς τρίτης δὲ ἀνέλαβε τὰ ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ καθήκοντα αὐτοῦ.

— *Εφοροταμίας Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.*— Ληξιάσης τῆς συνοδικῆς περιόδου τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου Σηλυβρίας κ. Γερμανοῦ, διωρίσθη εφοροταμίας τῆς ἐν Χάλκῃ Ἰ. Θεολογικῆς Σχολῆς εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ἀποφάσει τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτῆς τοῦ παρελθόντος σαββάτου, ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Μητροπολίτης Κορυτσᾶς κ. Φιλόθεος, πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

— *Μητροπολίτης Ἀμασειας.*— Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀμασειας κ. Ἄνθιμος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀγγέλλει τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι μετὰ τῶν θεωρηλεστώτων ἐπισκόπων πρῶην Μετρῶν κ. Νεοφύτου καὶ Λεοντοπόλεως κ. Νεοφύτου ἐχειροτόνησεν ἐν Ἀμισῷ τῇ Κυριακῇ τῆς Ὁρθοδοξίας τῇ ἐπικλήσει τοῦ Παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος τὸν θεοφιλέστατον ὑποψήφιον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφάσης ἐπισκοπῆς Ἀμισοῦ κ. Νικόλαον.

— *Μητροπολίτης Μαρωείας.*— Ἡ Α. Πανιερότης ὁ μητροπολίτης Μαρωείας κ. Χρῦσανθος, δοὺς τὰς ἀναγκαστικὰς ἐξηγήσεις τῇ Ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν ἐπαρχιακῶν αὐτοῦ ὑποθέσεων, καταλείπει μετ' οὐ πολὺ τὴν βσιλεύουσαν κτευθνόμενος εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ.

— *Μητροπολίτης Πρεσπῶν.*— Ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Πρεσπῶν κ. Ἄνθιμος διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἀφίκετο αἰσίως εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ ἐπαρχίαν γενόμενος δεκτὸς ὑπὸ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ μετὰ πολλῶν ἐνδείξεων σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας.

— *Μητροπολίτης Βοδενῶν.*— Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Βοδενῶν κ. Ἰερόθεος, ἀγγέλλων διὰ γράμματος αὐτοῦ τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι ὁ ἀπό τινος

παρ' αὐτῷ ὡς βοηθὸς διατελέσας θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος πρῶην Ἐλευθερουπόλεως κ. Μακάριος ἠναγκάσθη ἵνα ἀποχωρήσῃ διὰ λόγους υγιείας ἐκ τῆς παρὰ τῇ Α. Πανιερότητι ὑπηρεσίας, συνίστησι τὴν Α. Θεοφιλίαν εἰς τὴν μέριμναν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

— *Πρῶην Κίτρον Ἰωαννίσιος.*— Ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως κ. Κύριλλος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι προτίθεται ἵνα ἀπολύσῃ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ τὸν ἐν τῷ τμήματι 40] Ἐκκλησιῶν ἀρχιερατικὸν αὐτοῦ ἐπίτροπον θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον πρῶην Κίτρον κ. Ἰωαννίσιον. Ἡ Ἐκκλησία οὐδεμίαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐξήνεγκεν ἀπόφασιν, ὡς τῶν περὶ τούτου ἐξαρτωμένων παρὰ τῆς Α. Σεβασμ. τοῦ Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως ὡς κυριάρχου τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

— *Προϊκοννήσου Ἰγνάτιος.*— Διὰ λόγους ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας καὶ τάξεως προσεκλήθη συνοδικῇ ἀποφάσει ἵνα ἀμέσως ἐπανακλήψῃ εἰς βσιλεύουσαν ὁ ἄρτι ἐντεῦθεν ἀναχωρήσας εἰς τὴν νέαν ἐπαρχίαν αὐτοῦ πανιερώτατος Μητροπολίτης Προϊκοννήσου κ. Ἰγνάτιος.

— *Πρῶην Ἀγχιάλου Ἄνθιμος.*— Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης πρῶην Ἀγχιάλου κ. Ἄνθιμος, προτιθέμενος ἵνα ἐκδώσῃ διὰ τοῦ τύπου πόνημα αὐτοῦ συνιστάμενον ἐξ ἑκατὸν ὀμιλιῶν εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, ἠτήσατο ὅπως ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἵνα ἔλθῃ εἰς βσιλεύουσαν καὶ ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκδοσιν. Ἡ ἀγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς παρελθούσης τρίτης ἀποδεξαμένη τὴν αἴτησιν ἐχορήγησε τὴν αἰτηθεῖσαν ἄδειαν.

— *Πατριαρχικὴ ἐξαρχία Βαζελῶνος.*— Ὁ ἡγούμενος τῆς παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα πατριαρχικῆς ἐξαρχίας Βαζελῶνος διαβιβάζων αἴτησιν τῶν χριστιανῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Δανιάχα τῆς ἐξαρχίας ταύτης, ἐξιτουμένων τὴν ἐνέργειαν τῶν δεόντων παρὰ τῇ σεβαστῇ Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει ὑπὲρ ἐκδόσεως αυτοκρατορικῆς ἀδείας πρὸς ἀνέγερσιν ἱεροῦ ναοῦ ἐν τῷ χωρίῳ αὐτῶν, συνίστησι τὴν αἴτησιν ταύτην τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, ἧτις ἐγκρίνασθαι ταύτην ἀπεφάνητο τὴν ἐνέργειαν τῶν δεόντων.

— *Ἐπίσκεψις.*— Χθές ὁ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ πατριαρχικοῦ Γραφείου κ. Ἰ. Δ. Τανταλίδης μεταβάς εἰς Πέραν ἐπεσκέψατο ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τὸν νέον ἐνταῦθα διπλωματικὸν πρέκτορα τῆς Βουλγαρίας κ. Δημητρώφ καὶ συνεχάρη αὐτῷ ἐπὶ τῷ διορισμῷ καὶ τῇ εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἀφίξει αὐτοῦ.

— *Κήρυγμα τοῦ θείου λόγου.*— Κατὰ τὸ δημοσιευθὲν πρόγραμμα κηρύξουσι τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ Δ' Κυριακῇ τῶν νηστειῶν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὁ ἱερολ. κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης· ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἐκκλ. Ἀναλήψεως) ὁ πανοσιολογ. κ. Πάμφιλος· ἐν Ἰδρινεκαπίῳ ὁ πανοσιολ. κ. Ἀγαθόγγελος Καστοριάδης· ἐν Βλαταῖ ὁ πανιερ. πρῶην Κώου κ. Παῦλος·

ἐν Μουχλίῳ ὁ ἱερολ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος· ἐν Γαλατᾶ (Ἐκκλ. Ἀγ. Ἰωάννου) ὁ ἱερολ. κ. Φώτιος Μαρινάκης· ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἐκκλ. Παναγίας) ὁ αἰδεσιμολ. κ. Κ. Παρίτσης· ἐν Φερίκιῳ ὁ αἰδεσιμολ. Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης

—Διόρθωσις παροράματος.— Ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ τοῦ ΙΑ' ἔτους τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» κατὰ παραδρομὴν παρελείφθη τὸ ὄνομα τοῦ κ. Ι. Δ. Ἰωαννίδου ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ὀνομάτων τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δημοσιευσάντων ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ φύλλῳ μεταφράσει.

ΔΟΓΟΣ

ΤΗ Γ' ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας» καὶ πατριαρχικοῦ ἐπόπου τῶν σχολῶν ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΔΩΡΙΖΑ

«Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι».

ΜΑΡΚΟΣ 8, 34.

Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, Παναγιώτατε καὶ θειώτατε Δέσποτα, εὐσεβεῖς καὶ φιλόχριστοι ἀκροαταί, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εὐρίσκειται ἐν μιᾷ τῶν κρισιμωτέρων στιγμῶν τοῦ ἐπι γῆς βίου αὐτοῦ. Ἡ καρδιά αὐτοῦ εἶναι πλήρης ἀθυμίας καὶ ὀδύνης. Μεθ' ὅλον τὸ σχετικῶς πολυχρόνιον αὐτοῦ κήρυγμα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, μεθ' ὅλα τὰ ὑπ' αὐτοῦ τελεσθέντα ὑπερφυᾶ θαύματα, μία μόνον δράξ ἀνθρώπων, οἱ ὀλίγοι μαθηταὶ αὐτοῦ, ἀπεδέξαντο καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν εἰλικρινῶς. Ἀλλὰ καὶ οὗτοι δὲν ἦτο εἰσέτι γνωστὸν ἂν ἔχωσι σαφῆ καὶ ἀκριβῆ ιδέαν περὶ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν ὡς θεανθρώπου Μεσσίου. Ἀφ' ἐτέρου ὁμως τὸ μέγα καὶ φρικαλέον δρᾶμα, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ παρασταθῇ ἐν Ἱερουσαλήμ, ἦτο ἤδη σχεδὸν εἰς τὰς παρκαμονὰς αὐτοῦ, ὁ σταυρὸς τῆς ἀτιμίας καὶ τῆς ὀδύνης, ὅστις ἔμελλε νὰ ἀνυψωθῇ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ, ἤρξατο ἤδη νὰ κατασκευάζεται ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Ἦτο ἀνάγκη λοιπὸν καὶ ἀνάγκη ἀπόλυτος, ἵνα ἡ μικρὰ περὶ τὸν Ἰησοῦν φάλαγγ, ἐξ ἧς ἔμελλον νὰ ἐξέλθωσιν οἱ νικηταὶ τοῦ κόσμου, ἐδραιωθῇ ἐν τῇ πίστει εἰς αὐτὸν, ὡς τὸν ἐπηγγελμένον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Μεσσίαν, ἦτο ἀνάγκη ἵνα παρασκευασθῇ εἰς τὴν θέαν τῶν φρικαλέων αὐτοῦ παθῶν, τοῦ ὀδυνηροῦ σταυροῦ καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἦτο ἀνάγκη νὰ παρασκευασθῶσιν οἱ μαθηταὶ ἵνα καὶ οἱ ἴδιοι ὦσιν ἔτοιμοι εἰς πᾶσαν θυσίαν. Διὰ τοῦτο, ἐνῶ ἡ μικρὰ συνοδεία καταλιποῦσα τὴν Γαλιλαίαν καὶ ἐπισκεπτομένη τὰ περὶ τὴν Καισάρειαν χωρία, ἐσταμάτησεν ἐσπέραν τινὰ ἐν τινι τῶν χωρίων τούτων, ὁ Ἰησοῦς, ἀφοῦ προηγουμένως ἐκτενῶς προσήυξατο κατ' ἰδίαν, τοῦθ' ὅπερ ἐνίοτε ἔπραττεν ὅπως ἐπιδράσῃ δι' ἀοράτου ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ψυχῆς τῶν περὶ αὐτὸν, προσεγγίζει εἰς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ καὶ ἀπροσδοκῆτως ἐρωτᾷ αὐτούς: «τίνα μὲ λέγουσιν οἱ

ἄνθρωποι εἶναι»; καὶ εἶτα αὐμοῖς δὲ τίνα μὲ λέγετε εἶναι»; Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκ μέρους πάντων ἀπάντησις τοῦ Πέτρου «σὺ εἶ ὁ Χριστὸς» κατέδειξεν ὅτι ὁ πατήρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀπεκάλυψεν εἰς τοὺς ταπεινοὺς τούτους καὶ ἀμαθεῖς τὸ μυστήριον τὸ ἀποκρυμμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ὁ Ἰησοῦς ἀδιστακτικῶς τότε προλέγει αὐτοῖς ὅτι αὐτὸν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι. Ἡ στιγμή ἦτο κρισιμωτάτη. Οἱ μαθηταὶ ἦσαν ἐκπεπληγμένοι καὶ φοικιῶντες ἐκ τῆς ἀδοκῆτου τρυφῆς ἀποκαλύψεως. Τὴν στιγμήν τρυφῆν ὁ Σωτὴρ θεωρεῖ κατὰλληλον ἵνα διατυπώσῃ σαφῶς καὶ εὐκρινῶς καὶ τί ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν εἰς αὐτὸν πιστευόντων. «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, λέγει, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι». Οὐδεὶς πρὸ αὐτοῦ διδάσκαλος ἐξήνεγκε τοιαύτην ἀξίωσιν. Ὁ Ἰησοῦς ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ τελείαν ἀρνησίν ἑαυτῶν, πρόθυμον ἀποδοχὴν πάσης ὀδύνης, ἀγῶνα διηνεκῆ καὶ ἀκατάπαυστον μέχρι θυσίας καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς αὐτῶν. Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀνακηρύττῃ τις αὐτὸν υἱὸν Θεοῦ, ὀφείλει καὶ νὰ συμμερισθῇ τὸν ὀδυνηρὸν αὐτοῦ ἀγῶνα. Ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ὑπ' ὄψει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ὅτε ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν τὸν βραχὺν μὲν, ἀλλὰ καὶ θαυμάσιον τοῦτον τοῦ χριστιανικοῦ ἡρωϊσμοῦ κώδικα, ὅστις διαμένει ἀείποτε ὁ ὑψιστος νόμος τοῦ χριστιανοῦ, «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι». Περὶ τοῦ ἠθικοῦ τούτου ἀγῶνος, ὃν ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν ὁ θεῖος ἡμῶν σωτὴρ, περὶ τοῦ σταυροῦ τούτου, ὃν ἐκληροδότησεν εἰς ἡμᾶς, ἐπιτραπήτω μοι ὀλίγα τινὰ νὰ ὁμιλήσω πρὸς ὑμᾶς σήμερον.

Ὁ κόσμος, φιλόχριστοι ἀκροαταί, εἶναι διὰ τὸν ἀνθρώπον εὐρὸν στάδιον διηνεκῶν ἀγῶνων. Ἡ ζωὴ ἡμῶν ἅπασα εἶναι διηνεκῆς καὶ ἀκατάπαυστος ἀγῶν. Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἴδωμεν τὸ φῶς, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν θέλει ἀποσβεσθῇ ὁ ἐν ἡμῖν σπινθὴρ τῆς ζωῆς, οἱ πάντες ἀνεξαιρέτως ἀγωνιζόμεθα τὸν δεινὸν καὶ χαλεπὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν καὶ κατὰ τῶν στοιχείων τῆς περὶ ἡμᾶς φύσεως, ἅτινα ἀδιαλείπτως πολεμοῦσι καὶ ἐπιβουλεύονται ταύτην, ἀγῶνα πρὸς κτῆσιν τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀγῶνα πρὸς δημιουργίαν θέσεώς τινος ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐν ἣ ζῶμεν, ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ζωῆς καὶ συντηρήσεως τῶν οικείων ἡμῶν, ἀγῶνα τέλος πρὸς ἀπόκτησιν παντός ὅ,τι θεωροῦμεν χρήσιμον καὶ λυσιτελές ἐν τῷ βίῳ τούτῳ. Ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις νομίζεται εὐδαίμων καὶ ὅστις εἰς τὴν τράπεζαν τῆς ζωῆς κάθηται περιβεβλημένος πορφύραν καὶ βύσσον, μέχρι τοῦ τελευταίου ἐπαίτου, οἱ πάντες ἐσμὲν ὑποβεβλημένοι εἰς τὸν γενικὸν τοῦτον τῆς φύσεως νόμον, οἱ πάντες ἐσμὲν ἡ-

ναγκασμένοι να πληρώσωμεν τὸν γενικὸν τοῦτον φόρον τοῦ δεινοῦ καὶ χαλεποῦ ἀγῶνος. Ἄγων λοιπὸν πανταχοῦ καὶ διὰ πάντας, ἀγὼν διὰ τοὺς μεγάλους καὶ ἰσχυροὺς, ἀγὼν διὰ τοὺς μικροὺς καὶ ταπεινοὺς, ἀγὼν διὰ τοὺς εὐτυχεῖς καὶ ἐνδόξους, ἀγὼν διὰ τοὺς δυστυχεῖς καὶ ἀφικνεῖς, ἀγὼν εἰς πᾶν βῆμα τῆς ζωῆς ἡμῶν. Ἄλλ' ὁ ἀγὼν οὗτος ὁ πρὸς συντήρησιν τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν, εἶναι ἀγὼν ὑλικός, εἶναι ἀγὼν τὸν ὁποῖον διεξάγουσι πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς αὐτῶν καὶ αὐτὰ τὰ κατώτερα τοῦ ἀνθρώπου ὄντα. Ἐάν ὁ ἄνθρωπος τοῦτον μόνον τὸν ἀγῶνα εἶχε νὰ ἀγωνισθῆ ἐπὶ τῆς γῆς, ὀλίγον θὰ διέφερε τῶν ὄντων τούτων. Ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὅ,τι καθίστησι τὸν ἄνθρωπον ἀνώτερον πάντων τῶν ὄντων καὶ βασιλέα τῆς δημιουργίας εἶναι ὁ ἀγὼν τοῦ ἀνθρώπου καθ' ἑαυτοῦ, κατὰ τῶν πονηρῶν αὐτοῦ ἐνστίκτων, κατὰ τῶν παθῶν καὶ ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ, κατὰ τῆς ἐπιθυμίας τῆς σαρκός, τῆς ἐπιθυμίας τῶν ὀρθολογῶν καὶ τῆς ἀλαζονείας τοῦ βίου, τούτέστιν ἀγὼν κατὰ τοῦ ἐν ἡμῖν ἐγωΐσμου καὶ τῶν ὀλεθρίων εἰσηγήσεων τῆς ἠδυπαθείας, ἀγὼν κατὰ παντός ὅ,τι ἐν ἡμῖν ἀντιστρατεύεται εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἀκριβῶς δὲ τὸν ἀγῶνα τοῦτον, τὸν σταυρὸν τοῦτον ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ ὡς ἰδιαιτέρον γνώρισμα ὁ θεὸς ἡμῶν Σωτὴρ «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν καὶ ἀκολουθείτω μοι». Τὸν ἀγῶνα τοῦτον οἱ πάντες ὀφείλουσι νὰ ἀγωνισθῶσι, τὸν σταυρὸν τοῦτον οἱ πάντες ὀφείλουσι νὰ ἄρῳσιν, ἐάν θέλωσι νὰ ἦναι ἀληθεῖς μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, πολῖται τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Ἄπασα ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ὑψιστον σκοπὸν ἔχει τὴν ἐκγύμνασιν καὶ ἐξέσκησιν πῶν εἰς αὐτὸν πιστευόντων εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον. Καὶ οἱ θεοὶ δὲ αὐτοῦ μαθηταὶ καὶ Ἀπόστολοι εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἀδικλείπτως προσκαλοῦσι τοὺς χριστιανούς· «οὐπω μέγρις αἵματος ἀντέστητε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀγωνιζόμενοι», γράφει πρὸς τοὺς χριστιανούς τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ἥρωας οὗτος τοῦ ἠθικοῦ ἀγῶνος.

Βεβαίως ὁ ἀγὼν οὗτος εἶναι λίαν δυσχερής, εἶναι λίαν ὀδυνηρός. Δυσχερέστατον καὶ ὀδυνηρότατον εἶναι νὰ ἀντιστρατεύηται τις καθ' ἑαυτοῦ. Ὑπάρχει ὀδυνηρότατον πρᾶγμα εἰς τὸν φιλήδονον ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ νὰ καταπολεμήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς φιλήδονου αὐτοῦ σαρκός; Ὑπάρχει δυσχερέστερον πρᾶγμα εἰς τὸν ἐγωΐστην ἀπὸ τοῦ νὰ ἀγωνισθῆ κατὰ τῶν ὑπαγορεύσεων τοῦ ἐγωΐσμου καὶ τῆς φιλοδοξίας αὐτοῦ; Ὑπάρχει ὀδυνηρότατον πρᾶγμα εἰς τὸν ἰδιοτελῆ ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ νὰ ἀντιπαραστήσῃ κατὰ τῶν εἰσηγήσεων τῆς ἰδιοτελείας αὐτοῦ; Ὁ νόμος τῆς ἀμαρτίας εἶναι τοσοῦτο βαθέως ἐγκεχαραγμένος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, ὥστε πᾶς ἀγὼν κατὰ τῶν ὑπαγορεύσεων αὐτοῦ εἶναι πάντοτε δυσχερής, εἶναι πάντοτε ὀδυνηρός. Καὶ ὁμῶς ἄνευ τοῦ ἀγῶνος τούτου, ἄνευ τοῦ ὀδυνηροῦ τούτου σταυροῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀκολουθή-

σωμεν τὸν Χριστὸν, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὦμεν γνήσιοι καὶ ἀληθεῖς αὐτοῦ μαθηταὶ καὶ ὀπαδοὶ «ὅς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν» κτλ. Ἐάν λοιπὸν ὁ ἐγωΐσμός ἐμφυσᾷ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, χριστιανέ, οἴησιν καὶ ἀλαζονείαν, ἰδιοτελείαν καὶ περιφιλυτίαν, ἄρον τὸν σταυρὸν σου τοῦτον καὶ ἀγωνίσθητι πᾶση δυνάμει νὰ ἐκρίζωσῃς ἐκ τῆς καρδίας σου τὸ ὀλέθριον τοῦτο πάθος. Ἐάν ἡ ἠδυπάθεια ἀνάπτῃ ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πῦρ τῆς φιληδονίας, ἄρον τὸν σταυρὸν σου τοῦτον καὶ ἀγωνίσθητι νὰ καταστρέψῃς τὸ καταστρεπτικὸν τοῦτο πῦρ ἐν τῇ καρδίᾳ σου. Ἐάν σὲ κατέχη ἡ φιλαργυρία, ἡ πλεονεξία, ὁ φθόνος, ἄρον τὸν σταυρὸν σου τοῦτον καὶ ἀγωνίσθητι νὰ καταπνίξῃς τοὺς δηλητηριώδεις τούτους ὄφεις ἐν τῇ καρδίᾳ σου. Ἐάν ἦς ἐκδοτος εἰς τὴν μέθην, εἰς τὴν ἀδικίαν, εἰς τὴν κλοπὴν καὶ εἰς ἄλλας τοιαύτας κακίας, ἄρον τὸν σταυρὸν σου τοῦτον καὶ ἀγωνίσθητι νὰ ἀποσπάσῃς ἀπὸ τῆς καρδίας σου τὰ ὀλέθρια ταῦτα πάθη. Ἀγωνίσθητι διηνεκῶς, ἀγωνίσθητι ἀνευδύτως, διότι μόνον διὰ τοιοῦτου ἀγῶνος δύνασθαι νὰ φθάσῃς εἰς τὴν ἠθικὴν τελειότητα, τὴν ὁποῖαν ἀπαιτεῖ παρά σου ὁ Θεὸς καὶ Σωτὴρ σου· διότι μόνον διὰ τοιοῦτου ἀγῶνος δύναμεθα νὰ ἔχωμεν ἀξίαν τινὰ ὡς ἄνθρωποι καὶ ὡς χριστιανοί. Ἐχεις ἐνώπιόν σου τὸ παράδειγμα αὐτοῦ τούτου τοῦ Σωτῆρός σου, οὐτινος ἄπας ὁ ἐπὶ γῆς βίος ἦν διηνεκῆς καὶ ἀδικλείπτως σταυρός, διηνεκῆς καὶ ἀδικλείπτως ἀγὼν. Ἐχεις τὸ παράδειγμα τῶν μακαρίων αὐτοῦ μαθητῶν, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ σταυρός καὶ ὁ ἀγὼν ἦτο τὸ διηνεκὲς μέλημα. Ἐχεις τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων καὶ θαυμασίων τοῦ ἠθικοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς ἀρετῆς ἡρώων, τῶν πνευδόξων ἀγίων, οὓς ὁ σταυρός καὶ ὁ κατὰ τῆς ἀμαρτίας ἀγὼν εἰς τοσοῦτον ἀνήγαγεν ὕψος ἀγιότητος. Ἐχεις τὴν πνευθενῆ χάριν τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου, τὸν ὁποῖον, ὅπως σὲ ἐνισχύσῃ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον κατὰ τῆς ἐν σοὶ ἀμαρτίας προέβαλεν εἰς προσκύνησίν σου σήμερον ἡ Ἐκκλησία· «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι».

Ἄλλ' ἄρα γε, φιλόχριστοι ἀκραταὶ, δύναται ὁ χριστιανὸς νὰ ἀγωνισθῆ τὸν ἀγῶνα τοῦτον καθ' ἑαυτοῦ, ἢ ἀπαιτεῖ παρ' αὐτοῦ ὁ Χριστὸς ἀνώτερόν τι τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων; Εἶναι ἄρα γε ἐλεύθερος ὁ χριστιανὸς νὰ ἀγωνισθῆ πρὸς τὴν ἀμαρτίαν, νὰ θυσιάσῃ τὸ συμφέρον εἰς τὸ καθῆκον, νὰ νικήσῃ τὸν ἐγωΐσμον καὶ τὴν ἠδυπάθειαν, νὰ θύσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ἢ ἀπαιτεῖ παρ' αὐτοῦ ἡ θρησκεία πρᾶγματα ἀνώτερα τῆς θελήσεως αὐτοῦ; Ζῶμεν ἐν αἰῶνι ἀληθῶς παραδόξῳ· ἐνῶ ἄφ' ἑνὸς καταντῶσι νὰ θεοποιῶσι σήμερον τὸν ἄνθρωπον, ἄφ' ἑτέρου τείνουσι νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τοῦ διαδήματος αὐτοῦ τὸν πολυτιμότερον ἀδάμαντα, τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ἐλευθερίαν. Ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία, λέγουσιν, εἶναι πλάνη. Ὁ ἄνθρωπος νομίζει ὅτι αὐτὸς εἶναι ἡ αἰτία τῶν πράξεων αὐτοῦ, ἐνῶ αὐτὸς ὁ ἴδιος

είναι άπλοῦν άποτέλεσμα. Ο άνθρωπος, λέγουσιν οί σοφοί του άιῶνος, είναι σωματικῶς, διανοητικῶς καί ήθικῶς τοιοῦτος, άναλόγως τῶν ένστικτων, τῶν όρμῶν καί τῶν δυνάμεων, ἄς έκληρονόμησε παρὰ τῶν γονέων αὐτοῦ, έπομένως δέν είναι έλεύθερος νά πράξει, ή μή τὸ άγαθόν, νά άγωνισθῆ ή μή πρὸς τήν άμαρτίαν. Η συνείδησις ήμῶν δέν είναι πλέον ὁ έν ήμῖν άπροσωπόληπτος μάρτυς του Θεοῦ, ή άνωτέρω εκείνη φωνή, ήτις έστιν ήχώ τῆς φωνῆς του Θεοῦ καί ήτις άφ' έαυτῆς άντηχεί έν μέσῳ του κλύδωνος τῶν παθῶν καί του τυχάρου τῶν έπιθυμιῶν. Η θέλησις ήμῶν δέν είναι ή άνεξάρτητος εκείνη δύναμις, ήτις φυσικῶς ένυπάρχει έν έκάστῳ ανθρώπῳ, άλλ' ύπόκειται μοιραίως εἰς αίτια, αίτινα διευθύνουσιν αὐτήν καί αίτινά εἰσιν άποτέλεσμα τῆς κρᾶσεως, τῆς άνατροφῆς, του έθνους, του κλίματος.

Έάν αί ιδέαι αὐται ήσαν άληθεῖς, πᾶς ήθικός άγών θα ήτο μάταιος, πᾶς άγών κατὰ τῶν ένστικτων καί τῶν παθῶν ήμῶν θα ήτο άνωφελής άπώλεια χρόνου καί δυνάμεων. Έάν αί ιδέαι αὐται ήσαν άληθεῖς, ὁ άνθρωπος θα ήν άπλῶς τελειοποιημένον ζῶον, οὐδείς θα έσκέφθη ποτέ νά άπαιτήση παρὰ του ζῶου μεταβολήν τῶν ένστικτων αὐτοῦ. Έάν αί ιδέαι αὐται ήσαν άληθεῖς, θα υπήρχε μόνον υλικός άγών τῆς ζωῆς, έν τῷ όποίῳ ὁ ισχυρότερος θα κατέπνιγεν άνευ δισταγμοῦ τὸν άσθενέστερον, ὁ εἰς θα έπάτει επί του πτώματος του άλλου. Τᾶς θεωρίας ταύτης, φιλόχρισται άκροαταί, άποκρούει έντόνως ή άγία Γραφή καί ὁ ὀρθός λόγος. Η άγία Γραφή είναι ή μεγάλη καί θαυμασία ιστορία του ύψίστου καί γιγαντιαίου άγῶνος επί τῆς γῆς ήμῶν μεταξὺ του άγαθοῦ καί του κακοῦ. Έν τῷ μεγάλῳ τούτῳ δράματι, έν τῷ ή έέργεια του Θεοῦ λαμβάνει συνεργόν τήν δράσιν του ανθρώπου, ὅπως τηρηθῆ ή φοβερά κεφαλή του ὄφεως καί τὸ ὅποιον δι' ήμᾶς τοὺς πιστοὺς θα άπολήξῃ εἰς νίκην βεβαίαν καί άσφαλή, έάν μόνον λάβωμεν υπ' ὄψει τὸν έννα παράγοντα, τουτέστι τὸν άνθρωπον, τί άλλο εύρίσκομεν, ή ὅτι ή άγία Γραφή έν πάση αὐτῆς λέξει ύποστηρίζει τὸν άγῶνα τουτὸν του ανθρώπου καθ' έαυτοῦ; Καί τί άλλο είναι ὁ βίος τῶν ανθρώπων του Θεοῦ, εἰμή άγών κατὰ τῶν άμαρτιῶν αὐτῶν, κατὰ τῶν άμαρτιῶν του λαοῦ αὐτῶν; Πατριάρχαι, νομοθέται, βασιλεῖς, προφήται κλοῦνται ένά υπερασπίσωσι τὰ δικαια του Ίεχωβά έναντίον τῆς βδελυρᾶς είδωλολατρείας τῶν έθνῶν. Οί δέ Άπόστολοι έν μέσῳ του Ίουδαϊκοῦ φανατισμοῦ καί τῶν άσχημιῶν του έθνικοῦ κόσμου, τί άλλο εἰσιν, ή άθληταί καί άγωνισταί, θυσιάζοντες τᾶς δυνάμεις αὐτῶν καί έν άνάγκη τὸ αίμα αὐτῶν, ὅπως εύαγγελίσωνται τὸν έσταυρωμένον Σωτῆρα, ὅστις έμελλε νά άνκαινίσῃ τήν ανθρωπότητα; Άλλ' έάν καί οί μὲν καί οί δέ εἰσιν άγωνισταί του Θεοῦ, έγένοντο τοιοῦτοι, διότι ήρχισαν πρῶτον νά άγωνίζωνται καθ' έαυτῶν, κατὰ τῶν άμαρτιῶν καί τῶν παθῶν αὐτῶν. Τοιουτοτρόπως άπασα ή άγία

Γραφή από τῆς πρώτης αὐτῆς σελίδος μέχρι τῆς τελευταίας είναι έπίκλησις εἰς τὸν ήθικόν άγῶνα καί τᾶς γονίμους έν έργοις άγαθοῖς συνεπειᾶς αὐτοῦ.

Μετὰ τήν άγίαν Γραφήν έρχεται ὁ ὀρθός λόγος πάντων τῶν λογικῶν ανθρώπων. Βεβαίως ύπάρχουσιν έν ήμῖν ένστικτα, έπιθυμιαί καί τάσεις, αίτινές εἰσι προῖόν του κλίματος, τῆς ιδιοσυγκρασίας, τῆς άνατροφῆς ήμῶν, προῖόν κληρονομιάς έκ τῶν γονέων ήμῶν, ή δέ χριστιανική θρησκεία έπιβεβαιοῖ καί άποδέχεται τουτο· άλλ' ὅμως οὐδείς άφ' έτέρου άμφιβάλλει ὅτι έξ ήμῶν αὐτῶν έξαρτᾶται νά έκριζώσωμεν τὰ παράσιτα ταῦτα φυτὰ έκ τῆς ψυχῆς ήμῶν, ὅπως ὁ καλός γεωργός έκριζώνει τὰ άγρια χόρτα έκ του άγροῦ αὐτοῦ. Διὰ τουτο ένθεν μὲν ὅταν αίσθανώμεθα έαυτοὺς άποκλίνοντας εἰς τι έπίμεμπτον πάθος, ήμεῖς αὐτοί ένδομύχως κατακρίνομεν έαυτοὺς, ένθεν δέ ὅταν παρατηρήσωμεν τινα τῶν ὁμοίων ήμῖν ανθρώπων παραδεδομένον ὅλως εἰς τᾶς ίδίας έπιθυμιας, οὐ μόνον οὐδῶς δικαιολογοῦμεν άλλὰ καί άσστηρῶς μεμφόμεθα τουτον καί προκαλοῦμεν κατ' αὐτοῦ, ὅταν καί κατ' έλάχιστον βλάβη ήμᾶς, τοὺς κεραυνούς τῆς δικαιοσύνης, διότι έσωτερικῶς έσμεν πεπεισμένοι ὅτι καί αὐτός καί ήμεῖς, έάν ήθέλωμεν άγωνισθῆ έναντίον τῶν έπιμέμπτων ήμῶν παθῶν, θα εἶχομεν τήν δύναμιν νά καταβάλωμεν ταῦτα, εἴτε κληρονομικᾶ εἰσιν, εἴτε έπίκτητα καί αναδειχθῶμεν νικηταί έν τῷ άγῶνι τούτῳ, διότι έσωτερικῶς έσμεν βέβαιοι ὅτι εἴμεθα έλεύθεροι νά πράξωμεν τουτο. Μακρὸν λοιπόν από τῶν χριστιανῶν αί άνόητοι καί πεπλανημένοι αὐται ιδέαι καί θεωριαί, αίτινες καταντῶσι νά παραστήσωσι τὸν άνθρωπον ὡς άπλήν μηχανήν άνευ ευθύνης, άλλὰ καί άνευ τῆς εἰλαχίστης ήθικῆς αξίας. Αί ιδέαι αὐται πρὸς οὐδέν άλλο τείνουσιν, ή νά έκνευρίσωσιν ήμᾶς έν τῷ κατὰ τῆς άμαρτίας άγῶνι καί καταστήσωσιν ήμᾶς έρμαιον ταύτης.

Άλλ' ἄρα γε οί χριστιανοί άντιτάσσουσιν έπαρκή άντίστασιν εἰς τὸν χείμαρρον τουτὸν του κακοῦ; Οί πάντες δυστυχῶς αναπνέομεν τὸν αὐτὸν τῆς ὀλιγοπιστίας καί τῆς ήθικῆς έκλύσεως αέρα, αί δέ έκφράσεις ήθικός άγών καί πάλη κατὰ τῆς άμαρτίας άπώλεσαν σχεδόν παρ' ήμῖν τήν σημασίαν αὐτῶν. Ένῶ δέ ὁ Σωτῆρ ήμῶν άπευθύνει καί εἰς ήμᾶς άνευ έξαιρέσεως τήν πρόσκλησιν «ὅστις θέλει ὀπίσω μου έλθεῖν άπαρνησάσθω έκυτὸν καί άράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καί ακολουθείτω μοι», οὐ μόνον οὐδῶς προθυμοποιούμεθα νά υπακούσωμεν εἰς τήν πρόσκλησιν ταύτην, άλλὰ καί θεωροῦμεν αὐτήν ὡς πρόσταγμα άλλου αἰῶνος άσυμβίβαστον πρὸς τᾶς ήμετέρας ιδέας καί πεποιθήσεις. Δέν πράττομεν, λέγουσι πολλοί έξ ήμῶν μεγάλα άμαρτήματα, εἴμεθα άνθρωποι άπλοῖ καταγινομένοι εἰς τᾶς βιωτικᾶς ήμῶν έργασίας, πρὸς τί λοιπόν νά αναλάβωμεν τοιοῦτον φοβερόν καί δυσβάστακτον άγῶνα; Έκάστος έχει τὰ έλαττώματα αὐτοῦ, λέγουσιν άλλοι, ή δέ τελειότης δέν είναι δυνατόν νά έπιτευχθῆ έν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Καί ήμεῖς

λοιπόν εις μικρά τινα μόνον ἀμαρτήματα ἀποκλίνοντες, δὲν ἔχομεν ἀνάγκην πρὸς ἐξάλειψιν αὐτῶν νὰ ἀποδυθῶμεν εἰς τοσοῦτον σοβαρὸν ἀγῶνα. Ἄλλ' ὅμως ὑπάρχει ἄρα γε διάκρισις καὶ διαφορὰ μεταξύ τῶν ἀμαρτημάτων; Ἐὰν δὲν ἡμεῖς κακοποιοί, ἔχομεν ἄρα γε τὸ δικαίωμα νὰ ὦμεν δούλοι τοῦ κόσμου; Ἐὰν δὲν εἴμεθα ἐγωῖσται καὶ ἀλαζόνες, ἔχομεν ἄρα γε τὸ δικαίωμα νὰ ὦμεν ἠδυπαθεῖς καὶ φιλήδονοι; Ἐὰν δὲν εἴμεθα ἄδικοι καὶ ἀπατεῶνες, ἔχομεν ἄρα γε τὸ δικαίωμα νὰ ὦμεν ὀργίλοι καὶ παράφοροι; Μήπως ὁ Χριστὸς ἀφίησι μᾶλλον τοῦτο, ἢ ἐκεῖνο τὸ ἀμάρτημα; Ἡ διάκρισις μεταξύ ἀμαρτημάτων ἐπιτετραμμένων καὶ μὴ τοιούτων δὲν ὑπάρχει οὔτε ἐν τῇ ἀγίᾳ Γραφῇ οὔτε ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν τῇ ἀγίᾳ Γραφῇ ἐν καὶ μόνον ἀπαντῶμεν, τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ αὐστηρὸν κατὰ παντὸς ἀμαρτήματος, τὴν δὲ ἀμαρτίαν τὸν μόνον ἐχθρὸν, καθ' οὗ διηνεκῶς πρέπει νὰ ἀγωνιζώμεθα. Ἐὰν μάλιστα ὑπάρχη ἀμαρτία, καθ' ἧς πεισματωδέστερον πρέπει νὰ διεξάγωμεν ἀγῶνα, εἶναι ἐκείνη πρὸς τὴν ὁποίαν συνήθως ἀποκλίνομεν, οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖ αὕτη καὶ οὐχὶ ἐκείνη, ἥτις ἐστὶ ξένη εἰς ἡμᾶς.

Τοιαύτη εἶναι ἡ περὶ ἀγῶνος καὶ σταυροῦ χριστιανικὴ διδασκαλία, διδασκαλία κατὰ τὸ φαινόμενον ζοφερά καὶ ἀπαισιόδοξος, διότι τοὺς πάντας ἀποδεικνύει ἐν τῇ αὐτῇ ἐλεεινότητι καὶ κατακρίσει διατελοῦντας, διδασκαλία αἰσιόδοξος καὶ παρχυθητικὴ, διότι τοὺς πάντας καλεῖ εἰς τὸ αὐτὸ ἔλεος καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀπολύτρωσιν. Διδασκαλία ταπεινώσεως καὶ ἐξουθενισμοῦ, διότι εἰσδύει μέχρι τῶν ἐγκάτων τῆς ἀμαρτίας ἐν ᾗ κυλινδούμεθα, διδασκαλία ἀνυψώσεως καὶ δόξης, διότι αὕτη μόνη δεικνύει ἡμῖν τὸ θεῖον καὶ φωτοδόλον ὕψος τῆς ἀγιότητος, εἰς ὃ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καλεῖ ἡμᾶς. Διδασκαλία αὐστηρά, διότι οὐδενὸς κολακεύει τὰ πᾶθη, ἀλλὰ καὶ διδασκαλία παρήγορος, διότι οὐδένα ἀποθαρρύνει, μηδ' αὐτὸν τὸν μᾶλλον ἠθικῶς ἐκπεπτωκότα. Ἡ διδασκαλία αὕτη ἐδημιούργησε τοὺς ἥρωας τῆς ἀρετῆς πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ πάντων τῶν αἰώνων, ἡ διδασκαλία αὕτη ἀνεκαίνισε τὸν κόσμον, ἡ διδασκαλία αὕτη ἔδωκεν εἰς τὸν ἀνθρώπον ζωὴν καὶ ἀξίαν. Διδάσκαλοι, νομοθέται, ἠθικολόγοι, φιλόσοφοι καὶ θεολόγοι, οἵτινες ἐν ταῖς ζοφεραῖς ταύταις ἡμέραις ἐκπληκτοὶ παρατηρεῖτε τὴν φοβερὰν ἐκρηξίν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ταύτῃ τοῦ ἀγῶνος καὶ τοῦ σταυροῦ δύνασθε νὰ εὑρητε τὸ μόνον μέσον πρὸς κατανίκησιν τῆς ἀμαρτίας καὶ ἀναχαίτισιν τοῦ φοβεροῦ τῆς διαφθορᾶς χειμάρρου.

Χριστιανοὶ ἀδελφοί, ἐν μέσῳ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἥτις ἀδιάφορος θεωρεῖ τὴν καταπληκτικὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ κακοῦ, ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ ἐκλήθημεν ἵνα τῇ βοηθείᾳ τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου ἀγωνισθῶμεν τὸν μέγαν ἀγῶνα τοῦ ἀγαθοῦ κατὰ τοῦ κακοῦ. Ἐνῶ οἱ δοκοῦντες εἶναι σοφοὶ ζητοῦσι νὰ περιορίσωσι τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀνθρώπου

εἰς μόνον τὸν ἀγῶνα τῆς ὑπέρξεως ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, τούτεστι τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν ὁμοίων ἡμῖν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους τοιοῦτοτρόπως θεωροῦμεν ὡς ἐχθροὺς, ἐνῶ ὡς μόνον εὐγενεῖς στάδιον προβάλλουσιν ἡμῖν ἀγῶνα πρὸς κτῆσιν χρυσοῦ, δόξης καὶ ἀπολαύσεων, ἀγῶνα τοῦ ἰσχυροῦ κατὰ τοῦ ἀδυνάτου, ἡ χριστιανικὴ ἡμῶν θρησκεία προτείνει ἡμῖν ἕτερον ἀγῶνα, ἀγῶνα κατὰ τῆς σαρκὸς ἡμῶν, κατὰ τοῦ ἐγωῖσμοῦ ἡμῶν, κατὰ τῆς ἀκαταμετρήτου ἡμῶν ἀλαζονείας, ἀγῶνα βεβαίως ζωῆς, ἀλλὰ ζωῆς ὑψηλοτέρας, ζωῆς τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ζωῆς τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ, ἀντὶ νὰ κακοποιῶμεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν, εὐεργετοῦμεν αὐτούς, ἀντὶ νὰ ἀπογυμνώμεν, πλουτιζόμεν αὐτούς, ἀναζωογονοῦντες καὶ ἀνεγείροντες ἐκείνους ἐξ αὐτῶν, ὅσοι εἶναι θύματα τῆς δυστυχίας καὶ τῆς διαφθορᾶς, προσπαθοῦντες νὰ ὀδηγήσωμεν αὐτούς πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις ἐστὶ Σωτὴρ πάντων καὶ προσκαλοῦντες αὐτούς νὰ συνοδεύσωσιν ἡμᾶς εἰς τὰς χώρας τῆς εἰρήνης, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀγιότητος. Ὅταν δὲ περατώσωμεν τὸν θεάρεστον τοῦτον ἀγῶνα, ὅστις θέλει διαρκέσει ἐφ' ὅσον διαρκεῖ καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε χαίροντες καὶ ἀγαλλόμενοι καὶ μετὰ πάσης παρρησίας καὶ τόλμης ὡς δόκιμοι καὶ στεφανηφόροι ἀθληταί, φερενίκως τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι, θέλομεν εἰσελθεῖν εἰς τὴν μακαρίαν κατάπαυσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Γένοιτο.

ΕΘΝΙΚΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Ἐπανελημμένως εἶχε γραφῇ ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ ὅτι ἡ πρὸς ἐξέλεγγιν τῆς τε διαχειρίσεως καὶ τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων καὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγιάσματος τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς διορισθεῖσα ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων τετραμελὴς Ἐπιτροπὴ, προεδρευομένη μὲν ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου Γέροντος ἀγίου Πρακλείας κ. Γερμανοῦ, ἀπαρτιζομένη δὲ ἐκ τῶν κ. Ν. Ψυχῆρη βέη, Β. Ἐλευθεριάδου καὶ Α. Δάλλα ἱατροῦ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς πρόβη εἰς τὴν λήψιν μέτρων τινῶν καὶ ἀποφάσεων, σκοπουσῶν ἐνθεν μὲν τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἀνακαλυφθεισῶν σπουδαίων καταχρήσεων καὶ ἀταξιῶν ἐν ἀμφοτέροις τοῖς καθιδρύμασιν, ἐνθεν δὲ τὴν πρόληψιν ἐν τῷ μέλλοντι παραπλησίας ἀνωμάλου καὶ πλημμυλοῦς καταστάσεως. Τὰ μέτρα ἐκεῖνα δὲν ἐβράδυναν ἵνα δικαιοῦσιν τὰς προσδοκίας καὶ ἀμείψωσι τοὺς μόχθους τῶν μετὰ τοσαύτης ἀταπαρνησίας καὶ τοσοῦτου ἱεροῦ ζήλου ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἐργασαμένων.

Ὁ κατωτέρω δημοσιευόμενος ἐξαμνησιακὸς συγκριτικὸς ἀπολογισμὸς τῶν ἰδιαίτερων ταμείων τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ τῶν Νοσοκομείων ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀντιστοίχους περιόδους προηγουμένων ἐτῶν, τρανότατον ἐστὶ μαρτύριον τῶν γραφομένων ἡμῶν.

Ἐν τῷ ἀπολογισμῷ τούτῳ δύο τινὰ εἰσὶν ἕξι ἰδιαι-
 τέρως μνείας καὶ παρατηρήσεις α'] ὅτι ἐν ἀμοτέ-
 ροις τοῖς ταμείοις, ἐν τε τῷ ταμείῳ δηλονότι τῆς
 Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ ἐν τῷ ταμείῳ τῆς ἐσωτερικῆς
 Διευθύνσεως τῶν Ἑθν. Νοσοκομείων, παρατηρεῖται
 ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀντιστοίχους περιόδους αὐξήσις
 μὲν τῶν προσόδων, ἐλάττωσις δὲ τῶν δαπανῶν, οὐ-
 τως ὥστε ἡ ὀλικὴ ὠφέλεια τῆς ἀπὸ τῆς 1ης Ἰου-
 λίου μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1891 ἑξαμηνίας ἀ-
 νῆλθεν εἰς τὸ σπουδαῖον ποσὸν τῶν 115,718.25·
 β'] ὅτι ἡ σπουδαία αὕτη ὠφέλεια προέκυψε, καίτοι ἡ
 κατανάλωσις εἰδῶν τινῶν κατὰ τὴν παροῦσαν ἑξαμη-
 νίαν ἔνεκα τῆς μεγάλης συρροῆς ἀσθενούντων ἠῤῥησεν
 ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἐξῆς τρία, ἦτοι τὸν ἄρτον,
 τὸ κρέας καὶ τὸ γάλα.

Μεθ' ὅλα ὅμως ταῦτα τὰ δι' ἀτύτων πόνων
 ἐπιτευθέντα εὐάρεστα ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν ἀποτελέ-
 σματα, τοσαῦτά εἰσι τὰ χρῆμα δι' ὧν εἰσὶ βεβαρη-
 μένα τὰ Ἑθν. Φ. Καταστήματα καὶ τοσαῦτα δαπαν-
 ῶνται εἰς τόκους καὶ χρεωλύσια αὐτῶν, ἀρ' ἐτέρου
 δὲ τοσοῦτον πολλά εἰσὶν αἱ ἀνάγκαι τῶν Καταστη-
 μάτων τούτων, ἐν οἷς οἱ μὲν ἀσθενεῖς, γηροκομούμενοι
 καὶ ὀρφανοὶ σπουδαίως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἠῤῥησαν,
 οἱ δὲ φρενοβλαβεῖς ἀνῆλθον εἰς 450, ἐνῶ κυρίως ὑπάρ-
 χει χωρὸς μόνον διὰ 250, ὥστε γενναίως καὶ πρόφρονος
 ἀείποτε χρῆζουσιν ὑποστηρίξεως παρὰ παντὸς εὐσε-
 βοῦς καὶ φιλανθρώπου, νῦν μάλιστα ὅτε τοσαύτη κα-
 ταβάλλεται μέριμνα καὶ φροντίς, ὅπως ὁ ὀβολὸς τῶν
 χριστιανῶν ὑπὲρ τῶν ἀσθενούντων ἀδελφῶν ἡμῶν μὴ
 δαπανᾷται εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ χρησιμοποιοῖται
 μετὰ τῆς δυνατῆς φειδοῦς καὶ περισκέψεως συμφυῶς
 τῇ εὐσεβείᾳ προθέσει τῶν φιλανθρώπων δωρητῶν:

Ἐξαμηνιαῖος συγκριτικὸς ἀπολογισμὸς τῶν ἰδιαι-
 τέρων ταμείων τῆς ἱερᾶς νοσοκομειακῆς Μονῆς τῆς
 Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ τῆς ἐν Ἑπταπυργίῳ ἐσωτερι-
 κῆς Διευθύνσεως τῶν Νοσοκομείων τῆς ἀπὸ 1ης Ἰου-
 λίου μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1891 ἑξαμηνίας, ἐν
 σχέσει πρὸς τὰς ἀντιστοίχους περιόδους προηγουμέ-
 νων ἐτῶν, ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ἐν τῷ γενικῷ γραφεῖῳ
 τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων κατατεθειμένων
 μηνιαίων καταστάσεων τῶν ὑπογεγραμμένων παρὰ τῶν
 ὑπευθύνων διαχειριστῶν καὶ τῶν σχετικῶν ἀποδεί-
 ξων παραλαβῆς.

Α'. Ταμείον Ζωοδόχου Πηγῆς.

Πρόσοδοι τῆς 6' ἑξαμηνίας	
τοῦ ἔτους 1891 . . .	Γρ. 159259.50
Πρόσοδοι τῆς ἀντιστοίχου	
ἑξαμηνίας κατὰ μέσον	
ὄρον μιᾶς πενταετίας	
(ἀπὸ τοῦ 1885 ἕως τοῦ	
1889)	» 115597
Ἀύξησης προσόδων κατὰ τὸ	
1891.	Γ. 43662.50

ἐκ μεταφορᾶς Γρ. 43662.50

Δαπάναι τῆς 6' ἑξαμηνίας	
κατὰ μέσον πενταετῆ	
ὄρον (1885—1889) . Γρ.	53654.75
Δαπάναι τῆς 6' ἑξαμηνίας	
τοῦ 1891	» 44292
Ἐλάττωσις δαπανῶν κατὰ	
τὸ 1891	» 9362.75
Ὀλικὴ ὠφέλεια ¹ τῆς 6' ἑξα-	
μηνίας τοῦ 1891 ἐκ	Γρ. 53025.25

Β'. Ταμείον τῆς ἐσωτερικῆς Διευθύνσεως τῶν Ἑθνικῶν Νοσοκομείων ἐν Ἑπταπυργίῳ.

Πρόσοδοι τῆς 6' ἑξαμηνίας	
τοῦ ἔτους 1891. . . Γρ.	98563.25
Πρόσοδοι τῆς ἀντιστοίχου	
ἑξαμηνίας τοῦ 1890	» 68834.75
Ἀύξησης προσόδων κατὰ τὸ	
1891.	Γρ. 29728.50
Δαπάναι τῆς 6' ἑξαμηνίας	
τοῦ ἔτους 1890. . Γρ.	186640.50
Δαπάναι τῆς 6' ἑξαμηνίας	
τοῦ ἔτους 1891. . .	» 153676
Ἐλάττωσις δαπανῶν κατὰ	
τὸ 1891	» 32964.50
Ὀλικὴ ἐξάμηνος ὠφέλεια	
τῆς 6' ἑξαμηνίας τοῦ	
1891	Γρ. 62693

Ἐκ τῶν ἄνω συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ ὀλικὴ ὠφέ-
 λεια τῆς ἀπὸ 1ης Ἰουλίου μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου
 1891 ἑξαμηνίας, ἀνῆλθεν εἰς Γρ. **115718,25**, ἦτοι:

α'] ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν προσό-	
δων τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς	Γρ. 43662.50
β'] ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν προσό-	
δων τῆς ἐσωτερικῆς Διευθύν-	
σεως τῶν Νοσοκομείων	» 29728.50
γ'] ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐξό-	
δων τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς	» 9362.75
καὶ δ'] ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῶν	
ἐξόδων τῆς ἐσωτερικῆς Διευ-	
θύνσεως τῶν Νοσοκομείων	» 32964.50
Ὀλικὴ ἐξάμηνος ὠφέλεια	Γρ. 115718.25

Τὸ σημαντικώτερον τῆς ὠφελείας μέρος, κατὰ
 τὴν λήξασα ἑξαμηνίαν περίοδον προέκυψε κυρίως ἐκ
 τῆς αὐξήσεως τῶν τακτικῶν προσόδων ἀμφοτέρων μὲν
 τῶν ταμείων, ἰδίᾳ ὅμως τοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς,
 ἥτις ὑπερηκόντισε τὰς προσόδους τοῦ μὲν ἀντιστοί-
 χου ἑξαμηνίου τοῦ 1890 κατὰ γρόσια 52769.50, τὰς

1. Ὡς συγκριτικὴ βῆσις διὰ τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν προε-
 τιμήθη ἡ τῶν μέσων ὄρων μιᾶς πενταετίας τῶν ἐτῶν 1885—
 1889 καὶ οὐχὶ ἡ τοῦ 1890, καθ' ἣν ἡ ὀλικὴ ἐξάμηνος ὠφέλεια
 ἀντὶ γροσίων 53025,25 θὰ ἀνήρχετο εἰς γρόσια 58608.

δὲ τῶν μέσων ὄρων τῶν ἀντιστοίχων μηνῶν τῆς πενταετίας 1885—1889, ἐφ' ὧν ἐγένετο ἡ σύγκρισις, κατὰ γρόσια 43662.50. κατὰ δεύτερον δὲ λόγον αἱ ὠφελείαι πρέπει ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν περιττῶν ἐξόδων καὶ μάλιστα ἐν τῇ Ζωοδόχῳ Πηγῇ, τῆς ὁποίας τὸ ταμεῖον κατ' οὐδὲν ἀνεκουφίσθη δι' ἐπιβαρύνσεως τοῦ ἐν Γαλατᾶ γενικοῦ ταμείου τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.

Ἐν ταῖς ἀνωτέρω ἐξαμηνίαις ἐκ γροσίων 115718 καὶ 25% ὠφελείαις δὲν περιλαμβάνονται οὔτε αἱ κατ' εὐθείαν παρὰ τοῦ ἐν Γαλατᾶ γενικοῦ ταμείου εἰσπραχθεῖσαι λίραι Τουρκίας 200, εἰσόδημα τοῦ ἐν τῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς πρὸ τῆς εἰκόνας τῆς θείας Εὐαγγελιστρίας ἀνηρημένου κιβωτίου, οὔτε ἡ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων διαφορά τῶν μισθοδοσιῶν τῶν πρῶτην καὶ νῦν ἐσωτερικῶν διευθυντῶν τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ὡς μισθοδοτουμένων ἀμφοτέρων κατ' εὐθείαν παρὰ τοῦ ἐν Γαλατᾶ γενικοῦ ταμείου τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.

Ἐπὶ τῶν προσόδων τοῦ ταμείου τῆς ἐσωτερικῆς διευθύνσεως τῶν Νοσοκομείων παρατηρητέον, ὅτι ἐάν κατὰ τὴν β' ἐξαμηνίαν τοῦ ἔτους 1891 πρέπη νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔκτακτος πρόσσδος κοινδύλιόν τι ἐκ γροσίων 7320, τὰ ὅποια κατέβαλεν ἀσθενῆς τις γραία, ὡς γηροκόμητρα, εὐχαριστηθεῖσα ἐκ τῆς παρασχεθείσης αὐτῇ νοσηλείας ἐν τοῖς Φιλανθρωπικοῖς Καταστήμασι, συνεπέα τῆς ὁποίας ἀπεφάσισεν, ὅπως ἐγκαταβιώσῃ ἐν αὐτοῖς, ὑπάρχουσιν ὁμως καὶ κατὰ τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τοῦ ἔτους 1890 γρόσια 4320, κληροδότημα τοῦ ἀοιδίου Χρυσάνθου Παπαδοπούλου.

Μεθ' ὅλα ὁμως τὰ εὐχάριστα τῆς ληξέσης ἐξαμηνίας ἀποτελέσματα, τοσαῦτα εἰσὶ τὰ χρέη, δι' ὧν ἐπερορτίσθησαν τὰ ἔθνη νοσοκομεία καὶ διὰ τὰ ὅποια ἀποτίονται σήμερον τόκοι καὶ χρεωλύσια, τοιαῦτα αἱ κολοσσικαὶ ἀνάγκαι τῶν μεγίστων τούτων τούτων τοῦ ἡμετέρου ἔθνους Φιλανθρωπικῶν Καθιδρυμάτων, ἐν οἷς ἐνοσηλεύθησαν 4844 ἀσθενεῖς μόνον κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν λοιπῶν περιθαλπομένων, ἡμερησίως δὲ διετρέφοντο περὶ τοὺς χιλίους ἑκάστον ἐν αὐτοῖς δικιτώμενοι ἀσθενεῖς, ἀνάπηροι γέροντες, ἀνήλικα ὄρφανά καὶ φρενοβλαβεῖς, καὶ τοιαῦτα καταβάλλονται θυσίαι πρὸς τὴν δυνατὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἐν αὐτοῖς περιθαλπομένων, ὥστε χρήζουσι τῆς διηνεκοῦς καὶ γενναίας παντὸς φιλανθρώπου ὑποστηρίξεως καὶ συνδρομῆς, ὅπως ἀνταποκρίνονται, ὡς ἐνεστιν, πρὸς τὸν μέγαν, ἱερόν καὶ φιλόανθρωπον αὐτῶν προσορισμὸν.

Μικρὰν ἰδέαν τῶν ἀναγκῶν τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων παρέχουσιν αἱ κατωτέρω σημειώσεις, περὶ τῶν κατὰ τὴν λήξαν ἐξαμηνίαν καταναλωθέντων τριῶν κυριωτέρων εἰδῶν τροφίμων, τοῦ ἄρτου, τοῦ κρέατος καὶ τοῦ γάλακτος:

Ἄρτος. Κατὰ τὴν λήξαν ἐξαμηνίαν καταναλωθήσαν ἄρτοι ὀκάδες 92377.50 συμπεριλαμβανομένης τῆς ἐξ ὀκάδων 13800 αὐτοκρατορικῆς ἐπιχορηγήσεως. Ἡ κατανώσις ὑπερέτησε τὴν ἀντίστοιχον ἐξαμηνίαν τοῦ ἔτους 1890 κατὰ 2786 ὀκάδας.

Κρέας. Κατὰ τὴν λήξαν ἐξαμηνίαν τοῦ 1891 καταναλωθήσαν ὀκάδες 14821¹/₂ ὑπερέτησαν τὴν ἀντίστοιχον ἐξαμηνίαν τοῦ ἔτους 1890 κατὰ ὀκάδας 1285¹/₄. Σημειωτέον, ὅτι ἡ ἐπιχορηγήσις κρέατος ἐξ ὀκάδων πενήκοντα καθ' ἑκάστην παρὰ τῆς σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ἐλήφθη καὶ κατὰ τὰς δύο ἀντιστοίχους ἐξαμηνίας εἰς χρήματα, οὐδὲν κοινὸν ἔχουσα πρὸς τὸ καταναλωθὲν ὡς ἄνω ποσὸν κρέατος.

Γάλα. Τὸ δαμαλοτροφεῖον τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων παρήγαγε κατὰ μὲν τὴν β' ἐξαμηνίαν τοῦ 1891 γάλακτος ὀκάδας 9791 κατὰ δὲ τὴν ἀντίστοιχον ἐξαμηνίαν ὀκάδας 8623 ὑπερετησάσης τῆς ἐξαμηνίου παραγωγῆς τοῦ 1891 κατὰ ὀκάδας 1168

ἀλλ' ἐνῶ κατὰ τὴν β' ἐξαμηνίαν τοῦ ἔτους 1890 ἐκ τοῦ παραχθέντος γάλακτος 8623 ὀκάδων ἐπωλήθησαν ἐκτὸς τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ὀκάδες 3058, τὸ δὲ ἀντίτιμον αὐτῶν περιλαμβάνεται εἰς τὰς προσόδους τοῦ ταμείου τῆς ἐσωτερικῆς διευθύνσεως τῶν Νοσοκομείων, διετέθησαν δὲ ὑπὲρ τῶν ἀσθενῶν μόνον 5565 ὀκάδες, ἤδη κατὰ τὸ δεύτερον ἐξαμηνίον τοῦ λήξαντος ἔτους 1891 ὀλόκληρος ἡ παραγωγή ἐξ ὀκάδων 9791 ἐχορηγήθη πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ὄρφανους.

Ἐν Γαλατᾶ, τῇ 10 Μαρτίου 1892.

Ἐκ τοῦ γενικοῦ Γραφείου τῶν Φιλ. Καταστημάτων
κατ' ἐντολήν
ὁ διευθυντῆς Ε. ΚΑΒΑΔΑΣ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Τῷ ἱεροδιακόνῳ Ἱεροθέῳ Λατζίῃ Μαρκάκῃ εἰς Σμύρνην. — Ἀποσταλέντων αἰτηθέντων φύλλων, πέμψατε καθυστερούμενα καὶ συνδρομὴν ἀρξαμένου ἔτους.

Τῷ ἀρχιμανδρίτῃ Νικοδήμῳ εἰς Αἰρδαρέλλιαν. — Φύλλα ἐστέλλοντο τακτικῶς φροντίσατε παραλαβὴν αὐτῶν. Πέμψατε καθυστερούμενα.

Τῷ κ. Σώζῳ εἰς Φιλιππιάδα Λοῦρον. — Ἀποδείξεις στέλλονται ἐπισκόπῳ Ναζιανζοῦ συνεννοήθητε περὶ ἀποστολῆς καθυστερουμένων αὐτόθι.

Ἀρχιμανδρίτῃ Γρηγορίῳ εἰς Δέλιον. — Φύλλα ἐστέλλοντο τακτικῶς ὑποχρεοῦσθε εἰς ἄμεσον ἀποστολὴν καθυστερουμένων, ἀπέναντι τῶν ὁποίων ἐλήφθησαν γρ. 140.

Ἀρχιμανδρ. Ἰωακείμῳ ἡγουμένῳ Μονῆς Μηδικίου. — Ἐπισπεύσατε ἀποστολὴν καθυστερουμένων συνδρομῶν Μονῆς πρὸς τὸ φύλλον.

Ἠγουμένῳ Μονῆς Μητῆ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου εἰς Λίον. — Ἀπὸ τῆς 1 Μαρτίου στέλλονται φύλλα «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας», θεωρεῖσθε συνδρομητῆς.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 20 ΜΑΡΤΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 3.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † Ο Κορυτσάς Φιλόθεος (πρόεδρος)
 - Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνστάντιος
 - Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
 - Ίωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
 - Ἀλκιδιάδης Μαυράκης.
- Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὄλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.	
Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται	
Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου	

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Λόγος τῆ Δ'. Κυριακῆ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ Ἱεροδ. Γρηγορίου Κωνσταντινίδου — Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Κατάστηματα — Διορισμοὶ ἱερέων καὶ ἱεροδιακόνων — Ἀλληλογραφία «Ἐκκληστ. Ἀληθείας» — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Χοροστασία. — Σήμερον ψαλλομένης τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου ἀπὸ πρωίας ἐν τῷ ἀγίασματι τῶν Βλαχερνῶν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐχοροστάτησεν ἐν αὐτῷ.

— **Ἀρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης Ἀριστάρχης βέης.** — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μαθὼν μετὰ λύπης ὅτι ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης Ἀριστάρχης βέης, μεταβαίνων ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ὠλισθήσῃ καθ' ὁδὸν καὶ ἔπαθε κτάγμα κατὰ τὴν κνήμην, ἀπέστειλεν ἀμέσως τὸν πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνστάντιον, ὅπως πληροφορηθῆ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ὑγείας τῆς Α. Ἐξοχότητος, ἀμα δὲ ἐκφράσῃ τὰς ὑπὲρ ταχείας ἀναρρώσεως αὐτῆς ἐνθέρμους εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ὡσαύτως πολλοὶ τῶν σεβασμ. ἀγίων Ἀρχιερέων αὐτοπροσώπως τε καὶ τηλεγραφικῶς ὡς καὶ πλείστοι τῶν λογῶδων καὶ ἐγκρίτων ὁμογενῶν ἐζήτησαν πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Α. Ἐξοχότητος.

— **Χειροτομία Καλλιουπόλεως.** — Τῆ παρελθούσῃ Κυριακῆ συλλειτουργούντων τῷ σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ ἀγίῳ Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ. τῶν σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου καὶ

Ἐλκσσῶνος κ. Νικοδήμου ἐγένετο ἐν μέσῳ πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος ἐν τῷ ἐν Χαλκηδόνι ἱερῷ ναῷ τῆς ἀγίας Εὐφημίας ἡ χειροτονία τοῦ ἐψηφισμένου ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως, ἐπισκοπῆς ὑποκειμένης τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει Ἡρακλείας, κ. Δωροθέου.

— **Μητροπολίτης Ἐφέσου.** — Ὁ σεβασμ. Γέρον ἅγιος Ἐφέσου κ. Ἀγαθάγγελος διὰ γράμματος αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐξαιτεῖται τὴν ἐκ μέρους τῶν Πατριαρχείων ἐνέργειαν παρὰ τῇ σεβαστῇ αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει πρὸς ἐκδοσιν ἀδείας, ἐπιτρεπούσης τὴν ἐν τῇ πόλει Τσεσμέ καθιέρωσιν γηπέδου τινὸς ὡς νεκροταφείου καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἀνέγερσιν ναυδρίου. Ἐγκριθείσης δὲ τῆς αἰτήσεως ταύτης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἐγένοντο τὰ προσήκοντα διαβήματα παρὰ τῇ σεβαστῇ αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει.

— **Ἐκλογή ἀντιπροσώπων ἐνοριῶν.** — Πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐνοριῶν ἐκείνων, ὅσαι ἀπὸ κοινοῦ μετ' ἄλλων πλησιοχώρων ἐκλέγουσι τοὺς ἀντιπροσώπους, οἵτινες μέλλουσι νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν, τὴν συγκροτηθησομένην ἐν τοῖς Πατριαρχείοις μεθαυριὸν Κυριακῆ ἐπὶ ἐκλογῇ τεσσάρων λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, εἶχον διορισθῆ πατριαρχικοὶ ἔξαρχοι ὅπως συμφώνως τῷ σχετικῷ ἄρθρῳ τοῦ ἐκλογικοῦ Κανονισμοῦ προεδρεύσωσι τῶν συνελεύσεων τούτων. Οἱ διορισθέντες ἔξαρχοί εἰσιν οἱ ἐξῆς: Σ. Παπαδάκης διὰ τὴν ἐνορίαν Φαναρίου, Δ. Ξανθόπουλος διὰ τὰς ἐνορίας Μουχλίου καὶ Φωτηρᾶ, Ἰ. Τανταλίδης διὰ τὰς ἐνορίας Γαλατᾶ, ὁ ἱερολογ. Δευτερεύων διὰ τὰς ἐνορίας Νεοχωρίου καὶ Στένης, ὁ ἱερολογ. ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου διὰ τὰς ἐνορίας Μεγ. Ρεύματος Βεβεκίου καὶ Κουροῦ-Τσεσμέ, Ἰ. Σταυρίδης διὰ τὰς

τοῦ Διπλοκλιονίου καὶ Π. Μπένιου, Γ. Λεμονίδης διὰ τὰς ἐνορίας Ὑψωμαθείων καὶ Βελιγραδίου, Ν. Νικολαΐδης διὰ τὰς ἐνορίας Γεκοφὺρ Σεραγίου, Ἐδρινέ κηποῦ, Ἐγρικαποῦ, Σαλματομβρουκίου, Σαρμασικίου καὶ Τοπκαποῦ, ὁ ἱερολ. Φώτιος διὰ τὰς ἐνορίας Κοντοσκαλίου καὶ ὁ ἱερολ. Γ. Γανταλίδης διὰ τὰς ἐνορίας Βαλίνου, Ξυλοπόρτης καὶ Βαλατᾶ. Ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων ἐνοριῶν ἐξελέγησαν οἱ ἑξῆς: Φαναρίου Μιχαὴλ Βαλτζῆς, Σταυροδρομίου Βασιλάκης Ἰωαννίδης καὶ Ἰωάννης Χατζόπουλος, Διπλοκλιονίου Συμεωνάκης Σινόσογλου, Μεγ. Ρεύματος, Βεβεκίου καὶ Ξηροκρήνης Ἀπόστολος Ἰωαννίδης καὶ Δ. Γιαννακόπουλος, Βαλατᾶ, Ξυλοπόρτης καὶ Βαλίνου Ἀθανάσιος Προκοπίδης καὶ Δημήτριος Τερλικτσίδης, Γαλατᾶ Στέφανος Ψυχᾶρης βένης καὶ Σταμάτιος Πολίτης, Ἐξ Μαρυάκων Π. Βαφειδῆς, Φερίκιοι Χατζῆ Γεώργιος, Χάσκιοι Α. Νέττης, Βαφεοχωρίου Σάββας Χατζῆ Ἰωάννου, Μεσαχώρου Χαράλαμπος Γσίτσου, Κοντοσκαλίου Θ. Ἀναγνωστίδης, Νεοχωρίου Α. Σεραφειμίδης καὶ Σ. Νικολαΐδης.

Αἱ ἐκλογαὶ ἐν ταῖς πλείσταις μὲν τῶν ἐνοριῶν διεξήχθησαν μετὰ πάσης τάξεως καὶ νομιμότητος, ἐν τισὶν ὅμως, δυστυχῶς, δὲν ἐπεκράτησε τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως καὶ νομιμότητος καὶ ἐπομένως ἐματαιώθη ὀριστικῶς ὁ σκοπὸς τῆς συνελεύσεως, τῶν πατριαρχικῶν ἐξάρχων μὴ δυναθέντων νὰ προσχωρήσωσιν εἰς αἰτήσεις ἀντικειμένους εἰς ρητὰς δικτάξεις τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἐκλογικῶ τῶν ἐνοριῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως Κανονισμοῦ καὶ κατ' ἀνάγκην διαλυσάντων τὰς συνεδρίας ἀνευ ἀποτελέσματος.

Ἐν Μουχλίῳ, μὴ ἐπιτευχθείσης κατὰ τὴν πρῶτην ψηφοφορίαν ἀπολύτου πλειονοψηφίας, τέσσαρα μέλη τῆς ἐνοριακῆς συνελεύσεως ἠρνήθησαν νὰ προσβῶσιν εἰς δευτέραν ψηφοφορίαν. Ὁ πατριαρχικὸς ἐξάρχος ἠναγκάσθη τότε νὰ διαλύσῃ τὴν συνεδρίαν, τὸ δὲ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ἀνεγνώρισε τὰς ἐνεργείας τοῦ ἐξάρχου ὡς νομίμους. Ἡ ἐκλογή τῆς ἐνορίας Εὐαγγελιστρίας ἠκυρώθη συνεπείᾳ ἐνστάσεων σήμερον ὑπὸ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, καθόσον ἐν τῇ συγκροτηθείσῃ συνελεύσει ὑπεισήληθον πρόσωπα, μὴ ἔχοντα δικαίωμα συμμετοχῆς ἐν τῇ συνελεύσει. Ὡσαύτως ἠκυρώθη συνεπείᾳ ἐνστάσεων ἡ ἐκλογή Ταταούλων ἐνεκα παρτυπιῶν λαβουσῶν χώραν κατ' αὐτὴν. Ἐπεκυρώθησαν δὲ αἱ ἐκλογαὶ Κοντοσκαλίου καὶ Νεοχωρίου, ἀπορριφθεισῶν τῶν κατ' αὐτῶν ἐνστάσεων.

— *Οἶκος ἀδελφῶν Δημητρίου.* — Γνωσταὶ εἰσὶν αἱ πολλαὶ καὶ γενναῖαι δωρεαὶ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλογενεστάτου κ. Ἰωάννου Δημητρίου. Τὰς πρὸς τὴν γενέθλιον αὐτοῦ πατρίδα ἰδίως, τὰ Βιτώλια, μέγλας καὶ πολυτίμους ἀγαθοεργίας πρὸς τε τὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ τῆς πόλεως ταύτης Καταστήματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς γινώσκουσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἀμα τῇ ἀναρρήσει αὐτῆς εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον, εἶχε γράψῃ τῷ φιλογενεστάτῳ ἀνδρὶ, τὸ μὲν ἐπαινοῦσα τὴν φιλογένειαν αὐτοῦ, τὸ δὲ προτροπομένη

αὐτὸν εἰς νέας ὑπὲρ τῆς γενετείρας πόλεως δωρεὰς καὶ εὐεργεσίας. Ἦδη, καθ' ἃ ἀγγέλλουσιν ἐκ Βιτωλίων τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, ὁ φιλογενέστατος κ. Ἰωάννης Δημητρίου, ζητήσας πρὸ τινῶν μηνῶν παρὰ τῆς Ἐφορίας τοῦ ἐν Βιτωλίοις ἡμετέρου νοσοκομείου «Εὐαγγελισμοῦ» πληροφορίας περὶ τῶν ἐσόδων καὶ δαπανῶν τοῦ φιλανθρωπικοῦ τούτου καθιδρύματος, ἀπέστειλε μὲν 320 λίρας ὀθωμανικὰς πρὸς ἀπόσβασιν τοῦ χρέους καὶ κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος αὐτοῦ, ἀνήγγειλε δὲ συγχρόνως ὅτι τοῦ λοιποῦ θὰ δωρῆται ἐτησίως λίρας ἀγγλικὰς διακοσίας πρὸς ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν αὐτοῦ. Ἡ γενναία αὕτη δωρεὰ προστιθεμένη εἰς τὰς παρὰ τε τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου γενομένας, ἀναδείκνυσιν τοὺς δύο φιλογενεστάτους ἀδελφοὺς μεγάλους τοῦ ἔθνους εὐεργέτας, ἀμα δὲ καθίστησι τὸ ὄνομα αὐτῶν σεβαστὸν καὶ προσφιλὲς παρὰ τε τῷ ἡμέτερῳ Γένει καὶ τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐπευλογοῦσα τὰ ἔργα τοιούτων εὐσεβῶν καὶ φιλανθρώπων τέκνων αὐτῆς, εὐχεταὶ τῷ μὲν ἐξ ἡμῶν μεταστάντι αἰωνίαν τὴν μνήμην, τῷ δὲ φιλογενεστάτῳ κ. Ἰωάννῃ Δημητρίου εὐλογίαν παρὰ Θεοῦ καὶ περισσεῖαν ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς.

— *Ἀφιέρωσις εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.* — Πάνυ εὐχρέστως πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ ἐξ Ὑψωμαθείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὀρῶμενος, ἀπὸ ἱκανῶν δὲ ἐτῶν ἐν Ρωσσίᾳ ἐγκρατεστημένος Νικόλαος Κανέλλος ἀποθανὼν πρὸ διετίας, διὰ διαθήκης αὐτοῦ συνταχθείσης ἐν ἐπιστῆμῳ συμβολαιογραφείῳ τῆς Πετροπόλεως ἐκληροδότησεν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὸ ἐν τρίτον τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτοῦ ξενοδοχείου, εἰς δὲ τὰ ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα 500 ρούβλια. Ἡ δωρεὰ αὕτη τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρὸς τεκμηριοῖ ἐνθεν μὲν τὰ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν εὐσεβῆ καὶ υἱικὰ αἰσθήματα αὐτοῦ, ἐνθεν δὲ ἀποτελεῖ τρυφὴν ἀπόδειξιν ὅτι ὁ ἀοιδίμος Νικόλαος Κανέλλος καὶ μακρὰν τῆς γενετείρας διατελῶν, εἶχεν ἀείποτε ἐστραμμένον τὸ ὄμμα πρὸς τὸ σεπτὸν κέντρον τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

— *Πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἐγκύκλιος.* — Ἀπελύθη ἐκ τῶν Πατριαρχείων ἡ ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» δημοσιευομένη πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ Ἐγκύκλιος, συνιστῶσα τὸ γνωστὸν πόνημα τοῦ ἔλλογιμου μουσικολόγου καὶ δημοσιογράφου κ. Γ. Παπαδοπούλου, ἐπιγραφόμενον «Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς», οὗ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἀκριβεστέραν ἐποίησατο ἀνάλυσιν.

Τὸ ἔργον τοῦ κ. Γ. Παπαδοπούλου, ὅστις μόνος παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τσαύτης ἐπιτυχίας, ἡσχολήθη εἰδικῶς εἰς τὸ σπουδαιότατον ζήτημα τῆς παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, εὐμενεστάτης ἔτυχεν ὑποδοχῆς παρὰ τε τοῖς ἡμέτεροις καὶ τοῖς ξένοις, ἀναγνωρισθὲν καὶ δικαίως ὡς ἐν τῶν ἀρίστων πονημάτων τῆς φιλολογίας τῆς ἡμετέρας ἱερᾶς μουσικῆς ἐφ' ᾧ δικαίως ἦ τε Α. Θ. Παναγιότης καὶ ἡ ἱερὰ

Σύνοδος συνιστώσι θερμῶς τὴν διάδοσιν τούτου πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀγίοις Ἀρχιερεῦσιν, οἵτινές ἐσμεν βέβαιαι, ἀσμένως ἀποδέχονται τὴν τῆς Ἐκκλησίας σύστασιν καὶ πάσῃ δυνάμει ἐνεργήσουσι τὴν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν διάδοσιν τοῦ σπουδαίου τούτου πονήματος, ὅπως οὕτω καὶ τὸ ἔργον γένηται ὅσον οἶόν τε γνωστὸν καὶ ὁ φιλόπονος αὐτοῦ συγγραφεὺς, ἐπαξίως τῶν πόνων καὶ θυσιῶν αὐτοῦ ἀμειβόμενος, προβῆθαι θαρραλέως εἰς τὴν ἐκδοσιν καὶ ἑτέρου τῆς αὐτῆς ὕλης σπουδαίου πονήματος, ὅπερ ἤδη παρσκευάζει.

— *Ἐξάρχου Σερβῶν.* — Οἱ ἐν Σέρραις πατριαρχικοί ἐξάρχου πανιερώτατοι Μητροπολίται Προύσης κ. Ναθαναήλ καὶ Κασσανδρείας κ. Κωνσταντίας διὰ τηλεγραφῆματος καὶ διὰ γραμμάτων ἀγγέλλουσι τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν αἰσίαν κατὰ πάντα λύσιν τοῦ αὐτῆς κοινοτικοῦ ζητήματος. Πέμποντες δὲ ἐπισυνημμένως τοῖς γράμμασιν αὐτῶν σχέδιον τοῦ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῶν πολιτῶν διορισθείσης συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκπονηθέντος κανονισμοῦ πρὸς ἐπικύρωσιν ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων κατὰ τὰς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διαβιβασθείσας ὁδηγίας, ἐξαιτοῦνται τὴν ἀδειαν τῆς Μητροπῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἐπανακλύψωσιν ἤδη εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν, τοῦ ἔργου τῆς ἐξάρχου συντελεσθέντος. Ἡ Ἐκκλησία ἐπέτρεψεν ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς τρίτης τὴν εἰς τὰ ἴδια ἐπάνοδον τῶν πανιερωτάτων ἐξάρχων, ἐκφράσασα ἅμα τὴν πλήρη αὐτῆς εὐρέσκειαν ἐπὶ τοῖς αἰσίσις ἀποτελέσμασι τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν.

— *Ἀντεπίσκοπος.* — Τῇ τρίτῃ ὁ πανοσιολογιάτατος Μέγας Πρωτοσύγκελλος κ. Κωνσταντίας μετὰ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Ἰ. Δ. Τανταλίδου μεταβὰς εἰς Πέραν, ἀντεπεσκέφατο ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τὴν Α. Ἐξ. τὸν νέον ἐνταῦθα διπλωματικὸν πρᾶκτορα τῆς Βουλγαρίας κ. Δημητρώφ καὶ τὸν μεγάλτιμον ὁμογενῆ κ. Εὐστάθιον Εὐγενίδην, ἐπισκεψάμενους τῇ δευτέρῃ τὴν Α. Θ. Παναγιότητι.

— *Ἀφιξις.* — Τῇ Τρίτῃ ἀφίκετο εἰς Βασιλεύουσαν ὁ συνοδικῆ ἀποφάσει προσκληθεὶς ἐνταῦθα μητροπολίτης Προικοννήσου κ. Ἰγνάτιος, ὅστις παραστάς ἐνώπιον τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς χθὲς καὶ τὰς προσηκούσας πληροφορίας καὶ ὁδηγίας λαβὼν, ἔτυχε μετὰ τὴν αἴτησιν συγγνώμης τῆς ἀδείας ἵνα ἐπανέλθῃ παρὰ τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ.

Μνημόσυνα Θ. Χριστοφορίδου. — Καθὰ ἐν ταῖς σμυρναϊκαῖς συναδέλφοις Ἀμαθείᾳ καὶ Προόδῳ ἀναγινώσκομεν, ἐτελέσθησαν ὑπὸ τε τοῦ σεβασμ. Γέροντος ἀγίου Ἐφέσου κ. Ἀγαθαγγέλου καὶ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Σμύρνης κ. Βασιλείου μνημόσυνα μεγαλοπρεπῆ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ πρὸ ἐνὸς ἔτους ἀποβιώσαντος ἐνταῦθα ἀοιδίμου Θεμιστοκλέους Χριστοφορίδου. Ὁ ἀείμνηστος, ὡς γνωστὸν, εἰς τῶν διαπρεπεστέρων τῆς θείμδος λειτουργῶν, μέ-

λος τοῦ ἀκυρωτικοῦ, διετέλεσεν ἐπὶ πολλὰς περιόδους μέλος καὶ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, αἰέποτε μετὰ ζήλου ἀξιαχάστου καὶ αὐταπαρησίας ἐργασθεὶς ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων, ἐφ' ᾧ τοῦ γενικοῦ ἀπῆλαυε παρὰ πάντων σεβασμοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐν Σμύρνῃ ὁ ἀοιδίμος Χριστοφορίδης ἀγαθωτάτως κατέλιπεν ἀναμνήσεις, ἅπασα δὲ ἡ φιλότιμος κοινωνία αὐτῆς ἔσπευσεν ἵνα κατὰ τὸ τελεσθὲν μνημόσυνον περιτράνωσιν ἐκδηλώσῃ τοῦτο.

— *Χειροτονίαι.* — Τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἐχειροτονήθη ἐν Χαλκηδόνι ὑπὸ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος καὶ μετωνομάσθη Ἰωακείμ ὁ ἱερολογιώτατος κ. Ἀθ. Βαζεβανίδης, ἐκ τῶν κρατίστων ἀποφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, διευθύνας λίαν ἐπιτυχῶς τὰς Σχολὰς Βουγιούδερε καὶ Διπλοκιονίου, διακριθεὶς δὲ ὡς ἐκκλησιαστικὸς ρήτωρ καὶ τῆς γενικῆς ἀπολαύων ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως διὰ τε τὴν παιδείαν αὐτοῦ καὶ τὸ χρηστὸν τοῦ ἤθους. Ἡ αὐτοῦ ἱερολογιότης διορίσθη ἀρχιδιάκονος τῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος.

Τῇ προσεχεῖ κυριακῇ χειροτονεῖται εἰς ἱεροδιάκονον ἐν Ταταούλοις ὑπὸ τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Χαριουπόλεως κ. Γενναδίου ἐγκρίσει καὶ ἀποφάσει τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ὁ ἐκ τῶν τελειοφοίτων τοῦ παρόντος σχολικοῦ ἔτους ἐν τῇ Μ. τοῦ Γένους Σχολῇ Ἰωάννης Αὐγερινός, ὅστις ἀποκτασταθήσεται ὡς ἱεροδιάκονος τῆς ἐν Ταταούλοις ἱερᾶς ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου.

— *Ἐπίτροπος ἀγίου ὄρους.* — Τοῦ πανοσιολογιάτατου Ἐπιτρόπου τοῦ ἀγίου Ὄρους Προηγουμένου κ. Χρυσάνθου Βατοπεδιννοῦ ἄγοντος τὴν ὀνοματικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν χθὲς Πέμπτην, ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τῇ Α. Πανοσιολογιότητι διὰ τοῦ πανοσιολογ. Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Ἰωακείμ.

— *Τὸ κήρυγμα τοῦ Θείου λόγου.* — Συνωδᾶ τῷ δημοσιευθέντι Προγράμματι κηρύξουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ, ἐ' τῶν νηστειῶν, ὁ ἱερολογιώτατος κ. Νικόδημος Βασιλείου ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ. Ὁ πανοσιολ. κ. Εὐγένιος Παπᾶ Θωμᾶ ἐν Κοντοσαλίῳ (ἐκκλ. ἀγίας Κυριακῆς) ὁ θεοφιλ. ἐπίσκ. Λεύκης κ. Λεόντιος ἐν Ὑψωμαθείσις (ἐκκλησία ἀγίου Γεωργίου) ὁ πανοσιολογ. κ. Ἀγαθάγγελος Καστοριάδης ἐν Ἐγρικαπίῳ ὁ πανιερωτ. πρῶτον Κῶου κ. Παῦλος ἐν Ξυλοπόρτῃ ὁ πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Γερμανὸς Θεοτοκᾶς ἐν Γαλατᾶ (ἐκκλησ. Παναγίας) ὁ ἱερολογ. κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης ἐν Σταυροδρομίῳ (ἐκκλησ. ἀγίας Τριάδος) ὁ πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Καλλίνικος Δελικάνης ἐν Σταυροδρομίῳ (ἐκκλησ. ἀγ. Κωνσταντίνου) ὁ ἱερολογ. κ. Ἰωακείμ Βαζεβανίδης ἐν Μεγ. Ρεύματι.

ὑπὸ τὸν τίτλον **Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ οἱ Σέρβοι** ἐδημοσιεύθησαν ἐν

τῷ ἐνταῦθα ἐκδιδόμενῳ Ἀνατολικῷ Μηνύτορι τῆς παρελθούσης παρασκευῆς τὰ ἐπόμενα:

Ἡ ἐφημερίς Πολιτικῆ Ἀνταπόκρισις ἀναφέρει ὅτι ἡ Α. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος Η' ἀπήντησε πρὸς τὴν Α. Ἐξ. τὸν στρατηγὸν Γρούιτς, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον θὰ λάβῃ σπουδαίως ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως περὶ ἰδρύσεως σερβικῶν ἐπισκοπῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Παλαιᾶς Σερβίας, ἀλλ' ὅτι δὲν δύναται νὰ παραδεχθῆ ἑτέραν τινὰ ἀξίωσιν τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως, ζητούσης τὴν εἰσαγωγὴν τῆς σερβικῆς γλώσσης ὡς γλώσσης τῶν ἱεροπραξιῶν ἐν ταῖς κοινότησιν, ὧν ὁ πληθυσμὸς σύγκειται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ Σέρβων.

Ἐπετράπη ἡμῖν ἵνα δηλώσωμεν ὅτι αἱ ἀνωτέρω πληροφορίαι τῆς Πολιτικῆς Ἀνταποκρισεως οὐδεμιᾶς ἔχονται ὑποστάσεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ἐλέω Θεοῦ κτλ.

Ἀριθμ. { πρωτ. 1303
διεκπ. 745

... προϊστάμενε, τιμωτάτοι ἐπίτροποι καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς ἐνορίας . . . τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητὰ, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐπιστάσης τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν τὰ τὴν διετῆ αὐτῶν περίοδον συμπληρώσαντα τέσσαρα μέλη τοῦ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου ἀντικαθίστανται διὰ τῆς ἐκλογῆς ἰσχυρίμων νέων υελῶν, συμφώνως τοῖς Γενικοῖς Κανονισμοῖς, προαχόμεθα διὰ τοῦ πατριαρχικοῦ ἡμῶν τοῦδε εὐχετικῆ Γράμματος ἀνακοινώσασθαι πᾶσι τοῖς εὐλογημένοις χριστιανοῖς τῆς ἡμετέρας Ἀρχιεπισκοποῖς Κωνσταντινουπόλεως ὅτι ὀφείλουσι προβῆναι εἰς τὴν ἐκλογὴν καταλλήλων ἐνοριακῶν ἀντιπροσώπων, ἵνα μετὰσχῶσι τῆς γενικῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, συγκροτηθησομένης τῇ Ε' Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν, 22 τοῦ ὁδεύοντος μηνὸς Μαρτίου, ὥρα 4η πρὸ μεσημβρίας, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Ὅρισθείσης δὲ ἡμέρας τῶν ἐνοριακῶν ἐκλογῶν τῆς Δ' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, 15 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Μαρτίου, προτρεπόμεθα πατριαρχικῶς πάντας ὑμᾶς τοὺς εὐσεβεῖς ἐνορίτας, ὅπως προθυμηθῆτε συμμορφωθῆναι ἐπαρκῶς πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἐκλογικοῦ Κανονισμοῦ, καθ' ὅς, συγκαλούμενοι ὑπὸ τοῦ προϊστάμενου τῆς ἐνορίας ὑμῶν, ὅσοι, κεκτημένοι τὰ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τούτου ὀριζόμενα προσόντα, ἐγγεγραμμένοι ἐστὲ ἐν τοῖς ἐκλογικοῖς καταλόγοις, ὀφείλετε συνελθεῖν τὴν ὀριθεῖσαν ἡμέραν καὶ προβῆναι ἐν ἡσυχίᾳ καὶ τάξει εἰς τὴν ἐκλογὴν . . . ἀντιπροσώπων τῆς ἐνορίας ὑμῶν, οἵτινες συνερχόμενοι μετὰ ταῦτα ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τ. . . ἐνορι. . . μέλλουσιν ἐκλέξει ὑπὸ τὴν προεδρείαν πατριαρχικοῦ ἐξάρχου, ἐντὸς τῆς μεσολαβούσης ἐβδομάδος, . . . κοιν. . . ἀντιπροσώπ. . . διὰ τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Γενικὴν ἐκλογικὴν συνέλευσιν. Ταῦτα τοίνυν ἀνακοινοῦμενοι πᾶσι τοῖς κατοίκοις τῆς ἐνορίας ταύτης, καὶ τὰς πατριαρχικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἐγκαρδίως ἀπονέμοντες, προτρεπόμεθα ὑμᾶς, ἀξιοχρέω ἐκκλησιαστικῆ προνοία, ὅπως, ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ ἐνοριακοῦ τούτου καθήκοντος ὑμῶν καὶ δικαιοῦματος, φυλάξῃτε πιστῶς τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ νόμου, τηροῦντες ἐν ταῖς συγκροτηθησομέναις συνελεύσεσι τὴν ἀρμοζούσαν

τοῖς χριστιανοῖς τάξιν καὶ εὐπρέπειαν, ἐπισπώμενοι δὲ διὰ τῆς σεμνῆς ὑμῶν πολιτείας τὸν κοινὸν ἔπικνον καὶ τὴν εὐαρέσκειαν τῆς ἀγίας Μητρὸς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.
,αὐθ'.

ΕΝ ΜΗΝΙ ΜΑΡΤΙῶ ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΟΣ Ε'.

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ἐλέω Θεοῦ κτλ.

Ἐρώτατε Μητροπολίτα . . . ὑπέριμε καὶ ἔξαρχε . . . ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὴ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύρ . . . χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ. Ὁ περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν ἐντριβὴς ἐλλογιμώτατος κ. Γεώργιος Παπαδόπουλος, ἐπιδοθεὶς ἀφ' ἱκανῶν ἤδη ἐτῶν εἰς τὴν μελέτην τῶν συναφῶν αὐτῇ ζητημάτων, καὶ οὐ πρὸ πολλοῦ ἐκδούς διὰ τοῦ τύπου τὴν ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων μέγρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἱστορίαν αὐτῆς καὶ τῶν ἐπὶ δέκα ἐννέα αἰῶνας ἀκμασάντων μελωδῶν τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὑμνογράφων τε καὶ μουσικῶν, ἐξηγησάτο τὴν ἐκκλησιαστικὴν σύστασιν τοῦ ὁμολογουμένως χρησιμωτάτου πονήματος αὐτοῦ. Τὸ ἔργον δὲ τοῦτο κρίναντες ἄξιον τῆς ἐκκλησιαστικῆς προστασίας καὶ ὑποστηρίξεως, οὐ μὴν δ' ἄλλὰ καὶ ἐξ ἰδιαζούσης προνοίας ποθοῦντες ἐνθαρρύνειν τοὺς δι' ἀτρίτων ἀγώνων ἐπιδιδόμενους εἰς πᾶν ὅ,τι καλὸν καὶ λυσιτελὲς φιλοπρόημα, προφρόνως ἀπεδεξάμεθα, συνοδικῆ διγνώμη, τὴν αἴτησιν τοῦ ἀνενεχθέντος, καὶ διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, ἐγνωμεν προτρέψασθαι τὴν αὐτῆς Ἱερότητα, ὅπως ἀφορῶσα εἰς τὸ σπουδαῖον καὶ κοινωφελὲς τοῦ θέματος περὶ οὗ τὸ ἐκκλησιαστικὸν τοῦτο σύγγραμμα πραγματεύεται, φιλοτιμηθῆ εἰς τὴν τούτου ἀπόκτησιν, καὶ ἄλλους τῶν χριστιανῶν παροτρύνῃ εἰς μίμησιν τοῦ παρδείγματος αὐτῆς, πρὸ πάντων δὲ τοὺς ἐπιδιδόμενους εἰς τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, δι' ἣς ὑμνησαν τὸν Θεὸν οἱ ἱεροὶ τῆς Ἐκκλησίας πατέρες, καὶ ἥς ἡ μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ σπουδῆς καλλιέργεια δέον εἶναι ἀπάντων τῶν εὐσεβῶν, καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐκ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου, διηνεκὲς καὶ περισπούδαστον μέλημα. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.

,αὐθ' Μαρτίου ζ'.

† Ὁ ΚΩΝ]ΗΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

(ἔσσονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μελῶν τῆς ἱερῆς Συνόδου)

ΔΟΓΟΣ

Τῆς Δ' ΚΥΡΙΑΚῆς Τῆς ΜΕΓΑΛῆς ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤῆς

ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναφ ὑπὸ τοῦ ἱεροδιακόνου

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΔΟΥ

« Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν » (ΡΩΜ.)

Καὶ πάντοτε μὲν, Παναγιώτατε Δέσποτα, εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀνάπτυξις διαφόρων τῆς θρησκείας ζητημάτων, διὰ νὰ στηρίζωμεν τοὺς ἀδελφούς ἡμῶν εἰς τὴν πατρῶαν ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν, μάλιστα ὅμως κατὰ τὰς παρούσας περιστάσεις, ὅποτε καὶ ἐχθροὶ τῆς ὀρθοδοξοῦ ἡμῶν Ἐκκλησίας πανταχόθεν περικυκλώσαντες αὐτὴν, προσπαθοῦν νὰ προσελκύσουν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν πλάνην καὶ

αἵρεσιν. Ποικίλα καὶ διάφορα εἶναι τὰ μέσα, τὰ ὅποια μεταχειρίζονται εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον· καὶ δωροδοκία καὶ ἐπαγγελία καὶ ὕβρεις καὶ μεμφμοιρίαί — τὰ πάντα μετέρχονται διὰ νὰ κέρουν ἓνα προσήλυτον. Κατηγοροῦν τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ ὀνομάζουσαν αὐτὴν Ἐκκλησίαν στήσιμον, Ἐκκλησίαν ὑποθήλπουσαν τὴν δαιτιδαμονίαν. Μᾶς κατηγοροῦν ὅτι προσκυνοῦμεν τοὺς Ἁγίους, ὅτι τὴν τιμὴν, ἡ ὅποια ἀνήκει εἰς μόνον τὸν Θεόν, ἀφαιροῦντες ἀπ' αὐτοῦ, μεταφέρομεν εἰς τὰ δημιουργήματα αὐτοῦ. Σεῖς, λέγουσιν οἱ πολέμιοι, σεῖς βλάσφημοι ἔχετε, ὡς λέγετε, τὴν ἀγίαν Γραφήν. Εἰς ποῖον μέρος αὐτῆς ἀπαντᾷ ἡ τιμὴ καὶ προσκύνησις τῶν Ἁγίων; Καὶ ἡ μὲν Γραφὴ ρητῶς μᾶς διδάσκει, ὅτι «εἰς μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀνθρώπος Χριστὸς Ἰησοῦς» (α' Τιμ. β' 5), σεῖς δὲ σεβόμενοι τοὺς Ἁγίους καὶ ἐπικαλούμενοι αὐτοὺς ὡς μεσίτας δὲν ἀμαρτάνετε; δὲν πρᾶττετε ἐναντίον τῆς ρητῆς καὶ σαφοῦς διδασκαλίας τῆς ἀγίας Γραφῆς; Ἡ δὲν ἐξαρκεῖ ἡ μεσιτεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπικαλεῖσθε τὴν μεσιτείαν τῶν Ἁγίων; Ταύτας καὶ ἄλλας τοιαύτας ἐνστάσεις, ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, προβάλλουσιν οἱ ἀντίπαλοι, ἐνστάσεις, αἵτινες προέρχονται ἢ ἐκ κακῆς προθέσεως, ἢ ἐκ παντελοῦς ἀγνοίας τῆς διδασκαλίας τῆς ἀγίας καὶ ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Κατανοεῖτε λοιπὸν, ἀδελφοί εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξοι, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀνασκευάσωμεν τὰς ἐνστάσεις ταύτας τῶν ἀνθρώπων τούτων, ἀποδεικνύοντες ἐναντίον τῶν πικρῶν τούτων διίσχυρισμῶν τὸ ἔλλογον καὶ σκόπιμον καὶ νόμιμον τῆς τιμῆς τῶν Ἁγίων, διὰ νὰ στηριχθῶμεν καλλίτερον ἐν τῇ πίστει καὶ προβαίνωμεν θαρραλεώτεροι εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς.

Καὶ ἠδυνάμεθα μὲν ἀμέσως νὰ ἀνασκευάσωμεν αὐτοὺς ἐνταῦθα λέγοντες, ὅτι ἡμεῖς δὲν λατρεύομεν, δὲν προσκυνοῦμεν ἀπολύτως τοὺς Ἁγίους, ὡς λέγουσιν προφασιζόμενοι, ἀλλὰ μόνον ἀγαπῶμεν καὶ τιμῶμεν αὐτοὺς, καὶ καταδεικνύοντες συγχρόνως τὴν διαφορὰν, ἡ ὅποια ὑπάρχει μεταξύ τῆς τιμῆς ἐκείνης, τὴν ὅποιαν ἀπονέμομεν εἰς τοὺς Ἁγίους, καὶ τῆς λατρείας, τὴν ὅποιαν προσφέρομεν εἰς τὸν Θεόν· ἀλλὰ πρὶν ἢ προβῶμεν πρὸς τοῦτο, ἢ μᾶλλον σὺν τούτῳ, κρίνομεν καλὸν νὰ ἐκθέσωμεν καὶ τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία παραδέχεται καὶ τιμᾷ τοὺς Ἁγίους. Ποιοὶ λοιπὸν εἶναι οἱ λόγοι οἱ παρακινήσαντες τὴν ἀγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν νὰ τιμᾷ τοὺς Ἁγίους; Ἡμεῖς τιμῶμεν αὐτοὺς α'] μὲν διότι εἶναι Ἁγιοὶ β'] δὲ, διότι ὡς Ἁγιοὶ εἶναι φίλοι τοῦ Θεοῦ καὶ γ'], διότι ὡς Ἁγιοὶ καὶ φίλοι τοῦ Θεοῦ εἶναι τὰ κέλιστα καὶ ὠραιότατα δι' ἡμᾶς παραδείγματα.

Α'.

Εἰς ἐκείνους, ὅσοι μὲ ἐρωτοῦν, διὰ τί τιμῶμεν τοὺς Ἁγίους, ὑπενθυμίζω μίαν ἀρχὴν ὅπως διόλου φυσικὴν, ἡ ὅποια ὑπάρχει ζῶσα εἰς τὴν ψυχὴν ἐκά-

στου ἀνθρώπου καὶ ἡ ὅποια λέγει, ὅτι ἀνήκει τιμὴ εἰς ἐκείνον, ὅστις κατέστησεν ἑαυτὸν ἄξιον τιμῆς· ὅτι ἡ τιμὴ ἀποδίδεται καὶ πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς ἐκείνον, ὅστις εἶναι ἄξιος τιμῆς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος, ὁ ἀπόστολος Παῦλος, συνιστῶν τὴν ἀρχὴν ταύτην γράφει: «Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν». Ἀποδώσατε, λέγει, εἰς ὅλους ὅ, τι χρεωστεῖτε· εἰς ἐκείνον, εἰς τὸν ὅποιον χρεωστεῖτε νὰ πληρώσητε φόρον, πληρώσατε τὸν φόρον· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον. Εἰς ἐκείνον, εἰς τὸν ὅποιον χρεωστεῖτε δόσιμον, πληρώσατε τὸ δόσιμον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος. Εἰς ἐκείνον, εἰς τὸν ὅποιον χρεωστεῖτε φόβον, πληρώσατε τὸν φόβον, ὃ ἐστὶ φοβεῖσθε αὐτόν· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον. Εἰς ἐκείνον, εἰς τὸν ὅποιον χρεωστεῖτε τιμὴν, πληρώσατε τὴν τιμὴν, ὃ ἐστὶ τιμᾶτε αὐτόν· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν. Ἡ πρὸς τὸ μέγα καὶ ἔξοχον τιμὴ καὶ ὁ θαυμασμὸς εἶναι ἐκ φύσεως βαθέως ἐγκεχαραγμένα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀκουσίως πως ὁ ἄνθρωπος ὑποκλίνει πρὸ ἐκείνου μεγαλείου, τὸ ὅποιον ἀπαντᾷ εἰς τὸν βίον του καὶ ἐπαινεῖ καὶ ἐγκωμιάζει αὐτὸ δι' ὅλων αὐτοῦ τῶν δυνάμεων. Διεκρίθη τις μεταξύ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἢ εὐηργέτησε χώραν τινὰ ὡς σοφὸς ἡγεμὼν καὶ ἰσχυρὸς κατακτητῆς; Ἡ μνήμη αὐτοῦ πανηγυρίζεται μὲ τὴν μεγαλειτέραν δόξαν καὶ μὲ τὰς μεγαλειτέρας τιμὰς. Ἡ μία γενεὰ παραδίδει εἰς τὴν ἄλλην καὶ ὁ εἰς αἰῶν ὑπενθυμίζει εἰς τὸν ἄλλον τί μέγα καὶ ἔξοχον ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ κατώρθωσε. Τιμὴν, λέγουσιν, εἰς τὸν ἄξιον τιμῆς· καὶ ὁ Παῦλος λέγει: τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν. Ἡ μὲν ἱστορία μᾶς διηγεῖται τοὺς ἥρωας τῶν παρελθουσῶν γενεῶν, τοὺς πεπαιδευμένους καὶ πολιτικούς ἀνδρας, τοὺς ἀνδρας τοὺς ἀριστεύσαντας εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας καὶ ὑπερβαλόντας τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους· τὸ δὲ ἀνθρώπινον γένος ἐφ' ὅσον κατοικεῖ ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, οὐδέποτε θὰ λησμονήσῃ τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων τούτων ἀνδρῶν.

Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ κόσμος τιμᾷ τοὺς μεγάλους αὐτοῦ ἀνδρας καὶ πανηγυρίζει τὴν μνήμην αὐτῶν, ἔπρεπε τάχα ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ νὰ λησμονήσωμεν τὰ μεγαλεῖα τοῦ βασιλείου τοῦ Θεοῦ, τοὺς μεγάλους ἀνδρας τῆς πίστεως, τοὺς ἀνδρας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀνέδειξαν ἑαυτοὺς μεγάλους ὄχι μόνον ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ; Ἐπρεπε τάχα νὰ λησμονήσωμεν ἡμεῖς τοὺς Ἁγίους μας καὶ πᾶν ὅ, τι μέγα κατώρθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὸν Θεόν καὶ διὰ τὴν πίστιν μας; Ὁχι! ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ δὲν εἰμπορεῖ νὰ καταστήσῃ ἑαυτὴν ἔνοχον τοιαύτης ἀχαριστίας, ἔνοχον τοσοῦτον ταπεινοῦ φρονήματος! Τοιαύτη τις κατηγορία, κατηγορία ἀχαριστίας καὶ ταπεινοῦ φρονήματος, δὲν πρέπει νὰ προσαφθῆ εἰς ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς!

Παρατηρήσατε, ἀδελφοί, τοὺς Ἁγίους, τοὺς ὁ-

ποιούς τιμῶμεν καὶ εἶπατε, ἂν δὲν ἦναι ἄξιοι τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀγάπης ἡμῶν. Ὁ λαμπρὸς καὶ ἔνδοξος χορὸς τῶν μακαρίων πνευμάτων τοῦ οὐρανοῦ ἄς παρῆλθῃ τῶρα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τῶν ἐσωτερικῶν. Τί παρατηροῦμεν; Κατὰ πρῶτον ἐμφανίζονται οἱ σεβάσμιοι ἐκεῖνοι καὶ γεραροὶ πατριάρχαι ἐν τῇ σταθερᾷ αὐτῶν πίστει καὶ τῇ ἀφοσιώσει εἰς τὸν Θεόν· οἱ ἅγιοι ἐκεῖνοι ἄνδρες, ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν ὁποίων ἐμελλε νὰ γεννηθῇ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου καὶ οἱ ὅποιοι ἐν μέσῳ γενεᾶς πονηρᾶς καὶ διεστραμμένης ἐφύλαξαν ζῶσαν τὴν πίστιν εἰς τὸν ἕνα ἀληθινὸν Θεὸν καὶ διατήρησαν ἀκμαίαν καὶ ζωηρὰν τὴν ἐλπίδα ἐπὶ τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ὅσῳ ζωηρότερα εἶναι ἡ πίστις ἡμῶν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, μετὰ τοσοῦτον μεγαλειότερα ἀγάπης ὀφείλομεν νὰ ἐνατενίζωμεν πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τούτους στύλους τοῦ βασιλείου τοῦ Θεοῦ, πρὸς τούτους τοὺς πατέρας τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Τιμὴ εἰς ὅποιον τιμὴ προσήκει· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν. Τί παρατηροῦμεν; Ἰδοὺ ἐμφανίζονται τῶρα ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τῶν ἐσωτερικῶν οἱ ζηλωταὶ ἐκεῖνοι τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς πίστεως, οἱ ἅγιοι προφήται τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐμπνευσθέντες προείδον καὶ προείπον τὰ μέλλοντα καὶ προκηγγεῖλαν τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν· οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, διὰ τοῦ στόματος τῶν ὁποίων ἐλάλησεν αὐτὸς ὁ Θεός. Ὅσῳ βαθύτερον αἰσθανόμεθα τὴν χάριν τὴν ὑπὸ τῶν προφητῶν τούτων προκηρυχθεῖσαν καὶ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀληθῶς ἐπιφανείσαν· ὅσῳ ζωηρότεραν ἔχομεν τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Σωτῆρα ἡμῶν, κατὰ τοσοῦτον μεγαλειότερος πρέπει νὰ ἦναι ὁ θαυμασμὸς καὶ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ τιμὴ ἡμῶν πρὸς τοὺς ἁγίους τούτους ἄνδρας. Τιμὴ εἰς ὅποιον τιμὴ προσήκει· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν. Μεταξὺ τῆς στρατιᾶς τῶν ἁγίων ἡμεῖς τιμῶμεν προσέτι τοὺς δώδεκα ἐκεῖνους Ἀποστόλους, ἐπὶ τῶν ὁποίων, ὡς ἐπὶ βάσεων, στηρίζεται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ οἱ ὅποιοι ὡς ἥρωες τῆς ἀληθείας καὶ τῆς χάριτος διεσκορπίσθησαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἐσαγήνευσαν αὐτὸν καὶ καθυπέταξαν εἰς τὸν λόγον αὐτῶν. Μὴ τυχὸν ἦναι ἄδικον τοῦτο; Βεβαίως ὄχι. Ὅσῳ περισσότερο ἐκτιμῶ καὶ ἀγαπῶ τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν οἱ μεγάλοι οὗτοι ἄνδρες ἐκήρυξαν, κατὰ τοσοῦτον περισσότερο θὰ θαυμάζω καὶ θὰ ἐκτιμῶ αὐτούς. Τιμὴ εἰς ὅποιον τιμὴ προσήκει· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν. Μεταξὺ τῶν ἁγίων τιμῶμεν πρὸς τούτους τὰ πολυπληθῆ ἐκεῖνα στίφη, τὰς ἀπειραρίθμους ἐκεῖνας στρατιὰς τῶν μαρτύρων, οἱ ὅποιοι ὡς ἀτρόμητοι ἥρωες ἐπεσφράγισαν τὴν πίστιν αὐτῶν μετὰ τὸ αἱμᾶ των. Φαντάσθητε, ἀδελφοί, τοὺς ἁγίους τούτους μετὰ τὸ ἔνδυμα τῆς πίστεως βεβαυμένον εἰς τὸ αἱμᾶ των ἱσταμένους ἐνώπιον τοῦ Κυρίου! Ὅσον ἰσχυρότερον καὶ ἡμᾶς ἐμψυχώνει καὶ ζωογονεῖ ἡ αὐτὴ πίστις καὶ ἡ αὐτὴ πεποιθήσις, κατὰ τοσοῦτον μεγαλειότερα πρέπει νὰ ἦναι ἡ πρὸς τοὺς ἁγίους τούτους τιμὴ καὶ εὐλάβεια. Ἡ μὴ τυχὸν τοῦτο ἦναι ἄδικον καὶ παρῆνομον;

Βεβαίως ὄχι. Τιμὴ εἰς ὅποιον τιμὴ προσήκει· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν.

Ἡμεῖς τιμῶμεν ὡς ἁγίους τὰ ἀναρίθμητα ἐκεῖνα στίφη τῶν ἁγίων ὁμολογητῶν· τοὺς ἁγίους πατέρας καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας, ἁγίους ἐξ ὅλων τῶν τάξεων τῆς κοινωνίας, ἁγίους ἐξ ὅλων τῶν γενεῶν τῆς γῆς, ἁγίους, οἱ ὅποιοι ὡς παραδείγματα ἀρετῆς, ὡς παραδείγματα ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ὅλον αὐτῶν τὸν βίον ἐθυσίασαν διὰ τὸν Κύριον καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ. Μὴ τυχὸν δὲν ἐπιτρέπεται, δὲν συγχωρεῖται τοῦτο; Βεβαίως ὄχι. Ἐφ' ὅσον ἡ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπη, ἐφ' ὅσον ἡ θυσία καὶ ἡ αὐταπάρνησις, ἐφ' ὅσον ἡ ταπεινώσις καὶ ἡ προσευχὴ ἐκτιμῶνται ἀκόμη ἐδῶ κάτω εἰς τὴν γῆν, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ πρὸς αὐτοὺς τιμὴ καὶ ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων θὰ κατέχουν τὰς καρδίας αὐτῶν. Τιμὴ εἰς ὅποιον τιμὴ προσήκει· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν. Ἄλλ' ὅμως ὑπὲρ πάντας τοὺς ἁγίους ἡμεῖς τιμῶμεν καὶ σεβόμεθα τὴν βασίλισσαν τῶν ἁγίων, τὴν βασίλισσαν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ἐκ τοῦ κόλπου τῆς ὁποίας προήλθεν ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου καὶ εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τινα ἔννοιαν χρεωστοῦμεν πᾶν ὅ,τι ἡ χάρις καὶ ἡ εὐσπλαγγνία τοῦ Θεοῦ μᾶς ἔδωκε, τὴν παναγίαν Παρθένον, τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβίμ καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφίμ. Μὴ τυχὸν ἦναι ἄτοπον καὶ ἀνόσιον τοῦτο; Ὡ, μυριάκις ὄχι! Ἐφ' ὅσον ἔχομεν ἀνάγκην τῆς χάριτος, ἐφ' ὅσον ἔχομεν ἀνάγκην τῆς σωτηρίας, ἐπὶ τοσοῦτον θὰ ἀτενίζωμεν πρὸς αὐτήν, τὴν μητέρα τῆς χάριτος καὶ τῆς σωτηρίας. Ἐφ' ὅσον δοξάζομεν καὶ δοξολογοῦμεν τὸν Υἱόν, ἐπὶ τοσοῦτον θὰ τιμῶμεν καὶ θὰ σεβόμεθα τὴν Μητέρα. Τιμὴ εἰς ὅποιον τιμὴ προσήκει· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν.

Ὅπου βλέπω ἀρετὴν καὶ ἀγιότητα, ὀφείλω νὰ τιμῶ καὶ νὰ σεβώμαι αὐτήν. Ὅταν ποτὲ ἡ πνοὴ τῆς αἰωνιότητος ὑπερθεῖν τῆς γῆς πνεύση καὶ καταπέση πᾶν ὅ,τι ὁ κόσμος μέγα ὠνόμασεν· ὅταν πᾶν γῆινον μεγαλεῖον σβύση ἐν τῷ πελάγει τῆς αἰωνιότητος, τότε πρῶτον οἱ ἁγιοὶ ἡμῶν θὰ ἐκλάμψωσιν ὡς φωστῆρες καὶ ὡς τὰ μόνυ Μεγαλεῖα θὰ ὑμνῶνται καὶ θὰ δοξάζωνται εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας. Διὰ τοῦτο ἀκόμη μίαν φοράν, τιμὴ εἰς ὅποιον τιμὴ προσήκει· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν.

Β'.

Ἄλλ' ὁ λόγος οὗτος, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸν ὅποιον ἔφερον ὡς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ὀφείλομεν νὰ τιμῶμεν τοὺς ἁγίους, εἶναι πολὺ φυσικὸς καὶ κοσμικὸς μᾶλλον· ὥστε ἡμεῖς ὡς χριστιανοὶ καὶ τέκνα Θεοῦ δὲν εἰμποροῦμεν νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς αὐτόν. Πρέπει λοιπὸν νὰ ζητήσωμεν ἄλλους λόγους προερχομένους μᾶλλον ἐκ τῆς οὐσίας τῆς θρησκείας καὶ διὰ τοῦτο δυναμένους πολὺ περισσότερο νὰ μᾶς προτρέψουν εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων. Διὰ τοῦτο εἶπον προσέτι ὅτι οἱ ἁγιοὶ εἶναι καὶ φίλοι τοῦ Θεοῦ. Εἶναι οἱ

ἄμεσοι καὶ κάλλιστοι αὐτοῦ φίλοι, καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ τιμῶμεν αὐτούς.

Οἱ Ἅγιοι ἦσαν οἱ μᾶλλον ἀγαπητοὶ εἰς τὸν Θεὸν ἐπὶ τῆς γῆς. Διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν καὶ ἀγιότητα ἀπένειμεν εἰς αὐτούς τοσαύτας χάριτας, ὅσας δὲν ἀπένειμεν εἰς τὰ ἄλλα αὐτοῦ τέκνα ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐπεσώρευσεν ἐπ' αὐτούς χάριν ἐπὶ χάριτος καὶ ἐδώξασεν αὐτούς διὰ πολλῶν θαυμάτων, τὰ ὅποια εἶναι τοσοῦτον φανερά, τοσοῦτον ἀποδεδειγμένα καὶ βέβαια, ὥστε καὶ αὐτῶν τῶν μᾶλλον ἀπίστων ἢ ἀμφιβολία πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ τῆς τοιαύτης ἐνδείξεως τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Ἐχάρισεν εἰς αὐτούς οὐράνιαν λαμπρότητα καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν στέφανον ἀτελευτήτου δόξης καὶ μακαριότητος.

Διὰ τοῦτο συμπεράνω δικαίως, ὅτι, ἐπειδὴ οἱ Ἅγιοι εἶναι φίλοι τοῦ Θεοῦ καὶ τιμῶνται παρ' αὐτοῦ πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ τιμῶμεν αὐτούς. Ἀκόμη καὶ ἂν δὲν ἠθέλαμεν νὰ τιμῶμεν τὴν ἀρετὴν, ἔπρεπεν ὅμως νὰ τιμῶμεν τοὺς Ἅγίους, διότι εἶναι φίλοι τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς φίλοι αὐτοῦ ἐτιμῆθησαν κατ' ἐξοχὴν ὑπ' αὐτοῦ. «Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ», λέγει ὁ Κύριος, «ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν». (Ἰωάν. ιε' 14). «Ὁ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. (αὐτ. ιδ' 21). «Καὶ ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτόν ὁ πατήρ» (αὐτ. ιβ' 26). «Ὁ νικῶν, δώτω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς ἐγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθησα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ» (Ἀποκλ. γ' 21). Καὶ ποῦ ἠδυνάμην ἐγὼ, ἀδελφοί, ν' ἀπαριθμήσω ἐν πρὸς ἐν ὅλα τὰ χωρία τῆς ἀγίας Γραφῆς, εἰς τὰ ὅποια ὁ Κύριος ρητῶς ἀναφέρει, ὅτι αὐτὸς πολὺ ἀγαπᾷ καὶ τιμᾷ τοὺς Ἅγίους τοὺς εὐαρεστήσαντας αὐτῷ; «Καὶ οἱ δίκαιοι», λέγει ἀλλαχοῦ, «καὶ οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος, καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔτι» (Δαν. ιβ' 3). «Καὶ βασιλεύουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων» (Ἀποκλ. κβ' 5). «Καὶ ἐποίησας ἡμῶν τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσομεν ἐπὶ τῆς γῆς» (αὐτ. ε' 10). Ἀφ' οὗ λοιπὸν αὐτὸς ὁ Θεὸς τοσοῦτον τιμᾷ τοὺς Ἅγίους αὐτοῦ, δὲν ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς, τὰ τέκνα αὐτοῦ, νὰ τιμῶμεν αὐτούς; Ὅτι ὁ Θεὸς κἀμνεῖ, ὀφείλομεν νὰ κἀμωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπίσης. Διότι αὐτὸς εἶναι τὸ κυριώτατον παράδειγμα ἡμῶν καὶ μόνον μιμούμενοι αὐτόν δυνάμεθα νὰ λέγωμεν, ὅτι εἴμεθα τέκνα αὐτοῦ καὶ ὅπαδοί, δυνάμεθα νὰ γίνωμεν εὐτυχεῖς καὶ μακάριοι.

Καὶ ἠδυνάμεθα βεβαίως, ὡς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι, ν' ἀρκεσθῶμεν εἰς ταύτας τὰς ἀποδείξεις τῆς ἀγίας Γραφῆς καὶ μετὰ λόγου νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐπειδὴ ὁ Θεὸς τιμᾷ τοὺς Ἅγίους, ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ τιμῶμεν αὐτούς. Ἄλλ' ἡμεῖς ἐκτὸς τούτων ἔχομεν καὶ ἄλλους λόγους τῆς Γραφῆς, ἐν οἷς βλέπομεν σαφῶς, ὅτι ὁ Θεὸς τὴν πρὸς τοὺς φίλους αὐτοῦ καὶ ἀγίους τιμὴν ἐπιβάλλει εἰς ἡμῶν ὡς καθῆκον ἰε-

ρὸν καὶ ἀπαράιτητον. «Καὶ ὁ ἀθετῶν ἡμῶν», εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, «ἐμὲ ἀθετεῖ»· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με» (Λουκ. ι' 16). Θεωρεῖ ἄρα τὴν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ τιμὴν καὶ ἀγάπην ὡς τιμὴν καὶ σέβας ἀπονεμόμενον εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ πρόσωπον καὶ εἰς τὸν ἐπουράνιον αὐτοῦ πατέρα. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Κύριος ἀπικτεῖ τιμὴν καὶ ἀγάπην πρὸς τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ δούλους, ἐν ὅσῳ οὗτοι ἀκόμη ἔζων ἐπὶ τῆς γῆς, ἢ ἀπαίτησις αὕτη δὲν λαμβάνει ἄρα γε ἐπιβλητικώτερον χαρακτήρα, ἀφ' οὗ οἱ φίλοι τοῦ πλησιέστερον αὐτοῦ γενόμενοι, ἀπολαμβάνουν ἤδη τὴν οὐράνιον δόξαν καὶ μακαριότητα; «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τῶν ἀδελφῶν μου τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. κε'. 40). Πᾶσαν ἐνδειξὴν ἀγάπης εἰς τοὺς ἐλαχίστους αὐτοῦ ἀδελφοὺς θεωρεῖ ἄρα ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ὡς σημεῖον ἀγάπης πρὸς ἑαυτόν. Εἶναι λοιπὸν δυνατὸν νὰ ἴηαι ἀδίκηρον εἰς αὐτόν, πῶς ἡμεῖς δικαίμεθα εἰς τοὺς πρώτους ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ, πρὸς ἐκείνους τοὺς ὁποῖους ὀνομάζει ὄχι ἐλαχίστους, ἀλλὰ φίλους αὐτοῦ καὶ ἐκλεκτούς; Εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ζητήσῃ τὴν τιμὴν τούτων παρ' ἐκάστου, ὅστις λέγει, ὅτι ἀγαπᾷ αὐτόν εἰλικρινῶς; Ναι, ζητεῖ τὴν τιμὴν ταύτην καὶ εὐαρεστεῖται εἰς αὐτήν καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους, καὶ διότι ἡ πρὸς τοὺς Ἅγίους ἡμῶν καὶ τιμὴ εἶναι τιμὴ καὶ ἀγάπη ἀντανakλωμένη εἰς αὐτόν τὸν Θεόν. Καὶ ἡμεῖς δὲ οἱ ἄνθρωποι τιμὴν καὶ σέβας ἀπαιτοῦμεν δι' ὅλους τοὺς φίλους μας, καὶ τὴν πρὸς αὐτούς τιμὴν καὶ ἀγάπην θεωροῦμεν ὡς ἴδιαν ἡμῶν τιμὴν. Διὰ τοῦτο ἡ πρὸς τοὺς Ἅγίους τιμὴ εἶναι ἀναγκαία συνέπεια τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀγάπης ἐκείνης, τὴν ὁποῖαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἡ ὅποια ὀφείλει νὰ πληροῖ τὴν καρδίαν μας.

(ἔπεται συνέχεια).

ΕΘΝΙΚΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Δωρεὰ παρὰ διαφόρων εἰς χρήματα κατὰ τὴν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1891 περίοδον.

Γενικὸν Ταμεῖον.

N. A. Τσιτσιλιανόπουλος	φρ.	50	γρ. γρ.	220
Σ. Μ. Κέπετζης	»	»	»	2500
Γ. Ζηφειρόπουλος	»	»	»	5000
Κοινότης Μυδύτου	γρ.	500	»	462.50
Ἑλένη Σ. Ἀρχιγένους	»	1000	»	925
Αἰκατερίνη Μαυρομαύτη προαιρετικὴ τῆς συνδρομῆς εἰς μηνιαίας δόσεις· μηνιαία 17 πρὸς 50			»	850
Συντεχνία Λαχνοπωλῶν δύο ἐτήσια ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1886 μέχρις 28 Φεβρουαρίου 1888	»	800	»	740.50
			πρὸς μεταφορὰν	Γρ. 10698

	ἐκ μεταφορᾶς	Γρ.	
Ἀδελφότης Εὐρυτάνων διὰ τοῦ		Γρ.	10698
κ. Δ. Πανουριᾶ	»		500
Ἄνωνυμος ἐξ Ἀλεξανδρείας διὰ			
τοῦ κ. Π. Στεφάνου φρ.	1000	»	4398
Μοναχὸς Θαλαῖος	» 100	»	440
Περικλῆς Γ. Ζαρίφης ἀντίτιμον			
10 σάκκων καφὲ καὶ 10 κιβω-			
τίων κηρίων στεκτίνων φράγ.		»	6199.25
γρ. 1469.50			
Συντεχνία Χαβιραδῶν Πόλεως			
ἐν ἐτήσιον γρ. 500		»	462 50
Τρύφων Τζεραμάνης διὰ Νικ. Κων-			
σταντινίδου		»	400
Μ. Στῦρου ἀπὸ ἐκκαθάρισιν πτω-			
χεύσεως τοῦ Χ'' Χατοῦν Δελμινῆ		»	207.25
Ἄδελφοὶ Δικμάντογλου		»	200
Μερκούριος Κανάκης		»	370.50
Στέφανος Α. Ράλλης διὰ κ. Π. Στε-			
φάνου		»	20000
Στέφανος Τζικλιώτης		»	1000
Παναγιώτα Χρήστου Ζουμπάλινα		»	200
Κ. Ψωμιάδης ἀνάλογον συνδρομῶν ἐκ			
πωλήσεως ἀφρονίων εἰς τὸ κατάστη-			
μα τῶν κ. κ. J. Whittal et Cie			
προθύμως προσφερθέντων καὶ τῆ συν-			
δρομῆ τοῦ ἐκτιμητοῦ αὐτῶν κ. Ν.			
Taranto παρὰ δικφύρων πωλητῶν			
οπίου		»	1005
Βασίλειος Ἀντωνίου		»	70
Ἀθανάσιος Θεοδορίδης		»	1000
Νικ. Ζαρίφης		»	10000
Στέφανος Ζαφειρόπουλος		»	10000
Ὁδ. Μενέλαος καὶ Ἰωάν. Θ. Νεγροπόντης		»	5000
Κοινότης Ἀγ. Κωνσταντίνου Ὑψωμαθείων			
διὰ τοῦ κ. Ἀλεξ. Φωτιάδου		»	375
Κληροδότημα Μητῆ Ἰωάννου γρ. 100		»	92.50
» Ἡρ. Παύλου ἐκ Φιλαδελφείας			
διὰ τοῦ κ. Γ. Χ' Θεολό-			
γου μετξ. 55		»	1018.50
» Σερραφείμ Θεοδώρου δι' Ἀλεξ.			
Ἀναστασίου γρ. 2160		»	2000
» Εὐπραξίας Τσαπράζογλου διὰ			
Λ. Μουμιτζόγλου		»	300
» Σωτ. Φιλήνδα		»	5000
» Μάρθας Γούσου Ἀθανασιάδου			
γρ. 1300		»	1203 50
πρὸς μεταφορὰν		Γρ.	81840

(ἔπεται συνέχεια)

ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΙΕΡΕΩΝ ΚΑΙ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΩΝ

— Ὁ τέως ἐν Βελιγραδίῳ προϊστάμενος ἱερομόναχος Νεόφυτος, διορίσθη τοιοῦτος ἐν τῷ ἐν Γαλατῶν ἱερῷ ναῷ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

— Ὁ ἐφημέριος τοῦ ἐν Γαλατῶν ἱεροῦ ναοῦ τῆς Παναγίας Καφατιανῆς ἀρχιμανδρίτης Γαβριήλ, διορίσθη προϊστάμενος τῆς ἐν Ὑψωμαθείοις ἱερᾶς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Μητῆ.

— Ὁ τέως προϊστάμενος Βαλίνου ἀρχιμανδρίτης Δωρόθεος Παπιδάκης διορίσθη συμπροϊστάμενος ἐν Εὐλοπόρτῃ.

— Ὁ τέως ἐν Χάσκιοι ἱεροδιάκονος Λεωνίδας ἐξ Ἐξαστέρου διορίσθη ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἀρχιερατικῆς ἐν τῇ ἐν Κοντοσκλίῳ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Κυριακῆς.

— Ὁ ἱεροδιάκονος Στέφανος Βυζάντιος διορίσθη ἐν Χάσκιοι.

— Ὁ ἱεροδιάκονος Γεώργιος Πούλιος διορίσθη ἐν τῇ ἐν Ὑψωμαθείοις ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

— Ὁ ἱεροδιάκονος Γερμανὸς Λυγκόπουλος διορίσθη ἐν Βελιγραδίῳ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ**«Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας»**

— Τῷ κ. Ν. Γ. Λαυρεῖ εἰς Στρώμνιτσαν. — Ἐπιστολὴ ὑμῶν ἐλήφθη. Συνδρομὴ παρελθόντος καὶ, εἰ δυνατόν, καὶ ἀρξομένου ἔτους ἀποσταλήτω εἰς γραμματόσημα νέα ἐν ἐπιστολῇ ἐπὶ συστάσει. Νέος συνδρομητῆς ἐνεγράφη καὶ φύλλα ἀποστέλλονται. Εὐχαριστοῦμεν.

— Τῷ ἱεροδιακόνῳ κ. Ἀμβροσίῳ Πλειανθίδῃ εἰς Αἰδίνοιον. — Νέα διεύθυνσις ὑμῶν ἐλήφθη ὑπὸ σημείωσιν. Ἀριθμοὶ ζητηθέντες στέλλονται. Πέμψατε ὀφειλόμενα.

— Τῷ παριερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Κρήτης. — Σταλείσα συνδρομαὶ ἐλήφθησαν διὰ Μ. Καραθεοφύρου, δι' οὗ διαβιβάζονται ἀποδείξεις πληρωμῶν. Εὐχαριστοῦμεν.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ἀποφάσει τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀγγέλλεται τοῖς τε διαδίκτοις καὶ τοῖς δικηγόροις ὅτι τὸν τεῦθεν, ἐν περιπτώσει καταθέσεως εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ εἴτε πληρεξουσίων, εἴτε ἐγγνητικῶν, εἴτε καὶ ἐτέρων ἐγγράφων τουρκιστὶ συντεταγμένων, ὀφείλουσιν ἀνυπερθέτως ἵνα ἐπισυνάπτωσιν αὐτοῖς καὶ ἐλληρικῆν μετάφρασιν ἀρμοδίως κεκυρωμένην.

Ἐκ τοῦ Γραφείου

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ εἰδοποιεῖ ὅτι τὴν προσεχῆ δευτέραν, 23 μαρτίου, ἀπὸ τῆς δευτέρας ὥρας τῆς πρωίας τουρκιστὶ γενήσεται ἡ ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποίησις τῶν ἀρχιερατικῶν ἀμφίων, καὶ λοιπῶν πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως κυροῦ Φωτίου, συνάμα δὲ ἀγγέλλει τοῖς πιστωταῖς καὶ κληρονόμοις αὐτοῦ, ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι ὀφείλουσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ἵνα ὑποβάλωσιν ἀρμοδίως τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, οἱ δὲ δεύτεροι ἐντὸς ἑξ μηνῶν, ὅτε γενήσεται ἡ ὀριστικὴ ἐκκαθάρισις τῆς περιουσίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 20 Μαρτίου 1892.

Ὁ γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς
Σ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 27 ΜΑΡΤΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 4.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Κορυτσάς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνστάντιος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ίωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὄλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνοῦσας Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδιον α

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκθεσις τοῦ Διαρχοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Λόγος τῆ Δ'. Κυριακῆ τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ Ἱεροδ. Γρηγορίου Κωνσταντινίδου (συνέχεια καὶ τέλος) — Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα — Ἀλληλογραφία «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» — Κοινοποιήσεις — Αἱ ὄροι τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν ἐν τῷ Πατριαρχ. ναῷ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐκλογή μελῶν Δ. Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου. — Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν, 22 φθίνοντος, συνῆλθεν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἡ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν τὴν διετῆ αὐτῶν περιόδον συμπληρωσάντων τεσσάρων λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἦτοι τῶν κ. κ. Δ. Γενίδου κ. ἐφένδη, Στεφάνου Χρυσίδου βέη, Βασιλείου Σαρακιώτου βέη καὶ Γρ. Γαροφαλίδου ἐκλογικῆ Συνέλευσις. Ἐκ τῶν ἀποχωρούντων οἱ τρεῖς πρῶτοι ἦσαν κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς ἐκλέξιμοι, ὡς ἐκλεγέντες ὑπὸ τῶν δύο Σωματίων εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλων. Ἡ ἐκλογικὴ συνέλευσις ἀπηρτίζετο ἐκ τῶν ἐξῆς μελῶν, ἦτοι τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῶν σεβασμιωτάτων ἀγίων συνοδικῶν Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, Χαλκηδόνας κ. Ἰωακείμ, Ἰωαννίνων κ. Γρηγορίου, Βερροίας κ. Προκοπίου, Δράμας κ. Γερμανοῦ, Διδυμοτείχου κ. Μεθοδίου, Σωζουαγαθουπόλεως κ. Παρθενίου, Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου, Βελεγράδων κ. Δωροθέου καὶ Ἐλασσῶνος κ. Νικοδήμου, τῶν σεβ. ἀγ. Δέρκων κ. Καλλινίκου καὶ Νικομηδείας κ. Φιλοθέου κωλυθέντων ἕνεκα ἀσθενείας, τῶν λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Δ. Γενίδου κ.

ἐφένδη, Ν. Ψυχᾶρη βέη, Π. Φενερλή βέη, Σ. Χρυσίδου βέη, Β. Σαρακιώτου βέη, Γρ. Γαροφαλίδου, Β. Ἐλευθεριάδου καὶ Δ. Εὐθυβούλη, τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐξῆς ἐνοριῶν: Φαναρίου Μιχαὴλ Βαλτζῆ, Σταυδρομίου Ἰωάννου Χατζοπούλου, τοῦ ἐτέρου τῶν ἀντιπροσώπων τῆς αὐτῆς ἐνορίας κωλυθέντος ἕνεκα ἀσθενείας, Διπλοκιονίου Σ. Σισιρόνογλου, Μεσαχώρου Χαραλάμπους Τσίτσιου, Μ. Ρεύματος, Βεβεκίου καὶ Ξηροκρήνης Α. Ἰωαννίδου καὶ Δ. Γιάννακοπούλου, Βαφειχωρίου Σάββα Χατζῆ Ἰωάννου, Νεοχωρίου Α. Σερχφειμίδου καὶ Σ. Νικολαίδου, Χάσκιοι Α. Νέττη, Βλατσᾶ, Ξυλοπόρτης καὶ Βαλίνου Α. Προκοπίου καὶ Δ. Τερληκτσίδου, Γαλατᾶ Σ. Ψυχᾶρη βέη καὶ Σ. Πολίτου, Φερίκιοι Χατζῆ Γεωργίου, Κοντοσκάλιου Θ. Ἀνχγνωστίδου καὶ Ἐξ Μαυμάρων Π. Βαφειδου. Τῆς συνεδριάσεως κατήρξατο ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διὰ τῶν ἐξῆς:

«Ὁ σκοπὸς τῆς παρούσης ἐκλογικῆς συνελεύσεως εἶναι ἤδη ἐκ τῶν προτέρων γνωστὸς, πρόκειται δηλονότι περὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἀποχωρούντων τεσσάρων λαϊκῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου μελῶν διὰ τῆς ψήφου ὑμῶν, ἐμοὶ δὲ οὐδὲν ἕτερον ὑπολείπεται, ἢ νὰ συστήσω εἰς πάντας εὐσυνειδήτους καὶ ἀμερόληπτους τὴν ψηφοφορίαν καὶ προτρέψω ὑμᾶς, ὅπως δώσητε ἕκαστος τὴν ψῆφον αὐτοῦ ὑπὲρ προσώπων καταλλήλων καὶ ἀξίων τῆς θέσεως συμβούλων, μὴ ἐπιηρεαζόμενοι ἐκ κομματικῶν ἢ ἄλλων λόγων. Τοῖς φρονίμοις ὀλίγα».

Εἶτα ὁ Α' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Δ. Θ. Ξανθόπουλος ἀνέγνω τὴν κατωτέρω δημοσιευομένην ἐκθεσιν τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐργασιῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Ἀκολούθως λαβῶν

τόν λόγον ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων Σταυροδρομίου κ. Ἰ. Χατζόπουλος ἤτήσατο ἵνα ληφθῆ ὑπ' ὄψει ἡ ὑπότινων ἐνοριακῶν ἀντιπροσώπων ὑποβληθεῖσιν ἀναφορὰ περί ἀναβολῆς τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως, ὅπως οὕτω λάθωσι καιρὸν καὶ ἐκλέξωσι τοὺς ἑαυτῶν ἀντιπροσώπους αἱ ἐνορίαί ἐκεῖναι, αἵτινες εἴτε δὲν προέβησαν εἰς ἐκλογὴν, εἴτε ἐποιήσαντο ἐκλογὰς ἀκυρωθείσας ἕνεκα παρατυπιῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πρότασις αὕτη δὲν ἐγένετο ἀποδεκτὴ, διότι ἀντίκειται εἰς δικάζιν τῶν Κανονισμῶν, ὀρίζουσιν ἵνα ἡ ἐκλογὴ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου γίνηται πρὸ τῆς 25 μαρτίου, καὶ διὰ πολλοὺς ἄλλους λόγους, ὁ κ. Ἰ. Χατζόπουλος καὶ ἕτεροι δέκα μετ' αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐνοριακῶν ἀντιπροσώπων ἀπεχώρησαν τῆς συνεδριάσεως. Ἀκολούθως, καταρτισθέντος τοῦ καταλόγου τῶν ὑποψηφίων, ἡ συνέλευσις προέβη εἰς μυστικὴν ψηφοφορίαν, διορισθέντων ψηφολεκτῶν τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ἰωαννίνων καὶ τοῦ ἐξοχωτάτου Β. Σαρακιώτου βέη. Ἐξελέγησαν δὲ λαβόντες πᾶσαι τὰς ψήφους τῶν ἐν τῇ συνελεύσει παρόντων μελῶν οἱ κκ. Δ. Γενίδουνας ἐφένδης, Β. Σαρακιώτης βέης, Ν. Φ. Γεωργιάδης καὶ Δημήτριος Κουρτζής.

Τὰ ὀνόματα τῶν τεσσάρων νέων μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ὑπεβλήθησαν πρὸς τὴν σεβαστὴν αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν, ἥτις ἐπικυρώσασα τὴν ἐκλογὴν ἀνεκοινώσατο τοῦτο χθὲς τὸ ἑσπέρας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· σήμερον δὲ ἀποστέλλονται τὰ νενομισμένα πατριαρχικά Πιττάκια τοῖς ἐκλεγείσι.

— *Διορισμοί.*— Πρόεδρος τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς διορίσθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Τρίτης ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικομηδείας κ. Φιλότητος.

Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ κληρικῶν Γηροκομείου ἐπιτροπῆς διορίσθη ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ.

Πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου διορίσθη ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριος.

Πρόεδρος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου διορίσθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριος.

Μέλος τῆς Ἐφορείας τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς διορίσθη ὡσαύτως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριος.

Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων καὶ γκιῶν ἐπιτροπῆς διορίσθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριος.

Μέλος τῆς ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῆς διορίσθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Διδυμοτείχου κύριος Μεθόδιος.

Μέλη κληρικὰ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου διορίσθησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Κορυτσᾶς κ. Φιλότητος καὶ Βελεγράδων κ. Δωρόθεος.

— *Ἀφίξεις.*— Τῇ Τρίτῃ ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Προύσης κ. Ναθαναὴλ προερχόμενος ἐκ Σερρών, ἔνθα εἶχεν ἀποσταλῆ ἕξαρ-

χικῶς μετὰ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Κασσανδρείας κ. Κωνσταντίου πρὸς λύσιν τοῦ αὐτόθι ἀναφυέντος κοινοτικοῦ ζητήματος. Ἡ Α. Σ. ὁ Μητρολίτης Προύσης κατηυθύνθη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ὡσαύτως ἀφίκοντο ἐξ ἀγίου Ὄρους οἱ πανοσιώτατοι Προηγούμενοι Δαυιδὴ καὶ Διονύσιος Ἰβηρίται, ἀποστελλόμενοι ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος τῆς Ἱερᾶς αὐτῶν Μετνοίας εἰς Μόσχαν, ὅπως ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ αὐτόθι ἡγουμένου τοῦ Ἰβηρικικοῦ Μετοχίου ἀρχιμανδρίτου Γερασίμου διενεργήσωσι γενικὴν ἐπισκευὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Μετοχίου. Τὸ Μετόχιον τοῦτο ἐν κεντρικωτάτῃ ὁδῷ τῆς Μόσχας ἐκτισμένον, διετέλει ἀπὸ πολλοῦ σεσαθρωμένον, ἡ δὲ ἀνάγκη τῆς ἐπισκευῆς αὐτοῦ κατέστη ἀπὸ ἱκανοῦ χρόνου ἐπείγουσα καὶ καταφανής. Ἡ Ἐκκλησία, ἐκτιμῶσα τὴν τε χρησιμότητα καὶ τὸ κατεπεῖγον τοῦ ἔργου, ἐποιήσατο τὰς δεούσας συστάσεις, ὅπως οἱ εἰρημένοι πανοσιώτατοι προηγούμενοι, ὅσον τάχιον μεταβάντες εἰς Μόσχαν, ἐπιληφθῶσι τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς ἀποστολῆς.

— *Ἀναχωρήσεις.*— Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ ἀπῆλθον εἰς τὰς νέας ἐπαρχίας αὐτῶν, οἱ πανιερώτατοι μητροπολίται Νικοπόλεως κ. Κωνσταντίνος, Μελενίκου κ. Ἀλέξανδρος καὶ Ἐλασσῶνος κ. Νικόδημος, χθὲς δὲ, πέμπτῃ, οἱ πανιερ. μητροπολίται Σωζουαγαθουπόλεως κ. Παρθένιος καὶ Μαρωνείας κ. Χρυσάνθος.

— *Ἀπογομὴ παρασήμου.*— Ἀπενεμήθη τῇ Α. Μακκαριότητι τῷ νέῳ πατριάρχῃ Ἀντιοχείας κ. Σπυρίδωνι τὸ παρῆρημον Μετζιδιέ πρώτης τάξεως.

— *Ἐκλογὴ Ἡγουμένων καὶ Συμβούλων.*— Ἡ Ἀδελφότης τῆς ἐν Μηθύμνῃ Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Λειμῶνος ἀνεκοινοῦται τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ γράμματος αὐτῆς, ὅτι τὴν 20 τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰαννουαρίου ἐνεστῶτος ἔτους, συνεληθούσα ἀπ᾽ ἐξἄπασα ἐν τῷ Συνοδικῷ τῆς Μονῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μηθύμνης κ. Νικηφόρου, τοῦ καὶ ἐπίπτου τρύτης, ἐξελέξατο μυστικῇ ψηφοφορίᾳ καὶ παμφηφεί συνφθὰ τῷ τὴν Ἰ. Μονὴν διέποντι Κανονισμῷ, ἐπὶ ἐξαιτίαν Καθηγούμενον μὲν αὐτῆς τὸν ἐκ τῶν ὀσιωτάτων ἀδελφῶν κ. Καλλίνικον, συμβούλους δὲ τοὺς προηγούμενους κκ. Γρηγόριον, Ἀνθιμον καὶ τὸν ἱεροδιάκονον κ. Προκόπιον τὸν καὶ ταμίαν, γραμματέα τὸν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὀσιώτατον κ. Παρθένιον καὶ οἰκονόμον τὸν πανοσιώτατον προηγούμενον κ. Σωφρόνιον, καὶ σκευοφύλακα τὸν ἐκ τῶν συμβούλων κ. Ἀνθιμον.

Ἐγκριθείσης τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀνωτέρω, ἀπολύεται μετ' οὐ πολὺ τὸ νενομισμένον ἡγουμενικὸν γράμμα, δι' οὗ ἐπικυροῦται ἡ ἐκλογὴ.

— *Μορὴ Ἁγίου Νικολάου.*— Ἡγούμενος τῆς ἐν Πριγκήπῳ Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἀγίου Νικολάου διορίσθη ὑπὸ τῆς Ἰ. Συνόδου ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς χθὲς ὁ πανοσιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Γρηγόριος Ἀγγελίδης, ὁ καὶ ἄλλοτε χρηματίσας εὐδοκίμως τοιοῦτος.

— *Μορὴ Προδρόμου ἐν Σέρραις.*— Κατ' εἰδήσεις ἐκ

Σερρών ἀπεβίωσε πρό τινος ὁ ἐν τῇ αὐτόθι ἱερᾷ πικριχρική καὶ σταυροπηγική Μονῇ τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἡγούμενος ἄρχιμ. Ἀρσένιος. Ὁ μακκρίτης ἐκ τῶν ἐγκρίτων πατέρων αὐτῆς καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη χρηματίσας ἡγούμενος αὐτῆς, διεκρίθη ἐπὶ ζήλω καὶ ἀφοσιώσει εἰς τὴν ἱεράν αὐτοῦ μετάνοιαν, παρασχὼν αὐτῇ πλείστας ὕσας ὑπηρεσίας καὶ ἐκδουλεύσεις.

—*Κῆρυξ*.— Ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ νέου ἔτους τὸ γνωστὸν περιοδικὸν σύγγραμμα «Κῆρυξ» ἐκδίδεται μετὰ μείζονος φιλοκαλίας καὶ εἰκονογραφημένον, περιέχει δὲ ὡς πάντοτε ὕλην φιλολογικὴν ἐκλεκτήν.

—*Ἐξηγητὴς τῶν Ἁγίων Γραφῶν*.— Μετὰ βραχεῖαν διακοπὴν ἐπανέλαβε τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ τὸ γνωστὸν, περισπούδαστον ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν «Ὁ Ἐξηγητὴς τῶν Ἁγίων Γραφῶν».

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΙΚΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἐπιβαλλομένου καθήκοντος προαχόμενον τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον, καθ' ὃ, ἐν τῇ λήξει ἐκάστης ἐτησίας αὐτοῦ περιόδου, ὀφείλει ἵνα ποιῆται ἔκθεσις τῶν αὐτῶν πεπραγμένων πρὸς γνῶσιν τῆς πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ἡμίσεος τῶν λαϊκῶν αὐτοῦ μελῶν κατὰ πᾶν ἔτος, συνωδᾶ τῇ ἐπὶ τούτῳ διακελεύσει τῆς σχετικῆς τῶν Κανονισμῶν διατάξεως, συγκαλουμένης νομίμου ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, προσέρχεται καὶ σήμερον, ἅτε ἐπιχειμένης τῆς συγκλήσεως τῆς διαληφθείσης ἀντιπροσωπείας, πρὸς ἐκλογὴν τῶν διαδεξομένων τοὺς τὴν διετὴ αὐτῶν περίοδον διανύσαντας κκ. Δ. Γενίδουιαν, Γ. Γαροφαλίδην, Β. Σαρακιώτην καὶ Στ. Χρυσίδην, ἵνα καθυποβάλῃ τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι, καὶ δι' αὐτῆς τῇ ἐριτίμῳ τῶν ἐκλογέων συνελεύσει, βραχεῖαν ἔκθεσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ, ἃς ὑπὸ τὴν διπλὴν αὐτοῦ ιδιότητα, τὴν δικαστικὴν δηλονότι καὶ τὴν διοικητικὴν, κατὰ τὸ ἐνδὸν αὐτῶν ἐξετέλεσε.

Καὶ πρώτιστα, περὶ τοῦ καταρτισμοῦ αὐτοῦ προκειμένου, οὐκ ἄσκοπον ἡγούμεθα ὅπως γνωρίσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι ὅτι ἡ πέρυσι συγκληθεῖσα ἐκλογικὴ συνέλευσις πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν τότε μελλόντων ν' ἀποχωρήσωσι κκ. Ε. Ζωγράφου, ὀριστικῶς τὴν διετὴ αὐτοῦ συμπληρώσαντος περίοδον, Π. Φενερλή, Π. Κουρτζῆ καὶ Β. Ἐλευθεριάδου, ὄντων τότε καὶ πάλιν ἐκλεξιμῶν, ὡς ἀντικαταστατῶν ἐτέρων ἐν τῇ πορείᾳ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου παραιτησαμένων, ἐξελέξατο δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας ἐκ τούτων μὲν τοὺς κκ. Π. Φενερλῆν καὶ Β. Ἐλευθεριάδην ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν προταθέντων τοὺς κκ. Ν. Ψυχάρην καὶ Δ. Εὐθυβούλην· οὕτω δὲ τὸ Συμβούλιον συγκαίμενον ὑπὸ τῶν ὡς ἀνωτέρω ἐξονομασθέντων μετὰ τῶν ἀπὸ τοῦ προηγουμένου ἔτους διατελούντων τοιούτων κκ. Β. Σαρακιώτου καὶ Δ. Γενίδουιαν ὡς ἀντικαταστησάντων τοῦ μὲν τὸν κ. Κ. Βαϊχάνην τοῦ δὲ τὸν κ. Γ. Βασιλειάδην, Κ. Χατζοπούλου, ὃν ἀποβίωσαντα, διεδέξατο μετὰ ταῦτα ὁ κ. Στ. Χρυσίδης, ἐκλογῇ τῶν δύο Σωματίων, καὶ Γρ. Γαροφαλίδου καὶ ὑπὸ τῶν ἐξῆς κληρικῶν μελῶν, ἧτοι τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, προέδρου, Σηλυβρίας κ. Γερμανοῦ, Σωζουαγαθουπόλεως κ. Παρθενίου καὶ Σισανίου κ. Ἀθανασίου, ἐξ ὧν τὸν μὲν δεύτερον ἕνεκα τῆς προσεχοῦς αὐτοῦ ἐντεῦθεν ἀναχωρήσεως ἀντικατέστησεν ἑναγχος ἡ Α. Σεβασμιότης

ὁ ἅγιος Διδυμοταίχου κ. Μεθόδιος, τὸν δὲ τελευταῖον, ἕνεκεν ἀποδημίας εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ διεδέξατο ἡ Α. Σεβασμιότης ἡ τῶς Μητροπολίτης Προικονήτου τανῦν δ' Ἐλασσῶνος κ. Νικόδημος, ἐποίησατο ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ τῇ 29 Μαρτίου παρελθόντος, περὶ ὧν βραχὺς ἡμῖν ἔσται ὁ λόγος ἐφεξῆς :

Ἀρχόμενοι δὲ πρὸ πάντος ἐκ τῶν συνεδριάσεων αὐτοῦ, σημειούμεθα ὅτι αὐταί, ἐν συνόλῳ λαμβανόμεναι, ἀνῆλθον κατὰ τὸ λῆγον τοῦτο ἔτος εἰς 75, ἧτοι ἀναλυτικώτερον εἰπεῖν 34 μὲν ἐγένοντο δικαστικά, 29 διοικητικά, τακτικά τε καὶ ἔκτακτοι καὶ 12 κοινὰ μετὰ τοῦ ἐτέρου σεβαστοῦ τῆς Ἐκκλησίας Σώματος, ἧτοι τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ἐν αἷς καταλεχτέον καὶ τὰς δύο ἐκλογικὰς συνελεύσεις τὰς συνεπέα τοῦ θανάτου τοῦ αἰοδίου Πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου τῇ 19 καὶ 27 ὁκτωβρίου παρελθόντος συγκροτηθείσας πρὸς ἐκλογὴν τοῦ διαδεξομένου αὐτὸν, ὅτε τῇ κοινῇ ἐπιδοκιμαστικῇ ψήφῳ καὶ τῇ ὁμοφώνῳ γνώμῃ τῆς γενικῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας καὶ τοῦ ἱεροῦ κλήρου ἀνεδείχθη ἄξιος τοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου διάδοχος ἡ ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς τοὺς οἴκας αὐτοῦ ἀπὸ μηνῶν ἤδη ἀναλαβοῦσα καὶ εὐστόχως καὶ θεοφιλῶς αὐτοὺς χειριζομένη, συνωδᾶ τῇ ὑψηλῇ αὐτῆς ἀποστολῇ, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν Ὑμετέρᾳ σεπτῇ ἡμῖν Παναγιότητι.

Τὸ ὡς ἀνωτέρω σημειούμενον γενικὸν τῶν τοῦ Συμβουλίου ἐργασιῶν ἄθροισμα ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ τῶν προγενεστέρων ἔτων ἀντιβαλλόμενον, πλὴν τοῦ παρελθόντος, ὅπερ ἕνεκα τῆς γνωστῆς τῶν ἐργασιῶν διακοπῆς, οὐσιωδῶς εἶχεν ὑπολειφθῆ, εὐρηται ἱκανῶς σπουδαῖον, ὅπερ τεκμηριοῖ ὅτι τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου ἀνελλιπῶς, ὅσον ἐνῆν αὐτοῖς, προσήρχοντο ἐν ταῖς τακτικαῖς τῶν συνεδριῶν αὐτοῦ ἡμέραις, καίπερ ἄλλως ὁμολογητέον ὅτι καὶ κατὰ τὸ λῆγον τοῦτο ἔτος οὐκ ἦν ἀπηλλαγμένον κωλυμάτων ἐν τῇ τακτικῇ αὐτοῦ ἐργασίᾳ, τῆς ἐπελθούσης ἕνεκεν ἀθθενείας καὶ τοῦ μοιραίου θανάτου τοῦ αἰοδίου Πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου, οὐ μὴν δὲ καὶ τῆς μετὰ ταῦτα μεσοπατριαρχείας.

ὑποθέσεις δικαστικά καὶ ἀποφάσεις.

Αἱ κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα εἰς τὸ Συμβούλιον παραπεμφθεῖσαι δικαστικά ὑποθέσεις ἀνῆλθον ἐν συνόλῳ εἰς τὸ ἱκανῶς σπουδαῖον ποσὸν τῶν τεσσαράκοντα, ἐξ ὧν εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρωτοδίκως, τέσσαρες πρὸς ταῖς δέκα κατ' ἔφεσιν καὶ δύο κατ' ἀναίρεσιν.

Τῶν πλείστων ἐκ τῶν ὑποθέσεων τούτων, ἐν αἷς προσθετέον καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ παρελθόντος καὶ ἄλλων προηγουμένων ἔτων ὑπολειφθείσας ἐκκρεμεῖς, εἰς δέκα περίπου συμποσομένους, ἐν ἐπανειλημμέναις αὐτοῦ συνεδρίασις ἐπιληφθὲν τὸ Συμβούλιον, εἴκοσι μὲν καὶ ἐξ ὀριστικῶς ἤγαγεν εἰς πέρας πλὴν τριῶν, αἵτινες τῇ ὁμοφώνῳ τῶν δικδίκων γνώμῃ συνεβιάσθησαν, ἰσχυρίσθους δὲ σὺν ἐτέραις ἐξ προδικαστικῆς ἐξέδωκεν ἀποφάσεις, αἱ δὲ λοιπαὶ μένουσιν εἰσέτι ἐνώπιον αὐτοῦ ἐκκρεμεῖς, μεταθίχσο τέα' εἰς τὸ ἐπιδὸν ἔτος.

Ἡ γενομένη αὕτη δικαστικὴ ἐργασία δὲν θέλει ἴσως θεωρηθῆ ἀνάλγος πρὸς τὴν πληθὺν τῶν ὑποθέσεων, αἵτινες κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐξόχως συνέρρευσαν, ὡς ἐκ τῆς αἰσίας πάντως τοῦ προνομιακοῦ ζητήματος ἐπιλύσεως· ἀλλ' ἐξέστω ἡμῖν ἵνα ἐνταῦθα σημειώσωμεν ὅτι ἡ παρατηρουμένη αὕτη περὶ τὴν διεξαγωγὴν καὶ περάτωσιν τῶν ὑποθέσεων βραδύτης, τρία τιὰ κυρίως ἔχει τὰ αἰτια· πρῶτον τὴν κατ' ἀνάγκην ἐν ἐνιαῖς τῶν ὑποθέσεων λήψιν προδικαστικῶν τινῶν μέτρων καὶ ἀποφάσεων, προκειμένου, ἐν παραδείγματι, εἴτε περὶ διεξαγωγῆς μαρτυρικῶν καταθέσεων, εἴτε περὶ προσαγωγῆς ἐγγράφων ἀποδείξεων, ὅτε κατ' ἀκολουθίαν προκύπτει ἐν τῇ συζητῆσει ἀναβολὴ ἐπὶ μακρὸν πολλακίς παρατεινομένη, δεύτερον τὰς ἀλλεπαλλήλους

σχεδόν αναβολάς, ἅς αὐτοὶ οὗτοι οἱ δικάδιοι προκαλοῦσιν ἰδίῳ ἔνεκα λόγων καὶ τρίτον αὐτὴν τὴν παρὰλειψιν τῶν ἐνδιαφερομένων, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας οὐκ ὀλίγαι ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὑποθέσεων, καίτοι σημειούμεναι ὡς παραπεμφθεῖσαι εἰς τὸ Συμβούλιον, μένουσιν εἰσέτι ἔκτοτε ἀνεργῆται. Παρ' ἑκτὸς ὅμως τῶν αἰτίων τούτων ὑπάρχει καὶ ἕτερος λόγος, ὅτι τινῶν ἐκ τῶν κατ' ἔφεσιν ὡς ἄνωθι ὑποθέσεων, ἔνεκα τῆς πρὸ μικροῦ μόλις παραπομπῆς αὐτῶν εἰς τὸ Συμβούλιον, οὕτω ἐπεστράφησαν τὰ σχετικά ἐπιδοτήρια καὶ ἐπομένως οὐδ' ἄπαξ εἰσῆχθησαν πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον αὐτοῦ.

ὑποθέσεις διοικητικαί.

Ἐν ταῖς ἀνωτέρω διοικητικαῖς τοῦ Συμβουλίου συνεδριάσεως πλείστα ἐπίσης διοικητικῆς φύσεως ὑποθέσεις ὑπεβλήθησαν αὐτῷ διὰ διαφόρων ἐγγράφων, τῶν μὲν παρὰ τῆς Ὑμετέρας Θεοτατῆς Πανχυιότητος, τῶν δ' ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀειμνήστου προκατόχου Αὐτῆς παραπεμφθέντων, ἅτινα ἀριθμούμενα εἰς τὸ μέγα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τῶν παρελθουσῶν περιόδων ποσὸν τῶν τετρακοσίων περίπου καὶ εἰς ζητήματα εἴτε ἰδιωτικοῦ εἴτε γενικοῦ ἐνδιαφέροντος ἀναγόμενα, συνοψίζονται εἰς πλείστους ὑπουργικοὺς τεσκερῆδες, εἰς ἐκθέσεις διαφόρων ἐν ταῖς Πατριαρχείοις ἐκτάκτων τε καὶ τακτικῶν ἐπιτροπῶν, οἷα εἰσιν ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν λογαριασμῶν Ἐπιτροπὴ, ἡ ἐπὶ τῶν ἰεροπρατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ, ἡ Πατριαρχικὴ Κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ ἄλλαι καὶ εἰς ποικίλας ἄλλας αἰτήσεις καὶ ἀναφορὰς περὶ παντοίων προχρηματοδομηθέντων θεμάτων. Μολονότι δὲ ὁμολογουμένως ἐν οὐκ εὐαρίθμοις τῶν συνεδριάσεων αὐτοῦ τούτων τὸ Συμβούλιον περὶ ἄλλα πολλάκις ἐθνικῆς ὑποθέσεως ἐνασχολούμενον ζητήματα, μόλις εἶχεν ἐξαρκοῦντα τὸν χρόνον ὅπως ἐπιληφθῆ καὶ τῶν ἄλλων τούτων πολλαπλῶν ὑποθέσεων, οὐκ ὀλίγαι δὲ τῶν τακτικῶν αὐτοῦ συνεδριάσεων πολλάκις ἐματαιώθησαν ἔνεκα τῆς κατὰ ταύτας συγκροτήσεως κοινῶν μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συνεδριῶν χάριν ὑψηλοτέρων ἐθνικῶν συμφερόντων, οὐδὲν ἦττον, κατὰ τὸ ἐνδὸν αὐτῷ οὐ μόνον πολλάς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὑποβληθεισῶν αὐτῷ αἰτήσεων εἰς πέρας ἀγαγεῖν ἠδυνήθη δριστηκῶν καὶ εὐχάριστον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους κληροδοτηθείσας αὐτῷ οὐκ ὀλίγας ἐπίσης ἐξήντησεν, ἐλάχιστον μόνον ἀριθμὸν ὑποθέσεων καὶ τούτων οὐχὶ σπουδαίων ἐχρυσῶν τὸ ἀντικείμενον, καταλιπὼν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ αὐτοῦ διατάξει, μεταβιβαστέων εἰς τὸ ἐπόμενον ἔτος.

Τοῦ λόγου ἐνταῦθα ὄντος περὶ ζητημάτων καὶ μέτρων διοικητικῶν, οὐκ ἄσκοπον ἡγοῦμεθα ἵνα ἰδιαίτατα ὅλως μνημονεύσωμεν ὅτι τὸ Συμβούλιον, κατιδὼν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπὶ τὸ τελειότερον ὅσον ἐνεστὶν ἐπεξεργασίας καὶ διαρρυθμίσεως τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ὑπάρχοντος ἐκλογικοῦ Κανονισμοῦ, οὐ πρὸ πολλοῦ ἐν κοινῇ τῶν δύο Σωμάτων συνελεύσει, ἐπελάθετο τῆς συζητήσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βῆσει τοῦ ὑπὸ εἰδικῆς ἐπὶ τούτῳ διορισθείσης ἐπιτροπῆς ὑποβληθέντος σχεδίου καὶ ὅτι ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος τὸ ἔργον τοῦτο περὶ τοῦτον, τεθῆται εἰς ἐφαρμογὴν.

Ἐπίσης τὸ Συμβούλιον, ἐν τῇ ἀδιαλείπτῳ αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων μερίμνῃ, ἔχον ὑπ' ὄψει ὅτι πολλὰ κτήματα τῶν ἐθνικῶν καταστημάτων, οἷον ἐκκλησιῶν, σχολείων καὶ ἄλλων, ὄντα ἐγγεγραμμένα ἐπ' ὀνόματι διαφόρων προσώπων διατρέχουσι κίνδυνον ἀπολείας ἐν περιπτώσει ἀποθιώσεως αὐτῶν, τὴν σωτήριον ἔσχεν ἀπόφασιν, ὅπως παρὰ πάντων τούτων τῶν προσώπων ληφθῶσιν ἐπίσημα τῆς εἰκονικῆς ἐπ' αὐτῶν ἐγγραφῆς τῶν κτημάτων τούτων ἐγγραφαί, ὅπως καὶ δι' ἐγκυκλίου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας πρὸς πάσας διεκοινώθη τὰς ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιτροπὰς ἐκκλησιῶν καὶ σχολῶν Ἐφορὰς, προτρεπομένης προσφόρως ἵνα συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν εἰρημένην ἀπόφασιν.

Καίτοι δὲ μετὰ λύπης αὐτοῦ εἶδε τὸ Συμβούλιον, ὅτι ὀλίγοι, ἀτυχῶς, ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ ὑπῆρξαν οἱ τὴν προσήκουσαν ἐπιδειξάντες προθυμίαν, ὅπως ὑπακούσωσιν εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ ταύτην, οὐχ ἦττον δι' ἐλπίδος ἔχει ὅτι, προϊόντος τοῦ χρόνου, οὐδὲς ἐκ τῶν εἰς τοῦτο ὑποχρέων θέλει ὑπολειφθῆ ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ ἐπιβλαπομένου τούτου μέτρου, ὅπερ ἐκ καθήκοντος ἔτι καὶ ζηλωτῆς φιλοτιμίας οἴκοθεν ὀφείλει ἵνα πράξῃ ἕκαστος, ἀφορῶν εἰς τὴν δι' αὐτοῦ ἐπιδιωκομένην ἐξασφάλισιν ἐθνικῆς κτηματικῆς περιουσίας.

Ἐτερον ὡσαύτως ἔργον, οὐτινος τὰ θέμεθλα ἀπὸ πέρυτιν ἔτι ἔθετο τὸ Συμβούλιον ἐν κοινῇ αὐτοῦ μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συνελεύσει καὶ ὅπερ ἔκτοτε τὸ μόνον αὐτοῦ διετέλεσε καὶ δικτελεῖ περισπούδαστον μέλημα, ἐστὶν ἡ ἐκπόνησις εἰδικοῦ διοργανισμοῦ, ἀφορῶντος εἰς τὸν νομικὸν καταρτισμὸν τῶν ἐν γένει ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαστικῶν τύπων, ὅστις μεθ' ὅλην τὴν ἀνάλογον καὶ πρέπουσαν περὶ τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ προσοχὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ἐμβρίθειαν, ἔνεκα τῆς ἣν κέκτηται ἰδιαζούσης σημασίας καὶ σπουδαιότητος, ἐλπίς ἐστὶν ἵνα συντελεσθῆ ὅσον οὕτω καὶ τεθῆ εἰς ἐνέργειαν.

Οὐχ ἦσσονος τῶν ἀνωτέρω ἀξίας καὶ σπουδαιότητος ἔτερον ἔργον τοῦ Συμβουλίου ὑπῆρξε καὶ ἡ μετ' ἐπισταμένην μελέτην διαρρυθμίσεως τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ κανονισμοῦ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς, συνωδῶς ταῖς ὑψηλῇ αυτοκρατορικῇ ἐπινεύσει ἐπιβραβευθεῖσιν ἡμετέροις προνομίοις ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐκπαιδεύσεως, ὅπερ ἐπίσης περατούμενον ὅσον οὕτω, ὑποβλήθηται εἰς τὴν ἐγκρισιν τῶν δύο Σωμάτων.

Ἀναντίρρητον βεβαίως ὅτι καὶ περὶ πλείστα ἄλλα κοινῆς ὠφελείας καὶ ἐθνικῆς σημασίας ἀντικείμενα, ὡς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν εἴρηται, ἡ τοῦ Συμβουλίου προτοχὴ καὶ μερίμνα περιστρέφη, ἀλλὰ ταῦτα πάντα, οὐκ ἦν ἐφικτὸν ὅπως ἐν λεπτομερεῖᾳ διαλάβωμεν ἐνταῦθα. Δυνάμεθα ὅμως ἵνα διαβεβαιώσωμεν μετὰ παρησίας, ὅτι ἐν ἀπάσῃ ταῖς εἴτε κοινῆς, εἴτε καὶ ἰδιωτικοῦ ἐνδιαφέροντος ὑποθέσει, τὸ Συμβούλιον ἐν πληρεστάτῃ διατελοῦν συναισθητικῶς τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ καθηκόντων καὶ τῆς ἣν ὑπέχει εὐθύνης ἐν τῇ ὑπερασπίσει τῶν καθόλου συμφερόντων, ἐν μόνον μετ' αὐστηρᾶς ὡς οἷόν τε κρίσεως ἀείποτε ἐπεδίωξε, τὴν τήρησιν τοῦ νόμου καὶ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Ἐν τοῖς οὕτω συνοπτικῶς καὶ κεφαλαιωδῶς εἰρημένοις πᾶσα περιλαμβάναται ἡ τοῦ λήγοντος ἔτους ἐργασία τοῦ Συμβουλίου, ἣν καθυποβάλλων τῇ Ὑμετέρᾳ Θεοτατῇ Πανχυιότητι πρὸς γνῶσιν Αὐτῆς τε καὶ τῆς ἐντίμου ἐκλογικῆς συνελεύσεως, ἐπικαλεῖται τὰς θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχὰς καὶ δικτελεῖ μετ' ἄκρου σεβασμοῦ καὶ εὐκρινούς ἀφοσιώσεως.

Ἐν ταῖς Πατριαρχείοις τῇ 20 Μαρτίου 1892.

Διὰ τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον

ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ

† ὁ Ἡρακλεῖας GERMANOS.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἀπάντησις τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν ἐνθρονιστικὴν ἐπιστολὴν τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας.

Μακαριώτατε καὶ ἀγιώτατε Πατριάρχῃ τῆς μεγάλῃς Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητῆ καὶ περιπόθητε ἀδελφῆ καὶ συλλειτουργῆ τῆς

Ἡμῶν Μετριότητος κύριε Σπυρίδων, τὴν φίλην ἡμῶν Σεβασμίαν Αὐτῆς Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι ὑπερήδιστα προσχγορεύομεν. Τῇ ἀμέτρῳ τοῦ Ὑψίστου συγκαταβάσει κληθέντες, περὶ λήγοντα Ὀκτώβριον τοῦ παρωχημένου ἔτους ἀωζα' ἐπὶ τὸν ἀγιώτατον τοῦτον Ἀποστολικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον εἰς δικδοχίαν τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος ἀοιδίου ἐν Πατριαρχίᾳ κυροῦ Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ἀναγκάσιως ὑπερεθέμεθα ἐς δεῦρο τὴν πρὸς τὴν γερασάν τῶν Ἀντιοχείων ἀδελφῶν Ἐκκλησίαν συνωδὰ τῇ ἀνέκλιθεν κεκρατηκυῖα τάξει δι' ἐνθρονιστικῶν γραμμάτων ἀνακοίνωσιν τῶν περὶ ἡμᾶς τελεσιουργηθέντων, ἃ τε δὴ τῆς ἀγατῆς ἡμῶν Αὐτῆς Μακαριότητος μήπω ἀνεληλυθυίας τὰς βαθμίδας τοῦ κλεινοῦ ἐκεῖνου Πατριαρχικοῦ Θρόνου, ὅτε ἡμεῖς τῆς μετὰ τῶν λοιπῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν πνευματικῆς ἐπικοινωνίας κατηργόμεθα. Νῦν δὲ μετὰ χεῖρας ἔχοντες τὰ ἅμα τῇ εἰς Δαμασκὸν καθόδῳ διαδεδωκέντα ἡμῶν περισπούδαστα Αὐτῆς ἐνθρονιστικὰ γράμματα, ἄσμενοι προαγόμεθα τὸ ἱερὸν ἐπιτελέσαι ἔθος, δι' οὗ κοινὸς ἐκπληροῦται πόθος, ὅπως ἡ χάριτι Χριστοῦ βασιλεύουσα ἐν ταῖς ὑπ' οὐρανὸν Ἐκκλησίαις θεοκλήρωτος ἀγάπη ἐπὶ μᾶλλον κρατύνηται, ἀδικρηκταῖς τυτφισσόμενῃ δεσμοῖς. Καὶ δὴ προφρόνως Αὐτῇ ἀπευθύνομεν τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν τὴν δε ἐπιστολήν, ἅμα μὲν ἐπὶ τῷ ἀνακοινώσασθαι τὴν ἐφ' ἡμᾶς ἐκδηλωθεῖσαν πανυπερέχουσαν εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ, ἅμα δὲ ἐπὶ τῷ συγκαταβαίνει τῇ γερασμίᾳ Αὐτῆς Μακαριότητι καὶ ἐκδηλωθῆναι Αὐτῇ τὴν ἡσθόμεθα ψυχικὴν εὐφροσύνην, ὅτε τὸ πρῶτον ἠγγέλλετο ἡ ὁμοθυμῶν ψήφῳ τῆς εὐαγοῦς ἱεραρχίας ἀνάδειξις Αὐτῆς ὡς προέδρου τῆς πρεσβυγενεοῦς ἐκεῖνης Ἐκκλησίας καὶ ἦν ἔχομεν πεποιθήσιν ὅτι διὰ τοῦ θεοσεβοῦς Αὐτῆς ζήλου καὶ τῶν λοιπῶν πολλῶν καὶ σπουδαίων προσόντων ἰκανῆ ἔσται κατευθῆναι τὸ εὖλ ἦττον τῶν ἄλλων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν κλυδωνιζόμενον ἱερὸν ἐκεῖνο σκάφος εἰς ὄρμον σωτήριον. Εὐχόμενοι δὲ ἐκ μέσης ψυχῆς, ὅπως ἐν τῷ πολυμόχθῳ τούτῳ ἔργῳ ἔχη διηνεκῶς ἀρήγουσιν καὶ βοηθοῦσιν τὴν θεῖαν δύναμιν, καθ' ἧς οὐδεμίᾳ πέντῳ δύναται ἐπισχῆσαι ἀντίπνοια, ἐκλιπαροῦμεν καὶ τὰς ἀδελφικὰς καὶ θεοδέκτους Αὐτῆς εὐχὰς ἀρωγούς καὶ ἐνθαρρυντικὰς εἰς ἀδιάπταιστον ἐκπλήρωσιν τῶν τῇ ἡμετέρᾳ ἀσθενείᾳ διαπιστευθέντων ὑψηλῶν τῆς Πατριαρχείας καθηκόντων· ἅμα δ' ἀξιούμεν αὐτὴν μνεῖαν καὶ ἡμῶν ποιῆσθαι ἐν ταῖς πρὸς Θεὸν ἐντεύξεσι, ὁψιλή δὲ παρέχειν ἡμῖν τὰ δείγματα ἀδελφικῆς ἀγάπης, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἐνδὸν συμπράττειν ἡμῖν ἐν ἔργοις καὶ λόγοις καὶ γράμμασιν. Ἐπὶ τούτοις βεβαιούμεν τὴν γερασμίαν αὐτῆς Μακαριότητα ὅτι ἐτοιμῶς ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἐν εἰλικρινεῖ καὶ φιλαδέλφῳ γνώμῃ συναντιλαμβάνεσθαι ἐκάστοτε, τὸ γ' ἐφ' ἡμῖν ἦκον, τῶν πνευματικῶν τοῦ ἀγιωτάτου αὐτῆς Θρόνου ἀναγκῶν, ἵνα οὕτω συμβηλώμεθα πάντες εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, περὶ οὗ καὶ τὰ γεράτμια αὐτῆς ἔγῃ εἶεν ὅτι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτηριωδέστατα.

Τῆς Μίαν ἡμῶν περισπούδαστου σεβασμίας Αὐτῆς
Μακαριότητος, ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ
ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΟΦΥΤΟΣ

ΛΟΓΟΣ

Τῆς Δ' ΚΥΡΙΑΚῆς ΤΗΣ ΜΕΓΑΛῆς ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ*

ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναφ' ὑπὸ τοῦ ἱεροδιακόνου
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΔΟΥ

Ἀλλὰ διὰ τῆς τιμῆς τῶν Ἁγίων, λέγουσιν οἱ ἐναντίοι, ἡ τιμὴ, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν εἰς τὸν Θεόν, ἀφαιρεῖται ἀπ' αὐτοῦ καὶ μεταφέρεται εἰς τὰ ἔργα του καὶ ἐπομένως διὰ τῆς τιμῆς τῶν Ἁγίων σμικρύνεται καὶ μειοῦται ἢ πρὸς τὸν Θεὸν τιμῆ. Ἄλλ' ἐξετάσατε, παρακαλῶ, τὴν τιμὴν τὴν ἀπονεμομένην εἰς τοὺς Ἁγίους ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς, καὶ θὰ ἴδητε, πόσον ἄδικος εἶναι ἡ μομφὴ αὕτη, τὴν ὁποίαν τόσον συχνὰ μᾶς προσάπτουν. Καὶ πρῶτον μὲν ὑπάρχει ἄπειρος διαφορὰ μεταξὺ τῆς τιμῆς, τὴν ὁποίαν προσφέρομεν εἰς τὸν Θεόν, τὸν ἄπειρον καὶ αἰώνιον, καὶ τῆς τιμῆς ἐκεῖνης, τὴν ὁποίαν ἀπονέμομεν εἰς τοὺς Ἁγίους. Τὸν μὲν Θεὸν λατρεύομεν καὶ προσκυνούμεν ὡς τὸν μόνον καὶ ὑψίστον κύριον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ κλίνομεν γόνυ ἐνώπιον αὐτοῦ, τοὺς δὲ Ἁγίους δοξάζομεν καὶ τιμῶμεν διὰ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν καὶ τὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς αὐτούς. Ἄλλο τιμῆ καὶ ἄλλο λατρεία. Τιμῶ καὶ σέβουμαι ἕκαστον ἐνάρετον, προσκυνῶ ὅμως καὶ λατρεύω μόνον τὸν Θεόν. Πόσον μεγάλη διαφορὰ! Ἐπειτα δὲ ἡμεῖς αἰσθανόμεθα, καὶ τὸ αἶσθημα τοῦτο ἐπιβεβαιώσαμεν ἤδη διὰ τῆς ἀγίας Γραφῆς, ὅτι τιμῶντες τοὺς Ἁγίους τιμῶμεν ἐν αὐτοῖς αὐτὸν τὸν Θεόν. Τί λέγετε σεις, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί; Δὲν εἶναι ἔτσι; Δὲν εἶναι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν εὐλογοῦμεν ἐν τοῖς Ἁγίοις; Τίς ἀνέδειξεν αὐτούς ἁγίους, μεγάλους καὶ θαυμαστούς; Ἄρα πᾶσα τιμὴ, τὴν ὁποίαν ἀπονέμομεν εἰς τοὺς Ἁγίους, εἶναι τιμὴ καὶ ἔπαινος ἀναφερόμενος εἰς αὐτὸν τὸν Θεόν. Ὅταν βασιλεύς τις ἐπίγειος τιμήσας ἐξαποστείλῃ τινὰ εἰς μίαν ἄλλην αὐλήν, ἢ τιμὴ ἐκεῖνη, τὴν ὁποίαν ἀποδίδουν εἰς ἐκεῖνον, δὲν ἀνκρέρεται κατ' εὐθείαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ βασιλέως; Καὶ ἐὰν τυχὸν περιφρονήσῃ τὸν ἀπεσταλμένον ἐκεῖνον, εἰς ποῖον ἀντανκλάται ἢ περιφρόνησις; Ποῖος θὰ θεωρήσῃ ἑαυτὸν προσβεβλημένον; «Ἡ γὰρ πρὸς τοὺς εὐνοῦς τῶν ὁμοδούλων διάθεσις», λέγει ὁ οὐρανοφάντωρ Βασίλειος, «τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὸν δεσπότην ἔχει, ᾧ δεδουλεύκασιν· καὶ ὁ τοὺς περὶ τὴν πίστιν ἠθληκότας τιμῶν δῆλός ἐστι τὸν ἴσον ζῆλον ἔχων τῆς πίστεως· ὥστε μία αὕτη προῆξις πολλῆς ἀρετῆς ἔχει τὴν μαρτυρίαν» (ἐπιστ. πρὸς Ἀμφιλόχιον). Καὶ λοιπὸν ἡ τιμὴ τῶν Ἁγίων εἶναι ἐνδειξις τῆς πρὸς τὸν Θεὸν τιμῆς. Καὶ λοιπὸν ἡ τιμὴ τῶν Ἁγίων δὲν σμικρύνει οὐδὲ ἐλαττοῖ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν τιμὴν, ὡς λέγουσιν, ἀλλὰ τὸναντίον μάλιστα αὐξάνει αὐτήν, ὅπως καὶ ἡ πείρα αὕτη μᾶς διδάσκει. Ὅσοι τιμοῦν τοὺς Ἁγίους, αὐτοὶ συνήθως καὶ τὸν Θεὸν περισσό-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 20—23 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου καὶ τέλους.

τερον τιμούν· εκείνος δέ, ο οποίος δέν τιμᾷ καὶ δέν ἀγαπᾷ τοὺς Ἀγίους, οὔτε τὸν Θεὸν τιμᾷ καὶ ἀγαπᾷ, ἢ τοῦλάχιστον δέν ἀγαπᾷ αὐτὸν ὀρθῶς καὶ τελείως.

Ἄλλ' ἐγὼ ἐπιθύμουν νὰ ἔχω καιρὸν ἐνταῦθα, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, διὰ νὰ σᾶς φέρω καὶ μαρτυρίας πολλῶν ἀρχαίων πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ καταδείξω καὶ τὴν ἀρχαιότητα τῆς συνηθείας ταύτης τῆς Ἐκκλησίας μας· ἐπιθύμουν νὰ σᾶς φέρω παραδείγματα χάριν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰουστίνου τοῦ φιλοσόφου καὶ μάρτυρος, τὴν μαρτυρίαν τοῦ πολυμαθοῦς Ὁριγένους, τὴν μαρτυρίαν τῶν χριστιανῶν κατοίκων Σμύρνης, οἱ ὅποιοι ἐξ ἀφορμῆς τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἡγαπημένου αὐτῶν ἐπισκόπου Πολυκάρπου κατὰ τὸ 166 ἔγραψαν πρὸς τοὺς χριστιανούς τοῦ Πόντου. Ἄλλ' ἀφήσωμεν ὅλας ταύτας καὶ προχωρήσωμεν ἀκόμη περαιτέρω. Ὁ οὐρανοβάμων Ἀπόστολος, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, γράφων πρὸς τοὺς Ἐφεσίους παρακαλεῖ αὐτούς νὰ προσεύχονται τῷ Θεῷ ὑπὲρ αὐτοῦ. «Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως», γράφει, «προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι . . . περὶ πάντων τῶν ἁγίων καὶ ὑπὲρ ἡμῶν» (Ἐφεσ. ζ' 18). Ἐπίσης καὶ πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς γράφων: «ἀδελφοί», λέγει, «προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν» (α' Θεσσ. ε' 25). «Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχη καὶ δοξάζεται, καὶ ἵνα ρυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων» (β' Θεσσ. γ' 2). Τὰ ἴδια ἔγραφε καὶ πρὸς τὸν Τιμόθεον καὶ πρὸς τοὺς Ἑβραίους καὶ εἰς τόσας ἄλλας κοινότητας. Τί λοιπόν; Μὴ τυχὸν ἡμάρτανε διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος; Μὴ τυχὸν ἐλησμονήσεν ὅ,τι ὁ ἴδιος πρὸ ὀλίγου ἔγραφεν, ὅτι «εἰς μεσότης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς»; Καὶ ἐάν τοσαύτην δύναμιν, τοσαύτην ἀξίαν ἀπέδιδεν ὁ θεόπνευστος Παῦλος εἰς τὰς προσευχὰς ἀνθρώπων ζώντων εἰσέτι καὶ μὴ δεδικαιωμένων, ἢ προσευχῆ καὶ ἢ μεσιτεία τῶν Ἀγίων, τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν δεδικαιωμένων, τῶν φίλων τοῦ Θεοῦ, ἢ προσευχῆ καὶ ἢ μεσιτεία αὐτῶν δέν ἔχει καμμίαν δύναμιν, καμμίαν ἀξίαν;

Γ'.

Ἀλλὰ καὶ ἕτερον λόγον ἔχομεν ἡμεῖς, διὰ τὸν ὁποῖον τιμῶμεν τοὺς Ἀγίους, οὗτος δέ κεῖται ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιρροῇ, τὴν ὁποίαν ἐξασκεῖ ἢ τιμῆ αὐτῆ ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ ἡμῶν βίου. Οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς ἅγιοι καὶ φίλοι τοῦ Θεοῦ, εἶναι τὰ ὠραιότατα εἰς ἡμᾶς παραδείγματα. Καὶ τῶντι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀπερίγραπτος εἶναι ἡ ὠφέλεια, ἢ ὁποία προκύπτει ἐκ τῆς τιμῆς τῶν Ἀγίων.

Τίς δέν γνωρίζει τὴν δύναμιν τοῦ παραδείγματος; Οἱ μὲν λόγοι μᾶς κερδίζουν, τὸ δὲ παράδειγμα μᾶς παρσύρει, λέγομεν συνηθῶς εἰς τὸν κοινὸν βίον. Τὸ παράδειγμα εἶναι ὁ ὁρατὸς καὶ ἀπτὸς λόγος, ὁ ὁποῖος ζῶν κεῖται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐξασκεῖ μεγαλειτέραν δύναμιν καὶ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς καρδίας ἡμῶν, παρὰ μίαν τις ψυχρὰ διδασκαλία.

Ὁ ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχη ἐνώπιόν του τὸ τέρμα, πρὸς τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ καταντήσῃ, ὡς τι ἐξ ἀντικειμένου φαινόμενον, ἐάν πρέπη νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτό. Πόσον ἐνωρὶς ὁ κόσμος κατενόησε τὴν μεγίστην σπουδαιότητα τοῦ παραδείγματος! Ἐν Ἀθήναις, ἐν Ρώμῃ οἱ ἀνδριάντες τῶν ἡρώων καὶ τῶν θεῶν ἀνηγείροντο ἐπὶ δημοσίων θέσεων καὶ τὰ κατορθώματα αὐτῶν παριστάνοντο εἰκονικῶς, διὰ νὰ χρησιμεύουν πρὸς παράδειγμα εἰς ὅλον μὲν τὸν λαόν, μάλιστα δὲ διὰ τοὺς νέους. Ὁ Σενέκας συμβουλεύει τὸν φίλον του Λουκίλιον νὰ ἐνατενίζῃ πάντοτε εἰς τοὺς μεγάλους Ρωμαίους τῆς παρελθούσης ἐποχῆς καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ μιμῆται τὰς πράξεις καὶ τοὺς τρόπους τῶν. «Τὸν Κάτων», γράφει, «τὸν Κάτων, τὸν ἀληθῆ τοῦτον σοφόν, καὶ ὅσους τοιοῦτους ἔχε πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν». Ἐπιθυμοῦντες καὶ ἐπιδιώκοντες τὸ καλὸν καὶ τὴν ἀρετὴν ἔχομεν ἀνάγκην παραδειγμάτων, τὰ ὁποῖα ἰσχυρῶς νὰ μᾶς προτρέπουν εἰς τὴν τελειότητα.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὅστις ἦλθεν ἀπὸ τῶν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμῶν, ἵνα ἐπακολουθήσωμεν ταῖς ἴχνησιν αὐτοῦ», (α' Πέτρ. β' 21) εἶναι τὸ ἀνώτατον καὶ τελειότατον ἰδεῶδες τοῦ χριστιανοῦ καὶ μόνον ἐν τῇ ἀπομιμήσει αὐτοῦ εἶναι δυνατὴ ἡ χριστιανικὴ τελειότης· ἀλλ' ὅμως ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἐπουρανίῳ αὐτοῦ τελειότητι δέν ἴσταται δι' ἡμᾶς τοὺς βεβουθισμένους εἰς τὴν ἁμαρτίαν πολὺ ὑψηλὰ, ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα διὰ μιᾶς νὰ ἀναβῶμεν εἰς τοσοῦτον ὕψος ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος; Εἴμεθα ἁμαρτωλοὶ, ὅπως διόλου ἁμαρτωλοὶ, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχομεν τοιαῦτα παραδείγματα, τὰ ὁποῖα νὰ καθιστοῦν εἰς ἡμᾶς προσίτον τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν. Αἱ ἀκτίνες τῆς τελειότητος πρέπει νὰ φαίνονται εἰς ἡμᾶς ὀλιγώτερον ζωηραὶ, ἐάν πρέπη νὰ ἀτενίζωμεν πρὸς αὐτὰς ἄνευ φόβου, μετὰ θάρρους καὶ πεποιθήσεως. Ὁ σκοπὸς τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν εἶναι ἀνάγκη νὰ προχωρήσῃ πλησιέστατα εἰς ἡμᾶς, ἐάν πρέπη νὰ διευθύνωμεν μετὰ θάρρους τὰ βήματα ἡμῶν πρὸς αὐτόν. Ἐν τοῖς Ἀγίοις ὁ Χριστὸς δέν ἴσταται πλέον ἐν τῇ ἐπουρανίῳ δόξῃ καὶ τελειότητι, ἢ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ ἐκθαμβήσῃ καὶ ἐκφοβίσῃ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐμφανίζεται ὡς ἄνθρωπος ὁμοιοπαθῆς, ἔχων τὰς αὐτὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς αὐτοὺς πόθους καὶ φωνάζει πρὸς ἡμᾶς μετὰ τὴν γλῶσσαν ἐκάστου ἀνθρώπου τὸν ἕνα τοῦτον λόγον: «ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι».

Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς τοὺς ἁγίους τοῦ μέρους τῆς θείας δόξης αὐτοῦ καὶ κατέστησεν αὐτὸ ὁρατὸν ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ νὰ διεγείρῃ μετὰ τοῦτο καὶ ἡμᾶς πρὸς μίμησιν. Καὶ ἕκαστος τῶν ἁγίων ἐπαναλαμβάνει πρὸς ἡμᾶς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου: «κύπδειγμα ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα, καθὼς ἐγὼ ἐποίησα, καὶ ἡμεῖς ποιῆτε». Ἀδελφοί, οἱ ἅγιοι ἦσαν ἄνθρωποι, ὅπως καὶ ἡμεῖς. Ἐφερον τὸ αὐτὸ σῶμα, τὸ διὰ τῆς ἁμαρτίας διαφθα-

ρέν, τὸν αὐτὸν ἐξησθημένον νοῦν καὶ τὴν αὐτὴν ἀσθενῆ θέλησιν. Ἐξὼν ἐν ταῖς αὐταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσι τοῦ βίου καὶ ἐν ταῖς αὐταῖς κοινωνικαῖς τάξεσι καὶ ἡλικίαις. Τὰ αὐτὰ ἐμπόδια καὶ τοὺς αὐτοὺς κινδύνους τῆς σωτηρίας εἶχον. Τὸ ἴδιον πάθος τῆς ὑπερηφανείας καὶ τοῦ ἐγωισμοῦ ἐβασάνιζε καὶ αὐτούς· τὸ αὐτὸ πῦρ τῶν ταπεινῶν καὶ ἀκαθάρτων ἐπιθυμιῶν ἐκάיעτο καὶ ἐν αὐτοῖς· ἡ αὐτὴ κυμαινομένη καὶ ἀσθενῆς καρδία ἐπαλλε καὶ ἐν αὐτοῖς· ἡ αὐτὴ πρὸς τὸ κακὸν εὐκίνητος γλῶσσα καὶ ἡ αὐτὴ πρὸς τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου ἐπιθυμία. Περὶ ὧν τούτων ἰσχύει τὸ τῆς Γραφῆς: «ἐδύνατο παραβῆναι καὶ οὐ παρέβη, καὶ ποιῆσαι κακὰ καὶ οὐκ ἐποίησε» (Σειρ. λδ'. 10). Καὶ τφόντι ἐνίκησαν καὶ ἔγειναν μακάριοι. Τίς δὲν εἴμπορεῖ νὰ κάρη ὅ,τι ἐκαίνοι ὑπὸ ὁμοίαις περιπτώσεις εἴμπόρεσαν; Εἴμπόρεσαν ἐκαίνοι, διὰ τί καὶ ἐγὼ ὄχι;

Πολλάκις εἶτε ἐνεκα ὀκνηρίας, εἶτε ἐξ ἀπάτης τοῦ πονηροῦ προσπαθοῦμεν νὰ δικαιολογήσωμεν τὰς παραβάσεις μας καὶ τὰς ἀμαρτίας μας, προσπαθοῦμεν νὰ καταπείσωμεν μάλιστα ὑμᾶς ἐκυτοῦς, ὅτι ἐὰν ἐζῶμεν εἰς ἄλλας περιπτώσεις καὶ ὑπὸ ἄλλαι κοινωνικαῖς σχέσεις, εὐκολώτερον θὰ εἰρίσκομεν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγουσαν πρὸς τὸν οὐρανόν. Ὁ πτωχὸς π. χ. προσπαθεῖ νὰ καταπείσῃ ἑαυτὸν, ὅτι θεοκίως θὰ ἐγίνετο ἅγιος, ἐὰν ζῶν ὑπὸ καλλιτέρας σχέσεις, ἔχων πλοῦτον πολὺν, δὲν εἶχε τόσας φροντίδας καὶ τόσους κόπους εἰς τὴν ζωὴν του. Τώρα δὲν μένει καιρὸς εἰς αὐτὸν νὰ φροντίσῃ σπουδαίως καὶ περὶ τῆς σωτηρίας του. Τὸ ἴδιον λέγει καὶ ὁ πλούσιος. Ἐὰν δὲν εἶχε τόσας φροντίδας καὶ τόσους περισπασμούς, ἐὰν δὲν ἦτο τόσον περιπεπληγμένος εἰς τὰς ἐργασίας του, θὰ εἶχε καιρὸν νὰ φροντίσῃ σπουδαίως καὶ περὶ τῆς σωτηρίας του. Ὁ ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιθυμεῖ τὸν ἡσυχον βίον τῶν μοναχῶν καὶ ἄλλος ἄλλων ζωὴν καὶ ἄλλας ἐποχὰς μακαρίζει. Ἀλλὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἁγίων ἀναιρεῖ ὅλως διόλου τὰς προφάσεις ταύτας καὶ μᾶς λέγει, ὅτι ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς γῆς, ἐξ ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων εἴμπορεῖ τις νὰ φθάσῃ εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ ἀγία ἡμῶν ἐκκλησία μᾶς παρουσιάζει ἐξ ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν ἁγίους· ἁγίους μοναχοὺς καὶ μοναστάς· ἁγίους χειρῶνακτας καὶ πεπαιδευμένους· ἁγίους βασιλεῖς καὶ ὑπηκόους· ἁγίους στρατιώτας καὶ τεχνίτας· ἁγίους γυναῖκας καὶ παρθένους· ἁγίους παιδία καὶ γέροντας. Ὅλοι οὗτοι μᾶς συμβουλεύουν καὶ μᾶς δίδουν θάρρος νὰ παρακολουθήσωμεν αὐτοὺς βαδίζοντες τὴν αὐτὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτοὶ ἐβάδισαν.

Χριστιανοὶ ἀδελφοί, καθὼς ὁ ναύτης ἐν καιρῷ μεγάλης τρικυμίας ρίπτει πάντοτε τὸ βλέμμα του εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς δὲ τὸν νοῦν του ἔχει τὸν λιμένα, εἰς τὸν ὁποῖον σπεύδει νὰ φθάσῃ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡμεῖς διαπλέοντες τὸ τρικυμιῶδες πέλαγος τοῦ βίου, ἄς ρίπτωμεν πάντοτε τὸ βλέμμα μας εἰς τοὺς Ἁγίους καὶ τὰ κατορθώματα αὐτῶν· ἔχοντες δὲ εἰς τὸν νοῦν μας τὸν λιμένα τῆς σωτηρίας, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφεί-

λομεν νὰ καταστήσωμεν, ἄς ζητῶμεν τὴν προστασίαν αὐτῶν καὶ τὴν βοήθειαν. Ὁ δὲ Θεὸς, παρ' ὃ πολὺ ἰσχύει ἡ δέησις τοῦ δικαίου, ἄς κατευθύνῃ τὰ διαβήματα ἡμῶν εἰς τὴν αὐτὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ ἐβάδισαν καὶ ἄς ἀξιώσῃ καὶ ἡμᾶς τῆς αὐτῆς δόξης καὶ μακαριότητος. Γένοιτο.

ΕΘΝΙΚΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ*

Ταμεῖον τῆς Ἑσωτερικῆς Διευθύνσεως κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον.

Μιχαὴλ Γεωργιάδης ἐκ Νεοκισσαρείας Γρόσια 200.— Θεόδωρος Στυλιανοῦ ἐκ Καισαρείας γρ. 306.— Ἰορδάνης Καραευθύμογλου γρ. 108.— Εὐστράτιος Εὐθυμίου γρ. 20.— Συντεχνία Βυρσοδεψῶν γρ. 100.— Ἰωακείμ Τασόγλου γρ. 120.— Ἀναστάσιος Τσκούσογλου γρ. 100.— Κωνσταντῖνος Καμπίτζης γρ. 20.— Κωνσταντῖνος Βαλέτας γρ. 5.— Δ. Ρίζας γρ. 5.— Ἰωάννης Σάββα Τουράπογλου γρ. 608.— Λάζαρος Ξυθόπουλος γρ. 56.— Ἀνώνυμος γρ. 108.— Παυλάκης Ἐμψιετζόγλου γρ. 1080.— Βόλτος γρ. 108.— Κληροδότημα Χ' Ἰωάννου Χ' Μάρκου γρ. 400.— Ἰωάννης Παρασκευᾶ ἐξ Ἰκονίου γρ. 108.— Ἰωσ. ηφάκης Δεβλέτογλου γρ. 200.— Παῦλος Γιαννάσογλου γρ. 206.— Ἐλένη Εὐσταθιάδου γρ. 30.— Ἀνώνυμος Κυρία Α. γρ. 216.

Ρωσικὸν Μετόχιον ὑπὲρ τοῦ ἀποθνήσκοντος Σαμουήλ Γρ. 125.— Θ. Βόλτος ὑπὲρ τοῦ πάγοντος Ἀντωνίου Ἀθανασίου Γρ. 87.50.— Σωκράτης Κιουλουστάνογλου Γρ. 20.— Ἀρτένα Κιουλουστάνογλου Γρ. 20.— Στέφανος Ζαφειρόπουλος πρὸς ἀγορὰν ὀπωρῶν διὰ τοὺς ὄρφανούς γρ. 459.— Ἐλισάβετ Θεοδωρίδου γρ. 108.— Ἀνώνυμος ἐκ Καισαρείας γρ. 216.— Κ. Στεφανίδης γρ. 216.— Ἀνώνυμος Κυρία ἐκ Ταυλουσοῦν γρ. 190.— Ἀνώνυμος Κυρία ἐκ Κερμέρης γρ. 210.— Σταῦρος Γρηγοριάδης γρ. 108.— Ἐταιρία Σιδηροδρόμων τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας γρ. 1620.— Σπύρος Σπυρόπουλος γρ. 164.— Ἰωάννης Μαυρίδης ἐξ Ὀρδοῦ γρ. 108.— Κ. Χ' Ἐλευθεριάδου γρ. 108.

Ταμεῖον τῆς ἱεραῆς νοσοκομιακῆς Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.

Βασίλειος Κογιούνογλου Γρ. 540.— Γ. Γαροφαλίδης γρ. 190.— Αἰκατ. Ὁχανίδου γρ. 108.— Παναγιώτα Μαυράκη ἐκ Βελτισκίου γρ. 148.25.— Ἀναστάσιος Ἀθανασίου Κοκόνογλου γρ. 300.— Ἀνώνυμος γρ. 108.— Γεώργιος ἐκ Κουουρίας γ. 54.— Σοφία Ἰωάννου Σαγίνογλου γρ. 216.— Ἀνώνυμος γρ. 216.— Ἀνώνυμος γρ. 128.— Ἀδελφοὶ Διαμάντογλου γρ. 540.— Ἀνώνυμος γρ. 95.— Κληροδότημα Σπυρ. Βαλασιάδου γρ. 4320.— Ἐτήσιον τοῦ κ. Φωτάκη Ἀναστασιάδου γ. 1080.— Πρόδρομος Καλίνογλου γ. 108.— Μυρία Ἀσλόγλου γρ. 540.— Ἄννα Ροδόλφου γρ. 108.— Δόμνα Πατσαλίδου γρ. 156.— Χαραλ. Παππάσογλου γρ. 108.— Λικατερίνη Χριστοδούλου γρ. 120.— Ἰωάννης Χιτζόπουλος γρ. 2160.— Μυρία Μικνουήλ γρ. 108.— Βασίλειος Μπάσος γρ. 108.— Ἀνώνυμος ἐν τῇ κἀτω παρακλήσει γρ. 432.

Γεώργιος Κοκόνογλου γρ. 108.— Ἐλένη Κ. Παρσκειῦ γρ. 216.— Μιχαὴλ Κοντόπουλος γρ. 95.— Νικόλαος Διονυσίου γρ. 108.— Χ' Κωστής Χ' Γεωργίου γρ. 120.— Ἀνώνυμος διὰ χεῖρὸς Κωνσταντῖνου γρ. 100.— Γεώργιος Γεωργίτσης γρ. 216.— Ἐλένη Κοτζιμάνογλου γρ. 108.— Ἀλέξανδρος Δ. Φωτιάδης γρ. 95.— Πρόδρομος Κωνσταντῖνου γρ. 60.— Χ' Κυ-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 23—24 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

ριική Χ' Σάββα γρ. 55.—'Ανώνυμος ἐν τῷ κίβωτίῳ τῆς κάτω παρακλήσεως γρ. 108.—Κωνσταντῖνος Παντοπόλης ἐκ Προύσης γρ. 95.—Σεραφεῖμ Θεοδώρου ἐκ Καρπενησίου γρ. 216.—'Ανέξα Γεωργίου Κανταρτζῆ γρ. 95.—Δημήτριος Νικολαΐδης ἐκ Προκοπίου γρ. 108.—'Αννα Σωσσιῶου γρ. 108.—Δημήτριος Σπυρόπουλος ἐκ Μετρῶν γρ. 108.—Νικόλαος Δ. Φωτιάδης γρ. 216.—'Ισαὰκ Παυλίδης γρ. 108.—'Αβραὰμ Πατζόπουλος γρ. 95.—'Ανώνυμος ἐν τῇ κάτω παρακλήσει γρ. 540.—'Ανώνυμος ἐν τῇ ἄνω παρακλήσει γρ. 108.—'Ανώνυμος ἐν τῷ προσκυνηταρίῳ γρ. 216.—Δημήτριος 'Ηλιαδῆς ἐκ Λεύκης γρ. 60.—Πολύμνια Κεμάρα γρ. 216.—Μανουὴλ Π. Κεμάρας γρ. 108.—Θεοχάρης Κοστέογλου γρ. 216.—Χ' 'Ηλίας Χ' 'Ηλιοῦ γρ. 70.—Γεώργιος Θωμαΐδης γρ. 216.—Θωμᾶς Κυριακοῦ γρ. 108.—'Ανώνυμος ἐν τῇ κάτω παρακλήσει λρ. 54.—Παρίσης Μ. Ξανθόπουλος γρ. 60.—'Ανώνυμος δι' 'Ιωάννου Τσίτσου γρ. 540.—'Αρχιμανδρίτης 'Ιωάννης Παντελεημονίδης γρ. 108.—'Ιωάννης Κακάδας γρ. 216.—Θεόδωρος Γρηγορίου γρ. 108.—Σταῦρος Κωνσταντίνου γρ. 60.—'Ολυμπιάς 'Αβραὰμ γρ. 108.—'Ανώνυμος διὰ τοῦ κ. 'Ηλιοῦ γρ. 108.—Χαρίκλεια Ι. Μοσκοβέλη γρ. 324.—Δέσποινα Σ. 'Αναστασιάδου γρ. 324.—'Αργύριος Χατζῆ Θεοδώρου γρ. 108.—'Ανώνυμος δι' 'Ιωάννου Τσιμετζῆ γρ. 108.—Μιχαὴλ Χανούς γρ. 300.—Δημοσθένης Κοσμέτος γρ. 95.—'Ακριβὴ Μακκῆβ ἐκ Νεαπόλεως τῆς 'Ιταλίας γρ. 54.—Σεραφεῖμ 'Αζλόγλου γρ. 360.

'Ιωάννης Δούκας γρ. 56.—Μιχαὴλ Γεωργίου γρ. 120.—Βασίλειος Γιαλτζογλου γρ. 108.—Βίκτωρ Διαμαντῆ γρ. 108.—Γεώργιος Σουμπούλογου γρ. 540.—Βασιλικὴ Κοσμᾶ Σαγίρογλου γρ. 220.—'Ανώνυμος Κυρία γρ. 108.—'Ανώνυμος ἐν τῇ κάτω παρακλήσει γρ. 95.—'Ανώνυμος ἐν τῇ ἄνω παρακλήσει γρ. 108.—Διάφοροι κάτω τῶν 50 γροσίων ἀπὸ 1ης 'Ιανουαρίου μέχρι 31 Αὐγούστου 1891 γρ. 2014.50.—Πρόδρομος Μιχαὴλ γρ. 200.—Μαρία Λαζάρου γρ. 20.—'Ανώνυμος φλωρίων γρ. 22.—Κυριακὴ Χ' Σταύρου γρ. 140.—Χήρα Χαραλάμπους Γεωργίου γρ. 5.—Ραζὴλ Γιζιτζόγλου γρ. 216.—Κωνστ. Μιχαὴλ γρ. 15.—'Ιορδάνης Μπακλατζόγλου γρ. 20.—Κωνστ. Σάμπας γρ. 20.—'Ελένη Χαραλάμπους γρ. 108.—'Ανώνυμος γρ. 60.—'Ιορδάνης 'Ιορδανίδης γρ. 20.—'Ι. Χρήστου ἐκ Ταταούλων δι' ἔλαιον γρ. 16.—Χ. Ματρόφογλου γρ. 5.—Κωνστ. Ταλακλίδης γρ. 5.—Κυριακὴ Χ' 'Αναστασίου γρ. 10.—Κυριακὴ γρ. 5.—Νικ. Κυκλωπίδης γρ. 20.—Σπυρίδων Δ. Σπυρόπουλος γρ. 190.—Βελισσάριος Μακρόπουλος γρ. 20.—Κλεονίκη Νικολαΐδου γρ. 190.—Ν. Α. γρ. 95.—Δημήτριος Κυρίλλου γρ. 40.—Θεόδωρος Φιλίππου γρ. 108.—Συμεὼν Χρήστου γρ. 108.—'Αρτεμισία Πουρναρᾶ γρ. 190.—'Ιουλίτσα Πρωίου γρ. 27.—Νικόλαος Φιλίππου γρ. 50.—Γεώργιος Χ' 'Αποστόλου γρ. 95.—Γιόκας Μήλιτζ γρ. 54.—Καλλιόπη 'Αριστοβούλου γρ. 20.—Μιχαὴλ Μωυσιδου γρ. 20.—Συμεὼν 'Ιορδάνου γρ. 10.—Θεόδωρος Νικολάου γρ. 54.—'Αβραὰμ Λογοθετίδης γρ. 20.—Συμεὼν 'Αποστόλου γρ. 15.—'Αβραὰμ Μιχαηλίδης γρ. 20.

Σταῦρος Γεωργίου γρ. 40.—Κωνσταντῖνος Παντζάρης γρ. 108.—'Αναστάσιος Μοτσίνη γρ. 20.—'Ανώνυμος ἐν τῇ κάτω παρακλήσει γρ. 95.—'Ανώνυμος ἐν τῇ κάτω παρακλήσει γρ. 56.—Δημήτριος Λαβίδα δι' ἔλαιον γρ. 5.—Εὐγ. καὶ Αἰκ. Σιμπούλου γρ. 540.—'Ανώνυμος Κυρία Β. Κ. γρ. 108.—'Ανώνυμος ἐν τῇ κάτω παρακλήσει γρ. 100.—'Αντίτσα Σαχίνογλου γρ. 432.—'Ελένη Ν. Ζαρίφη γρ. 540.—'Εριφίλη Ζαφειροπούλου γρ. 950.—'Ανώνυμος διὰ χεῖρδς 'Αθαν. Γεωργιάζου γρ. 108.—Μαρία Καρακίσογλου γρ. 240.—'Αναστασία

Χρήστου γρ. 108.—'Ελένη Γρηγορίου γρ. 108.—Νικόλαος Πεταρίδης γρ. 20.—'Ανθὴ 'Ιωαννίδου γρ. 95.—'Ιωάννης Πρασουλίδης γρ. 120.—Νικόλαος Σαχάντη γρ. 108.—Χρήστος Εὐαγγελينوῦ γρ. 20.—'Αγγελος Χ' Βασιλείου γρ. 40.—'Αναστάσιος Κωνσταντίνου γρ. 20.—Σπ. Λαζαρίδης γρ. 540.—Κωνσταντῖνος Χ' 'Ιωάννου γρ. 108.—Χρήστος Βλαχλῆ γρ. 20.—'Αλέξ. 'Ελευθεριάδης γρ. 47. 50. Εὐφροσύνη Βαλλιάνου γρ. 108.—'Αθως Ρωμάνος γρ. 95.—Κυρία Α. Ρωμάνου γρ. 95.—'Εν ἄλλω γρ. 30, 127, 25.

'Εν Γαλατῆ τῇ 16 Μαρτίου 1892

'Εκ τοῦ γεν. γραφείου τῶν ἔθν. Φ. Καταστημάτων.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

«'Εκκλησιαστικῆς 'Αληθείας»

— Τῷ Σεβ. ἀγίῳ Νικαίας κ. 'Ιερωνύμῳ. — Διαταγαὶ ἐδὲ θησαν περὶ τακτικῆς τὸν τεῦθεν ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.
— Τῷ παρ. ἀρχιμανδρίτῃ κ. Γ. Γώγῳ εἰς Πέστην. — 'Απόδειξις ἐστάλη ταχυδρομικῶς, διατριβὴ ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.
— Τῷ ἀγίῳ Εἰρηνοπόλεως κ. Σεραφεῖμ εἰς Δαμασκόν. — Χρήματα ἀγίου 'Εμῆς ἐλήφθησαν. 'Απόδειξις πέμπεται Εὐχαριστοῦμεν.
— Τῷ ἱερολ. ἱερομον. Διονυσίῳ, εἰς Προκόπιον. — Ζητούμενος ἀριθμὸς στέλλεται. Συνδρομὴ ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

'Αποφάσει τοῦ Δ. 'Εθν. Μ. Συμβουλίου ἀγγέλλεται τοῖς τε διαδίκαις καὶ τοῖς δικηγόροις ὅτι τὸν τεῦθεν, ἐν περιπτώσει καταθέσεως εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ εἴτε πληρεξουσίῳ, εἴτε ἐγγνητικῶν, εἴτε καὶ ἐτέρων ἐγγράφων τουρκιστὶ συντεταγμένων, ὀφείλουσιν ἀνυπερθέτως, ἵνα ἐπισυνάπτωσιν αὐτοῖς καὶ ἐλληνικὴν μετάφρασιν ἀκριβοῦς κεκρωμένην.

'Εκ τοῦ Γραφείου

ΑΙ ΩΡΑΙ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ.

Τῇ ἀγίᾳ καὶ Μ. Πέμπτῃ

Πρωτ. Σημαίνει (τουρκιστὶ) ὥρῃ 11
'Εσπέρας. 'Η ἀκολουθία τῶν ἀγίων Παθῶν, » 12

Τῇ ἀγίᾳ καὶ Μ. Παρασκευῇ.

Πρωτ. 'Η ἀκολουθία τῶν Ὁρῶν ἀρχεται . » 11
'Εσπέρας. 'Η ἀκολουθία τοῦ ἱεροῦ 'Επιταφίου » 12

Τῷ ἀγίῳ καὶ Μ. Σαββάτῳ.

Πρωτ. 'Η λειτουργία ἀρχεται » 11

Τῇ ἀγίᾳ καὶ Μ. Κυριακῇ τοῦ Πάσχα.

'Η ἀκολουθία τῆς 'Αναστάσεως τὴν νύκτα » 5
'Ο 'Εσπερινὸς τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα . . . » 3

'Εν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 27 Μαρτίου 1892
('Εκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας).

'Ο ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 5.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Κορυτσᾶς Φιλοθέος (πρόεδρος)
Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνσταντίας
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ίωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὄλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ . . . 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀληθεῖαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀληθεῖαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Λόγος τῆ Ε' Κυριακῆ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ ἱεροδιδάκτου Νικοδήμου Βασιλείου — Ἐτυμολογικὸν τῆς λέξεως «Λαύρας» — Γνώμη — Κοινοποιήσις — Πρόγραμμα τῆς τελετῆς τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐν τε τῷ πατριαρχικῷ ναῷ καὶ τῷ Μ. Συνοδικῷ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱεραὶ ἀκολουθίαι. — Αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι τοῦ Νυμφίου καὶ τῶν Δώδεκα Εὐαγγελίων ἐτελέσθησαν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ μετὰ τῆς συνήθους ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ πομπῆς, χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, συγχοροστατούσης δὲ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου. Σήμερον δὲ ψαλλομένης τῆς ἀκολουθίας τῶν ὡρῶν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Παρασκευῆς, ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἄμβωνος σπουδαῖον λόγον ὁ γνωστός ἱεροκῆρυξ ἱερολ. κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης. Τὸν λόγον τοῦτον θέλομεν δημοσιεύσει ἐν προσεχεῖ φύλλῳ τῆς Ἐκκλ. Ἀληθείας.

— Ἀπόδειξις πατριαρχική. — Τῆ Κυριακῆ τῶν Βατίων ἀνεγνώσθη ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀπόδειξις πατριαρχική, νουθετοῦσα καὶ προτρεπομένη τοὺς χριστιανούς ἵνα διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων ἐτοιμάσωσιν ἑαυτοὺς δεόντως καὶ ψυχωφελῶς εἰς προσκύνησιν τῶν σεπτῶν καὶ ἀχράντων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Παθῶν καὶ τῆς τριημέρου αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως, ἐντελλομένη δὲ αὐτοῖς ἵνα ἀπέχωσι τῆς βαρβάρου καὶ ἀνοικείου εἰς χριστιανούς συνηθείας τοῦ πυροβολεῖν, ἧτις οὐ μόνον μυρίων κα-

κῶν γίνεται πρόξενος πολλοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπισύρει τὴν δικαίαν τιμωρίαν τῆς σεβαστῆς αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως. Πεπείσμεθα ὅτι πάντες οἱ χριστιανοί, ἀφ' ἐνὸς μὲν ὑπέικοντες εἰς τὰς μητρικὰς νουθεσίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὴν αὐστηρότητα τοῦ νόμου καὶ τὰ ἀναποφεύκτως συμβαίνοντα δυστυχήματα, θέλουσι τελείως ἀπόσχει τῆς εἰς χρόνους βαρβαρότητος καὶ ἀμαθείας ἀναγομένης συνηθείας ταύτης καὶ ὅτι ἐν εὐλαβείᾳ ἀληθεῖ καὶ ἐν κοσμιότητι χριστιανικῇ θέλουσιν ἐορτάσει τὰς ὑψίστας ταύτας τῆς χριστιανικῆς ἡμῶν θρησκείας ἐορτάς.

— Ἑνοριακὴ τῶν θηλέων σχολὴ ἐν Πέραν. — Τῆ παρελθούσῃ κυριακῆ ἢ ἐν Πέραν ἐνοριακὴ τῶν θηλέων σχολὴ, ἢ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς σεβαστῆς καὶ πολυπειροῦ κ. Ἑλένης Καλογεραῦ εὐδοκίμως ἀπὸ ἐτῶν λειτουργοῦσα, ἤγε τὴν ἐορτὴν τῆς ἀπονομῆς τῶν ἀπολυτηρίων ταῖς ἀποφοιτώσαις μετὰ τὰς ἐπὶ ἐβδομάδα διαρκεσάσας ἐτησίους ἐξετάσεις, καθ' ἃς καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐγνώσθησαν οἱ καταβληθέντες ὑπὲρ τῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ μορφώσεως τῶν εἰς αὐτὴν φοιτῶντων κορασίων μόχθοι τῶν Ἐφόρων, τῶν διδασκόντων καὶ τῶν διδασκουσῶν. Τὴν τελετὴν ταύτην τῶν γραμμῶν ἐτίμησεν ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ τῶν σεβασμιωτ. συνοδικῶν Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, Ἰωαννίνων κ. Γρηγορίου, Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως κ. Γενναδίου, οἱ ἐξοχώτατοι πρεσβευταὶ, Ρωσσίας κ. Νελίδωφ μετὰ τοῦ συμβούλου τῆς πρεσβείας κ. Μανσοῦρωφ, Ἑλλάδος κ. Ν. Μαυροκορδάτος μετὰ τοῦ Α' γραμματέως τῆς πρεσβείας κ. Εὐγενίου Ζαλοκώστα, τοῦ προξένου Γιαννοπούλου, διευθύ-

νοντος τὸ ἐνταῦθα βασιλικὸν ἑλληνικὸν Προξενεῖον καὶ τοῦ κ. Νκούμ, προέδρου τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου, οἱ ἔφοροι τῆς σχολῆς μετὰ τοῦ μεγατίμου προέδρου αὐτῶν κ. Παύλου Στεφάνοβικ, ὁ εὐγενέστατος κ. Λεωνίδας Ζαρίφης, ὁ ἐξοχώτατος Κωστάκη πασᾶς Ἀνθόπουλος, καὶ πλείστοι ἄλλοι ἐκ τῶν ἐγκρίτων ὁμογενῶν ἐμπόρων καὶ λογίων. Τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰσερχομένου εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς σχολῆς, αἱ μαθηταὶ ἐχαιρέτισαν αὐτὸν δι' ὕμνου, ἐμμελέστατα ψαλέντος. Μετὰ τὴν εἰθισμένην ἱερὰν τελετὴν ἐψάλη ὑπὸ τῶν μαθητῶν ὕμνος εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἶτα ἄσμα πρὸς τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα τὸν Σουλτάνον. Ἀκολουθῶς ὁ ἐφοροταμίας τῆς σχολῆς ἐξοχώτατος Ν. Ψυχᾶρης βένης ἐξέθηκε διὰ βραχέων μὲν, ἀλλὰ μάλα εὐγλώττως, τὴν οἰκονομικὴν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου κατάστασιν, μνησθεὶς καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν εὐεργετησάντων τοῦτο καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Ψυχᾶρη βένην διεδέξατο ἡ διευθύντρια κ. Ἐλένη Καλογεργᾶ, ὑποθήκας τινὰς λίαν προσφόρους πρὸς τὰς ἀπολυομένας δοῦσα. Ἀφοῦ δὲ οὕτως ἐξετελέσθη τὸ πρόγραμμα τῆς τελετῆς, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσφράγισεν αὐτὴν διὰ προσλαλιᾶς λίαν καταλλήλου τῇ περιστάσει, ἐπιστέψασα τοὺς μύχθους τῶν ἐφόρων, τῶν διδασκάντων καὶ τῶν διδασκῶν διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

— *Ἀπόδειξις Μεγάλῃς Πρωτοσυγκελλίας.* — Τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ὑποβαλούσης τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν νοσηλευομένων ἐν τοῖς καταστήμασι τούτοις ἠϋξήσε καταπληκτικῶς, τοῦθ' ὅπερ καθίστησιν ἀδύνατον τὴν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς θεραπευτικῆς, τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς δικαιοδικῆς ἀποτελεσματικῆς περιθαλψῆς αὐτῶν, ὅτι ἀφ' ἑτέρου ἐν τοῖς τμήμασι τοῦ γηροκομείου καὶ ὀρφανοτροφείου πᾶσι αἱ θέσεις ὑπερεπληρώθησαν, οἱ δὲ δι' ἕκαστον τῶν τμημάτων τούτων ἔξωθεν τὴν σειρὰν αὐτῶν ἀναμένοντες ἀριθμοῦνται καθ' ἕκαστον τῶν, καὶ ὅτι ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως χώρου λόγοι ὑγιεινῆς καὶ καλῶς ἐννοουμένης φιλανθρωπίας ἐπιβάλλουσιν αὐτῇ ἵνα οὐ μόνον μὴ ἀποδέχεται τοὺς πεμπομένους αὐτῇ φρενοβλαβεῖς, ὀρφανούς καὶ γηροκομουμένους, ἀλλὰ καὶ ἀπολύσῃ μέρος αὐτῶν, ἵνα μὴ πᾶθωσιν ἐκ τοῦ συνωστισμοῦ, βελτιωθῇ δὲ ἡ κατάστασις τῶν ὑπολειπομένων, ἐξεδόθη ἐγκρίσει τῆς ἱερᾶς Συνόδου Ἀπόδειξις τῆς Μεγάλῃς Πρωτοσυγκελλίας πρὸς τοὺς προϊσταμένους καὶ ἐπιτρόπους τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, δηλοῦσα ταῦτα καὶ ἐντελλομένη, ἵνα μὴ ἀποστέλλωσιν ἐφεξῆς εἰς τὰ ἔθνικα Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα, εἰμὴ μόνον ἀσθενεῖς ἐπιδεκτικὸς ἰάσεως, ἢ βελτιώσεως τῆς ὑγείας αὐτῶν, οὐδέποτε δὲ φρενοβλαβεῖς, γέροντας καὶ ὀρφανούς παιδάς, πρὶν ἢ ἐκ τῶν προτέρων συνεννοούμενοι μετὰ τῆς Ἐφορείας πληροφορηθῶσιν, ἐὰν ὑπάρχῃ θέσις διὰ τὸ σχετικὸν τμήμα. Ἄλλως ἢ Ἐ-

φορεῖα εὐρεθήσεται εἰς τὴν λυπηρὰν ἀνάγκην τοῦ μὴ ἀποδεχθῆναι τοὺς ἀνευ προηγουμένης συνεννοήσεως ἀποστελλομένους αὐτῇ.

— *Ἀναχώρησις.* — Τῇ τετάρτῃ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Προύσης κ. Ναθαναήλ, προπεμφθεὶς μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου ὑπὸ πολλῶν φίλων κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν.

— *Ἐγγραφή ἐκλεξίμου.* — Ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Προύσης κ. Ναθαναήλ ὑπέβαλε τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ αἴτησιν περὶ ἐγγραφῆς ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν εἰς ἀρχιερατεῖαν ἐκλεξιμῶν τοῦ παρὰ τῇ Α. Σεβασμιότητι ἀρχιδιακόνου καὶ ἱεροδιδασκάλου κ. Κωνσταντίνου Ἀράβογλου, ἐκ τῶν τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀπὸ ἱκανῶν δὲ ἐτῶν εὐδοκίμως ἐργαζομένου παρὰ τῇ Α. Σεβασμιότητι. Τῆς αἰτήσεως ταύτης δεκτῆς γενομένης, ἀπεφασίσθη ἡ ἐν τῷ καταλόγῳ ἐγγραφή τοῦ προτεινομένου.

— *Γ. Παπαδόπουλος.* — Σήμερον ἀπέρχεται εἰς ἄγιον Ὄρος καὶ εἶτα εἰς Πάτμον ὁ γνωστός παρ' ἡμῖν μουσικολόγος κ. Γ. Παπαδόπουλος, σκοπὸν προτιθέμενος ἵνα ποιήσῃται μελέτας τινὰς ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις πρὸς συμπλήρωσιν νέου ἔργου ἀναγομένου εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ὅπερ ἀπὸ ἱκανοῦ παρασκευάζει. Ὁ κ. Γ. Παπαδόπουλος ἠτήσατο ἵνα διὰ πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς συστηθῇ τῇ τε Ἱ. Κοινοτήτι τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ τῇ ἱερᾷ τῆς Πάτμου Μονῇ, ἡ δὲ Α. Θ. Παναγιότης, ἐκτιμῶσα τὴν φιλοπονίαν αὐτοῦ καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου, περὶ ὃ εὐδοκίμως ἀσχολεῖται, ἐχορήγησε προφρόνως συνοδικῆ ἐγκρίσει τὴν ζητούμενην σύστασιν.

— *Ἀναγινώσκωμεν ἐν τῇ Ἀραπ.Ἰάσει:*

Ὁ ἐπίσκοπος Κυθήρων Κωνσταντῖνος Στρατούλης ἀπεβίωσεν ἐν τῇ ἐπισκοπικῇ αὐτοῦ ἑδρᾷ τὴν 5 τρέχοντος μηνὸς πλήρης ἡμερῶν, ἄγων τὸ 73 ἔτος τῆς ἡλικίας. Ὁ ἀείμνηστος ἱεράρχης, ἐν Λευκάδι γεννηθεὶς, λόγιος καὶ σεμνοπρεπής, διετέλεσεν ἐπὶ ἔτη πολλά ἐφημέριος τῆς ἐν Λιβερπούλ ἑλληνικῆς κοινότητος, ἀγαπηθεὶς καὶ τιμηθεὶς διὰ τὰς χριστιανικὰς αὐτοῦ ἀρετὰς. Συνέγραψεν ἱκανὰς πραγματείας, δημοσιευθείσας ἐν τῷ ἄλλοτὲ ποτε ἐνταῦθα ἐκδιδομένῳ *Εὐαγγελικῷ Κήρυκι*. Διετέλεσε δὲ ἐπὶ ὀκταετίαν καθηγητῆς τῆς Ἰονίου ἐν Κερκύρᾳ ἀκαδημίας, εἶτα δὲ διευθυντῆς τοῦ ἐν Λευκάδι Λυκείου. Τὸ 1884 ἐχειροτονήθη εἰς ἐπίσκοπον Κυθήρων, ὅπου εὐσεβῶς καὶ σωφρόνως διηύθυνε τὸ χριστιανικὸν αὐτοῦ ποίμνιον.

— Ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς κ. Παπαμιχαλόπουλος, ἀξιεπαινῶς μεριμνῶν περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς τῆς εἰς τὰ σχολεῖα φοιτώσης νεότητος, διέταξε δι' ἐγκυκλίου αὐτοῦ, ἀπευθυνθείσης πρὸς ἅπαντας τοὺς διευθυντὰς καὶ διευθυντρίδας τῶν σχολείων τοῦ κράτους, νὰ φοιτῶσιν οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθηταὶ τακτικώτατα εἰς τὰς ἐκκλησίας, αὐτῶν τῶν διευθυνόντων ὀδηγούντων τοὺς ἑαυτῶν μαθητὰς εἰς ταύτας. — Ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία αἰετοτε ἀγαθὰ διδάσκει, ἀγαθὰ παρέχει, ἀγαθὰ ἐπαγγέλλεται.

—Εὐχαρίστως δ' ἐμάθομεν, ὅτι ὁ αὐτὸς κ. ὑπουργὸς θὰ διατάξῃ, ἵνα κατὰ Σάββατον ἐν ἅπασιν τοῖς σχολείοις γίνηται πρακτικὴ ἐρμηνεία τοῦ κατὰ Κυριακὴν ἀναγινωσκόμενου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Εὐαγγελίου.

— *Ἐγκόλιον περὶ τῶν βαθμῶν τοῦ γάμου.* — Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐκδίδωσι βιβλίον χρησιμώτατον παντὶ κληρικῷ καὶ νομικῷ, κεκοσμημένον καὶ τετρακοσίοις σχήμασιν, ὁ σεβ. ἀρχιεπίσκοπος Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Θεόκλητος, μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο, ἀποτελεσθῆσόμενον ἐκ δεκαῆξ καὶ πλέον τυπογραφικῶν φύλλων καὶ φιλοκάλως τυπούμενον, περιλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν περὶ τοῦ ἀσφαλῶς εὐρίσκειν τὸ ποσὸν τῶν τε βαθμῶν καὶ γενῶν, προκειμένου τινὸς συνοικεσίου, καὶ περιλήψεις τῶν σχετικῶν πρὸς τὸν γάμον συνοδικῶν ἐγκυκλίων, τὰς σχετικὰς τῶν ἐν ἰσχύϊ νόμων διατάξεις καὶ τινὰς τύπους. — Ὑπῆρχεν ἀνάγκη τοιοῦτου βιβλίου. Ὁ ἀναλαβὼν τὴν συγγραφὴν τοῦ ἔργου τούτου σεβ. ἀρχιεπίσκοπος Μαντινείας κ. Θεόκλητος, εἰς τῶν εὐπαιδευτῶν ἱεραρχῶν τοῦ κράτους, ἄλλοτε καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, εἶναι ἱκανὴ ἐγγύησις τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου, οὗτινος ἡ τιμὴ ὠρίσθη εἰς δραχ. 5.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ἐλέφ Θεοῦ κτλ.

Ἄριθμ. } πρωτ. 1741
 } διεκπ. 964

Ἐντιμότετοι κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου καὶ τιμιώτατοι ἐπίτροποι καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ, εὐλογία καὶ συγχώρησις. Τὸ ψυχωφελὲς τελέσαντες, σὺν Θεῷ ἀγίῳ, στάδιον τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, καὶ εἰς τὰς ἱεράς ταύτας ἀφικόμενοι ἡμέρας, καθ' ἃς μέλλομεν προσκυνῆσαι τὰ σεπτὰ καὶ ζωοποιὰ Πάθη τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν ἐκ νεκρῶν δ' αὐτοῦ πανηγυρίσαι τριήμερον ἐξανάστασιν, πατρικῶς προαγομεθα, ἐκκλησιαστικῇ προνοίᾳ, ὑπομνήσαι πᾶσιν ὑμῖν τοῖς εὐλογημένοις χριστιανοῖς τὸ ἐπιβαλλόμενον ἐκάστῳ καθήκον ἐν ταῖς κατανοητικαῖς καὶ ἀγίαις ταύταις ἡμέραις. Καὶ πάντοτε μὲν ὁ κατὰ Χριστὸν πολιτευόμενος ὀφείλει διάγειν ἐν τάξει, ἡσυχίᾳ καὶ σεμνότητι, καλὸν παράδειγμα τοῖς πᾶσι γιγνόμενος· ἰδίᾳ ὅμως κατὰ τὰς σεπτὰς ταύτας τῶν φρικτῶν τοῦ Κυρίου Παθῶν ἡμέρας, ὀφείλει ὅλην ψυχὴν καὶ διανοίαν ἀφοσιῶσθαι εἰς τὴν περὶ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας μέριμναν, ἐπιτελῶν τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα τῆς νηστείας, τῆς προσευχῆς, τῆς ἐξομολογήσεως, καὶ τῆς μετ' εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ τακτικῆς ἀκροάσεως τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, ἵνα ἀξιωθῇ καὶ τῆς χάριτος τῶν Ἀχράντων τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων, ἐνασκῶν ἅμα καὶ τὰ ἔργα τῆς χριστιανικῆς φιλανθρωπίας, τῆς ἐλεημοσύνης, καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Ὑποδεικνύοντες τοίνυν ὑμῖν τὰ ἱερά καὶ ἀπκραιτέτα τοῦ ἀληθοῦς χριστιανοῦ καθήκοντα, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα πάντας ὑμᾶς, ἵνα ἀνελλιπῶς καὶ εὐλαβῶς

ταῦτα ἐκπληρώσητε, προσερχόμενοι ἐν μετανοίᾳ καὶ συντριβῇ καρδίας εἰς τοὺς πνευματικοὺς ὑμῶν πατέρας πρὸς ἐξομολόγησιν καὶ πρὸς κοινωνίαν τῶν ζωοποιῶν καὶ φρικτῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων, καὶ οὕτω παρασκευαζόμενοι εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ χαρμόσυνον πανήγυριν τῆς λαμπροφόρου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως. Συνάμα δὲ ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα ἵνα ἀπέχητε ὅλως, κατὰ τὰς ἐπὶ θύραις ἐορταῖς τοῦ ἀγίου Πάσχα, ἀπὸ τῆς κακίστης συνηθείας τοῦ πυροβολεῖν, ἥτις, πληρὴ τῆς διαταράξεως τῆς κοινῆς ἡσυχίας, πρόξενος ἀποβαίνει πολλῶν δυστυχημάτων, προκαλοῦντων τὴν ματαίαν μεταμέλειαν τῶν εἰς τοῦτο ἀπερισκέπτως ἐπιτιδομένων. Τὴν ἀποχρὴν ταύτην, οὐ μόνον ὡς ἐκκλησιαστικὴν ἐντολήν ὀφείλει ἕκαστος ἀνυπερθέτως τηρῆσαι, χάριν τῆς εὐπρεπείας τῶν ἱερῶν τελετῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς αὐστηρὰν διατάξιν τῆς σεβαστῆς αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις τὰς φιλολάους ἐκτελοῦσα βουλὰς τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, τοῦ εὐεργετικωτάτου ἡμῶν Ἄνακτος, προτίθεται λαβεῖν τὰ προσήκοντα σύντονα μέτρα πρὸς περιφρούρησιν τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως ἐπ' ἀγαθῶ τῶν φιλησύχων πολιτῶν, τοὺς δὲ διὰ πυροβολισμῶν διαταράζοντας τὴν κοινὴν ἡσυχίαν μέλλει τιμωρῆσαι διὰ βαρυτάτων προστίμων καὶ φυλακίσεως. Ταῦτα ἐκ καθήκοντος ἐκκλησιαστικῆς μερίμνης ἀνακοινοῦμενοι πᾶσιν ὑμῖν τοῖς εὐλογημένοις χριστιανοῖς καὶ πνευματικοῖς ἡμῶν τέκνοις, παραγγάλλομεν διὰ τοῦ ἡμετέρου τοῦδε εὐχαιτικῆς πατριαρχικοῦ Γράμματος, ἵνα ἐπιδοθῆτε εὐσεβοφρόνως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς ἀμωμότητος ἡμῶν πίστεως ἐπιβαλλομένην ψυχικὴν δοκιμασίαν καὶ παρασκευὴν, ὅπως ἀξιωθῆτε ἐπαξίως προσκυνῆσαι τὰ ἄχραντα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Πάθη καὶ εἶτα πανηγυρίσαι τὸ ἅγιον καὶ κοσμοχαρμόσυνον Πάσχα ἐν πνευματικῇ εὐφροσύνῃ καὶ χαρᾷ, ἀλλ' ἐν τάξει καὶ σεμνότητι, δοξάζοντες καὶ τιμῶντες τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ ὄνομα, ἀναπέμποντες δ' αὐτῷ εὐχὰς καὶ δεήσεις ὑπὲρ τῆς υγείας, μακροβιότητος καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου Αὐτοῦ Θρόνου στερεώσεως τοῦ Μεγαλειοτάτου καὶ κραταιοτάτου ἡμῶν Ἄνακτος Σουλτᾶν Ἀβδούλ Χαμίτ Χάν. Ὁ δὲ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκὶ παθὼν Θεάνθρωπος Σωτὴρ ἡμῶν, καταξιώται πάντας ὑμᾶς καὶ τῆς ἐπουρανοῦ αὐτοῦ βασιλείας. Ἀμήν. αὐ46'.

ΔΟΓΟΣ

ΤΗΣ Ε' ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναφῷ ὑπὸ τοῦ ἱεροδιακόνου
ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

«Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;»
(ΜΑΡΚ. ι' 38—29).

Ὅτε, Παναγιώτατε Δέσποτα καὶ λοιποὶ ἐν Χριστῷ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅτε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μικρὸν πρὸ τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἤρξατο καθ' ὁδὸν νὰ προλέγῃ αὐτοῖς, ὅτι πρὸς σωτηρίαν καὶ ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἔμελλε νὰ παραδώσῃ ἑαυτὸν εἰς ἐκούσιον πάθος καὶ θάνατον, τότε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καθ' ἃ ἀναφέρει ὁ ἱερός Εὐαγγελιστῆς Μάρκος, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, νομίσαντες ὅτι ὁ Διδάσκαλος αὐτῶν μετέ-

βαινεν εις Ἱεροσόλυμα, οὐχὶ ὅπως πάθη ὅσα προεῖπεν αὐτοῖς, ἀλλ' ὅπως ἰδρῶσθαι ἐκεῖ ἐπίγειον βασιλείαν, προσέρχονται πρὸς αὐτὸν καὶ παρακαλοῦσιν, ἵνα προκρίνων αὐτοὺς ὑπὲρ τοὺς ἄλλους μαθητὰς, παραχωρήσῃ αὐτοῖς τὰς δύο πρώτας τιμητικὰς θέσεις, ἧτοι ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς νὰ καθήσωσιν ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ ὁ μὲν ἐκ δεξιῶν, ὁ δὲ ἐξ εὐωνύμων «Δὸς ἡμῖν, εἶπον, ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου». Ἄλλ' ὁ Κύριος εἰδὼς, ὡς καρδιογνώστης, ὅτι οἱ τοῦ Ζεβεδαίου υἱοὶ προήχθησαν εἰς τὸ αἶτημα τοῦτο, οὐχὶ ἐκ πνευματικῶν λόγων, ἀλλ' ἐκ σαρκικῶν ὄλων καὶ φιλοδοξῶν σκοπῶν, ἐλέγχει μὲν αὐτοὺς καὶ ἐπιτιμᾷ διὰ τοῦτο, ἀμα δὲ προσφόρους ἐντεῦθεν λαμβάνει τὰς ἀφορμὰς, ὅπως διορθώσῃ τὰ τοιαῦτα αὐτῶν ἐσφαλμένα φρονήματα. Ὑμεῖς εἶπεν αὐτοῖς, ὅποτε ἐγὼ πορεύομαι εἰς Ἱεροσόλυμα, ἵνα χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου παραδοθῶ τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ ὑποστῶ ἐμπαιγμοὺς καὶ μάλιστα, καὶ ἐπὶ τέλος καταδικασθῶ εἰς τὸν διὰ σταυροῦ θάνατον, νομίζετε, ὅτι μεταβαίνω ἐκεῖ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς βασιλείας μου, καὶ διὰ τοῦτο ζητεῖτε παρ' ἐμοῦ τιμὰς καὶ πρωτοκαθεδρίας· πλὴν δὲν γνωρίζετε τί ζητεῖτε «οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε». Δύνασθε ἄρα γε, μιμηταὶ ἐμοῦ γινόμενοι ἐν πᾶσιν, ἀγογγύστως μὲν νὰ ὑπομείνητε, ὅπως καὶ ἐγὼ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπέμεινα, στερήσεις καὶ κακουχίας, προθύμως δὲ νὰ δείξητε ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων ἀδελφῶν, ἦν καὶ ἐγὼ ἔδειξα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου ὑπερβάλλουσαν ἀγάπην καὶ αὐταπάνησιν, θυσιάζοντες ἐν ἀνάγκῃ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ αὐτὴν ὑμῶν τὴν ζωὴν; «Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;» Καὶ ἐκεῖνοι μὲν προθύμως ἀπήντησαν ὅτι δύνανται «οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ δυνάμεθα». Ἄλλ' ἡμεῖς ἄρα γε, χριστιανοὶ ἀδελφοί, δυνάμεθα μετὰ θάρρους νὰ εἰπώμεν ὅτι μιμούμεθα τὸν Κύριον, ἔχοντες τύπον καὶ υπογραμμὸν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ζωῆς ἡμῶν καὶ πολιτείας τὸν βίον αὐτοῦ, ὅστις, ὡς λέγει ὁ θεηγόρος Ἀπόστολος Πέτρος, «ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ;» (Πέτρ. 2, 21). Ἄλλ' εἰς τί ἄρα γε συνίσταται τὸ πρωτότυπον τοῦτο καὶ ὁ υπογραμμὸς, ὃν κατέλιπεν ἡμῖν ὁ Κύριος πρὸς μίμησιν, καὶ κατὰ πόσον ὁ βίος ἡμῶν συμφωνεῖ πρὸς τὸ πρότυπον τοῦτο; Περὶ τούτου, ἀγαπητοί, δὲν θεωρῶ ἄσκοπον νὰ ὁμιλήσω σήμερον διὰ βραχέων πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην.

Ἐάν, ἀγαπητοί, ρίψωμεν ἐταστικὸν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καταστάσεως, ἐν ἣ διατέλει σύμπας σχεδὸν ὁ κόσμος μικρὸν πρὸ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως καὶ ἐπιφανείας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, μετὰ λύπης θέλομεν παρατηρήσει, ὅτι τρία κυρίως ἤρχον ἐν αὐτῷ καὶ ἐδέσποζον μέγαρα κακὰ καὶ δυσίατα πάθη. Ἦσαν δὲ ταῦτα ἡ τρυφή, ἡ πλεονεξία, καὶ ἡ ὑπερηφάνεια· ἢ, ὡς ὀνομάζει αὐτὰ ὁ τοῦ Χριστοῦ ἐπιστήθιος μαθητὴς καὶ φίλος, «ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, καὶ

ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου» (Ἰωάν. 2, 16). Καὶ ὄντως· τὸ πρῶτον ἠθικὸν ἀρρώστημα, ὅπερ ἐνέμετο σύμπασαν σχεδὸν τὴν ἀνθρωπότητα πρὸ τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας τοῦ Σωτῆρος, ἦν ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, ἧτοι ἡ ἐπικράτησις καὶ ὑπερίσχυσις τῶν σαρκικῶν τοῦ ἀνθρώπου ὀρέξεων ὑπὲρ τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ὁ θρίαμβος τῶν μελῶν τοῦ σώματος κατὰ τοῦ νόμου τοῦ πνεύματος, ἀλλὰς λέξεσιν, ἡ τρυφή, ἡ ἡδυπάθεια. Δεύτερον δὲ ἠθικὸν ἀρρώστημα ἐπίσης ὀλεθρίως ἐπινεμόμενον τὸν τότε κόσμον, ἦν ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, ἧτοι ἡ ἀκόρεστος τῶν χρημάτων δίψα, ἡ ἀπληστία πρὸς τὰ πλούτη καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, ἀλλως εἰπεῖν, ἡ πλεονεξία. Τρίτον δὲ ἠθικὸν ἀρρώστημα οὐχ ἦττον τῶν δύο προρηθέντων διαδεδομένον, ἦν ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, ἧτοι ὁ ἐπάρατος ἐγωϊσμός, ἡ οἷσις, ἡ ὑπερηφάνεια. Σύντρεῖς δὲ τὰς μεγάλαις ταύταις καὶ κακοῖαις τοῦ ἀνθρώπου πληγὰς, αἵτινες θανασίμως κατεβίβρωσκον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἦλθε νὰ ἐπουλώσῃ καὶ θεραπεύσῃ ὁ τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ τῶν σωμάτων Ἰατρός, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἐθεράπευσε δ' αὐτάς, μεταχειρισθεὶς κατ' αὐτῶν ὡς ἐνεργὰ καὶ δραστήρια φάρμακα τὰς τρεῖς μεγάλας ἀρετὰς, ἧτοι κατὰ μὲν τῆς τρυφῆς, τὴν ὑπομονὴν αὐτοῦ ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ κακοπαθείαις, κατὰ δὲ τῆς πλεονεξίας, τὴν ἐκούσιον αὐτοῦ πτωχείαν, καὶ κατὰ τῆς ὑπερηφανείας, τὴν ἄκραν αὐτοῦ ταπεινοφροσύνην. Ἄλλ' ἴδωμεν δι' ὀλίγων τίνων ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐποίησατο χρῆσιν τῶν τριῶν τούτων ἱαματικῶν καὶ σωτηρίων φαρμάκων.

Σύμπας, ἀγαπητοί, ὁ ἐπίγειος τοῦ Κυρίου βίος, ἰδιωτικὸς τε καὶ δημόσιος, οὐδὲν ἄλλο ὑπῆρξεν, ἢ συνεχῆς τις καὶ ἀδιάκοπος σειρὰ θλίψεων καὶ ταλαιπωριῶν, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τῆς Βηθλεέμ σπηλαίου, ἐν ᾧ ἐγεννήθη, καὶ τελευτῶσα ἐπὶ τοῦ φοικτοῦ Γολγοθᾶ, ἐφ' οὗ ἐσταυρώθη. Ὑφίσταται δ' ὁ Σωτὴρ ἡμῶν πάσας τὰς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ θλίψεις καὶ πικρίας μετὰ θαυμαστῆς ἀληθῶς ὑπομονῆς καὶ καρτερίας. «Αἱ ἀλώπεκες, λέγει ὁ ἴδιος, φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώτεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν» (Ματθ. 8, 20). Ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων θρόνον οὐρανόν, καὶ ὑποπόδιον τὴν γῆν, γενόμενος ἀνθρώπος διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν δὲν ἔχει ποῦ νὰ κλίνη τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· ὅποιον ἀληθῶς ὕψος ὑπομονῆς καὶ καρτερίας! Ἄλλ' ἵνα, ἀγαπητοί, ἔτι μᾶλλον θαυμάσωμεν τὴν ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ κακοπαθείαις ἀνέκφραστον τοῦ Σωτῆρος ὑπομονὴν, δεῦτε καὶ ἀναβῶμεν νοερῶς ἐπὶ τοῦ ὄρους Γολγοθᾶ, ὅπως ἴδωμεν αὐτὸν ἐκεῖ ἀγωνιῶντα καὶ πάσχοντα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἐφ' οὗ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν προσηλώσας, «εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς» (Ψαλμ. 72, 12). Τί βλέπομεν; «Ἐκαστον μέλος τῆς ἀγίας αὐτοῦ σαρκός, ὡς μελωδεῖ εἰς τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀσματογράφων, ἀτιμίαν δι' ἡμᾶς ὑπέμει-

νε, τὰς ἀκάνθας ἢ κεφαλὴ· ἢ ὄψεις τὰ ἐμπύσματα· αἱ σιαγόνες τὰ ραπίσματα· τὸ στόμα . . . τὴν χολήν· τὰ ὦτα τὰς δυσσεβεῖς βλασφημίας· ὁ νῶτος τὴν φραγγέλωσιν καὶ ἡ χεὶρ τὸν κλάμνον . . . τὰ ἄρθρα τοὺς ἡλούς καὶ ἡ πλευρὰ τὴν λόγχην» (Τριῶδ. σελ. 445). Καθ' ὅλην δὲ τὴν μακρὰν ταύτην καὶ φοικώδη ἀγωνίαν ὑφίσταται ὁ Σωτὴρ τὰ πάντα ἀγογγύστως, φέρων οὕτω τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν καὶ ὀδυνώμενος χάριν ἡμῶν «Οὗτος ἀναφωνεῖ ὁ μεγαλοφωνότατος Ἡσαίας, οὗτος τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται» (Ἡσ. 53, 4). Καὶ οὕτω μὲν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν διὰ τῶν παντοίων θλίψεων καὶ πικριῶν, ἅς ἐδοκίμασε καὶ καθ' ἅπαντα μὲν τὸν βίον αὐτοῦ, ἰδίᾳ δὲ ἐν κειροῦ τῶν σωτηρίων αὐτοῦ παθῶν, παρέσχεν ἡμῖν ἐαυτὸν πρότυπον ὑπομονῆς καὶ καρτερίας.

Ἄλλ' ὁ Κύριος ἡμῶν ἐθεράπευσε καὶ ἄλλην τοῦ ἀνθρώπου δυσίατον ἀσθένειαν, τὴν πλεονεξίαν, ἀντιτάξας κατ' αὐτῆς τὴν ἐκούσιον αὐτοῦ πτωχείαν καὶ ἔνδειαν. Θεὸς ὑπάρχων ἀληθινός, καὶ πρὸ πάντων τῶν αἰώνων γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πατρὸς, κλίνει τοὺς οὐρανούς, κατέρχεται ἐπὶ τῆς γῆς, σαρκουῖται ἐκ τῆς πανάγνου αὐτοῦ Μητρὸς, τίττεται, ὡς ὁ ἔσχατος τῶν πενήτων, ἐν σπηλαίῳ, καὶ ἀνακλίνεται ἐν φάτνῃ ἀλόγων! Ὅποια ἀληθῶς συγκατάβασις! Ἀλλὰ καὶ τὸν βίον αὐτοῦ ἐν γένει οὐδὲν ἄλλο διακρίνει, ἢ ἐσχάτη πτωχεία καὶ ἔνδεικα. Καὶ μέχρι μὲν τῆς ἐξόδου αὐτοῦ εἰς τὸ δημόσιον κήρυγμα μένει ἐν Ναζαρέτ, συζῶν μετὰ τῶν πτωχῶν αὐτοῦ γονέων, καὶ ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Ἀναλαβὼν δ' ἐφεξῆς τὸ ἔργον, δι' ὃ ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ Πατρὸς εἰς τὸν κόσμον, ἐκλέγει τοὺς ἐαυτοῦ μαθητάς καὶ ἀποστόλους, οὐχὶ ἐκ τῶν πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν, καὶ σοφῶν τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἀλλ' ἐκ τῶν μᾶλλον πτωχῶν, καὶ ἀδυνάτων, καὶ ἀμαθῶν. Καθ' ὅλον δ' αὐτοῦ τὸν δημόσιον βίον διέχει συνήθως καὶ ἀναστρέφεται μετὰ πτωχῶν καὶ ἀδυνάτων, πληρῶν οὕτω τὸ ὑπὸ τοῦ προσφῆτου Ἡσαίου ρηθὲν περὶ αὐτοῦ, ὅτι δηλαδὴ ἀπεστάλη εἰς τὸν κόσμον «εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἰχθασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄρεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν» (Ἡσ. 61, 1). Ἰδιαιτέρην δ' ὅλως ἐνδεικνύμενος πρὸς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀδυνάτους στοργὴν καὶ συμπάθειαν, πολλάκις ἐμακάριζεν αὐτοὺς ὡς μέλλοντας νὰ κληρονομήσωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ «Μακάριοι, ἔλεγεν, οἱ πτωχοὶ ὅτι ὑμετέρά ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. 6, 20). Θαυμασίως δὲ πολεμήσας ὁ Σωτὴρ ἡμῶν διὰ τῆς ἐκούσιου αὐτοῦ πτωχείας τὴν πλεονεξίαν, ἄριστον ἡμῖν κατέλιπεν ὑπόδειγμα ἀφιλαργυρίας καὶ φιλοπτωχίας.

Τὴν δὲ ἄκραν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ταπεινώσιν, ἣτις ὑπῆρξε τὸ πρῶτιστον γνώρισμα τοῦ ὄλου αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς βίου, τίς λόγος δύναται κατ' ἀξίαν νὰ παραστήσῃ; Ὁ ἀνάρχος καὶ προαιώνιος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο ἄνθρωπος· κατήλθεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσέλαβε τὴν ἡμετέραν ἀσθενῆ καὶ ἀδύνα-

τον φύσιν· τὴν ἐν οὐρανοῖς ὑψηλὴν αὐτοῦ καθέδραν ἀντήλλαξε διὰ τῆς ταπεινῆς τῶν ἀλόγων φάτνης, τὴν θείαν αὐτοῦ δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν διὰ τοῦ εὐτελοῦς τοῦ σταυροῦ ξύλου. Κύριος δὲ ὑπάρχων οὐρανοῦ καὶ γῆς, καὶ ἐξουσιαστὴς ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων, παρεδόθη, ὡς ἀμνὸς ἄκακος, εἰς χεῖρας δεινῶν, καὶ ὑπέστη δι' ἡμᾶς τὸν πλέον ἐπονείδιστον θάνατον. Ὅποια ἀληθῶς κένωσις, ὅποια ταπεινώσις! Ὅντως ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς λέγει ὁ οὐρανοβόμων Ἀπόστολος Παῦλος, «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἄρπαγμόν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἐαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι εὔρεθεις ὡς ἄνθρωπος, ἐταπεινώσεν ἐαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φιλιπ. 2, 6—9).

Ἴδού, ἀγαπητοί, διὰ τίνων ἰαματικῶν φαρμάκων ἐθεράπευσεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν τὰ τρία μεγάλα καὶ δυσθεράπευτα τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου τραύματα, τὴν τρυφήν, τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν. Ἴδού αἱ πρεῖς μεγάλα καὶ σωτήριοι ἀρεταί, ἅς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐξήσκησε καθ' ἅπαντα τὸν βίον αὐτοῦ. Ἴδού τὰ λαμπρὰ καὶ ἐξαιρετὰ παραδείγματα, ἅτινα κατέλιπεν ἡμῖν ὁ Σωτὴρ πρὸς μίμησιν. Ἴδού τέλος πῶς ὁ Κύριος ἐγένετο ἡμῖν τύπος καὶ ὑπογραμμός, ὧστιν ὀφείλομεν ν' ἀκολουθῶμεν. Ἀλλὰ τίς ἐξ ἡμῶν, ἀγαπητοί, τίς ἐξ ἡμῶν ἀτενίζει σήμερον πρὸς τὸ πρότυπον τοῦτο; Τίς προσπαθεῖ νὰ ρυθμίσῃ καὶ κανονίσῃ τὸν βίον αὐτοῦ καὶ τὰς πράξεις συμφῶνως πρὸς τὸ πρότυπον τοῦτο; Τίς, ἐν ἄλλαις λέξεσι, φιλοτιμεῖται σήμερον νὰ μιμηθῇ τὸ κατὰ δύναμιν τὴν ὑπομονὴν τοῦ Σωτῆρος ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ τοῖς πειρασμοῖς, τὴν ἐκούσιον αὐτοῦ πτωχείαν, καὶ τὴν ἄκραν ταπεινοφροσύνην; Ὀλίγιστοι δυστυχῶς καὶ λίαν εὐχάριστοί εἰσιν, οἱ μετὰ θάρρους καὶ καρτερίας ὑπομένοντες τὰς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διαφόρους θλίψεις καὶ ταλαιπωρίας. Οὐδεὶς σχεδὸν μιμεῖται τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν μακροθυμίαν καὶ ἀνοχήν, «ὡς λοιδορούμενος, οὐκ ἀντελοιδόρει· πάσχων, οὐκ ἠπεῖλει· παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως» (Α'. Πέτρο. 2, 23). Οὐδεὶς τρέχει μεθ' ὑπομονῆς τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, «ἀφροῶν εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὅς, ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνῃς καταφρονήσας» (Ἑβρ. 12, 1). Οἱ πλείστοι δ' ἐξ ἡμῶν, ἵνα μὴ εἶπω πάντες, τὴν ἄνεσιν καὶ τὴν τρυφήν διὰ παντὸς ἐπιδιώκοντες, «ἂν μικρὸν τι, ὡς λέγει ὁ ἱερός Χρυστόστομος, ἂν μικρὸν τι παρὰ τινος πάθωμεν, καταπίπτομεν, καὶ ἰλιγγιῶμεν, καὶ ἀπαλλαγῆναι τοῦ παρόντος βίου εὐχόμεθα, οὐκ εἰδότες, ὅτι αἱ θλίψεις καὶ οἱ πειρασμοὶ καὶ τὰ συμβαίνοντα ἡμῖν ἀνιᾶρὰ τῶν χρηστῶν οὐχ ἦττον τοῦ Θεοῦ ἡμῖν τὴν κηδεμονίαν ἐνδείκνυνται» (Χρυσοστ. Λόγ. περὶ λύπ. καὶ ἄθυμ.). Ἐπιλανθανόμενοι δ' ὅλως ὅτι «διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 14, 22), βλίνομεν λοιπὸν ἀπερισκέπτως τὴν πλατείαν τῶν ἡδονῶν καὶ θελγῆ-

τρων ὁδῶν, καὶ παραδιδόμεθα ἀχαλίνωτοι εἰς πᾶν εἶδος τρυφῆς καὶ ἡδυπαθείας.

Τὴν δὲ ἐκούσιον τοῦ Σωτῆρος πτωχείαν, μεθ' ἧς ἐγεννήθη, ἔζησε καὶ ἀπέθανε, καὶ τὴν φιλόνητον αὐτοῦ πρὸς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀδυνάτους γνώμην καὶ συμπάθειαν τίς ἐξ ἡμῶν σήμερον μιμεῖται; Πάντες σχεδὸν σήμερον δι' οὐδὲν ἄλλο φροντίζομεν, ἢ πῶς νὰ θησαυρίσωμεν. Πρὸς δὲ τοὺς πτωχοὺς καὶ πάσχοντας ἡμῶν ἀδελφοὺς, οὐ μόνον οὐδεμίαν δεικνύομεν συμπάθειαν, οὐδένα οἰκτον, ἀλλὰ καὶ ἀδικοῦμεν αὐτοὺς πολλάκις, καὶ πολλαχῶς βλέπτομεν. Ἀντὶ δὲ ὡς ἐντέλλεται ἡμῖν ὁ Σωτῆρ, νὰ θησαυρίζωμεν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, «ὅπου οὔτε σῆς, οὔτε βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν» (Ματθ. 6, 19—21), ἡμεῖς τὸναντίον μεριμνῶμεν μόνον περὶ τῶν ἐπιγείων θησαυρῶν, τῶν δίκην κυμάτων ἄνω καὶ κάτω φερομένων καὶ μηδαμοῦ ἰσταμένων. Ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί, ἐάν ὁ ἄνθρωπος ἀπέκτησε μὲν ὅσους δύναται τις νὰ φαντασθῆ θησαυροὺς, καὶ αὐτὸν ἀκόμη ὀλόκληρον τὸν κόσμον, τὸν μέγιστον ὅμως καὶ πολυτιμότερον δι' αὐτὸν θησαυρὸν, ἦτοι τὴν ἐκυτοῦ σωτηρίαν, ἀπώλεσε καὶ ἐζημιώθη; «Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἐαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθεῖς»; (Λουκ. 9, 25).

Ἀλλὰ καὶ τὴν ἄκραν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ταπεινοπροσύνην ὀλίγιστοι δυστυχῶς σήμερον μιμοῦνται, ὀλίγιστοι ἐξασκοῦσιν. Οἱ πλείστοι δὲ ὑπὸ τοῦ πονηροῦ τῆς οἰήσεως κατεχόμενοι πνεύματος, οὐδὲν ἕτερον ἐπιζητοῦσιν, ἢ τὸ ψευδὲς καὶ ἐπίπλαστον μεγαλεῖον, τὴν κενὴν καὶ ματαίαν τοῦ κόσμου δόξαν. Παραγνωρίζοντες δ' ὅλως τὸ ὕψος καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς χριστιανικῆς ταπεινοπροσύνης, καὶ μηδὲ ἄλλως ἀναλογιζόμενοι ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐδὲν ἄλλο εἶναι, ἢ γῆ καὶ σποδός, εἰς τοιοῦτον βαθμὸν οἰήσεως κατακτανῶσιν, ὥστε φαντάζονται ἐαυτοὺς ἰσοθέους. Πόσον τῷ ὄντι δυστυχεῖς εἶναι οἱ τοιοῦτοι, πόσον ταλαίπωροι! Οἱ τοιοῦτοι ὁμοιάζουσι πρὸς «νεφέλας ἀνύδρους, ὑπὸ ἀνέμων περιφερομένας», πρὸς «δένδρα φθινοπωρινά, ἀκαρπα» (Ἰουδ. 12). Καὶ καθὼς αἱ πομφόλυγες, ὅσφ περισσότερον ὑψοῦνται, τὸσφ εὐκολώτερον ρήγνυνται· τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ὑπὸ τοῦ πονηροῦ τῆς οἰήσεως φυσώμενοι πνεύματος, ὅσφ μᾶλλον ἐπαίρονται καὶ ὑψηλοφρονοῦσι, τοσοῦτω μᾶλλον καταπίπτουσι καὶ ἐξουθενοῦνται· διότι κατὰ τὴν ἀψευδῆ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν μαρτυρίαν «πᾶς ὁ ὑψῶν ἐαυτὸν, ταπεινωθήσεται» (Λουκ. 14, 11).

Τοιοῦτος, ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, τοιοῦτος καθ' ὅλου ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία τῶν πλείστων ἐξ ἡμῶν σήμερον· βίος δηλονότι ὅλως ἀσύμφωνος καὶ ἀντίθετος πρὸς τὸν βίον καὶ τὰ παραγγέλματα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. Ὁ Κύριος ἡμῶν παραγγέλλει καὶ ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν πιστευόντων εἰς αὐτὸν ν' ἀπαρνηθῶσιν ἐαυτοὺς, καὶ ἄραντες ἕκαστος τὸν ἴδιον σταυρὸν, πιστῶς ν' ἀκολουθήσωσιν αὐτῷ, «ὅστις θέλει

ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι» (Μάρκ. 8, 34)· ἀλλὰ τὸ ἐπικρατοῦν σήμερον ὀλέθριον τοῦ αἰῶνος τούτου πνεῦμα διεγείρει ἐν ἡμῖν τὰ ψυχοφθόρα τῆς φιλαυτίας καὶ αὐτολατρίας αἰσθήματα. Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐντέλλεται ἡμῖν νὰ μὴ δίδωμεν μεγάλην προσοχὴν καὶ σημασίαν εἰς τὰ τοῦ κόσμου τούτου ἀγαθὰ, ἅτινα οὐδὲν ἄλλο εἶναι, ἢ «ἀτμίς ἢ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ ἀφανιζομένη» (Ἰακ. 4, 14)· ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος τούτου κρατεῖ ἡμᾶς διὰ παντός προσηλωμένους εἰς τὴν ὕλην, καὶ εἰς πᾶν ὅ,τι μηδαμηνόν, εὐτελὲς καὶ ἐπίκηρον. Ὁ Κύριος ἡμῶν παραγγέλλει ἡμῖν νὰ ὦμεν ἐλεήμονες καὶ φιλόπτωχοι «γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ ἡμῶν οἰκτίρων ἐστίν» (Λουκ. 6, 36)· ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος τούτου διδάσκει ἡμᾶς τὴν πλεονεξίαν, τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἀρπαγὴν. Ὁ Κύριος ἡμῶν συνίστησιν ἡμῖν νὰ ὦμεν ταπεινόφρονες, ἀνεκτικοὶ καὶ πρᾶοι «μᾶθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινός τῇ καρδίᾳ» (Ματθ. 11, 29)· ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος τούτου ὑπογορεύει ἡμῖν ἐν ὀνόματι δῆθεν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ὑπολήψεως νὰ ὦμεν ὑπερήφανοι, ἐκδικητικοὶ καὶ ὀργίλοι. Καὶ, ἵνα εἶπω συντόμως, τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος τούτου ἐναντιοῦται καὶ ἀντιπίπτει πρὸς πᾶν ὅ,τι καλὸν καὶ θεᾶρεστον διδάσκει ὁ Σωτῆρ ἡμῶν ἐν Εὐαγγελίοις. Κατὰ τὰς ἀρχὰς δὲ ταύτας καὶ τὰς ιδέας τοῦ αἰῶνος τούτου διάγοντες δυστυχῶς οὐκ ὀλίγοι καὶ ἐξ ἡμῶν, βαίνομεν ἀνεπιστήτως γοργῶ τῷ ποδὶ πρὸς τὸν ὀλεθρον καὶ τὴν ἀπώλειαν, «ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδός, ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς» (Ματθ. 7, 13).

Ἀλλὰ μὴ γένοιτο ἡμῖν, ἀδελφοί, μὴ γένοιτό ποτε νὰ ὁμοιωθῶμεν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ αἰῶνος τούτου, τοῦ καταργούμενου. «Ἡμεῖς νοῦν Χριστοῦ ἔχοντες» (Α' Κορ. 2, 16), καὶ εἰδότες «τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον» (Ρωμ. 12, 2), μείνωμεν ἐδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι ἐπὶ τῆς πέτρας τῆς τῶν πατέρων ἡμῶν πίστεως, «ἐν ἧ καλῶς ὑπὸ Κυρίου ἐθεμελιώθημεν· ἐποικοδομῶμεν τῇ ὀρθῇ ἡμῶν πίστει πρᾶξεις ἀγαθὰς, καὶ βίου σεμνότητά, μὴ ξύλα καὶ χόρτον, μηδὲ καλάμην, εὐφλεκτον τῆς ἀμαρτίας ὕλην, καὶ πρὸς καῦσιν μόνην, πρὸς οὐδὲν δὲ χρησιμεύουσιν ἕτερον· ἀλλὰ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, τῶν καταρθωμάτων τὰ τίμια» (Φωτ. Πατρ. Κωνστ. ἐπιστ. 6). Ζηλώσωμεν τὴν ἐν ταῖς θλίψεσιν ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ· μιμηθῶμεν τὴν ἐκούσιον αὐτοῦ πτωχείαν· δείξωμεν σπλάγγνα οἰκτιρμῶν πρὸς τοὺς πάσχοντας ἡμῶν ἀδελφοὺς· καταστειλωμεν «πᾶν ὕψωμα ἐπαίρομενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ» (Β' Κορ. 10, 5)· γενώμεθα μέτριοι καὶ ταπεινοὶ καὶ ἐπεικεῖς ὡς ὁ Κύριος, ὅστις ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν, ἵνα ἡμεῖς ὑψωθῶμεν. Οὕτω δὲ ζῶντες, καὶ οὕτω διάγοντες, ἅς ὦμεν βέβαιοι, ὅτι ἐν μὲν τῷ παρόντι βίῳ τὰ ἔργα ἡμῶν καὶ οἱ κόποι, τοῦ Θεοῦ ἄνω-

θεν εὐλογοῦντος, θὰ ἐπιστέφονται πάντοτε ὑπὸ πλή-
ρους ἐπιτυχίας, ἐν δὲ τῇ μελλούσῃ ζωῇ θέλομεν ἄξιω-
θῆ τῶν αἰωνίων καὶ μηδέποτε φθειρομένων ἀγαθῶν,
«ὃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν» (Α' Κορ.
2, 10). Γένοιτο!

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΗΣ ΛΕΞΕΩΣ «ΛΑΥΡΑΣ»*

**Χρυσόδουλλον αὐτοκράτορος
Νικηφόρου Φωκά.**

Εἰ τὸ περὶ τὰς τοῦ ἀμπελῶνος ἀρχάς, πάση μὲν
σπουδῇ φυτεύοντα, οὐ τῇ ἐπιφανείᾳ σχεδὸν, καὶ διὰ
τοῦτο εὐαπόσπαστα, ὡς δεῖ δὲ γε τῷ βῆθει, καὶ τοῦ
λοιποῦ ἐρριζῶσθαι, ἀῦξασθαι καὶ ἀναπόσπαστα μέ-
νειν τὰ κλήματα, κομιδῇ πρόθυμον φανῆναι φυτουρ-
γόν τινα, τῶν ἐπαινουμένων δοκεῖ, πῶς οὐχὶ μάλλον
ἐπαινετώτερον, μὴ ἐν τούτῳ ἐστάναι, ἀλλὰ σπου-
δαῖον περιθεῖναι φραγμὸν, οἰκοδομηῆσαι ληνόν, ὀρύ-
ξαι πύργον, σκάπτειν ἐπιμελούμενον, λόγῳ καθαίρειν
ἐπισκέπτειν τε ἀώπνῳ τῷ ὄμμυτι καὶ καταρτίζειν ἐν
ἅπασιν, ζεούσῃ τῇ καρδίᾳ, ἵνα τοιαύταις ταῖς ἐπιμε-
λείαις ταῖς κατὰ τὸν ἀμπελῶνα ὡς δαψιλῆ, ὠραῖον
καὶ ἄριστον τὸν καρπὸν καρπώσῃται; Εἰ οὖν τοιαύ-
τας τις ἐπιπόνως καταβάλλει ἐπιμελείας, μικροῦ
τινος κέρδους, καὶ διὰ τοῦτο ἐπαίνου ἄξιος, πάντως
μυρίων ἂν εἴη ὁ ταύτην τὴν προθυμίαν καταβαλὼν
τοῖς περὶ ψυχὴν πλεονεκτήμασιν. "Ἰνα ὡσπερ ἐκεῖνος
τὸν μικρὸν καὶ γῆινον οἶνον, ἠδέα καὶ εὐφραίνοντα
ταῖς κατὰ τοῦτον ἐπιμελείαις, ὡσαύτως καὶ οὗτος,
τὸν μέγαν καὶ ἐπουράνιον οἶνον, ἠδέα τουτέστιν ἴλεω
καὶ μυστικῶς λιπαίνοντά τε καὶ εὐφραίνοντα καρ-
δίας τε καὶ νεφροῦς τὸν γλυκύτατον Ἰησοῦν μου καρ-
πώσεται. Ἐπεὶ τοιγαροῦν καὶ ἡ θεοστεφῆς ἡμῶν Γα-
ληνότης πάση προθυμίᾳ, καὶ ζεούσῃ τῇ καρδίᾳ, τὸν
μυστικὸν καὶ μέγαν ἀμπελῶνα, τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει,
ταῖς πανσόφοις καὶ ἀθανασίαν πηγαζούσαις ὑποθή-
καις, τοῦ κατὰ πνεῦμα πατρὸς τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν
βασιλείας Θεοῦ Ἀθανασίου ἐνεφύτευσεν ἐπομένως,
οὐκ ἐν τούτῳ μένειν ἐνέκρινεν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀμπελῶν
θεῖος, τοιαῦτά τινα εἶναι καὶ τὰ κατὰ τοῦτον, ὅσπερ
δίκαιος νόμος ἂν εἴη καὶ προσήκει τῇ Βασιλικῇ Με-
γαλειότητι. Καὶ τί ἄλλο τοσοῦτον θεῖον καὶ ὑπὲρ
τοῦ ἀμπελῶνος σωτήριον εἴη καὶ νομίζοιτο ὡς τὸ
τῆς ζωῆς πάντιμον καὶ προσκυνητὸν ξύλον, ἐν ᾧ Χρι-
στὸς ὁ Θεὸς μου τανυθεὶς ἐσταυρώθη ὑπὲρ τοῦ σώσαί
με; Τί ἂν ἄλλο λέγω τούτου τοῦ ἀηττήτου ἰσχυρό-
τερον; ἢ τί ἄλλο ἂν γένοιτ' ἂν τινί ποτε εὐκταίτε-
ρον τῷ γε νοῦν ἔχοντι ἢ τιμωρότερον; Τοῦτ' αὐτὸ
τὸν Ἀθάνατον καὶ μακάριον παμβασιλέα, ᾧ χίλια
χιλιάδες ἀγγέλων ταγματάρχαι φόβῳ λειτουργοῦσι,
καὶ μύρια μυριάδες ἀρχαγγέλων ταξιαρχαὶ τρόμῳ
ὑπηρετοῦσιν· οὗ οὐρανὸς μὲν Θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑπο-

πόδιον τῶν ποδῶν, τὸν πάσης φημί, κτίσεως αἰσθη-
τῆς καὶ νοουμένης ποιητὴν καὶ συνοχέα, δι' ἐμὲ τα-
νυθέντα ἐβάστασε. Τοῦτ' αὐτὸ ποτε ἴδεν ἐκείνη ἡ
φλογίνη ρομφαία, καὶ τὸ δέος μὴ φέρουσα, ἐστράφη
καὶ τὰ νῶτα ἐδίδω. Τοῦτο, τρέμει μὲν ὁ ἀντικειμέ-
νος, χαίρει δὲ λεώς ὁ χριστῶνυμος. Τοῦτο ἰσχύς
πανσθενεστάτη κράτος καὶ τροπαιοῦχον τοῖς βασι-
λεῦσι καύχημα· τοῖς ὑπὸ χεῖρα φρουρὸς, τῷ στρατῷ
νίκας, ἱερεῦσι δόξα, φῶς τε καὶ τὸ ποθούμενον ἅπα-
σιν· ὅθεν καὶ τριπόθητον, ὅθεν καὶ προσκυνητὸν.
Τοῦτ' αὐτὸ ληνὸς πανάγιος, ἐν ᾧ ὁ παμπέπειρος καὶ
ζωήρρυτος βότρυς ἐκθλιθεὶς, τὸ ζωοποιὸν νέμα ἐπέ-
σταξε. Τοῦτ' αὐτὸ πύργος ἀπροσμάχητος, ὃν περιέ-
πουσιν αἱ τῶν οὐρανίων Δυνάμεων ἀγελαρχαί. Τοῦτ'
αὐτὸ πᾶμφρακτος καὶ ἄβατος φραγμὸς κατὰ τῶν
ὑπεναντίων. Τοιούτῳ οὖν τούτῳ ὄντι πανσεβάστῳ καὶ
παντίμῳ ξύλῳ περιχαρκοῖ καὶ περιτειγίξει ἡ εὐσε-
βῆς ἡμῶν βασιλεία τὸν αὐτῆς θεῖον ἀμπελῶνα τὴν
εὐαγεστάτην ψυχωσώτειραν καὶ ἁγίαν νέαν Λαύραν.
Δωρεῖται οὖν ἡ θεοστεφῆς καὶ στραυροφόρος ἡμῶν
ἀρχὴ τῇ ρηθείᾳ αὐτῆς Λαύρᾳ τίμιον καὶ πανάγιον
ξύλον αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ζωηφόρου, τοῦ βα-
στάσαντος τὸν Κύριον καὶ Δεσπότην μου, πλείον μὲν
σπιθαμῆς τὸ μῆκος, ἔλαττον δὲ τὸ ἐγκάρσιον, καὶ
πάχος μὲν σῶζον ἀντίχειρος, σχήματος δὲ διπλοῦ
σταυροῦ. Ἀλλὰ γε δὴ παριδεῖν αἴτησιν τινα ὅσιν
πατρὸς ὀσίου οὐ καλόν· σὺν γὰρ τῷ ἄνοσίῳ οὐκ ἐκ-
φεύζεται καὶ πατρικῆς ἀδικίας δίκην. Πῶς γὰρ οὐχὶ
καὶ ἡ ἡμετέρα φιλοπάτωρ ἀρχὴ ταῖς ρηθείαις ἐμπε-
σεῖται τὴν αἴτησιν τοῦ ὀσίου πατρὸς αὐτῆς Ἀθανα-
σίον (οὗ ταῖς πρὸς τὸ θεῖον εὐπαρρησιάστοις εὐχαῖς,
αἱ τοῦ κράτους ἡμῶν ἐλπίδες σαλεύονται) παριδεῖν
ποτε βουλομένη; Ἐφθασε καὶ γὰρ αἰτήσας ἡμᾶς τὰς
παναγίας καὶ πανσεβάστους θείας Κάρας, τοῦ τῆς
οἰκουμένης μεγίστου φωστῆρος καὶ οἰκουμενικοῦ δι-
δασκάλου καὶ ἱεράρχου τῆς μεγάλης Καισαρείας Καπ-
παδοκίας ἁγίου Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, ὁμοῦ καὶ
τοῦ ἐνδούξως ἀριστήσαντος καὶ ὑπὲρ τοῦ Σωτήρος μου
στερρῶς μαρτυρήσαντος ἐν Πύδνῃ τῆς Θεσσαλίας ἁγίου
Ἀλεξάνδρου¹, ὃς γε πρότριτα συνεπροσκυνήσαμεν ἐν τῷ
τοῦ Ἀνακτορικοῦ Τρούλλου τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν βασι-
λείας Εὐκτηρίῳ Οἴκῳ. Ἀμέλει τοι οὐχ ὡς εὐλογοφα-
νῆ μόνον, ἀλλὰ γε δὴ μάλιστα καὶ ὅσιν ἡ ἡμετέ-
ρα εὐσεβεία τὴν τούτου αἴτησιν προσηκαμένη ἐξ ἐ-
τοίμου ὑπήκουσε. Καὶ δὴ ταύτας τὰς πανσεβάστους
καὶ παναιδεσίμους θείας Κάρας, θεῖά τινα κειμή-
λια, ἀνεξάντλητους τε καὶ πανολβίους θησαυροῦς,
δωρεῖται τούτῳ θυμερέστατα, καὶ διὰ τούτου τῇ ρη-
θείᾳ εὐαγεστάτῃ καὶ ἁγίᾳ Λαύρᾳ τῆς εὐσεβοῦς ἡ-
μῶν βασιλείας. Ἐτι δὲ καὶ Χρυσόδουλλον αὐτῆς ἡ
αὐτοῦ ὅσια Πατρότης ἐδειήθη τεύχεσθαι μάλ' ἀραρό-
τως περὶ τὴν τούτων ἐκδήλωσιν. Ἀποδεξαμένη γοῦν

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 413—415 τοῦ ΙΑ' ἔτους.

1. Τὴν μνήμην αὐτοῦ γερᾶρει ἡ Ἐκκλησία τὴν 14ην
Μαρτίου.

κάν ταῦτα ἢ ἡμετέρα εὐμενεστέτη Μεγαλειότης τὴν τοιαύτην καὶ περὶ τούτων δέησιν, ἀπολύει τὸν παρόντα αὐτῆς σεπτὸν χρυσοβούλλον Λόγον, ἐν ᾧ θεσπίζει, ἐντέλλεται καὶ εὐδοκεῖ ἵνα τὰ δηλωθέντα τρία θεία δῶρα, τὸ τε πανάγιον καὶ προσκυνητὸν ξύλον τοῦ ζωοποιῦ Στχυροῦ, αἱ τε πανσέβαστοι καὶ πάντιμοι θεοὶ Κόραϊ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου, ἀπερεγχείριστα, ἀδιέσειστα ἀναθήματα, καὶ ἴδια κτήματά τε καὶ ἀφιερῶματα, ὧσι λέγωνται τε καὶ νομίζονται τῆς δηλωθείσης εὐαγοῦς νέας καὶ ἁγίας Λαύρας τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλείας. Ἐπικυροῖ γὰρ ταῦτα, ἐπισφραγίζει καὶ ἐπιθεβαιοῖ τὸ ἡμέτερον Κράτος οὕτως ἔχειν ἀδιασειστος, ἀμετατρέπτως καὶ ἀναλλοιώτως, ἕως τὰ τῆ δὲ ψῆχος καὶ κλύσων περιπολοῦσιν. Ἐπι δὲ τὰ ἐν τοῖς προλαβοῦσι δύο σεπτοῖς Χρυσοβούλλοις¹ τῆς ἡμετέρας εὐσεβοῦς Βασιλείας, καὶ ἐν ἐκείνοις ἐνετειλάμεθα περὶ πάντων τῶν κτημάτων τῆς ρηθείσης εὐαγοῦς Λαύρας ἡμῶν κινήτων καὶ ἀκινήτων² οὕτω κἀναυθῆ ἵνα οὕτως ἔχωσιν ἐπιτάττομεν. Ἐμπεδοὶ γὰρ καὶ ταῦτα τὰ ρηθέντα δύο Χρυσοβούλλα, ὁ παρὼν Σεπτὸς Χρυσοβούλλος Λόγος τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Κράτους. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο τῷ κράτει ἡμῶν δι' ἐπιμελείας, ὡς ἢ εἰς τὰ πρόσω ἀξήσεις ἐπίδοσις τε καὶ πρὸς τὰ πνευματικὰ προκοπή τῆς ρηθείσης εὐαγοῦς ἡμῶν καὶ ἁγίας Λαύρας. Ἐπι δὲ μηδενὶ ἐξείναι τῶν ἀπάντων τὴν διέκρισιν ἢ τὴν ἀνάκρισιν ταύτης, εἰμὴ μόνω τῷ εὐσεβεῖ Κράτει ἡμῶν. Οὕτω περὶ τε τούτων ἀπάντων καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὧν τοῖς προλαβοῦσι δυοῖς Χρυσοβούλλοις ἐνετειλάμεθα, σὺν Θεῷ θεσπίζει, εὐδοκεῖ καὶ βούλεται ἢ θεοστεφῆς ἡμῶν Ἀρχή, μηδενὸς τὸ παράπαν ἐναντιουμένου ἢ ἀντιέγοντος ὡς βεβαίου καὶ ἀρραγοῦς τυγχάνοντος τοῦ παρόντος εὐσεβοῦς Χρυσοβούλλου Λόγου τῆς Θεοστεφοῦς ἡμῶν βασιλείας, γεγεννημένου ἐν Μηνὶ Μαίῳ τῆς ζ' Ἰνδικτιῶνος. Ἐν ἔτει τῷ ἐξακισχιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐβδομηκοστῷ δευτέρῳ, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος.

Νικηφόρος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ Ἀυτοκράτωρ Ρωμαίων ὁ Φωκάς.

(ἔπεται συνέχεια).

ΓΝΩΜΑΙ

Ἐκείνος ζῆ νομίμως, ὅστις οὔτε τι ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀφαιρῆ, οὔτε τὴν ἀνηρίαν αὐτοῦ τρέφει διὰ τοῦ καρποῦ τοῦ ἰδρωτός τῶν ἄλλων.

Ποία ἀκριβῶς ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη τοῦ καθήκοντος; Ἡ ἐπιστήμη τοῦ καθήκοντος εἶναι ἐπιστήμη τῆς θυσίας.

¹ Δυστυχῶς ἀπωλέσθησαν, σώζονται ὁμῶς περικοπαί τινες ἐν τῇ Διαθήκῃ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

² Περὶ ὧν ἐς ἄλλοτε ποιήσομεν τὸν λόγον καὶ ἰδίως ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Μονῆς ταύτης, περὶ ἧς οἱ λόγοι αὐτῆς μεριμνήσαντες ὡς καθήκον ἱερὸν καὶ ἀναπόφευκτον.

Ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι λίαν διεφθαρμένη, ὥστε νὰ δυνηθῆ ἄνευ τῆς δυνάμεως τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως νὰ ὑποβάλῃ ἑαυτὴν εἰς τὰς ὑψίστας θυσίας, ὡς ἀπαιτεῖ ἢ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἀποφάσει τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀγγέλλεται τοῖς τε διαδίκοις καὶ τοῖς δικηγόροις ὅτι τούντεθεν, ἐν περιπτώσει καταθέσεως εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ εἴτε πληρεξουσίων, εἴτε ἐγγρητικῶν, εἴτε καὶ ἑτέρων ἐγγράφων τουρκιστὶ συντεταγμένων, ὀφείλουσιν ἀνυπερθέτως, ἵνα ἐπισυνάπτωσιν αὐτοῖς καὶ ἐλληνικὴν μετάφρασιν ἀρμοδίως κεκυρωμένην

Ἐκ τοῦ Γραφείου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΕΝ ΤΕ Τῷ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΝΑῶ ΚΑΙ Τῷ Μ. ΣΥΝΟΔΙΚῷ

~~~~~

Α'.

1. Τὰ ἡγεμονικὰ στασεῖδια ὀρίζονται διὰ τοὺς κκ. πρέσβεις Ρωσσίας, Ἑλλάδος, Ρουμανίας, Σερβίας καὶ τὸν ἐπιτετραμμένον τοῦ Μαυροβουνίου. Ὁ δὲ παρακείμενος χώρος ἐν τῷ Σωλέῳ διὰ τὸ προσωπικὸν τῶν πρεσβειῶν.

2. Τὸ παραθρόνιον καὶ τὸ πρὸ αὐτῷ στασεῖδιον καθὼς καὶ τὰ πρῶτα στασεῖδια τῶν Ἀρχιερέων ὀρίζονται διὰ τοὺς προσελευσομένους μουσέρηδες.

3. Τὰ κατόπιν ἀρχιερατικὰ στασεῖδια ὀρίζονται διὰ τὰ μέλη τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου.

4. Τὰ μετὰ τὰ ἡγεμονικὰ λοιπὰ στασεῖδια καὶ ὁ περὶ αὐτὰ χώρος ὀρίζονται διὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὀφφικιάλους καὶ ἄλλους ὁμογενεῖς.

Β'.

1. Ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ δεξιᾷ μὲν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρακάθηνται ἐν δυοῖς γραμμαῖς οἱ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κκ. πρέσβεις· ἀπέναντι αὐτῆς, τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου, ἀριστερᾷ δὲ οἱ μουσέρηδες, τὸ προσωπικὸν τῶν πρεσβειῶν, οἱ ὀφφικιάλοι καὶ οἱ λοιποὶ πρόκριτοι ὁμογενεῖς καὶ ξένοι.

1. Τὰ ὡς τοῦ Πάσης διανεμόνται τοῖς παρακαθημένοις κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὀρισμένην τάξιν.

Ἡ ἐποπτεία καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος προγράμματος ἀνατίθεται τοῖς τελετάρχαις,

Δημητρίῳ Γενίδουνα·

Νικολάῳ Ψυχάρη·

Ἀντωνίῳ Οἰκιάδῃ Κεπουκεχαγιᾷ·

Γεωργίῳ Δημητριάδῃ·

Δημητρίῳ Θ. Εὐαθοπούλῳ·

Συμεῶν Παπαδάκῃ·

Ἰωάννῃ Δ. Τανταλίδη.

Ἡ τελετὴ ἄρχεται τῇ 3 ὥρῃ τουρκιστὶ π. μ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 3 Ἀπριλίου 1892.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 6.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Κορυτσᾶς Φιλθέος (πρόεδρος)
Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνσταντῖος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ἰωάν. Α. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: Ἐν τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλθέῳ Πρόεδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικῆν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ. — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἀρχὴ καὶ εἰκὼν τῆς ἀναστάσεως ἡμῶν — Περὶ τοῦ ἐτυμολογικοῦ τῆς λέξεως Λαύρας — Παλαιὰ εἰκὼν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς — Κοινοποιήσις — Δελτίον κινήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστήμασι περιθάλπομένων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱεραὶ τελεταὶ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ. — Ἡ ἀκολουθία τοῦ ἱεροῦ Ἐπιταφίου ἐτελέσθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μετὰ τῆς συνήθους ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τάξεως, μεγαλοπρεπειᾶς καὶ πομπῆς. Ὁ Ἐπιτάφιος Θρῆνος ἐψάλη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν σεβασμιωτάτων ἀγίων Συνοδικῶν, κατὰ δὲ τὴν ἐξωθεν τοῦ ναοῦ περιαγωγὴν τοῦ ἱεροῦ Ἐπιταφίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης στᾶσα παρὰ τὸν στρατιωτικὸν σταθμὸν Φαναρίου ἀπηύθυνεν ἐν μέσῳ ἀπείρου πλήθους λαοῦ εὐχὰς καὶ δεήσεις ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ τρισεβάστου ἀνακτος ἡμῶν Σουλτάν Ἀβδούλ Χαμῆτ. Τὸ παριστάμενον ἀπειρον πλήθος λαοῦ ἐνθουσιωδῶς ἐζητωκραύγησεν ὑπὲρ τοῦ ἀνακτος καὶ τοῦ προσφιλοῦς αὐτῷ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἡ ἀκολουθία τῆς πρώτης Ἀναστάσεως ἤρξατο κατὰ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς νυκτὸς τουρκιστί. Τὸ συρρεῦσαν πλήθος ἐπλήρου τὸν τε ναὸν καὶ τὸν περίβολον αὐτοῦ· παρέστησαν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῶν ὀφφικιάλων τῆς Ἐκκλησίας ἄρχων Μέγας Χαρτοφύλαξ ἐξοχώτατος Ν. Ψυχάρης βέης, ὃς καὶ ἀπήγγειλε τὸ σύμβολον τῆς πίστεως κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ

ξένοι τινὲς περιηγηταί. Ἡ πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία ἐγένετο μετὰ πάσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς πομπῆς καὶ μεγαλοπρεπειᾶς.

Ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἤρξατο κατὰ τὴν τρίτην ὥραν τῆς πρωῆς συμφώνως τῷ προγράμματι τῆς τελετῆς. Πολὺ πρό τῆς ὀρισθείσης ὥρας ἀπειρον πλήθος λαοῦ ἤρξατο νὰ πληροῖ τὸν ναὸν, τὸν περίβολον τῶν Πατριαρχείων καὶ πᾶσαν ἐν γένει τὴν συνοικίαν τοῦ Φαναρίου.

Ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ τῶν Πατριαρχείων ἐγκρίτως συνῆλθον οἱ σεβασμιώτατοι ἅγιοι Συνοδικοὶ Ἡρακλείας, Νικομηδείας, Χαλκηδόνος, Ἰωαννίνων, Βεροῖας, Δράμας, Διδυμοτείχου, Κορυτσᾶς καὶ Βελεγράδων, ἐν οἷς καὶ ὁ παρεπιδημῶν ἐνταῦθα σεβασμιώτατος μητροπολίτης Σερρῶν κ. Γρηγόριος, οἱ ἐξοχώτατοι πρεσβευταὶ Ρωσίας, Ἑλλάδος, Σερβίας καὶ ὁ ἐπιτετραμμένος τοῦ Μαυροβουνίου μετὰ τοῦ ἀνωτέρου προσωπικοῦ τῶν οἰκείων πρεσβειῶν, ἀντιπρόσωπος τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ρουμανίας, τὰ μέλη τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ἐν οἷς οἱ ἐξοχ. Δ. Γενίδουνας ἐφένδης καὶ Ν. Ψυχάρης βέης ἐν στολῇ, ἡ Α. Ε. ὁ ἀρχίατρος τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδιαίτερος ἰατρός τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος Σπυρίδων Μαυρογένης πασᾶς, οἱ ἐνδοξότατοι Κομπάρης ἐφένδης, Ἀνδρεάδης ἐφένδης ἰατρός καὶ Α. Βαπορίδης ἐφένδης ἐν στολῇ, οἱ μεγάλτιμοι ὁμογενεῖς Π. Στεφάνοβικ, Α. Ζαρίφης, Ε. Εὐγενίδης, Π. Κουρτζῆς καὶ ἄλλοι πολλοί, μέγας ἀριθμὸς ξένων, γερμανῶν, ἀγγλῶν, γάλλων, μετὰ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ ἐν Ὀλλανδίᾳ πρέσβυς τῆς Ἀμερικῆς, ὀδηγούμενοι ἕκαστος εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν ὑπὸ τῶν διορισθέντων τελεταρχῶν χάρις εἰς τὴν καταβληθεῖσαν ἐπιμέλειαν τῶν ὁποίων πλήρης ἐπε-

κράτησε τήν κατά τε τήν εἰς τὸν ναὸν κήρυξιν, κατὰ τήν ἱερὰν ἐν αὐτῷ ἀκολουθίαν καὶ κατὰ τήν διανομὴν τῶν ὠδῶν, μεθ' ὅλον τὸ ἐκτάκτως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συρρεῦσαν ἄπειρον πλῆθος λαοῦ.

Τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Η' περιβληθέντος τὴν βαρυτίμον πατριαρχικὴν στολὴν, τὴν καλουμένην τῆς Τιβεριαίδος, τῶν δὲ σεβασμιωτάτων ἀρχιερέων τὰς ἀρχιερατικὰς αὐτῶν στολὰς, ἤρξατο ἡ εἰς τὸν ναὸν κήρυξιν προπορευομένων τῶν ἱεροψαλτῶν, ἀκολουθούντων τοῦ ἱεροῦ κλήρου, τῶν σεβασμιωτάτων ἀρχιερέων καὶ ἐρχομένης εἴτα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἣτις δεξιζόμεν εἶχε τὴν Α. Ἐξ. τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ρωσίας Νελίδωφ, ἀριστερᾶ δὲ τὴν Α. Ἐξ. τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος Ν. Μαυροκορδάτον, μετ' αὐτοὺς δὲ τοὺς τῆς Σερβίας, τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τὴν λοιπὴν ἀκολουθίαν τῶν πρεσβειῶν καὶ τοὺς λοιποὺς ἐγκρίτους καὶ ἐπιστήμους ὁμογενεῖς. Κατὰ τὴν περιαγωγὴν τῆς Ἀναστάσεως ἔξωθεν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνεπεμφεν εἰς τὸν Βασιλέα τῶν βασιλευόντων εὐχὰς καὶ δεήσεις ὑπὲρ τῆς πολυτίμου υγείας καὶ δόξης τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος. Ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἀρξαμένης τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας ἐν μεγίστῃ πομπῇ καὶ μεγαλοπρεπεῖα ἀνεγνώσθη τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον εἰς τὰς ἐξῆς γλώσσας: ἑλληνιστὶ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος, Ἰωαννίνων, Βεροῖας, Σερρών καὶ Διδυμοτείχου, λατινιστὶ ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας, γερμανιστὶ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Νικομηδείας, ἀγγλιστὶ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Δράμας, τουρκιστὶ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Κορυτσᾶς, ἀλβανιστὶ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Βελεγράδων, σλαβωνιστὶ ὑπὸ τοῦ πνευματικῶν ἀρχιμανδρίτου τῆς ρωσικῆς πρεσβείας κ. Ἀρσενίου, σερβιστὶ ὑπὸ τοῦ σέρβου ἱερέως, ἐκ τῶν τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογ. Σχολῆς, γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. ἱεροδιακόνου κ. Γερσίου Δωριζα, ἀρخبιστὶ ὑπὸ τοῦ ἱεροδιακόνου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ἑλληνιστὶ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἁμβωνος ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας ἀνεληθόντων πάντων εἰς τὸ Μέγα τῶν Πατριαρχείων Συνοδικόν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἠύλογησε τοὺς πάντας προσφωνήσασα τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», δοξάζασα τὸν Θεὸν κατὰξιώσαντα ἡμᾶς, ἵνα καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο προσκυνήσωμεν τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπευξασμένη τοῖς πᾶσιν, ἔτη πολλὰ καὶ πανευφρόσυνα. Εἴτα διένειμε τοῖς ἐν τῷ Συνοδικῷ παραστᾶσι τὰ χρυσᾶ ὠκ, μεθ' ὃ κατ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ τὰς λοιπὰς τῆς ἑβδομάδος ἐξηκολούθει δεχομένη τοὺς πρὸς ἐπίσκεψιν ἐρχομένους πολυαριθμούς ὁμογενεῖς τε καὶ ξένους καὶ διανέμουςα τοῖς πᾶσι χρυσᾶ ὠκ.

Τὴν τρίτην μετὰ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν ἡ Α. Θ. Π. διένειμε κόκκινα ὠκ εἰς τὸ ἐκκλησιασθὲν μέγα πλῆθος λαοῦ. Μετὰ μεσημβρίαν δὲ ἐπεσκέφατο κατ' οἶκον πάντας τοὺς σεβασμιωτάτους ἀγίους Συνοδικούς.

— *Βεράτιον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.* — Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ὑψηλῇ ἐντολῇ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ κραταιοτάτου καὶ εὐμενεστάτου ἡμῶν Ἀνακτος Σουλτάν Ἀβδούλ Χαμητ ὁ σφραγιδοφυλάξ τῆς Μ. Βεζυρείας ἐνδοξότατος Ταγιάρ βέης ἐκόμισεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὸ αὐτοκρατορικὸν βεράτιον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὅμοιον κατὰ πάντα καὶ ἀπαράλλακτον πρὸς τὰ ἀρχαῖα πατριαρχικὰ βεράτια. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὑπεδέξατο τὸν κομιστὴν περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου καὶ τινων μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου· ἀνταλλάξασα δὲ μετὰ τῆς Α. Ἐνδοξότητος λόγους φιλοφρονητικoὺς διεδίδαξε δι' αὐτῆς τῇ σεβαστῇ Κυβερνήσει τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς.

— *Αὐτοκρατορικὴ δωρεά.* — Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ γαληνότατος ἡμῶν Ἀναξ ἠψόκησεν ἵνα καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διατάξῃ μεγαθύμως τὴν εἰς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα ἀποστολὴν 750 ὀθωμανικῶν λιρῶν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ τακρίου αὐτῆς ὑπέβαλε τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν θερμοτάτην εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἐπὶ τῇ αὐτοκρατορικῇ ταύτῃ δωρεᾷ.

— *Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν τοῖς Ἀνακτόροις.* — Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ κραταιότατος ἡμῶν Ἀναξ Σουλτάν Ἀβδούλ Χαμητ νέον δείγμα εὐμενείας παρεχόμενος τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἠψόκησεν ἵνα προσκαλέσῃ αὐτὴν τῇ ἐσπέρῃ τῆς παρελθούσης τρίτης εἰς τὸ ἴψάριον. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἡ Α. Α. Μεγαλειότης εὐηρεστήθη νὰ δεχθῇ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν. Μετὰ δὲ τὴν ἀνταλλαγὴν φιλοφρονητικῶν λόγων ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὑπέβαλε τῷ Ἀνακτι τὴν ἄπειρον εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους καὶ εἴτα ἀπῆλθε τῶν Ἀνακτόρων συνοδευθεῖσα διὰ τῆς τοῦ Ἀνακτος μέχρι τῶν Πατριαρχείων ὑπὸ δύο ἀνακτορικῶν σωματοφυλάκων.

— *Συγχαρητήρια.* — Ἐπὶ ταῖς κοσμοχαρμωσύνοις ἑορταῖς συνεχέρησαν τῇ Α. Θ. Π. τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ οἱ μακκρῶτατοι Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας κ. Σωφρόνιος, Ἀντιοχείας κ. Σπυρίδων καὶ Ἱεροσολύμων κ. Γεράσιμος, ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Γερμανός, οἱ σεβασμιώτατοι μητροπολίται καὶ ἐπίσκοποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου κ. Πορφύριος, οἱ ὀσιώτατοι ἡγούμενοι τῶν ἱερῶν Μονῶν, οἱ προϊστάμενοι τῶν ἐν Εὐρώπῃ ὀρθοδόξων Κοινοτήτων ὡς καὶ προεδρεῖα διαφόρων ἐκπαιδευτικῶν συλλόγων, ἐγκριτοὶ ὁμογενεῖς, ἐν οἷς ὁ ἐν Βρυξέλλαις πρεσβευτὴς τῆς Ὑψ. Πύλης ἐξοχώτατος Στέφ. Καρθεοδωρῆς καὶ ἄλλοι.

— *Παρήγυρις Βαλουκλίου.* — Ἐπὶ τῇ σήμερον ἀγομένη παρήγυρι τοῦ ἐν Βαλουκλίῳ ἀγιάσματος τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τελέσει τὴν θείαν καὶ ἱερὰν μυσταγωγίαν ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης ἅγιος Ἡρακλείας κ. Γερμανός συλλειτουργούντων αὐτῷ σεβασμιωτάτων συνοδικῶν.

—*Συγχαρητήρια.*— Τῇ τετάρτῃ ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Κωνσταντῖνος μετὰ τοῦ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ Πατριαρχικοῦ γραφείου κ. Ἰω. Δ. Τανταλίδου μετέβη εἰς τὴν ἐν Πέραν Ρουμανικὴν πρεσβείαν ἰνκσυχαρῆ ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῷ ἔξοχ. πρεσβευτῇ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν γενεθλίων τοῦ βασιλέως τῆς Ρουμανίας.

—*Εἰρηνοπόλεως Ἱερώνυμος Γοργίας.*— Ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερρῶν κ. Γρηγορίου συλλειτουργούντων αὐτῷ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Μετρῶν κ. Ἀνθίμου καὶ Μυριοφύτου κ. Νικοδήμου, ἐτελέσθη ἐν Ραιδεστῷ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἡ χειροτονία τοῦ ἐψηφισμένου ἐπισκόπου τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Εἰρηνοπόλεως κ. Ἱερωνύμου Γοργίου. Τὸ συρρεῦσαν πλῆθος, καθ' ἃ γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Ραιδεστοῦ, ἦν μέγα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ εἰρημένος κληρικός ἀπολαύει τῆς γενικῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς, οἱ κάτοικοι τῆς Ραιδεστοῦ ποικιλοτρόπως ἠθέλησαν νὰ ἐκδηλώσωσι τὰ πρὸς τὴν Α. Θεοφιλίαν αἰσθήματα συμπαιδείας καὶ ἀγάπης αὐτῶν, οὕτω δὲ ἡ τελετὴ τῆς χειροτονίας περιεβλήθη ἐκτάκτου πανηγύρεως χαρακτηῖρα. Μετὰ τὴν χειροτονίαν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Εἰρηνοπόλεως κ. Ἱερώνυμον συνώδευσεν ἅπαν τὸ πλῆθος μέχρι τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως μετὰ πολλῶν ἐνδείξεων τιμῆς καὶ ἀγάπης.

—*Ἀναχωρήσεις.*— Τῇ ἐσπέρῃ τῆς παρελθούσης τρίτης ἀπῆλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν χάριν οἰκογενειακῶν ὑποθέσεων ἡ Α. Πανοσιολογιότης ὁ ἀρχιμανδρίτης καὶ ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου κ. Κωνσταντῖνος Ἀλεξανδρίδης.

—*Ἐντολῇ τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου ἀπῆλθεν* ὡσαύτως τῇ ἐσπέρῃ τῆς τετάρτης εἰς Φιλιππούπολιν δι' ὑποθέσεις τῆς αὐτόθι πατριαρχικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Βατσκόβου ὁ ἱερολογιώτατος κ. Γεράσιμος Δώριζας πατριαρχικὸς ἐπόπτης τῶν Σχολῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

—*Διαρομὴ ἐλεῶν.*— Τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον διένειμε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δι' εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ σεβασμ. προέδρου τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου Μητροπολίτου Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ εἰς πολλοὺς μὲν ἐνδεεῖς καὶ πτωχοὺς διαφόρων ἐνοριῶν τῆς πρωτευούσης 13,700 γρόσια, εἰς δὲ τοὺς ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατούμενους διὰ τοῦ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου συνοδευομένου ὑπὸ τοῦ διαγγελέως τῶν Πατριαρχείων Μιχαὴλ Δανέζ ἐφένθη γρόσια 1300 ὡς καὶ κηρία καὶ ὠά. Αἰτήσῃ δὲ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀπελύθησαν ἐπὶ ἐγγυήσει ἐκ μὲν τῶν πολιτικῶν φυλακῶν πάντες οἱ ἐν ταῖς φυλακαῖς ταῦταις πεφυλακισμένοι ὀρθόδοξοι, ἐκ δὲ τῶν ποινικῶν φυλακῶν οἱ διὰ μικρὰ ἐγκλήματα τηρούμενοι.

Μητροπολίτης Σηλυβρίας.— Διαπρεπῆς καὶ σεβαστὸς ἱεράρχης, τέως μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ὁ Σηλυβρίας Γερμανὸς

ἐτελεύτησε τὸν βίον τὴν πρωίαν τῆς προχθῆς τετάρτης μόλις ἄγων τὸ 58ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ὁ ἀοιδίμος Μητροπολίτης Σηλυβρίας γεννηθεὶς ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι τοῦ Βοσπόρου ἐκ χλιακῆς οἰκογενείας ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἀθήναις καὶ Ρωσίῃ ἐν τῇ Πνευματικῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Κιέβου. Μετὰ τινῶν ἐτῶν διαμονὴν ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι, ὡς ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος, ἀποκατέστη ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Β' ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει Μογλενῶν, ἐνθα εὐδοκίμωτατα διακονήσας τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ καὶ προσβληθεὶς τὴν υἰγίειαν, ἐπανῆλθεν εἰς βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Ἰωακείμ τοῦ Γ', ὅτε καὶ προεβιβάσθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Σηλυβρίας· θεοφιλῶς δὲ καὶ θεαρέστως ποιμάνας τὸν λαὸν τῆς ἐπαρχίας ταύτης προσεκλήθη ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ ἀοιδίμου Διονυσίου τοῦ Ε' ὡς μέλος τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου καὶ μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας ἐπαρξάσατο ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Ὁ ἀοιδίμος ἱεράρχης διετέλεσε μέλος τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, μέλος τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, πρόεδρος τῆς Ἐφορείας τοῦ Ἐθν. Ἰωακείμειου Παρθεναγωγείου, ταμίας τῆς Ἐφορείας τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν καὶ πολλῶν ἄλλων ἐκτάκτων ἐπιτροπῶν· ἐν ᾧ δὲ ληξάσης τῆς συνοδικῆς αὐτοῦ περιόδου ἠτοιμάζετο ἐπανελθεῖν παρὰ τῷ πνευματικῷ αὐτοῦ ποιμνίῳ, νόσος βαρεῖα καταπονήσασα τὸ γαστρὸν αὐτοῦ σαρκίον ἐστέρησε τὴν Ἐκκλησίαν διαπρεποῦς ἱεράρχου, τὴν δὲ ἐπαρχίαν Σηλυβρίας ποιμένος κατὰ τὴν καρδίαν τοῦ Θεοῦ ποιμάνοντος αὐτὴν μετὰ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης. Ἡ κηδεῖα αὐτοῦ ἐγένετο χθὲς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῶ χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου καὶ τῶν σεβασμ. ἀγίων συνοδικῶν φερόντων τὰ ἐπιτραχήλια αὐτῶν. Τὴν ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ γενομένην ἐκ τῆς ἐν Φαναρίῳ οἰκίας αὐτοῦ παρηκολούθησεν ἱκανὸν πλῆθος χριστιανῶν προεξάρχοντος τῆς νεκρικῆς πομπῆς τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ ἀγίου Διδυμοτείου κ. Μεθοδίου μετὰ τῶν σεβασμ. Συνοδικῶν Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου καὶ Βελεγράδων κ. Δωροθέου. Λόγον ἐπικηδεῖον ἀπ' ἄμβωνος ἐξεφώνησεν ὁ ἱερολογιώτατος ὑπογραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου κ. Κύριλλος ἐκθεὶς ἐν συντόμῳ τὴν βιογραφίαν τοῦ ἀοιδίμου ἱεράρχου καὶ ἐξάρας εὐγλώττως τὴν εὐδόκιμον διακονίαν αὐτοῦ ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου.

Ἡ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΕΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΗΜΩΝ

«Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος». (ΚΟΛ. 3, 1).

Ἡ λαμπρὰ καὶ ζωηφόρος ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἶναι, ταῦτοχρόνως, φαιδρὰ καὶ χαρμόσυνος ἑορτὴ καὶ τῆς

ἀναστάσεως ἡμῶν. Μετὰ τοῦ ἀναστάντος Σωτῆρος, τῆ θείᾳ δυνάμει καὶ τῆ χάριτι αὐτοῦ, ἀνιστάμεθα καὶ ἡμεῖς οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύοντες. Ἄλλ' ἢ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις προϋποθέτει θάνατον· ὅθεν ἐκ ποίου θανάτου ἀνιστάμεθα ἡμεῖς, τῆ δυνάμει τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως;

Ἡ ἀθνασία ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς ἢ κατὰ θεϊαν ἐπαγγελίαν κληρονομία τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν τῷ παραδείσῳ ἐφυτεύθη δι' αὐτὸν τὸ θαυμαστὸν ξύλον τῆς ζωῆς, οὔτινος οἱ ὠραῖοι καὶ ζωοποιοὶ καρποὶ, ἦσαν τὸ ἐνέχυρον καὶ ἡ ἀσφάλεια τῆς ἀθνασίας αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐν τῷ αὐτῷ παραδείσῳ ὑπῆρχε καὶ ἄλλο ὀλέθριον ξύλον τοῦ γινώσκειν τὸ καλὸν καὶ πονηρὸν, περὶ οὗ ἐρρέθη «ἡ δ' ἂν ἡμέρα φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ θανάτω ἀποθαρῆσθε» (Γεν. 2, 42). Ὁ Γενάρχης ἡμῶν, ὁ παλαιὸς Ἀδὰμ, ἀπάτηθεις ὑπὸ τῶν δολίων ὑποσχέσεων τοῦ ὄφρα, ἐξέτεινε τὴν χεῖρα μετὰ τῆς Εὐῆς ἐπὶ τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν, καὶ ἡ ἀμαρτία εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ἀμαρτία εἶναι τὸ κέντρον τοῦ θανάτου (Α' Κορινθ. 15, 56)· ὁ δὲ θάνατος εἶναι τὰ ὀψώνια (τὸ κέρδος) τῆς ἀμαρτίας (Ρωμ. 6, 23) κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον· διότι μετὰ τὴν ἀμαρτίαν εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ θάνατος· ἀμα ἡμάρτησεν ὁ Ἀδὰμ, τὴν αὐτὴν στιγμήν καὶ ἀπέθανεν—ἀπέθανε διὰ τὸν Θεὸν καὶ τὸν παράδεισον, ἐγένετο ἀπηλλοτριωμένος τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ» (Ἐφεσ. 4, 18)· καὶ «νεκρὸς τοῦ παραπτώμασι» (Ἐφεσ. 2, 5)· διὸ καὶ ἐξεβλήθη ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς κατοικίας τῶν ζώντων· «ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ· οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοὶ, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. Καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ» λέγει ὁ οὐρανοδόχος Ἀπόστολος (Α' Κορινθ. 15, 47). Ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἡμῶν ὑποκείμεθα εἰς τὴν ἀμαρτίαν, καὶ εἰς τὰ ὀψώνια αὐτῆς—τὸν θάνατον. Καὶ οὕτως ἀποθνήσκωμεν καὶ ἐσμεν νεκροὶ τοῖς παραπτώμασι, εὐθύς ἀμα γεννηθῶμεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Καὶ ἰδοὺ ὁ πρῶτος θάνατος! Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἀποθνήσκωμεν καὶ κατ' ἄλλον τρόπον· μετὰ τοῦ χοϊκοῦ Ἀδὰμ· ἀποθνήσκωμεν τὴν ζωὴν τοῦ παραδείσου τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀντ' αὐτῆς ζῶμεν ζωὴν ἐκτός τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ παραδείσου, ζωὴν ἀμαρτωλόν!

Ἄλλ' ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐφάνη ὁ νέος Ἀδὰμ· ὁ ἐξ οὐρανοῦ, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅπως νεκρώσῃ τὴν ἀμαρτωλὸν ταύτην ζωὴν, καὶ χαρίσῃ τὴν ἐν τῷ παραδείσῳ αἰώνιον ζωὴν. Πρὸς τοῦτο ἀνήγαγεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὴν ἡμετέραν ἀνθρώπινον φύσιν, εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, εἰς κατήργησεν ὑπὲρ πάντων τὴν ἀμαρτωλὸν ζωὴν, καθὼς ὁ παλαιὸς Ἀδὰμ παρήγαγεν αὐτὴν διὰ πάντας· «ὅτι εἰ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι» (Β' Κορινθ. 5, 14). Τοιού-

τοτρόπως λοιπὸν μετὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἀπεθάνομεν τὸ δεύτερον διὰ τὴν ἀμαρτωλὸν ζωὴν ἐν ἣ ἐγεννήθημεν ὑπὸ τοῦ Ἀδὰμ. Ἀλλὰ ποῦ καὶ πῶς ἀπεθάνομεν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; «διὰ τοῦ βαπτίσματος συνετάφημεν αὐτῷ εἰς τὸν θάνατον, λέγει ὁ θεῖος Ἀπόστολος, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστός ἐκ νεκρῶν, διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν· ἢ ἀγνοεῖτε, ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσχυρώθη· λογίζεσθε οὖν ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν τῆ ἀμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Ρωμ. 6, 3). Ἰδοὺ ὁ δεύτερος θάνατος.

Ἄλλ' ὁ θεῖος ἀπόστολος Παῦλος ἀλλαχοῦ λέγει «καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω» (Α' Κορινθ. 15, 31). Πρέπει λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ν' ἀποθνήσκωμεν καθ' ἡμέραν. Ἐπειδὴ καὶ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, καὶ διὰ τοῦ βαπτίσματος ἡμῶν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ, τὸ κέντρον τοῦ θανάτου ἡμεβλύθη, καὶ τὸ δηλητήριο τῆς ἀμαρτίας ἐξησθένησεν, ἀλλ' οὐχ ἦττον ὁμοῦς ὁ ὄφρα, ὅστις κατ' ἀρχὰς εἰσῆγαγε τὸ δηλητήριο τοῦτο εἰς τὴν ἡμετέραν φύσιν μετὰ προθυμίας καὶ πανουργίας καὶ νῦν ἀκόμη τηρεῖ καὶ τιτρώσκει τὴν ἡμετέραν πτέρναν, καὶ οὕτω διεγείρει καὶ ἐνισχύει κατὰ μικρὸν τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ παλαιοῦ ἡμῶν ἀνθρώπου, ὅστις ἀδιαλείπτως θὰ παλαίῃ μὲ τὸν θάνατον, ἀχριστοῦ τελευταῖον ὁ Χριστός, τὸ εὐλογημένον σπέρμα τῆς γυναικὸς, συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφρα· ἀλλ' ἕως τότε καὶ ἡμεῖς πρέπει ν' ἀποθνήσκωμεν καθ' ἡμέραν, νεκροῦντες τὰ ὀλέθρια πάθη καὶ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας, καὶ πρὸ πάντων τὸν ἐγωϊσμόν καὶ τὴν φιλαυτίαν, διὰ τῆς χριστιανικῆς αὐταπαρνήσεως, καὶ τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους εὐποιίας. Ἀλλὰ δὴ καὶ κατὰ τὴν θεϊαν ἐντολὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, αἶροντες τὸν σταυρὸν ἡμῶν καθ' ἡμέραν (Λουκ. 9, 23), δηλαδὴ ἀπονεκροῦντες τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν τοῖς παθήμασι αὐτοῦ καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις, καὶ θάπτοντες αὐτὸν διὰ τῶν δακρύων τῆς μετανόιας· ἄλλως, ὡς δυστυχῶς πολλάκις συμβαίνει, ἀναζῆ οὗτος καὶ θανατώνει τὸν νέον ἡμῶν ἄνθρωπον, τὸν κτισθέντα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ἰδοὺ ὁ τρίτος θάνατος

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπίγειος ἡμῶν σὰρξ, ἣν ἐφορέσαμεν κατ' εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ Ἀδὰμ, καὶ αὐτὴ ἀποθνήσκει καθ' ἡμέραν, μετὰ τοῦ παλαιοῦ ἡμῶν ἀνθρώπου· ἐπειδὴ ὅσημέραι καταστρέφεται καὶ μεταβάλλεται ἐν τῇ συστάσει αὐτῆς. Ἄλλ' ἡ καθημερινὴ καὶ διηλεκτὴς αὕτη καταστροφή καὶ θανάτωσις τοῦ ἡμετέρου σώματος, εἶναι μόνον προπαρασκευὴ καὶ προσέγγισις πρὸς τὸν κοινὸν καὶ τελευταῖον θάνατον, πρὸς ὃν οἱ πάντες ἐκλήθημεν, καὶ θάσσον ἢ βράδιον πορευόμεθα, καὶ δι' οὗ τὸ ἡμέτερον σῶμα ἐξαγνίζεται διὰ τὴν μέλλουσαν καὶ ἀφθαρτον ζωὴν, καὶ γίνεται ἄξιον καὶ

ίκανόν, ὅπως ἐκδυθῆ τὴν ἀφθαρσίαν, καὶ γίνῃ οὕτω σῶμα πνευματικόν.

Οὕτω στενῶς συνεδέθη ἡ φύσις ἡμῶν μετὰ τοῦ θανάτου! ἡ ζωὴ ἡμῶν ἀρχεται διὰ τοῦ θανάτου, ἐξακολουθεῖ ἀχώριστος ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ τελευτᾷ εἰς τὸν θάνατον. Τοιοῦτος ὁ βίος ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς—τῆς χώρας ταύτης τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς. «εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ» ὁ ἀρχαῖος Ἀδάμ ἀπέθανε καὶ δὲν ἀνέστησεν αὐτὸς ἑαυτὸν· ἀπεθάνομεν καὶ ἡμεῖς μετ' αὐτοῦ καὶ δὲν ἀνέστημεν ἀφ' ἑαυτῶν εἰς τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ Θεῷ ζωὴν. Ἀλλ' οὐχὶ τοιοῦτος καὶ ὁ νέος Ἀδάμ, ὁ ἐξ οὐρανοῦ, Ἰησοῦς ὁ Χριστός· αὐτὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, καὶ ἀνέστη αὐτεξουσίως, ἀνέστη καὶ συνανέστησε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἡμᾶς εἰς τὴν ζωὴν, τὴν ἀπολεσθεῖσαν διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ πρώτου Ἀδάμ· συνετάφημεν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος, διὸ καὶ συνανέστημεν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Θεοῦ, δεδικαιωμένοι καὶ καθαρὸι ἀπὸ τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας· πιστὸς ὁ λόγος, λέγει τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ θεὸς ἀπόστολος Παῦλος, ἐὰν συναποθάνομεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ συζήσομεν» (Α' Τόμ. 2. 11). «Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων· ὡσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδάμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται» (Α' Κορινθ. 15, 20). «Ἴνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν κινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Ρωμ. 6, 9). Ἴδου ἡ πρώτη ἀνάστασις ἡμῶν.

Χριστὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει» (Ρωμ. 6, 9). Ἀλλ' οὐχ' οὕτω καὶ ἡμεῖς οἱ ζῶντες νῦν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ θανάτου· οἱ θεσπέσιοι λόγοι τοῦ ἀποστόλου «ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω» ἀναντιρρήτως ἀναφέρονται καὶ εἰς ἡμᾶς, οὐχὶ μόνον ζῶντας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ ἀμαρτωλῷ ζωῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ νέᾳ ζωῇ, τῇ χαρισθείσῃ διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. Ἡμεῖς καθ' ἡμέραν ἐκτείνομεν τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν, καὶ καθ' ἡμέραν ὑποκείμεθα ὑπὸ τὴν θείαν ἀπειλὴν «θανάτῳ ἀποθαρσείσθε». Καὶ τοιουτοτρόπως πάλιν καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκομεν διὰ τὴν ζωὴν τὴν θεοδώρητον, φονεύοντες ἡθικῶς ἑαυτοὺς διὰ τῆς ἀμαρτίας.

Ἀλλ' εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, «ὅτι οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα» (Ρωμ. 5, 15). Τὸν Ἀδάμ, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀμαρτίαν, ἐξέβαλεν ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου, καὶ ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς. Ἀλλ' ἡμεῖς δι' οὓς ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν Γῆν πάλιν ἐποίησε παράδεισον, καὶ κατέστησεν ἑαυτὸν ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας, ἐν μέσῳ τοῦ ἐπιγείου τούτου παραδείσου, ἡμεῖς οἱ τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἐκβαλλόμεθα ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς χάριτος, οὐδὲ στερεούμεθα τῶν ζωηφόρων καρπῶν τοῦ ἡμετέρου ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ μετὰ τὴν πρᾶξιν τῆς ἀμαρτίας· ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν ἀμαρτανῶμεν, καὶ τότε ἀκόμη ὁ φιλόανθρωπος Σωτὴρ

μεριμνᾷ περὶ ἡμῶν—τὸ χαριτόβρυτον τοῦτο ξύλον τῆς ζωῆς, ἀφ' ἑαυτοῦ κλίνει πρὸς ἡμᾶς τοὺς κλάδους αὐτοῦ πλήρεις καρπῶν ζωοπαρόχων—ἐν τῷ ἀγίῳ μυστηρίῳ τῆς θείας κοινωνίας, ὅπως ἡμεῖς φαγόντες αὐτοὺς, πάλιν ἀναζήσωμεν ἐν τῇ μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίᾳ. Καὶ οὕτως ἀπαξ συναναστήσας ἡμᾶς μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἀνίστησιν ἡμᾶς καὶ πάλιν, ὅταν νεκρωθῶμεν ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας, εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ δωρηθεῖσαν ζωὴν.

Καὶ καθὼς ἡ φυσικὴ ἡμῶν ζωὴ, κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν φυσιολόγων, συνίσταται ἐν τῇ ἀκαταπαύστῳ πάλῃ πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἐν τῇ ἀδικλείπτῳ καταλύσει οὐσιωδῶν αὐτῆς στοιχείων, καὶ ἐν τῇ γεννήσει ἄλλων νέων ἀντ' αὐτῶν, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ πνευματικὴ ἡμῶν ζωὴ, εἶναι ἀκατάπαυστος πάλῃ πρὸς τὸν θάνατον, εἶναι διηνεκῆς θάνατος καὶ ἀνάστασις.

Τελευταῖον δὲ, ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ προσδοκῶμεν τὴν κοινὴν ἀνάστασιν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῆς παγκοσμίου κρίσεως, ὡς καὶ τὴν ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Προσδοκῶμεν μετὰ πίστεως καὶ ἐλπίδος, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, θὰ καλέσῃ ἡμᾶς ἐκ τῆς χώρας ταύτης τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν, καὶ θὰ ἀναστήσῃ τὰ θνητὰ ἡμῶν σώματα, κατ' εἰκόνα τοῦ θεοῦ αὐτοῦ σώματος, θὰ ἀναστήσῃ ἡμᾶς ἐκ τοῦ τάφου, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως, καὶ τότε θάνατος καὶ φθορὰ καταργηθήσεται· τότε τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσεται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσεται ἀθανασίαν. Καὶ τότε «γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος—κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. Ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; ποῦ σου ἄδη τὸ νίκος; (Α' Κορινθ. 15, 53).

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, παραινεῖ ὁ θεὸς Ἀπόστολος, ἀλλὰ καὶ διδάσκει ἡμᾶς ταῦτοχρόνως, ὅτι ὁ ἀναστήσας ἡμᾶς Κύριος, εἶναι οὐχὶ μόνον αἷτιος τῆς ἀναστάσεως ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ὕψιστος τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῶν ἡμετέρων πράξεων μετὰ τὴν ἀνάστασιν. Καὶ καθὼς ὁ νεκρὸς διαφέρει τοῦ ζῶντος, οὕτω καὶ ὁ ζῶν διαφέρει τοῦ νεκροῦ. Ἡμεῖς ἀπεθάνομεν μετὰ τοῦ Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν διὰ τὴν ἀμαρτίαν καὶ ἀνεζήσαμεν μετ' αὐτοῦ διὰ τὸν Θεόν, καὶ διὰ παντ' ὅτι εἶναι εὐάρεστον τῷ Θεῷ. Καὶ λοιπὸν διὰ πᾶσαν ἀμαρτίαν ὀφείλομεν νὰ ἡμεθα ὡς νεκροί· Ἡ καρδίᾳ ἡμῶν ἢ ἄλλοτε πάλῃ διὰ τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας, τῶρα ὀφείλει νὰ ἦναι ὡς νεκρὰ δι' αὐτάς· τὰ μέλη τοῦ σώματος ἡμῶν ἄτινα πρότερον ἦσαν δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἐκνομίᾳ, τῶρα ὀφείλουσι νὰ νεκρωθῶσι πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀμαρτίας. Μόνον διὰ τὰ ὑψηλὰ καὶ τῷ Θεῷ καὶ τοῖς ἀνθρώποις εὐάρεστα, ὀφείλομεν νὰ ζῶμεν καὶ νὰ πολιτευώμεθα, ἐκτελοῦντες πάντοτε καὶ πανταχοῦ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ἀγαθῆς ἡμῶν συνειδήσεως.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδικαίωσεν ἡμᾶς ὅθεν διὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀγιότητα ὀφείλει

νά πάλλη ἡ καρδία ἡμῶν. Καὶ διὰ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, ὀφείλουσι νὰ λειτουργῶσι πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος ἡμῶν· ἄλλως, τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ἡμᾶς, ὅτι ἀληθῶς ἀνέστημεν μετὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ ζῶμεν τὴν παρ' αὐτοῦ δωρηθεῖσαν ἡμῖν κεχαριτωμένην ζωὴν.

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε· ὁ ἐγερθεὶς μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν δικαίαν καὶ ἀγίαν ζωὴν, οὐχὶ μόνον ὀφείλει ν' ἀποφεύγῃ πᾶσαν ἁμαρτίαν καὶ ἀνομίαν, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἐγκόσμια καὶ πρόσκαιρα ἀγαθὰ πρέπει νὰ θεωρῇ κατώτερα τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας. «*Ἡ ζωὴ ἡμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ*» (Κολ. 3, 3). Πῶς λοιπὸν θὰ ἀποτολμήσωμεν ν' ἀποξενώσωμεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ παραδώσωμεν εἰς τὴν διάκρισιν καὶ τὴν δουλείαν τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν; Καὶ καθὼς εἶναι ἀπρεπὲς εἰς τὸν σπουδαῖον ἄνδρα νὰ ἐνασχολῆται εἰς ἐπιθυμίας καὶ ἔργα παιδικὰ, οὕτως ἀπρεπέστερον εἶναι εἰς τὸν χριστιανὸν, οὔτινος ἡ ζωὴ κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ, νὰ ἐπιθυμῇ, νὰ μεριμνᾷ καὶ νὰ τυρβάζῃ ἀποκλειστικῶς περὶ τὰ ἐπίγεια καὶ πρόσκαιρα ἀγαθὰ· ὅταν ὁ Κύριος δὲν ἔδωκεν εἰς ἐμὲ πλοῦτον, δόξαν, τιμὰς καὶ ἀξιώματα, τί μὲ μέλει· οὔτε λυποῦμαι οὐδὲ παραπονοῦμαι· διότι τοῦτο οὐδὲν σμικρύνει τὴν χριστιανικὴν μου ἀξίαν· ὅστις ἔχει τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν Σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστόν, οὗτος ἔχει τὰ πάντα· ὅστις δὲ λυπεῖται καὶ ἀδημονεῖ μὴ ἔχων ἐν ἀρθονίᾳ τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ, ἢ ἔχων ταῦτα ὑπερηφανεύεται καὶ ὑποδουλοῦται ὑπ' αὐτῶν, οὗτος πολὺ ἀπέχει τῆς χριστιανικῆς τελειότητος, δὲν ἐγεύθη τὰ δῶρα τοῦ Χριστοῦ, δὲν ζῆ μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ Θεῷ, οὐδὲ ἠγέρθη μετὰ τοῦ Κυρίου.

Εἰ συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς εἶπεν «*ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν. Πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν ἵνα ὅπου εἰμι ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε*» (Ἰωάν. 14, 2).

Καὶ λοιπὸν ὁ σκοπὸς καὶ ὁ προορισμὸς τοῦ μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἀναστάντος χριστιανοῦ, εἶναι ὁ οὐρανός, κληρονομία δὲ καὶ πλοῦτος, τὰ ἀόρατα καὶ αἰώνια ἀγαθὰ. Ἡμεῖς ἐκλήθημεν καὶ ὀφείλομεν νὰ ἡμεθα πάντοτε ἐτοιμοὶ πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν αὐτῶν μετὰ θάνατον, ἐμφανισθέντες ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, τοῦ καθημένου ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς.

Καὶ εἶναι μὲν ὁ οὐρανὸς πολὺ ὑψηλὰ ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται κλίμαξ ὑψηλὴ, ὅπως ἀνέλθωμεν εἰς αὐτόν. Ἀλλ' ὁ Κύριος ἡμῶν κατεσκεύασε τὴν κλίμακα ταύτην ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ τὸν σταυρόν. Διὰ τοῦ τιμίου σταυροῦ, τουτέστι διὰ τῆς ἀκαταπαύστου πάλης μετὰ τοῦ παλαιοῦ ἡμῶν ἀνθρώπου, καὶ διὰ τῆς νίκης τῶν ἡμετέρων διαβεβλημένων παθῶν, ἀναβαίνομεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Χριστοῦ, ὅστις καὶ ἀγωνοθέτης ἡμῶν ὑπάρ-

χων ἐν τῷ παρόντι βίῳ τῶν καθημερινῶν ἀγώνων, ὑπεσχέθη νὰ ἐκτείνῃ οὐρανόθεν πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀσθενεῖς τὰς θείας αὐτοῦ χεῖρας, ὅπως πρῶτον ἀνέλθωμεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τῆς νίκης καὶ τοῦ θριάμβου κατὰ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἀκολουθῶς εἰς τὸν οὐρανόν· αὐτὸς γὰρ εἶπε «*Κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντα ἑλευσὼ πρὸς ἑμαυτόν*» (Ἰωάν. 12, 32).

Βουδαπέστη μηνὶ Μαρτίῳ 1892.

Ἀρχιμανδρ. ΓΡ. ΓΩΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΗΣ ΛΕΞΕΩΣ «ΛΑΥΡΑΣ»*

**Χρυσόδουλλον τῶν βασιλέων Βασιλείου
καὶ Κωνσταντίνου τῶν αὐταδέλφων
Πορφυρογεννήτων.**

Οὐδὲν καινὸν οὐδ' ἀπεικὸς καὶ τὸν καλῶς δομηθέντα, ἐπὶ πέτραν θεμελιωθέντα, λελαξευμέναις πέτραις κτισθέντα, καλαῖς οἰκονομούμενον οἰκονομίαις οἶκον, τὸν τοιοῦτον καὶ κίσειν ὑποστηρίξασθαι· οὐδὲ τὴν ἐπὶ τρόπισι μὲν ἀσήποις, στιβαροῖς δὲ πλευροῖς, δυνατικῶς δὲ ζώναις Ἰκρίοις κεραίαις Ἰστίοις, ἀπασι καλοῖς συγκεκριτημένην ναῦν προσπλουτεῖν καὶ κώπας· ἦν δὲ τὸν οἶκον τυχόν ὑπόσθηθρον εἶναι, καὶ τὴν ναῦν ὁμοίως παλαιοῖς τε Ἰστίοις χρωμένην, πάντως τηρικαῦτα τούτοις ὑποστηριγμῶν καὶ κωπῶν, τῷ μὲν πρὸς στηριγμὸν τε καὶ ἀσφάλειαν, τῇ δὲ πρὸς ταχυδρομοτέραν χρειαὶ κίνησιν· τὸν δὲ τουτονὶ πύγκοινον καὶ ἐπισκοπικὸν οἶκον, τὴν καὶ προσπαλαίουσαν ταῖς τοῦ βίου ἀλλεπαλλήλοισι τρικυμίαις καὶ δεινῶς ποντοποροῦσαν ναῦν, τὸν μὲν, τὴν ἄσειστον πέτραν ἔχοντα θεμέλιον, τὸν ἀχειρόστητον λίθον τὰ τοῦ παντός Κυριάρχην, καὶ πέτρας ὡσπερ τοῖς τῶν ἀλκιμωτάτων Ρωμαίων στρατιωτῶν βραχίοισιν οὔτε συγκεκριτημένον, ἡμῖν τε τοῖς τυχούσιν οἰκονομούμενον οἰκονόμοις· τὴν δὲ, τρόπιδα μὲν ἀσηπον, τὸ τῆς ζωῆς ξύλον τὸν ἀριστοτέχνην λαλοῦσαν Θεὸν, πλευραῖς δὲ ζώναις καὶ ταῖς λοιπαῖς, τοῖς τῆς ἀγαθῆς βουλῆς, τοῖς βοηθοῖς, τοῖς σπουδαίοις πρὸς τὰ πρακτέα, τοῖς ἀηττήτοις στρατιώταις, καὶ ἡμῖν τοῖς τυχούσι πηδάλιοις οὔσαν ἡρματωμένην, οὐδὲν καινὸν οὐδ' ἀπεικὸς. Φημί τουτονὶ τὸν οἶκον, καὶ ταυτηνὴν τὴν ναῦν χρῆζειν, ἄπερ τῷ τε Οἴκῳ, καὶ τῇ νηὶ γίνονται ὑπερείσματα καὶ κώπαι ὁσίων εὐχῶν γινομένων τῇ Βασιλείᾳ. Τίς γὰρ ἀμφιγνοεῖ ὅτι πολλάκις ὅπερ οὐκ ἐδυνήθη σπάθη τόξον, καὶ δυνάμις στρατιωτικῆ διαπράξασθαι, προσευχὴ μόνη ραδίως καὶ λαμπρῶς πεποίηκε; καὶ ἐξ ἄλλων ἐνεστι μυρίων τοῦτο ἐπισυνάξαι καὶ ἐκ τῆς σταυροειδοῦς τυπικῆς ἐκείνης σχηματίσεως τῆς μυστηριώδους προσευχῆς Μωσέως τοῦ Θεόπτου· καὶ εἰ

* Συνέχεια ἐπὶ σελίδος 39—40 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

ένος πολλάκις ὅσις εὐχῆ τὸ θεῖον ἐξιλίσθη, καὶ τὸ εὐκταῖον ἀφθόνως ἐχορήγησε, τίς ἀμφιβάλλει ταῖς Ρν' τυχόν ἢ καὶ πλείοσι, μὲ πολλῶ μᾶλλον ταῦτα γενέσθαι; Σπουδαίων οὖν εὐχαὶ ἐνὶ ἐκάστῳ, μάλιστα δὲ τῇ βασιλείᾳ καὶ ταῦτα ἐν περιστάσεσιν οὕσῃ πολλὰ ξυμβάλλουσι καὶ μέγα βοηθοῦσι· διὰ γὰρ τῶν σπουδαίων αὐτῶν ἔργων εἰς τὰ ὅτι Κυρίου Σαββαῶθ αἰ τοιαῦται αὐτῶν προσευχαὶ ἀναβαίνουσιν, ὅθεν καὶ ἔπεται αὐτὸν, θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιεῖν. Τοιοῦτοι ἄντικρυς καὶ οἱ ἐν τῇ ἀγιωνύμῳ Λαύρα μόνον τῷ Θεῷ προσανέχοντες, τῇ τοῦ κόσμου μὲν αὐτῶν τελείᾳ ἀποστροφῇ, τῇ δ' ὀλιγῇ πρὸς τὸ πρωτότυπον ἐπιστροφῇ· ὧν ἕξαρχος τοῖς πᾶσι, καὶ πρῶτος τῶν σπουδαίων ἔργων διδάσκαλος δεικνύται, ὁ διαφερόντως τῷ τε μὲν ἐν Βασιλεῦσιν εὐμενεστάτῳ, ἡμετέρῳ δὲ πατρὶ, διὰ τὸ περιὸν τῆς αὐτῷ Φιλοσοφίας τε καὶ Φρονήσεως φιληθείς τε καὶ τιμηθείς, καὶ τοῖν δυοῖν τοῖν πρὸ ἡμῶν βασιλευσάντων τοσοῦτον ὡς εἰκὸς φιλοφρονήθείς, ὡς καὶ μάλ' οὐ μικρᾶς δαπάνης, πρὸς τῆς παρ' αὐτῶν γεγονυίας εὐαγοῦς νέας καὶ ἀγιωνύμου Λαύρας κτίσιν ἀπολαῦσαι κύρ Ἀθασίος ὁ Ἀθωνίτης. Οὗτινος δὲ ὑπὲρ τε χρυσίον πολὺ, καὶ λίθακας τιμίους ἢ ἡμῖν τοῖς πατρῷζουσιν εὐκταιοτάτῃ θεομειλίχιος εὐχῆ, ὡς ὑπὲρ ἐκεῖνα πολλῶ τῷ περιόντι, ἐν δέοντι γενομένη καιρῷ δυναμένη νομίζεται. Ἐνθεν τοι καὶ μάλ' εἰκότως ἐρείσμασί τε καὶ κώπαις παρείκαμεν τῶν παγκοίνων τούτων οἴκου καὶ ναοῦ, νῦν ὅτε μάλιστα πολλὰς βαρβαρικὰς ταραχαῖς, πλείσταίς τε ζέλαις, καὶ ἀλλεπλληλοῖς τρικυμίαις δεινῶς κλονεῖται, καὶ ὡς οὐκ ὄφελον φέρεται. Τούτων δὲ τὰς ὁσίας εὐχὰς ἐρείσματά τινα τῆς θεοπροβλήτου ταύτης ἀρχῆς καὶ κώπας γλιχόμενοι προσλαβεῖν, μετᾶμεμπτον τὸν εἰρημένον ὡς ἡμεῖς ποιήσαντες, τοῦ ποθουμένου ἀπολαύσαντες ἐμφορηθέντες, καὶ καλῶς πατρῷζειν οἰόμεθα, εἰ φιλοσοφούντας ἡμῖν τὰ μὲν εἰκότα, αὐτῶ δὲ τὰ αἴσια ὡς δοκοῦμεν περιλοτιμησώμεθα φιλοτιμίαν φιλότιμον, οὐ τοσοῦτον αὐτῷ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ, ὅσον ἡμῖν καὶ τοῖς σὺν ἡμῖν (αἱ γὰρ χάριτες φησὶν ἐπὶ τοὺς ποιούντας ἐπαναστρέφουσι) φιλοθείοις χρῆζουσιν. Ἴδου γὰρ διδόαμεν αὐτῷ, καὶ δι' αὐτοῦ τῇ κατ' αὐτὸν ἀγιωνύμῳ Λαύρᾳ ἀδιάκοπον σιτηρέσιον ἐκ τοῦ ἁγίου Ταμείου τῆς θεοπροβλήτου ἡμῶν βασιλείας, ἀνὰ δέκα τέλαντα ἀργυρίου κατ' ἔτος μέγαρα λαμβάνειν, ἀπόχρη δ' ἰκανῶς φησὶν αὐτοῖς τοῦτο ὑπὲρ πάντων αὐτοῖς τῶν ἐθίμων, ἵνα μετὰ πάσης αὐτῶν τῆς ψυχῆς προθυμότεροι γίνωνται πρὸς τὸ τὸν Θεὸν ὑπὲρ εὐοδώσεως τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ δέεσθαι ἱκετεύοντες. Ἀλλὰ πῶς αὐτῷ ταῦτα οὐτ' ἀρέσκει, οὐτ' ἀπαρέσκει τοσοῦτον, ὡς τινα ἄλλα, τοῖς ὁμοίοις γὰρ φησὶ τὰ ὅμοια, καὶ τῆς ἀγίοις τὰ ἅγια. Τὰ ποῖα ταῦτα; τοῖς ἀγίοις Σκηνώμασι τὰ ἅγια κειμήλια. Ὅθεν φιλοφρονησάμενοι αὐτῷ καὶ δι' αὐτοῦ τῇ κατ' αὐτὸν ἀγιωνύμῳ Λαύρᾳ, λύπη καὶ χαρᾶ μερισθέντες, τῷ μὲν οἶων ἄν στεροίμεθα κατὰ νοῦν θέντες, χαρᾶ δ' ὅτι μᾶλλον

ἐκεῖσε ταῦτα τιμῶν ἐπαξίως ἀπολαβούσιν ἢ περ ἐν ταῦθα, ἀροσιούμεθα ἐν χρυσόπλεκτον λιθοκόλλητον Κιβώτιον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ Θεῶν τριῶν Θεσχυρῶν, ὧν ἡ μὲν καθ' ἐκάστην ξένως Θεωματουργὸς θεῖα Κάρα τοῦ ἐν Ἱεράρχαις Αἰδεσιμωτάτου ἁγίου Μιχαήλ τοῦ ἐν Συνάδαις Μητροπόλει τῆς Φρυγίας¹. ἡ δὲ τοῦ ἐν μάρτυσι περιβλέπτου ἁγίου Εὐστρατίου, τοῦ ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ μαρτυρήσαντος² τὸ δὲ γὰρ τρίτον, ὁ θεῖος βραχίων ἐν δέρματι τοῦ μεγάλου νοτάτου καὶ χρυσηλλάτου τῆς Μετανοίας κήρυκος ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσορρήμονος. Πάντιμὰ τινα καὶ θεϊότατα Κειμήλια, Εὐκταϊότατοι τῆς Οἰκουμένης ἀγιασμοί, Θεοειδῆ καὶ ὑπερκόσμια δωρήματα, κρουνοὶ Θεομαμάτων, ἀκένωτοι λίμναι ἱαμάτων γινόμενά τε, καὶ ὡς πιστεύομεν τελούμενα τυγχάνουσιν.

Ἀπολυθείς δὲ ὁ παρὼν ἅγιος Χρυσόβουλλος λόγος τῆς θεοπροβλήτου ἡμῶν βασιλείας, ἔχειν ταῦθ' οὕτως βεβαιῶσι, τὴν χρυσόπλεκτον δηλονότι Κιβωτὸν μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ ρηθέντων τούτων Θεσχυρισμάτων, εἶναι εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα αἰῶνα, θεϊότατα δωρήματα καὶ ἀγιώτατα Κειμήλια τῆς ρηθείσης ἀγιωνύμου Λαύρας. Πρὸς τοῖς δε καὶ ὡς εἴρηται κατ' ἔτος λαμβάνειν ταύτην ἐκ τοῦ ἁγίου Ταμείου τῆς θεοπροβλήτου ταύτης Βασιλείας σιτηρέσιον δέκα μέγαρα τέλαντα. Ἀξιοῦμεν δὲ καὶ ἐκλιπαροῦμεν καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς βασιλεύσαντας μὴ ἀνενευκότας, πολλῶ δὲ μᾶλλον συνενευκότας τῷ ρηθείσῃ δόσει ἔσεσθαι, «ὄφρα Θεῷ ἔπ' ἐελπίομενοι μάλια θάρσηνοι ὦσι» διὰ τῶν ὁσίων εὐχῶν τῶν ἐν τῇ ρηθείσῃ ἁγίᾳ Μεγάλῃ Λαύρᾳ αὐτοῦ Θεραπόντων. Εἰς γὰρ βεβαιωτάτην καὶ μονιμωτάτην ἀσφάλειαν τῶν ὅσα εἴρηται, γεγονῶς αὐταῖς ἐδωρήθη καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ τῆς ς' Ἰνδικτιῶνος τοῦ ςπς' π. ἔτους. Ἐν ᾧ καὶ τὸ εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ἡμῶν ὑπεσημνήνατο Κράτος.

Βασίλειος καὶ Κωνσταντῖνος

Ἀντάδελφοι ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστοὶ βασιλεῖς καὶ Ἀυτοκράτορες Ρωμαίων οἱ Πορφυρογέννητοι.

Ἀλέξανδρος Ε. Λαυριώτης

ΠΑΛΑΙΑ ΕΙΚΩΝ

ΣΤΗΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΣΤΗΓΗΣ

ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Π. Βεγλερῆ ἐδόθη ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ἢ ἐπομένη περιγραφή ἀρχαίας εἰκόνας, σωζομένης παρ' αὐτῷ καὶ παριστώσης τὸ ἐν Βαλουκλί Ἁγίασμα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.

Ἐπὶ ἐδάφους χρυσοῦ, ἐν τῷ μέσῳ, μαρμαρίνος δεξαμενὴ σταυροῦ φέρουσα σχῆμα. Ἀπὸ τοῦ κέντρου

1. ἐορτάζεται τὴν 23ην Μαΐου.

2. ἐορτάζεται τὴν 13ην Δεκεμβρίου.

υψοῦται πίδαξ δύο φέρων λεκάνας, ἐπὶ τῆς ὑψηλοτέρας κήθεται ἡ Θεοτόκος τῇ μὲν δεξιᾷ εὐλογοῦσα, τῇ δὲ ἀριστερᾷ φέρουσα τὸν Σωτῆρα.

Τὴν Θεοτόκον στεφανοῦσι δυᾶς Ἀγγέλων, ἕτεροι δὲ γονυκλινεῖς περίπτανται ὡσεὶ δοξολογοῦντες αὐτήν. Οἱ στεφανοῦντες Ἀγγελοὶ κρατοῦσι κύλινδρον ἐν ᾧ ἀναγινώσκεται:

«Χαῖρε ὅτι βαστάζεις»

«Χαῖρε ὅτι ὑπάρχεις»

ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τῆς Θεοτόκου:

ΜΡ' ΘΥ

Περὶ τὴν δεξαμενὴν δεξιόθεν μὲν ὁ Αὐτοκράτωρ γυμνὴν τὴν κεφαλὴν ἔχων καὶ ἐνδεδυμένος πορφύραν μετὰ τοῦ Κοντοσταύλου αὐτοῦ καὶ τῆς φρουρᾶς, ἀριστερόθεν ὁ Πατριάρχης μετὰ τῶν Ἀρχιερέων.

Ἐν τῷ βῆθει στρατιώτης ὁδηγῶν τυφλὸν πρὸς τὸ ὕδωρ, ὅπισθεν τούτων ἐκτείνονται τὰ χερσαῖα τεῖχη τῆς βασιλευούσης πόλεως μετὰ τῶν πύργων αὐτῶν κωνοειδῆ ἔχόντων μορφήν ἐκ μολυβδίνων πλακῶν ἐστεγασμένων.

Πρακτικητέον ἐν τῇ εἰκόνι 1] τὸ Ἑπταπύργιον οὐτινος εἰς τῶν Πύργων ἐστὶ διώροφος, 2] αἱ ἐν τῷ βῆθει φαινόμεναι Δημόνησοι καὶ 3] ὁ ὄρισμός τοῦ τόπου ἔνθα ἔκειτο τὸ παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἀδείχ τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων ἐγερθὲν παρὰ τὰ τεῖχη, πρὸ τῆς ἀλώσεως ἔτι, τέμενος.

Περὶ τὴν δευτέραν λεκάνην τῆς δεξαμενῆς:

Η ΖΩΟΔΟΧΟΣ ΠΗΓΗ

Πρὸς τὴν βῆσιν τῆς εἰκόνης νοσοκόμοι χέοντες ἐκ τοῦ ἡγιασμένου ὕδατος ἐπὶ παραλυτικὸν καὶ ἐπὶ

φρενήρη, ἀφ' οὗ ἐξέρχεται τὸ ἀκάρχρον πνεῦμα ἐν σχήματι νυκτερίδος, ὡς τὸ παριστανόμενον ἐν τῇ παρὰ τῷ νήθηκι τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος τῆς Χώρας εἰκόνι.

Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῶν χρωμάτων ἐπὶ τῆς εἰκόνης ταύτης εἰσὶ τὰ ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν ἐν χρήσει, ἦτοι: τὸ ροδόχρουν, ροδοειδές, τὸ πράσινον ἢ πρασόχρουν· τὸ ἀέρινον χρῶμα οὐρανί, μᾶλλον κυανοῦν, τὸ βαθύ κυανοῦν χρῶμα· τὸ ἐρυθροῦν καὶ τὸ ἐπίχρυσον.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

«Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας»

Τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ναζιανζοῦ κ. Παπαρέτῳ. — Ἐλήφθη ἐπιστολή. Ἐνεργήσατε τὰ δέοντα.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἀποφάσει τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀγγέλλεται τοῖς τε διαδίκοις καὶ τοῖς δικηγόροις ὅτι τούντεῦθεν, ἐν περιπτώσει καταθέσεως εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ εἴτε πληρεξουσίων, εἴτε ἐγγνητικῶν, εἴτε καὶ ἐτέρων ἐγγράφων τουρκιστὶ συντεταγμένων, ὀφείλουσιν ἀνυπερθέτως, ἵνα ἐπισυνάπτωσιν αὐτοῖς καὶ ἐλληνικῆν μετάφρασιν ἀρμοδίως κεκυρωμένην

Ἐκ τοῦ Γραφείου

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ τοῦ μηνὸς Μαρτίου 1892.

	Οἱ κατὰ τὴν 1 Μαρτίου εὐρεθέντες		Οἱ καθ' ὄλον τὸν μῆνα						Οἱ κατὰ τὴν 31 Μαρτίου μείναντες		ὄλον τὸ	
			Ἐἰσελθόντες		τὸ ὄλον	Ἐξελθόντες		Ἀποθανόντες				
	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.		ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες		γυναῖκ.
Ἀσθενεῖς	231	51	338	31	651	301	24	43	12	225	46	651
Γηροκομούμενοι	85	22	6	2	115			1	3	90	21	115
Φρενοβλαβεῖς	291	137		3	431	12	1	2	2	277	137	431
Ὀρφανοὶ	143		2		145					145		145
Περιορισμένοι	2	1			3					2	1	3
Προσωπικόν	111	32	8		151	6				113	32	151
	863	243	354	36	1496	319	25	46	17	852	237	1496

Ἐν Γαλατᾷ, τῇ 1 Ἀπριλίου 1892.

Ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραφείου τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων. ὁ Διευθυντὴς **Ε. ΚΑΒΑΛΑΣ.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 8 ΜΑΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 10.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνσταντίας
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ίωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὄλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνοῦσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐγγραφα τοῦ ΙΗ' αἰῶνος περὶ τῆς ἐν Καστορίᾳ ἐκκλησιαστικῆς σχολῆς — Ἐπιστολὴ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου — Περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς μουσικῆς — Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ζωγράφεια Ἐκπαιδευτήρια. — Ἐν τῇ σήμερον συγκροτηθεῖσιν κοινῇ συνεδρίᾳ τῶν δύο Διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωμάτων, τῆς ἀγ. καὶ ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἀπεφασίσθη ὅπως ἐκδοθῶσι δύο πατριαρχικά σιγγίλια ὑπὸ τὸν τύπον τῶν ἀμφοτέρωθεν ἀποδεκτῶν γενομένων ὄρων τῆς εἰς τὸ μέλλον διοικήσεως καὶ λειτουργίας τῶν δύο ἐν τῇ βασιλευούσῃ Ζωγραφείῳν ἐκπαιδευτηρίων, ἧτοι τῆς ἐν Πέραν ἐνοριακῆς Σχολῆς τῶν ἀρρένων, καὶ τοῦ ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου Παρθεναγωγείου.

Ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Χρηστάκης ἐφένδης Ζωγράφος διὰ τῆς ἰδρύσεως ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν δύο τούτων ἐκπαιδευτηρίων ἐπισπάται θερμότεραν τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους καὶ τὰς εὐλογίας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας προβαλλούσης τὰς ἀγαθοεργίας τοῦ εὐσεβοῦς τούτου τέκνου αὐτῆς ὑπόδειγμα πᾶσι τοῖς δυναμένοις συντελέσαι εἰς τὴν πρόοδον καὶ προκοπὴν τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Διὸ καὶ ἐνεκρίθη ὅπως ἀρμοδίως διαβιβασθῶσι τῇ Α. Ἐξοχότητι αἱ εὐχαριστίαι καὶ εὐλογίαι τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

— **Χοροστασία.** — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μεταβὰς τῇ πρωίᾳ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς εἰς Τατάουλα ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἐν συρροῇ πυκνοτάτου ἐκκλησιάσματος. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς

μυσταγωγίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐφιλοξενήθη ἐν οἰκίᾳ ὁμογενοῦς ἔνθα προσελθόντες προσεφώνησαν αὐτῇ ἀντιπρόσωποι τῆς Κοινότητος, τῶν ἐκπαιδευτηρίων κλπ. κατόπιν δὲ ζήτησασα ἔλαβε παρὰ τῶν ἀρμοδίων πληροφορίας περὶ τῶν ἐκπαιδευτηρίων τοῦ πολυπληθοῦς τούτου προαστείου καὶ τῇ ἐσπέρᾳ ἐπανέκαμψεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

— **Ἐπίσκεψις.** — Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἡ Α. Μακαριότης ὁ πατριάρχης πρῶην Ἱεροσολύμων κ. Νικόδημος.

Μετὰ μεσημβρίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀντεπισκέψατο τὴν Α. Μακαριότητα ἐν τῷ ἐν Φαναρίῳ Ἀγιοταφικῷ Μετοχίῳ.

— **Κληρικὸν Γηροκομεῖον.** — Τῇ πρωίᾳ τῆς τετάρτης ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπιβὰς ἀτμακάτου μετέβη εἰς τὴν νῆσον Πρώτην καὶ ἐπεσκέψατο τὸ αὐτόθι κληρικὸν Γηροκομεῖον ἐξετάσας πάντα τὰ ἐν αὐτῷ λεπτομερῶς ἐν συνοδείᾳ τοῦ σεβ. ἀγ. Χαλκηδόνης κ. Ἰωακείμ καὶ τῆς διευθυνοῦσης αὐτὸ Ἐπιτροπῆς. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ μεταβὰς καὶ εἰς τὴν νῆσον Ἀντιγόνην ἐπεσκέψατο τὴν αὐτόθι ἱερὰν Μονὴν τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν ἀμφοτέραις ταῖς νήσοις ἐγένετο δεκτὸς μετὰ πολλῶν τιμῶν, τῶν ἐφόρων, διδασκάλων, τῶν μαθητῶν τῆς τε ἑλληνικῆς Κοινότητος καὶ τῆς ἀρμενικῆς ἐξεληθόντων εἰς ὑπάντησιν, τῶν μαθητῶν δὲ φαλλόντων ὕμνον ὑπὲρ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἀφοῦ δὲ τῇ ἐσπέρᾳ διενυκτέρευσεν ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τῇ πρωίᾳ τῆς χθὲς ἐπανέκαμψεν εἰς Φανάριον.

— **Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως.** — Ἡ Α. Πανιερό-

της ὁ Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως κ. Κωνσταντῖος τηλεγραφικῶς ἐκ Κοζάνης ἐξέφρασε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ εἰς τὴν νέαν ταύτην θεόσωστον ἐπαρχίαν μεταθέσει αὐτοῦ.

—*Χειροτονία Σερβίων καὶ Κοζάνης.*— Ἱεουργούσης τῷ παρελθόντι σαββάτῳ τῆς Α. Θεοφιλίας τοῦ ἁγίου Καλλιουπόλεως κ. Δωροθέου ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ συναϊτικοῦ Μετοχίου προὔχειρίσθη εἰς ἱερέα ἡ Α. Ἱερολογιότης ὁ τέως ἱεροδικόνος καὶ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ἐψηφισμένος δὲ Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Γεράσιμος Τανταλίδης. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ κυριακῇ ἱεουργούντων τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν ἀρχιερέων Νικομηδείας κ. Φιλοθέου, Δράμας κ. Γερμανοῦ καὶ Κασσανδρείας κ. Προκοπίου ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ ἐγένετο ἡ εἰς ἀρχιερέα χειροτονία αὐτοῦ παρισταμένου πολλοῦ ἐκκλησιάσματος. Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας μυσταγωγίας ἡ Α. Πανιερότης ὁ Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Γεράσιμος περιβεβλημένος τὴν ἀρχιερατικὴν αὐτοῦ στολὴν διένειμε τὸ ἀντίδωρον τῷ ἐκκλησιάσματι, κατόπιν δὲ ἐδέξατο κατ' οἶκον τὰς συγχαρητηρίους προσήσεις τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν καὶ πολλῶν ἄλλων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν φίλων.

—*Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ.*— Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς χθὲς λαβοῦσα ὑπ' ὄψει αἰτησὶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ζήτησάσης τὸν σχηματισμὸν εἰδικῆς ἐξ ἀρμοδίων Ἐπιτροπῆς μελλούσης νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Εὐχολογίου διώρισεν ὡς μέλη ταύτης τοὺς πανιερωτάτους Μητροπολίτας πρῶην Ἐρσεκίου κ. Ἰγνάτιον, πρῶην Σβορνικίου κ. Διονύσιον, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Γεράσιμον καὶ τὸν αἰδεσιμώτατον κ. Μακκῆριον Τανταλίδην. Ἡ εἰδικὴ αὕτη Ἐπιτροπὴ ἐργασθήσεται ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ προέδρου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἦτοι τοῦ σεβασμ. Μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου.

—*Συγχαρητήρια.*— Ἐπὶ τῇ προχθὲς ἀγομένῃ ἑορτῇ τῶν γενεθλίων τῆς Α. Ὑψηλότητος τοῦ διαδόχου τῆς Ρωσσίας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀπέστειλε τὸν πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλον μετὰ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Ἰω. Δ. Τανταλίδου ὅπως συγχαρῆ τῷ ἐνταῦθα πρεσβευτῇ τῆς Ρωσσίας Ἐξοχ. κ. Νελίδωφ. Συγχρόνως δὲ ἡ Α. Πανοσιολογιότης διεβίβασε τῷ Ἐξοχωτάτῳ Πρεσβευτῇ τὰς ἐπὶ τῇ ἐντεῦθεν ἀναχωρήσει τῆς Α. Ἐξοχότητος εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

—*Ἀφιξις.*— Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν ὁ συνοδικῇ ἀποφάσει προσκληθεὶς ἐνταῦθα πανιερώτατος Μητροπολίτης Νευροκοπίου κ. Γρηγόριος. Ἡ Α. Πανιερότης ἅμα ἀφικομένη διηυθύνθη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

—Σήμερον ὠκύτως ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν ἡ Α.

Πανιερότης ὁ νέος Μητροπολίτης Βερροίας κ. Κοσμᾶς. Ἡ Α. Πανιερότης αὐθημερὸν ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

—*Μορὴ Βατσκόβου.*— Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου τοῦ παρελθόντος σαββάτου ἐξελέγη συνοδικῇ ἀποφάσει ἡγούμενος τῆς ἱερᾶς πατριαρχικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς παρὰ τὴν Φιλιππούπολιν Μορῆς τοῦ Βατσκόβου ὁ πρῶην δευτερεύων τῶν Πατριαρχείων ἱερολογ. κ. Γαβριήλ, ὅστις τῇ ἐπιούσῃ προχειρισθεὶς εἰς πρεσβύτερον, χθὲς δὲ εἰς ἀρχιμανδρίτην, ἐγκαταλείπει σήμερον τὴν βασιλεύουσαν ἄπερχόμενος εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ.

—*Κήρυγμα τοῦ θείου λόγου.*— Τῇ μεθαύριον κυριακῇ κηρύξει τὸν θεῖον λόγον ἑλληνιστὶ ἐν τῷ ἐν Τζιβαλίῳ ἱερῷ ναῷ ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνοπούλος.

—*Κυριακὸν μάθημα ἐν Κορτοσκαλίῳ.*— Ἐν τῷ ἐν Κορτοσκαλίῳ τῇ μεθαύριον κυριακῇ 7 μ.μ. ὄρχ τουρκιστὶ ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ ἱεροκήρυκος ἱερολογ. κ. Ἱεροθέου Τεκνοπούλου γενησομένῳ τουρκιστὶ μαθήματι ἀντικείμενον ἔσται: α'] Τί ἐστὶ πατήρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τί ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς καὶ β'] ὅποιον τὸ κῦρος τῶν συγγραμμάτων τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας.

ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΙΗ' ΑΙΩΝΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ*

Γ.

Τὰ καλὰ οὐχὶ μόνον συνιστᾶν χρῆ, ἀλλὰ καὶ μεθ' ὅσης ἐπιμελείας ταῦτα περιέπειν καὶ περιθάλπειν καὶ τῆς ἐσσεὶ αὐτῶν μονιμότητος καὶ ἀσφαλείας τὸν ἐνόητα τρόπον φροντίζειν. Ὅθεν καὶ τὴν ἱερὰν Ἐκκλησιαστικὴν σχολὴν, τὴν ὁποίαν πρὸ χρόνων τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ συνέστησα εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδα Καστορίαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Δεσποίνης Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς ἐπονομαζομένης τοῦ Μουζεβίκου, ταύτην βουλόμενος στερεῶσαι ἐν μονιμότητι διηνεκεὶ ἐκ τῶν ὧν μοι ἠλήθυσεν ὁ πλουσιόδωρος Θεὸς ἐναπέθηκα εἰς τὴν Τζέκαν τῆς ὑψηλοτάτης Ἀριστοκρατίας τῶν Ἐνετῶν εἰς τὸ κοινὸν δηλαδὴ τοῦ ἁγίου Μάρκου θησαυροφυλάκιον εἰς δύο ποσότητες δουκᾶτα δέκα χιλιάδας καὶ ἑπτακόσια ἑννεήκοντα δύο καὶ γροσᾶτα δέκα πρὸς 3 τὰ ἑκατὸν τὸν χρόνον καὶ ἑτέραν ποσότητα πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν Τζέκαν δουκᾶτα δύο χιλιάδας καὶ τριακόσια τριάκοντα δύο πρὸς δύο τοῖς ἑκατὸν τὸν χρόνον, συμποσομένων πάντων, ἀπαρτίζονται εἰς τὴν Τζέκαν τοῦ ἁγίου Μάρκου δουκᾶτα τὸ ὅλον 13124 καὶ γροσᾶτα 10, τῶν ὁποίων ὁ τόκος γίνεται ἀνὰ ἕκαστον ἔτος δουκᾶτα 370 1/2 ἀπὸ τὸ ὅποιον διάφορον ἐδιώρισα μετὰ τὴν ἐπιτροπικὴν μου διάταξιν τῇ ὀρθοδόξῳ ἀδελφότητι τοῦ ἐν Ἐνεταίαις μεγαλομάρτυρος ἁγίου Γεωργίου ἀνὰ ἕκαστον ἔτος δουκᾶτα εἴκοσι καὶ

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 70—72 τοῦ μετὰ χειρᾶς τόμου.

ἡμῖς τοῖς ἐπιτρόποις ἵνα ἔχωσι τὴν φροντίδα καὶ ἐπιστάσιαν τοῦ λαμβάνειν ἀπὸ τῆς Τζέκας ἅπαν τὸ προειρημένον διάφορον ἦτοι τὰ 370 1/2 δουκάτα καὶ διακρατεῖν αὐτοὺς διὰ τὸν κόπον καὶ τὰ ἐξόδα τῆς Τζέκας τὰ 20 1/2 δουκάτα, τὰ δὲ ἐναπολειφθέντα 350 δουκάτα τὸ διάφορον ἀφιερῶ τῇ προκειμένῃ ἱερᾷ ἐκκλησιαστικῇ Σχολῇ τῇ ἐν Καστορίᾳ, ἐστὶ δὲ χρέος τοῖς ἐπιτρόποις πέμπειν αὐτὰ μετὰ καλῆς προμηθείας εἰς χεῖρας τοῦ τε κατὰ καιρὸν ἀρχιερέως Καστορίας καὶ τῶν διδασκάλων καὶ ἐπιτρόπων τῆς αὐτῆς ἱερᾶς Σχολῆς διὰ ἀποδεικτικῶν γράμματος καὶ μετὰ πάσης ἀσφαλείας πρὸς τὸ παρέχεσθαι ἀενάως τοῖς καλῶς παρ' ἐμοῦ διαταχθεῖσι προσώποις ἐξ ὧν ἔστω μισθὸς τῷ πρώτῳ διδασκάλῳ ἀνὰ ἕκαστον ἔτος δουκάτα 80, τῷ δὲ δευτέρῳ διδασκάλῳ δουκάτα 40, εἰς τε δύο παιδιὰ ἀπὸ τούτων πλησιεστέρους μοι συγγενεῖς ὅπου νὰ σπουδάζουν εἰς τὴν αὐτὴν σχολὴν ἕκαστῳ ἀνὰ δουκάτα 20, προσέτι καὶ εἰς ἄλλα πτωχὰ ὄρφανὰ παιδιὰ ὅπου νὰ σπουδάζουν πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν Σχολὴν ἕκαστῳ ἀνὰ δουκάτα 15, τὰ ὅποια αὐτὰ παιδιὰ, ἔξω ἀπὸ τὰ δύο τῆς συγγενείας μου, τὰ πέντε νὰ εἶναι μέσα ἀπὸ τὸ Κάστρον, τὰ δὲ ἄλλα πέντε ἀπὸ τὰ χωρία τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας δι' ὑποσχέσεως τοιαύτης, ἵνα χρηματώσιν ἱερεῖς καὶ ἱεροδιάκονοι πρὸς σύστασιν καὶ ἐπίδοσιν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ. Ὅσα δὲ τούτων φανῶσιν ἀπρόκοπα εἰς τὴν μάθησιν τῶν ἱερῶν γραμμάτων, τὰ τοιαῦτα κοινῇ γνώμῃ τοῦ τε κατὰ καιρὸν Ἀρχιερέως Καστορίας καὶ τῶν τυχεύοντων διδασκάλων καὶ τῶν ἐπιτρόπων τῆς ἱερᾶς Σχολῆς ἐκβληθήτωσαν τῆς διορισθείσης ζωοτροφίας καὶ ἀντ' αὐτῶν ἕτερα εὐμαθῆ ἀντικαθίστωσαν. Πρὸς τούτοις νὰ λαμβάνη καὶ ὁ κατὰ καιρὸν πανιερώτατος Μητροπολίτης Καστορίας διὰ τὸ δικαιολόγημα τῆς ἐνορίας τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἀνὰ ἕκαστον ἔτος δουκάτα 10, ἵνα μὲν ἡ ἑκκλησία καὶ ἡ ἐνορία ἀσύδοτος διὰ βοήθειάν τιναν καὶ περιθαλψῖν τῶν κατὰ καιρὸν διδασκάλων. Προσέτι διορίζω καὶ τοῖς δυοῖν κατὰ καιρὸν ἐπιτρόποις τῆς αὐτῆς ἁγίας Μητροπόλεως Καστορίας δίδοσθαι κατ' ἔτος ἑκατέρῳ αὐτῶν ἀνὰ δουκάτα 10, ὅπως ἔχωσι τὴν ἐπίσκεψιν καὶ φροντίδα τῆς ἱερᾶς Σχολῆς εἰς κάθε περίστασιν καὶ γρεῖαν διὰ τὴν φροντίδα τῶν ἀπ' Ἐνετίας ἐρχομένων χρημάτων ὅσον καὶ εἰς τὰ περιστατικὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀλλεπαλλήλων συμβεβηκότων τὰ δὲ περιττεύοντα δουκάτα δέκα νὰ φυλάττωνται διὰ γρεῖαν καὶ ἀνακαινισμόν τῶν τειχιῶν καὶ οἰκῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς αὐτῆς φημὶ ἱερᾶς Σχολῆς. Ἔστω δὲ ἡ ἀρχὴ τῆς λήψεως τοῦ τόκου τῆς προειρημένης ποσότητος ἀπὸ τῆς α' ἰουλίου μηνὸς τοῦ παρόντος ἔτους, ἀπὸ τῆς δὲ πληρωμῆς πάντων ἔστω ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἰανουαρίου μηνὸς τοῦ ἀρχομένου, ἀπὸ τῆς δὲ ἔτους ἐπειδὴ καὶ ἔως τότε ἔχω πάντας πληρωμένους ἐκ χειρὸς μου. Πρὸς τούτοις διατίθεμαι ἐν ὅσῳ εὐρίσκονται ἐκ τῆς συγγενείας μου ἄξιοι νὰ γίνωνται διδάσκαλοι τῆς αὐτῆς Σχολῆς, μηδεὶς ἄλλος ἐχέτω ἀδειαν τοῦ σφετερίζειν

καὶ δρᾶν τὴν ἐπιστάσιαν ταύτην ἔτι οἷ τε κατὰ καιρὸν διδάσκαλοι ὀφείλουσι νὰ ἀνέχωνται ἔξω ἀπὸ τὰ προειρημένα δώδεκα παιδιὰ ὅπου εἶναι διωρισμένα εἰς τὴν ζωοτροφίαν ὅσα ἄλλα καὶ ἂν ἔλθωσιν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἱερῶν γραμμάτων νὰ σπουδάζωσι καὶ αὐτὰ ἀμισθὶ καὶ ἀσυνδότης ἀνευ τινὸς προφάσεως. Πρὸς τούτοις προσδιορίζω καὶ τὰ μαθήματα κατ' ὄνομα α' Ὀκτώηχον ὀλόκληρον, β' Ψαλτήριον, γ' Ὁρολόγιον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ μεσονυκτικοῦ καὶ ὅλα τὰ διὰ μέσου μέχρι καὶ τοῦ μικροῦ ἀποδείπνου, δ' εἰς τὸ ἱερὸν Εὐχολόγιον τὰς τρεῖς λειτουργίας τὸ μυστήριον τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, τοῦ γάμου, τοῦ εὐχελαίου, τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μικροῦ τε καὶ μεγάλου ἁγιασμοῦ, τὴν ἀκολουθίαν τῶν τεθνεώτων ἱερωμένων τε καὶ λαϊκῶν, ε' τὰ ὀκτὼ μέρη τῆς γραμματικῆς μὲ τρεῖς ποιητὰς Χρυσολωρῶν, Κάτωνα καὶ Φωκυλίδην καὶ ἕνα λογογραφικὸν σὺν τῇ ἀναγκαίᾳ τεχνολογίᾳ. Πρὸς τούτοις ἐρχομένων τῶν χρημάτων ἐκ τῆς Τζέκας τοῦ ἁγίου Μάρκου ὁποῖας μονέδος καὶ ἂν εἴη νὰ γίνηται ἡ διανομὴ τούτων ἔμπροσθεν τοῦ κατὰ καιρὸν ἀρχιερέως καὶ τῶν ἐπιτρόπων καὶ διδασκάλων καὶ τῶν δώδεκα ἐμμίθων μαθητῶν ἵνα μὴ συμβαίνει σφετερισμὸς τις καὶ δολιότης ἐν τῷ μέσῳ. Αὕτη καὶ τοιαύτη ἐστὶν ἡ ἐμὴ διάταξις τὴν ὁποῖαν καὶ βούλομαι νὰ ἦναι ἀδιάσειστος, ἀμετάτρεπτος καὶ ἀμετακίνητος καὶ ἀπαρεγχείρητος εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Ὅποιος δὲ κκίᾳ φερόμενος ἢ πλεονεξίᾳ τολμήσει διασαλεῦσαι καὶ ἀνατρέψαι ταύτην μου τὴν διάταξιν ἢ τὴν σχολὴν ἢ ὅλως μεταβαλεῖν τι τῶν ἐγγεγραμμένων, ὁποῖος ἂν εἴη ὁ τοιοῦτος ἱερωμένος ἢ λαϊκός, συγγενής ἢ ξένος ἐχέτω τὸν παντεπόπτην Θεὸν πολέμιον καὶ πάσας τὰς ἀγγελικὰς δυνάμεις ἀντιταττομένας αὐτῷ καὶ ταῖς πατρικαῖς ἀρχαῖς καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ἔστω ὑπόδικος.

Ἐτεῖ ἀπὸ Χριστοῦ ἁψη' Μαρτίου κ'.

Μέγας Κόμισος Γεώργιος Καστριώτης ἰδία χειρὶ γράφω καὶ ἐπιβεβαιῶ τῇ τε γρησιᾷ σφραγίδι ὑπεσήμανον.

Ὁ ταπεινὸς Οὐγγροβλαχίας Ἀριθμὸς ἐπιβεβαιοῖ.

Ὁ πρῶν Ἀδριανουπόλεως Κλήμης μάρτυς.

Ὁ Ἱεραπόλεως Μάξιμος Μαρῶς μάρτυς.

Ὁ Νύσσης Μητροφάνης μάρτυς.

Ὁ Πωγωνιανῆς Εὐθύμιος μάρτυς.

Κωνσταντῖνος Κατακουζηνὸς Στόλιτικὸς μάρτυς.

Στέφανος Κατακουζηνὸς μέγας Ποστέλικος μάρτυς.

Ὁ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ αὐθεντικῆς σχολῆς διδάσκαλος τῆς φιλοσοφίας Μάρκος ὁ Κύπριος ὁ Πορφυρόπουλος μάρτυς.

Δ.

«Θεὸς ἡγείσθω παντὸς ἔργου καὶ λόγου».

Ἐπειδὴ καὶ τὰ πάντα ματαιότης κατὰ τὸν σοφὸν Ἐκκλησιαστήν, ἢ τε ἀνθρωπίνῃ ὀλόκληρος φύσις τῇ ματαιότητι ἀπαξ ὑπετάγη διὰ τῆς παραβάσεως

τῆς τοῦ Θεοῦ ἐντολῆς, δι' ἧς καὶ τοῦ παραδείσου ἐξόριστος γέγονε καὶ τῆς πρότερον ἀθανασίας ἐκπτώτος, ἡμῖν ὁ ἐν Τριάδι ὑμνούμενος Θεὸς σωτηρίας ὁδοὺς ὑπέδειξε καὶ τρόπους, καθ' οὓς δεῖ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀξίωμα ἐπανατρέχειν καὶ ἀθανάτου δόξης καὶ μακαρίας λήξεως ἐπιτυχεῖν μεμνησθαι δηλαδὴ τῶν ἐσχάτων ἵνα μὴ ἀμαρτήσωμεν κατὰ τὴν τοῦ Σειράχ σοφίαν, καὶ οὐ μόνον ἀσθενείαις προπαλαίοντες, ἀλλὰ καὶ ἐν ὑγιείᾳ διατελοῦντες διηνεκῶς χρῆ ἐκμελετᾶν τὸ ἀσθενές καὶ ἐπίκηρον τῆς ἡμετέρας φύσεως καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς ἀριστα ἐξοικονομεῖν μετὰ τῶν τῆδε ἀποδημίων . . . Ὅθεν ἀγῶ ἀνθρωπος ὢν καὶ φθορᾶ ὑποκείμενος καὶ τὸν θάνατον ὅσον οὐπω προσδοκῶν, ὡς κλέπτην ἤζοντα, ὑγιῆς ἔτι ὢν καὶ σώας καὶ ἀρτίας τὰς φρένας ἔχων ἠβουλήθη διατξᾶσθαι καὶ ἐγγράφως διορίσασθαι τὰ μὲν πάντα κινητὰ τε καὶ ἀκίνητα: τίνι τρόπῳ δηλαδὴ διοικηθῆναι μετὰ τὴν ἐμὴν ἀποβίωσιν.

Πρῶτον τοιγαροῦν θερμῇ ψυχῇ ἐκλιπαρῶ τὸν ἐν Τριάδι ὑμνούμενον Θεὸν ὅπως γένηται ἴλεως ἐπ' ἐμοὶ τῷ ἀμαρτωλῷ καὶ τῷ ἀπείρῳ αὐτοῦ ἐλέει ἐξαλειψαί τὸ πλῆθος τῶν ἐμῶν ἀνομιῶν, εἴτα αἰτουῦμαι συγχωρησιν παρὰ πάντων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, συγχωρῶν ἀγῶ πᾶσι τοῖς τε ἐπτακόσι μοι καὶ τοῖς μὴ, ἐξαιρέτως δὲ ὡς πιστὸς δοῦλος δέομαι τοῦ ὑψηλοτάτου μοι αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος, ὡς παρὰ τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος τιμηθεῖς καὶ ἐν καθαρῷ συνειδότι αὐτῷ δουλεύσας συγχωρῆσαι μοι εἴτι αὐτῷ ἐξ ἀγνοίας ὡς ἀνθρωπος προσκέκρουκα ἢ ἔσφαλον καὶ ὡς δικαιοτάτος καὶ πρὸς πάντας συμπαθῆς καὶ μετὰ τὴν ἐμὴν ἀποβίωσιν νὰ σώζῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν ἣν εἶχε καὶ πρὸς ἐμὲ εὐεργετικὴν εὐνοίαν καὶ εἰς τοὺς ἐμούς συγγενεῖς καὶ ἵνα προστατεύσῃ εἰς τὸ ἐνεργηθῆναι τὴν παροῦσάν μοι διαθήκην ὡς ἐγὼ διαθέτω.

Πρῶτον βούλομαι . . .

Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐμὴ διαθήκη ἡ κατὰ τὴν ἐμὴν βούλησιν γεγονυῖα, ἣν καὶ βούλομαι εἶναι τε καὶ μένειν ἀδιάσειστον ἀπαράγραπτον καὶ ἀνεπιδούλευτον παρὰ παντὸς προσώπου. Ὅστις δὲ τολμήσει ἀνατρέψαι ἢ κωλύσαι πρὸς τὸ διανεμηθῆναι τὰ ἐμὰ πράγματα ὡς ἀνωτέρω διεθέμην, ὁ τοιοῦτος ὁποῖας ἀν εἴη τάξεως ἢ βαθμοῦ συγγενῆς ἢ ξένος ἐχέτω τὸν παντεπόπτην Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως πολέμιον καὶ πάσας τὰς ἀγγελικὰς δυνάμεις ἀντιταττομένας καὶ τῷ αἰωνίῳ πυρὶ ἔστω ὑπόδικος.

Τῷ ἀψῆ' Μαΐου α'.

Γεώργιος Καστριώτης καὶ ποτε μέγας Κόμισος ἰδίᾳ χειρὶ γράφω καὶ ἐπιβεβαιῶ τῇ τε γνησίᾳ σφραγίδι ὑπεσήμενον.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Τῶν σπουδαίων τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἀνδρῶν, αἰδιωτικαὶ ἐπιστολαὶ οὐ μόνον συντελοῦσιν εἰς τὴν

ἱστορίαν, ἀλλ' εἰσὶ διδακτικαὶ ἐν πολλοῖς καὶ ἀπαύγασμα τῶν σοφῶν ἰδεῶν ἐν πᾶσι. Τοιαύτην ἐπιστολὴν ἰδιόχειρον τοῦ κλεινοῦ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου σωζομένην ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς ἱερᾶς Μονῆς Μ. Λαύρας ἔκρινα καλὸν νὰ δημοσιεύσω, οὐχὶ διὰ τὸ σπουδαῖον περιεχόμενον, ἀλλὰ χάριν σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἄνδρα, οὗτινος καὶ τὰ ἐλάχιστα ἔργα εἰσὶν ἄξια τιμῆς.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἰς τέταρτον χάρτου γεγραμμένη, καὶ ἐκ τῆς προβεβηκυίας ἡλικίας τρεμούση χειρὶ μὲν, ἀλλὰ καλλιγραφικῶς κατὰ τὸ πάλαι ἐκκλησιαστικὸν ὕφος, ἀπευθύνεται πρὸς τινὰ ἀρχιμανδρίτην Ἰάκωβον Βαλσαμάκη Λαυριώτην, περιοδεύοντα ἐν Ρωσίᾳ. Φέρει εἰσέτι ἔξωθεν τὴν τοῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ σφραγίδα, μεγέθους δραχμῆς, καὶ ἔχουσιν τὸ οἰκόσημον, ἄνωθεν αὐτοῦ τὴν ἀρχιερατικὴν μίτραν, ἀφ' ἐνός, ὡς καὶ ἡδὴ εἴθισται, τὴν πατερίτζαν, καὶ ἀφ' ἐτέρου σταυρόν. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ γράμμασιν κεφαλαίοις τζίφραν δυσανάγνωστον.

Ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἀθῶν, τῇ 1 Μαΐου 1892.

Ἀλέξανδρος Ε. Λαυριώτης

Ἡ ἐπιστολὴ ἔχει ὡδε:

Τῷ παροσιωτάτῳ ἐν ἀρχιμανδρίταις καὶ προσφιλεστάτῳ κυρίῳ Ἰακώβῳ τῷ Βαλσαμάκη

Εἰς ΚΙΑΙΒΟΝ

Πανοσιώτατε ἐν ἀρχιμανδρίταις κύρ Ἰακώβε, εἴη σου ἡ Πανοσιότης εὐπράττουσα, καὶ παρὰ Κυρίου κατευθυνομένη ἐν ἅπασιν.

Ἐλαβον καὶ τὸ ἀπὸ ἰουνίου α' φιλικὸν γράμμα τῆς, τὸ διὰ τοῦ κομιστοῦ κύρ Γεωργίου, καὶ σὺν τούτῳ καὶ τὰ δύο σκεύη τῶν γλυκυσμᾶτων τὰ σταλέντα μοι: ὑπὲρ ὧν καὶ εὐχαριστῶ, βεβαιώνοντάς τιν ὅμως, ὑπὲρ μέλι καὶ ζάκχαρον γλυκυτέρα εἶναι εἰς ἐμὲ ἢ ἀγάπη τῆς καὶ ταύτης διασωζομένης, ἐκεῖνα εἶναι περιττά. Τὸ Αἰκατεριναικὸν Συναῖτικὸν Μοναστήριον τὸ τῆς Μεγάλῃς Αἰκατερίνης μεγαλοπρεπὲς ἀφιέρωμα, προσδεχθεῖη Κύριος ἄνωθεν ἐξ ἀγίου Κατοικητηρίου αὐτοῦ καὶ εὐδοκήσαι περὶ αὐτὸ, ὡς περὶ τὸν ναὸν τὸν Σολομώντιον. Συγχαίρω περὶ τούτου, ὡς καὶ πρότερον ὑμῖν ἔγραψα, καὶ μετὰ τῶν Συναῖτῶν σεβασμίων πατέρων καὶ μετὰ τῆς Πανοσιότητός Σου οὐχ ἥκιστα. Τῶν μὲν, ὡς τοιοῦτου εὐεργετήματος παρὰ τῆς εὐσεβεστάτης ἡμῶν Αὐτοκρατορίσεως ἀπολελαυκότων, τῆς δὲ, ὅτι ἐν προσώπῳ αὐτῆς τὸ καλὸν αὐτὸ διαπραχθῆναι ἢ ἀγία Πρόνοια ὠκονόμησε. Χαίρω δὲ οὐδὲν ἥττον, ὅτι καὶ προθύμως βλέπω νὰ ἐπιμεληθῆτε τὴν τοῦ ρηθέντος ἱεροῦ Μοναστηρίου εὐταξίαν τε καὶ διακόσμησιν. Τὸ ὅποιον πρὸ πάντων σᾶς συμβουλεύω νὰ προσέγητε, καθ' ὅσον δύνασθε, νὰ μὴ συγχωρῆτε εὐκόλα, τοὺς εἰς ἐμπορίαν περιερχομένους νὰ εἰσέρχωνται, καὶ νὰ ἔχουν ὡς ἰδίαν καὶ συνήθη τὴν κατασκηνῶσιν, καὶ μετὰ φαμιλιῶν πολλάκις, ὡς ἄλλοτε καὶ ἀλλαχοῦ σεσημείωται, οὐκ

ἄνευ σκανδάλου. Μακρὰν τὸ κέρδος, ὅταν ἀκολουθῇ τὸ σκάνδαλον. Τὸ τοιοῦτον ἀργύριον ἔρρέτω· εἰς ἀπώλειαν προφανῆ καὶ ὃν ἄμα καὶ φέρει ἀργύριον.

Ταῦτα τῆς ἀγάπης, εἰλικρινέστατα σημειούμενος. Τῆς ὑμετέρας Πανοσιότητος

εἰς τοὺς ὀρισμοὺς πρόθυμος
καὶ εὐχέτης

† Ὁ ἀρχιεπίσκοπος ΕΥΓΕΝΙΟΣ

Ἐκ Χερσῶνος, ἰουνίου 22. 1787.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘ'ΗΜΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Συνεχίζοντες τὴν ἀπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 52 τοῦ περισπουδάστου τούτου περιοδικοῦ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» διακοπεῖσαν περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Μουσικῆς πραγματείας ἡμῶν, ἀφ' οὗ ὅσον ἠδυνήθημεν ἀνεπτύξαμεν προλαβόντως τὸ περὶ τονιαίων διαστημάτων κεφάλαιον, μεταβαίνομεν ἤδη νὰ εἰπώμεν ὅ,τι φρονοῦμεν περὶ ἤχου καὶ ρυθμοῦ, τῶν δύο τούτων σπουδαίων καὶ ἀπαραιτήτων τῆς Μουσικῆς στοιχείων.

Περὶ ἤχου.

Ἦχος, ὡς γνωστὸν, καλεῖται ἡ κυματοειδῆς ἐκείνη κίνησις τὴν ὁποῖαν προξενεῖ πληττόμενον οἰονδήποτε σῶμα, (ὡς λ. χ. χορδῆ, κώδων κ.λ.π.) καὶ εἶναι ὀξύτερος ἢ βαρύτερος ἀναλόγως τῆς ταχύτητος καὶ τοῦ πλήθους τῶν παραγουσῶν αὐτὸν δονήσεων· πρὸς παραγωγήν δὲ ἤχου ἀπαιτοῦνται τρία τινὰ α'] σῶμα, τὸ ὁποῖον παράγει· β'] ὄργανον, τὸ ὁποῖον μεταδίδει (ἀήρ) καὶ γ'] ὄργανον, τὸ ὁποῖον δέχεται (οὐς). Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἤχων, κυρίως εἰπεῖν εἶναι ἀπειρος· διαιροῦνται δ' οὕτοι εἰς δύο· εἰς ἐμμελεῖς καὶ εἰς πεζοὺς· ἔχομεν λοιπὸν φθόγγους ἐμμελεῖς καὶ φθόγγους πεζοὺς (ὄρα «Ἐκκλησ. Ἀληθείαν» ἔτος ΙΑ' ἀριθμὸς 30 σελ. 238 — 239). Τὴν σήμερον ἐξενίκησε κακῶς νὰ καλῆται ἤχος ὁ τρόπος μελωδίας τινὸς καὶ λέγωμεν ἤχος πρῶτος, ἤχος δεύτερος καὶ καθεξῆς, ἀντὶ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Τρόπος Δῶριος, Λύδιος, Φρύγιος κλπ.

Ἄγνοοῦμεν πῶς, ποῖος καὶ διὰ ποίους λόγους ἔδωκαν αὐτοῖς τὸ ὄνομα ἤχος πρῶτος, δεύτερος κλπ. ἀφ' οὗ μάλιστα ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται ὅτι τὴν Μουσικὴν ἐλάβομεν παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἐπίσης καὶ ἂν δικαίως ἢ ἀδίκως ἔπραξαν οἱ μετονομάσαντες «τὸ Δῶριος ἢ Λύδιος κλπ. πρῶτον ἢ δεύτερον» διὰ λόγους ἐθνικοὺς ἢ θρησκευτικοὺς δὲν γνωρίζομεν. Λέγομεν δὲ μόνον ὅτι Ἦχος καὶ Τρόπος ἀπέχουσι τόσον ἀπ' ἀλλήλων ὅσον ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ τοῦτο διότι, ὡς ἀνωτέρω ὑπεδείξαμεν, Ἦχος οὐδέποτε σημαίνει Τρόπον μελωδίας, ἀλλὰ πάντοτε φθόγγον· κατὰ τὴν ἡμετέραν λοιπὸν ταπεινὴν γνώμην δὲν ἔπρεπε τὸ ὑγιῶς ἔχον «Τρόπος» νὰ ἀφαιρεθῆ, καὶ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὸ κακῶς ἐπινενοημένον ἤχος, ἠθέλο-

μεν δὲ ἐπικροτήσῃ εἰς πᾶσαν πρὸς ἐκνίκησιν τῆς ὀρθῆς ἐκφορᾶς προσπᾶθειαν παντὸς δυναμένου νὰ διορθώσῃ τὰ κακῶς ἔχοντα καὶ μετὰ χαρᾶς θὰ ἐλέγομεν καὶ ἡμεῖς Τρόπος πρῶτος, Τρόπος δεύτερος καὶ καθεξῆς, (ἐξ οὗ καὶ ἡ λέξις τροπᾶριον) ὡς καὶ ὁ ἀοιδίμος Γεώργιος ὁ Λέσβιος ἐν τῷ πρὸ αὐτοῦ ἐφευρεθέντι μουσικῷ συστήματι ἔπραξε. Καὶ ταῦτα περὶ ἤχου.

Περὶ ρυθμοῦ¹.

Πᾶν ἄσμα εἰς τὸ ἔρρυθμον εἶδος τῆς μελωδίας² ἀνῆκον σύγκειται ἐκ πλειόνων ἰσοχρόνων μερῶν. Τὰ ἰσόχρονα ταῦτα μέρη καλοῦνται πόδες τοῦ ἄσματος καὶ διαστέλλονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ καθέτων γραμμῶν, διαστολῶν καλουμένων· σχηματίζονται δὲ διὰ τῆς συνθέσεως δύο ἢ καὶ περισσοτέρων χρονικῶν παλμῶν· λέγονται χρονικοὶ παλμοὶ αἱ διὰ τῆς χειρὸς ἢ τοῦ ποδὸς ἐκτελούμεναι τακτικαὶ κρούσεις. Καλεῖται χρονικὴ ἀγωγή ἡ διάρκεια τῶν χρονικῶν παλμῶν, τούτεστιν ἡ βραδύτης, ἢ ἡ ταχύτης τῶν τακτικῶν κινήσεων τῆς χειρὸς ἢ τοῦ ποδός. Ἡ συνήθης χρονικὴ ἀγωγή δαπανᾷ ἐν δεύτερον λεπτόν τῆς ὥρας εἰς ἕκαστον χρονικὸν παλμόν· ἀλλ' ὅταν τὸ μελωδία ἀπαιτῆ βραδυτέραν ἢ ταχυτέραν χρονικὴν ἀγωγήν, σημειοῦται τοῦτο ἐν ἀρχῇ διὰ τῶν λέξεων ἀργότερον, ἀργότατον, λίαν ἀργόν· ἢ γοργότερον, γοργότατον, λίαν γοργόν. Ἡ κανονικὴ διαίρεσις καὶ τάξις τῶν ποδῶν τούτων καθ' ὀρισμένους κανόνας, οὓς διδάσκει ἡ ρυθμικὴ³, καλεῖται ρυθμός⁴.

Ἐκαστος ρυθμικὸς ποῦς ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο τοῦλάχιστον μέρη, ἅτινα ἔχουσι σχέσιν τινὰ πρὸς ἀλλήλα καὶ ρυθμίζονται, ἤτοι μετροῦνται δι' ἰσοχρόνων τῆς χειρὸς κινήσεων, ὧν ἡ μὲν πρὸς τὰ κάτω καλεῖται

1. Ἄς μὴ νομίσωσιν οἱ ἡμέτεροι ἀνγνώσται ὅτι ἐν τῇ παρούσῃ περὶ ρυθμοῦ πραγματεῖᾳ ἡμῶν θ' ἀπαντήσωσιν ὅ,τι ἐν τοῖς μέχρι τοῦδε θεωρητικοῖς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀναφέρεται· δὲν ἔχομεν σκοπὸν οὔτε νὰ ἀναμασῆσωμεν τὰ περὶ τοῦ θέματος τούτου εἰρημένα, οὔτε ν' ἀνασκευάσωμεν τὰ παρασάγγας ὅλους ἀπέχοντα τῆς γνησίας καὶ ἀληθοῦς φύσεως τοῦ ρυθμοῦ παραληρήματα τῶν ἀναμαστώντων ἀλλήλους μουσικοδιδασκάλων μας.

2. Περὶ ἔρρυθμου καὶ ἀρρυθμοῦ μελωδίας θὰ διηγήσωμεν προσεχῶς.

3. Ἡ ρυθμικὴ δύο τινὰ ἐξετάζει· πρῶτον μὲν τοὺς χρονικοὺς παλμούς, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται πᾶσα ρυθμοποιεῖα, ἤτοι πᾶν ἔρρυθμον μουσικὸν ποίημα, δεύτερον δὲ τὴν εὐτακτον σύνθεσιν τῶν χρονικῶν παλμῶν.

4. «Ρυθμός ἐστι χρόνων εὐτακτος σύνθεσις» κατὰ Νικόμαχον, κατὰ δὲ Ἀριστόξενον «χρόνος διηρημένος ἐφ' ἐκάστῳ τῶν ρυθμίζεσθαι δυναμένων», κατὰ δὲ Λεόφαντον, «χρόνων σύνθεσις κατ' ἀναλογίαν τε καὶ συμμετρίαν πρὸς ἐκυτοῦς θεωρουμένων» καὶ κατὰ Ἀριστοτέλην, «ρυθμῶ δὲ χαίρομεν διὰ τὸ γνῶριμον καὶ τεταγμένον ἀριθμὸν ἔχειν καὶ κινεῖν ἡμᾶς τεταγμένως· οἰκειότερα γὰρ ἢ τεταγμένη κίνησις φύσει τῆς ἀτάκτου· διὰ τὸ ἔθος τρόποις χαίρομεν». Ἡτοι ρυθμὸς ἐν τῇ μουσικῇ σημαίνει τὴν σύνθεσιν καὶ κανονικὴν τακτοποίησιν τῶν χρονικῶν παλμῶν, ἀναλόγως τῆς πορείας ἐκάστου ποδός.

θέσις, ἡ δὲ πρὸς τὰ ἄνω ἄρσις· ἵνα δὲ γείνη ἐπαισθη-
τὴ ἡ τελευταία αὐτῆ διαίρεσις τῶν ποδῶν, ὁ ἐν τῇ
θέσει λαμβανόμενος χρονικὸς παλμὸς ἐκτελεῖται μετὰ
μειζονος δυνάμεως ἢ ἐντάσεως, ὅστις καλεῖται τό-
νος ρυθμικός. Ἐνεκα τούτου ἡ μὲν θέσις καλεῖται
βαρὺν, ἡ δὲ ἄρσις ἐλαφρόν.

Διὰ τοῦ ρυθμικοῦ τόνου διακροῦνται οἱ πόδες εἰς
διαφόρους τάξεις καὶ δὴ ἐν πρώτοις εἰς ἀπλοῦς καὶ
συνθέτους. Καὶ ἀπλοὶ μὲν πόδες καλοῦνται ἐκεῖνοι,
οἵτινες σύγκεινται ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου ρυθμικοῦ τό-
νου, σύνθετοι δὲ ἐκ δύο τριῶν ἢ καὶ τεσσάρων τοιού-
των. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἐν ἑκατέρῃ τῶν δύο τούτων
τάξεων διακρίνομεν πόδας ἄρτιους καὶ περιττοῦς.
Καὶ οἱ μὲν ἐξ ἑνὸς ρυθμικοῦ τόνου καὶ μιᾶς ἢ τριῶν
ἄρσεων συγκείμενοι καλοῦνται ἄρτιοι ἀπλοῖ· οἱ δὲ ἐξ
ἑνὸς ρυθμικοῦ τόνου καὶ δύο ἄρσεων περιττοὶ ἀπλοῖ.
Ἄρτιοι σύνθετοι, εἶναι οἱ ἀπαρτιζόμενοι ἐξ ἴσων ρυθ-
μικῶν τόνων καὶ ἄρσεων· καὶ περιττοὶ σύνθετοι, οἱ
ἀπαρτιζόμενοι ἐκ δύο ρυθμικῶν τόνων καὶ τριῶν ἄρ-
σεων, ἐκ τριῶν καὶ τεσσάρων καὶ ἐκ τεσσάρων καὶ
πέντε¹. Παρτηρητέον δὲ πρὸς τούτοις, ὅτι ἐκ τῶν
συνθέτων ἄρτιων καὶ περιττῶν ποδῶν τῶν ἀπαρτιζο-
μένων ἐκ πολλῶν ρυθμικῶν τόνων, ὁ πρῶτος ἐστὶν
ἰσχυρότερος τοῦ δευτέρου, ὁ δεύτερος τοῦ τρίτου καὶ
οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἴνα δὲ καταληπτότερα καταστήσωμεν
τὰ ἄνωτέρω, ἐξηγούμεθα ἐπὶ τὸ ἀναλυτικώτερον ὡς
ἐξῆς. Ἐπειδὴ, ὡς προεῖρηται, διὰ τῶν χρονικῶν
παλμῶν διακρίνονται οἱ πόδες, διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ
μάθωμεν αὐτούς. Πρὸς τοῦτο θέτομεν ἐπὶ τινος τρα-
πέζης κύμβαλον ἐστραμμένον πρὸς τὰ ἄνω, κρεμῶ-
μεν δὲ ἄνωθεν αὐτοῦ ἕτερον ἐστραμμένον πρὸς τὰ κά-
τω μὴ ἀπέχοντος, εἰμὴ κατὰ 40 ἑκατοστόμετρα ἐκ
τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης· εἶτα δὲ διὰ κροτάλου κρούο-
μεν πρῶτον τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης κύμβαλον, κατόπιν
τὸ δεύτερον τὸ ἄνωθεν αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς πράξεως
ταύτης ἐκτελεῖται ὁ ἀπλοῦς ἄρτιος ποῦς, ὅστις δη-
λοῦται διὰ τῶν ἀριθμητικῶν σημείων $\frac{2}{4}$ καὶ καλεῖται
ρυθμὸς δίσημος· αἱ δύο δ' αὐταὶ κρούσεις καλοῦνται
χρονικοὶ παλμοί· ἵνα σχηματίσωμεν τὸν ἕτερον ἄρ-
τιον ἀπλοῦν, θέτομεν ὀριζοντίως καὶ ἕτερα δύο κύμ-
βαλα ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν τῶν πρώτων δύο,
εἰς σχῆμα σταυροῦ, καὶ κρούομεν πρῶτον τὸ ἐπὶ τῆς
τραπέζης εἶτα τ' ἄλλα τρία, ἢτοι τὸ ἐκ δεξιῶν, τὸ
ἐξ ἀριστερῶν καὶ τελευταῖον τὸ ἄνωθεν². διὰ τῶν
τεσσάρων τούτων κρούσεων ἐκτελεῖται καὶ ὁ ἄρτιος
ἀπλοῦς ποῦς, ὅστις δηλοῦται διὰ τῶν ἀριθμητικῶν

σημείων $\frac{4}{4}$ καὶ καλεῖται τετράσημος. Προκειμένου δὲ
περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἀπλοῦ περιττοῦ ποδὸς
ἀφαίρουμεν τὸ ἄνωθεν κύμβαλον καὶ κρούομεν μόνον
τὰ τρία, ἢτοι μίαν θέσιν καὶ δύο ἄρσεις· δηλοῦται δὲ
οὗτος διὰ τῶν ἀριθμῶν $\frac{3}{4}$ καὶ καλεῖται τρίσημος. Διὰ
δὲ τοὺς ἄρτιους συνθέτους ἐκτελοῦμεν μίαν κρούσιν
ἐπὶ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ μίαν ἐπὶ τοῦ ἄνωθεν
αὐτοῦ· δηλοῦνται δὲ οὗτοι διὰ τῶν ἀριθμῶν $\frac{6}{8}$ $\frac{12}{8}$ καὶ
καλοῦνται ἐξάσημος, δωδεκάσημος κλπ. Ἐρχόμενοι
εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν περιττῶν συνθέτων ποδῶν,
ἵνα σχηματίσωμεν τὸν ἐκ δύο θέσεων καὶ τριῶν ἄρ-
σεων, κρούομεν πρῶτον τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης εὐρισκό-
μενον κύμβαλον, εἶτα τὸ ἄνωθεν αὐτοῦ, καὶ αὐτὴς τὸ
ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἶτα τὸ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστε-
ρῶν, καὶ οὕτως ἔχομεν ἐσχηματισμένον τὸν πρῶτον
σύνθετον περιττὸν πόδα, ὅστις δηλοῦται διὰ τῶν $\frac{5}{8}$.
προκειμένου περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν δύο ἐτέρων
συνθέτων περιττῶν, διὰ μὲν τὸν πρῶτον θὰ κρούωμεν
τρὶς τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ τετράκις τὰ ἄνωθεν
αὐτοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν ἐξετελέσαμεν τὸν
 $\frac{5}{8}$, ἢτοι τὴν πλεονάζουσαν μίαν ἄρσιν θὰ προσθέτω-
μεν πάντοτε μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ρυθμικῶν τό-
νων ὅσοι ἤθελον εὐρεθῆ ἐντὸς ἑνὸς οἰουδήποτε ποδός·
διὰ δὲ τὸν δεύτερον κρούομεν τετράκις τὸ ἐπὶ τῆς
τραπέζης καὶ πεντάκις τὸ ἄνωθεν αὐτοῦ, καὶ ὁ μὲν
πρῶτος δηλοῦται διὰ τῶν $\frac{7}{8}$, ὁ δὲ δεύτερος διὰ τῶν
 $\frac{9}{8}$ · καὶ καλοῦνται πεντάσημος, ἐπτάσημος καὶ ἐννεά-
σημος.

Ταῦτα καὶ περὶ ρυθμοῦ, ἐπιφυλαττόμεθα δὲ ὅ-
πως καὶ περὶ ἐρρυθμοῦ καὶ ἀρρυθμοῦ μελωδίας προ-
σεχωρῶς ἀναπτύξωμεν, ὅσον αἱ ἀσθενεῖς ἡμῶν δυνά-
μεις ἐπιτρέπουσιν.

Υ. Γ.—Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 52 καὶ ἡμερομηνίαν
21 φεβρουαρίου ε. ἔ. φυλλαδίῳ τῆς «Ἐκκλησιαστι-
κῆς Ἀληθείας», ἐν σελ. 415, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐλέ-
γομεν καὶ τὰ ἐξῆς. «Ἡ μουσικὴ ἐκ πασῶν τῶν
γλωσσῶν ἔχει τὸν εὐστροφώτερον καὶ λεπτότερον συν-
δυασμὸν ἐπὶ τῶν συστατικῶν αὐτῆς». Παρτηρήσεως
ἐκ μέρους φίλων τινῶν περὶ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ πνεύ-
ματος τοῦ διαληφθέντος ἀρθριδίου γενομένης, καθῆ-
κον ἐθεωρήσαμεν ν' ἀναπτύξωμεν τοῦτο ἐπὶ τὸ ἀνα-
λυτικώτερον. Ἰδοὺ ἡ ἀνάλυσις. Καθὼς ἡ γλῶσσα ἔχει
τοὺς γραμματικούς καὶ συντακτικούς αὐτῆς κανόνας
καθ' οὓς παράγονται αἱ λέξεις καὶ ἐκ τῶν λέξεων
συναπτομένων ἀπαρτίζονται συντακτικῶς αἱ προτά-
σεις, οὕτω καὶ ἡ μουσικὴ δὲν στερεῖται τοιούτων
κανόνων πρὸς τὴν παραγωγὴν καὶ σύνθεσιν τῶν προ-
τάσεων τῆς μελωδίας· ἡ διχοφορὰ μεταξὺ γλώσσης
καὶ μουσικῆς ἔγκειται ἐν τούτῳ ὅτι ἐν τῇ μουσικῇ
οἱ κανόνες οὗτοι εἶναι λεπτότεροι καὶ τοιοῦτοι, ὧν
καὶ ἡ ἐλάχιστη παράβασις ἐπιφέρει τοσαύτην ἀσυν-
ταξίαν εἰς τὸ μελωδοῦμενον, ὥστε καταστρέφει ὀλο-
σχερῶς τὴν μελωδίαν τοῦθ' ὅπερ δὲν συμβαίνει τόσον
ψηλαφητῶς κατὰ τὴν παράβασιν τῶν γραμματικῶν
καὶ συντακτικῶν ἐνίοτε κανόνων. Ἐξηγούμεθα. Ἐὰν

1. Ἡ χρῆσις τῶν τριῶν τούτων περιττῶν συνθέτων ρυθ-
μῶν παρὰ μὲν τοῖς Εὐρωπαίοις εἶναι σπανιωτάτη, παρὰ δὲ
τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν, ὡς καὶ παρ' ἡμῶν, συνήθης.

2. Τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης εὐρισκόμενον κύμβαλον πρέπει νὰ
βομβῆ κατὰ ἕν πεντάχορδον ἀκριβῶς ἀπὸ τοῦ κρεμαμένου ἐπὶ
τὸ βαρὺ· ἢτοι ἐὰν τὸ ἄνω βομβῆ τὸν φθόγγον Κε, τοῦτο νὰ
βομβῆ τὸν φθόγγον Πα· ἐπίσης τοῦτο συμβαίνει καὶ διὰ τὰ
περὶ αὐτοῦ τιθέμενα δύο κύμβαλα, ἢτοι μόνον τὸ ἐπὶ τῆς τρα-
πέζης κύμβαλον θὰ βομβῆ τὸν φθόγγον Πα.

μὲν ἀκούσωμεν ἀναγινωσκόμενον ἐναντίον ὄλων τῶν περὶ ὀρθογραφίας γραμμαικῶν κανόνων τὸ «Κῆροικαι αἰκαίκραζα πρῶς σαὶ ἡσᾶκουτῶν μου»· πῶς καὶ πόθεν θὰ δυνηθῶμεν διὰ μόνης τῆς ἀκοῆς νὰ ἐννοήσωμεν τὴν φοβερὰν ταύτην καταπάτησιν τῶν κανόνων; Ἐὰν ὁμως καὶ ἡ ἐλάχιστη τῶν μουσικῶν κανόνων γίνῃ παράβασις ἐν τῇ μουσικῇ ἀμέσως καὶ ἐν τῇ παραμικρᾷ ταύτῃ παραχορδίᾳ τῶν τόνων, ἡμιτονίων καὶ λοιπῶν τονιαίων δισστημάτων, (ὅπερ ἐν τῇ μουσικῇ καλεῖται παράχρωσις) ὡς καὶ ἐν τῇ παραμικρᾷ προσβολῇ τοῦ ρυθμοῦ (ὅπερ καλεῖται παραρρυθμισις) ἀμέσως καταστρέφεται ἄρδην καὶ ἐκ θεμελίων ἅπαντα ἡ μελωδία.

Ἐν Μιτυλήνῃ τῇ 21 ἀπριλίου 1892.

Ν. ΣΤΡ. ΠΑΓΑΝΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ*

Τὸν Ἄνθιμον τοῦτον ἐκμετρήσαντα συντόμως τὸ ζῆν ἐν τῇ ἑδρᾷ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ εἰς Μελένικον κατὰ τὸ ἔτος 1737 διεδέξατο ὁ Μελενίκου Κύριλλος ὁ Β', ὁ ἐπικληθεὶς Πελοποννήσιος ἢ Μωραΐτης ὡς ἐκ τῆς εὐάνδρου Πελοποννήσου, ἰδίᾳ δ' ἐκ τῆς πόλεως Ναυπλίου ὀρμώμενος, ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Ε' τοῦ ἀπὸ Καισαρείας, ἐπωνυμούμενος δ' ἄλλως καὶ Καρχακλος¹. οὗτος ἀκροασάμενος τῶν μαθημάτων ἐν τῇ σχολῇ τῆς ἐν Δημιτσάνῃ Μονῆς τοῦ Φιλοσόφου² καὶ διατελέσας μαθητῆς τοῦ περιωνύμου ἐκείνου διδασκάλου τῆς Πατριάρχου Σχολῆς Μακαρίου τοῦ Πατμίου, παρ' οὗ μάλιστα ἐχειροτονήθη καὶ μοναχός, ἐκυβέρνησε τὴν ἐπαρχίαν Μελενίκου μέχρι τοῦ ἔτους 1745, ὅτε πατριαρχεύοντος τὸ τρίτον Παΐσιου τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας, συνεπεία τῆς ἐν Καραπούζα ἐπιμονῇ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Κωνσταντίνου τοῦ Μαυροκορδάτου ὑπερορίας τοῦ ἀπὸ Σερρῶν Νικομηδείας Γαβριήλ³ ἐκλήθη ἐπὶ τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον Νικομηδείας. Ἡ ἐφεξῆς ἱστορία τοῦ Κυρίλλου τούτου περιέργως πῶς συνέχεται κατὰ Κομνηνὸν μετὰ τῆς τοῦ ἐν ὑπερορίᾳ καταδικασθέντος Γαβριήλ· διότι μετὰ μικρὸν χρόνον λυτρωθεὶς τῆς ὑπερορίας ὀρηθεὶς Γαβριήλ τῇ μεσιτείᾳ τοῦ ἀρχιάτρου τῶν Αὐτοκρατορικῶν Ἀνακτόρων Χαγιατηζαδὲ πρὸς τὸν Πατριάρχην Παΐσιον, κινεὶ πάντα λίθον ὅπως καὶ αὐθις καταλάβῃ τὸν θρόνον τῆς Νικομηδείας. Ἀποτυχῶν

ὁμως διορίζεται προεδρικῶς εἰς Ἴφεσον καὶ ἐν ταύτῃ ἤδη ὦν τῇ Μητροπόλει οὐ παύεται προτείνων τῷ Νικομηδείας Κυρίλλῳ ἵνα ἀνταλλάξῃ τὴν Ἴφεσον μετὰ τῆς Νικομηδείας· μὴ εἰσακουόμενος ὁμως, θανόντος τοῦ ποδαλγοῦ Χαλκηδόνος Καλλινίκου, ληστρικῶς ἐπιβαίνει τῆς ἐπαρχίας Χαλκηδόνος, καὶ ἐπὶ τῷ τολμήματι αὐτοῦ τούτῳ ὡς καὶ ἄλλοις παραπλησίοις ἀδραγαθήμασιν ὀλίγῳ βραδύτερον τῷ 1747 καθαιρεῖται ὑπὸ τε τοῦ πατριάρχου Παΐσιου καὶ τῆς Συνόδου καὶ ἀποστέλλεται εἰς ὑπερορίαν αὐθις εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς ἐν Συρίᾳ Τριπόλεως κειμένην νῆσον Ἀβρέτ ἀδάσῃ. Τὸ μεγαλοῦργον ὁμως αὐτοῦ πνεῦμα καὶ φιλοτάραχον δὲν εὑρίσκει ποσῶς ἡσυχίαν ἐν τῷ ἐρημικῷ τούτῳ καὶ ἀγόνῳ μέρει· ὅθεν καὶ ἐν ἔτει 1748 ἀποδράς λάθρα ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐξορίας αὐτοῦ ἀφικνεῖται εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ κρυπτόμενος ἐν τινὶ κατὰ τὸ Πέραν οἰκίᾳ ὁμογενοῦς⁴ συνεννοεῖται μετὰ τοῦ Νικομηδείας Κυρίλλου καὶ πείθει αὐτὸν ἵνα παραχωρήσῃ αὐτῷ τὴν Νικομηδείαν καὶ ἀπαλλάξῃ τῆς καταγνωσθείσης καθαιρέσεως, δεχθῆ δ' ὡς ἀντάλλαγμα τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, ἐφ' ᾧ καὶ ἐκ προτέρων πᾶσαν τὴν σύμπραξιν αὐτοῦ ὑπέσχετο. Ὁ τότε οἰκουμενικὸς πατριάρχης Παΐσιος ὁ ἀπὸ Νικομηδείας μαθὼν τὴν ἔλευσιν τοῦ Γαβριήλ συνεκάλεσε παραυτίκα σύνοδον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημούντων συνοδικῶν ἀρχιερέων, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Νικομηδείας Κύριλλος ὁ ἀπὸ Μελενίκου, καὶ συνοδικῶς ἀπεφασίσθη ἵνα καταδιωχθῇ μὲν ἀφ' ἐνός ὁ δραπέτης Γαβριήλ, διατηρηθῇ δὲ ὁ κυρὸς Παΐσιος ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου. Ἐν τούτοις παρασπονδήσας κατὰ Κομνηνὸν ὁ Κύριλλος Νικομηδείας, ἄλλως ἐβουλεύθη ἵνα πράξῃ μεταβάς εἰς τὴν αὐλήν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου, ἐνδύεται τὴν χλαμύδα τῆς Πατριαρχείας καὶ ἀφικνεῖται ἐν πομπῇ ἀκολούθως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἔνθα ἐπινεύσει καὶ τῆς ὑψηλῆς Πύλης ἀναγορεύεται ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἀθωοῖ δὲ τὸν Γαβριήλ τῆς προκαταγνωσθείσης αὐτῷ ἀποκαθαιρέσεως καὶ ἀποκαθίστησιν εἰς τὸν τῆς Νικομηδείας θρόνον.

Καὶ ταῦτα μὲν ἱστοροῦνται παρὰ τοῦ Κομνηνοῦ περὶ τοῦ Κυρίλλου μέχρι τῆς εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τὸ πρῶτον ἤδη ἀναβάσεώς του· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἄρχεται ὁ βίος τοῦ Κυρίλλου, ὃν οἱ μὲν ἀναλύοντες καὶ ἐρευνῶντες ψέγουσιν, οἱ δὲ ὑπερεπαινοῦσιν. Ἐκ τῶν ἱστορικῶν συγγραφέων τῶν ποιουμένων μνησάντων τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Ε', ἄλλοι μὲν λάθροι ἐπιπίπτουσι κατ' αὐτοῦ καὶ θεωροῦσιν ὡς αἴτιον πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν σκανδάλων τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, λίαν ἀσκόπως καὶ ἀπρεπῶς ἐπιτιθέμενοι κατ' αὐτοῦ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετοχετεύοντες εἰδήσεις καὶ πληροφορίας ἀνδρῶν, δυσμενέστατα δι' ἰδιαιτέρους λόγους διατιθεμένων

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 63—64 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

1. Ἴδε Πατρ. Πίν. Μ. Ι. Γεδεῶν σελ. 641.

2. Ἴδε αὐτόθι σελ. 642.

3. Συνάμα καὶ ἐκκλησιαστικῶς οὗτος καθήρεθη διὰ τὰς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας πάντων τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ Σερρῶν ἐπὶ τῆς ἐκεῖσε ἀρχιερατείας αὐτοῦ. (Ἴδ. Ἀθ. Κομν. ὑψ. ἐκκλῆσ. καὶ Πολιτ. βιβλ. Θ' σελ. 353.

4. Τοῦ ἱατροῦ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου, Λουκῆ ὀνόματι· αὐτόθι σελ. 373.

τῷ Κυρίλλῳ καὶ ὑπερασπιστῶν εἴτε προστατευομένων τῶν ταραξιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Δυτικῶν, οἵτινες τοὺς πατριάρχας Κωνσταντινουπόλεως ἐπεθύμουν ἵνα ἀγῶσι καὶ φέρωσι κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς· τοιοῦτοι ἱστορικοί εἰσιν ὁ Βενδότης¹, ὁ Κούμας, ὁ ψευδώνυμος Μαθᾶς, ὁ Κομνηνός, εἰ καὶ ἀποκαλῶν ἐνιαχοῦ αὐτὸν ὀρθόδοξον² μεθ' ὅλην τὴν δυσμένειαν αὐτοῦ, Σκαρλάτος ὁ Βυζάντιος³, Κύριλλος ὁ Λαυριώτης, συντάκτης τῶν ἐκκλησιαστικῶν χρονικῶν⁴. σὺν τούτοις προστεθείσθω καὶ ὁ Γάλλος Baron de Tott ὁ ἄγαν ἐχθρὸς τοῦ Κυρίλλου, ἐκ τῶν δημοσιευμάτων ὅμως τοῦ ὁποῦ ἐν τοῖς περὶ Ταττάρων ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ πληροφοροῦμεθα⁵ τρανῶς περὶ τῆς ἀξίας καὶ τοῦ ἀδιαφθόρου χαρακτήρος τοῦ Κυρίλλου τοῦ Ε'. ἄλλοι δὲ πάλιν λίαν μετριοπαθέστεροι καὶ ἀμερόληπτοι ἄλλως τῶν πραγμάτων κριταί, λίαν κολακευτικῶς ἀποφαίνονται ὑπὲρ Κυρίλλου τοῦ Ε' καταστέφοντες αὐτὸν ἐπαίνοις παντοδαποῖς.

Οὕτω Σέργιος ὁ Μακράιος, ᾧ τινι καὶ ὡς μᾶλλον φιλαλήθει καὶ ἀμερολήπτῳ ἐπὶ τοῦ προκειμένου κατακολουθοῦμεν, διὰ τῶν ἀκολουθῶν ἐκφραστικώτατα ζωγραφίζει ἡμῖν τὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίλλου τοῦ Ε'. «Ἦν μὲν οὖν ὁ παναγιώτατος κύριος Κύριλλος ὁ Ε' τὸ γένος Πελοποννήσιος, τὴν γνώμην εὐθύς, τὸν τρόπον ἀπλοῦς, εἰ καὶ τισι ποικίλος ἐδόκει, πρὸς τὰς πολλὰς μηχανὰς τῶν ἀντιπάλων πολλαχῶς ἀντιτασσόμενος, φιλάρετος, φιλάγαθος, ἐπιεικὴς, φιλομαθὴς τῇ ἀναγνώσει τῶν θείων βιβλίων προσκείμενος, βίον ἡρημένός τὸν τελειότερον, διὸ καὶ ἀγρυπνίας μείζονας καὶ νηστείας συνεχεστέρας ἐποίει, καὶ ἀκολουθίας ἐκκλησιαστικῆς μακροτέρας ἐφίλει καὶ πρὸς πάντας γενναῖος ἐδόκει, ὅξυς τε περὶ τὰ πρακτέα καὶ σφοδρὸς πρὸς τὰ δόξαντα, ἄτρεπτος καὶ ἀδκῆς πρὸς τὰ ἀντιπίπτοντα. Ἐντεῦθεν καὶ ζηλωτῆς τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων διάπυρος ἐγνωρίζετο καὶ παρὰ παντός τοῦ λαοῦ διεθρυλλεῖτο καὶ διαφερόντως ἠγαπᾶτο τῇ ἀγλαίᾳ τῶν ἰδίων ἀρετῶν συμπάντων τὰς ψυχὰς καταθέλων καὶ ἐφελκόμενος, εἰ καὶ τὸν ἀληθῆ ζῆλον τοῦ ἀνδρός ποικίλως συγκαλυψαὶ ἐτεχνῶντο οἱ διαβάλλοντες, πανοῦργον αὐτὸν ἀποκαλοῦντες, ὥσπερ οἱ αἰρετικοὶ αἰρετικὸν ἐδυσφήμουν τὸν ὀρθοδόξοτατον»⁶.

Οὐ μὴν δ' ἀλλὰ παρίσταται ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Μακράιου Κύριλλος ὁ Ε' ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτοῦ πατριαρχείας ὡς πολεμούμενος καὶ διενοχλούμενος ἀπαύστως

ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν δυτικῶν, σφόδρα κατ' αὐτοῦ ἐκμανέντων διὰ τὸν ἀναβαπτισμόν τῶν προσερχομένων τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ λατίνων, ὡς ἀβαπτίστων θεωρουμένων καὶ ὡς ἀδίκως ἐξωσθεῖς τοῦ θρόνου τῇ ραδιουργίᾳ τῶν Δυτικῶν καὶ ἐπὶ τῇ προφάσει δῆθεν ὅτι χρηματικοῖς δανείοις κατεβάρυνε τὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Παΐσιου, τὸ τέταρτον ἤδη ἀναβαίνοντος τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον¹.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ ἡ πρώτη πατριαρχεῖα Κυρίλλου τοῦ Ε' διήρκεσε κατὰ μὲν τὸν Κομνηνὸν ἔτη τρία καὶ μῆνας ὀκτὼ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1748—1752, κατὰ δὲ Σέργιον τὸν Μακράιον ἔτη δύο καὶ μῆνας ὀκτὼ, δηλονότι ἀπὸ τοῦ 1748—1751², ὅτε καὶ περιωρίσθη εἰς Χάλκην νῆσον μίαν τῶν Κυκνέων, ἀφθόνου ἀπολαύων ὑπολήψεως καὶ τιμῆς παρὰ πάντων καὶ δι' ἀδράς συντηρούμενος ἐκκλησιαστικῆς χορηγίας³.
(ἔπεται συνέχεια).

1. Αὐτόθι σελ. 205 — 206. Ἴδε καὶ Μεσ. βιβλ. Κ. Ν. Σάθα τόμ. Γ' σελ. 203.

2. Ἀληθείας ἔχεται τὸ δεύτερον· ὁ δὲ Κομνηνὸς σφάλλεται κατὰ ἐν ὅλον ἔτος· ὁ Κύριλλος μάλιστα Λαυριώτης ἀναβιβάζει εἰκότως εἰς πέντε ἔτη τὴν πρώτην τοῦ Κυρίλλου Ε' πατριαρχεῖαν (ἴδε 5' τόμον Ἀθ. σελ. 45).

3. Ἴδε ὑπόμν. Ἐκκλ. Ἱστορ. Σεργ. Μακρ. ἐν Μεσ. βιβλ. Κ. Ν. Σάθα τόμ. Δ' σελ. 206 — 207. Κύριλλος δὲ ὁ Λαυριώτης ἀναφέρει ὡς τόπον ὑπερορίας τοῦ Κυρίλλου ἀντὶ τῆς νήσου Χάλκης τὴν Κύπρον κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ (ἴδε 5' τόμ. Ἀθ. σελ. 45).

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ἀποφάσει τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀγγέλλεται τοῖς τε διαδίκοις καὶ τοῖς δικηγόροις ὅτι τὸν τεῦθεν, ἐν περιπτώσει καταθέσεως εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ εἴτε πληρεξουσίων, εἴτε ἐγγυητικῶν, εἴτε καὶ ἐτέρων ἐγγράφων τουρκιστὶ συντεταγμένων, ὀφείλουσιν ἀνυπερθέτως, ἵνα ἐπισυνάπτωσιν αὐτοῖς καὶ ἐλληνικὴν μετάφρασιν ἀρμοδίως κεκυρωμένην

Ἐκ τοῦ Γραφείου

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ ἐκφωνηθέντων ὑπὸ τῶν διαπρεπεστέρων ἱεραρχῶν καὶ ἱεροκηρύκων τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας,

ὑπὸ Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ

Ἡ ἐξ 64 τυπογραφικῶν φύλλων εἰς 4 τόμους ἀπαρτιζομένη αὕτη «Συλλογὴ» πωλεῖται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ «Ἀνατολικοῦ Ἀστέρος», ἐν Φαναρίῳ, Μεγάλῃ ὁδῷ, ἀριθμὸς 15 ὡς καὶ παρ' ἅπασιν τοῖς βιβλιοπωλείοις, ἀντὶ γροσίων 40.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

1. Βενδότης σελ. 77, 78.

2. Κομν. Ὑψ. σελ. 368.

3. Ἴδε Σκαρλ. Βυζ. περιγρ. Κ]πόλεως τόμ. 6' παράρτ. Γ' σελ. 541—542.

4. Ἴδε Κυρ. Λαυρ. Πατριαρ. Χρον. δημοσιευθ. ὑπὸ Μ. Ι. Γεδεών ἐν 5' τόμῳ Ἀθηναίου σελ. 45, 46.

5. Ἀπομνημ. Baron de Tott, τόμ. 6' σελ. 13, 81.

6. Ἴδε ὑπόμν. Ἐκκλ. Ἱστ. Σεργίου Μακράιου ἐν Μεσ. βιβλ. Κ. Ν. Σάθα τόμ. Δ' σελ. 206—207.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 15 ΜΑΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 11.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνστάντιος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μεζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.	

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ὀρθοπευτικὴ μελέτη περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ — Ἐγγραφα τοῦ ΙΙΙ' αἰῶνος περὶ τῆς ἐν Καστορίᾳ ἐκκλησιαστικῆς σχολῆς — Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου — Ἐθνικὰ Φιλανθρ. Καταστήματα: ἐπιτροπὴ ἐλεῶν — Δελτίον κινήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐθν. Φιλ. Καταστήμασι περιθαλπομένων τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος. — Χθὲς μετὰ τὸ τέλος τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας ἡ ἱερὰ Σύνοδος συνῆλθεν ἐκτάκτως καὶ ἐσκέψατο περὶ τινῶν ἐπειγουσῶν ὑποθέσεων.

— Ἐπετηρὶς Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου. — Τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, τοῦ πατρὸς τῶν ἐν Ἀνατολῇ Συλλόγων καὶ Ἀδελφοτήτων, ὅστις ὑπὸ τὴν ἀμφιλαρῆ καὶ κραταιὰν αἰγίδα τοῦ σεπτοῦ καὶ φιλολόγου Ἀνακτος ἡμῶν Σουλτάν Ἀβδούλ Χαμητ Χάν ἐκαλλιέργησε καὶ καλλιεργεῖ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα στοχαζόμενος τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ σκοποῦ, ἄγοντος τῆ παρελθούσῃ Κυριακῇ τὴν ἐπετηρίδα αὐτοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐτίμησε τὴν τελετὴν μεταβάς μετὰ τῶν σεβασμιωτάτων ἁγίων συνοδικῶν Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, Νικημηδείας κ. Φιλοθέου, Ἰωαννίνων κ. Γρηγορίου, Δράμας κ. Γερμανοῦ, Κασσανδρείας κ. Προκοπίου καὶ τοῦ θεοφιλ. χωρεπισκόπου Σταυρουπόλεως κ. Γενναδίου. Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ τέως προέδρου τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐξοχωτάτου ἄρχοντος Μεγάλου Ρήτορος Κωνσταντίνου Καλλιάρχου βέη γενομένην λο-

γοδοσίαν τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος πεπραγμένων τῷ Συλλόγῳ καὶ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ πανηγυρικοῦ ὑπὸ τοῦ ρήτορος τῆς ἡμέρας κ. Α. Χρηστίδου ἱατροῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπήγγειλεν ἐκ τοῦ προχείρου πρόσφορον προσλαλιάν, δι' ἧς ἐπεδαφιλεύσατο τῷ Συλλόγῳ τὰς εὐχὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, καὶ ἐζῆρε τὴν εὐγενῆ καὶ μεγαλόφροναν προστασίαν, ἧς ἀπολαύουσι τὰ γράμματα ἐπὶ τῆς ἐνδόξου βασιλείας τοῦ κραταιοτάτου Ἀνακτος ἡμῶν Σουλτάν Ἀβδούλ Χαμητ Χάν.

— Μητροπολίτης Ἐφέσου. — Τῇ πρώτῃ τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ γερὰρος Μητροπολίτης ἁγιος Ἐφέσου κ. Ἀγαθᾶγγελος. Πρὸς ὑπάντησιν τῆς Α. Σεβασμιότητος ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλε τὴν Α. Πανοσιολογιότητα τὸν Μέγαν Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνσταντιον, πολλοὶ δὲ ἄλλοι τῶν τε κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἐσπευσαν ἵνα ἀσπασθῶσι τὴν δεξιάν τῆς Α. Σεβασμιότητος. Ἡ Α. Σεβασμιότης διευθυνθεῖσα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, παρ' ᾧ ἐπὶ ἰκνὸν ἔμεινε.

Αὐθήμερόν δὲ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο κατ' οἶκον τὴν Α. Σεβασμιότητα, ἣτις ἀπὸ τῆς Τρίτης ἐπελάβετο τῶν ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ καθηκόντων Αὐτῆς.

— Μητροπολίτης Σερρών. — Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Σερρών κ. Γρηγόριος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἠγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν αἰσίαν εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ ἐπαρχίαν ἀφίξιν καὶ τὴν ἐκ μέρους τοῦ ποιμνίου γενομένην αὐτῷ θερμὴν καὶ ἐγκάρδιον ὑποδοχὴν, πολλῶν ἐκ τῶν προκρίτων καὶ διακεκριμένων πολιτῶν ἐξεληθόντων εἰς ὑπάντησιν καὶ δεξίωσιν τῆς

Α. Πανιερότητος εἰς ἱκανὴν ἀπὸ τῆς πόλεως Σερρών ἀπόστασιν.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ τετάρτῃ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ὁσίου πατρὸς Γερμανοῦ, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἀγόντων τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος αὐτῶν τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν Ἡρακλείας καὶ Δράμας ὡς καὶ τῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδριτῶν κ. Γερμανοῦ Γρηγοῶ, διευθυντοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ κ. Γερμανοῦ Ἀποστολάτου, Ἐπιτρόπου τοῦ παναγίου Τάφου ἐνταῦθα, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπεσκέφατο καὶ συνεχάρη τοῖς μὲν σεβασμιωτάτοις Μητροπολίταις αὐτοπροσώπως, τοῖς δὲ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίταις διὰ τῶν πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου, καὶ τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου κ. Κωνσταντίνου Ἀλεξανδρίδου.

— *Ἀφιξεις.* — Τῇ πρωτῇ τῆς τετάρτης ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσιν ὁ ἡμέτερος ἀρχισυντάκτης ἱερολογ. κ. Γεράσιμος Δώριζας, ὃς καθ' ἃ ἐγγράφη, εἶχεν ἀποσταλῆ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μετ' ἐντολῆς ἐξαρχικῆς, χάριν τῶν συμφερόντων τῆς παρὰ τὴν Φιλιππούπολιν ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Βατσκόβου. Τῇ Α. Ἱερολογιότητι παραστάση χθὲς ἐνώπιον τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου ἐξεφράσθη ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἐπιτυχῇ καὶ τελεσφόρῳ διεξαγωγῇ τῆς ἀνατεθείσης αὐτῇ ἐντολῆς.

— *Ἡ ἐν Χίῳ Νέα Μορῆ.* — Οἱ ὁσιώτατοι πατέρες τῆς ἐν Χίῳ ἱερᾶς Νέας Μορῆς δι' ἀναφορᾶς αὐτῶν, διαβιβάσθησαν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου ἁγίου Χίου κ. Κωνσταντίνου, ἠτήσαντο τὴν τροποποίησιν τοῦ 44 ἄρθρου τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ διέποντος τὰ τῆς ἱερᾶς Μορῆς. Τὸ ἐν λόγῳ ἄρθρον ἀφορᾷ εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἀκινήτων τῆς Μορῆς κτημάτων. Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, ἐγκρίνας τὴν ὑποβληθεῖσαν αἴτησιν, ἀπεφάσισε τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀρχαίου καθεστώτος, καθ' ὃ τὰ κτήματα τῆς εἰρημένης Μορῆς, ἀναπαλλοτρίωτος διαμένοντα ἰδιοκτησία αὐτῆς, θὰ μεταβιβάζωνται μὲν κληρονομικῶς εἰς τοὺς ὑποτακτικούς τῶν δι' εἰκονικοῦ ἐγγράφου κατόχων αὐτῶν γινομένων πατέρων, ἐπ' ὀνόματι τῶν ὁποίων θὰ ὦσιν ἐγγεγραμμένα, θὰ διατελῶσιν ὅμως ἔσκει ἀναπαλλοτρίωτος περιουσία τῆς ἱερᾶς Μορῆς.

— *Κήρυγμα τοῦ θείου λόγου.* — Τῇ μεθαύριον κυριακῇ ὁ ἱερολογ. ἱεροκῆρυξ κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος κηρύξει τὸν θεῖον λόγον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Παναγίας ἐν Μουχλίῳ.

Μετὰ μεσημβρίαν τῇ 7 ὥρα γενήσεται τουρκιστὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Νηπιαγωγείου τὸ ἐν Κοντοσκαλίῳ τακτικὸν κυριακὸν μάθημα, οὗ ἀντικείμενον ἔσται α] τίς ἦν ὁ κύριος κανὼν τῆς χριστιανικῆς πίστεως κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ β] συνέχεια τοῦ κύρους καὶ τῆς ἀξίας τῶν συγγραμμάτων τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

Ὁ γνωστὸς καὶ διαπρεπὴς γυμνασιάρχης νῦν δὲ καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Μαίθαϊος Παρανίκας εὐηρεστήθη νὰ πέμψῃ ἡμῖν τὴν ἀκόλουθον ἐμβριθῆ πραγματείαν «περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ», ἣν ἀσμένως δημοσιεύομεν.

«Ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῖν γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιοθῶμεν». (ΠΑΥΛ, Γαλ. Γ', 24).

Ὁ Θεός.

Ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος φιλόσοφος Ἀριστοτέλης, τὸν κόσμον παρατηρῶν καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐρευνῶν, ἀποφαινεται: «ἀρχαῖος μὲν οὖν τις λόγος καὶ πάτριός ἐστι πᾶσιν ἀνθρώποις, ὡς ἐκ Θεοῦ πάντα καὶ διὰ Θεοῦ ἡμῖν συνέστηκεν, οὐδεμίαν δὲ φύσιν αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν ἐστὶν αὐτάρκης ἐρηλωθεῖσα τῆς ἐκ τούτου σωτηρίας»¹. Ὁ δὲ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους φιλόσοφος καὶ γνώστης ἐμπειρότατος τῶν νόμων καὶ τῆς ἀρχῆς καὶ διαμορφώσεως τῶν γλωσσῶν καὶ θρησκειῶν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ μάλιστα τῆς κυριωτάτης μερίδος αὐτῆς, τῆς ἀρίας ὁμοφυλίας, ὁ περιώνυμος γλωσσολόγος Max Müller λέγει «οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες παρήγον τὴν λέξιν *ἄνθρωπος* ἐκ τοῦ *ἄνω ἀθρεῖν*, ὃπερ σημαίνει *παρατηρεῖν* πρὸς τὰ ἄνω. Ἐὰν δὲ ἡ ἔτυμολογία αὕτη εἶναι ὀρθὴ ἢ μὴ, δὲν ἐξετάζομεν, βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος βλέπει πρὸς τὰ ἄνω καὶ αὐτὸς μόνος ζητεῖ πρὸς τὰ ἄνω μίαν ἀρχὴν γενικὴν ὅλων τῶν ὄντων, τοῦ κόσμου, ζητεῖ τέλος νὰ γνωρίσῃ τι, τὸ ὁποῖον αἱ αἰσθήσεις καὶ ὁ νοῦς του δὲν δύναται νὰ τῷ παράσχῃ»².

Ὁ ἄνθρωπος ἀποκτῶν πρῶτον μερικὰς συγκεκριμένας γνώσεις περὶ ἑαυτοῦ καὶ τῶν πέριξ ὄντων, ἀμέσως παρατηρῶν ἀνυψοῦται πρὸς τὰ ἄνω, ἕως οὗ φθάνει τὸ βλέμμα του, κατανοεῖ ὅσα βλέπει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ τηλεσκοπίου· διὰ δὲ τῆς ἀστρονομίας κατενόησε καὶ ἐξήγησεν ἀκριβῶς ταῦτα· ἀλλὰ πέραν τῶν ἀπερχόντων ἐκτάσεων, τὰς ὁποίας ἀνοίγει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὸν νοῦν ἡμῶν τὸ τηλεσκόπιον καὶ ἔτι περισσότερον θέλει ἀνοίξει, τί εἶναι; Τί εἶναι πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὰ κάτω, πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις; ποῦ τελειώνει τέλος πάντων ὁ κόσμος; Ὑπάρχει ὄριόν τι εἰς τὰ ὀρώμενα καὶ πέραν αὐτοῦ τοῦ ὀρίου τί εἶναι; Τοῦτο λέγει ὁ ἄνθρωπος· ὅλοι ἐπιθυμοῦμεν νὰ μάθωμεν τί εἶναι ἔξω τῆς γῆς, ἕως ποῦ ἐκτείνεται ὁ κόσμος οὗτος, τὸν ὁποῖον βλέπομεν καὶ ἐννοοῦμεν καὶ θυμᾶζομεν. Οὕτω προβαίνοντες εὐρίσκομεν, ὅτι πέραν τῆς μικρᾶς Γῆς, τὴν ὁποῖαν κατοικοῦμεν, εἶναι ἕτεροι κόσμοι ἀκαρῆμοι, συστή-

1. Ἀριστ. περὶ κόσμου β.

2. Einleitung in die Religionswissenschaft σελ. 16. Strassburg. 1874.

ματα δηλαδή πλανητικά ως τὸ ἡμέτερον πλείστα, εἶναι τέλος τὸ ἄπειρον. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄπειρον τοῦτο ὁ ἄνθρωπος προσπαθεῖ νὰ ἐρευνήσῃ κατὰ τὸ δυνατόν. Καίτοι δὲ ἀδυνατεῖ νὰ κατανοήσῃ καὶ περιλάβῃ τοῦτο, παρατηρεῖ ὅμως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τάξιν εἰς τε τὴν γῆν, τὴν ὁποῖαν κατ'οικεῖ, καὶ εἰς τὸν ἀχανῆ οὐρανόν, ὅστις φαίνεται ὅτι ἐπικάθηται αὐτῆς. Τῷ ὄντι καθ' ἑκάστην βλέπει τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα καὶ δύοντα εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, τοὺς ἀστέρας ἐπίσης. Βλέπει τὴν τακτικὴν κίνησιν τῆς γῆς, τὴν τακτικὴν ἐπάνοδον τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους καὶ τὰς συνεπειὰς αὐτῶν. Ὅλα ταῦτα βλέπει ὁ ἄνθρωπος ἐπαναλαμβάνόμενα τακτικώτατα ἐν ἡμέραις καὶ ἐν χρόνῳ τακτῶ καὶ ἀμεταβλήτω! Ζητεῖ λοιπὸν διὰ τοῦ λόγου νὰ ἐξιχνιάσῃ τὴν αἰτίαν τῆς τάξεως αὐτῆς, συλλογιζόμενος δὲ τὴν εὐρίσκει. Δὲν τὴν βλέπει βεβαίως διὰ τῶν σωματικῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ τὴν βλέπει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς, διὰ τῆς διανοίας· τὴν ἐννοεῖ, καὶ ἐκεῖ σταματᾷ λέγων καὶ πιστεύων ὅτι ὑπάρχει μία πρωταρχικὴ αἰτία τῆς θαυμασίας αὐτῆς τάξεως τοῦ κόσμου, καὶ εἰς αὐτὴν ἐπαναπαύεται, ἡσυχάζει πλέον καὶ αἰσθάνεται μακαρίαν ἀπόλαυσιν, διότι ἐνόησε διὰ τοῦ λόγου τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου, ὅπερ ἐπεθύμει. Οὕτω σκεπτόμεθα καὶ αἰσθανόμεθα ὅλοι ἀνεξαίρετως οἱ ἄνθρωποι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πρώτην ἀρχὴν φθάνοντες ἡσυχάζομεν. Τί ἐξάγομεν ἐκ τῆς καθολικῆς ταύτης μαρτυρίας ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος; Ὅπως δὴ ποτε καὶ ἂν ὀνομάσωμεν τὸ ἄπειρον καὶ τὴν ἄπειρον αὐτοῦ ἀρχὴν καὶ αἰτίαν, εἴτε κόσμον, εἴτε πᾶν, εἴτε φύσιν, τὸ πᾶν τοῦτο, ἢ ἡ φύσις, ἔχει μίαν αἰτίαν, πρώτην ἀρχὴν, τὴν ὁποῖαν ζητοῦσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀνεξαίρετως, ἢ δὲ πρώτη αἰτία ἔχει καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς. Καὶ τὴν μὲν πρώτην αἰτίαν ταύτην ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου μέχρι τῆς σήμερον, ἀπὸ τῶν πρώτων μέχρι τῶν ἐσχάτων, ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος καὶ Νεύτωνος μέχρι τοῦ ἐσχάτου ἀμαθοῦς ὀνομάζουσι Θεόν, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἐλεύθερον καὶ ἐλευθέρας βουλήσ προῖόν ὀνομάζουσι κόσμον, ὃν θεώρησαν καὶ θεωροῦσι κτίσμα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς λοιπὸν κατὰ τὴν γενικὴν ὁμολογίαν ἀπάσης τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἡ ἄπειρος καὶ παντέλειος αἰτία τοῦ παντός, τὸ ὕψιστον σημεῖον τῆς νοήσεως· εἰς τὸν Θεὸν δὲ εὐρίσκει ὁ πεπερασμένος ἄνθρωπος τὴν λύσιν τῶν ἀμφιβολιῶν αὐτοῦ περὶ τοῦ κόσμου, εἰς αὐτὸν ὡς πρὸς τὸν πόλον ἢ μαγνητικὴν βελόνην, ἀποβλέπει πάντοτε, μετ' αὐτοῦ θέλει νὰ ἐνωθῇ καὶ αὐτὸν ὡς πλάστην λατρεύει, αὐτὸν θεωρεῖ πατέρα παντοκράτορα, αἰώνιον, πᾶνσοφον δημιουργόν, Θεὸν πανάγαθον καὶ δικαιοκρίτην. «Ταῦτα χρὴ περὶ Θεοῦ διανοεῖσθαι δυνάμει μὲν ὄντος ἰσχυροτάτου, κάλλει δὲ εὐπρεπεστάτου, ζωῇ δὲ ἀθανάτου, ἀρετῇ δὲ κρατίστου, διότι πᾶση θνητῇ φύσει γενόμενος ἀθεώρητος, ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων θεωρεῖται»¹.

Λατρεία τοῦ Θεοῦ.

Ἐπισκοποῦντες ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ ἀνθρώπινον γένος βλέπομεν, ὅτι οἱ λαοὶ τῆς γῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων γνωστῶν χρόνων μέχρι τῆς σήμερον λατρεύουσι τὸν Θεόν· ἔχουσιν ὅλοι θρησκείαν, ὡς λέγομεν συνήθως, ἕκαστος δὲ κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἀντιλήψεως αὐτοῦ. Πανταχοῦ ναοὶ, βωμοὶ, τεμένη, δένδρα ἱερά, λίθοι ἱεροὶ, ξόανα καὶ ἄπειρα τοιαῦτα πρόκεινται τεκμήρια τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ ἢ τῶν θεῶν. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τῆς ἐπὶ γῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ, εἴτε ὑλικώτερον, εἴτε πνευματικώτερον ἐν μυρίαῖς φωναῖς, γλώσσαις καὶ σχήμασι δόξαν ἀναπέμπει τῷ Θεῷ καὶ ἐκ μυρίων γλωσσῶν ὁ Θεὸς ἐξαγγέλλεται. «Πάντες θεῶν χατέουσιν ἄνθρωποι» λέγει ὁ θεῖος Ὅμηρος¹. Τὸ φαινόμενον τοῦτο τῆς γενικῆς τοῦ ἀνθρώπινου γένους θρησκευτικότητος δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τῶν θεολόγων, τῶν φιλοσόφων, τῶν ἀνθρωπολόγων, περιηγητῶν καὶ ἄλλων, κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους μάλιστα μεγάλοι σοφοὶ ἤρξαντο σπουδαίως ἐνασχολούμενοι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Συγκριτικὴν Θεολογίαν.

Καθὼς τὰ ἄτομα διὰ τὴν διάφορον αὐτῶν ἀνάπτυξιν διαφέρουσιν ἀλλήλων κατὰ πολλὰ, οὕτω καὶ οἱ λαοὶ καὶ κατ' ἄλλα καὶ δὴ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ ὑπερτάτου ὄντος. Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, ὅτι ἕκαστον ἔθνος εἶχε καὶ ἔχει ἰδιοφυίαν τινά, τὴν ὁποῖαν δὲν εἶχεν, ἢ δὲν ἔχει ἕτερον ἄλλο πολίτευμα π. χ., ἄλλην θρησκείαν, ἄλλας τέχνας καὶ ἐπιστήμας καὶ βίον ἐν γένει δημόσιον καὶ ἰδιωτικὸν εἶχον οἱ Αἰγύπτιοι καὶ ἄλλον οἱ Ἰσραηλίται, καὶ ἄλλον οἱ Ἕλληνες, καὶ ἄλλον οἱ Ῥωμαῖοι, ἐπίσης διαφόρως ἔχουσι καὶ οἱ νεώτεροι λαοὶ· καὶ ἐξ αὐτῶν πάλιν μεθ' ὅλην τὴν συχνοτάτην ἐπικοινωνίαν ἕκαστον ἔθνος καὶ ἕκαστος λαὸς ἔχει τὴν ἰδιοφυίαν του καὶ τὴν εἰς τὸν χαρακτῆρά του ἰδιόζουσαν ἀνάπτυξιν. Οἱ λαοὶ εἶχον καὶ ἔχουσιν ἐν γένει θρησκείαν, ἀλλ' αὕτη κατὰ τὴν ἀντίληψιν καὶ φαντασίαν ἕκαστου διέφερε παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς. Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Ἕλληνες ἦσαν καὶ οἱ δύο πολυθεῖσται, ἀλλ' ἄλλοι ἦσαν οἱ θεοὶ τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἄλλοι οἱ τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ πολυθεΐα καὶ μονοθεΐα.

Ἡ πολυθεΐα τῶν ἀρχαίων, ὡς καὶ πολλῶν βαρβάρων εἰσέτι λαῶν, εἶναι βεβαίως παρεκτροπὴ τῆς ἀληθοῦς ιδέας τοῦ Θεοῦ, θεωρουμένου αἰτίας πρωταρχικῆς τοῦ κόσμου, ὡς προείπομεν, καὶ διὰ τοῦτο ὀρθῶς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ θρησκεία ὅπως δὴ ποτε λογικὴ καὶ ἀληθής. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἀναζητήσωμεν τὴν ὀρθὴν ιδέαν περὶ Θεοῦ εἰς τὰ μονοθεϊκὰ θρησκευτά. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι ἡ καθαρωτέρα ιδέα περὶ Θεοῦ ἔγκειται ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ: «Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ

1. Ἀριστ. ἱ. α'.

1. Ὀδ. Γ. 48.

προσκυνεῖν» (Ίω. 4, 24). Ἡ θρησκεία λοιπὸν ἐκείνη, ἣτις διδάσκει, ὅτι ὁ μὲν Θεὸς εἶναι εἷς καὶ πνεῦμα, πάσης ὕλης ἀμέτοχον, διὰ δὲ τοῦτο πανταχοῦ παρὸν καὶ τὰ πάντα πληροῦν, ἡ δὲ λατρεία αὐτοῦ ἡ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ γιγνομένη, μακρὰν δηλαδὴ πάσης δεισιδαιμονίας καὶ πλάνης, ἡ θρησκεία, λέγω, ἣτις κηρύττει τὸν μὲν Θεὸν πνεῦμα, τοὺς δὲ λατρεύοντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ ποιῶντας τοῦτο, εἶναι λογικὴ θρησκεία ἱκανοποιῶσα πληρέστατα τὴν ἀπαίτησιν τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου· διότι ὁ λόγος μᾶς ἀνάγει εἰς μίαν ἀρχὴν τοῦ κόσμου καὶ ταύτην πνευματικὴν, ἄυλον καὶ προσωπικὴν, δηλαδὴ εἰς τὸν Θεόν, περὶ οὗ εἶπε τὸν ἀνωτέρω λόγον ὁ Σωτὴρ ἡμῶν. Λογικῶς λοιπὸν σκεπτόμενοι θέλομεν ἀναζητήσῃ τὴν καθαρὰν περὶ Θεοῦ ἰδέαν εἰς τὸν μονοθεϊσμὸν ἐν γένει.

Ἐκ τῆς ἱστορίας μανθάνομεν, ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ παρὰ τοῖς Ἰσραηλίταις ὑπῆρχε κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ λαὸς οὗτος ἦν λαὸς κατ' ἐξοχὴν θρησκευτικός. Εἶναι γεγονὸς ἱστορικὸν ἀνκνίρητον, ὅτι ἐνῶ ἄλλα ἔθνη τῆς γῆς ἀνυψώθησαν καὶ ἔπεσον, οἱ δὲ συνενοῦντες αὐτὰ δεσμοὶ διεσπάρσθησαν, αὐτὰ δὲ διελύθησαν καὶ τὰ τμήματα αὐτῶν συνεχωνεύθησαν ἢ ἀπώλοντο μεταξὺ ἄλλων ἰσχυροτέρων καὶ πολυπληθεστέρων, οἱ Ἑβραῖοι, τὸ γένος τοῦ Ἀβραάμ, διαμένουσιν ἔτι ὡς ἀδιέφθορον λείψανον χρυσοῦ, μηδαμῶς φθειρόμενον ὑπὸ τῆς τυρροῆς τῶν κυμάτων τῶν χρόνων, τὰ ὅποια ἐξήλειψαν ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς ἄλλα ἔθνη νεώτερα ἀκόμη. Καὶ ἵνα παραλίπω τοὺς Σίνας, τῶν ὁποίων τὴν ἱστορίαν δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς, ὅλοι οἱ ἄλλοι λαοὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνεμίγησαν, ἐτροποποιήθησαν καὶ μετεβλήθησαν ὅπωςδὴποτε· ποῖον ἄλλο ἔθνος τῆς ἀρχαιότητος διασώζεται μέχρι τῆς σήμερον ἀμιγές, ἀνόθευτον καὶ διατηροῦν τὴν θρησκείαν καὶ τὰς παραδόσεις του τὰς αὐτὰς περίπου πάντοτε διὰ μέσου τῶν αἰώνων; Μόνος ὁ παράδοξος λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ, παράδοξος ἐν τῇ ἀρχαιότητι, παράδοξος καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις καὶ εἰς ἐκπληξιν κινῶν ἡμᾶς, διασώζεται ἀμιγῆς καὶ ἀνόθευτος μέχρι τῆς σήμερον καὶ ἵσταται μοναδικὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ἐπαθε τὰς μεγαλειτέρας καταστροφάς, ὑφίσταται τὰς δεινοτέρας ταλαιπωρίας, ἦτο καὶ εἶναι ἀντικείμενον περιφρονήσεως ὄλων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, ἀπέβαλε τὰ πάντα καὶ ἱερωσύνην καὶ τὴν γλῶσσαν του αὐτὴν· διατί δὲ διατηρεῖται μέχρι τῆς σήμερον ζωηρότατος ἐν τῇ φαινομένη νεκρώσει, ἀκμαῖος ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν, εὐθυμὸς ἐν μέσῳ τῶν διωγμῶν; διατί δὲ συνεχωνεύθη ὡς τοσοῦτοι ἄλλοι λαοὶ τῆς γῆς ἐν μέσῳ ὄλων σχεδὸν τῶν ἐθνῶν; Διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἐμμένει πιστὸς εἰς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων του, εἰς τὸν Θεὸν τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ· αὕτη δὲ ἡ ἐμμονὴ καὶ ἐπιμονὴ αὐτοῦ τὸν κάμνει νὰ διέρχεται ἀβλαβῶς τὰ παντοῖα κύματα τῶν αἰώνων. Τὸ παράδοξον τοῦτο φαινόμενον καὶ μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ εἶναι ἄξιον βαθυτέρας μελέτης.

Οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἐκαλλιέργησαν τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, ὡς οἱ Ἕλληνες ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Δὲν ἐφάνη παρ' αὐτοῖς οὔτε Ὅμηρος, Πλάτων, ἢ Ἀριστοτέλης, Σοφοκλῆς, Φειδίας ἢ Πραξιτέλης· οὐδὲν τοιοῦτον· διατί; διότι τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ ἦτο διάφορον τοῦ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Ἕλλην πολίτης ἐλευθερός, ἠδύνατο νὰ ἀναπτυχθῇ ἐλευθέρως κατὰ τὴν κλίσιν του, ὁ Ἑβραῖος ὁμῶς ἐθεώρει καὶ θεωρεῖ ἔτι ἑαυτὸν λαὸν ἅγιον, λαὸν περιούσιον, λαὸν τοῦ Κυρίου. Ὁ Ἑβραῖος ἀναγινώσκει καὶ τὴν σήμερον ἔτι, ὅτι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων του, ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· ὅτι αὐτὸς ἐκάλεσε τὸν γενάρχην αὐτῶν Ἀβραάμ ἀπὸ τῆς γῆς τῆς εἰδωλολατρείας, ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν ἀρχηγὸν μεγάλου γένους καὶ ἀπειροπληθοῦς. Ἦκουε καὶ ἀκούει πάντοτε περὶ τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ «Ἐγὼ εἶμι ὁ Θεὸς ὑμῶν καὶ ὑμεῖς λαὸς μου». Ταῦτα ἀκούων τὸ πάλαι ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ, βλέπων δὲ τοὺς ἄλλους λαοὺς λατρεύοντας πολλοὺς θεοὺς καὶ ὁμοιώματα θεῶν, δικαίως ἐκαυχᾶτο, ὅτι αὐτὸς μόνος ἐγνώριζε τὸν ἀληθῆ Θεόν, οἱ δὲ λοιποὶ εὐρίσκοντο ἐν τῇ πλάνῃ. Εἶχον δὲ δίκαιον νὰ φρονῶσιν οὕτω περὶ τῶν θεῶν τῶν ἄλλων ἐθνῶν· ἄς παραβλάσωμεν τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, τὸν ἐνιαῖον καὶ ἐν Πνεύματι Θεόν, τὸν αἰώνιον, τὸν δίκαιον, τὸν οἰκτίρμονα καὶ πολυέλεον πρὸς τοὺς θεοὺς τῶν ἐθνικῶν, καὶ ἵνα παραλίπω τοὺς ἄλλους, πρὸς τοὺς θεοὺς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ὑπάρχει σύγκρισις; Οὐδεμία.

Ἡ πολυθεΐα τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ μονοθεΐα τῶν Ἑβραίων.

Ἄνδρες ἀληθῶς σοφοί, φιλόλογοι καὶ ἱστορικοὶ ἔξοχοι, μελετήσαντες κατὰ βλῆθος τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα καὶ δὴ καὶ τὴν ἑλληνικὴν θρησκείαν, ὡς οἱ Γερμανοὶ Doellinger, Schœmann, Preller, Max Müller, ἀξιόλογα ἐκδόντες συγγράμματα, ἀποφαίνονται περὶ τῶν θεῶν τῶν Ἑλλήνων ὧδε. «Οἱ Ἕλληνες λέγει ὁ Schœmann, ἐθεώρουν τὴν φύσιν ζῶσαν καὶ ἐνεργοῦσαν τῇ ἐνεργείᾳ ὄντων προσωπικῶν, ταῦτα δὲ, ἂν καὶ διάφορα τῆς ὕλης, τὴν ὁποίαν ἐκυβέρνηον, ἦσαν ὁμῶς στενότατα συνδεδεμένα μετ' αὐτῆς, ἡ δὲ ἐνέργεια αὐτῶν ἐδηλοῦτο μόνον ἐν τῷ κύκλῳ τούτῳ τῆς ἐνεργείας των, ἔξω δὲ ταύτης οὐδεμίαν δύναμιν εἶχον· δηλαδὴ ἦσαν αἱ δυνάμεις τῆς φύσεως, τὰς ὁποίας οἱ Ἕλληνες ἐπροσωποποίησαν καὶ ἀπέδωκαν εἰς αὐτὰς ἐνέργειαν ἀτομικὴν, διότι οὕτω σκέπτεται ὁ ἄνθρωπος. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ θρησκεία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἦτο προσωποποίησις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως καὶ ἀποθέωσις αὐτῶν, οἱ δὲ οὕτω γενόμενοι θεοὶ ἔπραττον ὡς ἄνθρωποι»¹.

Τοσοῦτο δὲ ἦτο τὸ πλῆθος τῶν θεῶν των καὶ τοσοῦτον ποικίλη ἡ μυθολογία των, ὥστε ὁ Preller, ὁ ἐκδοὺς τὴν ἀρίστην Ἑλληνικὴν μυθολογίαν, λέγει.

1. Griechische Alterthümer 11, 128—9

«Τόσον ποικίλα καὶ ἀσαφῆ καὶ εὐμετάβλητα εἶναι τὰ περὶ τῶν θεῶν τῶν Ἑλλήνων λεγόμενα, οἱ μῦθοι, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν τίποτε γενικῶς ὠρισμένον οὔτε περὶ τοῦ εἶδους οὔτε περὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν»¹.

Ἀκούσωμεν τί λέγει περὶ τούτου καὶ ὁ Max Müller. «Ὅσῳ μᾶλλον θαυμάζομεν τὴν ἐγγενῆ τοῖς Ἑλλησι μεγλοφυΐαν, τόσῳ μᾶλλον ἐκπληττόμεθα διὰ τὴν ἀτελῆ καὶ ἀλλόκοτον θρησκείαν αὐτῶν. Οἱ ἀρχαιότατοι φιλόσοφοι τῶν Ἑλλήνων ἐγίνωσκον, ὡς καὶ ἡμεῖς, ὅτι οἱ θεοὶ, ἐὰν πρέπη νὰ εἶναι θεοὶ, ἢ πρέπει νὰ εἶναι τέλειοι, ἢ νὰ μὴ εἶναι παντᾶσιν. Ὅτι ὁ Θεὸς πρέπει νὰ εἶναι εἷς καὶ οὐχὶ πολλοὶ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχη μίση, οὔτε πάθη. Καὶ ὁμοῦς οἱ Ἕλληνες, ὁ λαὸς, ἐπίστευον πολλοὺς θεοὺς καὶ ἀπέδιδον εἰς αὐτοὺς καὶ μάλιστα εἰς τὸν Δία ὅλα σχεδὸν τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα, τὰ ὅποια φέρουσιν αἰσχύνῃν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Οἱ Ἕλληνες ποιηταὶ ἀποστρέφονται σχεδὸν ὀρμεμφύτως πᾶν ὑπερβολικὸν ἄμετρον καὶ τερατώδες· καὶ ὁμοῦς συνήθως ἀναφέρουσι περὶ τῶν θεῶν τὰ πράγματα, τὰ ὅποια καὶ τοὺς ἀγριωτέρους ἐρυθροδέρμους ἤθελον κινήσει εἰς φρίκην· π. χ. ὁ Οὐρανὸς ἠκρωτηριάσθη ὑπὸ τοῦ Κρόνου, ὁ Κρόνος κατέπιε τὰ τέκνα του καὶ μετὰ ὅλα ἔτη τὰ ἐξήμεσεν· ὁ Ἀπόλλων ὁ ἐξοχώτερος τῶν θεῶν των, ἐκρέμασεν ἐπὶ δένδρου τὸν Μαρσύαν καὶ τὸν ἐξέδειρεν· ἡ Δήμητρα, ἀδελφὴ τοῦ Διὸς, ἔφαγε μέρος τῶν ὠμων τοῦ Πέλοπος· ὅτι οὗτος ἐσφάγη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του Ταντάλου καὶ προσηνέχθη βρώμα εἰς τοὺς θεοὺς. Δὲν ἐπιθυμῶ, λέγει ὁ μέγας γλωσσολόγος, νὰ συμπληρώσω τὸν κατάλογον τοιούτων φρικαλέων παραδόσεων καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐνδιατρίβω εἰς ἐγκλήματα τὰ ὅποια δὲν περιγράφονται, καὶ τὰ ὅποια ὁμοῦς οἱ λίαν πεπολιτισμένοι Ἕλληνες ἀπροκλύπτως ὤφειλον νὰ λέγωσιν εἰς τοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας των, ὅταν ἤθελον νὰ διδάξωσιν αὐτὰ περὶ τῶν θεῶν καὶ ἡρώων των. Τὴν ἀντίθεσιν ταύτην τῆς θρησκείας πρὸς τὸν ἀξιοθαύμαστον πολιτισμὸν τῆς Ἑλλάδος ὀνομάζομεν ἀίνιγμα, καὶ ἤθελον εἶναι ἀίνιγμα, ἐὰν οἱ Ἕλληνες αὐτοὶ δὲν ἠσχύοντο διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἡρώων πόθεν προῆλθον οἱ μῦθοι οὗτοι; Εἰρήσθω λοιπὸν πρὸς τιμὴν τῆς Ἑλλάδος, ὅτι οἱ φιλόσοφοι αὐτῆς, μολονότι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξηγήσωσι τὴν ἀρχὴν τούτων, τοὺς ἐθεώρουν ὁμοῦς ἀτόπους καὶ τοὺς ἀπεστρέφοντο ἀνέκαθεν. . . . Εἶναι ἀληθές, ὅτι οἱ φιλόσοφοι εἶχον περὶ θεῶν καθαρωτέρους ἰδέας, ἀλλ' ἡ θρησκεία ἦτο στενωῶς συνδεδεμένη μετὰ τῆς πολιτείας καὶ ἦτο πολὺ ἐπικίνδυνον νὰ ἐκφράσῃ τις τοιαύτας ἰδέας ἐλευθέρως, διότι ἐτιμωρεῖτο, ὡς ἐτιμωρήθη ὁ Ἀναξαγόρας καὶ ὁ Σωκράτης. Ὁ λαὸς ὁμοῦς τὰ ἐπίστευε, τὰ ἐθεώρει ἱερά, τὸ κράτος τὰ εἶχε καθιερώσει, καὶ διὰ τοῦτο, εἰ καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐξοχοὶ ἄνδρες ἀπεδοκίμαζον τοὺς μύ-

θους, ἔμεινεν ὁμοῦς ἡ θρησκεία μέχρι τέλους, τοῦλάχιστον οἱ τύποι, ἱερά καὶ ἀθικτος»¹.

Ὁ δὲ Doellinger πρὸς ἄλλοις λέγει, ὅτι «οἱ περὶ θεῶν μῦθοι συνετέλουν εἰς τὴν κάλυψιν σπουδαιοτάτων ἐγκλημάτων ἀτόμων καὶ κοινοτήτων»².

(ἔπεται συνέχεια)

ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΙΗ' ΑΙΩΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ*

Α'.

Τῆς ἡμῶν Μετριότητος μετὰ τῶν παρευρεθέντων Ἀρχιερέων προκαθημένης ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ Μονῇ τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου τῇ πλησίον τῆς Μοσχολέως κειμένη, ὡφθη ὁ ἱερώτατος Μητροπολίτης Βελεγράδων κύριος Ἰγνάτιος, καὶ ἐκουσίῃ γνώμῃ αὐτοῦ καὶ προαιρέσει ἐζήτησεν ἀφιερωθῆναι ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ταύτῃ Μονῇ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἀγίου Νικολάου τοῦ λεγομένου εἰς τὸ Βάστανι εἰς σύνορον χώρας Μπαμπούνας τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰσπαθίας εὐρισκομένης, τὸ ὅποιον ὡς ἀρεστὸν καὶ εὐλογον, καὶ ἡ Μετριότης ἡμῶν γνώμῃ κοινῇ καὶ τῶν παρευρεθέντων αὐτῆς ἀρχιερέων, τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν ἀπεφάσισεν, ὡς ἀπὸ τὴν σήμερον ἡ ἐκκλησία ἐκείνη τοῦ ἀγίου μου λέγω Νικολάου νὰ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὸ ἅγιον τοῦτο Μοναστήριον τοῦ τιμίου Προδρόμου, καὶ νὰ λέγηται ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς μετόχιον τοῦ διαληφθέντος Μοναστηρίου μέχρι τεματίων αἰῶνος, καὶ μηδεὶς πλέον ἀπὸ τοῦδε τῶν κατὰ καιρὸν ἀρχιερατευόντων ἐκεῖτε ἔχειν ἰδιοποιηθῆναι ἢ σφετερισθῆναι ἐν οὐδεμῇδενὶ τρόπῳ· ὅτι καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δῆλωσίν τε καὶ ἀσφάλειαν ἐγγράφη Συνοδικῶς καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον βεβαιωτικὸν ἐπίγραμμα καὶ ἐστρώθη ἐν τῷ θείῳ τούτῳ Κώδικι, καὶ ὅστις τῶν μεταγενεστέρων βουληθεῖ ἐκείνην διασεῖσαι ἢ ἀποξενῶσαι ἔστω ἀφωρισμένος καὶ ἀσυγχώρητος· καὶ οὕτω ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀποφαινόμεθα³. Ἐν ἔτει, ἀρχαίᾳ μηνὶ μαίῳ Δ'.

Πρώην Ἀρχιερέων Γρηγόριος—Σισαρίου Ζωσιμᾶς—
Βελεγράδων Ἰγνάτιος—Μογλενῶν Διορύσιος—
Πρεσπῶν Παρθένιος—Καστορίας Διορύσιος—Πελαγονείας Ἰάκωβος—Δυρραχίου Δαριήλ—Κόρρας καὶ Μόκρας Ἀρσένιος·

1. Vorlesungen über die Wissenschaft der Sprache
σελ. 426—8.

2. Heidenthum und Judenthum σελ. 255.

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 74—76 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

3. Ἡ ἀνωτέρω πρᾶξις δῆλον ὅτι ἐγένετο ἀρχιεπισκοπεύοντος τοῦ Γερμανοῦ τοῦ ἀπὸ πρώην Πατρῶν, ὅστις διεδέξατο ἐν τῷ ἀρχιεπισκοπῷ θρόνῳ Ἀρχιερέων τὸν Γρηγόριον τῇ 6 μαΐου 1691. Κατέστρωται δὲ ἡ παρούσα πρᾶξις ἐν ἀρχαίῳ Κώδικι εὐρισκομένῳ ἐν Μοσχολέῃ τῆς ἐπαρχίας Κορυτσᾶς, ἐν ᾧ ὑπάρχει καὶ ἡ ἐξῆς σημείωσις, ἀμετὰ διακοσίους πενήντα ἢ καὶ τριακοσίους χρόνους ἀπ' οὗ ἐθεμελιώθη ἡ Μοσχόπολις, εἰς τοὺς χιλίους ἐξακοσίους τριάκοντα μ. Χ. ἐκτίσθη τὸ ἱερὸν Μοναστήριον τοῦ ἐν

B'.

Ραφαήλ ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχριδῶν Ἀ' Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας.

Ὁ Ἀχριδῶν Φιλόθεος—Ὁ Ἀχριδῶν Ἰωσήφ ἐπιβεβαιοί

Περιερχομένης τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ὡς τὸ κατ' ἔθος, πρὸς διοικήσιν καὶ ἐπίσκεψιν τῶν τε τοῦ ἡμετέρου θρόνου σταυροπηγίων, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν τελούντων ἐπισκόπων, εὔρηται πλησίον τῆς πολιτείας Μοσχοπόλεως Μοναστήριον εἰς ὄνομα τοῦ προφήτου Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τιμώμενον, σταυροπηγίου μὲν ὄνομα περιφέρων ἐκ τῶν πρὸ αὐτῆς Πατριαρχῶν ἐκπαλαι δοθέν, Κωδικέλου δὲ τοῦ μὴ ὑπ' ἐξουσίᾳ τινὸς τῶν Μητροπολιτῶν διατελεῖν, ἀλλὰ παντελεύθερον εἶναι, ὡς καὶ ἄλλοις σταυροπηγίοις ἐνεστὶν εὔρεῖν, ὑστερούμενον· καὶ δὴ ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν Μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, μὴ καλῶς ἔχειν τὸ πρᾶγμα κρίνασα ἀποφαίνεται, καὶ ἀμετατρέπτως καὶ ἀπαρασαλεύτως διὰ τοῦ παρόντος Συνοδικοῦ γράμματος ἐπικυροῖ, τοῦ λογιζέσθαι καὶ ἀληθῶς ὑπάρχειν τὸ ρηθὲν Μοναστήριον σταυροπήγιον τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχικοῦ θρόνου, καὶ εἶναι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς παντελεύθερον· καὶ δίδωσιν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν τῶ τανῦν τῆς αὐτῆς Μονῆς ἡγουμένῳ τέκνῳ ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κυρίῳ Δανιὴλ, καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν ὁμοίως ἀλληλοδιαδόχως, τὸν τοῦ ἡγεμονεύειν ἐνταῦθα κληρὸν λαχοῦσι, καλεῖν ἀκωλύτως, οἷους ἂν τῶν ἀρχιερέων θελήσειε (μὴ ὑπ' ἀργείας ὅμως ἢ καθαιρέσεως τελούντων) καὶ δίδουσι αὐτοῖς ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν τοῦ θείαν μυσταγωγίαν τούτοις ἐκτελεῖν, χειροτονίας τε πράττειν, ἐγκαίνια ἐκπληροῦν, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἡμετέραν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν ἐν αὐτῇ ἔχειν τοῦ τε εὐλογεῖν καὶ ἀγιάζειν, καὶ ἐν τῷ ἀρχιερατικῷ θρόνῳ ἵστασθαι, καὶ ταῦτα πάντα γενέσθαι, ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν συνθρόνου τῆς ἐγκαθιδρύσεως· ὅθεν εἰς ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῶν δοθέντων προνομίων, καὶ παντελεύθερου ἀδείας καὶ ἐξουσίας τῷ ρηθέντι μοναστηρίῳ γέγονε τὸ παρὸν καὶ δι' ἡμετέρας ἰδιοχείρου ὑπογραφῆς ἐσφράγισται καὶ κεκύρωται, καὶ ἐν τῷ Κώδικι τῆς μονῆς τοῦ προφήτου Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, τῆς πλησίον τῆς πολιτείας Μοσχοπόλεως κατεστρώθη καὶ ἔστω εἰς ἐνδειξίν².

αχλθ' ἐν μηνὶ αὐγούστῳ Ἰνδικτιῶνος Ζ'.

Πρῶτον Ἀχριδῶν Ἰγνάτιος—Καστορίας Διονύσιος—Κορυτσᾶς Δανιὴλ—Βελεγράδων Νεκτάριος—Κόρρας καὶ Μόκρας Ἀρσένιος.

Μοσχοπόλει ἀγίου Προδρόμου· ἐξ οὗ καὶ ἀντεγράφη πρό τινων ἐτῶν.

2. Ὁ ἄνω Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχριδῶν Ραφαὴλ ἀνερρήθη εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῇ 8 ἰουνίου 1699 καὶ ἐπαύθη τῷ 1708· ὁ δὲ Φιλόθεος Ναουσαῖος τὴν πατρὶδα ἐξελέγη τῷ 1714 καὶ μετὰ τέσσαρα ἔτη ἤτοι τῷ 1718 ἐπαύθη

Γ'.

Διονύσιος ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν Πατριαρχίας.

Προκαθεζομένης τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ Μητροπόλει Κορυτσᾶς καὶ Σιλασφόρου, μετὰ καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς εὑρεθέντων ἀρχιερέων, καὶ τῶν ἐντιμοτάτων κληρικῶν, εὐλαβεστάτων ἱερέων, καὶ τιμιωτάτων ἀρχόντων αὐτῆς Μητροπόλεως· ἀνεφερον ἡμῖν ὅτε, οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ἅπαντες οἱ χριστιανοὶ τὴν ὑπόθεσιν· ἔστωντας καὶ νὰ σώζηται ἡ πολιτεία αὕτη ἐλαχίστη ἀπὸ ὀσπιτίων καὶ εἰσοδημάτων τοῦ ζωαρκεῖσθαι τὰ πρὸς αὐτάρκειαν τῶν ἱερέων· ἐπειδὴ καὶ οἱ βασιλικοὶ νόμοι, οὕτως ἐδικτάξαν καὶ διώρισαν, ὅτι ὁ ἱερεὺς νὰ ἔχη ἐπέκεινα τῶν πεντήκοντα ὀσπητίων, καὶ ἄλλα εἶδη καὶ εἰσοδήματα, καθὼς καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος δηλοποιεῖ πλατύτερον. Οὕτω βλέποντας καὶ ἡ Μετριότης ἡμῶν στοχαζόμενος τὸ ἄτακτον καὶ μεγάλην ἔνδειαν τοῦ ἱεροῦ καταλόγου, ὅπου, νὰ μὴ δύνωνται κυβερνηθῆναι οἱ ἱερεῖς ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ εἰσοδήματος, ἀλλ' ἐνθεν κἀκεῖθεν μελέτην ποιησαμένων διατρίβοντες καὶ εἰς βιωτικὰς φροντίδας καὶ μερίμνας βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς ἐνδείας, ὃ μὲν δὴ καὶ ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, βλέπομεν δίκαιον καὶ εὐλογον καὶ ἀποφθόνον εἰς τὸ ἐξῆς ὅτι ἐκείνη ἡ πρώτη ἀταξία ὅπου ἐπλύθεναν οἱ ἱερεῖς, καὶ χωρὶς διακριτικῆς γνώμης ἐχειροτονοῦσαν ὅστις καὶ ἂν ἔτυχε, δίχως νὰ ἔχουσι τὸν ἐπιούσιον ἄρτον πρὸς ζωοτροφίαν αὐτῶν. Ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀποστρέφομεν τὴν ἀταξίαν, καὶ νὰ ἔλθῃ ἐκείνη ἡ ἐκκλησιαστικὴ τάξις καὶ εὐπρέπεια, ὅπου οἱ νόμοι ἀπεφάσισαν καὶ αἱ Σύνοδοι ἐθέσπισαν μὲ τὰς σφραγίδας τῶν εὐσεβῶν βασιλέων. Διότι καὶ Παῦλος ὁ ἀπόστολος ὁ τῆς ἐκλογῆς σκευὸς λέγει πρὸς Κορινθίους α' ἐπιστολῆς οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται· καὶ ἐπειδὴ οἱ νόμοι ὀρίζουσι τοιοῦτοτρόπως, ἀποφασίζομεν συνοδικῶς, καὶ ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀποφαινόμεθα, ὅτι ἐπέκεινα τῶν πέντε ἱερέων καὶ ἓνα ἱεροδίακονον νὰ μὴ χειροτονηθῆ, ἀναπαύον-

δι' ἄλλους τε πολλοὺς ἐπιβαρυντικούς λόγους, καὶ διότι ἐγνώσθη ὅτι οὗτος διὰ κανονικοῦς λόγους ἕνεκχ παρεκτροπῶν τοῦ εἶχε καθαιρεθῆ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου ἱερομόναχος ἔτι ὢν ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Κυρίλλου τοῦ Δ'· ὁ δὲ Ἰωσήφ Ἀρχιεπίσκοπος τυγχάνει μεταγενέστερος, διότι φαίνεται ἀναγορευθεὶς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχριδῶν τῷ 1746 καὶ ἐγκατέλιπε τὸν θρόνον τῷ 1751, εἶτα πάλιν τῷ 1755 φαίνεται τὸν αὐτὸν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς θρόνον κατέχων, κατὰ συνέπειαν ἢ ἄνω Συνοδικῆ πρᾶξις ἐγένετο ἐπὶ Ραφαὴλ τοῦ ἀπὸ πρῶτον Χερρονήσου, ὡς τοῦτο δῆλον γίνεται καὶ ἐκ τῆς θέσεως τῆς ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πρᾶξεως τεθείσης ὑπογραφῆς αὐτοῦ, ἐξεγράφη δὲ ἡ παροῦσα πρᾶξις ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχαίου Κώδικος εὑρισκομένου ἐν Μοσχοπόλει.

τας εἰς ἐξ αὐτῶν, νὰ χειροτονηθῇ ὁ ἱεροδιάκονος ἱερεὺς, καὶ εἰς τὸν ἴδιον τόπον, νὰ ἐκλέξετε ἕτερον ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἕτερον ἄξιον πρόσωπον ἀντ' αὐτοῦ διὰ νὰ πληρώσῃ τὸν ἀριθμὸν τὸν ἐξ ἱερωμένων προσώπων ὅπου προέφημεν· τότε εἰμπορεῖ ὁ γνήσιος ἀρχιερεὺς νὰ χειροτονηθῇ ἐκεῖνον ὅπου ἀγαποῦν καὶ εἶναι βίου ἀρετῆς ἀπαρεμπόδιστον· λοιπὸν ὁ ἱεροδιάκονος νὰ ἔχῃ χρέος ἀπαραίτητον, τὰς κυριακὰς καὶ τὰς δευποτικὰς καὶ θεομητορικὰς ἑορτὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὅλου νὰ συλλειτουργήσῃ ἀκαταπαύστως, διὰ νὰ ἔχῃ τὸν μισθὸν του ἐπίσης καὶ μὲ τούτους ἱερεῖς, καὶ ὅστις ἤθελε φανῆ ἐνάντιος ἢ ἀπειθῆς τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως, καὶ παραβλέψῃ τὸ ψήφισμα τῷ παρόντι κώδικι νὰ ἔχῃ τὰς ἀρὰς τῶν ἀγίων ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων· καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων δήλωσιν ἐγράφη τὸ παρὸν ἡμέτερον Πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν γράμμα, καὶ κατεστρώθη ἐν τῷ θείῳ κώδικι τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως ταύτης καὶ ἔστω εἰς ἐνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν¹. 1713.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ*

Ἐκ τῆς ἡσυχίας ὅμως ταύτης καὶ τῆς ἀπραγμοσύνης ἀπεσπάρθη ὁ Κύριλλος ἕνεκα τοῦ ἐπομένου δεινῶς συνταράξαντος κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου τὴν Ἐκκλησίαν γεγονός. Ἐν τοῖς περιχώροις τῆς Νικομηδείας ἐνεφανίσθη μοναχὸς τις Αὐξέντιος ὅστις διὰ τῶν περὶ ἀναβαπτισμοῦ τῶν προσερχομένων τῇ ὀρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ λατίνων διδασκαλιῶν αὐτοῦ ἐπήνεγκε μεγάλην ἀναστάτῳσιν παρὰ τῷ λαῷ καὶ ἐγέννησε μεγάλην καταφορὰν αὐτοῦ κατὰ τοῦ πατριάρχου Παΐσιου, ὃν ἐπίστευον πάντες πλέον ὡς Ἀρμένιον καὶ λατινόφρονα. Ἐντεῦθεν ὁ πατριάρχης Παΐσιος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου νομίσας ὅτι τῇ συνεργείᾳ τοῦ πρώην πατριάρχου Κυρίλλου ταῦτα διεφηνίζοντο, ἐσκέφθη ἵνα ὑποβάλλῃ εἰς ἀνάκρισιν οἰονεῖ περὶ τούτου τὸν Κύριλλον καὶ πληροφορηθῇ οὕτω τὴν ἀλήθειαν²· καὶ ὁ μὲν Κύριλλος ἐνόρκως ἐβεβαιούτο ὅτι οὐδεμίαν γινῶσιν εἶχε τοῦ τοιοῦτου τοῦ Αὐξεντίου κινήματος, οὐδὲ συμμετοχὴν ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἡ μανία τοῦ λαοῦ τοσοῦτον ἐκορυφώθη διὰ τὸ διέβημα τοῦτο τοῦ πα-

* 1. Ο Διονύσιος χῖος τὴν πατρίδα ἀνηγορεύθη Ἀρχιεπίσκοπος τῷ 1709 καὶ κατέλιπε τὸν Ἀρχιεπισκοπὸν θρόνον πυχθεὶς τῷ 1714. Ἡ παρούσα πρᾶξις εὐρίσκειται κατεστρωμένη ἐν ἀρχαίῳ Κώδικι τῆς Μητροπόλεως Κορυτσᾶς, ἐξ οὗ καὶ ἐλήφθη ἐν ἀντιγράφῳ, ἄρχεται δὲ ὁ Κώδιξ ἐκεῖνος ὡς ἐφεξῆς, «Σὺν Θεῷ ἀγίῳ. Κώδιξ τῆς Θεοσώστου καὶ ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Κορυτσᾶς καὶ Σελασφόρου. Ἱεραρχοῦντος καὶ Πατριαρχεούντος τοῦ Μακαριωτάτου λογιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχρῖδῶν κυρίου κυρίου κύρ Παρθενίου τοῦ ἐκ Κορυτσᾶς. Ἀπὸ Χριστοῦ, α/οσ'.

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 79—80 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

2. Ἴδε ὅπου. Ἐκκλ. Ἱστορ. Σεργ. Μακρ. σελ. 210.

τριάρχου Παΐσιου ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν ἐφησυχάζοντα Κύριλλον πολλῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ὥστε μετὰ τινὰς ἡμέρας ὅτε ὁ Παΐσιος κατέβη τῶν Πατριαρχείων ὅπως καταπρῦνῃ τὸ κατ' αὐτοῦ μαινόμενον πλήθος, συνελήφθη ὑπ' αὐτοῦ, ἐδάρη ἀνηλεῶς καὶ μύλις ἐσώθη τῇ παρεμβάσει τῆς Ἀρχῆς¹. Τοιοῦτοτρόπως παρκιτηθέντος κατ' ἀνάγκην ἀναπόδραστον τοῦ Παΐσιου καὶ περιορισθέντος ἐν τῇ νήσῳ Χάλκη, ἐξελέγη τὸ δεύτερον ἡδὴ κατ' ἐπίμονον ἀπαίτησιν τοῦ λαοῦ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Κύριλλος ὁ Ε' τῇ 7 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1752².

Ἐπὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ταύτης Πατριαρχείας Κύριλλος ὁ Ε' οὐκ ἐπαύσατο μεριμνῶν ὑπὲρ τε τῆς διευθετήσεως τῶν οικονομικῶν ἰδίως πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας· ὑποβληθείσης εἰς ὑπέρογκα χρέη, ὡς καὶ ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῶν γραμμάτων καὶ τῆς παιδείας ἀπανταχοῦ ἀνεξαιρέτως³· συνέστησε δὲ καὶ Νοσοκομεῖα τὸ τῆς Ἀδριανουπόλεως τῷ 1752 καὶ τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔξω τοῦ Ἑπταπυργίου δαπάνῃ τῆς συντεχνίας τῶν παντοπωλῶν τῷ 1743⁴. Ἄλλ' ὅτι ἰδίως ὑπερύψωσεν ἐνώπιον πάντων τὸν Πατριάρχην Κύριλλον τὸν Ε'. ὑπῆρξεν ἡ ἐγκαθίδρυσις καὶ σύστασις ἐν Ἀθωνί λαμπρᾶς καὶ περιπόστου Ἀκαδημίας⁵ ἐν ἔτει 1753 τῇ κοινῇ συνεισφορᾷ τῶν Ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τοῦ θρόνου μεγάλως συντελεσάσης εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου καὶ προωρισμένης κυρίως εἰς μόρφωσιν τοῦ πνεύματος τῶν διὰ τὴν ἱερωσύνην προωρισμένων νέων καὶ τῇ προτροπῇ καὶ ἀκαμάτῳ συνεργασίᾳ αὐτοῦ· διότι ἀποδεξάμενος μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας τὸ περὶ συστάσεως τοιαύτης ἐν Ἀθωνί Σχολῆς τοῦ τότε προηγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς Βατοπεδίου Μελετίου σχέδιον παρχρῆμα ἐνήργησεν πρὸς ἀνέγερσιν εὐρυχωροτάτου οἰκοδομήματος Σχολῆς προσκαλεσάμενος ἐπιμόνως ὡς διευθυντὴν αὐτῆς ἐκ Κοζάνης τὸν πολὺν Εὐγένιον τὸν Βούλγαριν ἔνθα τέως τὴν σχολὴν διήθυνε· καὶ συνδιδασκάλους ἐν αὐτῇ διορισάμενος Νεόφυτον Ἱεροδιάκονον τὸν Καστοκαλυβίτην καὶ τὸν Μεσολογγίτην Παναγιώτην τὸν Παλαμᾶν. Ὡς ἐκ τούτου πληθὺς μαθητῶν συνέρρεε πανταχόθεν εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Ἀθωνιάδα Σχολὴν ὅπως διακούσωσι τοῦ περιφήμου.

1. Ἴδε Ἐκκλ. Ἱστορ. Σεργ. Μακρ. σελ. 214.

2. Ὁ Κομνηνὸς καὶ πάλιν λανθάνεται λέγων ὅτι ἐν ἔτει 1753 ἕνεκα τῆς ἐπιγενομένης ταρχῆς ὑπὸ τῶν τοῦ Αὐξεντίου ὀπαδῶν, μετεκλήθη εἰς τὸν θρόνον Κύριλλος ὁ Ε' καθόσον καὶ πάλιν κατὰ ἐν ἔτος σμικρύνει τὸν χρόνον καὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ πατριαρχείας.

3. Ἴδε Σεργ. Μακρ. Ἐκκλ. Ἱστ. σελ. 218—219.

4. Ἴδε Πατρ. Πίν. Μ. Ι. Γεδεῶν σελ. 847.

5. «Καὶ δὴ . . . συνεχρότησεν ἐν τῷ Ἀθωνί μεῖζόν τι Ἀκαδημίας ἢ Λυκείου, ὅσον καὶ θειοτέρων λόγων ἢν διδασκαλεῖον καὶ τελειότερας ἀρετῆς καταγωγίον καὶ τοιοῦτον, οἷον δυστυχοῦσι τοῖς Γραικοῖς οὐδέπω ἐφάνη φροντιστήριον». (Ἴδε Σεργ. Μακρ. Ἐκκλ. Ἱστ. Σελ. 218—219.

τούτου διδασκάλου τοῦ γένους, εἰς ἣν μετὰ τὴν πα-
ραίτησιν τοῦ Εὐγενίου ἐστάλη ὡς σχολάρχης ὑπὸ τῆς
Ἱ. Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῆ πρωτοβου-
λίᾳ καὶ φροντίδι Σεραφεῖμ τοῦ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως,
καλλίστου κατὰ Μακρῶν Πατριάρχου ὁ ἐκ Μετσό-
βου τῆς Ἡπείρου Νικόλαος ὁ Ζαρχούλης μαθητῆς τοῦ
Βαλάνου ἐν Ἰωαννίνοις, διδάξας ἐπὶ τινα χρόνον ἐν
Ἰρίκῃ καὶ μετὰ τὴν ἐξ Ἀθῶνος ἀναχώρησίν του ἐν
τῇ Αὐθεντικῇ σχολῇ Ἰασίου¹.

(ἔπεται συνέχεια)

ΕΘΝΙΚΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΩΝ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ ὑπὲρ τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Κατα-
στημάτων Ἐπιτροπὴ Ἐλεῶν γνωστὸν ποιεῖ τῷ σε-
βαστῷ κοινῷ ὅτι ἡ συλλογὴ συνδρομῶν ὑπὲρ τῶν ρη-
θέντων Καταστημάτων ἐν τῇ πρωτενοῦση καὶ τοῖς
προαστείοις διεγεργείται διὰ τῶν ἐσωτερικῶν αὐτῆς
εἰσπρακτόρων ἀπέναντι διπλοτύπων ἀποδείξεων ὑπο-
γεγραμμένων ὑπὸ τοῦ ταμίου καὶ σσημασμένων τῇ
σφραγίδι τῆς Ἐπιτροπῆς.

Εἰς τὴν δὴλωσιν ταύτην ἠναγκάσθη νὰ προβῇ ἡ
Ἐπιτροπὴ, ἐπειδὴ ἄγνωστοί τινες καταχρῶμενοι
τῆς ἐμπιστίας καὶ φιλανθρωπίας τοῦ δημοσίου περιά-

1. Ἴδε Σεργ. Μακρ. Ἐκκλ. Ἱστ. σελ. 229. — Ἡ Ἀθωνικὴ
Σχολὴ εἰ καὶ διήρκεσε περίπου πενταετίαν, οὐχ ἥττον μεγά-
λως συνετέλεσεν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν γραμμάτων καὶ ἐπιστη-
μῶν. (Ἴδε καὶ Ἀποθ. τῶν ὡφ. γνώσεων ἔτους 1848 σελ. 171.

γουσι κιβώτια καὶ συλλέγουσιν ἐράρους δῆθεν ὑπὲρ
τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, πρὸς
ἰδίαν αὐτῶν ὠφέλειαν. **Οὐδὲν κιβώτιον** περιάγε-
ται ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων,
ἐφ' ᾧ καὶ ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ τοῦ δημοσίου.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 8 Μαΐου 1892.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ἀποφάσει τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀγ-
γέλλεται τοῖς τε διαδίκοις καὶ τοῖς δικηγόροις
ὅτι τούντεῦθεν, ἐν περιπτώσει καταθέσεως εἰς
τὸ γραφεῖον αὐτοῦ εἴτε πληρεξουσίων, εἴτε
ἐγγνητικῶν, εἴτε καὶ ἐτέρων ἐγγράφων τουρ-
κιστὶ συντεταγμένων, ὀφείλουσιν ἀνυπερθέτως,
ἵνα ἐπισυνάπτωσιν αὐτοῖς καὶ ἐλληνικὴν με-
τάφρασιν ἀρμοδίως κεκυρωμένην

Ἐκ τοῦ Γραφείου

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ ἐκφω-
νηθέντων ὑπὸ τῶν διαπρεπεστέρων ἱε-
ραρχῶν καὶ ἱεροκηρύκων τῆς ὀρθοδό-
ξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας,

ὑπὸ Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ

Ἡ ἐξ 64 τυπογραφικῶν φύλλων εἰς 4 τόμους
ἀπαρτιζομένη αὕτη «Συλλογὴ» πωλεῖται ἐν τῷ
γραφείῳ τοῦ «Ἀνατολικοῦ Ἀστέρος», ἐν Φαναρίῳ,
Μεγάλῃ ὁδῷ, ἀριθμὸς 15 ὡς καὶ παρ' ἅπασι τοῖς
βιβλιοπωλείοις, ἀντὶ γροσίων 40.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ
τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου 1892.

	Οἱ κατὰ τὴν 1 Ἀπριλίου εὑρεθέντες		Οἱ καθ' ἔθλον τὸν μῆνα						Οἱ κατὰ τὴν 30 Ἀπριλίου μείναντες		ἔθλον	
	ἄνδρες	γυναῖκ.	Ἐἰσελθόντες		τὸ ἔθλον	Ἐξελθόντες		Ἀποθανόντες		ἔθλον		
			ἄνδρες	γυναῖκ.		ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.			
Ἀσθενεῖς	225	46	315	45	631	277	29	54	14	209	48	631
Γηροκομούμενοι	90	21			111					90	21	111
Φρενοβλαβεῖς	277	137	5	1	420	9	5	1	1	272	132	420
Ὀρφανοὶ	145				145	3				142		145
Περιορισμένοι	2	1	1		4					3	1	4
Προσωπικόν	113	32	3	1	149	7	1	1		108	32	149
	852	237	324	47	1460	296	35	56	15	824	234	1460

Ἐν Γαλατῇ, τῇ 6 Μαΐου 1892.

Ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραφείου τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.
ὁ Διευθυντῆς **Ε. ΚΑΒΑΔΑΣ.**

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 22 ΜΑΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 12.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Κορυτσάς Φιλθέος (πρόεδρος)
 Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνσταντίνος
 Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
 Ίωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
 Ἀλκιδιάδης Μαυράκης.
 Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὄλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
 διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκαλοὺς 3
 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
 ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
 Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
 Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνοῦσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

Τοῖς συνδρομηταῖς τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Τῶν ἀπαραιτήτων ὑλικῶν δαπανῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φύλλου μὴ ἐπιτρεπουσῶν τὴν ἐπ' ἀόριστον καθυστέρησιν τῶν συνδρομῶν αὐτοῦ, παρακαλοῦνται πάντες οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν συνδρομὰς παρελθόντων καὶ ἤδη ἀρξάμενου ἔτους καθυστεροῦντες, ὅπως ἐπισπεύσωσι τὴν ἀπότισιν αὐτῶν, συντελοῦντες οὕτως εἰς τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ δημοσιογραφικοῦ ὄργανου τῶν Πατριαρχείων.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ὁρησκειτικὴ μελέτη περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ — Ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἡ κριτικὴ ἐπιστήμη (συνέχεια καὶ τέλος) — Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης. — Τῆς σεβαστῆς Ἐφορείας τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς ὑποβαλοῦσης τῇ ἀγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς παρελθούσης Τρίτης ἔκθεσιν ἀφορῶσαν εἰς τὰς πρὸς τὴν Σχολὴν καθυστερούσας ἐπιχωρηγήσεις ἐνίων ἀρχιερέων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἡ ἀγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινεν, ὅπως τηλεγραφικῶς πρῶτον κοινοποιηθῇ τοῖς ἀγίοις ἀρχιερεῦσιν ὅτι ὀφείλουσιν ἐντὸς εἴκοσι καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἵνα ἐμβάσωσιν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Θεολογ. Σχολῆς τὰς καθυστερουμένας δόσεις αὐ-

τῶν ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει, παρερχομένης τῆς ὀριζομένης ταύτης προθεσμίας, θὰ μεταβῶσι πρὸς εἰσπραξίν οἱ ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου διορισθέντες ἑξαρχοί, ὧν τὰ ὀδοιπορικὰ ἐξοδα θέλουσιν ἐπιβαρῦνει τὸ ταμεῖον τῶν ὀφειλόντων.

— Ζάππειον Παρθεναγωγεῖον. — Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν ἱσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τελοῦμένου μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου ἐθνικοῦ εὐεργέτου καὶ ἰδρυτοῦ τοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου Κωνσταντίνου Ζάππα, οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς Ἡρακλείας κ. Γερμανός, Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριος καὶ Δράμας κ. Γερμανός ἐτέλεσαν χθὲς τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν ἐν τῷ ἐν Πέραν ἱερῷ ναῷ τῆς ἀγίας Τριάδος.

Ἐπειδὴ δὲ, ὡς ἔθος, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἄρχονται αἱ ἐτήσiai γραπταὶ τε καὶ προφορικαὶ ἐξετάσεις τοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου, συνωδᾶ τῷ Κανονισμῷ διωρίσθη ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ, ἣτις παρισταμένη κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐξετάσεων πασῶν τῶν τάξεων ὀφείλει βραδύτερον νὰ ὑποβάλλῃ ἔκθεσιν περὶ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτῶν. Τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης μέλη εἰσὶν οἱ σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Νικομηδείας κ. Φιλθέος, Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριος καὶ ὁ ἐλλογιμώτατος γυμνασιάρχης κ. Χριστοφόρος Σαμαρσιδῆς.

— Πατήγυρις ναοῦ. — Χθὲς πανηγυρίζοντος τοῦ ἐν Πέραν ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου, κατὰ μὲν τὸν ἐσπερινὸν ἐχοροστάτησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, τῇ δὲ ἐπαύριον ἐτέλεσε τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν μυσταγωγίαν ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος, συλλειτουργούντων αὐτῷ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου

Σερβίων και Κοζάνης κ. Γερασίμου και του θεοφιλεστάτου χωρεπισκόπου του Πέραν κ. Γενναδίου.

—Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία.— Του τέως πρώτου γραμματέως τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας κ. Γερασίμου προαχθέντος εἰς Μητροπολίτην Σερβίων και Κοζάνης, ἡ ἀγία και ἱερά Σύνοδος προβάσα ἐν τῇ συνεδρίᾳ του παρελθόντος σαββάτου εἰς ἐκλογὴν ἀντικαταστάτου, διώρισε τοιοῦτον τὸν τέως γραμματέα και βιβλιοφύλακα τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς ἱερολογιώτατον κ. Νικόδημον Βασιλείου.

— Προσέλευσις εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν.— Κόπτης ἱεροδικκονος ἐξ Ἀβυσσηνίας Ἀβδούλ Μισέχ (Χριστόδουλος) τοῦνομα ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐν ἀγίῳ ὄρει τὰς διατριβὰς ποιησάμενος, ἀφικόμενος δὲ τῇ παρελθούσῃ ἐβδομάδι εἰς βασιλεύουσαν ὑπέβαλε τῇ ἀγίᾳ και ἱεράῃ Συνόδῳ αἴτησιν περὶ ἀποδοχῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἡ ἱερά Σύνοδος ἐγκρίνασα ἀπέδεξάτο τὴν αἴτησιν και προσεχῶς θέλει προβῆ εἰς ἐνέργειαν τῶν δεόντων.

—Κήρυγμα του θείου λόγου ἐν Κοντοσκαλίῳ.— Αἱ ἀξιότιμοι ἐπιτροπαὶ τῶν ἐν Κοντοσκαλίῳ, Βλάχκῃ και Μουχλίῳ ἐκκλησιῶν ὡς και πολλοὶ τῶν ἀκροατῶν ὑπέβαλον τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναφορὰν αὐτῶν, ἐν ἣ ἐξαίρουσαι τὰ τελεσφόρα και εὐάρεστα κατὰ πάντα ἀποτελέσματα του ὑπὸ του αὐτόθι διορισθέντος τακτικου ἱεροκῆρυκος ἱερολογιωτάτου κ. Ἱεροθέου Γεκνοπούλου γινομένου κηρύγματος του θείου λόγου, παρακαλοῦσιν ὅπως χάριν μείζονος θρησκευτικῆς ἐποικοδομήσεως τῶν χριστιανῶν ὑποστηριχθῇ τὸ θεάρεστον ἔργον, ὅπερ μετὰ πολλοῦ του θρησκευτικου ζήλου και προθυμίας ἀξιεπαίνου ἐξακολουθεῖ ἐπιτελῶν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱεροκῆρυξ. Ἡ ἀγία και ἱερά Σύνοδος ἐπαινέσασα τὸν εὐσεβῆ ζῆλον τῶν ἀναφερομένων προβῆσεται εἰς ἐνέργειαν τῶν δεόντων.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ*

Ταῦτα λέγουσι περὶ τῆς μυθολογίας και θρησκείας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων οἱ σοφοὶ οὗτοι ἄνδρες, τὸ δὲ ἐξαγόμενον τῶν λόγων αὐτῶν εἶναι τὸ ἑξῆς. Ἡ ἱστορία και ἡ πείρα μᾶς διδάσκει, ὅτι ἡ θρησκεία ἔχει μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἠθικὴν τῶν ἀνθρώπων, εἰς πολλοὺς λαοὺς μάλιστα ἡ θρησκεία ἔχει τὴν μόνην και ἀποκλειστικὴν ἐπιρροὴν. Θρησκεία και ἠθικὴ παρ' αὐτοῖς εἶναι ταυτόσημα, ὁ ἄνθρωπος ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὅποιον λατρεύει. Ἡ θρησκεία διδάσκει τοῦτο, συγχωρεῖ τοῦτο, ἀπαγορεύει ἐκεῖνο, τὸ συγχωρεῖ ὁ νόμος, ὁ ἄνθρωπος δὲ, ὁ ἀνήκων εἰς αὐτὴν, ὀφείλει νὰ τὸ ἀκολουθήσῃ. Οἷα ἡ θρησκεία, τοιοῦτοι και ἀκολουθοῦντες αὐτήν.

Ὅσῳ δὲ ἠθικωτέρα ἡ θρησκεία, τοσοῦτω ἠθικώτεροι και οἱ ὄπαδοὶ αὐτῆς· τοῦτο εἶναι πανθολογούμενον. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἦσαν λίαν εὐσεβεῖς πρὸς τοὺς θεοὺς των, ἀλλὰ δυστυχῶς ὅποιοι ἦσαν οἱ θεοὶ των, τοιοῦτοι ἐγίνοντο ἠθικῶς και οἱ λατρεύοντες αὐτούς. Ὁ Schoemann λέγει· «τελετὰς τῆς θρησκείας των οἱ Ἕλληνες εἶχον πλείστας, κατὰ δὲ τοῦτο ἠδύναντο νὰ ὀνομασθῶσιν εὐσεβέστατοι. Ἐὰν δὲ θρησκος και ἠθικὸς εἶναι πάντοτε ταυτόσημα, ἔπρεπεν οἱ Ἕλληνες νὰ εἶναι ἠθικώτατοι· ἀλλ' ὅμως, καίτοι ἀναγνωρίζοντες πολλὰς ἐξόχους και ἠθικὰς αὐτῶν ἰδιότητας, και αὐτοὶ οἱ θερμοτάτοι θαυμασταὶ τῶν Ἑλλήνων δυσκόλως θὰ θεωρήσωσιν αὐτούς πολλὰ ἠθικούς. Ὑπῆρχον βεβαίως οὐκ ὀλίγα ἐξοχα πνεύματα ἀξιοσέβαστα ὡς πρὸς τοῦτο· ἀλλ' ὁ λαὸς ἐν συνόλῳ λαμβανόμενος πρὸς τοὺς λαμπροὺς προτερήμασιν εἶχε και πολὺ μέγχα ἐλαττώματα, ἀτινα ἐμποδίζουσιν ἡμᾶς νὰ θεωρήσωμεν αὐτούς κατ' ἐξοχὴν ἠθικούς»¹. Καὶ κατωτέρω· «ἐὰν και μεθ' ὅλα ταῦτα θεωρῶμεν τοὺς Ἕλληνας εὐσεβεῖς, ὀμολογοῦμεν ὅμως ὅτι ἡ θρησκεία των ἦτο ἀνήθικος και οὐδεμίαν δύναμιν εἶχεν εἰς βελτίωσιν και ἠθικοποίησιν του βίου».

Τοιαῦτα εἶναι αἱ περὶ τῆς θρησκείας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων κρίσεις τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν. Ἐὰν πρὸς ταύτην παραβάλωμεν τὴν τῶν Ἑβραίων, ἐὰν πρὸς τοὺς θεοὺς, εἰς οὓς ὁ Ὅμηρος και ὁ Ἡσίοδος ἀπέδωκαν πάντα τὰ ἀνθρώπινα πάθη, ὡς λέγει ὁ φιλόσοφος Ξενοφάνης², παραβάλωμεν τὸν ἕνα Θεὸν τῶν Ἑβραίων, βλέπομεν ἀναντιρρήτως ἀπειρον διαφορὰν. Ἐπίσης ἀπειρον διαφορὰν εὐρίσκομεν, ἐὰν παραβάλωμεν τὰ ἐλαττώματα τῶν θεῶν τῶν Ἑλλήνων και λοιπῶν ἐθνικῶν, τὰ ὅποια βεβαίως ἐμιμοῦντο και οἱ ἄνθρωποι, ὡς ὀμολογοῦν αὐτοὶ οἱ μεγάλοι Ἕλληνες φιλόσοφοι, πρὸς τὸν Δεκάλογον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἐν αὐτῷ διδάσκεται ἡ λατρεία του ἐνός και μόνου Θεοῦ, οὐχὶ ἐν ὀμοιώμασι και εἰδώλοις, ἀλλ' ἡ πνευματικωτέρα και καθαρωτέρα ἠθικὴ, ἡ ἀποχὴ παντός κακοῦ ἀπὸ του πλησίον, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν και τὸν πλησίον, ἣν ἐδίδαξε κατόπιν και ὁ Ἰησοῦς. Ἰδοὺ τί λέγει περὶ του Δεκαλόγου ὁ Chateaubriand. «Voilà les lois que l'Éternel a gravées non seulement sur la pierre de Sinai, mais encore dans le cœur de l'homme. On est frappé d'abord du caractère d'universalité, qui distingue cette table divine des tables humaines qui la précèdent. C'est ici la loi de tous les peuples, de tous les climats, de tous les temps. Pythagore et Zoroastre s'adressent à des Grecs et à des Mèdes. Jehovah parle à tous les hommes: on reconnaît ce père tout puissant, qui veille sur la création et qui laisse également tomber de sa main le grain du blé qui nourrit l'insecte et le soleil qui l'éclaire. Rien n'est ensuite plus admira-

1. Gr. Alterthümer 11, 127. (3) αὐτόθι.

2. Παρβλ. Σέξτου Ἐμπειρικου πρὸς Μαθημ. Α', 289, Θ', 193.

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 82---85 του μετὰ χειρὸς τόμου.

ble dans leur simplicité pleine de justice, que ces lois morales des Hébreux»¹.

Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ νόμου τούτου τῶν Ἑβραίων, ἐπὶ τοῦ Δεκαλόγου βασιζέται, ὡς γινώσκουμεν, ἡ ἠθικὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὅτε νομικός τις ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. «Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου· αὕτη ἐστὶν ἡ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή· δευτέρα δὲ ὁμοίᾳ αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται».² Τὴν ἀγάπην λοιπὸν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, δηλαδὴ πρὸς πᾶντα ἄνθρωπον ὅμοιον ἡμῖν ὡς πλάσμα τοῦ Θεοῦ ἐχαρκατήρισεν ὁ Ἰησοῦς ὡς ὑψιστον ἠθικὸν νόμον, τὴν δὲ ἠθικὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ πολέμιοι αὐτοῦ ὡμολόγησαν καὶ ἐκήρυξαν ἀνυπερβλητον· ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου ἀκολούθως.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἐξάγομεν προφανῶς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει θρησκείαν, πιστεύει εἰς τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον εὐρίσκει διὰ μέσου τῶν αἰώνων τῆς ἱστορίας μόνον εἰς τὸν ἓνα Θεὸν τῶν Ἑβραίων, εἰς τὸν Θεὸν τοῦ Ἀβραάμ, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸς ὁ Χριστὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐκήρυξαν³.

Ὁ Χριστιανισμός.

Ἄλλ' εἶναι βέβαιον, ὅτι ἐκ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ κυρίως ἐξῆλθεν ὁ Χριστιανισμός. Δὲν ὁμιλῶ ἐνταῦθα περὶ τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ ἐκ τῆς ὑπερφυοῦς αὐτῶν ἀπόψεως, τοῦτο παρλείπω, ἀποτεινόμεναι δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς μὴ παραδεχομένους τὸ ὑπερφυές. Ὅπως δὲ ποτε καὶ ἂν θεωρήσωμεν τὸ πρᾶγμα, ὁ Χριστιανισμός εἶναι γεγονός ἱστορικὸν ὑψίστης σημασίας, διηκὸν ἀπὸ δεκαεννέα ἤδη αἰώνων διὰ τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος· εἶναι κοινωνικὸν φαινόμενον, γεγονός ἀναντίρρητον, ἰδέα καὶ διδασκαλία τέλος πάντων θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ μεταδοθεῖσα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ κανονίζουσα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὸν βίον ἡμῶν ὁλόκληρον ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ θανάτου.

Ἄλλ' ὁ Χριστιανισμός δὲν παρουσιάσθη αἰφνης καὶ διὰ μιᾶς, οὐδέ ἦτο ἄσχετος πρὸς τὰς ἀρχαίας κοινωνίας, ἐξ ἐναντίας εἶχε βαθείας τὰς ρίζας αὐτοῦ ἐν ταῖς κοινωνίαις τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν, μάλιστα τῶν Ἑβραίων, συνετέλεσε δὲ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνακαίνισιν αὐτῶν καὶ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, ἵνα παραλίπω τὰ ἄλλα ἔθνη τῆς ἀρχαιότητος.

Ἕλληνας καὶ Ῥωμαῖοι πρὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Οἱ Ἕλληνες, περὶ τῆς πολυθείας τῶν ὁποίων εἴπομεν ἄνωτέρω τὰ δέοντα, ἀπὸ τοῦ Πελοποννησια-

κοῦ πολέμου καὶ ἐντεῦθεν ἤρχισαν νὰ διασθίρωνται. Αἱ ἀδιάκοποι στάσεις, λέγει ὁ Θουκυδίδης¹, ἕνεκα τῶν ὁποίων πᾶν εἶδος κακοτροπίας ἐγένετο συστηματικὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα· οἱ ἀδιάκοποι ἐμφύλιοι πόλεμοι καὶ ἐσωτερικοὶ σπαραγμοὶ τῶν πόλεων ἐπήνεγκον βαθμηδὸν τὴν ἔκλυσιν τῶν ἠθῶν καὶ τὰς συμπαρομαρτούσας κακίας καὶ τέλος αὐτὴν τὴν παρακμὴν καὶ πτώσιν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς παρακμῆς τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ ἡ θρησκεία εἶχε καταντήσει μόνον τύπος ξηρὸς, αἱ δὲ φιλοσοφικαὶ σχολαὶ εἶχον ἐξάντηθῆ, ἡ χαλάρωσις τῶν ἠθῶν ἐγένετο τοιαύτη, ὥστε εἶχεν ἀρχίσει ἡ ἀποθέωσις στρατηγῶν, βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων. Πολλοὶ μάλιστα βδελυττόμενοι τὴν εἰδωλολατρείαν ἐγένοντο προσήλυτοι τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου². Ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ Ἑλλάς ἕνεκα τῶν πολέμων καὶ ἄλλων αἰτίων κοινωνικῶν ἦτο ἀραιότατα κατωκνημένη, ὁ δὲ πληθυσμὸς αὐτῆς ἦν ἐλάχιστος. Περὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐν Ἑλλάδι ὀλιγανθρωπίας ἰδοὺ τί λέγει ὁ Πολύβιος (150 π. Χ.). «Λέγω δὲ οἷον οὕτως ἐπέσχευεν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς καιροῖς τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ἀπαιδία καὶ συλλήβδην ὀλιγανθρωπία, δι' ἣν αἱ τε πόλεις ἐξερημώθησαν καὶ ἀφορίαν εἶναι συνέβαινε, καίπερ οὔτε πολέμων συνεχῶν ἐσχηκότων ἡμᾶς, οὔτε λοιμικῶν περιστάσεων . . . τῶν γὰρ ἀνθρώπων εἰς ἀλαζονείαν καὶ φιλοχρημοσύνην, ἔτι δὲ ραθυμίαν ἐκτετραμμένων καὶ μὴ βουλομένων μήτε γαμεῖν μήτε ἀγάμωσ τὰ γενόμενα τέκνα τρέφειν, ἀλλὰ μόλις ἐν τῶν πλείστων ἢ δύο, χάριν τοῦ πλουσίου τούτους καταλιπεῖν καὶ σπαταλῶντας θρέψαι ταχέως ἔλαθε τὸ κακὸν αὐξήθην³». Ὁ Πλούταρχος λέγει, ὅτι ἐπὶ τῶν χρόνων του, κατὰ τὸν Α' αἰῶνα μ. Χ., ὅλη ἡ Ἑλλάς μόλις ἠδύνατο νὰ παράσχη εἰσέτι τρισχιλίους ὀπλίτας, ὅτι εἶχε περισσοτέρους τάφους ἢ ζῶντας, περισσότερα ἐρείπια, ἢ πόλεις⁴.

Περὶ τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες τότε εὐρίσκοντο εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς ἐξωτερικῆς τῶν δυνάμεως, ὁ Invenalis κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 6' αἰῶνος μ. Χ. λέγει, ὅτι ἡ διαφθορὰ αὐτῶν καὶ τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των λαῶν εἶχε φθάσει εἰς τὸ κατακόρυφον σημεῖον. Ἐκ τῆς ἀνηθικότητος ταύτης ἠπειλεῖτο ἡ ἐθνικὴ των ὑπαρξίς. Ἐν τῶν δύο ἐφρόνουσιν οἱ βαθύτερον βλέποντες, ἡ ἠθικὴ ἀναγέννησις, ἡ ἐντελῆ πτώσιν καὶ καταστροφὴν. Οἱ φρόνιμοι ἀπέναντι τῆς γενικῆς διαφθορᾶς εἶχον ἀπελπισθῆ περὶ τῆς θεραπείας τοῦ κακοῦ. Οἱ ὀπαδοὶ τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας ἀπεφάνθησαν, ὅτι ὁ ἀληθὴς σοφὸς, τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀρετῆς, δὲν ἐφάνη εἰσέτι ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ Κικέρων παρέστησεν ὁποῖαν ἡδονὴν θέλουσιν αἰσθανθῆ οἱ ἄνθρωποι, ἐὰν ἠδύνατο νὰ ἴδωσι τὴν τελείαν ἀρετὴν ζῶσαν καὶ προσωπικὴν.

1. Γ', 53.

2. Renan vie de Jesus σελ. 13—14.

3. Πολυβ. Ἱστορ. τὰ σωζόμενα ΛΖ', δ'.

4. Doellinger ἔ. ἀ. σελ. 5—6. 691—3.

2. Génie de Christianisme Tom. 1, 68.

1. Ματθ. ΚΒ', 36—40.

2. Max Müller Essais sur l'histoire des religions σελ. 504—5.

Ἦδη ἀπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν χρόνων, πολὺ δὲ περισσότερον ἐπὶ τῶν ρωμαϊκῶν, ἡσθάνοντο τὴν ἀνάγκην οἱ ἄνθρωποι θείας ἐπεμβάσεως πρὸς θεράπειαν τῆς ἐπικρατούσης γενικῆς ἠθικῆς ἐξαχρειώσεως. Ζῶντες δ' ἐν εἰρήνῃ ἐν τῷ ἀπερχντῷ ρωμαϊκῷ κράτει ἐπεθύμουν καὶ ἠλπίζον οἱ συνετώτεροι καὶ ἀνάλογον ἠθικὸν κράτος, βασιλείον ἠθικὸν διαρκές καὶ παρέχον τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεως, δικασκαλίαν θείαν, σταθεράν καὶ ἱκανοποιούσαν τοὺς πόθους τῆς ψυχῆς των. Ὅλα ταῦτα εἶναι πράγματα ἱστορικὰ μαρτυρούμενα ὑπὸ ὄλων τῶν συγγραφέων. Τί δὲ ἐγένετο; Αἱ ἐλπίδες τῶν τοιούτων καὶ αἱ προαισθήσεις εἶχον καὶ στήριγμά τι. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον τὰ βιβλία τῆς Ἑρυθραίας Σιδύλλης, τὰ ὁποῖα συνεβουλεύοντο, ἵνα μὴ θάνωσι τὴν θέλησιν τῶν θεῶν ἐν μεγάλῃ ἀνάγκῃ τῆς πόλεως. Ἐν αὐτοῖς λέγει ὁ Βιργίλιος,¹ ὑπῆρχε χρησμός τις λέγων, ὅτι θέλει γεννηθῆ θεῖόν τι παιδίον. Ἐὰν τὸ παιδίον τοῦτο καταβαῖνον ἐξ οὐρανοῦ φανῆ εἰς τὴν γῆν, θέλει ἐπέλθει νέος αἰὼν, αἰὼν χρυσοῦς. Πράγματι δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἀποκαμόντες καὶ ἐξαντληθέντες ἐκ τῶν φοβερῶν ἐμφυλίων πολέμων καὶ ἀλληλοκτονιῶν περιέμενον τὴν νέαν ταύτην τοῦ κόσμου ἐποχὴν. Ὁ Βιργίλιος κολακεύων ἐξήγει εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ὑπάτου Πολλίωνος, ἄλλοι εἰς τὸν τότε ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀνυψούμενον μονάρχην Οὐεσπεσιανόν. Ὅπως δὲ ἴποτε ὑπῆρχον οὐχὶ ὀλίγοι, οἵτινες προησθάνοντο τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς καθαρωτέρας ἐλπίδος των ταύτης. Ἀλλὰ πῶς ἔμελλε νὰ ἐκπληρωθῆ ἡ ἐλπίς αὕτη τῶν συνετωτέρων, οἵτινες ἐπεθύμουν τὴν ἠθικὴν ἀναγέννησιν τοῦ ἐξαχρειωμένου ἤδη καὶ σεσηπὸτος ἀρχαίου κόσμου;

Εἶπομεν ἤδη, ὅτι ἡ εἰδωλολατρεία οὐδεμίαν ἐπιρροὴν εἶχε πλέον, οὐδ' ἐλπίδα ἠθικῆς ἀναγεννήσεως παρείχεν, ἡ δὲ τότε ἐπικρατούσα φιλοσοφία τῶν Ἐπικουρείων πᾶν ἄλλο ὑπέσχετο ἢ ἠθικὴν ἀνακαίνισιν. Ἐκ τοῦ ἀρχαίου λοιπὸν Ἑλληνικοῦ καὶ ρωμαϊκοῦ κόσμου τοιούτον τι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προέλθῃ· ἀλλὰ καὶ ὁ ἑλληνισμὸς καὶ ὁ ρωμαϊσμὸς ἄλλως πως συνετέλεσαν εἰς τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ φανῆ ἀλαχοῦ καὶ κατὰ τρόπον ὅπως παράδοξον.

Οἱ Ἑβραῖοι.

Ἀνέφερον ἀνωτέρω τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ εἶπον, ὅτι ὁ λαὸς οὗτος διατήρει τὴν καθαρωτέραν περὶ τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ ἰδέαν. Ὁ παράδοξος οὗτος λαὸς καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους καὶ νεωτέρους χρόνους, ὁ μοναδικὸς λαὸς, περὶ οὗ ὁ Renan λέγει, ὅτι τὸ ἰδιαίτερον δῶρον αὐτοῦ ὑπῆρξε τὸ νὰ κατέχη ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ τὰ ἄκρα τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ὁ λαὸς οὗτος, λέγω, ἦτο κατ' ἐξοχὴν θρησκευτικὸς. Εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐχρησίμευεν ὡς τύπος εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη τῆς εἰδωλολατρείας, ὡς ὄργανον δὲ ἀποκαλύ-

ψεως ὑψηλοτέρων θρησκευτικῶν ἰδεῶν. Τὸ κράτος τοῦ ἦτο συγχρόνως Ἐκκλησία, ὁ δὲ λαὸς ὡς πολιτικὸν καὶ ἔθνικὸν σῶμα ἐθεωρεῖτο ὡς ἱερά κληρονομία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἱερατικὸν βασίλειον. Οἱ Ἑβραῖοι κατὰ τὰς παραδόσεις αὐτῶν ἐθεώρουν ἑαυτοὺς τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῇ Βίβλῳ αὐτῶν βλέπομεν τὸν Θεὸν λέγοντα. «Ἐγὼ Θεὸς ὑμῶν καὶ ὑμεῖς λαὸς μου, ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς», καὶ πλῆθος ἄλλων τοιούτων μαρτυρούντων, ὅτι ὁ λαὸς οὗτος εἶχε τὴν πεποιθήσιν, ὅτι αὐτὸς μόνος εἶναι ἐκλεκτὸς καὶ ἅγιος καὶ αὐτὸς μόνος ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν. Καὶ οὐ μόνον εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἀλλ' ἔκτοτε διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐν μέσῳ τοσούτων περιπετειῶν εἶχε καὶ ἔχει ἀπαραλλάκτως τὰς αὐτὰς ἰδέας καὶ τὴν αὐτὴν πεποιθήσιν.

Πρᾶγμα παράδοξον! Γένη καὶ λαοὶ καὶ κράτη ἤλθον καὶ παρῆλθον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἰδέαι διάφοροι θρησκευτικαί, πολιτικαί, φιλοσοφικαὶ καὶ ἄλλαι ἐφάνησαν καὶ τῷ χρόνῳ ἐγκατελείφθησαν ἀναπτυσσόμεναι καὶ τροποποιούμεναι κατὰ τὴν πρόοδον τῶν χρόνων. Μόνον οἱ Ἑβραῖοι, ἵνα παραλίπω τοὺς βαρβάρους λαοὺς τῆς γῆς, μόνον οἱ Ἑβραῖοι μένουσιν ἀκράδαντοι εἰς τὸ παρελθόν των καὶ μάλιστα εἰς τὸ κυριώτερον πάντων, εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των καὶ εἰς τὰς ἐπαγγελίας αὐτῆς.

Ἡ θρησκευτικὴ αὕτη συνείδησις τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ κατήντησε φίλαυτος ὑπερηφάνεια, ὅτι αὐτοὶ καὶ μόνοι εἶναι οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ.¹ Ἐπέμενον καὶ ἐπιμένουσιν εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὄργανον σωτηρίας εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη, καθὼς πιστεύουσιν ὅτι ὁ Θεὸς ἐπηγγείλατο τῷ γενάρχη αὐτῶν Ἀβραάμ, ὅτι, «ἐν αὐτῷ ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. (Γεν. ΙΒ', 3).»

Οἱ προφῆται τῶν Ἑβραίων.

Παρ' Ἑβραίοις ὑπῆρχε τάξις τις ἰδιαίτερα τοῦ λαοῦ, θεωρουμένη ὡς καλλιτέρα καὶ ἀγιωτέρα, καὶ αὕτη ἦτο ἡ τάξις τῶν Προφητῶν.¹ Οἱ Προφῆται τῶν Ἑβραίων ἔζων καὶ ἔγραφον αἰῶνας ὀλοκλήρους πρὸ Χριστοῦ, αἱ προφητεῖαι των λοιπὸν εἶναι ἀρχαῖαι, πρόκεινται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν πάντων, εἰς αὐτὰς δὲ ἐπίστευον καὶ πιστεύουσιν οἱ Ἑβραῖοι ἐπιμόνως μέχρι τῆς σήμερον.³

Ἀλλὰ τί περιέχουσιν αὗται; Αἱ προφητεῖαι περιέχουσιν ὑποδηλώσεις περὶ ἐνὸς ἀρχηγοῦ λίαν ἐξόχου χαρακτῆρος, τοῦ ὁποῖου ἡ κυριαρχία ἠθέλην εἶ-

1. Renan ἔ. α' σελ. 12.

2. Doellinger ἔ. α' σελ. 801. Renan ἔ. α' σελ. 7. Reville Protégomènes .... σελ. 226.

3. Doellinger ἔ. α' Die Messianische Weissagung σελ. 831—836. Αὐγούστου Νικολάου Φιλοσοφικὴ μελέτη περὶ Χριστιανισμοῦ μεταφρ. Γεν. Βράβια καὶ Μαυροκορδάτου Τόμ. Γ', 139—256.

να θριαμβευτική, παγκόσμιος και αιώσιος. Ἡ διδασκαλία αὐτοῦ ἤθελεν εἶναι καθαρὰ καὶ πνευματικὴ, ἡ δὲ κυβέρνησίς του εὐλογία οὐ μόνον εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἔθνικούς. Καὶ ὅμως ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἤθελεν εἶναι ταπεινὴ καὶ οὐχὶ σύμφωνος πρὸς τὰ αἰσθήματα τῶν Ἰουδαίων, τὰ δὲ πάθη τῶν μεγάλα. Ἦθελε δώσει τέλος εἰς τὴν ἀρχαίαν οικονομίαν, ἤθελεν ἀποθάνει διὰ τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. Τοιαῦται ἐν συνόλῳ ἦσαν αἱ περὶ μέλλοντος τινος ἀρχηγοῦ ἢ βασιλέως, Μεσσίου, προφητεῖαι τῶν Ἑβραίων, τοῦτο δὲ πρέπει νὰ ἀποδείξωμεν.

Ὁ Μεσσίας! ἰδοὺ τὸ πᾶν εἰς τοὺς Ἑβραίους. Ἐλευσις τοῦ Μεσσίου, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ βίου των! ἡ ἰδέα αὕτη ἦτο σκοτεινὴ, ἀναπτυχθεῖσα βαθμῶν βραδύτερον. Καὶ ἐν τοῖς προφητικοῖς βιβλίοις τὰ περὶ τούτου οὐ μόνον σκοτεινὰ, ἀλλὰ καὶ διεσπαρμένα εἶναι, οἱ δὲ Ἑβραῖοι ἐξήγουν αὐτὰ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των σαρκικώτερον. Καθ' ὅσον δὲ ἡ πολιτικὴ θέσις των ἐγένετο δυσκολωτέρα, μάλιστα ἀπὸ Πομπηίου καὶ ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τῶν Ῥωμαίων, τοσοῦτον καὶ αἱ περὶ τοῦ Μεσσίου προδηλώσεις ἐξηγοῦντο ἄλλοτε ἄλλως, ἀναλόγως τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν καταστάσεως.

Εἶπομεν, ὅτι αἱ προφητεῖαι αὗται εἶναι πολὺ ἀρχαιότεραι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὥστε δὲν δύναται τις νὰ υποθέσῃ, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ βραδύτερον ἔπλασαν αὐτὰς πρὸς τὸν σκοπὸν των. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο δὲν δύναται τις νὰ υποθέσῃ, ἀλλ' ἔχει ἐναντίον του καὶ σύσσωμον τὸ γένος τῶν Ἑβραίων τὸ ὅποιον κατέχει μέχρι τῆς σήμερον τοὺς προφῆτας του καὶ τὰς προφητείας των καὶ τὰς πιστεύει. Ναί, δὲν τὰς ἐφαρμόζει εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀλλὰ περιμένει ἐπιμονώτατα τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν. Ὡστε κατ' οὐδένα τρόπον καὶ δι' οὐδένα λόγον δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν τὰς προφητείας τῶν Ἑβραίων περὶ τοῦ μέλλοντος Βασιλέως αὐτοῦ, τοῦ προσδοκώμενου Μεσσίου.

Ἡ διδασκαλία αὕτη περὶ τοῦ ἐλευσομένου Μεσσίου, ὅστις ἔμελλε νὰ καθάρσῃ καὶ φωτίσῃ τὸν νόμον καὶ τὰς τελετάς, ἦτο ἀνέκαθεν τὸ ἄλλας τοῦ πνευματικοῦ βίου τοῦ λαοῦ τούτου καὶ ἐκ ταύτης ἐξαρτᾶται ἡ τύχη αὐτοῦ καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη. Πράγμα ἀληθῶς παράδοξον! Οὐδεὶς λαὸς τῆς ὑψηλοῦ εἶναι τόσον προσηλωμένος εἰς τὸ παρελθὸν καὶ ἀτενίζει μετὰ μεγίστης προσδοκίας εἰς τὸ μέλλον! ἀπὸ τριῶν χιλιετηρίδων ὁ λαὸς οὗτος μετ' ἀγωνίας ἀποβλέπει εἰς τὸ μέλλον προσδοκῶν ἐξ αὐτοῦ τὴν ἀπολύτρωσιν του. Ἀφαιρέσατε ἀπὸ τοῦ Ἰσραὴλ τὴν προσδοκίαν τοῦ Μεσσίου καὶ τετέλεσται. Ὁ λαὸς οὗτος διαλύεται ἀμέσως. Ὅ,τι εἶπεν ἡ Σαμαρεῖτις εἰς τὸν Ἰησοῦν. «Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται (διότι τὸν περιέμενον ἀκριβῶς τότε), ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα» (Ἰω. Δ', 25). Ὅ,τι ἔλεγε καὶ περιέμενον ἡ Σαμαρεῖτις εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἰησοῦ, τοῦτο λέγουσι καὶ περιμένου-

σιν ἀπ' αἰῶνων καὶ μέχρι τῆς σήμερον οἱ Ἰουδαῖοι. Διεσκορπισμένοι πανταχοῦ, ἰδίως μετὰ τὴν μεγάλην θυσίαν τοῦ Γολγοθᾶ, ζῶντες πανταχοῦ παρὰ τοῖς χριστιανοῖς, ἵνα ἀναγγείλωσιν αὐτοῖς τί περιμένουσι, καὶ νὰ λαμβάνωσι φοβερὰν ἀπόδειξιν τῆς ματαίας προσδοκίας των, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι μετ' ἀνηκούστου ὑπομονῆς ἐγκαρτεροῦσιν ὅμως ἐν πεποιθήσει εἰς τὴν ἔλευσιν τοῦ μέλλοντος βασιλέως των. Ἀμα λείψῃ αὐτοῖς ἡ προσδοκία αὕτη, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξωσιν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν πλέον. Ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἑβραῖοι θὰ πεισθῶσι καὶ εἴπωσιν, ὅτι ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας ἦλθε, τότε αὐτοὶ διαλύονται ἀμέσως ὡς ἔθνος, ὡς λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ· ὁ νόμος των εὐρίσκει τὴν συμπλήρωσιν του ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, διότι εἰς αὐτὸν ἀναγκάτως ἄγονται· ἄλλως περὶ πολιτικῆς ὑπάρξεως οὐδεὶς πλέον λόγος. Αὕτη ἐν ὀλίγοις εἶναι ἡ ἱστορία των, τὴν ὁποίαν δὲν δυνάμεθα οὔτε νὰ ἀρνηθῶμεν, οὔτε νὰ ἐξαλείψωμεν, ὀφείλομεν ὅμως νὰ τὴν ἐξηγήσωμεν.

(ἔπεται συνέχεια)

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ*

Πάντες οἱ κριτικοὶ, οἵτινες ὡς στήριγμα τῶν ἑαυτῶν συστημάτων ἔλαβον τὴν ἀρνησιν τοῦ θαύματος, ἠναγκάσθησαν ἐπὶ τέλος νὰ ἀπομακρύνωσιν ἐκ τῶν εὐαγγελίων τὰς διηγήσεις ἐκεῖνας, ἐν αἷς γίνεται λόγος περὶ θαυμάτων τελεσθέντων ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξηγηθῇ λεπτομερέστερον. Ἀμα οἱ κριτικοὶ οὗτοι ἀπαντήσωσιν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις λόγον τινὰ, ἀγγέλλοντα τὸ μέλλον, ἀμέσως χαρακτηρίζουσι τὸν λόγον τοῦτον ὡς ὑποβολιμαῖον. Τὸ ἐδάφιον τοῦτο, λέγουσι, προσετέθη μετὰ ταῦτα. Ἀλλ' ἄρα γε ἀπέδειξάν ποτε καὶ τὸν δρῶσιν τῆς τοιαύτης παραχαράξεως ἢ νοθείας; Οὐχὶ βεβαίως, ἀλλ' ὅμως ἡ παραχαράξις εἶναι, λέγουσι, βεβαία. Ἡ προφητεία δὲν ὑπάρχει. Ἡ προφητεία εἶναι ἀδύνατος. Βεβαίως ἡ προφητεία εἶναι ἀδύνατος διὰ τοὺς μὴ πιστεύοντας εἰς Θεόν, ἀλλ' ἄρα γε ἀπέδειξάν ποτε οὗτοι τὸ σύστημα αὐτῶν; Τὸ σύστημα τῆς διαγραφῆς τὸ ἐφαρμοζόμενον εἰς τὰ προφητικὰ χωρία, ποικίλλει. Ἡ λεγομένη μυθικὴ σχολὴ γεννηθεῖσα πρὸ 50 ἐτῶν καὶ ἐκλιπούσα ἤδη ἔλεγεν: Ὅλα τὰ γεγονότα ταῦτα εἰσιν ἐπινοήσεις τῶν πρώτων χριστιανῶν. Οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ εἶχον ἐν τῷ πνεύματι αὐτῶν τὸ ἰδεῶδες ἐνός Μεσσίου, ὃν ἀνέμενον· ἐπειδὴ δὲ ὃν τι ἀνώτερον, καλούμενον Ἰησοῦς ἔπεισεν αὐτοὺς ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ ἀπέδωκαν εἰς αὐτὸν ὅλους ἐκεῖνους τοὺς χαρακτῆρας οὓς ἐφαντάζετο ὅτι θέλει ἔχει ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας. Ἀλλ' ἄρα γε ἡ μυθικὴ σχολὴ αὕτη παρέσχεν

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 51 - 54 τοῦ μετὰ χειρᾶς τόμου καὶ τέλος.

ἀποδείξιν τινὰ τῶν τοιούτων ἰδεῶν, ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς εἶναι προῖον τῆς φαντασίας τῶν πρώτων χριστιανῶν; Ἐξήγησε τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἱστορικῶν ἄρα γε ἡ σχολὴ αὕτη; πῶς ὁ Ἰησοῦς ὁ υἱὸς τοῦ τέκτονος ἄνευ ἐπιτελέσεως θαυμάτων ἐξήσκησε τσαούτην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ἐμόρφωσεν αὐτοὺς τοιοῦτοτρόπως ὥστε νὰ ἀναδείξῃ αὐτοὺς Ἀποστόλους θαυμασίου αὐτοῦ, διὰ τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν καὶ διὰ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν; Ἀνήρρεσεν ἄρα γε τὴν μαρτυρίαν τῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων, οἵτινες βεβαιοῦσι τὴν ἀλήθειαν τῆς διηγήσεως αὐτῶν; Ἐψεύδοντο λοιπὸν οἱ Ἀπόστολοι ὑμνοῦντες καὶ δοξάζοντες τὸν διδάσκαλον αὐτῶν καὶ ἡ ἱστορία λοιπὸν εἶναι ἀπάτη καὶ πλάνη;

Κρίνω περιττὸν νὰ ἀνασκευάσω τὰς διδασκαλικὰς ταύτας, αἵτινες παρ' οὐδενὸς πιστεύονται σήμερον.

Ἡ ἀρχαία γερμανικὴ ὀρθολογιστικὴ σχολὴ μετεχειρίσθη τὴν φιλολογίαν ὡς μέσον, ὅπως ἀναίρεσθαι τὴν ὑπαρξίν τῶν θαυμάτων τοῦ Ἰησοῦ. Ἄπας ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ κατ' αὐτὴν ἦν βίος ἀπλῶς ὡς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ὡς καὶ ὁ ἡμέτερος βίος· οὐδὲν ἐν αὐτῇ ὑπῆρξε τὸ θαυμάσιον, οὐδὲν θαῦμα ἔλαβε κατ' αὐτὸν χώραν. Ἐν τούτοις τὰ ἀπλούστερα γεγονότα προσέλαβον χαρακτῆρα θαύματος ὡς ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν οἱ Εὐαγγελισταὶ ἀφηγήθησαν ἡμῖν ταῦτα. Οἱ Εὐαγγελισταὶ δίδουσι εἰς αὐτὰ χροιάν ποιήσεως, καλλύνουσι καὶ κοσμοῦσι αὐτὰ. Οἱ Εὐαγγελισταὶ τὴν ὀπτικὴν ἀπάτην ἐκλαμβάνουσι ὡς πραγματικότητα. Οἱ νεκροὶ, περὶ ὧν ποιοῦνται λόγον, ἦσαν ἀπλῶς ἐν καταστάσει ὕπνου. Οἱ ὑπὸ δαιμόνων κατεχόμενοι ἦσαν πρᾶφρονες ἢ ἐπιληπτικοί. Ἡ ἄγνοια, ἢ εὐπιστία καὶ ἡ φαντασία ἔδωκαν εἰς τὸν βίον τοῦ Ἰησοῦ τὸν χαρακτῆρα τοῦτον τοῦ θαύματος, ὃν ἡ ἀληθὴς ἐπιστημονικὴ κριτικὴ πρέπει νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ. Ἡ μέθοδος αὕτη, ἧς οἱ Γερμανοὶ Semler καὶ Paulus ἔκαμον ἀληθῆ κατὰχρησιν, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ ἐπὶ πολὺ, πολεμηθεῖσα καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς λεγομένης μυθικῆς σχολῆς.

Ἴδου ποῖα ἐργαλεῖα ἔχουσιν τὰ ἀντιχριστιανικὰ συστήματα τῶν πανθειστῶν, τῶν ὑλιστῶν καὶ τῶν ἀθεῶν. Τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα ἐχάλκευθησαν ἐν Γερμανίᾳ· ἐν Γαλλίᾳ ἐμιμήθησαν ταῦτα, κατῶρθωσαν νὰ καταστήσωσι ταῦτα ὀξύτερα, λεπτότερα καὶ νὰ χειρίζονται ταῦτα εὐχερέστερον καὶ λεπτότερον. Ἐν τούτοις καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διασπάσωσι τὴν ἀρραγῆ πέτραν τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰησοῦ.

Τὴν ἱστορίαν ταύτην ὀφείλομεν νὰ ἀποδεχθῶμεν τοιαύτην, οἷα ἀληθῶς εἶναι, ἢ νὰ ἀπορρίψωμεν αὐτὴν ἐν τῷ ὅλῳ αὐτῆς. Ἀφαιρεῖν ἀπ' αὐτῆς ὅ,τι αὕτη περιέχει τὸ ὑψηλὸν καὶ θαυμάσιον, σημαίνει καταστρέφειν αὐτὴν οὐχὶ βεβαίως αὐτὴν ἐν ἑαυτῇ, διότι αὕτη οὐδένα τοιοῦτον φοβεῖται φόβον, ἀλλ' ἐν τῷ πνεύματι ἐκείνων, οἵτινες πειρῶνται νὰ ἐκκαθάρωσι αὐτὴν, ὡς διατείνονται, ἀπὸ παντὸς ὑπερφυσικοῦ.

Ἐν συνόψει προκειμένου περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς ἐξετάσεως αὐτοῦ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἱστορίας, ἰδοὺ αἱ ἀναγκαῖαι ἐρωτήσεις καὶ αἱ ἀληθεῖς ἀπαντήσεις τῆς ἀμερολήπτου κριτικῆς, ἧτις ἐπὶ μόνου στηρίζεται τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Τίνα εἰσὶ τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα, ἐν οἷς τὰ γεγονότα τοῦ βίου τούτου εἰσὶ κατακεχωρισμένα; Τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια. Τὰ Εὐαγγέλια ταῦτα εἰσὶ ἄρα γε ἔργα ἀμέσων καὶ αὐτοπτῶν μαρτύρων τῶν γεγονότων ἢ τοῦλάχιστον ἀνθρώπων, οἵτινες ἔμαθον αὐτὰ ἐκ τῶν πρώτων καὶ ἀμέσων μαρτύρων; Μάλιστα. Ἡ ἀρχαιότης τῶν Εὐαγγελίων τούτων καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ γνησιότης εἰσὶν ἄρα γε ἀληθεῖς, στηριζόμεναι ἐπὶ πειστικωτάτων ἀποδείξεων; Μάλιστα, καὶ αὐτὴ ἡ ἄπιστος κριτικὴ ἀναγνωρίζει τοῦτο. Τὰ γεγονότα, τὰ ἐν αὐτοῖς ἀναφερόμενα, μολονότι θαυμάσια καὶ ὑπερφυσικά, εἶναι ἄρα γε καταληπτά, χωρὶς νὰ περιέχωσιν ἀντίφασιν τινὰ εἴτε ἐξείαση τις ταῦτα ἐν ταῖς λεπτομερείαις αὐτῶν, εἴτε κρίνῃ τις ταῦτα ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν; Μάλιστα, εἰσὶ καταληπτά, ἢ ἀρμονία αὐτῶν εἶναι ἀδιάλυτος καὶ ἐν πλήρει καὶ τελείᾳ ἐνότῃ. Καὶ αἰτίαν μὲν ἔχουσι τὴν ἀπειρον δύναμιν τοῦ Θεοῦ ἐκδηλουμένην ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Θεοανθρώπου, σκοπὸν δὲ καὶ τέλος τὴν μόρφωσιν, τὴν καθαγίασιν, τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐκδήλωσιν τῆς ἀρρήτου φιλάνθρωπίας τοῦ Θεοῦ.

Οἱ μάρτυρες πάντων τούτων τῶν ὑπερφυσικῶν γεγονότων εἶναι δυνατόν νὰ μὴ πιστευθῶσιν; Οὐχί, ἢ ἐν ἀγιότητι διανυθεῖσα ζωὴ αὐτῶν καὶ τὸ μαρτύριον αὐτῶν ἐπιβεβαιοῦσι τὴν εἰλικρίνειαν αὐτῶν. Ταῦτα πάντα ἀποδεικνύουσιν ὅτι οὐχὶ μόνον πιστεύουσιν εἰς ὅ,τι ἀφηγοῦνται, ἀλλ' ὅτι καὶ αἱ ἀφηγήσεις αὐτῶν εἰσὶν ἀληθεῖς καὶ πραγματικαί. Διότι ἡ ἀφήγησις αὐτῶν ἀφορᾷ εἰς πράγματα ψηλαφητὰ ἐξωτερικά, ὑποπίπτοντα εἰς τὰς αἰσθήσεις, δημοσίᾳ τελεσθέντα, ἐφ' ὧν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ πλανηθῶσιν.

Ἄφοῦ ἡ κριτικὴ ἐπιτελέσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς, ἀφοῦ ἐκκαθάρῃ καὶ ἐκλέξῃ τὸ ὑλικὸν ἢ ἱστορία δύναται νὰ ἀρχίσῃ τὸ ἰδικόν της ἔργον καὶ ἀνεγείρῃ τὸ οἰκοδόμημα.

Τὰ οὐσιώδη στοιχεῖα τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ παρέχονται ἡμῖν ὑπὸ τῶν Εὐαγγελίων. Ὁ ἐξετάζων τὰ Εὐαγγέλια ἀμερολήπτως καὶ ὑπὸ τὸ φῶς κριτικῆς ἀπηλλαγμένης πάσης ἐκ τῶν προτέρων ἐσηματισμένης φιλοσοφικῆς ιδέας, κριτικῆς, ἧτις τότε μόνον δύναται νὰ ὀνομασθῇ κριτικὴ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ ἀπρόσωπος, ὁ τοιοῦτος καὶ ἂν ἔτι δὲν ἔχῃ ἐν ἑαυτῷ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, ὀφείλει νὰ ἀποδεχθῇ ταῦτα ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν καὶ ἀπολύτως χωρὶς νὰ ζητῇ νὰ ἀλλοιώσῃ ἢ τροποποιήσῃ ταῦτα, χωρὶς νὰ θελήσῃ οὔτε μίαν λέξιν ἢ ἓνα λόγον νὰ ἀφαιρέσῃ ἐξ αὐτῶν.

Τὰ πάντα ἐν αὐτοῖς εἰσὶν ἱστορικὰ καὶ πραγματικά καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ ὑπερφυσικά γεγονότα καὶ

αὐτοὶ ἔτι οἱ θεῖοι λόγοι τοῦ Σωτῆρός εἰσι, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, τὰ μᾶλλον ἱστορικὰ καὶ πραγματικὰ.

Ὡς τοιαῦτα ἀπεδεξάμην τὰ γεγονότα ταῦτα καὶ τοὺς λόγους ἐν τῷ παρόντι πονήματι, ἐν ᾧ ἠγωνίσθην νὰ ἀναπαραστήσω τὸν βίον τοῦ Ἰησοῦ ἐν μέσῳ τῆς ἰουδαϊκῆς κοινωνίας, ἐν ἣ ὁλόκληρον τὸν βίον αὐτοῦ διῆλθε. Δύο ταξείδια μοὶ ἐπέτρεψαν νὰ μελετήσω ἐκ τοῦ πλησίον τὴν Παλαιστίνην, τὴν γῆν τοῦ Ἰησοῦ. Διέτρεξα τὴν χώραν ταύτην βραδέως καὶ καθ' ὅλας τὰς διαστάσεις ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τοῦ Κυρίου ἀπὸ τῆς Βηθλεέμ καὶ τῆς Χεβρών μέχρι τῶν ὀρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος καὶ τῶν πηγῶν τοῦ Ἰορδάνου. Διέτριψα μακρὸν ἐν αὐτοῖς τοῖς τόποις, ἐν οἷς ὁ Ἰησοῦς ἐβίωσε μακρότερον, ἠγωνίσθη θερμότερον ἔπαθεν, ἐδίδαξε πλείοτερον καὶ ἠγάπησε πλείοτερον· προσεπάθησα νὰ ἀναπαραστήσω τοὺς τόπους τούτους τοιούτους, οἳ οἱ ἦσαν πρὸ 18 αἰῶνων. Ἡ παρούσα θλιβερὰ αὐτῶν κατάστασις, τὰ ἐπισεσωρευμένα ἐρείπια, αἱ οἰκοδομαὶ αἱ ἀνεγερεθεῖσαι ὑπὸ τῆς εὐσεβείας τῶν χριστιανῶν οὐδὲν σχεδὸν ἀφῆκαν ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτοῦ καταστάσει. Συνεβουλεύθην τὰς σεβαστὰς παραδόσεις, ἠρώτησα τοὺς μᾶλλον πεπειραμένους περιηγητὰς, ἐμελέτησα πρὸ πάντων τὰ Εὐαγγέλια· δύναμαι δὲ νὰ εἴπω ὅτι κυρίως ἠσθάνθη καὶ ἐνόησα ταῦτα ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἐν ἣ πᾶν ὅ,τι ἀφηγοῦνται, ἐτελέσθη. Ὅσοι ἐπολέμησαν τὴν πραγματικότητα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰησοῦ οὐδέποτε βεβαίως ἐπεσκέφθησαν τὴν Παλαιστίνην. Ἐὰν εἶχον ἐπισκεφθῆ τὴν Παλαιστίνην ἐν χειρὶ ἔχοντες τὸ Εὐαγγέλιον, ἠθελον ἐννοήσαι ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἦ ἐπινόημα. Οὐδεὶς βίος παρουσιάζει ὡς ὁ τοῦ Ἰησοῦ ἀρμονίαν μείζονα μετὰ τῆς γῆς, ἐν ἣ ὁ βίος οὗτος ἐξετυλίχθη. Πόσον ἡ Γαλιλαία μετὰ τῆς ἐν αὐτῇ πόλεως Ναζαρέτ, τῆς λίμνης τῆς Τιβεριάδος, τοῦ ὄρους Θαβῶρ, τῶν βράχων αὐτῆς καὶ τῶν καταπρασίων αὐτῆς κοιλάδων ἐξαίρει θαυμασίως τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ ζῶντος ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ἐν τῇ ἀρανείᾳ, εἶτα παρουσιασθέντος ὡς διδασκάλου καὶ κήρυκος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς βασιλείας, διδάσκοντος τὰ πλήθη ἐν παραβολαῖς, ὀδηγοῦντος αὐτὰ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους ἀπκαλύπτοντος αὐτοῖς τὴν αἰωνίαν αὐτοῦ δοξάν! Πόσον ἡ Ἰουδαία στυγνὴ, ἄγονος μετὰ τῶν πετρωδῶν αὐτῆς ὀρέων, πόσον ἡ Ἱερουσαλήμ μετὰ τῆς κοιλάδος τῶν Κέδρων καὶ τῶν πολυαριθμῶν σκιερῶν τάφων αὐτῆς συμβαδίζουσι πληρέστατα μετὰ τοῦ ἀποδοκιμασθέντος Προφήτου, τοῦ παραγνώρισθέντος, τοῦ ἀσεβῶς καταδικασθέντος καὶ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θανατωθέντος!

Νομίζω ὅτι ἐλθὼν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς Παλαιστίνης, τῶν ἐρειπίων αὐτῆς καὶ τῶν ἱερῶν ἀναμνήσεων, ὧν εἶναι πλήρης, ἀπέκτησα τὴν μόνην ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν αἴσθησιν τῶν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις ἐκτιθεμένων γεγονότων, τῆς ἀληθείας αὐτῶν, τῆς πραγματικότητος καὶ τοῦ κάλλους αὐτῶν. Τὰ γεγονότα ταῦτα εἰσὶν ἀχώριστα καὶ τῆς γῆς ταύτης.

Δύναται αὕτη νὰ ἀποβῆ στυγνοτέρα, ἄγονωτέρα, μᾶλλον νεκρά. Οὐδέποτε θέλει παύσει περιβάλλουσα τὰ γεγονότα ταῦτα διὰ τοῦ φωτός αὐτῆς, διὰ τῶν κοιλάδων αὐτῆς, διὰ τῶν λοφίσκων αὐτῆς, διὰ τῶν ὁδῶν ἐκεῖνων, δι' ὧν ὁ Ἰησοῦς διῆλθε καὶ δι' ὧν διῆλθον γενεαὶ ἀτελεύτητοι καὶ διέρχονται κατόπιν αὐτοῦ.

Ἡ ἱστορία τοῦ Ἰησοῦ ὁλόκληρος ἐκτυλίσσεται μεταξὺ δύο χρονολογιῶν ὠρισμένων, ἀναντιρρήτων. Ἐγεννήθη πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἡρώδου, ὅστις ἔλαβε χώραν τὸ ἔαρ τοῦ ἔτους 750 ἢ 751 καὶ ἀπέθανε πρὶν ἢ ὁ Πιλάτος ἐγκαταλίπη τὴν Ἰουδαίαν, τούτεστι πρὸ τοῦ 36 τῆς συνήθους χρονολογίας. Πρὸς κατανόησιν τῶν πράξεων καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ αἱ βοηθητικαὶ τῆς ἱστορίας ἐπιστήμαι ἡ ψυχολογία, ἡ ἠθικὴ, ἡ φιλοσοφία, ἡ κοινωνιολογία, ἡ ἀνθρωπολογία δὲν ἀρκοῦσιν. Ὁ Ἰησοῦς ἵσταται ὑπὲρ πάντων τῶν ἐπιστημῶν. Οὐδεμία αὐτῶν δύναται νὰ περιλάβῃ ὅλον αὐτόν. Ἐν τούτοις ὁ Ἰησοῦς δὲν καταστρέφει τὰς ἐπιστήμας ταύτας, ἀλλὰ φωτίζει αὐτάς. Ὁ βίος αὐτοῦ δεσπάζει τῆς ἱστορίας, ἵσταται ὑπὲρ πάντων πάσης γνώσεως καὶ ἐπιστήμης

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ*

Ἐν τούτοις ἐπειδὴ οἱ Λατίνοι παρρησίᾳ διηλέγοντο ἀβάπτιστοι καὶ ἦσαν ἐχθροὶ διὰ τοῦτο τοῦ Πατριάρχου, ἐπειδὴ δ' ἀφ' ἑτέρου μέλη τινὰ τῆς Ἱ. Συνόδου παντοιοτρόπως παρενέβαλλον κωλύματα ἐν ταῖς ἐνεργείαις αὐτοῦ, ὁ Πατριάρχης Κύριλλος ὁ Ε' ἠναγκάσθη ἵνα ἀπελάσῃ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τοὺς ἀντιφρονοῦντας τῶν Ἀρχιερέων, προσκαλέσας ἑτέραν Σύνοδον πρὸς διοίκησιν τῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων· οὗτοι δ' ἀκριβῶς οἱ ἀπελαθέντες Ἀρχιερεῖς ὡς καὶ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τοῖς περὶ τὰς Συκᾶς (Γαλατᾶν) τόποις ἀρχηγὸν ἔχοντες τὸν ἀπὸ Προϊλάβου Καλλίνικον¹ κατώρθωσαν ἵνα καταβιάσῃ τοῦ θρόνου² τῆ ἱς'. Ἰανουαρίου τοῦ 1757 ἔτους Κύριλλον τὸν Ε' καὶ ἐξορίσωσιν εἰς τὸ Σίναιον ὄρος³, ἀναβιβάσωσιν δ' ἀντ' αὐτοῦ τὸν εἰρημένον ἀπὸ

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 87—88 τοῦ μετὰ χειρας τόμου.

1. κατὰ τὸν Μ. Γεδεών ἡ μητρόπολις Προϊλάβου ἦν οὐχὶ ἡ Ἀμάσχα, ὡς κακῶς φέρεται παρὰ τῷ βαρόνι de Tatt, ἀλλ' ἡ Βραβίλα (ἴδ. Ἐκκλ. Ἀληθ. ἔτ. Γ'. σελ. 775, ὑποσ. 3.) περὶ δὲ Καλλίνικου τοῦ ἀσπονδοτάτου τούτου ἐχθροῦ τοῦ Κυρίλλου ὄρα τὴν ἀξιόλογον πραγματείαν τοῦ κ. Β. Γεωργιάδου ἐν τεύχεσιν Ἐκκλ. Ἀληθ. 39, 40, 41, ἔτ. Γ'. σελ. 617—621, 601—604, 634—635).

2. κατὰ Κομνηνὸν κατεβιάσθη τὸ δεύτερον ὁ Κύριλλος ἐκ τοῦ θρόνου ἕνεκα τῶν περὶ ἀναβαπτισμού θεωριῶν αὐτοῦ (ἴδε Κομν. Ὑψ. Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν. σελ. 476.—

3. Ὁ Κομνηνὸς λανθάνομενος ἀναφέρει ὅτι ἐστάλη παρὰ τοῦ Καλλίνικου εἰς ὑπερορίαν εἰς Ἄγιον Ὄρος καὶ οὐχὶ εἰς Σίναιον. ὁ δὲ Κύριλλος Λαυριώτης ἔτι περισσότερον σφάλλει διηγούμενος ὅτι ἐστάλη εἰς Ἄθω καὶ προσδιορίζων συνάμα μετὰ θετικότη-

Προϊλάβου Καλλίνικον, ἄνδρα μὲν πεπαιδευμένον κατὰ Μακραῖον, «ἀλλ' εἰς προὔπτον κίνδυνον, ἦτοι διὰ δόξαν, ἦτοι δι' ἄλλην τινὰ προσπάθειαν εὐπαράλογιστον.»

Ἄλλ' ὁ Κύριλλος τοσοῦτον εἶχεν ἤδη ἀποβῆ δημοτικὸς παρὰ τῷ λαῷ καὶ τοσοῦτον ἀγαπητὸς, ὥστε τῇ ἐπαύριον, ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, ὁ νεοψηφισθεὶς Πατριάρχης Καλλίνικος ἦρεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰς χεῖρας πρὸς εὐλογίαν τοῦ πλήθους, μετὰ πολλοῦ θορύβου καὶ φωνῶν κατεβιβάσθη τοῦ θρόνου καὶ παρ' ὀλίγον ἐφρονέυετο ὑπὸ τοῦ πλήθους ἐὰν μὴ ἐσώζετο ὑπὸ τινων φιλανθρώπων· ὀλίγον μετὰ ταῦτα οἱ Ἀρχιερεῖς συνελθόντες ἐξελέξαντο νέον Πατριάρχην Σεραφεῖμ τὸν ἀπὸ Φιλιππουπόλεως, ὅστις ἵνα πρώτιστα πάντων ἐξευμενίσῃ τὸν λαόν, ἀκολουθῶν ἄλλως κατὰ Μακραῖον καὶ τοῖς πρότερον δεδογμένοις περὶ βαπτισμοῦ τῶν λατίνων, ἀνεκάλεσε τῷ 1757 ἐκ τῆς ἐξορίας Κύριλλον τὸν Ε' καὶ παρέσχεν αὐτῷ τὴν ἄδειαν ἵνα μεταβῆ ὅπου ἂν βούληται, οὗτος δὲ πρὸ παντὸς ἄλλου προὔτιμησεν ἵνα μεταβῆ καὶ ἐφησυχάσῃ εἰς Ἄγιον Ὄρος¹.

Οὕτως ἐν τῷ Ἄθῳ ἐφησυχάζων διετέλει Κύριλλος ὁ Ε', ὅτε τῷ 1763 τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς Πατριαρχείας Σαμουήλ τοῦ ἀπὸ Δέρκων, πιεζόμενος ὑπὸ δανειστῶν, ἀπῆλθεν ἄνευ ἀδείας συνοδικῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ διατρίβων εἰς τινὰ τῶν αὐτόθι ἐπιφανῶν οἰκῶν, τὸν τοῦ Μιχαήλ Ρακοβίτζα², ἐπεζήτησε τῇ συνδρομῇ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ὡς καὶ τοῦ Κοινοῦ τὴν τοῦ χρέους αὐτοῦ ἀπαλλαγὴν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐνοχλῆται ὑφ' οἰουδήτινος ἐν ἁγίῳ Ὄρει ἐφησυχάζων³. ὁ Πατριάρχης ὅμως Σαμουήλ πληροφορηθεὶς κατὰ τοῦτο καὶ φοβούμενος μὴ ταραχῆ τις ἐπισημῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς τάχιστα καὶ ἄνευ κλητῆς σταθμίσεως τοῦ δικαίου καθαιρέσει αὐτὸν ὑπέβαλε καὶ διὰ βασιλικοῦ διατάγματος συγχρόνως προσεκάλεσεν αὐτὸν ἵνα ἀναχωρήσῃ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως· ἐντεῦθεν ἐπανῆλθεν εἰς Ἄθῳ Κύριλλος ὁ Ε' ἐξοικονομήσας ὅμως τῇ συνδρομῇ τῶν πολυαρίθμων αὐτοῦ καὶ δυναμένων μέγα φίλων δάνεια καὶ μικρὸν τῆς καθαι-

τος τὸν τόπον τῆς ἐξορίας, δηλονότι τὴν Μονὴν τοῦ Βατοπαίδιου. (Ἴδε Πατρ. Χρον. Κυρ. Λαυρ. δημ. ὑπὸ Μ. Ἰ. Γεδεῶν ἐν 5' Τόμῳ Ἀθηναίου σελ. 46.)

1. Ἴδε Ἐκκλ. Ἱστ. Σεργ. Μακραίου σελ. 227.

2. Ὁ κ. Σάθας, εὐφῆμως καὶ οὕτως ποιούμενος μνεῖαν τοῦ Κυρίλλου, πλανᾶται ἐν τούτοις λέγων περὶ αὐτοῦ ὅτι ἀποδρὰς ἐκ τοῦ Σιναίου ὄρους ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκρύβη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ὁμογενοῦς Χρυσσοκούλλου Ράλλη πρεσβευτοῦ τῶν Ἑνετῶν καὶ ὅτι ἠθωώθη δεκτὸς γενόμενος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καὶ ἀπῆλθεν εἰς Πελοπόννησον ὀρισθείσης αὐτῷ ἰσοθίου συντάξεως· φαίνεται δὲ συγγένων παραδόξως Κύριλλον τὸν Ε' μετὰ τοῦ Πατριάρχου Καλλίνικου τοῦ ἀπὸ Προϊλάβου, ὅστις ἐκ Σιναίου κατέφυγε μὲν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκρύβη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Χρυσσοκούλλου τούτου Ράλλη καὶ ἄθωοθεὶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μετέβη οὐχὶ εἰς Πελοπόννησον, ἀλλ' εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πατρίδα Δημητριάδα.

3. Ἴδε Σεργ. Μακρ. Ἐκκλ. Ἱστ. σελ. 224.

ρέσεως φροντίσας κατὰ Μακραῖον· «ἦν γὰρ αὐτὸς, ὡς λέγει, ἑαυτὸν ἀπογυμνώσας πάσης ἀξίας, τὸ μέγα ἐνδυθεὶς τῆς ταπεινώσεως μοναχικὸν σχῆμα καὶ τὴν ἥττονα ἐκὼν στάσιν λαβὼν, ἵνα ἐν οὐρανῷ τύχη τῆς κρείττονος»¹. Κατὰ δὲ τὸν Κομνηνόν, εἰ καὶ ἐν Ἄθῳ διέτριβε Κύριλλος ὁ Ε' ἐφησυχάζων, οὐχ ἥττον δὲν ἔπαυσαν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καταβαλλόμεναί ἐνεργεῖαι πρὸς ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν· τῷ 1761 Ἰωαννίκιος ὁ Σερρῶν μνησικακῶν κατὰ τοῦ Πατριάρχου Σεραφεῖμ τοῦ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως, ὡς ἀποκλεισθεὶς δύο σπουδαιοτάτων θρόνων ἀπὸ μὲν τοῦ τῆς Νικομηδείας τῷ 1758 ἕνεκα τοῦ ἐκλεγέντος εἰς αὐτὸν Προικοννήσου Νικηφόρου, ἀπὸ δὲ τοῦ τῆς Ἡρακλείας τῷ 1760 ἕνεκα τοῦ εἰς αὐτὸν ἀναδειχθέντος ἐπισκόπου Μετρῶν Μεθοδίου καὶ συνεργοῦς ἔχων τοὺς Μητροπολίτας Καισαρείας, Δρύστρας καὶ Χαλκηδόνας, διενήργησε σπουδαίως καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἵνα ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν θρόνον τὸν εἰς τὸ Ὄρος ἐξόριστον Πατριάρχην Κύριλλον τὸν Ε', τὰς δ' ἐνεργεῖας ταύτας νέαι βραδύτερον ἐπηκολούθησαν καὶ συστηματικώτεροι τῷ 1765 ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Θεοδοσίου τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πλειοψηφία τῆς Συνόδου δυσμενῶς διέκειτο τῷ Κυρίλλῳ, διεβίβασε δ' ἐγγράφως τὴν περὶ τούτου σκέψιν αὐτῆς τῇ ὀθωμανικῇ Κυβερνήσει, συνοδικῶ γράμματι Κύριλλος ὁ Ε' πρὸς ἡσυχίαν τῆς Ἐκκλησίας κατεκλείσθη εἰς τὸν πύργον τῆς Λαύρας τέως διατρίβων ἐλευθέρως εἰς τὸ μονῆριον τῆς ἁγίας Ἀννης ἐν Ἄθῳ καὶ ἐν αὐτῷ διήγαγε τὰς ὑπολοίπους ἡμέρας τοῦ βίου αὐτοῦ².

(ἔπεται συνέχεια)

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

«Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας»

Τῷ παριερωτάτῳ μητροπολίτῃ Αἴνου κ. Δουκῆ. — Ἐλήφθησαν αἱ τρεῖς ἐτήσιαι συνδρομαὶ τοῦ φύλλου. Εὐχαριστοῦμεν.

4. Αὐτόθι σελ. 247—248.

2. Πλειότερα περὶ Κυρίλλου τοῦ Ε' ἴδε ἐν συγγρ. Κομνην. Ὑψ. σελ. 353, 361—367, 370, 373, 387, 476, 548, 611.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ἡ τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστάματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων καὶ παντὸς εἶδους ἐντύπων εἰς τε τὴν ἑλληνικὴν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικὰς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν. Διὰ πᾶσαν τυπογραφικὴν ἐργασίαν ἀπευθυντέον τῷ Ἐπόπτῃ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου κ. Ἰωάννῃ Δ. Τανταλίδῃ, γραμματεῖ τοῦ πατριαρχ. Γραφείου. Διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ ὁ Ἰωαννίνων Γρηγόριος πρόεδρος· Συμεὼν Παπαδάκης, ταμίης· Ἰ. Δ. Τανταλίδης, ἐπόπτης· Ἀλιβιάδης Μαυράκης, ἐπιμελητὴς τῆς ἀποθήκης.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 29 ΜΑΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 13.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † Ο Κορυτσάς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνσταντίνος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ιωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀληθείαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀληθείαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὕλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ὁρησκευτικὴ μελέτη περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ — Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου — Λογοδοσία τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1891 — 1892 ἀναγνωσθεῖσα τῇ 24 Μαΐου, Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς, μετὰ τὴν νενομισμένην ἐπὶ ταῖς ἐτησίαις ἐξετάσεις ἱερὰν τελετὴν ὑπὸ τοῦ σχολάρχου ἀρχιμ. Μ. Κλεοβούλου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Χοροστασία. — Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς ἁγίας Τριάδος πανηγυρίζοντας τοῦ ἐν Πέραιν ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Τριάδος τιμωμένου, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐχοροστάτησε τῇ πρωΐᾳ τῆς δευτέρας παρισταμένου πυκνοτάτου ἐκκλησιασματος.

— **Πατριαρχικὴ Μ. τοῦ Γ. Σχολῆ.** — Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπισημότητος ἐγένετο ἡ τελετὴ τῆς ἐνάρξεως τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς. Τὴν τελετὴν ἐτίμησεν ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος Ν. Μαυροκορδάτος μετὰ τοῦ Α. Γραμματέως κ. Ε. Ζαλοκώστα. Παρέστησαν δὲ οἱ ἐκ τῶν ἀξιοτίμων ἐφόρων τῆς Σχολῆς κκ. Δ. Μεζίκης καὶ Κ. Κωνσταντινίδης καὶ πλῆθος πολὺ λογίων καὶ ἐπιστημόνων. Μετὰ τὴν ἱερὰν τελετὴν, γενομένην ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἀνελθὼν τὸ βῆμα ὁ γεραρὸς σχολάρχης πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης κ. Μιχαὴλ Κλεοβούλος ἀνέγνω τὴν ἐτησίαν λογοδοσίαν ἐκθεῖς τὴν κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος γενομένην πνευματικὴν ἐργασίαν. Τὴν λογοδοσίαν ταύτην πάνυ ἀσμένως ἀρχόμεθα δημοσιεύοντες ἀπὸ τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

— **Ἐπικυρώσεις ἐνοριακῶν ἐκλογῶν.** — Τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ σημερινῇ αὐτοῦ συνεδρίᾳ λαβὼν ὑπ' ὄψει ἱκανὸν ἀριθμὸν ἐκλογῶν ἐπιτροπῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἐφορειῶν σχολῶν τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, διενεργηθεισῶν ἐν αὐταῖς καὶ παραπεμφθεισῶν αὐτῷ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐπεκύρωσε τὰς ἐκλογὰς ἐπιτροπῆς ἐκκλησίας καὶ ἐφορείας σχολῆς τῶν ἐπομένων ἐνοριῶν, ἧτοι Βλάχκας, Μουχλίου, Τεκφούρ-Σεραγίου, Τοπκαπίου καὶ Σαρμασικίου· τὴν ἐκλογὴν μόνον ἐκκλησιαστικῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἐνοριῶν Βαλίνου, ἁγίου Μηνᾶ Ὑψωμαθίων, ἁγίας Κυριακῆς Κοντοσκαλίου, Πασᾶ-Μαχαλέ, Φερίκιοι, Κυπαρισσᾶ καὶ Χάσκιοι· τὴν ἐκλογὴν δὲ μόνον ἐφορείας σχολῶν τῶν ἐνοριῶν Φωτηρᾶ καὶ Ἐγρικαπίου.

Περὶ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐκκλησίας Μουχλίου προκειμένου. σημειωτέον ὅτι αὕτη ἐγένετο ἐπὶ τῷ ὄρω, ἵνα ἡ ἐνορία προβῇ εἰς ἐκλογὴν καὶ ἐτέρου τρίτου μέλους αὐτῆς πρὸς τοῖς ἐκλεγείσι δυσὶν, ἀνεπαρκέσι θεωρηθείσι.

Τῶν δὲ λοιπῶν ἐνοριῶν τῶν ἐξέτασις τῶν ἐκλογῶν, ὅσον καὶ ἡ ἐξελεγεῖς τῶν κατ' αὐτῶν ἐνστάσεων ἀνεβλήθησαν ἕνεκα τοῦ προκεχωρηκότος τῆς ὥρας διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν.

— **Ἐπισκέψεις.** — Τὴν παρελθούσαν Παρασκευὴν ἐπισκέψατο ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμ. Πατριάρχην ὁ Ἐξ. Πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρο-Οὐγγαρίας βαρῶνος δὲ Κάλιτς, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ διερμηνέως κ. Βόγατσερ. Παρῆν δὲ ἐν τῇ συνεντεύξει ταύτῃ καὶ ἡ Α. Σ. ὁ μητροπολίτης Γ. ἅγιος Ἡρακλείας, καθὼς καὶ ὁ γραμματεὺς καὶ διερμηνεὺς τοῦ Πατριαρχικοῦ Γραφείου κ. Ι. Δ. Τανταλίδης.

Τῆ ἐπαύριον ὁ οἶκουμ. Πατριάρχης ἀνταπέδωκε τῷ Ἐξ. Πρεσβευτῇ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς Πέραν, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Γ. ἀγίου Ἐφέσου κ. Ἀγαθγγέλου.

— *Νέος Μητροπολίτης Σβορνικίου.* — Χηρευούσας ἀπὸ τινος χρόνου τῆς ἱεράς Μητροπόλεως Σβορνικίου ἡ ἱερά Σύνοδος προέβη ἐσχάτως εἰς τὰς προσηκούσας διατυπώσεις πρὸς ἐκλογὴν νέου Μητροπολίτου· γενομένων δὲ τῶν κανονικῶν ψήφων, ἐξελέγη τοιοῦτος ὁ ἀρχ. κ. Νικόλαος Μάνδιτς, συνυποψηφίων τεθέντων τῶν πανιερ. Μητροπολιτῶν Σκοπείων καὶ Νευροκοπίου.

Ἡ χειροτονία τοῦ νέου Μητροπολίτου τελεσθήσεται προσεχῶς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ τῆς πόλεως Σβορνικίου ὑπὸ τριῶν, κατὰ τὴν τάξιν, ἀρχιερέων, ὀρισθέντων πρὸς τοῦτο τῶν πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν Βόσνης κ. Γεωργίου καὶ Ἐρσεκίου κ. Σεραφείμ μεθ' ἑνὸς ἐπισκόπου ἐκ τῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Καρλοβίτσης. Ἐπὶ τούτῳ ἐγράφησαν τὰ προσήκοντα πατριαρχικὰ γράμματα τῇ Α.Μ. τῷ ἀρχιεπ. Καρλοβίτσης, καθὼς καὶ τῷ Μητροπολίτῃ Βόσνης καὶ τῷ ἐψηφισμένῳ Σβορνικίου κ. Νικολάφ Μάνδιτς.

— *Κυριακὸν μάθημα ἐν Κορτοσκαλίῳ.* — Τῆ παρελθούσῃ Δευτέρῃ μ. μ. ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἶκουμ. Πατριάρχης μεταβὰς εἰς Κορτοσκάλιον, παρέστη εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ ἱεροκήρυκος ἱερολογιωτάτου κ. Ἱεροθέου Τεκνοπούλου κατὰ Κυριακὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Νηπιζωγαίου γινόμενον τρυφιστικὸν κυριακὸν μάθημα. Τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα προσεφώνησαν αὐτόθι διὰ καταλλήλων προσφωνημάτων ὁ τε ἱερολογ. κ. Ἱεροθέος Τεκνοπούλος καὶ ὁ διευθυντῆς καὶ ἡ διευθύντρια τῶν ἑλληνικῶν αὐτόθι Ἐκπαιδευτηρίων. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ κυριακοῦ μαθήματος, γενομένου ἐν μέσῳ πολλοῦ πλήθους λαοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιώτης ἐπήνεσε τὸν ζῆλον τοῦ ἱεροδιδασκάλου καὶ ἤρξατο τῷ νεαρῷ λευίτῃ πλουσίαν τὴν καρποφορίαν ἐν τῷ τοῦ Κυρίου ἀμπελῶνι, ἐν ᾧ τυγχάνει ὦν εἰς τῶν μᾶλλον δοκίμων καὶ φερεπόντων ἐργατῶν. Τῆ προσεχεῖ Κυριακῇ, 31 Μαΐου, 7 ὥρα μ. μ. διδαχθήσονται τὰ ἐξῆς: α'] Πόθεν προέρχονται αἱ θρησκευτικαὶ πλάναι; β'] Περὶ τοῦ κύρους καὶ τῆς ἀξίας τῶν συγγραμμάτων τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

— *Ἀναχώρησις.* — Τῆ προσεχεῖ δευτέρῃ ἐγκαταλείπει τὴν βασιλεύουσαν μεταβαίνων εἰς Μόσχαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐξαρχικῆς ἀποστολῆς, καθ' ἃ ἐγράφη, ἡ Α. Πανοσιολογιότης ὁ ἀρχιμανδρίτης καὶ ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱεράς Συνόδου κ. Κωνσταντῖνος Ἀλεξανδρίδης.

— *Ἡγούμενος Μονῆς Βατσκόβου.* — Ἡγούμενος τῆς ἱεράς Μονῆς Βατσκόβου διωρίσθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς ἱεράς Συνόδου τῆς χθὲς ὁ τέως προϊστάμενος τῆς ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι ἱεράς Ἐκκλησίας πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Μακκάριος, ἀνὴρ λόγιος καὶ πεπειραμένος εὐδοκίμως μέχρι τοῦδε ἐν πολλαῖς Κοινοτήσι προϊστάμενος δικτελέσας, καὶ διὰ τῆς χρηστῆς αὐτοῦ πολιτείας τὰς συμπαιθείας τῶν χριστιανῶν κτησάμενος.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ*

Αἱ περὶ τοῦ Μεσσίου προφητεῖαι
τῶν Ἑβραίων.

Αἱ προσδοκίαι τῶν Ἑβραίων περὶ τοῦ Μεσσίου ἀρχονται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, δηλ. ἀπὸ τῆς κλήσεως τοῦ γενάρχου αὐτῶν Ἀβραάμ. (2000 π. Χ.). Ἐπίστευον καὶ πιστεύουσιν, ὡς ἀναγινώσκουσιν ἐν τῇ Βίβλῳ, ὅτι εἰς τὸν Ἀβραάμ τὸν ἐκλελεγμένον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχηγὸν τοῦ λαοῦ εἶπεν ὁ Θεός. «Καὶ εἶπε Κύριος τῷ Ἀβραάμ· ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δεῖξω. Καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε . . . καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς (Γεν. ΙΒ', 1—3). Καὶ κατωτέρω. «Καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς» (Γεν. ΚΒ', 16). Τὴν ἐπαγγελίαν ταύτην ἐπανάλαβεν ὁ Θεός τῷ Ἰσαάκ (Γεν. ΚΣΤ', 3—4) καὶ τῷ Ἰακώβ (Γεν. ΚΗ', 14). Καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν τῶν Ἑβραίων, ὅτι ἐν τῷ σπέρματι τοῦ Ἀβραάμ, Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ «ἐνευλογηθήσονται πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς». Ἡ προφητεία αὕτη, σκοτεινὴ βεβαίως καὶ ἀμυδρὰ, ὡς εἶναι ὅλοι αἱ τοιοῦτου εἶδους ἐκφράσεις, ὑποδηλοῖ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀκολουθῶς ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες τοῦ λαοῦ τούτου, ὁ Ἰακώβ, ὁ Μωϋσῆς, ὁ Δαβὶδ, ὅλοι ἐν γενεαὶ οἱ προφῆται ἀμυδρῶς προανήγγειλαν ἐπὶ αἰῶνας μακροῦς περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ ἀνδρός τούτου, τοῦ προφήτου, τοῦ βασιλέως, Μεσσίου, ὅστις ἐμελλε νὰ μεταβάλλῃ τὴν θέσιν τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ συγχρόνως τὴν τύχην ὅλης τῆς γῆς, διότι δι' αὐτοῦ ἐμελλον νὰ εὐλογηθῶσιν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

Περὶ τοῦ ἐξόχου τούτου προσώπου τοῦ Ἀβραάμ, ὀρθῶς λέγει ὁ Max Müller. «Οὕτως ἡ πίστις εἰς ἕνα καὶ μόνον Θεόν, Θεὸν ζῶντα, κοινὴ εἰς ὅλας τὰς σημιτικὰς φυλάς, ἀνέρχεται εἰς ἕνα μόνον ἄνθρωπον, τὸν Ἀβραάμ, περὶ οὗ ἐλέχθη, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Ἐὰν ἀπὸ τῆς τρυφεράς ἡμῶν ἡλικίας ἠγαπήσαμεν τὸν Ἀβραάμ τὸν φίλον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐσεβάσθημεν αὐτὸν διὰ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, ὃν εἶχε κατὰ τὸν βίον του, διὰ τὴν ὑποταγὴν του εἰς τὸν Θεόν, νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πατρίδος του εἰς ξένην γῆν, εἰς ἣν ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσε, εἶναι ἐπίσης ἀληθές, ὅτι ὁ σεβάσμιος οὗτος πατριάρχης εἶναι μεγαλπρεπέστερος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, ὅταν παρατηρήσωμεν εἰς αὐτὸν τὴν πηγὴν τῆς πίστεως ἐκείνης, ἣτις ἐμελλε νὰ ἐνώσῃ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, καὶ τὸν ἀρχηγὸν τῆς εὐλογίας ἐκείνης, ἣτις ἐμελλε νὰ δοθῇ εἰς τοὺς ἔθνικοὺς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ»¹.

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 90—93 τοῦ μετὰ χειρὸς τόμου.

1. Essais sur l'histoire des religions σελ. 540. Renan Vie de Jesus σελ. 8.

Μετά τὸν Ἀβραάμ καὶ Ἰσάκ ὁ Ἰακώβ εὐλο-
γῶν τοὺς υἱοὺς του εἶπεν ἰδιαιτέρως εἰς τὸν Ἰούδα
«οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν
μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ, ᾧ ἀπόκειται (Σηλῶ) καὶ
αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν» (Γεν. ΜΘ', 10). Τὴν ἐν τῷ
ἐβραϊκῷ κειμένῳ λέξιν Σηλῶ οἱ Ὁ' μεταφράζουσιν
«ᾧ ἀπόκειται καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν». Οἱ ἐβραϊ-
σταὶ μεταφράζουσιν αὐτὴν «ἕως οὗ ἔλθῃ ἡ εἰρήνη, ἡ ἢ
ἀνάπαυσις, δηλ. ὁ μέγας ἀπόγονος τοῦ Ἰούδα, ὁ φέ-
ρων τὴν εὐλογίαν τῆς εἰρήνης· εἰς αὐτὸν θέλουσιν ὑπο-
ταχθῆ οἱ λαοί. Ἡ φυλὴ τοῦ Ἰούδα εἶχε πάντοτε τὰ
πρωτεῖα παρὰ τῷ ἰουδαϊκῷ λαῷ, διότι αὐτὴ ἔσχε τὸ
προνόμιον νὰ χορηγήσῃ ἄρχοντας, βασιλεῖς καὶ τέλος
τὸ ἴδιον ὄνομα καὶ τοῦτο δυνάμει τῆς εὐλογίας τοῦ
Ἰακώβ. Ἐκ τῆς φυλῆς λοιπὸν τοῦ Ἰούδα ἐμελλε νὰ
ἐξέλθῃ ὁ προσδοκώμενος τῶν ἐθνῶν, ὁ ἄρχων τῆς εἰ-
ρήνης, ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἐκτοτε ἡ προσδοκία τῶν
ἐθνῶν, ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας ἐγένετο τὸ διακε-
κριμένον ἀντικείμενον, τὸ τέρμα τοῦ προορισμοῦ τοῦ
Ἰούδα, ἡ ἐλπίς τοῦ Ἰακώβ καὶ ἡ ἐλπίς τέλος ὅλου
τοῦ γένους τῶν Ἑβραίων.

Ἀκολουθῶς ὁ Μωϋσῆς, ὁ κυρίως ἀρχηγὸς τοῦ
ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ὁ ἐλευθερωτὴς καὶ νομοθέτης αὐτοῦ,
ὁ καταστήσας αὐτὸν ἐκ μιᾶς οἰκογενείας λαὸν μέγαν
προλέγει τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ τὴν ἔλευσιν νέου προφή-
του καὶ θαυματουργοῦ νομοθέτου, ὡς αὐτὸν, «Καὶ
εἶπε Κύριος πρὸς με (λέγει Μωϋσῆς). Προφήτην ἀνα-
στήσω αὐτοῖς ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὡς περ σέ. Καὶ
δώσω τὰ ρήματα ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ λαλήσει
αὐτοῖς καθ' ὅ,τι ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ. Καὶ ὁ ἄνθρω-
πος ὃς ἂν μὴ ἀκούσῃ ὅσα ἂν λαλήσῃ ὁ προφήτης ἐ-
κεῖνος, ἐγὼ ἐκδικήσω ἐξ αὐτῶν» (Δευτερονομ. ΙΗ',
18—19). Οἱ Ἑβραῖοι λοιπὸν κατὰ τὴν προφητείαν
ταύτην προσδοκῶσι Προφήτην καὶ νομοθέτην, ὡς περ
τὸν Μωϋσῆν αὐτὸν, μέλλοντα νὰ λαλήσῃ αὐτὸν τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἄλλος προφήτης δὲν παρουσιάσθη
εἰς τοὺς Ἑβραίους ὡς ὁ Μωϋσῆς, εἰμὴ ὁ Ἰησοῦς Χρι-
στός. Αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε περὶ τούτου, «εἰ γὰρ
ἐπιστεύετε Μωσῆ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐ-
μοῦ ἐκεῖνος ἔγραψε» (Ἰωάν. Ε', 45—46).

Μέχρι τοῦδε αἰ προφητεῖαι προανήγγελλον, ὅτι
ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν, ὁ μέλλον νὰ ἐπιχέῃ τὴν εὐ-
λογίαν του ἐπὶ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἐμελλε νὰ ἐξέλ-
θῃ ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐκ γυναικὸς μελλούσης
νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως (Γεν. Γ', 15) ἐκ
τοῦ γένους τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα.
Ἀκολουθῶς προδηλοῦται καὶ ἡ οἰκογένεια, αὕτη δὲ
εἶναι ἡ τοῦ Δαβὶδ τοῦ βασιλέως.

Ἀφ' οὗτο ὁ Δαβὶδ ἔλαβε τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι ὁ
οἶκος αὐτοῦ καὶ τὸ βασίλειόν του θέλousi διαμεῖναι,
ὁ δὲ θρόνος του θέλει εἶναι αἰώνιος, οἱ προφήται ἀνε-
φερον τὰς ἐλπίδας καὶ προφητείας των εἰς τὸν οἶκον
Δαβὶδ. «Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι,
Κύριε, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ μεγαλύνων τὰς
σωτηρίας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ

Χριστῷ αὐτοῦ, τῷ Δαβὶδ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως
αἰῶνος» (Ψαλμ. ΙΖ', 50—51). Ὁ Δαβὶδ αὐτὸς λέ-
γει «Διαθήκη γὰρ αἰώνιον ἔθετό μοι ἐν παντί κειρῷ
πεφυλαγμένην» (Βασιλ. Β', κγ', 5). Ὁ ἐκ τοῦ σπέρ-
ματος Δαβὶδ βασιλεὺς οὗτος κρινεῖ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ
ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοὺς πτωχοὺς ἐν κρίσει καὶ σώσει
τοὺς υἱοὺς τῶν πενήτων, ταπεινώσει συκοφάντην. . .
ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας·
πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ εὐλογη-
θήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, πάντα τὰ
ἔθνη μακαριοῦσιν αὐτόν» (Ψαλμ. οα'). Καὶ ἀλλαχοῦ
λέγει ὁ Δαβὶδ περὶ τοῦ βασιλέως τούτου, τοῦ Μεσ-
σίου «Κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασι-
λεὺς· ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λί-
θου τιμίου. Ζωὴν ἠτήσατό σε καὶ ἔδωκας αὐτῷ μα-
κρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα καὶ εἰς αἰῶνα αἰῶνος»
(Ψαλμ. κ'). Καὶ πάλιν «Ἀνατελεῖ ἐν τρισὶν ἡμέραις
αὐτοῦ δικαιοσύνη καὶ πλῆθος εἰρήνης, ἕως οὗ ἀντα-
ναيرهθῇ ἡ Σελήνη. Καὶ κατακυριεύσει (ὁ βασιλεὺς)
ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως
περάτων τῆς οἰκουμένης» (Ψαλμ. οα', 7—8). Ὁ
αἰώνιος αὐτὸς βασιλεὺς θέλει εἶναι ἱερεὺς καὶ βασι-
λεὺς συνάμα, ἀλλ' ἡ ἱερωσύνη του δὲξομαι τῆς τοῦ
Ἀαρὼν καὶ αἰώνιος. . . «εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ
μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Ράβδον δυνάμεως ἐξα-
ποστελεῖ Κύριος ἐκ Σιών· κατακυριεύει ἐν μέσῳ τῶν
ἐχθρῶν σου. . . ὥμοσε Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθή-
σεται. Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
χισεδέκ» (Ψαλμ. ρθ'). Λόγοι ὑψηλοὶ περὶ μέλλοντος
βασιλέως, αἰώνιου, κραταιοτάτου, ἱερέως κατ' ἄλλην
τάξιν ἢ τὴν τοῦ Ἀαρὼν, βασιλέως τοῦ ὁποῦ τοῦ
σκῆπτρον τῆς δυνάμεως θέλει ἐξέλθῃ ἐκ τῆς Σιών.
Οὕτω διετηρήθη ἡ ἐλπίς, ὅτι ἀπόγονός τις τοῦ Δα-
βὶδ, υἱὸς Δαβὶδ, ὃν αὐτὸς ὁ προφητὰναξ καλεῖ Κυρίον
του, θέλει ἰδρύσει καὶ κυβερνήσει τὸ νέον καὶ ἀκμαῖον
μέλλον κράτος καὶ θέλει ὀδηγήσει τὰ λοιπὰ ἔθνη τῆς
γῆς εἰς τὴν πίστιν καὶ λατρείαν τοῦ Αἰωνίου, φέρον-
τα εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τοὺς θήσαυρούς αὐτῶν καὶ
προσκυνοῦντα ἐν αὐτῇ τὸν Θεόν.

Καὶ αὕτη ἡ γενέθλιος πόλις τοῦ μέλλοντος ἐλευ-
θερωτοῦ καὶ βασιλέως, ἡ Βηθλεέμ, ἀναφέρεται ὀνο-
μαστί ὑπὸ τοῦ προφήτου Μιχαίου ὡς πατρίς τοῦ μέλ-
λοντος ἡγεμόνος τοῦ Ἰσραὴλ, ὡς πατρίς τοῦ υἱοῦ τοῦ
Θεοῦ. «Καὶ σὺ Βηθλεέμ. οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ, ὀλιγο-
στός εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιᾶσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ μοι ἐξε-
λεύσεται ἡγούμενος τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσ-
ραὴλ καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶ-
νος» (Μιχαίου ε', 2). Οὕτως εἶπον τῷ Ἡρώδῃ οἱ ἀρ-
χιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ πολὺ βραδύτερον
κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ, ὅτε ὁ Ἡρώδης συνα-
γαγὼν πάντα αὐτοὺς ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ
Χριστὸς γεννᾶται; ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω
γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου» (Ματθ. Β', 4—6).
Τελειότερον πάντων τῶν προφητῶν περιέγραψε

τὸν Μεσσίαν ὁ προφήτης Ἡσαΐας, ὁ δικαίως ἐπικληθεὶς πέμπτος εὐαγγελιστής. Αὐτὸς προεῖπε τὴν ὑπερφῶ τῷ υἱῷ τοῦ Δαβὶδ γέννησιν ἐκ Παρθένου, προεῖπεν αὐτὸν υἱὸν Θεοῦ, Θεὸν ἰσχυρὸν, ἐξουσιαστὴν, ἀρχοντα εἰρήνης, πατέρα τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. «Ἀκούσατε δὴ οἶκος Δαβὶδ· μὴ μικρὸν ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις, καὶ πῶς Κυρίῳ παρέχετε ἀγῶνα; Διὰ τοῦτο δώσει Κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον. Ἴδου ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ» (Ἡσαΐου κεφ. Ζ', 13—14).

Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς «Ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα. Οἱ κατοικοῦντες ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς λάμπει ἐφ' ὑμᾶς . . . Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν υἱός, καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλής ἀγγελος, θαυμαστός σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστής, ἀρχὼν εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Μεγάλῃ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον. Ἐπὶ τὸν θρόνον Δαβὶδ, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, κατορθῶσαι αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἡσαΐου κεφ. Θ', 2, 6—7).

Ὁ Ἡσαΐας προεῖπεν ἐπίσης τὴν ἐκ τῆς ρίζης τοῦ Ἰεσσαὶ, πατρὸς τοῦ Δαβὶδ, ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου. «Καὶ ἐξελεύσεται ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαὶ καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ρίζης ἀναβήσεται. Καὶ ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας. Ἐμπλήσει αὐτὸν, πνεῦμα φόβου Θεοῦ: οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν ἐλέγξει» (Ἡσαΐου ΙΑ', 1—3).

Ὁ Ἡσαΐας προεῖπε καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς εἰδωλολατρείας, τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνικῶν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ. «Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐμφανὲς τὸ ὄρος Κυρίου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐπ' ἄκρου τῶν ὀρέων, καὶ ὑψωθήσεται ὑπερῶ τῶν βουνῶν, καὶ ἤξουσιν ἐπ' αὐτὸ πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ πορεύσονται ἔθνη πολλὰ, καὶ ἐροῦσι, δεῦτε καὶ ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος Κυρίου, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ, καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ. Ἐκ γὰρ Σιών ἐξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ταπεινωθήσεται πᾶς ἄνθρωπος, καὶ πεσεῖται ὕβρις τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὑψωθήσεται Κύριος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ τὰ χειροποίητα πάντα κατακρύψουσι» (Ἡσαΐας κεφ. Β', 1, 2, 3, 17, 18). Διότι ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ ἕως δυσμῶν τὸ ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί μου, καὶ θυσία καθαρὰ» (Μαλαχ. Α', 11).

Ὁ Ἡσαΐας προεῖπε καὶ τὴν καταδίκην τῶν Ἰουδαίων καὶ τὴν διασπορὰν αὐτῶν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη. «Πορεύθητι καὶ εἶπέ τῷ λαῷ τούτῳ: ἀκοῆ ἀκούσατε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδετε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,

καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βρώεωσιν ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκάμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. Καὶ εἶπα· ἕως πότε Κύριε; καὶ εἶπεν· ἕως ἂν ἐρημωθῶσι πόλεις, καὶ ἡ γῆ καταλειφθήσεται ἔρημος» (Ἡσαΐου ς').

Καὶ ὁ προφήτης Ἀμώς προεῖπε περὶ τούτου· «Ἴδου οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ἐξαρῶ αὐτὴν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Πλὴν ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐξαρῶ τὸν οἶκον Ἰακώβ, λέγει Κύριος. Διότι ἐντέλλομαι, καὶ λικμήσω ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, ὃν τρόπον λικμᾶται ἐν τῷ λικμῷ» (Ἀμώς θ').

Τοιουτοτρόπως ἡ καταδίκη τῶν Ἰουδαίων καὶ ἡ νεωτέρα αὐτῶν κατάστασις τυφλώσεως καὶ διασπορᾶς, ἡ ἐπιστροφή τῶν ἐθνῶν καὶ ἡ κατάστασις εὐλογίας καὶ φωτὸς ἡμῶν τῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν, καὶ ἄλλοτε βεβουλισμένων ἐν τῷ σκότει τῆς εἰδωλολατρείας, τὰ δύο μέγιστα ταῦτα θαύματα, ἅπερ οὐδὲν καθ' ἑαυτὸ ἀνήγγελλε, καὶ σήμερον πληροῦσι τὸν κόσμον, σαφῶς προλέγονται ἐν ταῖς ἱεραῖς Γραφαῖς. Οὐκί τῷ μὴ κλονιζομένῳ ἐκ τῆς ἰσχύος τῆς ἀποδείξεως ταύτης! ὑπόκειται καὶ αὐτὸς εἰς αὐτὴν τὴν πώρωσιν τῶν Ἰουδαίων, ὧν τὸ θέαμα δὲν τὸν πείθει!

Ἄλλὰ καὶ τὴν ἐπιστροφήν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ καὶ τὸ τελικὸν ἔλεος, οὗ θέλει ἀξιωθῆ, ἀναφέρουσιν ἐν ἀπόπτῳ αἱ προφητεῖαι. «Καὶ ἔσται ὡς ἂν ἔλθωσιν ἐπὶ σέ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἡ εὐλογία καὶ ἡ κατάρα, ἣν ἔδωκα πρὸ προσώπου σου, καὶ δέξῃ εἰς τὴν καρδίαν σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ἂν διασκορπίσῃ σε Κύριος ἐκεῖ. Καὶ ἐπιστροφήσῃ ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ κατὰ πάντα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἰάσεται Κύριος τὰς ἀμαρτίας σου, καὶ ἐλεήσει σε, καὶ πάλιν συνάξει σε ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς διεσκορπίσέ σε Κύριος ἐκεῖ. Ἐὰν ἦ ἡ διασπορὰ σου ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖθεν συνάξει σε Κύριος ὁ Θεός σου, καὶ ἐκεῖθεν λήψεται σε Κύριος ὁ Θεός σου. Καὶ εἰσάξει σε ὁ Θεός σου ἐκεῖθεν εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐκληρονόμησαν οἱ πατέρες σου· καὶ κληρονομήσεις αὐτὴν, καὶ εὖ σε ποιήσει, καὶ πλεοναστόν σε ποιήσει ὑπὲρ τοὺς πατέρας σου (Δευτερον. λ', 1—5). (ἔπεται συνέχεις).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ*

Ἐίπομεν ἤδη ὅτι ὁ Πατριάρχης Κύριλλος ὁ Β' καθρέθη ἐν ἔτει 1763 ἐπὶ Οἴκουμ. Πατριάρχου Σαμουήλ. Ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς καθιρέσεως ἀναφέρεται ὅτι ὁ Κύριλλος ἐχειροτονήθη μοναχὸς ὑπὸ τοῦ «Ἀγιωτάτου

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 95 — 96 τοῦ μετὰ χειρὸς τόμου.

ἐκείνου τοῦ διδασκάλου τῆς Πάτμου Μκακρίου¹ ἐπὶ τῷ ὄρω δῆθεν τοῦ νὰ μὴ δεχθῆ ποτε ἱερωσύνην, καθόσον ἐξ αὐτοῦ προεμκαντεύετο ὅτι πολλὰ κακὰ ἔμελλον ἵνα ἐπκολουθῆσωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ γένος, ἀλλ' ὅτι ὕστερον, παραβάς τὸν ὄρκον αὐτοῦ, κατώρθωσεν ἵνα ἐκλεγῆ μητροπολίτης Μελενίκου· ὅθεν τὸ ὑπόμνημα τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ ἐπκγεται αὐτολεξεῖ² «τὰ ὅσα κακὰ ἐπροξένησεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μελενίκου, εἶναι ἀνεκδιήγητα καὶ εἰς ἡμᾶς ἀπρεπα νὰ τὰ φανερώσωμεν· τόσον μόνον ἀρκεῖ διὰ πολλὰ ὅτι τὴν νύκτα ἔφυγεν ἀπὸ ἐκεῖ (δηλ. τὸ Μελενίκον) ἐπειδὴ καὶ τὴν ἡμέραν ἀπεφάσισαν νὰ τὸν σκοτώσωσιν οἱ ἐπκρχιῶταί του, φθάνει φυγὰς εἰς τὴν πόλιν καὶ μὴ ἔχοντας πλέον πρόσωπον τὰ γυρίση εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ὡσάν ὁποῦ μὲ κανένα τρόπον δὲν τὸν ἐδέχοντο οἱ Χριστιανοί, εὐθύς ἀντικρύζει τὰ μάτια του εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον καὶ εἰς ἓνα καιρὸν ὅπου ὁ Ἀρχιερεὺς τῆς Νικομηδείας ἐζούσεν, ἐκεῖ ὅπου τόσοι ἄλλοι Ἀρχιερεῖς καὶ νέοι καὶ γέροντες δὲν ἐτόλμησε κανένας νὰ λάβῃ ἄλλου Ἀρχιερέως ἐπαρχίαν, αὐτὸς πκρανόμως δέχεται τὸν θρόνον τῆς Νικομηδείας». . . . κτλ. κτλ.

Ἐν τῷ ἐγγράφῳ προσέτι τῆς καθαιρέσεως ἀναφέρεται ὅτι ὕστερον πατριαρχεύσας προήχθη εἰς πολλὰς καταθλίψεις ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, ὅτι θελήσας νὰ ἀναμιχθῆ εἰς τὰ τῆς Κύπρου πράγματα ἐξέπεσε τοῦ θρόνου καὶ ἐξωρίσθη βασιλικῆ νεύσει εἰς τὴν νῆσον Χάλκην³ ὅτι τὸ δεύτερον πατριαρχεύσας καὶ ὑποσκελίσας τὸν γέροντα Παῖσιον κατεχρέωσε τὴν Ἐκκλησίαν καίπερ δικτεινόμενος ὅτι ἐξέπιπτε τὸ χρέος αὐτῆς καὶ κατέτρεχε τοὺς ἀρχιερεῖς· ὅτι διὰ 1700 πουργίων ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ ἐπεβαρύνθη ἡ Ἐκκλησία· ὅτι ἐπὶ τέλους ἐξωρίσθη εἰς τὸ μονύδριον τῆς ἀγίας Ἀννης ἐν Ἀθῶ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖθεν δὲν ἔπκκε παντοιοτρόπως ἐπηρεάζων τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ὅτι δι' ὅλους τούτους τοὺς λόγους εἰς καθαιρέσιν ὑποβάλλεται παρὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ γυμνοῦται τῆς θείας χάριτος, ἔκπτωτος θεωρούμενος πάσης χειροθεσίας ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ⁴ . . . κτλ.

1. ὁ Μακάριος οὗτος, οὗ μαθητῆς ἦν Κύριλλος ὁ Ε', ἐδίδαξεν ἐν τῇ Πατριᾷ Σχολῇ μετὰ Γεράσιμον τὸν Κρητὰ ἀπὸ τοῦ 1750 - 1770 διαδεχθεὶς κατὰ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἐκατονταετηρίδος ὑπὸ Δκνιῆλ τοῦ Κερκαμῆος· ὁ Μακάριος ἐνησχολήθη εἰς συγγραφὴν λόγων Ἐκκλησιαστ. κατὰ τῆς Δυτ. Ἐκκλ. τυπωθέντων ἐν Λειψίχ· (ἴδε Ἀποθ. ὠφελ. γνώσεων ἔτ. 1848 σελ. 205).

2. ἴδε Καθαίρεσιν ἐν Πατριαρ. Κώδ. ὑπ' ἀριθ. 320, σελ. 31, 32 καὶ 33.

3. Τοῦτ' αὐτὸ ὡς αἰτίαν τῆς πτώσεώς του τὸ πρῶτον ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἀναφέρει καὶ ὁ Κομνηνός, λέγων ὅτι ἔκκρηκτο ὡς πρωταίτιος τῆς ἐγερθείσης ὑπὸ τῶν Κυπρίων τότε ταραχῆς· ὁ δὲ Σέργιος Μακραῖος ἀναφέρει ὡς κυρίαν αἰτίαν τὴν ὑπαρξιν ἐπιβουλῶν κατ' αὐτοῦ ἐκ μέρους τῶν Δυτικῶν τοῦθ' ὅπερ οὐκ ἀπίθανον.

4. Περιέργον λίαν ἐστὶν ὅτι ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς καθαιρέσεως

Κάτωθεν τοῦ τῆς καθαιρέσεως τοῦ Κυρίλλου ἐγγράφου φαίνονται ὑπογεγραμμένοι οἱ ἀκόλουθοι:

† Σαμουὴλ ἐλέφ Θεοῦ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως— † Ἰερόθεος ἐλέφ Θεοῦ πατριάρχης Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης— † ὁ Καισαρίας Μελέτιος— † ὁ Ἐφέσου Μελέτιος— † ὁ Κυζίκου Γεράσιμος— † ὁ Βερροίας Δωρόθεος— † ὁ Ἰκονίου Διονύσιος— † ὁ Ξάνθης Κύριλλος.

Κατὰ πόσον ἤδη πάντες οἱ λόγοι οἱ περιεχόμενοι ἐν τῷ ἐπισήμῳ ἐγγράφῳ τῆς καθαιρέσεως ἔχουσιν ὑπόστασιν δὲν συζητῶ ἐπὶ τοῦ παρόντος, καθόσον καὶ τῷ ἀπλῶς, πολλῶ δὲ μᾶλλον τῷ μετ' ἀκριβείας καὶ βαθυνοίας ἀναγινώσκοντι, τοῦτο γίνεται δῆλον ὅτι ἐσπευσμένως μᾶλλον καὶ ἄνευ ὑπάρξεως εὐλόγων καὶ σπουδαίων αἰτίων συνετάγη καὶ ὑπεγράφη ἡ καθαιρέσις αὕτη· δύο ὅμως τῶν μεγαλειτέρων λόγων, δι' οὓς καταδικάζεται εἰς καθαιρέσιν Κύριλλος ὁ Ε', ἤτοι ἡ δῆθεν αὐτοῦ ἐπίθασις εἰς τὸν τῆς Νικομηδείας θρόνον ὡς καὶ ἡ ἀνάδειξις αὐτοῦ ὡς οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου παρανόμως καὶ μετὰ βίας δῆθεν, αὐτοὶ ἀφ' ἑαυτῶν καταπίπτουσιν, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν αὐτὰ ταῦτα τὰ ἄχρι τοῦδε περισωζόμενα ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδηξιν ὑπομνήματα τῶν ἐκλογῶν σὺν τῷ ἐγγράφῳ τῆς καθαιρέσεως τοῦ μητροπολίτου Νικομηδείας Γαβριήλ.

Κατὰ τὸ πρῶτον τῶν ὑπομνημάτων τούτων καθαιρεθέντος κατὰ κανόνας τοῦ Νικομηδείας Γαβριήλ τοῦ ἀπὸ Σερρών κατὰ μῆνα Ἰανουάριον τοῦ ε' 1745,¹ ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Παΐσιου, ἐξελέγη ἀντ' αὐτοῦ Μητροπολίτης Νικομηδείας, ὡς αὐτολεξεῖ τὸ ὑπόμνημα ἀναφέρει, «ὁ πανιερώτατος καὶ λογιώτατος Μητροπολίτης Μελενίκου κύρ Κύριλλος» τῷ αὐτῷ ἔτει Ἰανουαρίου κα' εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ.²

Ἐν δὲ τῇ καθαιρέσει τοῦ Νικομηδείας Γαβριήλ ρητῶς ἀφ' ἑτέρου ἀναφέρει ὅτι καθηρέθη οὗτος ὡς εἰς κοσμικὰς καὶ βιωτικὰς μερίμνας ἐπιδιδόμενος καὶ ὡς κακὸν παράδειγμα τοῖς λοιποῖς γιγνόμενος· ὅθεν καὶ τὸ τῆς καθαιρέσεως ὑπόμνημα ἐπιφέρει· «κάντεῦθεν προηγουμένως μὲν βασιλικῆ ὀργῇ ὑπέπεσε καὶ ὑπερήριος ἐγένετο· ἐπομένως δὲ κατὰ τοὺς ἱεροὺς ἡμῶν κανόνας κοινῇ συνοδικῇ διαγνώσει βρυυτάτη Ἐκκλησιαστικῆ ποινῇ καὶ παιδεῖχ παντελοῦς καθαιρέσεως τῆς Ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ ἐνδίκως καθυπεβλήθη παρ' ἡμῶν δι' ὠμοφορίου καὶ πετραχηλίου . . . ὡς τοιοῦτος καὶ τηλικούτος τὴν παλιντροπίαν καὶ σχολιοβουλίαν καὶ ἀνευλαθῆς περὶ τὰ θεία καὶ Ἐκκλησιαστικὰ καὶ παραβάτης καὶ καταφρονητῆς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὄρων καὶ κανόνων καὶ ὡς ἀδεῶς τε καὶ

οὐδὲν ἀναφέρεται περὶ τῶν περὶ ἀναβαπτισμοῦ κακοδόξων δῆθεν θεωριῶν τοῦ Κυρίλλου μετὰ τὸ τοσοῦτον πλήθος ἄλλων κατηγοριῶν καὶ μομφῶν.

1. ἴδε ἔγγραφο καθαιρέσεως αὐτοῦ ἐν Πατριαρχικῷ Κώδηξι ὑπ' ἀριθμ. 334 σελ. 41.

2. ἴδε ὑπόμνημα ἐκλογῆς ἐν τῷ αὐτῷ Κώδηξι ὑπ' ἀριθ. 334 σελ. 42.

άνυποστόλως πολιτικαῖς φροντίσι καὶ τύρβαις συμμιγνύμενος, καὶ ταῖς ἀθηντικαῖς ὑποθέσεσιν ἐνασχολούμενος, καὶ ἐξώσθη παντάπασι τῆς νέας αὐτοῦ ἐπαρχίας ταύτης, προβιβασθέντος ἐν αὐτῇ ὅσον οὐπω λόγῳ μεταθέσεως ἐτέρου ἀξίου καὶ ἀρμοδίου προσώπου καὶ ἀποκατασταθέντος διὰ κοινῆς ἐκλογῆς καὶ κανονικῆς ψήφου» . . . . κτλ. κάτωθι δὲ τοῦ ἐγγράφου τῆς καθαιρέσεως τοῦ Γαβριήλ, εἰσὶν ὑπογεγραμμένοι οἱ ἀκόλουθοι.

— † Παῖσιος ἐλέω Θεοῦ Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.
— † Ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος. — † Ὁ Κυζίκου Ἀναρίας. — † Ὁ Νικομηδείας Κύριλλος. — † Ὁ Νικαίας Καλλίνικος. — † Ὁ Χαλκηδόρος Καλλίνικος. — † Ὁ Ἀδριανουπόλεως Διορύσιος. — † Ὁ Δέρκων Σαμουήλ. — † Ὁ Βερροίας Ἰωακείμ. — † Ὁ Σεργῶν Ἰωαννίκιος. — † Ὁ Μιτυλήνης Ἀρθίμος. — † Ὁ Ἰωαννίνων Γρηγόριος. — † Ὁ Μελερίκου Ἰωαννίκιος. — † Ὁ Μεσημβρίας Γρηγόριος. — † Ὁ Χίου Διορύσιος.

(ἔπεται συνέχεια)

ΛΟΓΟΛΟΣΙΑ

ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1891—1892

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΤΗ 24 ΜΑΙΟΥ, ΚΥΡΙΑΚῃ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΝΕΝΟΜΙΣΜΕΝΗΝ
ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΤΗΣΙΟΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΣΙΝ ΙΕΡΑΝ ΤΕΛΕΤΗΝ
ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου ἀρχιμ. Μ. ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ.

Παναγιώτατε Δέσποτα, Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, μεράτιμοι Ἐφοροὶ καὶ ἡ λοιπὴ φιλόμουσος καὶ ἐντιμότητη δμήγυρις.

Ἐὰν ἐπὶ τῷ αἰσίῳ πέρατι παντὸς ἔργου τοῦ κατ' ἰδίαν ἡμῶν βίου ὀφείλωμεν νὰ ἀναπέμπωμεν εὐχαριστίας τῷ παναγάθῳ Θεῷ, οὐ τῇ πικρῇ χάρτι πᾶν ἀγαθὸν συντελεῖται, πολλῶ μᾶλλον ὀφείλονται Αὐτῷ εὐχαριστίαι, ὅτε ἔργα κοινωφελῆ καὶ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν τοῦ γένους ἡμῶν προκοπὴν σκοποῦντα συντελῶνται, ὧν ἐν τυγχάνει ἀναντιρρήτως, καὶ δὴ ἐκ τῶν πρώτων καὶ σπουδαιωτάτων, τὸ ὑπὸ τῶν Σχολῶν τελούμενον. Τοιοῦτου ἔργου τὸ αἶσιον πέρως ἀνακηρύττον σήμερον δι' ἐμοῦ τὸ πρεσβυγενὲς καὶ γεραρδὸν τοῦτο τοῦ ὀρθοδόξου Γένους ἡμῶν παιδευτήριον, καθῆκον αὐτοῦ ἱερώτατον λογιζέται, ὅπως δοξάσῃ τὸν παντοδύναμον Θεὸν καὶ πανάγαθον τῶν Φώτων Πιχτέρα, καὶ θερμὰς ἀναπέμψῃ Αὐτῷ εὐχαριστίας, ὅτι πλουσίαν καὶ κατὰ τὸ λῆγον τοῦτο ἔτος ἐπέχεε τὴν πατρικὴν Αὐτοῦ χάριν καὶ εὐλογίαν ἐπ' αὐτὸ, δι' ἧς ἀπροσκόπτως τὸν ἐνιαύσιον σχολικὸν δόλιχον διαδραμὸν αἰσίως εἰς τὸ τέρμα αὐτοῦ κατήντησε. Καὶ ἀξιοῦται οὕτω καὶ ἐφέτος, τοῖς κειμένοις νόμοις ὑπεῖκον, νὰ ὑποβάλῃ τοὺς ἑαυτοῦ τροφίμους εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν δημοσίων ἐξετάσεων, ἵνα, τῶν δοκίμων φανερῶν γινομένων, ἀκριβῆ πείραν τοῦ βαθμοῦ τῆς τελεσοφώσεως τοῦ ἔργου αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ ἔτει τούτῳ κτήσεται. Ἐπειδὴ δὲ πρὸ τοῦ ἀγῶνος τούτου εἴθισται νὰ ἐξαγγέλλωνται δημοσίᾳ ἀπὸ τούτου τοῦ βήματος τὰ κατὰ τὸ δίστημα τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἐν αὐτῷ πεπραγμένα, ὅπως ἀκριβῆ τῆς ἐτησίου ἐργασίας αὐτοῦ γνῶσιν αἱ τε σεβασταὶ αὐτοῦ ἀρχαὶ καὶ οἱ γονεῖς καὶ κηδεμό-

νες τῶν εἰς αὐτὸ φοιτῶντων λαμβάνωσι, καὶ τούτῳ τῷ ἔθει κατακολουθοῦν γνωστοποιεῖ σήμερον δι' ἐμοῦ ἐν πάσῃ τῇ δυνατῇ ἀκριβεῖα ὅτι κατὰ τὸ αἰσίως διανυθὲν σχολικὸν τοῦτο ἔτος ἐγένετο ἐν αὐτῷ. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν εὐμενῆ ὑμῶν ἀκρόασιν ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν ἐγγραφῶν.

Α' Περὶ τῶν ἐγγραφῶν τῶν μαθητῶν.

Αἱ ἐγγραφαὶ τῶν μαθητῶν ἀρξάμεναι συμφώνως τῷ Κανονισμῷ τῆ 20 τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου παρετάθησαν καὶ ἐν τῷ λήγοντι τούτῳ σχολικῷ ἔτει κατ' ἐπίσεικται, ὡς ἐν τῷ παρελθόντι, μέχρι τῶν ἀρχῶν Νοεμβρίου, μὴ δυνηθέντων πολλῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καταγομένων μαθητῶν διὰ διαφόρους εὐλόγους αἰτίαις νὰ προσέλθωσι κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὀριζόμενον χρόνον πρὸς ἐγγραφήν. Ἐνεγράφησαν δὲ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τάξει τῇ κατωτάτῃ, 60 μαθηταί, ἐξ ὧν οἱ μὲν 55, νέοι, οἱ δὲ λοιποὶ 5, ἀπροβίβαστοι τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους, ἐν τῇ αὐτῇ τάξει αὐθις ἐγγραφέντες. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τάξει ἐνεγράφησαν 68 ἐκ τούτων οἱ 18, νέοι, οἱ δὲ λοιποὶ 50, τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὧν οἱ μὲν 45, προβιβασθέντες ἐκ τῆς πρώτης τάξεως, οἱ δὲ λοιποὶ 5, ἀπροβίβαστοι τῆς δευτέρας τάξεως. Ἐν τῇ τρίτῃ τάξει, τηρησάσῃ καὶ ἐν τῷ λήγοντι ἔτει τὴν εἰς δύο τμήματα διαίρεσιν, ἐνεγράφησαν ἐν ὄλῳ 74 μαθηταί, ἀνὰ 37 ἐν ἑκατέρῳ τμήματι. Ἐκ τῶν 37 τοῦ πρώτου τμήματος οἱ 19, ἦσαν νέοι, οἱ δὲ λοιποὶ 18, παλαιοὶ, προβιβασθέντες ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐκ δὲ τῶν ἰσαριθμῶν τοῦ δευτέρου τμήματος ἐπίσης 19 ἦσαν νέοι, καὶ 18 παλαιοὶ, ἀλλ' ἐκ τούτων οἱ 17, προβιβάσιμοι τῆς δευτέρας τάξεως, ὁ εἷς δὲ, ἀπροβίβαστος τῆς τρίτης τάξεως τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἐν τῇ τετάρτῃ τάξει ἐνεγράφησαν 99 μαθηταί, 39 νέοι, καὶ 60 παλαιοὶ, ὧν οἱ 57 προβιβάσιμοι τῆς τρίτης τάξεως, οἱ δὲ λοιποὶ 3, ἀπροβίβαστοι τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἐν τῇ πέμπτῃ τάξει ἐνεγράφησαν 63· 19 νέοι καὶ 44 παλαιοὶ, ἐξ ὧν οἱ 42, προβιβασθέντες ἐκ τῆς πέμπτῃς τάξεως, καὶ οἱ λοιποὶ 2, ἀπροβίβαστοι τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους. Ἐν τῇ ἕκτῃ τάξει ἐνεγράφησαν ἐν ὄλῳ 60 μαθηταί. Ἐκ τούτων 3 μόνον ἦσαν νέοι, οἱ δὲ λοιποὶ 57, παλαιοὶ, ἐξ ὧν οἱ 56, προβιβάσιμοι τῆς πέμπτῃς τάξεως, ὁ δὲ εἷς ἀπροβίβαστος τῆς ἕκτης τάξεως τοῦ προλαβόντος ἔτους. Ἐν τῇ ἑβδόμῃ τάξει ἐνεγράφησαν 45 μαθηταί, 2 μόνον νέοι καὶ 43 παλαιοὶ, ὧν οἱ μὲν 42, προβιβάσιμοι τῆς ἕκτης τάξεως, ὁ δὲ εἷς ἀπροβίβαστος τῆς ἑβδόμης τάξεως τοῦ προλαβόντος ἔτους. Ἐν τῇ ὀγδόῃ, τῇ καὶ ἀνωτάτῃ τῆς Σχολῆς τάξει, ἐνεγράφησαν 63 μαθηταί, ἅπαντες παλαιοὶ, τῆς ἑβδόμης τάξεως τοῦ προλαβόντος ἔτους. Ἐν τῇ ὀγδόῃ, τῇ καὶ ἀνωτάτῃ τῆς Σχολῆς τάξει, ἐνεγράφησαν 63 μαθηταί, ἅπαντες παλαιοὶ, τῆς ἑβδόμης τάξεως τοῦ προλαβόντος ἔτους. Ἐνέγραψε δηλαδὴ ἡ Σχολὴ ἐν τῷ λήγοντι τούτῳ ἔτει ἐν ὄλῳ 532 μαθητάς. Πλήν δὲ τούτων καὶ 3 ἀκροατὰς, οἵτινες λίαν βραδύναντες νὰ προσέλθωσι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐγγραφῶσιν ὡς τακτικοὶ μαθηταὶ κατὰ τὸν τῆς Σχολῆς Κανονισμόν. Ὡστε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς ἦσαν σχεδὸν ἰσάριθμοι πρὸς τοὺς τοῦ προλαβόντος ἔτους ὑπολειπόμενοι τούτων κατὰ 7, ἐνῶ οἱ τοῦ προλαβόντος ἔτους ὑπελείποντο τῶν τοῦ πρὸ αὐτοῦ κατὰ 79. Ἐκ τῶν 535 μετὰ τὸ λῆγον τοῦτο ἔτος ἐγγραφέντων οἱ 177 ἦσαν νέοι, τὸ πρῶτον ἐγγραφέντες, οἱ δὲ ὑπολειπόμενοι 358, παλαιοὶ, ἀνανεώσαντες τὴν ἐγγραφήν αὐτῶν. Ἐκ τούτων δὲ κατήγοντο ἐκ μὲν τῆς πρωτεύουσας καὶ τῶν περιχώρων 171: 28, τῆς πρώτης τάξεως, 22, τῆς δευτέρας, 23, τῆς τρίτης, 26, τῆς τετάρτης, 20, τῆς πέμπτῃς, 21, τῆς ἕκτης, 9, τῆς ἑβδόμης καὶ 22, ὀγδόης. Ἐκ δὲ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους 321: 26, τῆς πρώτης τάξεως, 40, τῆς δευτέρας, 46, τῆς τρίτης, 65, τῆς τετάρτης, 34, τῆς πέμπτῃς, 37, τῆς ἕκτης, 24, τῆς ἑβδό-

μης καὶ 39, τῆς ὀγδόης. Ἐκ τῆς Ἑλλάδος κατήγοντο 38: 6, τῆς πρώτης τάξεως, 6, τῆς δευτέρας, 5, τῆς τρίτης, 6, τῆς τετάρτης, 9, τῆς πέμπτης, 2, τῆς ἕκτης, 2, τῆς ἑβδόμης καὶ 2, τῆς ὀγδόης. Καὶ ἐκ τῆς Ρουμανίας 2, τῆς τετάρτης τάξεως.

Ταῦτα περὶ τῶν κατὰ τὸ λῆγον σχολικῶν ἔτος ἐγγραφῶν. Ἴδωμεν ἤδη ὅποιον ἐγένετο τὸ κύριον τῆς Σχολῆς ἔργον, ἢ διδασκαλία.

Β' Περὶ τῶν διδασθέντων μαθημάτων.

Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων, ἀρξάμενη τῆ εὐλογίᾳ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆ 2 τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου, παρετάθη συμφώνως ταῖς τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς διακελεύσεσιν ἐν μὲν τῇ τῶν τελειοφοίτων τάξει μέχρι τῆς 20 Ἀπριλίου, ἐν δὲ ταῖς ἐπιλοίοις μέχρι τῆς 20 Μαΐου. Ἐδιδάχθησαν δὲ ἐν τῷ ἔνεναμῆνῳ τούτῳ χρονικῷ διαστήματι ἐν ταῖς 8 αὐτῆς τάξεσι τὰ ἐξῆς μαθήματα.

Ἐν τῇ πρώτῃ τάξει.

1] Ἡ ἱερὰ ἱστορία τῆς παλαιᾶς Διαθήκης μετ' ἠθικῶν ἐπιστάσεων.

2] Ἑλληνικά — Ἑρμηνεία γνωμικῶν, Αἰσωπέων μύθων, ἐκ τῶν διαλόγων Λουκιανοῦ κατ' ἐκλογὴν, τοῦ περὶ προσευχῆς λόγου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τοῦ πίνυκος Κέβητος Θηβαίου. Γραμματικῆς τὸ τυπικὸν μέχρι τῶν φωνηεντολήκτων ρημάτων μετὰ τεχνολογικῶν καὶ ὀρθογραφικῶν ἀσκήσεων.

3] Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ μέχρι τῆς ἐξαγωγῆς τῆς τετραγωνικῆς ρίζης.

4] Γενικαὶ τῆς Γεωγραφίας γνώσεις. Περὶ τῆς Εὐρώπης ἐν συνόψει· καὶ Φυσικὴ Γεωγραφία τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου.

5] Γυμνάσματα Καλλιγραφίας μέχρι τῶν κεφαλαίων γραμμάτων.

6] Γραμμικὴ Ἰχνογραφία θεωρητικῶς καὶ ἀντιγραφὴ ἐξ ἀπλῶν πρωτοτύπων πρακτικῶς.

Ἐν τῇ δευτέρῃ τάξει τὰ ἐξῆς:

1] Ἱερὰ Ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης μετ' ἠθικῶν ἐπιστάσεων.

2] Ἑλληνικά — Ἐκ τῆς Ξενοφῶντος Κύρου Ἀναβάσεως καὶ Κύρου Παιδείας κατ' ἐκλογὴν καὶ τοῦ πρὸς Δημόνικον λόγου τοῦ Ἰσοκράτους. Ἐπανάληψις γραμματικῆς μέχρι τέλους μετὰ τεχνολογικῶν καὶ ὀρθογραφικῶν ἀσκήσεων.

3] Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ ἀπὸ τῆς ἐξαγωγῆς τῆς τετραγωνικῆς ρίζης μέχρι τέλους.

4] Ἑλληνικὴ Ἱστορία μέχρι τῶν Μηδικῶν.

5] Γεωγραφία τῶν Κρατῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου.

1] Ἐκ τῆς Καλλιγραφίας Κοινὴ κεφαλαία, στρογγύλη, πλαγία καὶ γοθτικὴ Γραφὴ μετὰ πλείστων γυμνασμάτων.

7] Ἐκ τῆς Ἰχνογραφίας σκηνογραφία θεωρητικῶς καὶ ἀντιγραφὴ ἐκ πρωτοτύπων τοποθεσιῶν, ζώων καὶ προσώπων πρακτικῶς.

Ἐν τῇ τρίτῃ τάξει ἐδιδάχθησαν τὰ ἀκόλουθα:

1] Ἱερὰ Λειτουργικὴ.

2] Ἑλληνικά — Ἑρμηνεία τοῦ πανηγυρικοῦ τοῦ Ἰσοκράτους, τοῦ κατὰ Λεωκράτους τοῦ Λυκούργου καὶ ἐκ τῶν τοῦ Πλουτάρχου τοῦ βίου τοῦ Ἀριστείδου. Στοιχειῶδες Συντακτικὸν καὶ ἐπανάληψις τοῦ τεχνολογικοῦ μετ' ἐκθέσεων εἰς τὴν καθωμικημένην.

3] Πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς ἐπανάληψις.

4] Ἐκ τῆς Γεωμετρίας ἢ ἐπιπεδομετρία.

5] Ἱστορία Ἑλληνικὴ ἀπὸ τῶν Μηδικῶν μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ Ρωμαϊκὴ μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν αὐτοκρατόρων.

6] Ἑλληνικὴ Μυθολογία.

7] Γεωγραφία τῶν Δυτικῶν τῆς Εὐρώπης Κρατῶν καὶ τῆς Ἀσίας.

8] Γαλλικά — Ἀνάγνωσις, γραφὴ καὶ ἀριθμησις· Στοιχεῖα Γραμματικῆς, γραμματικαὶ ἀσκήσεις καὶ μικρὰ θέματα.

9] Τουρκικά — Ἀνάγνωσις, ἐκ τῆς γραμματικῆς τὸ τεχνολογικὸν τῆς Τουρκικῆς μέχρι τοῦ ρήματος καὶ ἀσκήσεις εἰς τὴν γραφὴν.

10] Ἐκ τῆς Ἰχνογραφίας σκιαγραφία καὶ προσωπογραφία καὶ ἀντιγραφὴ ἐξ ἐσκιασμένων πρωτοτύπων.

Ἐν τῇ τετάρτῃ τάξει ἐδιδάχθησαν τὰ ἐξῆς:

1] Ἱερὰ Κατήχησις.

2] Ἑλληνικά — Ἑρμηνεία τῶν τριῶν ὀλυμπιακῶν τοῦ Δημοσθένους καὶ τῶν δύο πρώτων Φιλιππικῶν, τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τοῦ πρώτου βιβλίου τῶν ἑλληνικῶν καὶ ἐκ τῶν τοῦ Λυσίου, τοῦ Ἐπιταφίου καὶ τοῦ κατ' Ἐρατοσθένους λόγου αὐτοῦ. Συντακτικὸν, θεματογραφία ἐκ τῆς καθωμικημένης εἰς τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν καὶ ἐπιστολογραφία.

3] Λατινικά — Μετάφρασις ἀπλῶν προτάσεων, τεχνολογία, Λατινικὴ γραμματικὴ μέχρι τῶν ἀριθμητικῶν καὶ θεματογραφία.

4] Θεωρητικὴ Ἀριθμητικὴ.

5] Μαθηματικὴ Γεωγραφία.

6] Ρωμαϊκὴ Ἱστορία ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Αὐτοκρατόρων μέχρι καταλύσεως τῆς Δυτικῆς αὐτοκρατορίας καὶ Βυζαντινὴ μέχρις ἀλώσεως.

7] Πολιτικὴ Γεωγραφία τῆς Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς καὶ Ὠκεανίας.

8] Τουρκικά — Ἀνάγνωσις καὶ Ἑρμηνεία. Γραμματικὴ μέχρι τῶν μορίων μετὰ τῶν κανόνων τῆς Ἀραβικῆς καὶ Περσικῆς. Τεχνολογικαὶ ἀσκήσεις, γραφὴ καὶ θεματογραφία ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν τουρκικὴν.

9] Γαλλικά — Ἀνάγνωσις καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν γραφὴ Ἑρμηνεία διχόφων ἐκλεκτῶν τεμαχίων Γάλλων συγγραφέων· γραμματικὴ μέχρι τῶν ρημάτων τῶν τεσσάρων συζυγιῶν καὶ τούτων συμπεριλαμβανομένων· γραμματικαὶ ἀσκήσεις καὶ θεματογραφία.

Ἐν τῇ πέμπτῃ τάξει ἐδιδάχθησαν τὰ ἀκόλουθα.

1] Σύντομος εἰσαγωγὴ εἰς τὰς ἀγίας Γραφάς,

2] Ἑλληνικά — Ἑρμηνεία τοῦ περὶ προαπρεσβείας λόγου τοῦ Δημοσθένους· τοῦ Ε' τῆς Ὀδυσσεΐας μετ' ἐφαρμογῆς ἐκ τῆς γραμματικῆς τῶν διαλέκτων. Ἀνάγνωσις τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου βιβλίου τοῦ Ἡροδότου· Συντακτικαὶ ἀσκήσεις καὶ ἐκθέσεις.

3] Λατινικά — Ἑρμηνεία τῶν βίων τοῦ Μιλτιάδου, Ἀριστείδου καὶ Θρασυβούλου· γραμματικὴ μέχρι τῶν ἀνωμάλων ρημάτων καὶ θεματογραφία.

4] Ἐπιπεδομετρία καὶ ἀλγεβρικὸς λογισμὸς.

5] Ἐκ τῆς Γεωμετρίας Χημείας τὸ περὶ τῶν μετάλλων.

6] Ἱστορίαι τῶν ἀρχαίων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς.

7] Ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία.

8] Γαλλικά — Ἑρμηνεία ἐκλεκτῶν τεμαχίων Γάλλων πεζογράφων καὶ ἀποστηθίσεις διχόφων ποιημάτων. Γραμματικὴ μέχρι τῶν ἀνωμάλων ρημάτων, καὶ τούτων συμπεριλαμβανομένων. Πρακτικαὶ ἀσκήσεις, θεματογραφία καὶ μικρὰ συνθέσεις.

9] Τουρκικά — Ἀνάγνωσις, Ἑρμηνεία, γραμματικὴ μέχρι τοῦ ἐτυμολογικοῦ μετὰ τεχνολογικῶν ἀσκήσεων. Γραφὴ καὶ θεματογραφία ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν τουρκικὴν.

Ἐν τῇ ἕκτῃ τάξει ἐδιδάχθησαν τὰ ἐξῆς:

1] Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία.

2] *Ἑλληνικά* — Ἑρμηνεία τριῶν ραψωδιῶν τῆς Ἰλιάδος, ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ Θουκυδίδου καὶ τῶν ἐλεγειακῶν ποιητῶν ἀνάγνωσις τοῦ Γοργίου τοῦ Πλάτωνος· θεματογραφία καὶ συνθέσεις.

3] *Λατινικά* — Ἑρμηνεία ἐκ τοῦ πρώτου βιβλίου τοῦ Γαλλικοῦ πολέμου τοῦ Καίσαρος μετὰ γραμματικῶν ἀσκήσεων.

4] Στερεομετρία, λογάριθμοι καὶ ἐξιιώσεις.

5] Ζωολογίας τὸ γενικὸν μέρος.

6] Εἰσαγωγή εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ ψυχολογία.

7] Ἱστορία Ἑλληνικὴ καὶ Ρωμαϊκὴ.

8] *Γαλλικά* — Ἑρμηνεία ἐκλεκτῶν τεμαχίων ἐκ διαφόρων δοκίμων συγγραφέων· γραμματικὴ μέχρι τοῦ ἐπιρρήματος· ἀνάλυσις λογικὴ, θεματογραφία καὶ γυμνάσματα ἐπιστολογραφίας.

9] *Τουρκικά* — Ἑρμηνεία ἐκλεκτῶν τεμαχίων ἐκ διαφόρων συγγραφέων· ἀνάγνωσις ἐκ χειρογράφου· ἐκ τῆς γραμματικῆς οἱ ἀραβικοὶ τύποι, τὸ ἐτυμολογικὸν τῆς περσικῆς καὶ ἀρχαί τοῦ συντακτικοῦ μετὰ τεχνολογικῶν καὶ συντακτικῶν ἀσκήσεων. Ἀσκήσις εἰς τὴν γραφὴν καὶ θεματογραφία ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν τουρκικὴν.

Ἐν τῇ ἐβδόμῃ τάξει ἐδιδάχθησαν τὰ ἀκόλουθα.

1] Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας συνέχεις μέχρι τοῦ 1054.

2] *Ἑλληνικά* — Ἑρμηνεία δημηγόριων Θουκυδίδου, βουκολικῶν, ἐλεγειακῶν καὶ μελικῶν ποιητῶν καὶ τῆς Ἰφιγενείας τοῦ Εὐριπίδου. Ἀνάγνωσις δύο ραψωδιῶν τῆς Ἰλιάδος, συνθέσεις καὶ γραμματολογίας ἑλληνικῆς Α' καὶ Β' περιόδου.

3] *Λατινικά* — Μετάφρασις τῆς συνωμοσίας τοῦ Κατιλίνα ἐκ τοῦ Σαλλουστιίου, καὶ ἐκ τοῦ 6 βιβλίου τῶν μεταμορφώσεων τοῦ Ὀβιδίου, τῆς Νιόβης καὶ τῶν Νιοβιδῶν· τεχνολογία καὶ σύνταξις· συνέχεις τοῦ λατινικοῦ συντακτικοῦ καὶ ρωμαϊκῆς γραμματολογίας.

4] *Τριγωνομετρία*.

5] Φυσικῆς τὸ μηχανικὸν μέρος.

6] Βοτανικῆς τὸ γενικόν.

7] Λογικὴ.

8] Ἱστορία Βυζαντινὴ καὶ Μεσαιωνικὴ.

9] *Γαλλικά* — Ἑρμηνεία διαφόρων ποιητῶν καὶ πεζογράφων· ἀνάλυσις λογικὴ καὶ κατασκευὴ τοῦ λόγου· θεματογραφία καὶ συνθέσεις.

10] *Τουρκικά* — Ἀνάγνωσις καὶ ἑρμηνεία χειρογράφων· ἐκ τῆς γραμματικῆς ἐπανάλυσις τῶν τύπων τῆς Ἀραβικῆς, τοῦ ἐτυμολογικοῦ τῆς Περσικῆς καὶ συντακτικῶν μετὰ τεχνολογικῶν καὶ συντακτικῶν ἀσκήσεων καὶ θεματογραφία ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν τουρκικὴν.

Ἐν δὲ τῇ ὀγδόῃ τῇ τῶν τελειοφοίτων τάξει ἐδιδάχθησαν τὰ ἐπόμενα.

1] Ἐπίτομος χριστιανικὴ ἠθικὴ.

2] *Ἑλληνικά* — Ἑρμηνεία τοῦ α' καὶ β' Ὀλυμπιονίκου καὶ τοῦ α' καὶ β' πυθιονίκου τοῦ Πινδάρου· καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος τοῦ Αἰτχύλου· ἀνάγνωσις τῶν Ἰππέων τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τῆς Ἠλέκτρας τοῦ Σοφοκλέους καὶ ἑλληνικῆς γραμματολογίας γ', δ' καὶ ε' περιόδου.

3] *Λατινικά* — Μετάφρασις τοῦ β' βιβλίου τῆς Αἰνειάδος τοῦ Βιργιλίου καὶ ἐξ ᾧ τῶν τοῦ Ὀρατίου· σύνταξις καὶ τεχνολογία· Συντακτικοῦ συνέχεις μέχρι τέλους καὶ λατινικῆς γραμματολογίας συνέχεις.

4] *Κοσμογραφία*.

5] Ἐκ τῆς Φυσικῆς ἡ ἀκουστικὴ, ἡ ὀπτικὴ, ὁ μηχανητισμὸς καὶ ὁ ἠλεκτρισμὸς.

6] Ὀρυκτολογία.

7] Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας.

8] Ἱστορία νεωτέρα καὶ σύγχρονος.

9] *Τουρκικά* — Ἑρμηνεία ἐπιστολῶν· ἀνάγνωσις καὶ ἑρμηνεία χειρογράφων· ἐπανάλυσις ὅλης τῆς γραμματικῆς ἤτοι τοῦ τεχνολογικοῦ, ἐτυμολογικοῦ καὶ συντακτικοῦ μετὰ τεχνολογικῶν καὶ συντακτικῶν ἀσκήσεων· θεματογραφία ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν τουρκικὴν καὶ ἀνάγνωσις καὶ ἑρμηνεία ἐξ ἐφημερίδων.

10] *Γαλλικά* — Ἑρμηνεία διαφόρων πεζογράφων καὶ ποιητῶν· ἀνάλυσις τῆς Φαίδρας τοῦ Ρακίνα καὶ κωμωδιῶν τοῦ Μολιέρου· συντακτικαὶ ἀσκήσεις· Γαλλισμοὶ καὶ δυσκολίαι τῆς γλώσσης καὶ συνθέσεις.

Ταύτην τὴν πνευματικὴν τροφὴν παρέσχε, Πανχυιώτατε Δέσποτα, καὶ ἡ λοιπὴ σεβαστὴ καὶ φιλόμουτος ἀμήγυρις, ἡ Σχολὴ τοῖς ἐκυτῆς τροφίμοις κατὰ τὸ λήγον τοῦτο σχολικὸν ἔτος, πᾶσαν προσπάθειαν καταβηλοῦσα, ὅπως ὅσον ἔνεστι τελειότερον προαγάγη δι' αὐτῆς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν. Ἐξαιτούμενος συγγνώμην διὰ τὴν ἐνόχλησιν, ἣν παρέσχε ὑμῖν διὰ τῆς λεπτομεροῦς ταύτης τῶν δεδιδαχμένων μαθημάτων ἀναγραφῆς, ἀπολύτως ἀναγκασίας πρὸς ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς ἐν τῇ Σχολῇ τελεσθείσης ἐργασίας, μετὰ πολλοῦ τοῦ ψυχικοῦ ἄλγους ἀναγράφω, ὅτι ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὐτῆς ταύτῃ δὲν εἶχεν ἐφέτος δυστυχῶς ἡ Σχολὴ τὸν σιδηροῦν καὶ ἀκάματον αὐτῆς ἐργάτην, τὸν ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν ὄλην τελεσφορώτατα ἐν αὐτῇ δρᾶσαντα, τὸν πεπνυμένον καὶ σεβαστὸν τοῦ Γένους διδάσκαλον Βασίλειον Καλλίφρονα. Ἀπ' ἀρχῆς ἤδη τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὑπὸ σοβαρῆς προσβληθείς νόσου ὁ ἀείμνηστος, ἀνέρρωτε μὲν ἀρχομένου τοῦ Δεκεμβρίου καὶ ἐπανέλαβε μετὰ πολλῆς τῆς ψυχικῆς χαρᾶς καὶ τοῦ συνήθους αὐτῷ ζήλου τὰ ἐν τῇ Σχολῇ καθήκοντα αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ προσβηλοῦσα τὸν ἀοιδίμον νόσος δὲν εἶχεν ἐξαφανισθῆ, φαίνεται τέλος ἀπ' αὐτοῦ, καὶ, ὑποτροπῆς ἐπελθούσης, ἀπώλεσεν ἡ Σχολὴ πολυτιμοτάτην ὑπαρξιν, βεβρωῶς ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ταύτῃ θλιβεῖσα. Τῇ 24 δεκεμβρίου δὲν ὑπῆρχεν ὁ ἀοιδίμος ἐν τοῖς ζῶσι μεταπτᾶς ἐκεῖσε, ὅπου αἰωνία ἀπόκειται ἀνάπυσις καὶ ἀμυρᾶντινος στέφανος τοῖς θεαρέστως κοπιᾶσαι καὶ νομίμως ἀθλήσασιν ἐν τῇ κατὰ τὸν ἐπὶ γῆς βίον κλήσει αὐτῶν. Τὸ δὲ ἐκ τῆς μεταστάσεως τοῦ ἀοιδίου διανοιχθὲν κενὸν ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ πληρώτῃ ἡ Σχολὴ ἀναθεῖσα τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, διδάσκοντος τὰ ἑλληνικὰ ἐν τῇ δ' τάξει καὶ τῷ β' τμήματι τῆς γ' τάξεως, τοῖς ἐκ τῶν καθηγητῶν αὐτῆς κυρίως Ἀναστασίῳ Χουρμουζιάδῃ καὶ Δημοσθένει Οἰκονομίδῃ, οἵτινες καὶ ἀνεπλήρουν τὸν ἀοιδίμον ἀσθενοῦντα, τῷ μὲν πρώτῳ διδάσκοντι τὰ ἑλληνικὰ ἐν τῷ πρώτῳ τμήματι τῆς τρίτης τάξεως, ἀναθεῖσα τὰ ἑλληνικὰ τοῦ δευτέρου τμήματος αὐτῆς, συνενωθέντος μετὰ τοῦ πρώτου, τῷ δὲ κυρίῳ Δημοσθένει Οἰκονομίδῃ τὰ ἑλληνικὰ τῆς τετάρτης τάξεως, τῶν ὑπ' αὐτοῦ διδασκομένων Λατινικῶν ἐν ταῖς ἐπιλοίοις τάξεσιν ἀνατεθέντων τοῖς καθηγηταῖς κυρίως Θ. Σαλτέλλῃ καὶ Ε. Ἀμαξοπούλῳ. Διὰ τῆς τοιαύτης μεσοῦντος τοῦ ἔτους τροποποιήσεως τοῦ ἐκυτῆς προγράμματος, εἰς ἣν ὁ θάνατος τοῦ ἀοιδίου ἠνάγκασε τὴν Σχολὴν, πιστεύει αὕτη, ὅτι δὲν ἐπῆλθε βλάβη τῇ προόδῳ τῶν μαθητῶν.

Μετὰ τὰ ἱκανὰ ταῦτα περὶ τῆς ἐν τῷ λήγοντι σχολικῷ ἔτει διδασκαλίας ἐπιτραπήτω μοι ἤδη νὰ εἶπω τινὰ καὶ περὶ τῆς προόδου τῶν μαθητῶν, ἣν σκοπεῖ ἡ διδασκαλία καὶ ἀπεκδέχεται ἡ τοσοῦτον ὑπὲρ αὐτῆς μεριμνώσα Μήτηρ Ἐκκλησία.

(ἔπεται συνέχεις)

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 14.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- + Ο Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
  - Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνσταντῖος
  - Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
  - Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
  - Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
- Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὄλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.	

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀληθεῖαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀληθεῖαν διευθυνοῦσας Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικά χρονικά — Θρησκευτικὴ μελέτη περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ — Περὶ τῆς ἐλεημοσύνης παρὰ τοῖς πρώτοις χριστιανοῖς — Λογοδοσία τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1891 — 1892 ἀναγνωσθεῖσα τῇ 24 Μαΐου, Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς, μετὰ τὴν νεομισμένην ἐπὶ ταῖς ἐτησίαις ἐξετάσεις ἱερὰν τελετὴν ὑπὸ τοῦ σχολάρχου ἀρχιμ. Μ. Κλεοβούλου — Δελτίο κινήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Φιλανθρ. Καταστήματι περιθαλπομένων μηνὸς Μαΐου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Χοροστασία. — Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μεταβὰς εἰς Βλάχκαν ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν ἐν τῷ αὐτόθι ἱερῷ ναῷ τῶν ἁγίων Θεοδώρων. Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὑπεδέξαντο αὐτόθι μετὰ πολλῶν ἐνδείξεων σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης ὅ,τε χωρεπίσκοπος μετὰ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῆς ἐνορίας καὶ οἱ ἀξιότιμοι ἐπίτροποι τοῦ ναοῦ καὶ ἔφοροι τῶν σχολῶν μετὰ τῶν διδασκάλων καὶ μαθητῶν. Μετὰ τὰς τῇ Α. Θ. Παναγιότητι γενομένας προσφωνήσεις καὶ ὕμνους πρὸς τε τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα τὸν φιλόλκον ἡμῶν Ἀνακτα καὶ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ψαλέντας ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῶν Σχολῶν, τὸ συρρεῦσαν πλῆθος ἐζητωκράυγησεν ἐνθουσιωδῶς ὑπὲρ τε τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος καὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

— **Ἀντεπίσκεψις.** — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀντεπισκέψατο τῷ παρελθόντι σαββάτῳ ἐν Βουγιούκδερε τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν ἐπιτετραμμένον τῆς Ρωσικῆς Πρεσβείας κ. Ζάδοβσκη, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ ἁγίου Ὀρους πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτου κ. Χρυσάνθου.

— **Ἐθνικὸν Ἰωακείμιον Παρθεναγωγεῖον.** — Ἐν μέσῳ συρροῆς πολλοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ κόσμου τὸ Ἐθνικὸν Ἰωακείμιον Παρθεναγωγεῖον τὸ ὑπὸ τὴν ἐμφρονα καὶ πεπειχμένην διεύθυνσιν τῆς κ. Χρυσούλας Ἰωαννίδου ἀπὸ ὀκταετίας διατελοῦν ἐτέλεσε τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς τὴν ἑορτὴν τῆς ἐπιδόσεως τῶν πτυχίων ταῖς ἀπολυομέναις τῶν μαθητριῶν. Τὴν τελετὴν ταύτην τῶν γραμματῶν ἐτίμησεν αὐτοπροσώπως ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν Νικομηδείας κ. Φιλοθέου, τοῦ καὶ προέδρου τῆς Ἐφορείας τοῦ Παρθεναγωγείου, Βερροίας κ. Κοσμᾶ, Δράμας κ. Γερμανοῦ, Διδυμοτείχου κ. Μεθοδίου, Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου καὶ Βελεγράδων κ. Δωροθέου ὡς καὶ τοῦ πρῶην Ἐρσεκίου κ. Ἰγνατίου. Ὡσαύτως παρῆσαν οἱ πανοσιολογιώτατοι ἀρχιμανδρίται κκ. Γερμανὸς Ἀποστολάτος ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Ἱεροῦ, Κορνίλιος ἐπίτροπος τοῦ Σινᾶ, Μ. Κλεόβουλος σχολάρχης τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς μετὰ τῶν καθηγητῶν καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ἐπιστημόνων καὶ λογίων. Ψαλέντος τοῦ εἰθισμένου ἀγιασμοῦ, ἀνῆλθε τὸ βῆμα ἡ ἐλλόγιμος διευθύντρια τοῦ παιδευτηρίου κ. Χρυσούλα Ἰωαννίδου καὶ διὰ λόγου περιεκτικοῦ καὶ προσφόρου ἐξέθηκε τὴν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος γενομένην πνευματικὴν ἐργασίαν. Τὴν κ. διευθύντριαν διεδέξατο ὁ ἐκ τῶν ἐφόρων ἀξιότιμος κ. Π. Χρυσὸς, ὃς δι' ἐκθέσεως σαφοῦς καὶ λεπτομεροῦς παρέστησε τὴν οικονομικὴν κατάστασιν τοῦ καθιδρύματος, ἣτις χάρις εἰς τὰς ἀόκνους προσπαθείας καὶ τὸν εὐγενῆ ζῆλον τῶν κατὰ καιροῦς ἐφόρων βαίνει ὀλον ἐν βελτιουμένη. Ἐπὶ τούτοις ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξέφρασε τὴν πλήρη Αὐτῆς εὐαρέσκειαν

ἐπαινέσασα τὸν ζῆλον τῶν ὑπὲρ τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τούτου μετ' ἀπαραιμίλλου ζήλου καὶ ἀκαμάτως ἐργαζομένων καὶ ἐπιστέψασα διὰ τῶν εὐχῶν τῆς Ἐκκλησίας τοὺς μόχθους τῶν ἐφόρων καὶ διδασκάλων. Εἰς τὴν βραχεῖαν ταύτην προσλαλιὰν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀπήντησε προσηκόντως ὁ σεβαστὸς πρόεδρος τῆς ἐφορείας τοῦ Παρθεναγωγείου σεβασμ. Μητροπολίτης Νικομηδείας κ. Φιλόθεος μεθ' ὃ ἔληξεν ἡ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν λαμπρὰ αὕτη πανήγυρις τῶν γραμματέων.

— *Κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ.*— Ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεδρίᾳ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς διωρίσθη μέλος μὲν αὐτῆς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ τέως τοιούτου καὶ νῦν πανιερωτάτου μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Γερασίμου ὁ ἱερολογ. κ. Νικόδημος Βασιλείου, πρῶτος γραμματεὺς τῆς Μεγάλῃς Πρωτοσυγκελλίας, γραμματεὺς δὲ ὁ ἱερολογ. κ. Φώτιος Καλπιδῆς.

— *Ἐκδοσις πονήματος.*— Ὑπὸ τοῦ ἐλλογίμου διδασκάλου κ. Κωνσταντίνου Γ. Βυζαντίου ἐξεδόθη ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ μικρὸν πόνημα ὑπὸ τὸν τίτλον «τὸ ἅγιον Πάσχα». Τὸ ἔργον τοῦτο χρησιμὸν παντὶ εὐσεβεὶ καὶ ὀρθοδόξῳ χριστιανῷ περιλαμβάνει κυρίως ἐρμηνείαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα καὶ τῶν περὶ αὐτὸ ἀπαραιτήτως συμβαινόντων καὶ συνοδεύεται ὑπὸ εἰκόνων ἱερῶν καὶ πινακῶν πρὸς εὐχερῆ κατανόησιν τῶν γραφομένων. Ἡ τιμὴ αὐτοῦ εἶναι γρ. 6.

— *Κυριακὸν μάθημα.*— Ἀντικείμενον τοῦ μαθήματος τῆς προσεχοῦς Κυριακῆς, 7 ἰουνίου, διδασκόμενου ἐν τῷ Νηπιαγωγείῳ τῆς ἁγίας Κυριακῆς τοῦ Κοντοσκαλίου κατὰ τὴν 7 ὥραν μ. μ., ἔσται: α'] Μόνη ἡ ὑπὸ τῆς καθ' ὄλου Ἐκκλησίας γινομένη ἐρμηνεία τῆς ἁγίας Γραφῆς δύναται νὰ ᾖ ἀκριβὴς καὶ ἀλάτῃστος, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ ὑπὸ ἀτόμου τινὸς μερικῶς γινομένη καὶ β'] περὶ τοῦ κύρους καὶ τῆς ἀξίας τῶν συγγραφῶν τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἰδίᾳ δὲ περὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ βίου αὐτῶν. Κατὰ τὴν αὐτὴν Κυριακὴν τὸ ἐπ' ἐκκλησίας κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου γενήσεται ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Κυριακῆς τοῦ Κοντοσκαλίου τουρκιστὶ κατὰ τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ*

Ἀκολουθῶς ὅμως ἐνῶ ἡ κυριαρχία τοῦ Μεσσίου ἐξαγγέλλεται κατὰ πρῶτον ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς γῆς, φθίνει ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ κυρίως πνευματικὴ καὶ εἰρηνικὴ. Ὁ προφήτης Ζαχαρίας λέγει: «Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών, κήρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ. Ἴδου ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι δίκαιος καὶ σώζων, αὐτὸς πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ

ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον . . . καὶ πλῆθος καὶ εἰρήνη ἐξ ἔθνων· καὶ κκτάρξει ὑδάτων ἕως θαλάσσης καὶ ποταμῶν δι' ἐκβολὰς γῆς» (Ζαχ. Θ', 9—10).

Ἀπὸ τοῦδε αἰ περὶ τοῦ Μεσσίου δηλώσεις ποικίλλουσι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν Ἑβραίων· ἐνόμιζον δηλαδὴ ὅτι τὸ βασιλεῖον τοῦ Μεσσίου θέλει γείνει παγκόσμιος μοναρχία, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν θέλουσιν ἄρχει ἐν ἀτελευτήτῳ λαμπρότητι.

Ἄλλαι πάλιν δηλώσεις περὶ τοῦ Μεσσίου παριστάνουσιν αὐτὸν ὡς μέλλοντα νὰ πύθη πολλὰ, νὰ ὑβρισθῆ, νὰ ἐμπτυσθῆ καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἐκ δὲ τῶν ἀπαρδειγματίστων τούτων παθημάτων τοῦ δικαίου τούτου θέλουσιν ἐπιστρέψει τὰ ἔθνη, ἵνα λατρεύσωσι τὸν ἀληθῆ Θεόν. Ὁ Δαβὶδ παρέστησεν ἕνα δίκαιον πύσχοντα μεγάλως καὶ λέγοντα μεταξύ ἄλλων· ὦρυξαν χεῖράς μου καὶ πόδας μου· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἐκυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν ἔβαλον κλῆρον. Ὁ δίκαιος πρατηρῶν τὸ κατὰ πεπονημένον μέχρι θανάτου σώμα του ἀριθμεῖ ἕκαστον τῶν μελῶν του, ἐνῶ οἱ ἐχθροὶ του εὐφραίνονται ἐπὶ τοῖς παθήμασιν αὐτοῦ (Ψαλμ. ΚΒ', 16—18). Αὕτη εἶναι ἄλλη εἰκὼν τοῦ Μεσσίου ὡς δικαίου καὶ μέλλοντος νὰ πύθη πολλὰ, ἕως καὶ αὐτὰ τὰ ἱμάτιά του νὰ μερισθῶσι μεταξύ των οἱ ἐχθροὶ του.

Ἐπίσης τελεία φαίνεται καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ πύσχοντος Μεσσίου πρὸς τῷ Ἠσαΐᾳ. Ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Ἐμμανουήλ, ὁ βλαστὸς, εἶναι κεκλημένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ (Ἠσαΐου ΜΘ', 1). Ὁ Θεὸς μετέδωκεν αὐτῷ ἐκ τοῦ πνεύματός του (Ἠσ. ΜΒ', 1) ἔβαλε τοὺς λόγους του εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ (Ἠσ. ΝΑ', 16)· αὐτὸς θέλει ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμοὺς τυφλῶν, θέλει φέρει ἀγαθὴν ἀγγελίαν εἰς τοὺς πύσχοντας, ἀπαλλαγὴν τῶν αἰχμαλώτων (Ἠσ. ΕΑ', 17)· θέλει εἶναι ὁ λυτρωτὴς ἐκείνων, οἵτινες ἐπιστρέφουσιν ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν εἰς τὸν Ἰακώβ, συγχρόνως δὲ θέλει εἶναι φῶς εἰς τὰ ἔθνη (Ἠσ. ΝΘ', 20 ΜΒ', 1—6), ὅπως ἡ σωτηρία τοῦ Ἰακωβὸς φθίσῃ εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς (Ἠσ. ΜΘ', 6—7). Ὁ δοῦλος οὗτος τοῦ Θεοῦ θέλει εἶναι ὁ προσωπικὸς δεσμὸς μεταξύ Θεοῦ καὶ τοῦ λαοῦ του, ὁ μεσίτης μεταξύ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λαοῦ του (Ἠσ. ΜΒ', 6. ΜΘ', 8)· ἀπ' αὐτοῦ θέλει ἐξέλθει ὁ νέος νόμος τῆς Νέας Διαθήκης (αὐτόθι). Ἀκολουθῶς διηγείται ὁ προφήτης τὰ παθήματα τοῦ δούλου τούτου· καταπεφρονημένος δηλονότι, ἐγκταλελειμμένος καὶ πλήρης δεινῶν θέλει διεγείρει διὰ τῆς δυστυχίας του τὴν ἀπέχθειαν τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι θεωροῦσι τοῦτο ὡς τιμωρίαν τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ, ἐνῶ αὐτὸς μὲν ὑποφέρει ἐκουσίως καὶ εἶναι ἀθῶος, ἡμεῖς δὲ ἁμαρτωλοί· αὐτὸς ὑπέφερε τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν καὶ τὸ κλῆρος ἡμῶν· διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐπληρώθη, διὰ δὲ τῶν πληγῶν αὐτοῦ ἡμεῖς ἰαθῶμεν. Σιωπῶν ὑποφέρει αὐτὸς, ὡς ἀρνίον φερόμενον ἐπὶ σφαγὴν καὶ ἀποθνήσκει διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· ὁ θάνατός του εἶναι θυσία ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν (Ἠσ. ΝΓ', 7—8). Διὰ τοῦτο ὁ

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 98—100 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

Θεός ἐδόξασεν αὐτόν· διὰ τῆς σοφίας του θέλει φέρεται πολλοὺς εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ ὁ Θεός θέλει καταστήσει αὐτόν ἄρχοντα λαῶν (Ήσ. ΝΕ', 4). Ὁ δούλος οὗτος τοῦ Ἰεχωβά συγχρόνως θέλει εἶναι βασιλεὺς, εἰς ὃν ὑπείκουσι βασιλεῖς. «Βασιλεῖς ὄψονται αὐτόν καὶ ἀναστήσονται ἄρχοντες καὶ προσκυνήσουσιν αὐτόν ἕνεκεν Κυρίου» (Ήσ. ΝΘ', 7). Ἀπὸ τῆς αἰσχύνῃς μεταβαίνει εἰς τὴν δόξαν καὶ ἀπὸ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, καταβληθεὶς νικᾷ καὶ ἐκπληροῖ τὸ ἔργον του, μολονότι φαίνεται καταβεβλημένος.

Εἶναι ἄρα δυνατόν τὸ θεῶμα τῆς προφητείας νὰ προβῆ τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἀνασύρῃ τὸν τελευταῖον τοῦτον πέπλον, καὶ νὰ δώσῃ ἡμῖν οὐ μόνον περιγραφὴν καὶ ἱστορίαν, ἀλλὰ βιογραφίαν καὶ εἰκόνα τοῦ Μεσσίας;

«Ἰακώβ ὁ παῖς μου, ἀντιλήψομαι αὐτοῦ. Ἰσραὴλ ὁ ἐκλεκτός μου προσεδέξατο αὐτόν ἡ ψυχὴ μου, ἔδωκα τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει· οὐ κεκράξεται, οὐδὲ ἀνήσει, οὐδὲ ἀκουσθήσεται ἔξω ἢ φωνὴ αὐτοῦ. Κλάμον τεθλασμένον οὐ συντρίψει, καὶ λίνον καπνίζόμενον οὐ σθέσει, ἀλλ' εἰς ἀλήθειαν ἐξοίσει κρίσιν. Ἀνχλάμψει καὶ οὐ θραυσθήσεται, ἕως ἂν θῆ ἐπὶ τῆς γῆς κρίσιν, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν» (Ήσ. Ε'). «Τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, καὶ ὧτα κωφῶν ἀκούσονται. Τότε ἀλείται ὡς ἔλαφος ὁ χωλός, τρανὴ δὲ ἔσται γλῶσσα μογιλάων» (Ήσ. ΛΕ').

«Ἴδου συνήσει ὁ παῖς μου, καὶ ὑψωθήσεται, καὶ δοξασθήσεται σφόδρα. Ὁν τρόπον ἐκστήσονται ἐπὶ σέ πολλοί, οὕτως ἀδοξήσει ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τὸ εἶδος σου, καὶ ἡ δόξα σου ἀπὸ υἰῶν ἀνθρώπων. Οὕτω θαυμάσσονται ἔθνη πολλά, καὶ συνέξουσιν βασιλεῖς τὸ στόμα αὐτῶν» (Ήσ. ΝΒ').

«Ἀνηγγείλαμεν ὡς παιδίον ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς ρίζα ἐν γῆ διψώση. Οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῷ οὐδὲ δόξα. Καὶ εἶδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος. Ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον, καὶ ἐκλείπον παρὰ τοὺς υἰοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ἄνθρωπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη. Οὗτος τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρεται, καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτόν εἶναι ἐν πόνῳ, καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν. Παιδεῖα εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν· τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. Πάντες ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν. Ἄνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλανήθη, καὶ Κύριος παρέδωκεν αὐτόν ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν. Καὶ αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν ἄφρονος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη. Τὴν δὲ γενεάν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἰρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον. Καὶ δώσω τοὺς πο-

νηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ, καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Ὅτι ἀνομίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. Καὶ Κύριος βούλεται καθαρῶσαι αὐτόν τῆς πληγῆς. Ἐὰν δώτε περὶ ἀμαρτίας ἢ ψυχὴ ἡμῶν, ὄψεται σπέρμα μακρόβιον. Καὶ βούλεται Κύριος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀφελεῖν ἀπὸ τοῦ πόνου τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, δεῖξαι αὐτῷ φῶς καὶ πλάσαι τῇ συνέσει, δικαιῶσαι δίκαιον εἰς δουλεύοντα πολλοῖς, καὶ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνοίσει. Διὰ τοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει πολλοὺς καὶ τῶν ἰσχυρῶν μεριεῖ σκύλα· ἀνθ' ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, καὶ αὐτὸς ἀμαρτίας πολλῶν ἀνήνεγκε, καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν παρεδόθη» (Ήσ. κεφ. ΝΓ'). «Τίς ἔγραψε τὴν εἰκόνα ταύτην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; εὐαγγελιστῆς ἢ πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας, λέγει ὁ Αὐγουστος Νικόλαος, ὅποιοι χαρκατῆρες, ὅποιοι χρωματισμοί, ὅποια ἐκφρασεις, ὅποια συμφωνία πρὸς τὰ γεγονότα, ὅποια ἀκρίβεια καὶ φυσικότης εἰς τὰ ἐμβλήματα! καὶ τί λέγω; δὲν εἶναι διόλου ἐμβληματικὴ ζωγραφία ἀπωτάτου μέλλοντος, ἀλλὰ παράστασις τοῦ παρόντος, καὶ τὸ μὴ ἔτι ὄν παρίσταται ὡς ὄν.

Ὁ Δανιὴλ προεῖπεν, ὅτι ὁ Μεσσίας εἶναι ὁ παρὰ Θεοῦ πεμφθεὶς καὶ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς βασιλεὺς κράτους, τὸ ὅποιον θέλει ἰδρυθῆ ἐφ' ὅλης τῆς γῆς, θέλει περιλάβει ὅλα τὰ ἔθνη καὶ θέλει εἶναι αἰώνιον. Ὁ Δανιὴλ δεικνεύει τὴν ἀλλεπάλληλον διαδοχὴν τῶν μεγίστων κρατῶν, τοῦ ἀσσυριοβαβυλωνιακοῦ, τοῦ περσικοῦ, τοῦ ἐλληνικοῦ, τοῦ ρωμαϊκοῦ, ἀλλ' ὁμως καταβάλλουσα, αὐτὴ δὲ ἀκατάβλητος μένουσα ἐγείρεται ἔπειτα ἡ αἰώνιος βασιλεία τοῦ ἐν οὐρανῷ, ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ὑψωθέντος υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ βασιλεία αὕτη δὲν θέλει δοθῆ εἰς οὐδένα ἄλλον λαόν (Δανιὴλ Β', 44—45).

Ὁ Δανιὴλ προλέγει καὶ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐμελλε νὰ ἐμφανισθῆ ὁ Μεσσίας· ἰδοὺ ἡ προφητεία. «Καὶ ἐννοήθητι ἐν τῷ ῥήματι καὶ σύνες ἐν τῇ ὀπτασίῃ. Ἐβδομήκοντα ἑβδομάδες συνετημήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν σου τὴν ἁγίαν, τοῦ συντελεσθῆναι ἀμαρτίαν, καὶ τοῦ σφραγίσαι ἀμαρτίας, καὶ ἀπαλεῖψαι τὰς ἀδικίας, καὶ τοῦ ἐξιλάσθαι ἀδικίας, καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώνιον, καὶ τοῦ σφραγίσαι ὄρασιν καὶ προφήτην, καὶ τοῦ χρεῖσαι ἅγιον ἁγίων. Καὶ γνώση καὶ συνήσεις· ἀπὸ ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι, καὶ τοῦ οἰκοδομηθῆναι Ἱερουσαλὴμ, ἕως Χριστοῦ ἡγουμένου, ἑβδομάδες ἑπτὰ, καὶ ἑβδομάδες ἐξήκοντα δύο. Καὶ ἐπιστρέψει, καὶ οἰκοδομηθήσεται πλατεῖα, καὶ τεῖχος καὶ ἐκκενωθήσονται οἱ καιροί. Καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας τὰς ἐξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα, καὶ κρίμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ· καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ, ἐκκοπήσονται ἐν τῷ κατακλυσμῷ, καὶ ἕως τέλους πολέμου συνετημημένου τάξει ἀφανισμοῖς. Καὶ δυναμώσει διαθήκη πολλοῖς ἑβδομάς μίαν· καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἑβδομά-

δος ἀρθήσεται μου θυσία καὶ σπονδή, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερόν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων, καὶ ἕως τῆς συντελείας καιροῦ συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν» (Δανιήλ κεφ. Θ', 23—27).

Ὅλοι οἱ ἐξηγηταὶ συμφωνοῦσιν, ὅτι ἐνταῦθα ἐνοοῦνται ἐβδομάδες ἐτῶν· ἐκάστη ἐβδομάς ἀποτελεῖ ἐπτὰ ἔτη· αἱ ἐβδομάδες εἶναι πρῶτον ἐπτὰ, εἶτα ἐξήκοντα δύο καὶ τελευταῖον μία, τὸ ὅλον ἐβδομήκοντα ἐβδομάδες ἐτῶν, ὃ ἐστὶ ἔτη τετρακόσια ἐννεήκοντα. Ἀπὸ τῆς ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομηθῆναι Ἱερουσαλήμ ἕως Χριστοῦ ἡγουμένου ἐβδομάδες ἐπτὰ καὶ ἐβδομάδες ἐξήκοντα δύο. Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξης ὁ Μακρόχειρ ἐξέδωκε ψήφισμα πρὸς ἀνέγερσιν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐνῶ ὁ Κύρος διὰ δόγματος προγενεστέρου εἶχεν ἐπιτρέψει τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ μόνον. Ἡ ἀδεια τοῦ Ἀρταξέρξου ἐδόθη τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἦτοι τῷ 453 π. Χ. καὶ ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ ἀρίθμησις τῶν ἐβδομάδων. Ἐκ τοῦ 453 ἀφαιροῦμεν τὰ 490 ἔτη τῶν 70 ἐβδομάδων, καὶ ἔχουμεν 37 ἔτη μ. Χ. ὅτε τελειώνει ἡ προφητεία. Ἐξηγουσὶ δὲ τὴν προφητείαν ὧδε.

Κατὰ τὰς ἐπτὰ πρώτας ἐβδομάδας ἦτοι τεσσαράκοντα ἐννέα ἔτη ἀνωκοδομήθη ἡ Ἱερουσαλήμ. Ἀκολούθως ἔρχονται αἱ ἐξήκοντα δύο ἐβδομάδες μετὰ τὰς ὁποίας ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα, λέγει ὁ προφήτης· τῷ ὄντι· ἀπὸ τοῦ 453 ἀφαιροῦμεν τὰς ἐπτὰ ἐβδομάδας ἦτοι τῆς ἀνωκοδομήσεως τῆς Ἱερουσαλήμ ἔτη 49, ἔχουμεν ἔτη 404. Ἀπὸ τούτου ἀφαιροῦμεν τὰς ἐξήκοντα δύο ἐβδομάδας ἦτοι ἔτη 434 καὶ ἔχουμεν ἔτη 30 μ. Χ., μετὰ τὰ ὁποία ἔρχεται ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ (ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα). Ὁ θάνατος λοιπὸν τοῦ Χριστοῦ τάσσεται εἰς τὴν τελευταίαν ἐβδομάδα μετὰ τῶν 30 καὶ 37 ἔτη ἀπὸ Χριστοῦ, ὡς καὶ ἐγένετο.

Περὶ τῆς ἐβδομηκοστῆς καὶ τελευταίας ἐβδομάδος ὁ προφήτης λέγει «Καὶ δυναμώσει διαθήκην πολλοῖς ἐβδομάς μία». Καὶ τῶντι, τῷ 30 ἔτει τῆς ζωῆς αὐτοῦ ὁ Χριστὸς ἤρχισε τὸ κήρυγμα αὐτοῦ, ὅπερ ἤνοιξε τὰς πύλας τῆς Νέας Διαθήκης. «Καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἐβδομάδος, ἀκολουθεῖ ὁ Προφήτης, ἀρθήσεται μου θυσία καὶ σπονδή, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερόν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεως, καὶ ἕως τῆς συντελείας καιροῦ». Καὶ τῶντι ἀπὸ τοῦ ἡμίσεως τῆς τελευταίας ἐβδομάδος, ἦτοι τοῦ 34 ἔτους τοῦ Χριστοῦ ἡ θυσία αὐτοῦ ἦλθε νὰ καταργήσῃ τὴν μωσαϊκὴν θυσίαν καὶ ἐξελίχθη ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων ἡ σειρὰ ἐκείνη τῶν δυστυχιῶν, ἧτις καταντᾷ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Τίτου πόρθησιν τῆς Ἱερουσαλήμ, τὴν βεβήλωσιν καὶ καταστροφὴν τοῦ ναοῦ καὶ τέλος τὴν ἐρήμωσιν, ἣν βλέπομεν ἀκολουθοῦσαν εἰσέτι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν.

(ἔπεται συνέχεια)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΠΡΩΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙΣ

«Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινὰ» (Πράξ. 4, 82, 34). Ἴδου ἐν μεγίστῃ συντομίᾳ ἡ εἰκὼν τῆς πρώτης χριστιανικῆς κοινωνίας, ἀπόλυτος δηλαδὴ βασιλεία τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Θέμα θαυμάσιον καὶ ξένον ὅπως διὰ τὸν κόσμον καὶ ὅπερ προεκάλει ἐκ τοῦ στόματος τῶν τε φίλων καὶ τῶν ἐχθρῶν τοῦ χριστιανισμοῦ τὴν περίφημον ἐκείνην ὁμολογίαν, τὴν φωνὴν ἐκείνην τοῦ θαυμασμοῦ: Ἴδετε πόσον ἀγαπῶσιν ἀλλήλους (Τερτ. Ἀπολ. 39)! Ἔργα θαυμάσια ἀνταποκρινόμενα πρὸς πᾶν εἶδος δυστυχίας καὶ ἀθλιότητος προέκυπτον ἐκ τῆς γονίμου ταύτης ἀρχῆς τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης «Ἐπάρχει μετὰ τῶν ἡμῶν, λέγει ὁ Τερτυλλιανὸς (ἐνθα ἄνωτ.) θησαυρὸς . . . σύγκειται οὗτος ἐκ παρχκαταθηκῶν τῆς εὐσεβείας· διότι ἐκ τοῦ θησαυροῦ τούτου οὐδὲν δαπανᾶται οὔτε εἰς δεῖπνα, οὔτε εἰς ποτὰ, οὔτε εἰς ἀηδεῖς καταχρήσεις, ἀλλὰ μόνη χρῆσις αὐτοῦ γίνεται πρὸς βοήθειαν τῶν πτωχῶν, πρὸς ἐνταφιασμὸν αὐτῶν, πρὸς βοήθειαν τῶν τέκνων, ἀρρένων τε καὶ θηλέων τῶν στερηθέντων τῶν γονέων αὐτῶν καὶ μὴ ἔχόντων πόρον τινὰ ὑπάρξεως, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν γηραιῶν ὑπηρετῶν, τῶν ναυαγῶν καὶ τῶν καταδεδικασμένων εἰς τὰ λυτομεῖα, εἰς τὰς νήσους καὶ εἰς τὰς φυλακὰς ἕνεκα μόνον τῆς θείας θρησκείας ἣν πρεσβεύουσιν. Ὁ θησαυρὸς τῆς κοινότητος συνίστατο οὐ μόνον ἐκ τῶν προσφορῶν τῶν πλουσίων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὀβολοῦ τῶν πτωχῶν, καθ' ἐκάστην δὲ ἐπανελαμβάνετο τὸ γεγονός τῆς χήρας τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ συγκινητικὴ ἐκείνη παραβολή, ἧτις πολλάκις ἐνέπνευσε τοὺς καλλιτέχνους τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιότητος. Τὸ ἄνωτέρω μνημονευθὲν χωρίον τοῦ Τερτυλλιανοῦ καὶ ἄλλα πολλὰ τοῦ Ἀθηναγόρου καὶ τοῦ Ἰουστίνου τοῦ φιλοσόφου καὶ μάρτυρος μαρτυροῦσιν ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ σοφῶς διωργανώθη ἡ ἐλεημοσύνη. Αἱ συκοφανταὶ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἡ ὁμολογία, ἣν προῦκάλεσεν ἡ δύναμις τῆς ἀληθείας παρὰ τισιν ἐξ αὐτῶν, οἷα π. χ. ἐστὶν ἡ τοῦ Πλινίου ἐν τῇ πρὸς τὸν Τραϊανὸν ἐπιστολῇ αὐτοῦ καὶ ἡ τοῦ σατυρικοῦ Λουκιανοῦ ἐν τῷ Περεγρίνῳ αὐτοῦ παρουσιάζουσιν ἡμῖν τὴν πρώτην χριστιανικὴν κοινωνίαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφήν καὶ ὄψιν. Οὐδεμία δυστυχία διέφευγε τὴν μερίμναν τῶν πρώτων χριστιανῶν, ὡς ἄλλως τε φαίνεται τοῦτο ἐν τῷ προμνημονευθέντι χωρίῳ τοῦ Τερτυλλιανοῦ. Ἐν τούτοις ἀπκριθμοῦντες ἀκριβέστερον τὰς διαφορὰς τάξεις, αἰτινες ἦσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοπτώχου μερίμνης τῶν πρώτων χριστιανῶν, εὐρίσκομεν τὰς ἑξῆς:

1] Τοὺς κληρικούς, οἵτινες ἀποκλειστικῶς ἦσαν ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ κληρικοί οὗτοι εἶχον δικαίωμα νὰ διατηρῶνται ἐκ τῶν

προσφορῶν τῶν χριστιανῶν. Οἱ κληρικοὶ οὗτοι ὤφειλον νὰ ἀπέχῃσι πάσης κοσμικῆς ὑπηρεσίας εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ὁ ἱερός Κυπριανὸς ἐθεώρησε καθήκον αὐτοῦ νὰ διαμαρτυρηθῇ δι' ἐπιστολῆς κατὰ τινος Γερμίνου, ὅστις ἀποθνήσκων διώρισε τὸν ἱερέα Φοστίνον κηδεμόνα τοῦ τέκνου αὐτοῦ. Στηρίζει δὲ τὴν διαμαρτύρησιν ταύτην ὁ ἱερός ἀνὴρ ἐπὶ ἀποφάσεως συνόδου τινός.

2] Τοὺς ἐν φυλακαῖς ἕνεκα τῆς θρησκείας. Ἄμα διεδίδετο ἡ φήμη ὅτι εἷς ἐκ τῶν πιστῶν ἐφυλακίζετο, ἔβλεπέ τις τρέχοντας εἰς τὴν φυλακὴν ἄνδρας καὶ γυναῖκας, νέους καὶ γέροντας, οἵτινες οὐ μόνον ἤρχοντο νὰ συστήσωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὰς προσευχὰς τῶν τοιούτων ὁμολογητῶν, οὐς ἐθεώρουν ἤδη ὡς μέλλοντας μάρτυρας, ἀλλὰ διὰ δαπάνης χρημάτων κατῴρθον νὰ εἰσαχθῶσιν ἐν ταῖς εἰρκταῖς, ὅπως δυνηθῶσιν ν' ἀσπασθῶσι τὰς ἀλύσεις αὐτῶν καὶ παρῆλθωσιν αὐτοῖς πᾶν οὐτινος οὗτοι εἶχον ἀνάγκην. Συχνάκις ἐπεσκέπτοντο αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ ὅπως παραμυθίσωσι καὶ στηρίξωσιν αὐτούς. Ἐὰν δὲ αἱ ἐλεημοσύναι αὐταὶ καὶ προσφοραὶ δὲν ἐπῆρχον, ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ Πρεσβύτερος ἔγραφεν εἰς τὰς ἄλλας ἐκκλησίας, αἵτινες ἔσπευδον τότε ἀμέσως εἰς ἐπικουρίαν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. Ἡ συνήθεια αὕτη ἀνέρχεται εἰς τοὺς ἀποστολικούς χρόνους. Ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ἀναγινώσκομεν ὅτι οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ μαθηταὶ γινόντες ἐκ τινος προφητείας ὅτι οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐπασχον ἐκ μεγάλου λιμοῦ, ἀπέστειλαν αὐτοῖς βοήθειαν διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου. Βλέπομεν ὡσαύτως ὅτι ὁ ἅγιος Διονύσιος ἐπίσκοπος Κορίνθου ἔγραφεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους συγχαίρων αὐτοῖς ὡς διακριθεῖσιν ἐν τῇ πράξει ταύτῃ τῆς ἀγαθοεργίας.

3] Τοὺς ἀναπήρους. Πάντες ὅσοι περιέπιπτον εἰς δυστυχίαν ἕνεκα ἀπωλείας μέλους τινός τοῦ σώματος ἐβοηθοῦντο ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως δυνηθῶσιν ἀμεριμνότερόν πως καὶ μετὰ ὀλιγωτέρας λύπης καὶ θλίψεως νὰ διέλθωσι τὰς ὀλίγας ἡμέρας, ἃς ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἐχαρίσατο αὐτοῖς. Καὶ ἐν τούτῳ δὲ τῷ ἔργῳ αἱ εὐπορώτεραι Ἐκκλησίαι ἤρχοντο εἰς ἐπικουρίαν τῶν ἐνδεεστέρων, ἢ ἀνεπαρκεῖς πόρους ἔχουσῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁ ἱερός Κυπριανὸς μαθὼν ὅτι ἐν τινὶ χώρῃ τῆς Ἀφρικῆς εὐρίσκατο δυστυχῆς τις, ὅστις πρὸ τῆς προσελεύσεως αὐτοῦ εἰς τὸν χριστιανισμόν μετήρχετο τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κατωτέρου ἠθοποιοῦ, ὅπερ ἀυστηρῶς ἀπηγορεύετο τοῖς πιστοῖς, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀνάπηρος καὶ ἄνευ πόρου ζωῆς, ἔδιδεν εἰς τοὺς νέους μαθήματα τῆς τέχνης ταύτης, ἧτις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐθεωρεῖτο τοσοῦτον ἄσεμνος καὶ ἀνήθικος (*impudicæ artis*), ἔγραφεν εἰς τὸν ἐπίσκοπον Εὐκράτιον ὑπομιμνήσκων αὐτῷ ὅτι ὁ ἐν λόγῳ δυστυχῆς ἔδει νὰ συντηρῆται δαπάνῃ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι, ἐὰν ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν ἀνῆκε, δὲν ἠδύνατο νὰ συντηρήσῃ αὐτὸν, ἔδει νὰ πεμφθῇ εἰς Κερθαγένην, ἐνθα εὐρήσει τροφήν καὶ ἐνδύματα. (Ἐπιστ. 2 σελ. 171.).

4] Τοὺς ἀσθενεῖς. Οὐ μόνον οἱ ἀδελφοὶ ἐπεσκέπτοντο κατ' οἶκον τοὺς ἀσθενεῖς ὅσον τὸ δυνατόν συχνότερον, ἀλλ' ἐχορήγουν αὐτοῖς πᾶν οὐτινος εἶχον ἀνάγκην, συνεβούλευον αὐτοῖς ὑπομονὴν καὶ μετήρχοντο πᾶν μέσον πρὸς θεραπείαν αὐτῶν. Τὰ καθήκοντα ταῦτα ἐξεπλήρουν μετὰ θάρρους καὶ γενναιότητος καὶ πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἦσαν προσβεβλημένοι ὑπὸ νόσων κολλητικῶν, χωρὶς νὰ ἐμποδισθῶσιν ἐκ τῆς σκέψεως τοῦ κινδύνου, εἰς ὃν ἐξέθετον τὴν υἱεὶαν αὐτῶν. Ἐπὶ τούτου δυνάμεθα νὰ προσαγγίωμεν πλεῖστα ὅσα χωρὶα τῶν πατέρων ἰδίᾳ Ἰουστίνου τοῦ μάρτυρος καὶ τοῦ Τερτυλλιανοῦ. Διονύσιος ὁ Ἀλεξανδρείας (Εὐσεβ. Ἐκκλ. ἱστορία 7,22) ἀπευθύνει τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ ἐπιστολὴν λίαν συγκινητικὴν, ἐν ἣ λεπτομερῶς περιγράφει λοιμὸν φοβερὸν καταμαστίζοντα τὰς πέριξ χώρας τὰς ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν καὶ ἐπαξίως ἐπαινεῖ τὴν ἡρωϊκὴν φιλάνθρωπίαν, ἣν ἐν ταῖς δειναῖς ταύταις καὶ θλιβερωτάταις περιστάσεσιν ἐπεδείξαντο οἱ ἱερεῖς, οἱ διάκονοι καὶ οἱ ἄπλοὶ πιστοί.

5] Τὰς χήρας καὶ τὰ ὄρφανά. Αἱ δύο αὗται τάξεις διετέλεσαν ἀείποτε τὸ ἀντικείμενον τῆς ἰδιαιτέρας φιλάνθρωπου μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι γνωστὸν ὅτι χήριν τῶν χηρῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀπεφασίσθη ἡ ἐκλογή τῶν ἑπτὰ πρώτων διακόνων. Καὶ ἐν ἄλλαις δὲ Ἐκκλησίαις ἀπομεμακρυσμέναις τῆς Μητροπόλεως οἱ διάκονοι ὠρίσθησαν ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ. Ἡ τοιαύτη περὶ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν μερίμνα πηγάζει ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. «Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος, ἔγραφεν ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος, παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν· ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου» (Ἰαν. Α'. 1, 27). Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ μάρτυς ἔγραφεν εἰς τὸν ἅγιον Πολύκαρπον ὅτι αἱ χῆραι δὲν πρέπει νὰ παραθεωρῶνται καὶ ὅτι μετὰ Θεὸν ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὁ προστάτης αὐτῶν. (4,7) Ἡ φιλάνθρωπία τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἦν τοσοῦτον γνωστὴ, ὥστε οἱ ἐθνικοὶ προσεπάθουν νὰ παρεξηγήσωσι ταύτην, ὅπως κηλιδώσωσι τὴν ὑπόληψιν τοῦ χριστιανικοῦ κλήρου. Ἐκ τῶν ἀπολογητῶν καὶ ἰδίως τοῦ Τερτυλλιανοῦ μαθητόμεν ὅτι οἱ πιστοὶ μετὰ γενναιότητος προσέφερον βοήθειαν ὑπὲρ τῶν ἀπολεσάντων τοὺς γονεῖς αὐτῶν καὶ ἄνευ πόρου μεινάντων παιδίων. Ἰδιαιτέραν ὅμως μερίμναν καὶ φροντίδα πάντες οἱ πιστοὶ ἐλάμβανον περὶ τῶν τέκνων τῶν μαρτύρων. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῶν πρώτων αἰώνων ἀφθονα τούτου παρέχει ἡμῖν παραδείγματα. Τὸ ἐνδοξὸν ὄνομα υἱοῦ μάρτυρος συνετέλεσε βεβαίως πολὺ πλεον ἢ ἡ περίπυστος εὐγλωττία αὐτοῦ ὥστε ὁ μέγας διδάσκαλος Ὠριγένης νὰ ἐφελκύῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν θαυμασμόν τῶν προσερχομένων ἵνα ἀκροάσωνται τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. (Εὐσεβ. Ἐκκλ. ἱστ. 6,5.)

6] Τοὺς ξένους καὶ ἐξορίστους. Οἱ πρώτοι χριστιαν-

νοί ἐσυνείθιζον νὰ δέχωνται μετ' ἀγάπης τοὺς ξένους, οἵτινες διήρχοντο διὰ τῶν πόλεων αὐτῶν. "Αὐμα εἰσῆγον αὐτοὺς εἰς τὰς κατοικίας αὐτῶν, ἐνίπτον αὐτῶν τοὺς πόδας (Α' Τιμ. 5, 9) καὶ μετεχειρίζοντο αὐτοὺς μεθ' ὅλης τῆς γενναϊότητος, ἣν ἐπέτρεπεν ἡ χριστιανικὴ ταπεινώσις. Κατὰ τοῦτο ἐδείκνυντο πιστοὶ εἰς τοὺς λόγους καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ οὐρανοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ ἡγαπημένου αὐτοῦ μαθητοῦ, γράφοντος «ἀγαπητέ πιστὸν ποιεῖς, ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τοὺς ξένους» (Γ' Ἐπ. Ἰω. 5). Ἐν τοῖς συγγράμμασι δὲ τῶν ἀπολογητῶν βλέπομεν ὅτι ἡ πρὸς τοὺς ξένους διαγωγή τῶν πρώτων πιστῶν ἦτο ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ μετὰ τῆς θρησκείας τῆς ἀγάπης, ἣν ἐπρέσβευον. Ὁ Ἰουστίνος ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς διδάσκει ἡμῖν ὅτι μέρος τῶν προσφορῶν τῶν χριστιανῶν ἀφιερῶτο εἰς ὑποδοχὴν τῶν ξένων, ὃ δὲ Τερτυλλιανὸς ἐν τῷ συγγράμματι, ὅπερ ἀπευθύνει εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ γράφει τὰ ἑξῆς, ὅπως πείσῃ αὐτὴν ὅτι ὁ γάμος χριστιανῆς γυναικὸς μετὰ εἰδωλολάτρου ἀνδρὸς ἦτο ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰ χριστιανικὰ αὐτῆς καθήκοντα. «Τίς ἐθνικὸς θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ νὰ τρέχῃ εἰς τοὺς σκοτεινοὺς δρόμους, νὰ εἰσέρχηται εἰς τὰς πτωχοτέρας καλύβας, νὰ ἐγείρηται τὴν νύκτα, ὅπως παραστῇ εἰς τὴν σύναξιν τῶν πιστῶν, νὰ κομίζῃ ὕδωρ διὰ τοὺς πόδας τῶν ἀγίων καὶ θὰ δώσῃ αὐτῇ τὴν ἀδειαν νὰ ξενίσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς χριστιανὸν ὁδοιπύρον»; Ὁ ζῆλος οὗτος τῶν χριστιανῶν δὲν ἐψυχράνθη κατὰ τοὺς μετὰ ταῦτα αἰῶνας, ἀπειρα δὲ τούτου ἔχομεν παραδείγματα παρὰ τῷ Φιρμιλιανῷ, Διονυσίῳ τῷ Ἀλεξανδρείας καὶ ἰδίως Βασιλείῳ τῷ Μεγάλῳ· ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἕνεκα τῆς πίστεως ἐξορίστους, τῶν αὐτῶν ἀπελάμβανον περιποιήσεων παρὰ τῶν χριστιανῶν.

7] Τοὺς δούλους καὶ τοὺς καταδεδικασμένους εἰς τὰ μεταλλεῖα. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ ἱερός Κυπριανὸς πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι οἱ χριστιανοὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ μαθόντες ὅτι τινὲς τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν συνελήφθησαν αἰχμαλῶτοι ὑπὸ τῶν βαρβάρων, συνῆλθον ἀμέσως καὶ ὤρισαν τὸ ποσὸν, ὅπερ ἔδει νὰ προσενέγκῃ ἕκαστος κατὰ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, ὅπως σχηματίσωσι τὰ πρὸς ἐξαγορὰν τῶν αἰχμαλώτων ἀπαιτούμενα λύτρα. Κατὰ δὲ τὸν Μέγαν Βασίλειον ὁ Πάπας Διονύσιος κατὰ τὸν αὐτὸν αἰῶνα ἔπραξε τὸ αὐτό. "Ἄλλοι χριστιανοὶ κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα ἐξηγόρασαν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Γότθων αἰχμαλώτους χριστιανοὺς συλληφθέντας ἐν τῇ Θράκῃ καὶ Ἰλλυρίᾳ. Τοσοῦτος δὲ ἦτο ὁ ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων ἀδελφῶν αὐτῶν ζῆλος τῶν χριστιανῶν, ὥστε τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐξηγόραζον τούτους πωλοῦντες τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐλευθερίαν. (Κλήμ. Ρώμης ἐπιστ. πρὸς Κορινθ.). Ἐτερον εἶδος δυστυχίας, ὅπερ διήγειρε τὸν ἔλεον τῶν χριστιανῶν ἦσαν οἱ καταδεδικασμένοι εἰς τὰ μεταλλεῖα καὶ λατομεῖα. Λατομεῖα ὑπῆρχον ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Ἑλλάδι, ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐν τῇ Ἀφρικῇ, ἐν τῇ Σαρδηνίᾳ, ἐν τῇ Δακίᾳ. Εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι τὸ

μέγιστον μέρος τῶν μαρμάρων τῶν εὐρεθέντων ἐν τῷ emporium τυγχάνει προϊόν τῶν κόπων καὶ τῶν ὀδυνῶν τῶν πρώτων τῆς πίστεως ὁμολογητῶν. Ἐν ἐπιστολῇ γραφείσῃ κατὰ τὸν δεύτερον αἰῶνα ὑπὸ Διονυσίου ἐπισκόπου Κορίνθου πολὺς γίνεται λόγος περὶ τοῦ τοιοῦτου εἶδους τῶν καταδίκων χριστιανῶν. Οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἀφρικῆς ἰδίως κατὰ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου καὶ τὰ μέσα τοῦ τρίτου αἰῶνος πρέσχον θαυμασίον παράδειγμα τοιαύτης ὑπὲρ τῶν καταδίκων χριστιανῶν μερίμνης. Οὐ μόνον διὰ φιλικῶν καὶ συμπθεστώτων ἐπιστολῶν παρεμβύθουν τοὺς θαυμασίους τούτους τῆς πίστεως ὁμολογητάς, ἀλλὰ καὶ διὰ προσφορῶν χρηματικῶν ἀνεκούφιζον τὰς ὀδύνας καὶ στερήσεις αὐτῶν (Γερ. Ἀπ. 29). Σῶζεται συγκινητικωτάτη ἐπιστολὴ χριστιανῶν καταδεδικασμένων εἰς τὰ λατομεῖα ἀπευθυνομένη εἰς τὸν ἱερὸν Κυπριανὸν καὶ ἐκφράζουσα εὐχαριστίας διὰ τὴν ἀποδοχὴν χρηματικῶν βοηθειῶν. Γινώσκουμεν δὲ ἐκ τῆς Ἐκκλησι. Ἱστορίας (Εὐσεβ. 7, 1, 12) ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἦν λίαν προσφιλὲς τοῖς χριστιανοῖς μέχρι τοῦ τέλους τῶν διωγμῶν, μέχρι δηλαδὴ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν οἱ ὁμολογηταὶ τῆς πίστεως οἱ καταδεδικασμένοι ad metalla ἀπήλασαν τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν

8] Τοὺς πτωχοὺς παντὸς εἶδους καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς ξένους εἰς τὸν χριστιανισμόν. Περιττὸν θεωρῶ νὰ ἀναγράψω χωρὶα τῶν πατέρων πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι οἱ χριστιανοὶ ἐμερίμων μεγάλως ὑπὲρ τῶν πτωχῶν αὐτῶν καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων τῆς πίστεως. Ἄλλ' ὅπερ ἴσως εἶναι ἥττον γνωστὸν, τυγχάνει ὅτι ἡ πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἀγάπη τῶν χριστιανῶν ἐξετείνετο πρὸς ἅπαντας τοὺς πτωχοὺς καὶ ἐνδεεῖς ἄνευ διακρίσεως θρησκείας. Οἱ χριστιανοὶ εὐηργέτουν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐθνικοὺς, οἵτινες ἐσυκοφάντων καὶ κατεδίωκον αὐτοὺς. Πολλάκις δὲ οἱ ἐθνικοὶ ἐπέστρεφον εἰς τὴν πίστιν ἐπὶ τῇ θέῃ τοιοῦτων εὐρείας φιλανθρωπίας πράξεων. (Ἰουστ. Ἀπολ. 1, 14 καὶ Ἐφ.) Ἐν τούτοις ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐπιβάλλουσα τὴν ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πιστοὺς ὡς ὑποχρέωσιν, ἀρῆκεν αὐτοὺς πάντοτε ἐλευθέρους ἐν ταῖς προσφοραῖς αὐτῶν χωρὶς νὰ δῶ εἰς τοὺς πτωχοὺς δικαίωμα τι ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν πλουσίων. «Οἱ πλούσιοι λέγει ὁ Ἰουστίνος διδοῦσιν ἐλευθέρως ὅ,τι ἀρέσει αὐτοῖς διδόναι»· ὁ δὲ Τερτυλλιανὸς ἐξηγῶν ταύτην προστίθισι «καθ' ἕκαστον μῆνα πᾶς χριστιανὸς κομίζει τὴν μικρὰν αὐτοῦ προσφορὰν ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἑαυτοῦ δυνάμεων οὐδεὶς ἐστὶν εἰς τοῦτο ἠναγκασμένος, ἕκαστός ἐστὶν ἐλεύθερος, ἕκαστη προσφορὰ ἐστὶν ἐκούσιον». Ἀφ' ἑτέρου ὁμως ἡ Ἐκκλησία διὰ παντοίων μέσων προσεπάθει ἵνα ἀνακουρίζη τοὺς ἐνδεεῖς καὶ πτωχοὺς ἵνα ἐλαφρύνῃ τὰς στερήσεις αὐτῶν, ἀγωνιζομένη ἵνα καταστήσῃ αὐτοὺς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν ἐμπνεομένην ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων τῆς ἀμοιβαιότητος καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀδελφότητος.

ΛΟΓΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1891—1892

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΤΗ 24 ΜΑΙΟΥ, ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗ-
ΚΟΣΤΗΣ, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΝΕΝΟΜΙΣΜΕΝΗΝ
ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΤΗΣΙΟΙΣ ΕΒΕΤΑΣΕΣΙΝ ΙΕΡΑΝ ΤΕΛΕΤΗΝ

ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου ἀρχιμ. Μ. ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ*.

γ'. Περὶ τῆς προόδου τῶν μαθητῶν.

Καίτοι ἀκριβῆ γνώσιν τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐτησίας διανοητικῆς τῶν μαθητῶν προόδου μόνον μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων λαμβάνει ἡ Σχολή, οὐχ ἥττον δύναται αὕτη καὶ ἀπὸ τοῦδε τὸ μὲν ἐκ τῶν καθημερινῶν, τὸ δὲ ἐκ τῶν τῆς πρώτης ἐξαμηνίας ἐξετάσεων αὐτῶν κρίνουσα, ἀσμένως νὰ ἐξαγγείλῃ ὅτι καὶ κατὰ τὸ λῆγον τοῦτο ἔτος θαυσιῶς ἠδολόγησε τὸ ἔργον αὐτῆς ὁ πανάγαθος τῶν φώτων πατήρ. Καὶ ἀριδηλοτέρην θὰ εἶχεν αὕτη τὴν ἔνδειξιν τῆς τοιαύτης ἀνωθεν εὐλοίας ἐν τῇ τελεσφορήσει τοῦ ἔργου αὐτῆς, ἐὰν δὲν προσέκοπτε τοῦτο, ὡς πάντοτε δυστυχῶς, κατὰ προσκομμάτων ἀνυπερβλήτων, τῆς ἀκηδίας πολλῶν γονέων περὶ τῶν εἰς αὐτὸ φοιτῶντων υἱῶν αὐτῶν. Τὴν πρόοδον τῶν μαθητῶν δὲν ἀπεργάζεται μόνη ἡ τῆς Σχολῆς διδασκαλία, ὅσῳ ἐπιμελῆς καὶ μεθοδικῆ ἂν ᾖ αὕτη, ἀλλὰ δεόν νὰ προσέλθῃ εἰς ταύτην καὶ ἡ τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων ἀρωγή, ἥτις, ὅταν ἐλλείπῃ, ἐὰν μὴ πάντῃ ἄκαρποι καὶ ἀνωφελεῖς, σπανίως ὅμως ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ λυσιτελεῖς ἀποβαίνουσιν οἱ τῆς διδασκαλίας πόνοι. Διότι ἵνα τελεσφορήσῃ δεόντως ἡ διδασκαλία, δὲν ἀρκεῖ νὰ γίνηται μόνον αὕτη μεθοδικῶς ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ οἰκειοποίησις ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ τῶν διδασκόμενων, ἥτις πρὸς τὴν ἐν τῇ Σχολῇ εἰς τὰ διδασκόμενα προσοχῆν, δεῖται ἀπαραιτήτως καὶ τῆς ἐν τῷ οἴκῳ ἐπιμελοῦς τῶν διδασκόμενων σπουδῆς. Ἄνευ τῆς σπουδῆς ταύτης οὐδεμίαν ἢ λίαν ἀσήμαντον ὠφέλειαν καρποῦται ὁ διδασκῆς. Ἄλλ' οὐδεὶς ἀγνοεῖ πόσοι τῶν μαθητῶν οἴκοθεν καὶ αὐθορμητῶς ὑποβάλλονται εἰς τοὺς πόνους τῆς σπουδῆς ταύτης. Ὅταν λοιπὸν οἱ γονεῖς ἢ οἱ κηδεμόνες τῶν μαθητῶν δὲν ἐπιβάλλωσιν αὐτοῖς τὴν κατ' οἶκον ταύτην τῶν ἐν τῇ Σχολῇ δεδιδασμένων σπουδῆν, οὐδαμῶς ἄπορον, ὅτι ἄκαρπος παρὰ τοῖς πλείστοις τούτων ἀποβαίνει ἡ διδασκαλία. Ὅτι δὲ ἡ φροντίς αὕτη τοῦ οἴκου εἶναι ἰσχυρότατος παράγων τῆς διανοητικῆς τῶν μαθητῶν προόδου, πολλὰς ἔχει περὶ τούτου τὰς ἀποδείξεις ἡ Σχολή. Οἱ πλείστοι τῶν δοκίμων αὐτῆς μαθητῶν εἶναι τέκνα γονέων, αὐστηρῶς ἐπιβλεπόντων τὰς ἐν τῷ οἴκῳ σπουδὰς αὐτῶν καὶ τάνάπαλιν οἱ αἰεὶ χαλαίνοντες ἐν τοῖς μαθήμασι καὶ ἀδόκιμοι δὲν ἔχουσι τὴν αὐστηρὰν ταύτην ἐπὶ τῶν κατ' οἶκον σπουδῶν αὐτῶν ἐπιβλεψιν. Ἐχει δὲ αὕτη νὰ ἐπιδείξῃ καὶ μαθητὰς, οἵτινες, ἀμελεῖς καὶ ἀδόκιμοι τὸ πρῶτον ὄντες, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς οἰκιακῆς ταύτης ἐπιβλέψεως, πολλὴν τὴν εἰς τὰ μαθήματα προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν κατόπιν ἐπεδείξαντο, ὅτε ἡ διδασκαλία αὐτῆς προσεκτῆσατο ἀρωγὴν τὴν τοῦ οἴκου φροντίδα. Ὅτι ὑπάρχουσι βεβαίως ὡς ἐν παντὶ οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἐξαιρέσεις, ὅτι δηλαδὴ καὶ ἄνευ τῆς οἰκιακῆς ταύτης φροντίδος εἶναι μαθηταὶ τινες, ἀνελλιπῶς τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἐκπληροῦντες καὶ πολλὴν τὴν ἐπιμέλειαν ἐν ταῖς κατ' οἶκον σπουδαῖς αὐτῶν ἐπιδεικνύμενοι, τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν. Ἄλλ' αἱ ἐξαιρέσεις δὲν ἀποτελοῦσι κανόνα, καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς φροντίδος τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν μαθητῶν περὶ τῆς κατ' οἶκον σπουδῆς τῶν ἐν τῇ Σχολῇ δεδιδασμένων μένει ἀναμφήριστος. Πλὴν τῶν ἔξωθεν, ἐκ τοῦ οἴκου, προερχομένων τούτων κωλυμάτων τῆς διανοητικῆς τῶν μαθητῶν προόδου εἶναι βεβαίως καὶ ἡ πληθὺς τῶν μαθητῶν ἐν

ταῖς πλείστοις τῶν τάξεων οὐχὶ μικρὸν τῆς προόδου αὐτῶν κώλυμα, διότι δὲν εἶναι δυνατόν διὰ τὸ πλῆθος νὰ κληρῶνται συγχάκεις πρὸς ἐξέτασιν, καὶ οἱ φυγοπονώτεροι τῶν ἄπαξ ἐξετασθέντων βέβαιον ὄντες, ὅτι ἱκανὸς θὰ παρέλθῃ χρόνος ἕως οὗ αὐθις κληρωθῶσιν, δὲν παρασκευάζονται δεόντως ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον εἰς τὴν ἐξέτασθῃσαν ἤδη μάθημα, ὡς πολὺν ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ βήματός τούτου ἐποησάμεθα περὶ τούτου λόγον. Ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς πληθῆος τῶν μαθητῶν τοῦτο τῆς προόδου αὐτῶν κώλυμα ἠδύνατο νὰ ἀποσοβηθῆ, ἐὰν οἱ γονεῖς καὶ οἱ κηδεμόνες τῶν μαθητῶν ἐπέβιλλον αὐτοῖς τὴν κατ' οἶκον σπουδῆν τῶν ἐν τῇ Σχολῇ διδασκόμενων, περὶ ἧς τόσῳ μᾶλλον ὠφελον οὗτοι νὰ φροντίζωσιν, ὅσῳ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη τοῖς πᾶσι γνωστὴ τυγχάνει ἡ πληθῆος αὕτη, γνωττὸν δὲ καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς εἰς τμήματα διαιρέσεως τῶν τάξεων δι' οἰκονομικοὺς λόγους. Ὅταν τῆς διδασκαλίας τῶν καθηγητῶν ἀκρωῶνται ἐπίσης καλῶς πάντες οἱ τῆς τάξεως μαθηταί, ὡς τοῦτο ἀναντιρρήτως συμβαίνει καὶ ἐὰν ἐτι δὲν κληρῶνται οὗτοι συγχάκεις πρὸς ἐξέτασιν διὰ τὴν πληθύν, δὲν ἀποβαίνει αὐτοῖς ἄκαρπος ἡ διδασκαλία, ὅταν τὰ διδασκόμενα οἰκειοποιῶνται μὲν διὰ τῆς κατ' οἶκον σπουδῆς, ἐπαναλαμβάνονται δὲ τῇ ἐπιούσῃ αὐθις ἐν τῇ Σχολῇ κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ κληρουμένου μαθητοῦ. — Τὴν ἀκηδίαν πολλῶν γονέων τῶν μαθητῶν περὶ τῆς προόδου αὐτῶν μαρτυρεῖ τρανῶς καὶ τὸ ὅτι οὐδ' ἄπαξ τοῦ ἔτους φαίνονται οὗτοι ἐν τῇ Σχολῇ ὅπως αἰτήσονται πληροφορίας περὶ τῶν εἰς αὐτὴν φοιτῶντων υἱῶν αὐτῶν, μόνον, ἐὰν δι' ἀποτυχίαν ἐν ταῖς ἐξετάσεσι συμβῆ νὰ κριθῶσιν οὗτοι ἀπρόβιχστοι, τότε μόνον ἀξίαν τοῦ κόπου κρίνοντες τὴν τῆς Σχολῆς ἐπίσκεψιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἵνα μεμφθῶσι τὴν ἀδικήσαν κατ' αὐτοὺς τοὺς υἱοὺς αὐτῶν Σχολῆν. Τινὲς δὲ οὕτε τὰ δις τοῦ ἔτους ὑπὸ τῆς Σχολῆς ἐκδιδόμενα δελτία τῶν ἐξετάσεων φροντίζουσι νὰ αἰτῶσι παρὰ τῶν υἱῶν αὐτῶν, μὴ λαμβανόντων ταῦτα εἴτε διὰ τοὺς κακοὺς ἐν αὐτοῖς βαθμοὺς, εἴτε διὰ τὸ πλῆθος τῶν σημειουμένων ἀγνώστων τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν ἀπουσιῶν. Καὶ οὕτω καὶ τὸ μόνον τοῦτο τῆς Σχολῆς μέσον, δι' οὗ δύνανται οἱ μὴ ἐπισκεπτόμενοι τὴν Σχολὴν γονεῖς νὰ πληροφορῶνται περὶ τῆς τακτικῆς ἢ μὴ τακτικῆς φοιτήσεως καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐπίδοσεως τῶν υἱῶν αὐτῶν ἀποβαίνει ἐν πολλοῖς ἄκαρπον. Ἡ ἀκηδία αὕτη τῶν γονέων τῶν τῆς Σχολῆς μαθητῶν καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου κατηγγέθη. Τὸ κακὸν ὅμως μένει ἀθεράπευτον, καὶ εἰς ἀμύθητον λύπην ἐμβάλλει τοῦτο τὴν Σχολὴν, μὴ βλέπουσιν ἀνάλογον πρὸς τοὺς κόπους τῆς διδασκαλίας τὴν τῶν μαθητῶν πρόοδον. Ἐπειδὴ δὲ οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν ἔχει νὰ ἐλπίσῃ αὕτη τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου ἢ ἐκ μόνων αὐθις τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων, θερμὰς ἀπευθύνει πρὸς αὐτοὺς παρακλήσεις, ὅπως παύσωνται καὶ εἰς τὸ μέλλον τὴν αὐτὴν ἀκηδίαν ἐπιδεικνύμενοι, τὸ χρηστὸν καὶ ἀξιωματικὸν παράδειγμα τῶν εὐαρίθμων ἐκείνων γονέων μιμούμενοι, οἵτινες, τακτικῶς κατὰ μῆνα τὴν Σχολὴν ἐπισκεπτόμενοι, μετ' ἀληθοῦς πατρικοῦ ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦσι τὴν τῶν υἱῶν αὐτῶν πρόοδον, καὶ τῆς Σχολῆς τὸ ἔργον τὰ μάλιστα οὕτω προάγοντες καὶ ἀπαραίτητον πατρικὸν καθήκον ἐκπληροῦντες. Ταῦτα περὶ τῆς διανοητικῆς τῶν μαθητῶν προόδου. Ἐπιτραπήτω μοι ἡδὴ νὰ εἶπω τινὰ καὶ περὶ τῆς ἠθικῆς αὐτῶν προόδου, τοῦ ἐτέρου τούτου, καὶ δὴ τοῦ κυριωτέρου σκοποῦ τῆς διδασκαλίας.

Τὸ μόνον μέσον, δι' οὗ δύναται νὰ κρίνῃ ἡ Σχολή περὶ τῆς ἠθικῆς τῶν μαθητῶν αὐτῆς καθόλου προκοπῆς, εἶναι ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ εἶδος τῶν συμβαινουσῶν ἐν αὐτῇ ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀταξιῶν, διότι βεβαίως πᾶσα Σχολή ἔχει μαθητῶν ἀταξίας, οὐδ' αὐτῶν τῶν τελειότατα ὀργανισμένων καὶ πάντα τὰ μέσα τῆς αὐστηρᾶς ἐπιβλέψεως ἔχουσῶν ἐξαιρουμένων. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 102—104 τοῦ μετὰ χειρὸς τόμου.

λοιπόν και τοῦ εἴδους τῶν συμβασῶν ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ λῆγον τοῦτο ἔτος ἀταξιῶν κρίνουσα ἡ Σχολὴ πιστεύει, ὅτι καὶ ἡ ἠθικὴ τῶν ἐμπειστημένων ἐν αὐτῇ νέων καθόλου προκοπὴ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δὲν ὑπολείπεται τῆς διανοητικῆς, καὶ ἐὰν δὲν εἶχε καὶ αὐτὴ τὰ ἐκυτῆς προσκόμματα, πολλῶ μείζων καὶ δαφνιστέρα ἀναντιρρήτως ἤθελεν εἶναι. Τὰ προσκόμματα δὲ ταῦτά εἰσιν αἱ συχραὶ καὶ ἀδικαιολόγητοι αὐτῶν ἀπουσίαι, αἵτινες καὶ τὴν εἰς τὰ μαθήματα πρόοδον αὐτῶν τὰ μάλιστα ζημιοῦσι, καὶ αἱ κακαὶ ἀναστροφαί. Ἀπουσιάζων ἐκ τῆς Σχολῆς, καὶ τὴν ἡμέραν ὅλην ἐκτὸς αὐτῆς ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τοῦ οἴκου διατρίβων ὁ μαθητῆς, εἰς οὐδὲν βεβαίως χρησιμώτερον τοῦ ἐν τῇ Σχολῇ ἔργου αὐτοῦ τὸν χρόνον τοῦτον δαπανᾷ, εἰς παντοίας δὲ δύναται νὰ παρεκτραπῆ ἀτοπίας διὰ τῆς κακῆς ἀναστροφῆς, εἰς ὅσας ἡ ἀργία τὴν εὐόλισθον εἰς τὸ κακὸν νεότητα δύναται νὰ ἐξωθήσῃ. Ἐπαναλαμβανομένων τῶν παρεκτροπῶν διὰ τῶν ἀπουσιῶν, γεννᾶται ἐν αὐτῇ ἡ εἰς τὰς παρεκτροπὰς ἕξις, ἥτις καὶ ἄλλως πολλὴν ἔχουσα τὴν δύναμιν, εὐρίσκουσα παρὰ τῶ τοιοῦτω ἀποπλανηθέντι τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ εἰς τὴν ραθυμίαν ἐθισθέντι μαθητῇ ἰσχυρὸν σύμμαχον τὴν πρὸς τὰ πόνων δεόμενα γράμματα ἀγῆδιαν, κατισχύει καὶ κατακυριεύει αὐτοῦ, καὶ καθίστησι τὴν εἰς τὴν εὐθειαν τῆς ἀρετῆς ὁδὸν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ, εἰ μὴ ἀδύνατον, λίαν ὅμως δυσχερῆ καὶ δυσκατόρθωτον. Πλὴν τῶν ἐκ τῶν ἀδικαιολογήτων ἀπουσιῶν προσερχομένων ἠθικῶν ἀποπλανήσεων, τὸ ἦθος καὶ αὐτῶν τῶν τακτικῶς φοιτῶντων μαθητῶν βλάπτουσι οἱ ἐκτὸς τῆς Σχολῆς κακαὶ ἀναστροφαί. Ὄταν δὲ τὸ ἦθος τοῦ μαθητοῦ διαστραφῇ, τότε οὐ μόνον οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχει πᾶσα ἡ περὶ τὰ γράμματα αὐτοῦ ἐπίδοσις, ἀλλὰ καὶ βλάβης πολλῆς πρόξενος αὕτη ἀποβαίνει καὶ εἰς τὴν Σχολὴν, ἐφ' ὅσον ἐν αὐτῇ οὗτος διατρίβει, καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν, ὅταν ἀποφοιτήσῃς εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον εἰσελθῇ, δεξιώτερον μόνον εἰς τὸ κρύπτεσθαι καὶ καλύπτειν τὴν κακίαν τῆς διαθέσεως αὐτοῦ αὐτὸν καχιστάσα. Ἄλλ' ὅπως τῶν ἀδικαιολογήτων ἀπουσιῶν τῶν ἀτάκτως φοιτῶντων μαθητῶν τὸ κακὸν, οὕτω καὶ τῶν τακτικῶς φοιτῶντων αἱ ἐκτὸς τῆς Σχολῆς κακαὶ ἀναστροφαὶ μόνον διὰ τῆς αὐστηράς τῶν γονέων καὶ κη-

δεμόνων ἐπιβλέψει δύναται νὰ ἀποσοθῆθῃ, μὴ ἐχούσης τῆς Σχολῆς τὸ γε νῦν τὰ πρὸς τὴν ἐπιβλεψίν ταύτην ἀπαιτούμενα μέσα. Γινώσκω, ὅτι εἰσὶν οἱ παρὰ μόνης τῆς Σχολῆς τὴν προσήκουσαν κατὰ τε τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν παιδεύειν τῶν μαθητῶν ἀπαιτοῦντες. Ἄλλ' ἀπαιτοῦσι πρᾶγμα ἀδύνατον. Ἐὰν ἐφ' ἀπαντα τὸν βίον τῶν μαθητῶν ἐπέδρα μόνη ἡ Σχολὴ, ἡδύνακτο νὰ ᾔηται ἴσως δικαία ἡ ἀξίωσις αὕτη. Δὲν ἔχει ὅμως οὕτω τὸ πρᾶγμα. Καὶ ἐὰν ἔτι οἱ εἰς τὴν Σχολὴν φοιτῶντες ἔχωσιν ἐν τῷ οἴκῳ τὴν δέουσαν διαπαιδαγώγησιν, πολλὰ δύναται μεταξὺ τῆς ἀπὸ τοῦ οἴκου ἐξόδου καὶ τῆς εἰς τὴν Σχολὴν ἀφίξεως αὐτῶν, καὶ αὐθις μεταξὺ τῆς ἀπὸ τῆς Σχολῆς ἐξόδου καὶ τῆς εἰς τὸν οἶκον ἐπανόδου αὐτῶν νὰ παρεμπίσωσι κωλύματα τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ σκοποῦ, ὃν ὁ, τε οἶκος καὶ ἡ Σχολὴ ἐπιδιώκει. Τὰ δὲ κωλύματα ταῦτά εἰσι πλεῖστα φυσικῶς ἐν ταῖς μεγάλας πόλεσιν. ἄς δικαίως διὰ τοῦτο μεγάλα σχολεῖα διαφθορᾶς τῶν παιδαγωγῶν τις ἐκάλεσεν. Καὶ πρὸς τὴν ἠθικὴν λοιπὸν τῶν μαθητῶν προκοπὴν δεῖται ἡ Σχολὴ ἀπαραιτήτως τῆς τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων συμπράξεως, ἥς σχεδὸν οὐδαμῶς καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἠξιώθη αὕτη. Γονεῖς τινες μάλιστα καὶ ἐμέμφθησαν τὴν Σχολὴν διὰ τὰς ἐπιβληθείσας τοῖς υἱοῖς αὐτῶν ποινάς.

Ἐν τοιαύτῃ ἀξιοθρηνητῷ τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων περὶ τῶν μαθητῶν ἀκηδία οὐδεὶς δικαιούται, νομίζω, νὰ ἀπαιτῇ παρὰ τῆς Σχολῆς μείζονα τὴν καρποφορίαν τῆς διδασκαλίας αὐτῆς. — Περὶ δὲ μεθόδων καὶ συστημάτων διδασκαλίας, ὡς δυνάμενων καὶ τούτων νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν τελειότεραν καὶ προσφορωτέραν πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων τῶν μαθητῶν μόρφωσιν, πρὸς ἀποφυγὴν μακρηγορίας ἐν μόνον τοῦτο λέγω, ὅτι ἡ Σχολὴ ἐπιμελῶς παρακολουθεῖ πᾶσαν παιδευτικὴν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κίνησιν καὶ προθυμεῖται πάσῃ δυνάμει νὰ ὠφελῆται ἐξ αὐτῆς, σταθμίζουσα καλῶς τὰ καινοτομούμενα καὶ ἐκείνα μόνον ἐκ τούτων βραδέως καὶ ἀθορύβως ἐκλέγουσα, ὅσα, ἀποδεδειγμένως τελεσφορήσαντα ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, δύναται καὶ παρ' ἡμῶν λυσιτελῶς νὰ ἐφαρμοσθῶσιν. Ἀπὸ τῆς προόδου τῶν μαθητῶν μεταφέρω ἤδη τὸν λόγον εἰς τὰς ἐξετάσεις αὐτῶν. (ἔπεται τὸ τέλος).

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ τοῦ μηνὸς Μαΐου 1892.

	Οἱ κατὰ τὴν 1 Μαΐου εὐρεθέντες		Οἱ καθ' ὄλον τὸν μῆνα								Οἱ κατὰ τὴν 31 Μαΐου μείναντες		ὄλον τὸ
			Εἰσελθόντες		τὸ ὄλον	Ἐξελθόντες		Ἀποθανόντες					
	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.		ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.		
Ἀσθενεῖς	209	48	329	37	623	309	36	35	8	194	41	623	
Γηροκομούμενοι	90	21	4	1	116				1	94	21	116	
Φρενοβλαβεῖς	272	132	8	1	413	10	3	1	1	269	129	413	
Ὀρφανοὶ	142		3		145	3				142		145	
Περιωρισμένοι	3	1			4	1				2	1	4	
Προσωπικόν	108	32	6		146	3	1			111	31	146	
	824	234	350	38	1447	326	40	36	10	812	223	1447	

Ἐν Γαλατῇ, τῇ 5 Ἰουλίου 1892.

Ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραφείου τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ὁ Διευθυντῆς **Ε. ΚΑΒΑΛΑΣ.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΒ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 12 ΙΟΥΝΙΟΥ 1892

ΑΡΙΘ. 15.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Κορυτσᾶς Φιλότης (πρόεδρος)
Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνσταντῖος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ . . . 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Πρόεδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀπαδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικά χρονικά — Ὁρησκευτικὴ μελέτη περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ — Μελέτη εἰς τὸ ΙΗ' κεφάλαιον τοῦ Λουκᾶ περὶ τοῦ Τελῶνου καὶ Φαρισαίου — Λογοδοσία τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1891—1892 ἀναγνωσθεῖσα τῇ 24 Μαΐου, Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς, μετὰ τὴν νενομισμένην ἐπὶ ταῖς ἐτησίους ἐξετάσεσιν ἱερὰν τελετὴν ὑπὸ τοῦ σχολάρχου ἀρχιμ. Μ. Κλεοβούλου (τέλος).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπίσκεψις. — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπεσκέψατο τῇ παρελθούσῃ Παρασκευῇ ἐν Πέρην τὴν Α. Σεβασμιότητα τὸν ἐκ τῶν συνοδικῶν μητροπολίτην Βελεγράδων κ. Δωρόθεον, ἄγοντα τὴν ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἑορτήν. Τὴν Α. Σεβασμιότητα ἐπεσκέψαντο καὶ οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς, ὡς καὶ πολλοὶ ἐκ τε τοῦ κλήρου καὶ τῶν ὁμογενῶν.

— Παρθεναγωγεῖον Παλλάδος. — Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων τοῦ Παρθεναγωγείου Παλλάδος μετέβη τῇ πρώτῃ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς εἰς Πέρην μετὰ τοῦ ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν Γέροντος ἀγίου Ἐφέσου κ. Ἀγαθαγγέλου καὶ προέστη τῆς τελετῆς ταύτης τῶν γραμμάτων. Αὐθημερὸν ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρέστη καὶ εἰς τὰς ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τοῦ ἐλλογίμου κ. Ἰωάννου Βασματζίδου.

Τῇ δευτέρῃ δὲ μετὰ μεσημβρίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετέβη πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐν Κοντοσκαλίῳ καὶ Ὑψωμαθείοις ἱερῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Σχολῶν. Χθὲς

δὲ πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐν Τόπ-καποῦ καὶ Βελιγραδίῳ ἱερῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Σχολῶν καὶ εἶτα ἐπεσκέφθη τὰ ἐν Ἐπταφυρσίῳ Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα.

— Σιγγιλια ὑπὲρ τῶν Ζωγραφείων ἐκπαιδευτηρίων. — Ἠγγέλη ἐν ἡγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ὅτι ἐν κοινῇ συνεδρίῳ τῶν δύο Διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωματίων, τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ἀπεφασίσθη ἡ ἐκδοσις δύο πατριαρχικῶν σιγγιλιωδῶν γραμμάτων, ἐν οἷς διατυποῦνται οἱ ὅροι τῆς ἐν τῷ μέλλοντι διοικήσεως καὶ ἀπροσκόπτου λειτουργίας τοῦ ἐν Πέρην Ζωγραφείου Πρακτικοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου Ζωγραφείου Παρθεναγωγείου καὶ Νηπιαγωγείου. Τὰ σιγγιλιώδη ταῦτα γράμματα παρεσκευάσθησαν ἤδη ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Γραφείῳ καὶ ὑπεγράφησαν.

Περὶ τῶν ἐν Νεοχωρίῳ δὲ τοῦ Βοσπόρου ἰδρυμάτων προκειμένου μετ' ἰδιαιτέρας εὐαρεσκείας ἀναγράφομεν νέαν ὑπὲρ αὐτῶν δωρεὰν τοῦ φιλομούσου καὶ μεγατίμου ὁμογενοῦς Χρηστάκη ἐφένδη Ζωγράφου. Γνωστὸν τυγχάνει ὅτι ἡ Α. Ἐξοχότης ἐν τῇ ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς μορφώσεως τῆς νεολαίας ἀξιεπαίνῳ αὐτῆς μερίμνη ἰδρυσεν ἐν τῷ μνησθέντι προαστείῳ τῷ 1871 περικαλλὲς ἐνδιαίτημα μουσῶν χάριν τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῆς θηλείας νεότητος ἐπωνυμούμενον Ζωγράφειον, ὅπερ μετὰ παρέλευσιν τεσσάρων ἐτῶν, ἤτοι τῷ 1875, συνεπλήρωσε διὰ παραρτήματος Νηπιαγωγείου προικίσασα αὐτὸ διὰ κεφαλαίου ἐκ χιλίων ὀθωμ. λιρῶν εἰς χρεώγραφα ὑπὸ τὸν ὄρον ἵνα τὸ μὲν χρηματικὸν τοῦτο ποσὸν διατελῇ ἀναπαλλοτρίωτον, ἀνέπαρον καὶ ἀμετάβλητον, χρη-

σιμοποιῶνται δὲ ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως αὐτοῦ μόνον οἱ ἐτήσιοι αὐτοῦ τόκοι, ἐπιπροστιθεμένων τούτοις καὶ τῶν ἰδίων τοῦ Παρθεναγωγείου προσόδων, ἧτοι τῶν διδάκτρων κλπ. Ὑπὸ τοὺς ὄρους τούτους ἐλειτούργουν τὰ ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα μέχρι τοῦ 1889. Ἐπειδὴ ὁμως κατόπιν ἔνεκα ἀνεπαρκείας πόρων ἢ οἰκονομικῆς αὐτῶν κατὰστασις ἤρξατο σπουδαίως δυσχεραίνουμένη, ἡ Α. Ἐξ. ὁ μεγάλθυμος ἰδρυτῆς βουλούμενος καὶ αὐτὸς ἵνα ἀποσοθήσῃ ἀπὸ τῶν καταστημάτων πάντα κίνδυνον, καὶ ἄμ. ἀσφάλισῃ αὐτὰ εἰς τὸ διηνεκές, ἐδήλωσεν ἐσχάτως δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὅτι κατατίθησιν ἕτερον συμπληρωματικὸν κεφάλαιον ἐπαρκές, τὴν δὲ κυριότητα καὶ διοίκησιν τῶν Σχολῶν ἀνατίθησι τῷ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίῳ καὶ ὅτι πληρεξούσιον πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ ἀντικειμένου ἀποκαθιστᾷ τὸν ἐπ' ἀνεψιᾷ γαμβρὸν αὐτοῦ ἐξοχώτατον Βασιλάκην Σαρακιώτην βέην, μέλος τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου. Τῶν ἐγγράφων τούτων ἀναγνωσθέντων ἐν συνεδρίῳ τοῦ Συμβουλίου, ἐγένοντο ὁμοθυμῶς ἀποδεκτὰ τὰ ὑπὸ τῆς Α. Ἐξοχ. προτεινόμενα, ἐφ' ᾧ καὶ ἀπεφασίσθη ἡ ἐκδοσις τοῦ ἀνωτέρω πατριαρχικοῦ σιγγιλιώδους γράμματος.

— *Ἐπικυρώσεις ἐνοριακῶν ἐκλογῶν.* — Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδρίῳ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐπεκυρώθησαν αἱ ἐκλογαὶ τῶν τεσσάρων μελῶν τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν λοιπῶν Ἐπιτροπῶν τῶν ἱερῶν ναῶν, ἧτοι τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου. Ἐπειδὴ δὲ δύο τῶν μελῶν τῆς Κεντρικῆς ἐξαμελοῦς Ἐπιτροπῆς ἡ ἐκλογικὴ περίοδος μετ' οὐ πολὺ λήγει, διετάχθη ἀρμοδίως ὁ ἐν Σταυροδρομίῳ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σταυρουπόλεως κ. Γεννάδιος ἵνα συγκαλέσῃ νέαν ἐνοριακὴν συνέλευσιν καὶ προβῆ τὸ μὲν εἰς ἐκλογὴν δύο ἄλλων μελῶν πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἀποχωρησόντων, τὸ δὲ καὶ εἰς ἐκλογὴν μουκτᾶρη τῆς ἐνορίας. Ἄμ. δὲ ἐνεκρίθη ὅπως ὑποβληθῇ πρὸς ἐξέλεγγιν ἀρμοδίως καὶ ἐπικύρωσιν καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν μελῶν τῆς Ἐφορείας τῶν σχολῶν κατὰ τὰ νενομισμένα.

— *Μητροπολίτης Σερβίας.* — Ὁ Σεβασμ. ἀρχιεπίσκοπος Βελιγραδίου καὶ Μητροπολίτης Σερβίας κ. Μιχαὴλ διὰ μακρᾶς αὐτοῦ ἐκθέσεως πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ὑποδεικνύει τὴν ἀνάγκην, ὅπως διὰ κοινῆς συνεννοήσεως τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καθορισθῇ ἀκριβέστερον ἐπιστημονικῶς ἢ μετὰ τὴν πραγματικὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Πάσχα ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν σχετικῶν διατάξεων τῶν ἱερῶν Κανόνων.

Πρὸς ἐξέτασιν τῆς προτάσεως ταύτης καὶ γνωμοδότησιν ἐπ' αὐτῆς συνέστη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου τετραμελὴς Ἐπιτροπὴ, συγκειμένη ἐκ τοῦ Σχολάρχου τῆς ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτου κ. Γερμανοῦ Γρηγοῦ, τοῦ ἐν αὐτῇ καθηγητοῦ τῆς Ἐκκλησιαστ. Ἱστορίας ἱερολογ. κ. Γερμανοῦ Κα-

ραβαγγέλη καὶ τῶν καθηγητῶν τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν ἔλλογιμωτάτων κκ. Α. Σπαθῆρη καὶ Γ. Λιανοπούλου.

— *Ζάππειον Παρθεναγωγεῖον.* — Ἡ ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων διορισθεῖσα ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπαρτιζομένη ὑπὸ τῶν σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Νικομηδείας κ. Φιλοθέου, Ἰωαννίνων κ. Γρηγορίου καὶ τοῦ ἔλλογιμωτάτου κ. Χριστοφόρου Σαμαρτσίδου, ἔργον δ' ἔχουσα κατὰ τὸν κανονισμόν ἵνα πρῆσται μὲν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐξετάσεων τῶν τελειοφοίτων μαθητριῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ζαπείου Παρθεναγωγείου ὑποβάλλῃ μετὰ τὸ πέρασ αὐτῶν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῳ σχετικὴν ἐκθεσιν, ἐξετέλεσε τὸ καθήκον αὐτῆς δηλώσασα δι' ἐκθέσεως ὅτι, καθ' ἃ ἐκ τῶν ἐξετάσεων τούτων ἐπίσθη, ἡ μὲν διδασκαλία τῶν μαθημάτων ἐγένετο ἐν τῷ παιδευτηρίῳ εὐμεθόδως, αἱ δὲ ἀπολυόμεναι ἔνδεκα τελειόφοιτοι κόραι ἐκτῆσαν τὰς γνώσεις τὰς ἀπαιτουμένας, ὅπως ἀναδείξωσιν αὐτὰς εὐδοκίμους διδασκάλους καὶ συστησαμένη εἰς τὰς εὐχὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τὴν διεύθυνσιν, τὸ διδάσκον προσωπικὸν καὶ τὰς ἔνδεκα πτυχιούχους τελειοφοίτους τοῦ ἰδρύματος.

Ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως ταύτης διεβιβάσθη διὰ καταλλήλου πατριαρχικοῦ πιττακίου τῷ ἀξιότιμῳ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ τοῦ Ἐθνικοῦ Ζαπείου Παρθεναγωγείου.

— *Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ.* — Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν λογαριασμῶν Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς διορίσθη ἐν τῇ συνεδρίῳ τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς χθὲς ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος ἀντὶ τοῦ τέως τοιοῦτου Σεβασμ. Μητροπολίτου Κασσανδρείας κ. Προκοπίου.

— *Ἱερὰ Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως, καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης.* — Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως κ. Κωνστάντιος ἀπέρχεται ὁσονούπω ἐκ Κοζάνης εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ. Ὁ δὲ πανιερώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Γεράσιμος πρᾶσκειάζεται, ὅπως ἀπέλθῃ προσεχῶς καὶ ἀναλάβῃ τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα. Οἱ δημογέροντες, ἔφοροι καὶ πρόκριτοι Κοζάνης δι' ἐπιστολῶν αὐτῶν θερμῶς συνεχάρησαν τῷ νέῳ αὐτῶν Μητροπολίτῃ δηλοῦντες ἄμ. ὅτι ἀναμένουσι ταχέως τὴν Α. Πανιερότητα.

— *Ἀφίξεις.* — Τῇ πρώτῃ τοῦ παρελθόντος σαββάτου ἀφίκετο εἰς βσιλεύουσαν ἡ Α. Σ. ὁ μητροπολίτης Χαλδαίας κ. Γερβάσιος διορισθεὶς, ὡς γνωστὸν, μέλος συνοδικὸν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν περίοδον. Ἡ Α. Σεβασμιότης κατευθυνθεῖσα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ἀπὸ δὲ τῆς Τρίτης ἀνέλαβε τὰ ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ καθήκοντα αὐτοῦ.

Σήμερον ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν ἡ Α. Π. ὁ μητροπολίτης Σηλυβρίας κ. Κωνστάντιος, προσελθὼν ἄμ. τῇ ἀφίξει αὐτῆς πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

— *Διορισμός.* — Πρόεδρος τῆς τε Ἐπιτροπῆς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἁγίου Μύρου διωρίσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς ἱεραῆς Συνόδου τῆς τρίτης ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ μητροπολίτης Χαλδείας κ. Γερβάσιος ἀντὶ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Ἐλασσῶνος κ. Νικοδήμου.

— *Ἐξαρχία εἰς Μόσχαν.* — Ὁ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μετ' ἐξαρχικῆς ἐντολῆς εἰς Μόσχαν πρό τινας ἀπελθόν πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης καὶ ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱεραῆς Συνόδου κ. Κωνσταντῖνος Ἀλεξανδρίδης τηλεγραφικῶς ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν αὐτόσε αἰσίαν ἀφιξίν αὐτοῦ.

— *Διορισμός ἐξάρχου Γηρομερίου.* — Ἡγούμενος τῆς ἐν τῇ ἐξαρχίᾳ Γηρομερίου ἐν Ἡπείρῳ ἱεραῆς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς διωρίσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδρίᾳ τῆς ἁγίας καὶ ἱεραῆς Συνόδου ὁ ἐν Διπλοκιονίῳ τοῦ Βοσπόρου ἱερατικῶς προϊστάμενος πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀγαθόγγελος.

— *Ἐκλογή ἡγουμένου.* — Τῆς θέσεως τοῦ ἡγουμένου τῆς παρὰ τὴν Αἶνον ἱεραῆς πατριαρχικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου τῆς ἐπιλεγομένης Τζαδῆρι ἀπὸ διετίας χηρευούσης, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς ἱεραῆς Συνόδου τοῦ παρελθόντος σαββάτου διώρισεν ἡγούμενον τὸν ἱεροδικκονον κ. Ἰγνάτιον, ὅστις προχειρίζομενος μετ' ὀλίγων εἰς ἀρχιμανδρίτην μεταβαίνει εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ θέσιν.

— *Κυριακὸν μάθημα.* — Ἐν τῷ μαθήματι τῆς προσεχοῦς Κυριακῆς, 14 ἰουνίου, 7 ὥρᾳ μ. μ. διδασκομένῳ ἐν Κοντοσκαλίῳ, ἀναπτυχθήσονται τάδε: α'] μόνῃ ἢ ὑπὸ τῆς καθ' ὅλου Ἐκκλησίας γενομένη ἐρμηνεία τῶν Γραφῶν δύναται νὰ ᾖ ἀκριβῆς καὶ ἀλύθηστος, οὐχὶ δὲ καὶ ἀτομικὴ τις ἐρμηνεία καὶ β'] Περὶ τῆς ἁγιότητος τοῦ βίου τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ δὲ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου γενήσεται τὴν αὐτὴν Κυριακὴν κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῇ ἱεραῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Βλάχκας.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ*

Παρὰ τῷ Προφῆτῃ Ζαχαρίᾳ φαίνεται πάλιν ὁ υἱὸς τοῦ Δαβὶδ, ὁ βλαστός, πρὸς τὸν ὅποιον στρέφονται τὰ βλέμματα τοῦ ἐλπίζοντος λαοῦ. Ἐν εἰρήνῃ κατέχων τὰ δύο ἀξιώματα, τὸ ἱερατικὸν καὶ τὸ βασιλικὸν, κτίζει τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου μετὰ τῶν μακρόθεν ἐρχομένων. «Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ, ἰδοὺ ἀνὴρ, Ἀνατολὴ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἀνατελεῖ, καὶ οἰκοδομήσει τὸν οἶκον Κυρίου. Καὶ αὐτὸς λήψεται ἀρετὴν, καὶ καθιεῖται καὶ κατάρξει ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ

ἔσται ἱερεὺς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ βουλή εἰρηνικὴ ἔσται ἀναμέσον ἀμφοτέρων. Ὁ δὲ στέφανος ἔσται τοῖς ὑπομένουσι, καὶ τοῖς χρησίμοις αὐτοῖς, καὶ τοῖς ἐπεγνωκόσιν αὐτήν, καὶ εἰς χάριτα υἱοῦ Σοφονίου, καὶ εἰς ψαλμὸν ἐν οἴκῳ Κυρίου. Καὶ οἱ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἤξουσι, καὶ οἰκοδομήσουσιν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, καὶ γνώσεσθε διότι Κύριος παντοκράτωρ ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἔσται, ἐὰν εἰσακούοντες εἰσακούσητε τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν» (Ζαχ. 5', 12—15).

Ὁ λόγος τοῦ εἰσδύει εἰς τοὺς ἐθνικοὺς καὶ ἡ κυριαρχία τοῦ ἐκτείνεται ἐπὶ ὅλης τῆς γῆς. Ἐπειτα φαίνεται ὡς κλὸς ποιμὴν, ὅστις ἀναλαμβάνει πράεως καὶ μετ' ἀγαθότητος τὸν καταπονούμενον λαὸν ὑπὸ τῶν φιλαύτῶν ποιμένων, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἀχαρίστου ποιμνίου ἀπαρνούμενος (διὰ τριάκοντα ἀργύρια), ἡσυχως θραύει τὴν ράβδον τοῦ καὶ ἀποτίθησι τὸ ποιμνικὸν ἀξίωμα τοῦ καὶ καταλείπει τὸν λαὸν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν του διχόνοιαν (Ζαχ. 1Α', 4—17).

Πρὸ πολλοῦ ἤδη ὁ Ἱερεμίας εἶχεν εἰπεῖ τὸν ἀξιομνημόνευτον λόγον, ὅστις μόνος ἠδύνατο νὰ ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν Ἰουδαίων τῶν τελευταίων χρόνων καὶ νὰ καταβάλῃ τὸν τυφλὸν ζῆλόν των ὑπὲρ τοῦ νόμου· ὅτι δηλαδὴ θέλει ἐλθεῖ καιρὸς, καθ' ὃν δὲν θὰ ἐνθυμῶνται πλέον τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης καὶ δὲν θὰ ἐπιθυμῶσιν αὐτήν, οὔτε θέλουσι ποιῆσαι αὐτήν ἐκ νέου. Ὁ δὲ καιρὸς οὗτος εἶναι, ὅταν οἱ ἐθνικοὶ θὰ συνέλθωσιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Κυρίου, εἰς τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ (Ἱερεμ. Ρ', 16—17).

Τοῦτο ἐδείκνυε μεταβολὴν ὅλης τῆς τυπικῆς καὶ νομικῆς λατρείας. Συνάμα ὁ Προφῆτης Ἱερεμίας ἀνήγγειλε Νέαν Διαθήκην, ἣν ὁ Θεὸς θέλει ποιῆσαι μετὰ τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι δηλαδὴ θέλει γράψῃ τὸν νόμον ἐν τῇ καρδίᾳ του, «Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ καὶ τῷ οἴκῳ Ἰούδα διαθήκην καινὴν, οὐ κατὰ τὴν Διαθήκην, ἣν διεθέμην τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἠμέλησα αὐτῶν, φησὶ Κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, φησὶ Κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπιγράψω αὐτοὺς ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν καὶ ὄψομαι αὐτοὺς καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. . . . Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται καὶ οἰκοδομηθήσεται πόλις τῷ Κυρίῳ. . . . ἁγίασμα τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκέτι οὐ μὴ ἐκλίπη καὶ οὐ μὴ καθαιρεθῆ ἕως τοῦ αἰῶνος» (Ἱερεμ. 1Α', 31—40).

Βεβαιῶν εἶχεν ὑποσχεθῆ ὁ Ἱεζεκιήλ, ὅτι ὁ Θεὸς, ἵνα ἀφήσῃ τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ του, θέλει τῷ δώσει νέον πνεῦμα, θέλει ἀφαιρέσει ἐκ τοῦ σώματος του τὴν λιθίνην καρδίαν καὶ θέλει τῷ δώσει σαρκίνην (Ἱεζεκ. 1Α', 19. ΛΣΤ', 26).

Ὁ τελευταῖος εἰς τὴν σειρὰν τῶν προφητῶν Μαλαχίας παρατηρεῖ εἰς μέλλον ἀπώτερον ἱερατεῖον κε-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 106—108 τοῦ μετὰ χειρὰς τόμου.

καθαρμένον. Οί καθαρθέντες οὗτοι υἱοὶ τοῦ Λευὶ θέλουσιν ἀνήκει εἰς τὸν Κύριον ὡς κτήματα αὐτοῦ. Αὐτοὶ θέλουσι προσφέρει εἰς τὸν Κύριον θυσίαν ἐξ Ἀνατολῶν πρὸς Δυσμᾶς πανταχοῦ καὶ μεταξύ τῶν ἐθνικῶν ἔτι ἐπικαλουμένων ὁμῶς τὸν ἀληθῆ Θεόν (Μαλ. Γ', 1—3 Α', 11). Ἡ προφητεία αὕτη συνεπλήρου καὶ ἐβεβαίου τὴν τοῦ Ἡσαίου, ὅστις προανήγγειλεν, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει ἐκλέξει εἰς ἑαυτὸν ἱερεῖς καὶ λευίτας ἐκ τῶν ἐθνικῶν οὐχὶ διὰ τὴν παλαιὰν τοῦ νόμου λατρείαν, ἀλλ' ἵνα τῷ προσφέρωσι νέαν καὶ καθαρὰν θυσίαν (Ἡσ. ΞΣΤ' 20—21). Ὁ Μαλαχίας προστίθουσιν ἔπειτα εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Μεσσίου τοὺς τελευταίους προφητικούς χαρακτήρας. Αὐτὸς ἐξαγγέλλει τὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πεμφθησόμενον ἄγγελον, ὅστις θέλει παρασκευάσει τὴν ὁδὸν εἰς τὸν Κύριον, τὸν Πρόδρομον αὐτοῦ. Τὸν ἄγγελον τοῦτον χαρακτηρίζει ὡς δευτέρον Ἠλίαν, ὡς κήρυκα καὶ πρότυπον μετανοίας, ὅστις θέλει ἐνώσει καὶ ἐπιστρέψει νέους καὶ γέροντας (Μαλαχ. Δ', 2—5).

Ἐκτοτε ἐσίγησαν οἱ προφῆται, ἀφοῦ μάλιστα ὁ Δανιὴλ προεἶπε καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου. Ἀλλὰ καὶ ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καθ' ὃ ἐμελλε νὰ ἐμφανισθῆ εἰς τὸν κόσμον ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας, κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ Μαλαχίου προηγήθη αὐτοῦ ὁ πρόδρομος Ἰωάννης. Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου προεφήτευσεν περὶ αὐτοῦ λέγων: «Καὶ σὺ παιδίον προφήτης Ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ» (Λουκ. κεφ. Α', 76). Τὸ παιδίον τοῦτο ἦτο Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής καὶ Πρόδρομος.

Ἡ Ἐλισάβετ μήτηρ τοῦ Προδρόμου πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπε τῇ Μαριάμ, μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπισκεψαμένη αὐτήν. «Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου» (αὐτόθι)· ἡ δὲ Μαριάμ «Ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακκριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαὶ» (Λουκ. Α', 48). Κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ καθαρισμού αὐτῆς ἐν τῷ ναῷ ὁ προφήτης Συμεὼν προφητεύων λέγει «Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ρῆμά σου ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας, κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ» (Λουκ. Β', 29—32).

Μετὰ τριάκοντα ἔτη ὁ Ἰωάννης κατὰ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου Μαλαχίου «Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσῃ τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου» (Μαλκ. Α', 2), ἐβάπτισεν ἐν τῇ ἐρήμῳ εἰς ἄρεσιν ἁμαρτιῶν. Ἐτρεχον εἰς αὐτὸν τὰ πλήθη καὶ διελογίζοντο μήπως αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός· ἀλλ' ὁ Ἰωάννης εἶπεν ἐνώπιον πάντων. «ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμι ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἰμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί». Ὅτε δὲ ἦλθεν αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἵνα

βαπτισθῆ, ὁ Ἰωάννης τὸν ἔδειξεν εἰς τὸν λαὸν λέγων. «Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰωάνν. Α', 29). Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐβάπτισθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου ἐν τῷ Ἰορδάνῃ. Οὕτω μετὰ τεσσάρων αἰῶνων σιωπῆν, ἀφ' οὗ ὁ τελευταῖος προφήτης, ὁ Μαλαχίας, εἶπεν «Ἰδοὺ ἔρχεται» καὶ ἄμα ἔληξεν ὁ ὑπὸ τοῦ Δανιὴλ ὀρισθεὶς χρόνος, ἐφάνη ὁ Ἰωάννης, ὁ Βαπτιστής, ὁ Πρόδρομος, καὶ εὐθὺς μετὰ τοῦτον ἦλθεν εἰς τὸν νκὸν αὐτοῦ καὶ ἤρχισε τὴν ἑαυτοῦ ἀποστολὴν ὁ ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν προσδοκώμενος Ἰησοῦς Χριστός.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Τοιοῦτοι εἶναι οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, ἀνδρῶν ὀλοκλήρους ἑκατονταετηρίδας ἀκμασάντων πρὸ τῆς τῆς ἐμφάνισεως τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, τοιοῦτον τὸ προφητικὸν περὶ τοῦ Μεσσίου κάτοπτρον, ὅπερ οἱ Ἑβραῖοι εἶχον καὶ ἔχουσι πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. «Ὅποια ἀλληλουχία καὶ θαυμαστὴ συμφωνία! λέγει ὁ εὐσεβὴς ἄμα καὶ σοφὸς Αὐγουστος Νικόλαος. Ἀπὸ τριάκοντα αἰῶνων, καθ' οὓς οἱ προφῆται διεδέχοντο ἀλλήλους, ἀναγγέλλοντες τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Μεσσίου, τοῦ καθολικοῦ ἀναγεννητοῦ πάντων τῶν ἐθνῶν, οὐδεμία οὐδενὶ ἐγένετο ἐφαρμογὴ τῶν προφητειῶν τούτων· καὶ ὁ αἰετοτε ἐπαγγελόμενος Μεσσίας ἦτο καὶ αἰετοτε προσδοκώμενος. Ἐρχεται εἰς τὸν κόσμον ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀσημότητι, καὶ οὐχ ἦττον εὐθὺς κηρύττεται ὡς Ἐκεῖνος, οὗ ἡ ἔλευσις ἠτοίμαστο κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, ἵνα ἡ φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ ἡ ἔκβασις ἔρχεται ἀμέσως μετὰ ταῦτα, δικαιολογούσα τὴν προφητικὴν ταύτην τῶν προφητειῶν ἐφαρμογὴν».

«Καὶ εἰ μὲν αἱ προφητεῖαι ἐφηρμόζοντο εἰς τὸν Χριστὸν, ἀφ' οὗ ἡ γῆ ἠσπάσθη τὸ Εὐαγγέλιον ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κωνσταντίνου, ἢ τοῦ Θεοδοσίου, ἢ ἰσχύς καὶ ἡ ἀκρίβεια τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν ἠθελον εἶσθαι τὰ μέγιστα συμπερασματικά· ὁμῶς ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸ γεγονὸς ἀνέμνησε καὶ ἐφείλκυσε αὐτὰς εἰς ἑαυτό. Ἀλλ' οὐδαμῶς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ βαθυτάτου σκοτούς καὶ τῆς φυσικῆς ἀγνοίας τοῦ γεγονότος, καὶ ὅτε τὰ πάντα ἐφαίνοντο ἀντιφάσκοντα πρὸς αὐτὸ, ἐφαρμόζονται αἱ προφητεῖαι ἄνευ δισταγμῶν καὶ διὰ λόγων τόσον ἐκφραστικῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν, ὥστε ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ δόξης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οὔτε εὐρέθησαν, οὔτε θέλουσι ποτε εὐρεθῆ ἄξιώτεροι, ἵνα ἐξυμνήσωσιν αὐτήν.»

«Ὑπὸ τὴν ὄψιν ταύτην, ἣν ἀρκοῦντως δὲν παρετήρησαν, τὰ ἄσματα τοῦ Ζαχαρίου, τοῦ Συμεὼν καὶ τῆς Ἀγίας Παρθένου, καὶ οἱ λόγοι τῆς Ἐλισάβετ καὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, εἶναι ἀσυγκρίτως αἱ μέγιστα καὶ συμπερασματικώταται πασῶν τῶν προφητειῶν, καθὼς ἔχοντες ὑπὲρ τοὺς ἄλλους πάντας τὸν ἀποφασιστικὸν τοῦτον χαρακτήρα, ὅτι οὐ μόνον προ-

λέγουσι τρανῶς τὸ μέλλον, ἀλλὰ καὶ ἐφαρμύζουσι τὴν πρόρρησιν ἐν μέσῳ ὅλων τῶν φαινομένων ἀντιφάσεων τοῦ παρόντος· καὶ οὐ μόνον ἀναγγέλλουσι ἐν γένει τὸν Σωτῆρα, ἀλλὰ καὶ ἀμέσως ἐνδεικνύουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.»

«Καὶ ἡ μὲν πρώτη πασῶν τῶν προφητειῶν εἶχεν εἰπεῖ, ὅτι ἐμελλε νὰ γεννηθῆ ἕκ τῆς γυναικὸς ἐν γένει· αἱ δὲ ἄλλα, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀκριβεῖς εἶχον ἀναγγέλει ὅτι ἤθελεν ἐξέλθει ἐκ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἐξ οἴκου Δαβὶδ, καὶ ἐκ τοῦ πολιχνίου Βηθλεέμ· καὶ τέλος, ὁ Δανιὴλ εἶχεν ἀκριβῶς προειπεῖ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ. Ἄλλ' ὅσον ἀκριβεῖς καὶ ἂν ἦσαν αἱ προρρήσεις αὗται, ἠδύναντο εἰσέτι νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἀνθρώπων τοῦ αὐτοῦ ἔθνους, τῆς αὐτῆς φυλῆς, τοῦ αὐτοῦ οἴκου, τῆς αὐτῆς ἐποχῆς μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῶς. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἡ ἀκριβεία τῆς προφητείας φθάνει εἰς τὸ μὴ περαιτέρω· θέτει τὸν δάκτυλον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ λέγει *Αὐτός ἐστιν*. Ἴδου ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, ἰδου ὁ πρὸ καταβολῆς κόσμου ἐπαγγελλόμενος· καὶ τὸν ἐνδεικνύει οὕτως ὅτε φυσικῶς οὐδὲν ἀποκαλύπτει αὐτὸν, ἢ μᾶλλον ὅτε πάντα φαίνονται ὑπαφαιρούντα αὐτὸν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν προφητειῶν, ὅταν δὲ εἶναι εἰμὴ κοινὸς ἀνθρώπος, ἄσημον παιδίον, καρπὸς κεκρυμμένος ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ».

«Ὡστε πάντα ὑπερφυσικὰ καὶ ἀποδεικτικὰ ἐν ταῖς προφητεῖαις. Ὅλος ἐπεφυλάχετο ἐν αὐταῖς ὁ Θεός, ἵνα ἀναγκασθῶμεν ν' ἀναγνωρίσωμεν αὐτόν. Αὐτὸς ὁ ποιήσας τὴν προφητείαν, ἐποίησε καὶ τὸ γεγονός καὶ τὴν εἰς αὐτὸ ἐφαρμογὴν αὐτῆς. Ἄλλ' ἐὰν αἱ σκέψεις αὗται δικαιοῦνται, ὡς εἶδομεν, ὑπὸ τῶν προφητειῶν, ὧν ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, ἢ ἀλήθειαν αὐτῶν καθίσταται ἔτι μᾶλλον κατὰ δὴλος, ἐν αἷς αὐτὸς εἶναι ὁ προφητεύων».

«Οἱ μὲν προφῆται προανήγγειλκαν, ἀλλὰ δὲν προανηγγέθησαν, παρατηρεῖ ὁ Πασχάλης. Οἱ δὲ ἄγιοι ἀκολουθῶς προλέγονται ἀλλὰ δὲν προλέγουσιν ἐν ᾧ ὁ Χριστὸς καὶ προφητεύεται καὶ προφητεύει. Καὶ προφητεύει, εἴτε ἐφαρμύζων ἑαυτῷ τὰς ἀρχαίας προφητείας, εἴτε ἐκτείνων αὐτὰς καὶ ποιῶν ἄλλαν νέαν».

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ οἱ Ἰουδαῖοι πολιτικῶς καὶ κοινωνικῶς καταβεβλημένοι περιέμενον μετὰ μεγαλειτέρας ἐπιθυμίας καὶ ζήλου τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Μεσσίου των, ὅστις, ὡς ἐνόμιζον καὶ νομίζουσι ἔτι, ἤθελεν ἀπολυτρώσει αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ὑποταγῆς εἰς ἀλλότρια ἔθνη καὶ ἤθελεν ἀνυψώσει αὐτοὺς ὑπεράνω τῶν ἔθνων τῆς γῆς. Ὑπελάμβανον δὲ ἐν γένει, ὅτι ὡς βασιλεὺς ἤθελε βασιλεύσει μετὰ μεγάλῃς ἀξιοπρεπείας καὶ δυνάμεως, καὶ ὡς ἱερεὺς ἤθελεν ἐπιτηρεῖ, οὐχὶ δὲ καταλύσει τὸν ἱεροτελεστικὸν νόμον. Καὶ οἱ προκριτώτεροι τοῦ ἔθνους καὶ οἱ καλύτεροι ὅλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ περιέμενον, ὅτι

τὸ βασίλειον τοῦ Μεσσίου δὲν ἤθελεν εἶναι καθαρῶς πνευματικόν, ἀλλὰ κυρίως κοσμικόν.

(ἔπεται τὸ τέλος).

ΜΕΛΕΤΗ ΕΙΣ ΤΟ ΙΗ' ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ

Ἐὰν ἠρωτώμεθα τίς τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων ἦν μείζων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, τίνα ἐξ αὐτῶν ἠθέλομεν ὑποδείξει; Ὁ Φαρισαῖος ἀνῆκεν εἰς τὴν μερίδα ἐκείνην τοῦ Ἰσραὴλ, ἥτις ἦν ἡ αὐστηροτέρα ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων. Ἠγάπα τὴν θρησκείαν καὶ τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτοῦ· ἐβδελύσσετο δὲ καὶ ἐμίσει τὸν ζυγὸν τῶν Ῥωμαίων. Ἦτο ἐνθερμος προστάτης ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῶν ὁμοφύλων αὐτοῦ, ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως αὐτῶν, τοιαύτης οἷαν ἐνόει καὶ ἐσκέπτετο οὗτος. Ὁ ἕτερος ἦτο τελώνης, ἀνθρώπος ἄσημος καὶ περιπεφρονημένος, ὅστις εἰσέπραττε τοὺς φόρους διὰ λογαριασμὸν τῶν ξένων. Ὁ Φαρισαῖος ἦτο τίμιος ἀνθρώπος ἀπολαύων τῆς κοινῆς ὑπολήψεως, ὃν οἱ ἄνθρωποι ἐχαίρετιζον ἐν ταῖς ὁδοῖς μετὰ σεβασμοῦ καὶ ὃν μάλιστα ἐτίμων καὶ ἐσέβοντο διὰ τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίου θρησκείας ζῆλον αὐτοῦ. Ὁ τελώνης ἦν τὸ ἀντικείμενον τοῦ κοινῶς μίσους. Οὐ μόνον εἰσέπραττε φόρον, ὃν οἱ Ἰουδαῖοι ἐβδελύττοντο, ἀλλὰ ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἔργου αὐτοῦ μετείχετο ἴσως καὶ τρόπον χυδαῖον καὶ ἀγροικίαν πολλήν, ἥτις καθίστα αὐτὸν βδελυκτὸν τοῖς πᾶσι. Κατὰ τὰ φαινόμενα λοιπὸν πάντα ὁ Φαρισαῖος ἦν ἀνώτερος τοῦ Τελώνου, ἢ δὲ ἠθικῆ αὐτοῦ ἀξία ἀσυγκρίτως ἀνωτέρα.

Ἐν τούτοις ὁ Σωτῆρ ἀποφαίνεται ἄλλως. Πόθεν ἄρχε ἢ τοιαύτη διαφορά μετὰ τῆς ἀποφάνσεως τοῦ Σωτῆρος καὶ τῆς ἡμετέρας; Διότι ἡμεῖς βλέπομεν μόνον τὰ ἐξωτερικὰ ἔργα, ἐνῶ ὁ Κύριος εἰσδύει εἰς τὰ βάθη τῶν καρδιῶν. Ἐνῶ ἡμεῖς γνωρίζομεν μόνον τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πραγμάτων, ὁ Σωτῆρ γνωρίζει τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον, ὃν φέρομεν ἐν ἑαυτοῖς καὶ ὅστις πολλάκις ὑποκρύπτει τοσαύτας ἀσχημίας. Ἴδου διατί ἡ ἀπόφανσις τοῦ Σωτῆρος ἐπανορθοῖ καὶ τελειοποιεῖ τὴν ἡμετέραν κρίσιν. Ἴδου διατί κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μισθαποδοσίας ὁ Κύριος ἔσται οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων πρὸς ἐκείνους, πρὸς οὓς ἡμεῖς ἐσμὲν ἀπηνεῖς καὶ σκληροί. Ἀνθρώπος, ἀπ' οὗ ἡμεῖς ἀποστρέφομεν τὸ πρόσωπον μετὰ βδελυγμίας ὡς ἀπὸ φοβεροῦ καὶ ἀκαθάρτου νόσου, εἶναι πολὺ δυνατὸν νὰ γένηται δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μετ' εὐμενείας καὶ οἴκτου. Τούναντίον δὲ ὁ δεινὰ Φαρισαῖος, οὗ ἡμεῖς ἐπαινοῦμεν καὶ θαυμάζομεν τὴν εὐσέβειαν καὶ οὐτινος θεωροῦμεν καύχημα καὶ δόξαν ἡμῶν τὸ νὰ ὦμεν φίλοι, εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδοκιμασθῆ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μετ' αὐστηρότητος καὶ ὀργῆς.

Τὸ πρῶτον σφάλμα τοῦ Φαρισαίου εἶναι ὅτι ἐλησμόνησεν ἐν τῇ ματαιότητι αὐτοῦ ὅτι εὐρίσκεται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ἁγίου. Ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τούτου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, οὗ τὸ ὕψιστον μεγαλεῖον εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ τῶν θαυμασίων τοῦ στερεώματος, ἡ ἀπαστρέπτουσα αἴγλη τῶν ὁποίων ἀσιγήτως διηγείται τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ οὗ ἡ ὑπερτάτη δύναμις καὶ ἰσχύς πασιφανῶς καταφαίνεται διὰ μέσου τῶν ἀπειραρίθμων θαυμάτων τῆς δημιουργίας, οἱ ἄγγελοι καλύπτουσι τὸ πρόσωπον αὐτῶν, ὁ δὲ ἄνθρωπος δὲν ὀφείλει ἐν τῇ μηδαμινότητι αὐτοῦ ἢ νὰ ἀνακράζη, Κύριε ἰλάσθητί μοι.

Ὁ Φαρισαῖος λησμονεῖ δεῦτερον τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἠθικοῦ νόμου. Παραβιάζει τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν διαγωγὴν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἀντὶ νὰ θέσῃ ταύτην ἀπέναντι τοῦ ἁγίου τούτου ἠθικοῦ νόμου, ὅστις οὐδέποτε παύει ρίπτων φῶς ἀπλετον εἰς τὰ ἐρεβώδη βύθη τῶν καρδιῶν ἡμῶν. Ὁ Φαρισαῖος δὲν ἐγένετο ἄρπαξ· ἀλλ' ὅμως ἐσεβάσθη ἄρχ γε ἐκτὸς τῆς περιουσίας τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν τοῦ πλησίον; Προσηνέχθη ἄρχ γε πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἐκτιμήσεως καὶ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ; Οὐδέποτε ἄρχ γε ἐσχεδίασε κατὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ προθέσεις ἐχθρικές;

Δὲν ἦτο ὁ Φαρισαῖος ἄδικος, ἔστω· ἀλλὰ δὲν ἄρκει μόνον τὸ μὴ παραβιάζειν τοὺς ἄλλους, ἀπαιτεῖται προσέτι τὸ συμμερίζεσθαι τὰς θλίψεις αὐτῶν, ἀνακουφίζειν τὰ βάρη αὐτῶν δι' ἐνεργοῦ συμπαθείας καὶ ἀγάπης, τείνειν εἰς αὐτοὺς χεῖρα καὶ ἀνεγείρειν αὐτοὺς ἐν ταῖς στιγμαῖς τῆς καταπτώσεως αὐτῶν.

Δὲν ἐγένετο ὁ Φαρισαῖος μοιχός, ἔστω· δὲν ἔχρανε τὴν ἀθωότητα, δὲν ἐγένετο αἷτιος νὰ εἰσαχθῇ ἡ διαφθορὰ εἰς τὰς οἰκογενείας, ἐγένετο ἀνώτερος τῶν φοβερῶν τούτων κακιῶν, αἷτινές εἰσιν ἡ ὀλεθρία πληγὴ τῶν ἡμετέρων σημερινῶν κοινωνιῶν. Ἄλλ' ἄρχ γε ἡ σχετικὴ αὕτη καθρότης τῶν ἡθῶν δὲν εἶναι καρπὸς μᾶλλον τῆς ἰδιοσυγκρασίας ἢ τῆς βουλήσεως αὐτοῦ; Ἐγένετο ἄρχ γε πάντοτε ἄγνός ἐν τοῖς διανοήμασιν αὐτοῦ, καθαρὸς ἐν τοῖς αἰσθήμασιν, ἄμεμπτος ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις; Ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὴν ἀλαζονείαν, ἣτις ἐστὶ τύφλωσις τοῦ πνεύματος καὶ ἣτις τασάκις ἀποκρύπτει ἀπὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν τὰς ἡμετέρας κακίας καὶ ἀδυναμίας. Ἄλλ' ὁ Φαρισαῖος δὲν καυχᾶται μόνον δι' ἀρνητικὰς ἀρετὰς, ἀλλ' ἀποδίδωσιν εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀρετὰς θετικές. Νηστεύει δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατοῖ πάντα ὅσα κτᾶται, σέβεται τὰς διατάξεις τῆς θρησκείας. Ἐλαττοῦν τὴν πολυτέλειαν τῆς τραπέζης, νικᾷ τὴν λιμαργίαν, προσφέρειν δῶρά τινα εἰς τοὺς ἱερεῖς, νομίζει ὅτι ἐν τούτοις συνίσταται ἅπασα ἡ θρησκεία τῶν πατέρων αὐτοῦ. Τύφλωσις βδελυκτῆ, ἣτις ἀείποτε παρεμόρφωσε καὶ διέστρεψε τὸ μεγαλεῖον τοῦ ὠραιότερου καὶ ἁγιωτέρου τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πραγμάτων.

Ἡ θρησκεία . . . . Πῶς νὰ ὀμιλήσῃ τις περὶ

αὐτῆς ἐπαξίως; Ἡ θρησκεία δείκνυσιν ἡμῖν τὴν μηδαμινότητα πάντων τῶν ὄρατῶν πραγμάτων καὶ δίδωσιν ἡμῖν πτέρυγας, ὅπως ἀνυψωθῶμεν δι' αὐτῶν εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἀόρατων πραγματικοτήτων, τῶν μόνων αἰώνιων. Ἡ θρησκεία . . . ἀναμιμνήσκουσα ἡμῖν τὴν ἀξίαν τῆς φύσεως ἡμῶν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς καταγωγῆς δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ ἀναπαυώμεθα οὔτε εἰς τὰς τιμὰς καὶ τὰ μεγαλεῖα τῆς γῆς, οὔτε εἰς τὰς ἡδύτητας τῆς εὐεστοῦς, οὔτε εἰς τὰ ὠφέλη τῆς τύχης, οὔτε εἰς τὴν δόξαν τῆς γνώσεως καὶ ἐπιστήμης. Ἡ θρησκεία ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ ἐπιζητῶμεν, ἀείποτε νὰ ἐπιζητῶμεν, μέχρις οὗ δυνηθῶμεν νὰ ἐπαναπαυθῶμεν ἐν τῷ Θεῷ, ὅστις ἐστὶ τὸ αἰώνιον φῶς, τὸ τέλειον κάλλος, ἡ ἀπειρος εὐσπλαγχνία. Ἡ θρησκεία . . . ἀποκαλύπτουσα ἡμῖν τὸ εὐθραστον καὶ ἀτελές τῶν ἐπὶ γῆς συμπαθειῶν μετὰ θάρρους λέγει ἡμῖν ὅτι δυνάμεθα νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν ὡς πατέρα καὶ τὴν ἀγαθὴν ταύτην καὶ ἄμεμπτον ἀγάπην νὰ καταστήσωμεν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἔμπνευσιν τῆς ἡμετέρας ζωῆς.

Ὅ,τι ἀποτελεῖ τὸ κάλλος τῆς θρησκείας δὲν εἶναι μόνον ἡ ἐξωτερικὴ λατρεία καὶ ἡ προσευχὴ, οὐδὲ αὕτη ἡ ἐλεημοσύνη μόνον, ἀλλὰ πρὸς τούτοις διότι ἡ θρησκεία εἶναι ἡ λατρεία, ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς τῶν πνευμάτων. Ἡ θρησκεία ἀποδείκνυσιν ἡμῖν τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν καὶ πειθεῖ ἡμᾶς νὰ ζητῶμεν τὴν δύναμιν ἡμῶν ἐν τῷ Θεῷ. Ἡ θρησκεία ἀπογύμνοι ἡμᾶς τῆς ἀθλιότητος ἡμῶν καὶ ἐνδύει ἡμᾶς τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ δικαιοκρίτου Θεοῦ, ἡ θρησκεία ὑπομιμνήσκει ἡμῖν τὴν μηδαμινότητα ἡμῶν καὶ ὑπόσχεται ἡμῖν τὴν κληρονομίαν τῶν οὐρανῶν. Ταῦτα δὲ πάντα διότι ὁ Θεὸς αὐτὸς ἐνεργεῖ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κατέχοντος τὴν ἀληθῆ θρησκείαν, τὸ πνεῦμα αὐτοῦ πνέει ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, κινεῖ τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ διευθύνει τὴν βούλησιν αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς καταλαμβάνων ὁλόκληρον τὸν θρησκευτικὸν ἄνθρωπον, περιβάλλει αὐτὸν ἐσωτερικῶς ὅλον διὰ τοῦ φωτὸς αὐτοῦ, διὰ τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ, διὰ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ καὶ μεταμορφοῖ αὐτὸν ὡς ἐπὶ ἄλλου Θεῶν, μεταβάλλων τοιοῦτοτρόπως τὸ ἀσθενές καὶ οἰκτρὸν τοῦτο ὄν εἰς πολίτην τῶν οὐρανῶν, συμπολίτην τῶν ἀγγέλων, εἰκόνα αὐτοῦ τοῦ βασιλέως τῶν βασιλευόντων.

Τῆς οὐρανίου ταύτης καὶ θαυμασίας θρησκείας ὁ Φαρισαῖος καυχᾶται ὅτι κατέχει τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἄπειρον μεγαλεῖον, διότι δις τῆς ἐβδομάδος ἀπέχει τροφῶν τινῶν καὶ διότι ἀποτίνει τακτικῶς τὴν δεκάτην εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Λευί. Τυφλὴ καὶ ἀλαζῶν Φαρισαίε, ἀνοιξὸν τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε τὴν γύμνωσιν, τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν ἠθικὴν πτωχείαν σου. Πρόσπεσον εἰς τὸ ἔλεος τοῦ αἰωνίου κριτοῦ καὶ ταπεινώσον σεαυτὸν ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς ὁ τελώνης, τότε δὲ καὶ μόνον ἐπιστρέψεις εἰς τὸν οἶκόν σου δεδικαιωμένος.

ΛΟΓΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1891—1892

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΤΗ 24 ΜΑΙΟΥ, ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗ-
ΚΟΣΤΗΣ, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΝΕΝΟΜΙΣΜΕΝΗΝ

ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΤΗΣΙΟΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΣΙΝ ΙΕΡΑΝ ΤΕΛΕΤΗΝ

ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου ἀρχιμ. Μ. ΚΑΘΟΒΟΥΛΟΥ*.

Δ' Περὶ τῶν ἐξετάσεων.

Ἡ Σχολὴ συμφώνως τῷ Κανονισμῷ αὐτῆς τοὺς μὲν μαθητὰς τῶν 7 κατωτέρων τάξεων εἰς δύο ὑποβάλλει δοκιμασίας, ἀμφοτέρας γραπτὰς, τὴν μίαν ἐν τῷ τέλει τῆς πρώτης ἐξαμηνίας, τὴν δὲ ἑτέραν ἐν τῷ τέλει τῆς δευτέρας, ἐξετάζουσα αὐτοὺς κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἐν πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πρώτῃ ἐξαμηνίᾳ διδασκασμένοι μαθηταί, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος δεδιδασμένοις, μὴ ἐξαίρουμένων τῶν ἐξετασθέντων ἤδη ἐν τῇ πρώτῃ δοκιμασίᾳ. Τοὺς δὲ μαθητὰς τῆς ὀγδόης τάξεως ἐξετάζουσα γραπτῶς κατὰ διαφόρους καιροὺς τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἐκ τῶν κατὰ τὰ προλαβόντα ἔτη διδασθέντων μαθημάτων ἐν τῇ Ἑκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ, τῇ Ἀλγέβρᾳ καὶ Γεωμετρίᾳ, τῇ ἑλληνικῇ καὶ ρωμαϊκῇ ἱστορίᾳ, καὶ τῇ Ψυχολογίᾳ καὶ Λογικῇ, ὑποβάλλει ἀπὸ τῆς 22ας Μαΐου εἰς διπλᾶς αὐθις ἐξετάσεις γραπτὰς καὶ προφορικὰς, γραπτῶς μὲν ἐξετάζουσα αὐτοὺς ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς καὶ τῇ ἑλληνικῇ γραμματολογίᾳ, τοῖς Λατινικοῖς καὶ τῇ Λατινικῇ γραμματολογίᾳ, τῇ ἱστορίᾳ τῆς φιλοσοφίας, τῇ Κοσμογραφίᾳ, τῇ Ὀρυκτολογίᾳ, τοῖς Τουρκικοῖς καὶ τοῖς Γαλλικοῖς, προφορικῶς δὲ μετὰ τὸ πέρας τῶν γραπτῶν τούτων ἐξετάσεων ἐν τῇ χριστιανικῇ Ἠθικῇ, τῇ νεωτέρᾳ ἱστορίᾳ, τῇ Πειραματικῇ Φυσικῇ, τοῖς Ἑλληνικοῖς, τοῖς Λατινικοῖς, τοῖς Γαλλικοῖς καὶ τοῖς Τουρκικοῖς. — Ἡ ὀγδὴ τάξις τῶν τελειοφίτων, ὑπέστη ἤδη πρὸ πολλοῦ τὰς μνησθείσας πρώτας γραπτὰς αὐτῆς ἐξετάσεις ἐν τοῖς κατὰ τὰ προλαβόντα ἔτη δεδιδασμένοις μαθημασιν. Ἀπὸ δὲ τῆς προλαβούσης Παρασκευῆς, 22ας Μαΐου ἤρξαντο αἱ ἑτήσιοι γραπτὰς ἐξετάσεις ταύτης τε καὶ τῶν ἐπιλοίπων τῆς σχολῆς τάξεων, λήγουσαι τῇ 30ῃ τοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἀπὸ τῆς 1 Ἰουνίου μέχρι τῆς 9 τοῦ αὐτοῦ ὑποβλήθησεται αὐθις ἡ τῶν τελειοφίτων τάξις εἰς τὰς τελευταίας αὐτῆς προφορικὰς ἐξετάσεις, αἵτινες διεξαχθήσονται, καθὰ ἤδη εἴθισται, ὡς ἐξῆς: Διαιρεθέντων τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως ἐφέτος εἰς ὀκτάδας διὰ τὴν μείζονα αὐτῶν πληθύν, τῶν δὲ ἐξετασθησομένων μαθημάτων, ὡς ἄλλοτε εἰς τρεῖς κατηγορίας, τὴν τῶν Ἑλληνικῶν, ἐπιστημονικῶν καὶ γλωσσικῶν, ἐξετασθήσονται καθ' ἑκάστην τρεῖς ὀκτάδες μαθητῶν, μία ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς, μία ἐν τοῖς γλωσσικοῖς καὶ μία ἐν τοῖς ἐπιστημονικοῖς, ὠρισμένοι ἐκ τῶν προτέρων διὰ κληρώσεως οὕτως, ὥστε ἕκαστος τῆς τάξεως μαθητῆς, νὰ ὑποστῇ τρεῖς ἐν ὅλῳ ἐξετάσεις ἀνὰ μίαν ἐν ἑκάστη τῶν τριῶν κατηγοριῶν, γινώσκων μὲν τὴν ἡμέραν τῆς ἐξετάσεως αὐτοῦ καὶ τὴν κατηγορίαν τῶν μαθημάτων, ἐν ἧ' κατ' αὐτὴν μέλλει νὰ ἐξετασθῇ, ἀγνοῶν ὅμως ἐν μὲν τοῖς Ἑλληνικοῖς τὸ προβληθησόμενον ὑπὸ τοῦ ἐξετάζοντος Καθηγητοῦ πρὸς ἐρμηνείαν μέρος ἐν δὲ τοῖς γλωσσικοῖς καὶ ἐπιστημονικοῖς τὸ εἶδος τοῦ μαθήματος καὶ τὸ μέρος ἐν ᾧ θὰ ἐξετασθῇ, ὀριζόμενον δι' ἰδίου κλήρου ἐν τῇ στιγμῇ τῆς πρὸς ἐξέτασιν κληρώσεως αὐτοῦ. Ἐπικαλούμενος τὰς εὐχὰς τῆς Μητρὸς Ἑκκλησίας πρὸς αἰσίαν καὶ ἀνεπαίσχυντον ἀποπεράτωσιν τοῦ ἀρξάμενου τούτου τῶν

ἐξετάσεων ἀγῶνος, καὶ ἰδίᾳ τοῦ τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων τῶν τελειοφίτων, καθήκόν μου θεωρῶ νὰ δικηκρῶζω ἤδη ἐν τῇ εὐσημίᾳ ταύτῃ ἡμέρᾳ, ὅτι πάντες οἱ ἀξιότιμοι τῆς Σχολῆς καθηγηταὶ μετὰ πολλῆς τῆς φιλοπονίας καὶ τοῦ ἐγνωμένου αὐτῶν ζήλου ἐπετέλεσαν καὶ ἐφέτος τὴν ἐμπειστημένην αὐτοῖς ἐν τῷ γερῶν τούτῳ παιδευτηρίῳ διακονίαν καὶ ἄξιοι εἰσιν τῶν εὐλογιῶν καὶ ἐπαίνων τῆς Μητρὸς Ἑκκλησίας. Ἐγὼ δὲ ἐκ τῶν Καθηγητῶν αὐτῆς κ. Α. Σπαθάρη, Ἀρχιεπισκόπου, ἴδιοι ἐπαίνοι ὀφείλονται διὰ τε τὴν τακτικὴν τῶν Ἀρχείων τήρησιν καὶ διὰ τοὺς πολλοὺς πρὸς τακτοποίησιν τῆς Ὀρυκτολογικῆς καὶ Βοτανικῆς συλλογῆς κόπους. Τῇ ἰδίᾳ εὐλογίᾳ τῆς Μητρὸς Ἑκκλησίας συνίστημι καὶ τοὺς κόπους τοῦ Καθηγητοῦ κυρίου Ν. Βούρου βιβλιοφύλακος καὶ γραμματέως ἐν τῷ λήγοντι ἔτει, ὡς καὶ τῶν Καθηγητῶν κυρίου Α. Χουμουζιχίδου καὶ Δ. Οἰκονομίδου, οἵτινες ἐπὶ ἐξαμηνίαν ὅλην δωρεὰν ἀνεπλήρωσαν τὸν ἀοίδιμον διδάσκαλον Καλλίφωνα ἀσθενοῦντα. Ἀλλὰ κἀγὼ πολλὰς ὁμολογῶ χάριτας πᾶσι τοῖς ἀγαπητοῖς συνεργάταις μου ἐν τῷ πνευματικῷ τούτῳ τῆς Μητρὸς Ἑκκλησίας γεωργίῳ δι' ἣν προφρόνως πρέσχον μοι πάντοτε αἰτούμενοι τε καὶ αὐθορμητῶς πολυτιμὸν μοι αὐτῶν ἀρωγὴν ἐν τῷ τῆς Διευθύνσεως ἔργῳ. Εὐχαριστῶ δὲ καὶ τοῖς εὐαρίθμοις ἐκείνοις ἀληθῶς φιλοστόργοις γονεῦσι τῶν μαθητῶν, οἵτινες ἐπισκεπτόμενοι κατὰ καιροὺς τὴν Σχολὴν ἱκανῶς ἀνεκούφισαν τὰς ὑπὲρ τῆς προόδου τῶν υἱῶν αὐτῶν φροντίδας αὐτῆς. Ἐὰν δὲ παντὶ ὀπωσθήποτε ὠφελήσαντι τὴν Σχολὴν ὀφείλονται εὐχαρισταὶ καὶ ἔπαινοι, ἀναντιρρήτως ἐπαίνων καὶ εὐχαριστιῶν ἄξιοι εἰσιν καὶ ὅσοι διὰ δωρεῶν διαφόρων διετρέψαν τὴν πρὸς αὐτὴν ἀξιοζήλον εὐμένειαν αὐτῶν. Ἀρχαίῳ δὲ ἔθει κατακολουθῶν ἀναγράφω ἐνταῦθα τὰ ἄξια εὐφημοῦ μνείας ὀνόματα αὐτῶν μετὰ τοῦ εἴδους τῶν δωρεῶν αὐτῶν.

Ε' Περὶ δωρεῶν.

Τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Σχολῆς ἐδωρήσαντο:

Ἡ Α. Θειοτάτη Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κύριος κύριος Νεόφυτος ὁ Η' δύο ἀντίτυπα τῆς δαπάνῃ Αὐτοῦ ἐκδοθείσης Ἱερᾶς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Νεοφύτου.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀμασείας κ. Ἀνθίμος ἐν ἀντίτυπον τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθείσης «Ἀμισινης χώρας».

Ὁ Σεβασμιώτατος πρώην Πατρῶν κ. Νικηφόρος Καλογεράς τὰς ἐξῆς δύο ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθείσας συγγραφάς: «Λόγον Πανηγυρικὸν εἰς τὸν Ἁγίον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην καὶ «Περὶ τοῦ πῶς ἴσχυσε καθ' ἡμῶν ὁ Λατίνος».

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βασίλειος ἐν ἀντίτυπον τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντος «Ἱεροῦ Νυμφαγωγῶ» ἡτοι ὁμιλιῶν περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου.

Τὸ ἐν Ἑλλάδι ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας: τὸν 4ον τόμον τῆς Ὀλυμπίας, συγγράμματος, περιέχοντος τὰ προϊόντα τῶν ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως γενομένων ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφῶν γερμανιστὶ γεγραμμένου.

Ὁ ἐνταῦθα Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος τὰς ἐξῆς συγγραφάς:

1] Τοὺς ἄχρι τοῦδε τῆς ἐπιστάσις αὐτοῦ ἐκδοθέντας 4 τόμους τῆς Ζωγραφείου Βιβλιοθήκης, ἀνὰ ἓν ἀντίτυπον.

α'] «Ἀντιγόνην Σοφοκλέους», ἐκδ. ὑπὸ Δ. Σεμιτέλου.

β'] «Φοινίσσης Εὐριπίδου», ἐκδ. ὑπὸ Δ. Βερναρδάκη.

γ'] «Ἡσιόδου Ἄπαντα» ἐκδ. ὑπὸ Καρόλου Σίττλ.

δ'] «Πέρσας καὶ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας Αἰσχύλου» Ν. Βεκλαῖν.

2] Τὸν 8ον, 9ον, 20όν, 22ον καὶ 22ον τόμον τοῦ ὁμωνύμου Περιωδικοῦ ἀνὰ ἓν ἀντίτυπον.

3] Τὰ παραρτήματα τοῦ 19ου, 20ου, 21ου, καὶ 22ου τόμου τοῦ αὐτοῦ περιωδικοῦ ἀνὰ ἓν ἀντίτυπον.

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 111—112 τοῦ μετὰ χειρὸς τόμου.

4] Ἐν ἀντίτυπον τοῦ Ζωγραφείου Ἀγῶνος, ἦτοι τῶν ἐν τῷ νῦν Ἑλληνικῷ λαῷ ζώντων μνημείων τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος.

Ὁ Παλαιστινὸς Σύλλογος ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντων τὸν 1 τόμον τῶν Ἀναλέκτων Ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας καὶ τὸν 1 τῆς Ἱεροσολυμιτικῆς Βιβλιοθήκης ἀνὰ ἐν ἀντίτυπον.

Ἡ ἐν Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικῆ Ἐταιρεία «Τὰ κατὰ τὸ ἔτος 1890—1891 πεπραγμένα ὑπ' αὐτῆς»

Ὁ ἐρίτιμος ὁμογενὴς κ. Χρηστάκης ἐφένδης Ζωγράφος ἐν σῶμα τοῦ Λεξικοῦ Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας ὑπὸ Στ. Βουτυρᾶ τόμ. 9.

Ὁ Διευθυντὴς τῆς ἐν Καισαρείᾳ Ροδοκανακείου Σχολῆς διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας κ. Β. Μυστακίδης ἐν ἀντίτυπον τῆς δπ' αὐτοῦ γερμανιστὶ ἐκδοθείσης συγγραφῆς «Περὶ τῶν σχέσεων τῶν Βυζαντινῶν πρὸς τοὺς Γερμανοὺς κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ὁθῶνων.»

Ἀνώνυμος. Λόγους Δημοσθένους καὶ Αἰσχύλου μετὰ μεταφράσεως Λατινικῆς ὑπὸ Ἱερωνύμου Βολφίου ἀντίτυπον 1.

Ὁ Διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας κ. Γεώργιος Α. Παπαβασιλείου τὴν ὑπ' αὐτοῦ γραφεῖσαν διατριβὴν: «Ὁ Ζηκίδης καταφωρῶμενος λογοκλόπος καὶ ἀμαθής».

Ὁ Διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας κ. Ἰωακείμ Βαλαβάνης τὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκδοθέντα φύλλα τοῦ περιοδικοῦ «Παρνασσῶς».

Ὁ ἐλλόγιμος Καθηγητὴς τῶν Μαθηματικῶν ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Σχολῇ Σμύρνης κ. Σάββας Κεσσίσογλους τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκπονηθεῖσαν συγγραφὴν «Περιοδείας τοῦ Ἄδου εἰς 24 ὥρας» 1 ἀντίτυπον.

Ὁ Διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας κ. Δ. Μοστράτος τὴν γερμανιστὶ γεγραμμένην ἐναίσιμον αὐτοῦ διατριβὴν περὶ τῆς «Παιδαγωγικῆς τοῦ Ἑλβετίου» (Die Pädagogik des Helvetius).

Ὁ ἐλλόγιμος κ. Γεώργιος Παπαδόπουλος ἐν ἀντίτυπον τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκπονηθεισῶν «Συμβολῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς».

Ὁ ἐλλόγιμος κ. Ἰω. Ἀγαπίδης ἐν ἀντίτυπον τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκπονηθέντος «Ὁρθογραφικοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης».

Ὁ πανοσιολογ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Γρηγόριος Ζιγαβηνδῆς, προϊστάμενος τῆς ἐν Μασσαλίᾳ ὀρθοδόξου κοινότητος τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «Ὁ Ἐξηγητὴς τῶν Ἁγίων Γραφῶν» μετὰ τῶν οἰκείων παραρτημάτων.

Αἱ ἀξιότιμοι διευθύνσεις τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», τοῦ «Νεολόγου», τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ τῆς «Βυζαντιδος» πάντα τὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκδοθέντα φύλλα αὐτῶν.

Τῷ δὲ Μουσεῖω τῆς Σχολῆς ἐδωρήσαντο:

Ὁ ἐκ τῶν ἀρχαίων αὐτῆς μαθητῶν κ. Χ. Βουλαλᾶς δειγμάτα χρυσταλλικοῦ ἀσβεστολίθου τῆς Μιτυλήνης.

Ὁ ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐπίσης μαθητῶν αὐτῆς κ. Κωνσταντ. Γεωργιάδης Σάσσης ἐν τεταρχειυμένον κροκοδειλέα.

Ἡ κ. Βασιλικὴ Λαζάρου 8 εἶδη ὀρυκτῶν τοῦ Λαυρείου.

Ἡ ἐλλόγιμος κ. Καλλιρρόη Νικολαΐδου μικρὰν συλλογὴν φυτῶν καὶ ἐντόμων.

Ἀνώνυμος ἔδωκε λίρας δέκα εἰς δετικὰ διαφορῶν τῆς βιβλιοθήκης βιβλίων.

Πλὴν τῶν πρὸς τὴν Σχολὴν δωρεῶν τούτων ἐγένοντο καὶ πρὸς τοὺς ἀπόρους μαθητὰς αὐτῆς δωρεαί, ἅς καθῆκόν μου θεωρῶ νὰ μὴ παρέλθω ἐν σιγῇ.

Οἱ ἐρίτιμοι καὶ φιλόμουσοι κ. κ. Κ. Βλαστάρης καὶ Βα-

σιλειος Σουβατζόγλους, ἐπεμψαν τῇ Σχολαρχίᾳ ὁ μὲν 13 ἀντίτυπα Λογικῆς καὶ 10 ἀντίτυπα Ἠθικῆς Φιλοσοφίας τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἰ. Δ. Ἀριστοκλέους ἀξίας λιρῶν 5. Ὁ δὲ 15 ἀντίτυπα Λογικῆς καὶ 13 Ἠθικῆς Φιλοσοφίας τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως ἀξίας λιρῶν 6, ὅπως διανεμηθῶσι δωρεὰν τοῖς ἐκ τῶν διδασκομένων τὰ μαθήματα ταῦτα ἀπόροις μαθηταῖς.

Ὁ παντὸς ἐπαίνου ἄξιος Σύλλογος «Ἑρμῆς» ἐχορήγησε καὶ ἐφέτος πολλοῖς τῶν συσταθέντων ὑπὸ τῆς Σχολαρχίας ἀπόρων μαθητῶν τῆς Σχολῆς δωρεὰν τὰ ἀναγκαιοῦντα αὐτοῖς βιβλία.

Πᾶσι τούτοις τοῖς φιλομούσοις δωρηταῖς θερμὰς ἀπονέμει ἡ Σχολὴ εὐχαριστίας καὶ εὐχεται, ὅπως πολλοὺς ἀξιοθῆ νὰ ἴδῃ τοὺς μιμητὰς αὐτῶν ἐν τῷ προσεχῇ ἔτει.

Περὶ δωρεῶν ὄντος τοῦ λόγου, ἀναφέρω ἐνταῦθα, ὅτι καὶ χρηματικῶν δωρεῶν δὲν ἐστερηθῆ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ Σχολὴ ἀλλὰ παρατρέχω τὴν ἀναγραφὴν αὐτῶν σήμερον, μελλουσῶν νὰ ἐξαγγελθῶσιν ἐν τῇ λογοδοσίᾳ τοῦ ἐρίτιμου ταμίου τῆς Σχολῆς κ. Κωνσταντίνου Σισμάνογλου, ἀναγνωσθησομένη κατὰ τὰ νενομισμένα τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους. Τοῦτο μόνον ἐπάναγκες θεωρῶ νὰ δηλώσω σήμερον, ὅτι ἡ Σχολὴ πρὸς ταῖς γενομέναις ἤδη καὶ ἄλλων δεῖται χρηματικῶν δωρεῶν, ὅπως θεραπείᾳ ἐπιγούσας ἀνάγκας ἐπισκευῶν, μὴ δυναμένη ἐκ τῶν οἰκείων πόρων νὰ τελέσῃ τὴν θεραπείαν αὐτῶν. Πέποιθε δὲ, ὅτι ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης, ὁ ἀνώτατος ἄρχων καὶ πατὴρ, ὁ τοσαύτην περὶ τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας πρόνοιαν ἐπιδεικνύμενος, προφρόνως θὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐξεύρεσιν γενναίου δωρητοῦ, ἀναλαμβάνοντος τὴν δαπάνην πάσης ἀναγκαίας ἐπισκευῆς.

Ἡ τε πεποίθησις αὕτη καὶ ἡ πολλὴ περὶ τοῦ γεραροῦ τούτου ἐκπαιδευτηρίου ἰδία μέριμνα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπιβάλλει αὐτῷ τὸ ἀπαράιτητον ἱερὸν καθῆκον, ὅπως ἐξαγγεῖλῃ σήμερον δι' ἐμοῦ τὴν ἄμετρον αὐτοῦ πρὸς Αὐτὴν εὐγνωμοσύνην. Εὐχαριστίας μεγάλας ὁμολογεῖ τούτῳ καὶ πάσῃ τῇ χορείᾳ τῶν Σεβασμιωτάτων ἁγίων συνοδικῶν ἐπὶ τῇ πατρικῇ αὐτῶν πρὸς αὐτὸ διαθέσει. Εὐχαριστεῖ δὲ μεγάλως καὶ τῷ προέδρῳ τῆς Ἐφορείας αὐτοῦ Σεβασμιωτάτῳ ἁγίῳ Δέρκων κυρίῳ Καλλινίκῳ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν μεγατίμων ἀνδρῶν κκ. Βασιλείου Σαρακιώτου βέη, Δημητρίου Πασπαλλῆ, Δημητρίου Μεζίκη, Δημητρίου Εὐθυβούλου, Κωνσταντίνου Γ. Κωνσταντινίδου καὶ Κωνσταντίνου Σισμάνογλου ἐπὶ ταῖς πολλαῖς ὑπὲρ αὐτοῦ φροντίσιν αὐτῶν καὶ τοῦ πολλοῦ ζήλου, ὃν ἐπιδεικνυνται ὑπὲρ τῆς προόδου αὐτοῦ. Τὰς αὐτὰς εὐχαριστίας ἀπονέμει καὶ τῷ τέως ταμίᾳ κ. Β. Ἐλευθεριάδῃ, οὗτινος τὴν κατὰ τὸ διάστημα τῆς Ἐφορείας αὐτοῦ ἐν πολλαῖς περιστάσεσι καὶ πολλαχῶς διατρυνθεῖσαν πρὸς αὐτὸ ἀκραίφνην ἀγάπην οὐδέποτε τοῦτο θὰ λησμονήσῃ. Εὐχαριστεῖ ἔτι καὶ τῇ Ἀδελφότητι Ἐρηοκρήνην ἀνθ' ὧν καὶ ἐφέτος ὑπὲρ αὐτοῦ ἐτέλεσεν αὕτη πολλὰς ὁμολογεῖ χάριτας καὶ τῇ Α. Ἐξοχότητι τῷ πρεσβευτῇ τῆς Ἑλλάδος πρίγκηπι Ν. Μαυροκορδάτῳ καὶ πᾶσι τοῖς σεβαστοῖς καὶ ἐρίτιμοις κυρίοις, τοῖς τιμήσασιν αὐτὸ σήμερον διὰ τῆς παρουσίας αὐτῶν.

Ἄλλ' ἄφραστον εὐγνωμοσύνην ὀφείλει τῇ Αὐτοῦ τρισεβάστω Μεγαλειότητι τῷ φιλολάῳ καὶ φιλομουσοτάτῳ ἡμῶν Ἀνακτι ἐπὶ τῇ πολλῇ καὶ ἀληθῶς βασιλικῇ εὐμενείᾳ, ἣν εὐδοκεῖ νὰ ἐπιδαφιεύῃ τῇ παιδευτικῇ τοῦ ὀρθοδόξου ἡμῶν Γένους δράσει, καὶ εὐχεται, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς χορηγῇ Αὐτῷ μακρότητα ἡμερῶν καὶ βίον ἄλυπον καὶ πανένδοξον. Γένοιτο.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.